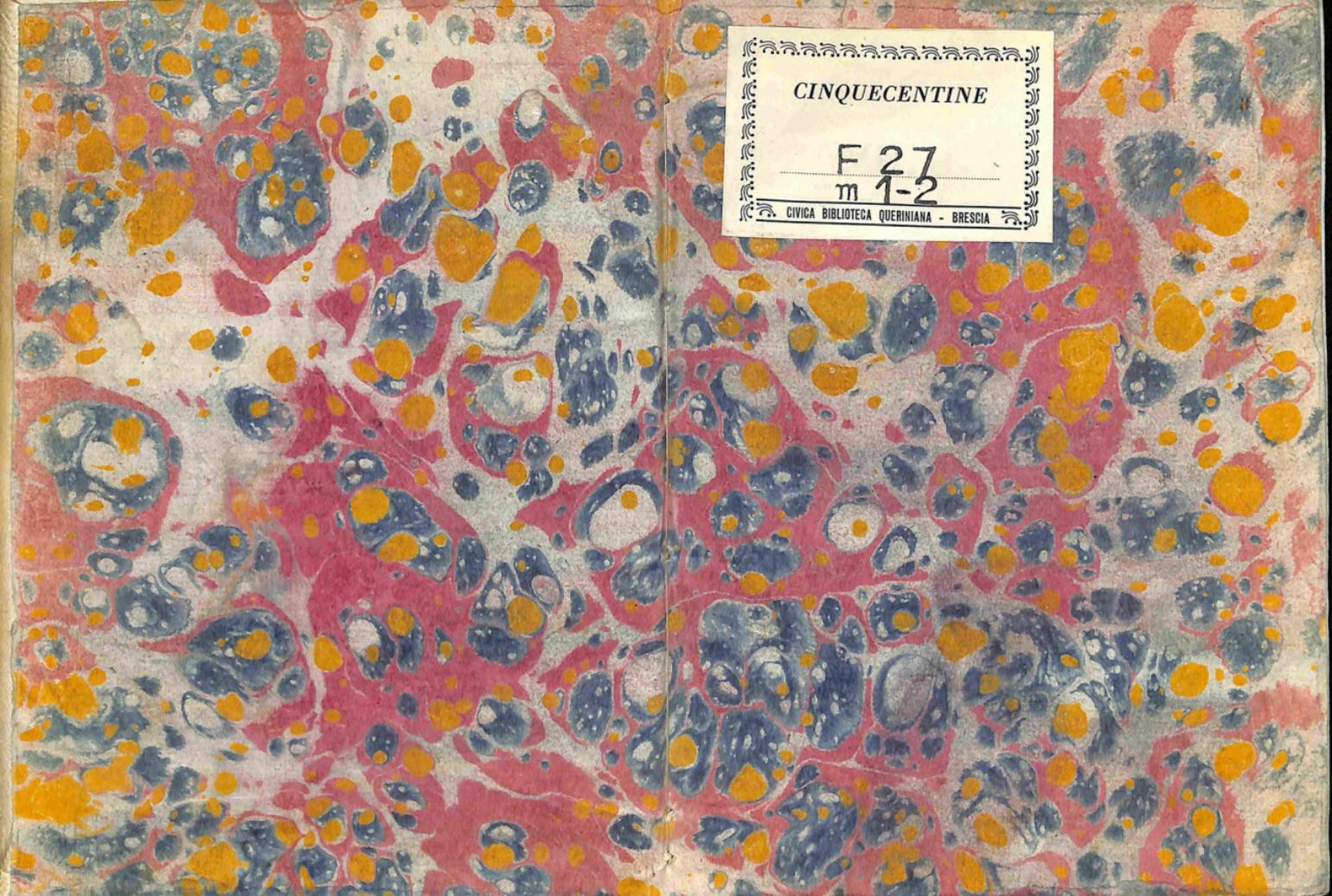

1513-

C. VII. 16

INE
BRESZIA

CINQUECENTINE

F 27
m 1-2

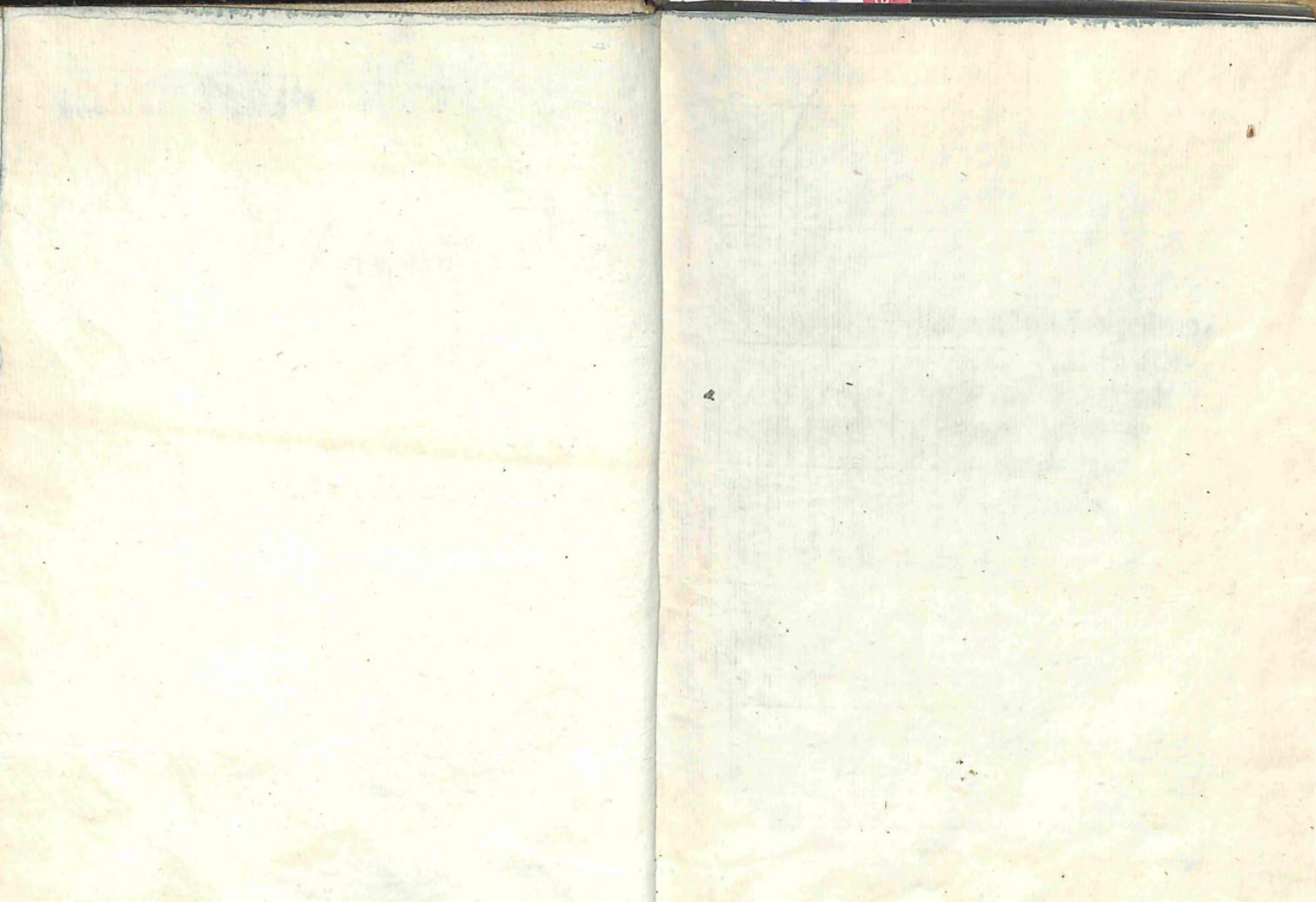
CIVICA BIBLIOTECA QUERINIANA - BRESCIA

~~Ravi A. VII. 6~~

2000. SWEFAC

~~Rappa 42~~

F. 27. m 1-2

Sant pteriqz hoies Thimothee carissime: qz eouqz amicos diligut: qz du
 eoz vel comodis vel pntia frui liceat. Quoz ego qstuaru amoz band
 quozqz ad vera liberaliqz amicitia ptinere suz temp arbitratu. Na am
 citia qz desinere potuit: nunqz va fut. Na epe z fere ipse romo oio expteo:
 hac seruit affectione: qz sui tui generio meminere: quo ad ea frugi cotiqz itucant. Adoi
 vero rone vtit: vbanis ciuibulqz mobilibz exulto quo a vrbis differat: loqz secura
 viuenduz e: qz z amicos absentio tenaci amozio nexu continet. z pntio foueat. inuuet o
 net. Ad qz nimio pstitit: tui abesse te vnicz repetita pncipio? Quo te facia plane certioz: solida
 ac peni beniuolentia obseruatiqz te. vnicz atqz scissime ab me completi mirificqz
 amari. Ad facio eo libetius. quo cu te vnicz certo scio: qz z elegatissimi vite iustit
 tio. z sapia. z bonaz artiu disciplina ingentiqz stute talis tatalqz sis. vt a pbatissimis
 omnibus optimisqz viris iure obduadus colenduzqz iudicaris. Rabit aut me potissi
 mu in amozie tui singulario illa sincerazqz fides tuaqz hilce tpbuz rara e auio i tertio:
 qz pntia fues. qz archana reticeo. qz comilia tibi fidelissime custodias. Que vniqz oia
 id vni efficit. vt mibi no no sis inter amicissimos hndus. z etia io sis que nullo p
 nocati offoz boni z docti ois deant oi beniuolentia pleg. Itaqz no potui no letari pluri
 mi. mibi demoz oblati e mas ondedi amozio sumi erga te mel. id ipm qz mortali ar
 gumetoz qz sapide multiqz viderar. Na cu Angelus Britanicus frat mi optimoz
 opez qz minus felix idagator: qz diliges foamator. iustitiazqz pdicatoris illius Antonij to
 ta Italia clarissimi hmones impme. ai aduertit et qz scriptois impitia inueteros penez
 mutosrogauit eos vt castigat. iges autumas deducto fore opus pclar. pdire tam
 foicidit. Ad qz erat mibi pqs difficile qm eim mino ociosis. negat n potui: qz sri
 res. z eius lucubratioco maior e timodu expetere. Lepell. p virili negotiu. opus oe p
 curi ad calcz vsqz. idqz auulsiobulqz gimbibus. resignati pntino z deoz z dignitati
 in qz qde ope lectitudo cepi simul i credibile cu labor volutate. pntia istimiu i pmo viri
 pspicuo igeniu. nitore orois. eximia excelliqz doctrina pena facilitate disculsi. ambilqz
 qd qat ad reuicedu aios auditoz ptercutit. Quoz ob reo nulla afficio admiratioc. si
 io cu i vitio ager pdicaretqz populis pcpus vbiqz getiu retulerit gloria: ppe qz z mi
 ra olecdi gra eet ornatus. z celsa tu auoz tu ronii afferret i mediu. Quibus sane du
 bus: mibi pot hac i vita ee auditu nec curiosius nec suauius. Vos itaqz hmoes velim
 veluti amozio obduatitqz i te mee testes te penez hbas. colloceqz imi oisio nri z alio
 ru id genus pmarios. qbus ex z vtilitate z comedatitqz sepiterna pleqre. Alia etia qz
 da hemus sub rondda vt Brit. ingre: qn vereos futura tibi admodu cara ac plicada
 Dec ppedie extrudemus. Tu iteri cura vt valeas: noqz vs. slucti ama plurimu: vale.

Benedictus Britanicus Angelo Britanico fratri S.

Cur epurgauit terriqz iam tade codice habibus qbus totus erat oblitus: vt petieras
 Ad si qz z ego i pmo z tute aliqz lraz studiosi auebant: scuz e tardius. meis alcribito
 occupatiobus qbus vsqz adeo qnz obuior vt mel copos ee no quez: amelli id nibil
 ipe credas. Sactuaru aut fragmita collegi ea oia q potui. Na cu ille qz plurimos z sa
 pien. z lepid. z copiose excussisset: qda vacuus oiozqz dntu qz sibi qrunda amicitia
 amozozqz oculiare maligne distraxit: quo fit: vt bi vix paucissimi reperiant. Tuum tu
 erit: qm iusticiaqz fuerint: pflare vt vel bi ore veniat nitido in luce. Ad facies: no tu
 z eruditoe z diligencia vit voleo. Vale felix nostriqz memor.

Seria iij. in capite quadrage. de verbo dei. Et de sacre scripture dignitate.
 Seria. v. de necessitate sacre scripture.
 Seria. vj. de vtilitate sacre scripture.
 Sabbatu pmo de sanctificatioc bea. vir gino: ptra ipugnatozoz sanctaz scriptu raru. canonu. doctoz. ecclesie sancte dei: commentitio ineptoqz bonoz.
 Diuica pma i qdrag. de tetatioc diaboli.
 Seria. ij. de necessitate vniuersalis iudicij
 Seria tertia q non potest sciri tempus iudicij determinatum.
 Seria quarta an serotina penitencia pos sit sperare salutem.
 Seria quinta de quiditate peccati.
 Seria. vj. de quoz malignitatibus peti. Sabbatu. iij. qz Barbara est stella maris.
 Dominica secunda qz de vno conuenit er sunt hominem a diabolo tentari.
 Seria. ij. de peccato a diabolo tentari.
 Seria tertia de superbia.
 Seria quarta de inuidia.
 Seria quinta de elemosyna.
 Seria sexta An facienti quod in se est: de necessitate detur merco.
 Sabbatum tertium de plenitudine gra tie bea. virginio.
 Diuica tertia de peccato detractiois.
 Seria secunda de iudicio temerario.
 Seria tertia de corectione fraterna.
 Seria quarta de honore parentum.
 Seria quinta de accidia.
 Seria sexta de regimine viri ad ppiam vt orem.
 Sabbatu. iij. quo ego maria fuit mi dei
 Dominica quarta de vitio gulle.
 Seria secunda de auaritia.
 Seria tertia de mendacio.
 Seria quarta de illuminatione seu iustifi catione peccatois.

Seria quinta de ira.
 Seria sexta de confessione sacramentali.
 Sabbatum quintu de benedictionibus bea. Marie virginio.
 Dominica. v. qz deus no est causa mali.
 Seria secunda de negligentia.
 Seria. ij. de manifestatioc xpi: p miracula.
 Seria quarta de charitate.
 Seria. v. de triplici statu Abagdalene.
 Seria. vj. de indulgitijs deqz capz valoz.
 Sabbatum sextu de nomine iesu.
 Dominica in ramis: qz chrisus fuit ve rus messias.
 Seria secunda de custodia angelorum.
 Seria tertia de necessitate orationio.
 Seria quarta de qualitate orationio.
 Seria. v. de excellentia sacri coposio xpi.
 Seria. vj. de passione ac morte chrisi.
 Dominica resurrectionis chrisi: de cas dem materia.
 Seria secunda de immortalitate anime humane.
 Seria tertia de gloria paradisi.

Tabula explicit

fm. o. Tho. i. q. i. arti. iij. sacra doctrina
 comprehendit sub se vtrūq. scilicet praxium &
 speculationum licet sit magis speculativa q̄
 practica: q̄ principalis agit de diuino
 q̄ de actibus humanis de quibus agit
 fm̄q. per eos ordinatur homo ad perfe-
 ctam dei cognitionem. in qua beatitudo
 eterna consistit: pp̄ quam & philosophat̄
 In Augu. x. de ci. di. Et verbis Car-
 ronis dicit nulla est cō hōi philosophan-
 di nisi vt beatus sit. Et idem dicit igit̄
 quomodo in sc̄is practiciis & speculatiuis
 vna excedit aliā. Quantum ad speculati-
 uas. vna excedit aliam. duobus respecti-
 bus: vtum pp̄ certitudinem. tum pp̄ digni-
 tatem materie. Ita dicit Aristot. de
 alia 2. o. Tho. i. q. i. art. v. Et quantum ad
 vtrūq. scriptura sacra dignior est oibus
 alijs scientijs speculationis. Primo q̄ in-
 titur infallibilis veritatis: quelibet autem
 alia sc̄ia inuestigationi humane que mul-
 tipliciter & fallit & fallitur: sicut patet. i.
 phycoz. 2. i. de anima. De varijs opinio-
 nibus phoz. Et de Tullius primo de
 natura deoz recitat q̄ Thales millefuit
 vno de. vij. sapientibus. Postquam aquam
 principium rerum Anaximander posuit
 ignem. Anaximenes aerez. Anaxagoras
 intellectum & chaos &c. Archelus ter-
 ram. Empedocles litem & amicitia. Qui
 omnes dicere & possunt illud Sap. v. Et
 ratiunus omnes a via veritatis & lumē
 sapientie nō luxit nobis. Sed non fit do-
 ctina scriptura. ij. Petri. i. Non enim vo-
 luit ate humana allata est aliquando pro
 pb̄ia. sed spū sancto inspirati locuti sunt
 sancti dei hoies Ideo Secutus nō est. licet alie
 scientie. nec cōnumerabilis iter illas. nec
 alicui parti pb̄ie supponitur. q̄ habet re-
 stimonium diuinum non humanū. Et de
 san. tri. 2. si. ca. c. Firmiter. q̄ hec sancta
 trinitas fm̄ eoz essentia individua. & se-
 cundum p̄sonales proprietates discreta

p moysen & sanctos pphetas aliosq̄ sa-
 nctos suos: fm̄ ordinatissimam tempoz
 dispositionē doctrinam humano generi
 tribuit salutare. Ideo & Aug. epla. viij.
 ad He. di. x. Ego solis eis libris q̄ ui ca-
 nonicā appellatur. didici hunc honozes
 timozemq. deferre. vt nullum eoz i scri-
 bendis errasse audeam dicere. q̄ si forte
 aliquid in eis inuenio q̄ videat cōtra-
 rium veritatibus alijs existimo q̄ vel
 mendosum esse codicē. vel non esse iter
 p̄ eum assecutū q̄ dictum est. vel mini-
 me me intellexisse nō ambigam. Alia
 autem ita lego vt quantalibus veritate
 polleant. non ideo veū putem q̄ ipsi ita
 fenderunt: sed q̄ mihi per canonicas & p̄
 babiles rōnes q̄ a vero non abhor et per
 vi ad e potuerunt. Et de baptismo pu-
 lozum. di. ix. Quis nesci at sacraz scrip-
 tura tam veteris q̄ noui testamenti certio
 suis terminis cōtineri tam q̄ p̄ offero-
 ribus omnū litteris ita preponi. vt de
 ea dubitari aut discēptari nō possit vtz
 verū aut falsus sit quicquid in ea scriptū
 cōstitit: Et de hunc diuine scripture
 subijciuntur omnes Imperiales leges.
 Di. x. Et imperatoz non est supra te.
 Deus dei sed subus. 2. c. Non licet Im-
 peratozi aliquid cōtra diuina madata p̄-
 sumere. nec quicq̄ q̄ euangelicis aposto-
 licisq̄ regulis obuiet agere. Et B. r̄. i. o. f.
 sup̄ illud. Luc. xij. Si moysen & p̄p̄bas
 non audiunt &c. dicit. Quicunq̄ dicunt
 scriptur & dicit d̄s: Et de i si refurgat
 mortuus. & si celsitus descendat angelus
 omnibus magis sunt digne fide scriptur
 Nam angeloz d̄s. viuozum & mortuoz
 ruz. eoz instituit. Ideo Ezechiel loquē
 de diuina scriptura dicit. x. xij. c. Allic
 omnia liber vite & testamenti. vltimi
 & agnitio veritatis. Infalibilis sacraz
 rum scrip. uraz veritas ad quid venisti
 Trinitas te extorquet. Quam lacerta
 & male exponit: zaratani. & zurrato

res. barri. herbolati. caudanti. p̄fiteo e
 reo. i. vetule incongrue tractant: Ideo
 Jerro. in epistola. ad Ihu. Agricole. Le-
 mentarij. fabri metalozum lignozumq̄ ce-
 fores. lanarj quoq̄ & fullones. & ceteri q̄
 vari am sup̄ell eccliam & villas opificula fa-
 bricant. abiq̄ doctore esse non possunt
 q̄ cupiunt. Quod medicoz est. possunt
 medicari. tractant fabula fabi. Sola scri-
 pturaz ars est: quam sibi pastim oēs ve-
 dicant. Scribimus in docu. doctiq̄ poe-
 mata passim. Hanc garula anto. hāc de-
 lirus fenex. hanc sopbilis verboisus. hāc
 vniuersi presunt. lacertant & edocent an-
 t̄ q̄ dicant. Alij abducto sup̄cilio gran-
 dia verba trunantes: inter muliercula
 de sacro litteris philosophantur. Et no-
 dicit vtra. A hē scire dignantur quid
 prophē. quid apostoli senserit. sed ad sen-
 sum suum in congrua aptant testimonio
 quasi grande sit & nō viciosissimū docē
 di genuo dep̄uare. Inas. & ad volūtatē
 suam sacram scripturam trahere repu-
 gnantem. Ideo di. xxxvij. Elinoquibun-
 tur. s. Hicudo probos eos debemus ac-
 c̄t̄pere qui aliter scripturarum verba ac-
 cipiant: q̄ spiritus sanctus sonet. Ideo
 ad obuiā d̄m vniuimedi statuit vtrūq̄
 q̄ nullus laycus vel monachus. qui cu-
 suslibet sciē nomine gloriatur. nisi sit sa-
 cerdos audeat predicare. xvj. q. i. Ad di-
 cūdos. A hē c̄t̄ mulier. quātūcūq̄ docta
 sancta. Di. xxij. Mulier. Et nō sufficit
 dicere q̄ a deo sit missus. nisi cōsedat mi-
 raculo. De bere. Lum ex i. r̄. c. Et c.
 Ex comunicamus vbi dicitur. Quia nō
 nulli sub specie pietatis virtutē eius
 iuxta q̄ apostolus ait abnegantes aucto-
 ritatem sibi vendicant. pred. candi. cum
 id em apostolus dicat quomodo predica-
 bunt nisi mittant. Omnes prohibui
 nō nisi mitti. p̄ter auctoritatē ad apostoli
 ca sede vel catholico ep̄o loci suscepiaz
 publice vel priuate predicationis officij

vsurpare presumpserint: excoicationē
 vinculo inodentur. Figura huius habet
 Numeri. c. xbi d̄s ad Mo. ysen dicit.
 Quando cōgregandus est populus sim-
 p̄ lex tubaz clangoz erit. & non cōclē. vlt
 labunt. Sij aut̄ Aaron sacerdotio dan-
 gent tubis crogoz hoc legitimum semip-
 ternum in generationibus vestris: hēc
 aut̄ omnia iuxta quod Paulus ait. i. Co-
 rin. x. in figuram cōtingebant illis. Et is
 per Ihsam. i. vij. c. dicit d̄s predicatori
 Quasi tuba exalta vocē tuam. Et q̄ so-
 mus iste tubaz figuraret predicationem
 diuiaz scripturam futuram in ecclē-
 sia detrahū Paulus Iob. xij. Mo. acce-
 sistis ad tube sonum ad vocem verboz
 quum qui audierunt exultauerunt fe-
 cie fieret verbum. Lum ut omnia post-
 ponenda sint pp̄ audium diuini verbi.
 Numeri. xxx. c. Omne opus ferule nō
 facietio in eo: q̄ dies clangozis est tuba-
 rū. Quid aut̄ significet quod dicitur sim-
 plex tubaz clangoz erit. & non cōclē &c.
 Idem Paulus. i. L. o. in. ij. declarat di-
 c̄t̄ c̄t̄no Sermo meo & predicatione mea nō
 in persuasibilibus humane sapientie ver-
 bio: sed in ostensionē spiritus & virtutis
 Et de in decreto. Di. x. xvj. sedulo
 Sicut vtilius est h̄re predicatorē q̄z for-
 mozoz. anticos sic: vtilior est sermo ve-
 rior q̄z d̄s r̄. c. i. o. Sequitur in textu. Sij
 aut̄ t̄. qua. officium adm̄nistrat. tota
 huius doctrine pertinet ad sacerdotē
 per obedientia Aaron sicut i. sacerdotis.
 fm̄ dispositionem sancte & apostolice se-
 dis. Jerro. ad Panit. In tantum sacerdo-
 tis officium di. interrogatū respondere
 de lege Sequit vltimo. Erutq̄ hoc &c.
 ad inueniendū q̄ nunq̄ est permitteudus
 oppositum. ne vnq̄ & recitentia verit-
 us diuina: scripturam veniat in con-
 temptum pp̄ ministrō minus idoneo
 imo totaliter insufficiente: sc̄is: bodie
 & ecclēsia aliquos tollerat. & in religio

buis multi exponunt. Et in alijs q̄plu
rimi sibi huiusmodi predicationis offi
cium non p̄zē presumptuose usurpāt vt
vix bodie viri docti habeant auditores.
Quia. ij. Timo. iij. A veritate auditus
auertunt: ad fabulas aut cōuertuntur. i.
Timo. vj. Si quis aliter docet. r. nō age
sat. sanis sermonibus dñi nostri yhu xpi
et eō q̄m pietatem est doctrine: super
bus est r. nihil sciens sed languens cir
ca q̄nōes r. pugnas verborū. Et quibus
ostentantur inuidie. cōtentiones. blasfēmie.
suspitiones male: cōsistat dōs hominū mē
te corruptorū. r. q̄ a veritate priuati sunt
Ze corū. Abat. vj. Thesaurizate vobis the
saurōs in celo. i. in sacra scriptura: quia
fēs. xvij. Celi enarrant gloriā eius. r. Et
in decretis Di. xxxvij. Sicut stellae
celi nō extinguitur: sic ita mentes fidelū
inbr: entes firmamento sacre scripture
non obcurat mūdāna iniquitas: Quia
ibi fures non effodiunt nec furari pos
sunt. r. Patet excellentia sacre doctri
ne super oēs scias: rōne infallibilis veri
tatis cui imititur. Si quis aut obijcerit
q̄ modus pcedendi i p̄tius scripture. nō
est mutus demonstratiuus sed potius by
stolialis r. parabolicus. q̄ non puenit di
gnitati veritatis alicuius scientie. Ho
randū q̄ dicit: Boe. li. de tri. Eruditi ē
hoīs. vnumquodq̄ vt ipsūm est. i. p̄ mo
dum cōgnū ipi rei ita de re fidem cape
re tēptat. Super quo dicit. a Tho. ibi.
dem. In omnibus rebus nō p̄t equalis
certitudo r. euidentia demonstrationis
seruari. Idez. i. Etbi. Disciplinati est in
tantum eruditionem querere s̄m vnum
quodq̄ genus inquantū natura rei reci
pit. P̄opter ea dicit. i. p̄by. Inna ta est
nobis via et notioribus r. certioribus no
bis incertiora. r. notiora vere pcederē.
Et totum est: q̄ s̄m Dio. in. c. e. hier.
Impossibile est: nobis aliter lucere di
uinum radium nisi varietate vetanū

circuēllatum. Et ideo idem Dio. ij. c.
cel. r. c. Magis pueniens est vt diuina
in scripturis tradantur sub figuris viliū
corpore: q̄ coporum nobiliorū. Et hanc
rōnem inuūt. P̄ba. cum dicit. Ro. i. In
uisibilia dei per ea que facta sunt intē
lecta cōspiciuntur. sempiterna quoz vit
tus eius r. diuinitas: Et sic scriptura sa
cra est de qua dicit. Apōst. Ro. i. Saplen
tibus r. insipientibus debitor sum. De
bit ergo tradi s̄m conditionem audito
rius in xta illud. i. Cor. ix. Omnibus oia
factus sum vt oēs lucrificarem. Quia
ij. Abet. Audi uides cōtingunt iuxta q̄
suerudinem Sed audientes sunt quoz
ij. Abet. Alij si nō metabatice quia di
non ex n̄s̄cipiunt dicentem: alij si non
etemplaricer. alij teslem induci poetam
volunt. alij omnia. certe alij per oppositū
r. bis sebilis est certitudo a ut. p̄ in po
sitionem cōp̄lectendi. aut pp̄ micrologia
quem admodum r. in simbolis non libe
rum esse quibusdā videtur. Et q̄ ite
rum idē Arist. ij. Abet. Quātam vniu
habeat q̄ factum est leges ostendit in
quibus fabularia r. puerilia magis valēt
cognitione de eis pp̄ cōsuetudinem ha
bitam. Jeciro vt nemo sit. qui fe absō
da r. calose eius non vno tantum mō de
mōstratio pcedit. sed oibus modis qui
bus auditiones ptingere possunt. Et sic
patet responsio ad id quod obijcebatur.
C̄ Quantum aut attinet ad s̄m respo
ctū. i. ad profunditatem r. altitudinem
scie dignitatis materie. Etiam diuina scri
ptura excedat omnes alias scias specula
tiuas: vt patet per orientator. c. vj. Abē
ita. Licet omnes scie nobiles sint: tamē
scia diuina nobilitas est omnibus alijs q̄
s̄m eius est nobilitas s̄o omnium alias
sciarum. Ceterū r. si omnino vt. i. de aia
r. penitus difficillimoz est accipere sciē
tiam de aia humana a deo creatā: quāto
magis difficillius erit accipere sciam de

ipso deo altissimo r. inensio omniū crea
tori. De quo r. Auicenna tractata. viij.
Abet. Abā. manifestus est q̄ primus lo
quendo de deo: est altissimus r. glorio
sus. De profunditate ergo r. dignitate
materie tractate in sacra scriptura dicit
Aug. ad Volulianum. Tanta est enim
xpianaz profunditas sciarum: vt in eis
quoz die proficerem: si eas solas ab in
tente pueritia vq̄ ad decrepitam sene
ctutem. maximo otio. summo studio. me
liore ingenio. conare addiscere. Hō. quo
ad ea que necessaria sunt saluti tanta in
eis perueniatur difficultate. sed cū quis
ibi hētem tenuerit sine qua pie receas
ij. viuitorū multa. tāq̄ multiplicibus my
steriorum vmbrauculis opacata. intelligē
da proficientibus resant. tāq̄ non solus
in verbis quibus ita dicta sunt. verū et
in rebz que intelligende sunt. latet alti
tudo sapie vt anōsissimio acutissimio ha
grantissimūz cupiditate discendi hō
cōtingat. q̄ eadem scriptura quodam in
loco habet. Eccle. si. xvij. Cum cōsumā
uerit homo tunc incipit: Et sic patet di
gnitas sacre scripture super omnes sciē
tias respectu sciarum speculatiuarū de
profunditate r. Hieronymus sup̄ Eze
chielem de difficultate sacre scripture r.
Ezechielio difficultate in hebreoz mon
strat traditio. Nisi enim quis apud eos
sacerdotialis ministerii etatem. i. triginta
ānos impleuerit. nec principij geneleos.
nec cantica canticorū. nec exordium Eze
chielem. nec inuenire legere permittitur vt
ad plenam sciam r. mysticos intellectus
plenum humane nature tempus accedat
r. c. In scientijs aut̄ praticijs: illa est nobi
lioz r. dignior alijs. que ad vltiorē s̄i
nōs ordinatur. vt ciuilio militari: sicut ha
bet o. Tho. i. p. q. l. art. v. Nam bonum
exercitum ad bonum ciu tatis ordinari
fieri autem sacre scripture inquantū e
practica est beatitudo eterna ad quam li

cut ad vltiorē finem ordinantur oēs
alij sineo praticijs sciaz. Ideo dicit Ba
rud. iij. c. hic est liber mandatorū dei r
lex que in eternum stat: oēs qui tenēt eā
inuenient vitam. i. eternam: qui autē dere
liquerit eam: inueniet mortem. Et itē
Abath. v. Qui autē fecerit r. docuerit
hic magnus vocabitur in regno celoz;
Et videntur tanta est dignitas sacrarum
scripturarum super oēs scias. vt nō mi
nus sit reus qui predicationes verbi dei
negligenter audierit: q̄ qui corpus xpi i
terram cadere permiserit. Aug. i. q. i. In
terrogo vos fratres r. sorores: dicite mi
hi. Quid vobis plus cē videtur: corpus
xpi. aut verbum xpi? Si vultis vere re
spondere hoc dicere debetis. q̄ non si
minus verbi dei q̄ corpus xpi. r. modi
cum vltra. Nam minus reul erit qui ver
bum dei negligenter audierit: q̄ ille qui
corpus xpi sua negligentia in terram ca
dere permiserit. r. Patet igitur prima
cōclusio de dignitate sacre scripture sup
oēs scias: vt sequentiū: q̄ p̄tias.

¶ Notabile dictum ex sinodo Euge
nij r. c. Di. xxxvij. De quibusdā locis ad
nos referunt. neq̄ magistrorū: neq̄ curaz
inueniri p̄o studio sciarū: iccirco ab vni
uerso epio in subiecto plebibus r. alijs
locis in quibus necessitas occurrerit. om
nino cura r. diligentia habebatur: vt ma
gistri r. doctores cōsistunt qui studia li
teraz liberalium: q̄ artium dogmata af
fide doceat q̄ i bis maxime diuina ma
nifestantur: atq̄ dēclarantur mandata a
sciam r. mysticos intellectus quomodo
attendenda varietas auditorum. Etego.
xvij. mō. Nam inq̄r debet predicator: di
uini eloq̄ij. insinuare infirmis: p̄cta que
sentit. nec debet predicare rudibus quan
tum cognoscit: Figura habetur Gene.
xxij. Ebi legitimus q̄ Laban. appōnit
camellis r. iumentis paleas r. fenus. hōi
bus vero panem. Laban interpretatur

vidit sed nec videre potest: necesse fuit
 it tradere hoi talem cognitionem p di
 uinam scripturam per quam plus scit r
 cognoscit de deo minima r fidelis vetu
 la: qz quicunqz magnus pbs, per suam
 phiam. De quibus fidelis us dr. Yrate
 viij. Nonam vniuersos filios tuos do
 ctus a dno. Et. xvi. Impleta est terra sci
 entia dñi. Et ista vocatur cognitio per
 gra tiam reuelationis scripturaruz, qua
 non pot hō consequi per viam natura
 lis inueltigationis. Ideo Epl. iij. Non
 ambuletis sicut gentes ambulat i va
 nitate sensus sui. s. sine fractu tenebris
 obscuratum habentes intellectum alle
 nati a veritate dei per ignorantiam que
 est in illis: pp cecitatem cordis ipsoz. un
 die. ad Damas. pp. de si. prodi. Distin.
 xxvij. Nonne vobis videtur in vanita
 te sensus r obcuritate mentis ingredi
 qui diebus ac noctibus in dialectica arte
 toquetur? Di. xxvij. Omnem vitam. Sz
 non in dialectica placuit de o patri filio
 r spū itū sancto. Regnum enim dei in
 simplicitate fidei est: non in contentione
 sermonis. Et. c. legimus. s. hinc. r Amb.
 ait super epistolam ad Lolo. Omnis rō
 superne scientie vel terrene creature in
 eo est: qui est caput earum r auctor: vt
 qui hanc nouit nihil vltra querat: quia
 hic est perfecta virtus r sapientia: que
 quid aibi queritur hic perfecte inueni
 tur. Di. xxvij. Si iuxta Apstn Ihsuū
 Xps dei virtus est r dei sapia: ignorantia
 scripturarum sanctorum ignorantia xpi
 est. Unde hōies totaliter r deca scula
 ribus scientijs et doctrinis parū aut
 nullam habent de deo noticiam: Ideo
 Ihsu. i. Lolo. ij. Sapientiam loquimur
 inter perfectos: sapientiam vero non hu
 ius seculi neqz principum huius seculi
 qui destruntur: sed loquimur de sapie
 tiam in mysterio que abscondita est: qua
 pred. stituit deus ante secula in gloriā

nostram qua nemo principum huius se
 culi cognouit. Et. i. Lolo. i. Perdam sa
 piam sapientium: r prudentiam puden
 tiam reprobo. Abi sapiens: vbi scri
 ba: vbi conquisitor huius seculi: Non
 ne stultam fecit deus sapientiam huius
 mundi? Ideo di. xxvij. Legimus de bea
 to Jeronimo. qz cum libros legeret Li
 ceronis. ab angelo ē coniectus. eo qz vir
 xpianus paganorum signentis intende
 ret. Hinc etiam filius ille prodius in
 euangello rep: ebēditur: qui de siliquis
 quasi porci manducabat. ventrem su
 um replere cupiebat. Hinc et Iuge
 nes cynipides r ranae quibus egyptij
 sunt percussī vanam dialethicam gar
 rulitatem. r sophistica argumenta intel
 ligit. Et quibus omnibus colligitur. qz
 non est ab ecclesiastica secularium sra
 querenda peritia. Et sunt verba Raba
 ni de pesseris ecclesiastico. Et Jeron
 mus super epla ad Titum di. xxvij. Si
 quis ar tem nouerit gramaticas vel dia
 lecticas vel recte loquendi rōnem nō beat
 r inter falsa r vera diiudicet nō improba
 mus. Geometrica r arithmetica r mu
 sica habent in sua scia veritatem. s. non
 est scia illa scia pietatis: Scientia pietatis
 est nosce legere scripturas. r intelli
 gere prophas: in euangello credere: apo
 stolos non ignoscere: gramaticorum autē
 doctrina ē potest proferre e ad vitā dā
 fuerit in meliores vsus assumpta. Quo
 modo autem Ibero. vbi supra Distin.
 xxvij. De vi de mensa. s. Si quando co
 gimir sraum secularium: recordari. r
 aliqua ex his discernere que ois omnium
 non nosre est voluntatio. sed vt ita dī
 cam grauius necessitatio: vt probem
 mus ea que a sanctis pbiis ante secula
 la multa predicta sunt: tam grecorū qz
 latinorum r aliorum gentium sra con
 tineri. Et sic patet qz non debent legi: vt
 ibi totum studium r finem nostrum pos

in antio: Tmo. Di. xxvij. Sed qd veri
 de o e Sibylla vel Orpheus alijs gē
 tilium vates aut pbi dixisse perhibetur
 valeat quidem ad paganorum vanitatez
 reuincend. am. non tamen ad istoz aucto
 ritatem complectendam. Sed prob do
 lo. Di. xxvij. Turbat acumen. Quidā
 seculares sras legunt ad volutatez: poe
 tarum signentis r verborum ornatu de
 lectari. quidā vero ad eruditionem eas
 adscunt: vt errores gentium legēdo de
 tēsentur: r vitia que in eis inueniūt ad
 vsum sacre r eruditionis deuoti conuer
 tant: tales seculares sras laudabiliter ad
 scunt. Hinc etiam Ambro. scribit super
 Lucam. Di. xxvij. Legimus aliqua ne
 negligiam: legimus ne ignorantem. legi
 mus non vt teneamus sed vt repudiē
 mus. Unde repetendum sacerdotēs q
 dimissis euangelijs r pbiis incūbunt
 secularium doctrinis: r est ter. Jerō ad
 Damas. pp. de si. prodi. Di. xxvij. Sa
 cerdotes dei omnis euangelijs r profe
 tiam. videmus comedias legere. amatoia
 bucolicorum versum verba cantare. e
 tenere virgilium in manibus. r id qz in
 pueris est cō necessitatio. in eis crimen fa
 cere voluptatio. r rō omnium est. qz nul
 la scia humanitus inuenta tradit suffici
 cientem noticiam de fine hois: nisi sacra
 scriptura. Super quo habetur figura
 pueri errantij. rix. xxi. Quando dictū
 fuit belle vt absconderet se in splunca
 ad videndum que ostensus erat et do
 minus. Et dixit illi dño. Egredere r sta
 in monte cotam dño. Et ecce dño tran
 sijt. Et spiritus grandis r fortis subuer
 tens montes r conterrens petat ante
 quod dñi. Non in spū dño. Et post spiritum
 comotio. Hō in comotione dño. Et post
 comotionem ignis. Non in igne dño. Et
 post ignem sybillus aure tenuis: r ibi
 dño. Non ergo in spiritu grandi r forti
 rē. i. in doctrina pbius dñs qui sua pbi

losophia subuertunt omnia: vnde r pbi
 dñi. Non in comotione dño. i. in arte oia
 tozia que mouet corda r voluntates ho
 minum suis persuasionibus rē. Hō in
 igne dño. i. in legibus ciuilibus que cō
 parantur igni: sicut. i. de aia. Ignis
 augetur quousqz fuerit cōbustibile: r
 legitis continuat licem: quousqz clientu
 lus habeat ad soluendum: r ideo nō ibi
 dño. Et post ignem lib yllus aure tenuis
 qui significat sacram scripturam: que hu
 mili r blando sermone graditur: r ideo
 intelligitur qz ibi dño. quia textus non
 ponat. Et eo qz subditur. quod cum au
 disse Ihsus aperuit vulcum fuis pal
 lis. pp reuerentia diuine maiestatis tra
 seunt. Et omnibus his apparet xps
 se quanta fit quosdam stulticia: qui et
 eo qz scriptura humiliter sermone procedit
 derident illam. r volunt subijci regulis
 Donati rē. Contra quos Augu. Dist.
 xxvij. Indignum vehēmenter exlumo
 verba sacri eloqij restringi sub reg
 us donati. Quia homo: r excellentia di
 uine scripture non procedit ab humanis
 scientijs: sed e contrario. Di. xxvij. Legi
 mus. s. Deniqz vt in expositione pste
 rij Laffiodorus testatur. Omnis sple
 dor rhetorice eloquentie. omnis modus
 poetice locutionis: quibet varietas de
 eose pronuntiationis: apudim scriptu
 ris sumptit exordium. Hinc etiam Am
 bro. ait super eplaz ad Lolofencos. Om
 nis ratio lypne scientie vel terrene crea
 ture in eo est qui est caput earum: r au
 tor: vt qui hanc nouit nihil vltra querat
 qz hic est perfecta virtus r sapia: que
 quid aibi queritur hic perfecte inueni
 tur. In Daniele autem r in Salomone
 ostendit infidelibus se esse auctorem to
 tius eloquentie r sapie: quod infideles
 non putant: qz non legunt in euangelijs
 r pbiis: astrologias r alia huiusmodi

que despecta sunt. q. nihil valent ad salutem: sed mittunt in errorem & dum hijs student scilicet tantum. curam anime non habent. Qui vero xpm novit. thesauri sapie & scie inveniunt: q. id novit qd vite est. Et sic patet conclusio: quomodo sine sacra scriptura.

C Si quis autem explorator curiosus diceret: quare multa que de deo per naturalem investigationem haberi poterant: tradita sunt in divina scriptura: Respondeo. Tho. i. p. q. i. ar. i. Et in i. contra gentiles c. ij. Ad pp. quinq. id actum est a spiritu sancto: & convenientissime.

C Primum pp. varias occupationes hominum non potuissent hmoi de facili investigari.

C Secundo pp. completionem aliquorum qui & huius occupationes alias minime huius sententiam ita rudes & grossi ingenio sunt: q. propria investigatione nunquam devenissent ad notitiam talium. Sicut expro ad litteram in Verba illa que nunquam potuit adscire. Pater noster nec Ave maria. Et dum quidam eius filius scolaris tempore vacationum reuersus ad propria venisset eam docere nunquam potuit: cui tandem compatiens propter tantam ruditatem ingenij dixit. Ad minus mater mea hanc parvam oraticulam adsciscat. Agnello de dio habet misericordia de io peccato mio: quia tade taliter quiter didicit. Et cum anno elapso iterum de studio reuersus ad propria interrogaret eam: bene respondit menti dictam orationem. Respondit. o beneficium mi. Et ille dicitis mater. At illa: Lastron de dio te. Ad cum audisset abhoruit repedendo. Et illa: Filius iam annus est q. erat agnus: non vti vno anno effectus sit castron.

C Tertio propter pigritiam. Sunt enim aliqui. qui & si tpo habeant. & ingenium. sunt tamen adeo pigri & inertes: q. non nisi per valde longum tpo ad huiusmodi notitiam pervenissent.

C Quarto pp. dignitatem tpo. Ad investigandum enim huiusmodi notitiam de divinis. ppria virtute. opus est multo tē pōis spatio. & plures pmo decemissent ad decrepitam senectutem anteq. devenissent ad sufficientem notitiam de divinis.

C Quinto pp. multos errores qui potuissent accipere in investigando. Et iō conueniens fuit vt huiusmodi notitia deo traderetur nobis in divina scriptura per revelationem sine mixtura erroris a spiritu veritatis. Ideo Sap. vij. Est enim in illa spūitus intelligentie sanctus: vnitus multiplex. subtilis: discretus: mobilis: incoquinatus: certus: firmus: amano bonus: acutus: qui nihil vetat bene facere: humanus benignus: stabilis: certus: securus: oem habens virtutem: & omnia prospiciens: & qui capiat omnia spiritus intelligentibiles: Meminem enim diligit deus: nisi. cum qui cum hac sapia inhabitat. Est enim hoc spiritus solis: & super omnem dispositionem stellarum preparata inuenitur prior: & finis.

C De maxima vtilitate diuine scripture tertia & vltima cōclu. Seria sexta

R Edde tibi Abat. v. Si cut habz Aris. nosser li. d. bōa fortuna. Nihil melius intellectu & scia: nisi deus. Jo. & xij. Ab. eth. Speculatio est quid optimum & delectabilessimum. Et rō ē: q. nihil magis cōfert ad bonificandū hoim fm q. bōa q. scia & doctrina. Aris. in epistola ad Alexan. Suado tibi attendere rōnibus physiofophie. Sicut enim conseruatiū coporū ē sanitas: ita cōseruatiū aie est eruditio. Et h. de pomo. & mor. Sepus physiofophia videtur mihi esse re diuina. Et seneca in epistola ad Lucillum. Namq. sic contra virtutes coniurabitur: vt non

physiofophie nomen sacrum & venerabile permancat. Item abides. Physiofopia animam format & vitam disponit. Hiergo in sciētijs & doctrinis humanitas inueniētia: tanta est perfectio intellectus & vtilitas: quanta erit in sciētia diuinitus reuelata que a suis cultoribus nunq. trāfire potest inanis aut vacua. Luc. & xxi. Verba autem mea non trāsbunt: scilicet licet sine fructu & effectu. Et Maie. lv. c. Quomodo descendit imber & nix de celo. & illuc vltra non reuertitur. sed inebat ad terram: & infundit eam & germinat eam facit. & dat semen ferenti & panē comedenti. sic erit verbum meū nō egredietur de ore meo. non reuertetur ad me: yacuum sed faciet quecumq. volui. & proficiabitur in his ad que mihi illd. Ps. xlv. R. o. x. v. Quocunq. scripta sunt: scilicet in diuina scriptura. ad nostram doctrinam scripta sunt. Et nō dicit quecumq. est nobis sufficiens ad salutem. Deute. vij. Abat. iij. Non in solo pane viuunt homines in omni verbo quod procedit de ore dei. Et Jaco. i. c. In manifestandis ne suscipite infatum verbum: quod pot salutare animas vestras. Ideo omnibus scriptis: supradictis. habeo auditeo sacre scripture dociles reddere: ponendo formaliter tale conclusionem.

Sacra scriptura summe per se intellectu humanum. quo ad delectationem cognitionis. & disciplinam recte viuendi

C Corroboratio conclusionis.

C Ad Corroborationem dicte conclusionis facit testimonij apostolij. Timo. iij. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendum & erudiendum: vt perfectus sit homo ad oē opus bonus instructus: Quam tamen Conclusiones probant sancti theologi. precipue s. Tho. mas. i. p. q. i. ar. i. l. i. n. d. i. l. i. ar. i. Tho. mo contra gen. c. iij. & v. Et fit illud pie

suppositum. quod habetur: i. Ab. eth. Omnes homines: natura scilicet desiderat qd a Tho. super primū Ab. eth. probat duobus modis: scilicet. Et ratione perfectio nis. Et ratione proprie operationis. Ad primam: q. vñ queque res naturaliter appetit perfectiones sui esse. Unde pmo Physiof. Ab. eth. appetit formam sicut femina virum. sicut res imperfecta suā perfectionem. Dum ergo intellectus a q. bō est id qd ē in se cōsideratus. sic oia in potentia nec in actu eor. re ducatur: nisi per sciam: q. nihil est eorum. que sunt ante intelligere. iij. de aia. Desiderat scilicet suam perfectionem.

C Ad secundā rōnem: que quilibet res naturaliter desiderat inclinationem ad suā propriam operationem: sicut calidū ad calefaciendum. Propria autem operatio hominis in quantum bō. est intelligere: per hoc enim ab alijs animalibus differt: & de naturaliter desiderium hominis inclinat ad intelligendum & per cōsequens ad sciendum. Ad autē propria operatio hominis in quantum bō. sic intelligere & patet. Nam Phil. i. c. viij. Senec. Lredo deos imo: tales ob hoc sperasse aios in corpora humana: vt essent qui terras tēterent: qui celsitiam ordinem tēplā tētes imitarentur cum vite modo atq. constantia. Et Lactan. li. c. i. Nam cum tēter animantes pōnis coporibus in humanis spectent. quo ad delectationem cognitionis. & disciplinam recte viuendi

tuas rectas sublimis vultus ab artifice deo datus sit. appetit istas religiose deos non esse rationis humane. q. curant celeste aial ad veneranda terrena: Idaref enim ille nō vnus & solus cū fingeret homines aial intelligēs & rōnis capax: vt eorum sicutū ad cōtemplātes sui artificis ere ē qd optie igneosis poeta signauit. Id. bōa q. d. spectet aialia cetera trā. Ad hoc vbi me dedit: celsiq. videre iussit: & erectos

ad sidera tollere vultus. Hinc viiq; an
tropon greci appellauerunt: q; sursum
spectet. Ipsi ergo sibi remittunt. scq; bo
mini noi e abdicant; nō sursum alpien
unt s; deorsum. Hec est igit illa natio
in cinato q; tñ ipulit aliquos de antiquis
de quibus Hic. in epistola ad Iba. L. e
gimus in veteribus historijs quosdā lu
siraife prouintias. nouos adisse populos
maria trāsisse. vt eos quos ex libro no
uerat. eos quoq; videret. Sic Ipytha
goras mēpbiticos vates. sic Plato egypti
u & Arabiam Tarentinum. eāq; quā
rā I talie que quondā magna grecia vici
cebatur laboriosissime pagrauit: vt qui
athenis magi erat & parcos cuiusq; do
ctrinas academie gymnasia psonabit
ficeret peregrinus atq; viciptus. male
nos aliena veretide discere: q; sua ipu
denter ignorare. Deniq; cum iras quasi
toto fugiente orbe persequitur. captus
a pyratis & venditatus. Et tyrāno crude
lissimo parit. ductus captiuus. vincitus
& seruus. in q; pbo maior emēte se fuit.
ad Titum suū lacteo eloquentie fonte
manant. de victimo ipamie galliarūq;
simbus quosdā venisse nobile legitimus
& quo ad ptemplationē sui Roma no
traxerit vniu hois fama perduxit. Ita
bit illa etas inauditijs vibus scullo ce
lebrandūq; miraculum: vt vrbē tātas in
gressi. aliud extra vrbē q;reret. Alipollo
nuo vice ille nauis vt vulgus loquit
sue pbs vt Ipythagorici tradūt: intra
uit perfall. ptransiit Laucum. Aliba
nos. Scythias. Baffagetas. & opulenti
sima Indie regna penetrante: ad extre
mū latissimo phison amne transfisso per
uenit ad Bagmanas: vt Bardam in
trono sedente auro. & de tantali fonte
potantem. inter paucos discipulos dī na
tura. de montibus: ac de curis dierum
syderum; audire docentem. Inde per
Elamitas Babilonios. Caldeos. & de

dos. Assirios. Parthos. Syrios. Ibe
nicos. Arabes. Balelinos. reuertus
Alexandriam. prexit ad Etyhopyam vt
Symonophiltas & famosissimam solis
mensam. videret in sabulo. Inuenit vir
ille vbiq; qd disceret: & semper proficiēs
semper se melior fieret. Et La. c. l. i. c.
i. Adagno & excellenti ingenio viri cum
se doctrine penitus dedissent. quicquid
laboris poterat pendere. cōtemptio oi
bus & priuatio & publicis actionibus ad
inquirende veritatis studium se contule
rut. existimantes multo esse preclarior
humanay diuinarumq; rez scire ac in
uestigare rōnes: q; struendijs opibus aut
cumulandis honoribus inherere. Quia
vno rebus qñ fragiles terrēq; sunt:
& ad solius corporis pntent cultum: me
no melior: nemo iustior effici pōt. Erāt
quidam illi veritatis cognitione digni
simi: quam scire tantopere cupierunt: e
atq; ita vt eam rebus omnibus antepo
nerēt. Nam & abieciße quosdam reo fa
miliareo suas. & remittasse vniuersos no
luptatibus constat: vt solam mudamq; ve
ritatem. nudū expeditiq; sequerentur. Et
Aug. de Plat. viij. de a dei. c. iij. Inter
discipulos Socratis. non quidem ineri
to excellētissima gloria claruit qui om
nino ceteros obfcuraret. Plat. Qui cus
esset Atheniensis honesto apud suos na
tus loco & ingenio mirabili longe suos
discipulos antaret: parum tamen pu
tans persciende phylosophie sufficere
seipsum ac lococraticam disciplinam: q;
longe lateq; potuit: peregrinatus est:
Itaq; & in Egypto didicit quecumq; illic
magna habebantur atq; docebantur. &
inde in eas Ytalie partes veniens qua
Ipythagoreorum fama celebraret que
quid Ytalice phylosophie. tunc flore
bat. auditis eminentioribus in ea do
ctrinosis facillime comprehendit. Quid
de gentilibus loquit: Luni de se ipso

Hic. dica t ad Pāmach. & Decea. Di
esset iuuenis miro discendi ferebar ar
doe. nec iuxta quorūdam presumpcioes
ipse me docui Apollinarem laodiceum
audium Antiochie frequenter & colui. Et
cum me in sacris scripturis erudit: re
nuq; illius contentiosum dogma susce
pi. Jam canis spargebatur caput: & ma
gistrum potius q; discipulum esse dece
bat. prexi inde Alexandriam: audium Di
dymum: in multis ei gratias ago. Quod
nescius didici: quod sciebam ipso docete
non perdidici. Ibatabant me hoies sinez
fuisse discendi: veni rursus Ierolimā
& Bethleem. Duo pcedo. quo laboro
Baraniam nocturnum habui pcepto
re: Timebat enim iudeos. & mihi alex.
exhibebat Nichodemus. Idosset & alia
pcedat doctores dicta adduci ad istud
propositū: sed dicta sufficient. Omnes
ergo dicte naturales inclinatioe & sol
licitudine ad sciam: nunq; attulerunt
cultoibus q; querebant ex oibus scien
tijs sū maniter inuentis nec quietae
runt aut perfecerunt intellectum illoru
aut mentem. Lactā. lib. i. c. i. Sed neq;
adepti sunt id quod volebant & operam
simul atq; industriam perdidērunt: quia
veritas i. archanum simi dei qui fecit
omnia ingenio ac proprio sensibus com
prehendi non pōt: alioquin nihil inter de
um hominemq; distaret: i. cōsilia & di
positione illius maiestatis eterne cogi
tato affequeretur humana. Et ideo Iba
lus Rom. i. Dicentes se esse sapientes
fuiti facti sunt & mutauerunt gloriam
in corruptibilibus dei in similitudinem yma
ginis corruptibilis hominis. & voluerūt
& quadrupedum. & serpentum. Et totus
est: quia sola diuina veritas que in fallibi
liter traditur in sacra scriptura per re
lationem spiritus sancti: potest perfici
ere intellectum quo ad delectationem
cognitionis. August. li. Soliloquiorum

Fecit nos domine ad te: & inquietum
est cor: nostrum donec quietet in te. l.
per cognitionem gratie in presenti &
glorie in futuro. Ideo Jo. iij. Qui bibe
rit ex hac aqua. I. humanarum scien
tiarum: sicut iterum: Sed qui bibert
ex aq; qua ego dabo ei fiet in eo fons aq;
salutis in vitas eterna. Et Iba. xlvij.
Loquendo de sacra scriptura: Eris qua
si otus irriguus: & sicut fons aquarum
cuius non deficient aque. Et Lant. iij.
Fons otorus puteus aquarum viuēti
um: que sicut impetu de lybano. Al
terius: quanto scientia e de altioribus:
tanto magis perficit & satia t intellectu.
Unde Arist. xj. de animalibus: Quāuis
parum sit quod de substantijs superio
ribus percipimus: tamen illud modicū
est magno amatum & desideratum omni
cognitione quam de substantijs inferio
ribus habemus. Item. ij. de ce. & mun.
Luni de corporibus celestibus questio
nes possunt solui: contingit auditori vt
vehemens sit gaudium eius. Nulla autē
scientia & doctrina tractat de sublimi
ri super omnia entia: facit diuina scriptu
ra: ergo rē. Figura pulcherrima habet
Ezech. iij. c. vbi dominus dixit Ezechie
li. Comede volumen illud: & vadenolo
quere ad filios israel. Et aperui os meū
et cibauit me volumen illo. Et dixit ad
me. Fili hominis venter tuus comedet
& viscera tua complebuntur volumine
illo: qd ego do tibi. Et comedi illud: & sensi
ē in ore meo sicut mel dulce & q; dulcedi
ne Et David i ps. Aus dulcia manducab
meis ego quia tua. sup. mel otico: Iba
diuina scriptura: ita redundat dulcedi
& plena est mysterijs: q; liber inmolu
tus dicitur: & scriptus inuis & fois. Eze
chie. ij. Et vidi & ecce manus missa ad
me. In qua erat inmoluitus liber. & expan
dit illum coram me. qui erat scriptus in
tus & fois. & scripte erant in eo lamen

ationes et carmen et vbe. Et in Apoca
 Jo. v. Adid in dextera sedentis sup tro
 num. librum scriptus intus et foris. signa
 tum sigillis septem. Ad quem aperien
 dum solus xps d' gnus inuentus est. Et
 ideo qui dicit aliquē sine notitia xpi ha
 buisse notitiam mysteriorum xpi fatui
 sunt: et sciplos decipiunt: q' si quid de
 xpo sine notitia xpi dixerunt: mēserūt
 quid dicerent Jerony. in Ep'la ad P'au
 li. An maronem sine xpo possimus di
 cere xpiamum: q' scripserit. Jam redit
 et virgo redeit Saturni regna. Jam no
 ua progénice celo dimittitur. alio. Ep'la
 trem loque ntem ad filium. Mater mee
 verba mea magna potētia solus. Est post
 verba saluatoris in cruce. Talia prela
 bat memorans fixusq; manebat: Pue
 riliū sunt hec et circulatorum ludo simi
 lia: docere qd ignoceo. imo vt eius roma
 co loquar. nec hoc quidem fere q' ne
 scio. Si ergo Arist. dicere tūcū. ij. P'ro
 li. Aut delectari vlt sine tūctiā: ad phy
 losophiam recurrat: et quanto magis ad
 sacram scripturam: Et precipue eius plu
 res habet sensus: quos nulla alia do
 ctina habet. Et sunt quattuor. Hysto
 ricus. Topologicus. Allegoricus. Ana
 gogicus. Primus docet factum. Secū
 dus quid faciendum. Tertius quid cre
 dendum. Quartus quid sperandum et ap
 petendum. Ex empirio datur in hoc vau
 bulo Ierusalē hystorice significat ciuita
 tem quā edificauit Ab'el et edificē am
 plia tam postea per Dauid et Salomo
 nem. Topologicę significat animam ra
 tionale. Ysaie. lx. Surge illuminat Ie
 rusalem: quia venit lumen tuus. et gloria
 domini super te orta est. Allegoricę signi
 ficat Ecclesiam militantem. Apoca. xxi.
 c. Adid ciuitatem sanctam Ierusalē no
 uam descendentes de celo: deo para
 tam sicut sponsam ornatum viro suo.
 Anagogicę aut significat Ecclesiam tū

phantem. Gala. iij. Illa que sursum est
 Ierusalē libera est: que est mater nra.
 Sufficientia autem istorum sentium pa
 tet sic. Nam sensus scripturę est manife
 statio veritatis: quā nobis scriptura tra
 dit. Talio ergo manifestatio: aut fit per
 verba. aut per figuras. Si per verba: s
 fic est hystoricus. Si per figuras: vel or
 dinatur ad recte operandum. et sic est
 Topologicus. Isermo cōsultus ad edi
 ficationem vite. Et ad recte credēdū
 et sic est Allegoricus: quasi alienus ser
 mo. Et ad recte sperandum. Et sic est
 Anagogicus. ab ana q' est sursum. et go
 ge ductio: quasi sursum ducens: Ecce er
 go quomodo sola diuina scriptura. sua
 profunditate et pinguedine sensum per
 ficet intellectum nūm. nūm quo ad dele
 ctationem cognitionis. P'ro prima pte
 conclusiois.
 ¶ Nunc de secunda videndum est: Et
 reperio q' verbum dei seu sacra scriptu
 ra septem singularis effectus habet ad
 recte viuendum. Illuminat. Inñamā
 Compūgit. Cūificat. Carnem frenat.
 Ratificat. Omnia bona causat. Ad pri
 mum ps. cxvij. Lucerna pedibus meis
 verbum tuū: et lūmē semitę meę. L'ra
 lo. super Ab'el. Ab'ens eorum quā ad
 iūctū verbum veritatis illuminatur ad
 intelligēda diuina mysteria: aureo co
 rus interioris aperitur vt libenter fū
 scipiant diuina precepta. Ambo. super
 Beati imaculati. Si membra compositio
 nostri sine luce operari recte non queūt
 nam pedes vacillant sine lumine. et ma
 nus errant: quanto magis ad verbi lūm
 diuigēda sunt anime nostre vesti giā mē
 tio incessus: Quid enim est promissio
 vel cōmationis futurum qd. I. a no
 bis videri non potest: qd non verbo dei
 reuelante sit manifestū a seculo abcon
 ditum. Si igitur vbiq; lūmē querimus
 ad nolire mētis tenebras effugādas ve

tum dei sollicitius perquiramus. Signa
 ra h' de Iona. iij. rel'ci. xij. Ad q' gula
 to melle. s'ouledine sacre scripturę. illu
 minati sunt et oculi eius. P'ropterea. ps.
 xxij. Sinitate et videte. Bernar. super
 missus est: Sultat affectus: videt intel
 lectus et.
 ¶ Ad secundum. Inñamā. ps. cxvij.
 Ignitum eloquium tuum vehemētiter.
 Super quo Ambo. Ignitum eloquius
 tuum est spiritus sancto: purgat enim cor
 da vt fontar aurum: accēdit ad dei amo
 rem. ps. cūij. Eloquium domini inflama
 uit eum. Exemplum Luc. xxij. Non e
 go nostrum ardens erat in nobis. dum
 loqueretur nobis in via et aperiret no
 bis scripturas.
 ¶ Ad tertium. Compūgit. Et peccat
 iis continuatis cor indurat. Job. xli. In
 duratur cor eius tāq; lapis: et stringetur
 quasi malleatoris mēus. Sed per diui
 num verbum Esch. xi. Auferam cor la
 pideum de carne eorum: et dabo eis cor
 carneum. vt in preceptis meis ambulēt
 et iudicia mea custodiant faciantq; ea: et
 sint mihi in populum: et ego sim eis in
 deum. Et. xxxvij. Dabo vobis cor nouū
 et spiritum nouum ponam in medio ve
 stris: et faciam vt in preceptis meis am
 buletis. et iudicia mea custodiat et ope
 rentur. Quia ex dei verbo cor peccato
 ris mollificatur vbiq; ad lacty: p'nas ps.
 cxvij. Emitte verbum suum et liquēfa
 ciet eas: sicut spiritus eius et fluēt aque.
 Lanti. v. c. Anima mea liquefacta est: vt
 dilectus meus locus est. Heb. iij. Ei
 us est sermo dei: et penetrabitur omni
 gladio acupit: Jer. xxij. c. Quid pale
 o ad triticum? Aliquid non verba mea
 sunt quasi ignis ardens et mēcus con
 terens petras? Am. xx. Eduxit aqua
 de Petra et eduxit tāq; flumina a quas.
 Ex eplis. ij. Ed. vij. Fleuit omnis popu
 lus: cum audiret verba legis. Exemplus

Ab'agalene Luc. vij. Et Mus peccati
 cis q' tūi i' pdicāte opūcta fuit: q' mor
 tua ē et i' celi assumpta fuit. aia Mus et.
 ¶ Ad quartum. Cūificat. Deute. viij.
 Et Ab'ath. iij. Non in solo pane viuit
 homo: sed in omni verbo quod proces
 dit de ore dei. ps. c. vij. Eloquium tu
 um viuificauit me. Ambo. super Be
 ti imaculati. et est in Glo. Hec est enim
 anime me vitalis substantia qua alius
 pacif' et gubernat: nec quicq; est aliud
 q' tam vite cre faciat rōnabilem aiam
 q' eloquium dei. Ber. Lum motuus i
 peccatis fueris: vites si vocem filij dei
 audieris L'riso. super Ab'ath. Quos
 hodie videt motuus in peccis cras res
 surgēt in pnia viuificati p verba Bre
 ij. Dialo. Ab'athus est miraculum predi
 cationis verbo peccatozem conuerte re
 q' carnem motuam suscitare: In isto
 enim suscitatur caro iterum motuata
 in illo vero anima in eternum victur a
 Figura habetur Esch. xxxvij. Facta ē
 super me ma nus dñi. et eduxit me in spi
 ritu. et diuinit me in medio campi qui
 erat plemus ossibus. et circūduxit me p
 ea in gyro. Erant aut multa valde super
 facie cāpi siccaq; vehemētiter. Et duxit
 ad me. Sub oīs putasie viuēt ossa istas
 Et dixi. Hic deus tu noster. Et dixit ad
 me. Q'ntinere de ossibus istis: et dice
 dit ossis de ossibus istis. Ecce ego tū
 mittā in vos sp. n et viuificis. Is. Jo. vij.
 Verba q' ego loquor vobis spō et vita
 sunt. Joidem. Dixit spō Petrus. Et er
 ba vite eterne habes.
 ¶ Ad quātū. Carnē frenat et p. di. v. Hū
 q' Anima scias scripturas: et carnis vitia
 no amabis. J'c. Hic ad Ruff. mo. Dū
 essem iuuenis et solitudinis me deserat
 vallarent incēntia vitorum ardoresq;
 nature ferre nō poterā: ad quā edomā
 aq; cūdi i qui ex hebreis crederat: me

In discipulum tradidit. vt post Quintilia in acumina. Liceronius q̄s simios grauita teq̄s Frontonis et lenitate Plinij. al phabatur discerem. si iudicia danieli naq̄s vba meditarer. ps. xj. Eloga dñi ca sta. Sap. vij. Ceneru n̄ mibi omnia do na pari er cum illa: t̄ innumerabilis bo neflas p̄ manus illius. s. diuine sapie t̄ c. C. Ad. vij. gra tifica t. l. gratum deo ho minem facit Jo. viij. Qui er deo est. ver ba dea audit. Apoca. iij. ca. Scit̄ omnes quia ego dilexi. te: quo niam seruasti ver bum. Luc. viij. Adat̄ er mea t̄ fratreo mei bi sunt. qui verbis dei audiunt: t̄ fa ciunt. Salomon de ipsa diuina sapientia Sap. vij. Insuper thesaurus est bona iudicis: quo qui vñ sunt t̄ partici p̄s faci sunt. s. omnie dei.

C. Ad. vij. Omnia bona causat. Ambro. sup. Beati imma. Plurq̄s negatamur vei bum: dei er quo nobis omnium ois go virtutum est. vniuerso: omq̄s operis bonorum quidam processus. Ideo t̄ La cr̄a. iij. ca. xxvj. Dei precepta q̄ simpli cia t̄ vera sunt: quantum valent in mē ribus hominum quotidiana experimē ta demonstrant. Da mibi: virum qui sit iracundus. medicus. effrenatus: pau cisissimis del verbis: tam placidum q̄s orem reddam. Da cupidum. auarus. te naceam: sam tibi cum liberali dabo: t̄ pecuniam suam propisjs mani bus largi entem. Da timidum dolosio ac mortuo: iam crucis t̄ igne t̄ pericula contēnet. Da libidinofum. adulterum: sam sobriū. castum. continentemq̄s videbis. Da cru delem t̄ sanguinis appetentem: tam in veram dementiam furor: ille mutabit. Da iniustum incipientem peccatore: e dōno t̄ equus t̄ pudent t̄ innocē terit. Cui enim lauoer malitia omnia aboletur. Tanta enim diuine sapie vis ē vt in hois pectus insula: matres delcto rum stultitiam. vno sinu impetu expel

lat. Et Greg. ij. moral. Scriptura sacra mentis oculus quasi qōdam speculu op ponitur: vt interna nostra facies in ipsa videatur. Ibi enim nostra sedā ibi pul chra cognoscimus. Ibi sentimus q̄tum proficimus. Ibi a profectu q̄s longe die illamus. Narrat autem gesta fortium. t̄ ad imitationem eorū. p̄uocat infirmoꝝ vniq̄s illoꝝum victicia facia cōmētoꝝ rat̄ contra vitioꝝum picla debilia n̄a p̄ firmat: fitq̄s verbis illius vt eo minus meno inter certamina trepidet quo an te se positos tot viroꝝum fortium quā phos videt. Nonnunq̄s non solū nobis eos virtutes asserit: sed cūus immodest̄ vt t̄ in victoria fortium q̄ mutando ar ripere. t̄ rurū videamus in lapibus. q̄ timē debeamus. ij. ad. iij. xv. Ad a dābeus allocutus locos de lege t̄ pro phetis: promptiores constituit eos t̄ tra Hicanorem. Et Salomō Sap. vij. cap. Loquens de diuina sapia dicit. Propo sui illam regno t̄ sedibus: t̄ diuitias in bil esse dixi in comparatione illius. Nec p̄ pau illi lapidem preciosum: quonias om ne aurum in cōparatione illius arena ē exigua. t̄ tāq̄s lutum est inaurum argen tum in conspectu illius. Super saluem t̄ speciem dilexi illam. t̄ proposui t̄ iu ce h̄re eam. quoniam inextinguibile est lumen illius. Et letatus sum in omnibus q̄is antecedebat me ista sapia. t̄ ignorā dam quoniam omnium bonoꝝ mater ē. Et Ergo de sancto vi. li. i. de anima. Nihil in hac vita dulcius sentitur. nihil aui dius sumitur. nihil ita mentem ab amof terreno separat: nihil sic animum cōtra tentationes roborat. nihil ita hominem exaltat t̄ adiuuat ad omne opus bonū t̄ ad omnem laborem: vt sacre scriptur studium. Similit̄ Petrus. Rauen su per. i. Homo quidā erat. do. t̄. Omnia quidem ciborum sal salubre est condimē tum. si nō desit mensura: alioquin si sine

mō est: t̄ ipsum perijt t̄ qd̄ salerat per dit. Amarat enim nimietas: qd̄ poterat condire mensura. Si quis ergo sacrarū scripturarum in vobis est sensus. si te neat modum dat sal potest intellectū pa rit. prudentiam generat. co: dilatat. au get ingenium. maturat dicenda: audēda componit. fitq̄s sibi dulcis gustantibus suauissimus. t̄ plane erit melius sensus qd̄ ore profertur. nihil amarum. Nec at̄ premissimus vt sit nobis in euangelicis sensibus nostrisensu constringenda mē sura. quatenus vitalem cibum. diuinum paslum celestem sapositem non violēt. sed cautissima nobis sobrietate custodiat. Et Rego. om. vij. super Ezech. Sacra scri ptura offēdit staturam suam in edificatōe morum. ostendit altitudines in psomil sione premioꝝum. ostendit horribile aspe ctum interioribus suspitioꝝ. Recta est enim in preceptis. alta in promissis. ter ribilis in minis. Ibatent igitur singula diuina scriptura. Et quibus redduntur Auditores attentis: propter eius altitudi nem t̄ dignitatē. Veniunt: propter eius necessitatē. Doctores pp̄ eius vtilitatē.

C. Ad. edam notabilia pertinetia ad sacram scripturam. C. Ibatetur in ipsa sacra scriptura. De ute. xxi. q. cum filij Israel volebant acci pere vxores de alienigenis. tria obserua re tenebantur. Primo mutabantur ve stimenta ipsius mulieris. Secundo am putabatur eius cesaries. Tertio incide bantur vngule ipsius. Et sic ista serua tio poterat alienigenam mulierem du cere in vxorem. Ad. oaliter significat q̄ vera vxor nostra. Est sacra scriptura vni ca t̄ legittima. t̄ eiusdem stirpis nobis cum sal sumus filij Israel. De qua Da uid. ps. cxx. vij. Exor: ius sicut vitis abū dāns in lateribus domus tue. Si autem contingat aliam sciam t̄ humanam do ctrinā ducere in vxorem: seruenus tria

predicta. Cum humanarum scientiarū p̄e cipue plie est superbia t̄ ambitio: Ibatent ius. i. Loin. vij. Scientia inflat. Et de ipis phylsophis t̄ gentilibus. Rom. i. Cum cognouissent deum. non sicut deū glorificauerunt aut gratias egerunt. sed euauerunt in cogitationibus suis t̄ c. v. mollente ipsam p̄siam supponere t̄ hu miliare ipsi sacre scripture. que est caput omnium. Secundo. Contēdamus capil los eius. Capilli non sunt de vera corpo rie substantia. quia ad locum dectiōne corpus non dolet. Per capillos igitur intelligitur superflua verborum contē tio t̄ multiplicatio qōnum inutilium. tā in phylsophia: q̄s in arte oratoria. i. qua oratores ad nihil aliud intendunt nisi ad ornatum verborum. De quibus Idu. i. Tim. iij. Noli verbis contendere. Ad nihilum enim valet. nisi ad subuer sionem audientium. Tonsis ero capillis t̄ c. Intendamus tantum huiusmodi scie tijs alienigenis t̄ tñi eas accipiamus in vsum: quantum nobis aliqua substantia p̄siant ad plenus intelligendum sacra scripturam. Tertio incidamus vngulas rapacitatis t̄ auaritie. Quia vt plurimū tales mundane doctrine pp̄ huius modi finem adducitur: sic p̄cipue ps in legibus tā ciuilibus q̄s ecclesiasticis. In quibus si quid doctrine est q̄ pertinet ad bonos mores: t̄ ad edificatōne: aie: totū ignorat: Si q̄q̄ de lacte t̄ lana op tie scit. t̄ h̄r i. p̄mpt: Ideo Ihsido. su. ho. Quid p̄delli mudans p̄ficere do ctrinā. t̄ vanciere in diuitijs. Lactuq̄ seq̄ figmēta. t̄ celestia salidire mysteria: Lauedi sunt igit tales lib. t̄ pp̄ amores sc̄p̄ scripturaz vitadi q̄ exercitus elōꝝ quentia verborū vigēt. t̄ iterius vacui sapia manet. Eloga aut sacra exacti uo i culta verbis appet. Intrinsicō at̄ my steriorū sapia fugiet. Ad. Ihsido. Digi

sup leui. home. vi. Ad exponenda sacra scripturam no est humani generis viribus imitanda sed pibus 7 orationibus ad dei susu recurrēdi. vt pr verbi qd nobis verbus in apertioe vt possimus cōsiderare mirabilia de lege sua. Sicut: ra huius profunditatis habetur: Gen. xviii. c. Vbi legitur qd erat puteus in agro in aram cuius os erat cooperum gradū lapide: 7 iuxta puteū tres greco accubabat. Ad quē puteū venit Jacob. qui veniente archete cū grege suo remouit lapidē 7 ad aquam grege. Moralitē significat qd scriptura sacra puteus ē pp sui altitudinē 7 profunditatem. Ver. huius puteus altus est: 7 vnde hauri nō est mihi. Aīā interpretat: regio excelsa. q. ij. Petr. i. i. Nō voluntate humana: allata ē aliqñ ppheta: s; spūs cōspīati. locuti sunt scēi dei hōies: lapidē sup os putei cortex littere occultās mysteria. Erco grege iuxta puteū tres mudi rōnes. H. v. greca 7 latina. Venit Jacob ad puteū. s. xpo in carne. Venit rachel cū grege suo i. ecclesia spōsa Jacob. i. xpi. quibus ad nemētib; velantē face scripture eleuati ē: 7 xpm. apolosos. 7 doctores. nō steria putei reuelata sunt. Aīā. Paulus. Eph. i. ij. Aībdi oīum sanctorū minimo dote est gratia. cuāq; selare multigabiles diuitias xpi: illuminare oēs q; sit dispensatio sacramenti abscōditi. a seculis in deo qui oīa creauit: vt innocētē per ecclesiā multiforme sapia dei fm pñitionē seculorū quā fecit in xpo iesu dño nostro. Propterea Hiero. sup epistolās ad Ephē. pinguisimus ē sermo diuinus oēs h; in te delicias. quicquid volueris ē sermone diuino nascit. Cris. sup illo. Venite ad nuptias q; p sunt: oīa. Ignorās inq; inuenit in diuina scriptura qd dicit. cōtumar quid tenet. laboros: qd serēt. puillanimus mediocri iusticie cibos. q; si pinguem nō facim; tñ mor-

alam nō pmittit. Qui autē magni animi est inuenit spiritalēs dōs que ducunt eum. ppe ad angelorū naturā. Qui vero est a diabolo vulneratus. inuenit p penitētā medicinā salutarē. Ecce q; sublatō lapide ab oīe putei. i. cortice sensus litteralis p Jacob 7. Rachele. i. xpm 7 eccle siā: copiosissime adacquāt grege: Et totū est q. Cassio. sup. Plaste. In sacra scriptura qd docet veritas ē: qd quicquid picipit bonitas. qd pmittit scilicet. Nā dō veritas est sine fallacia. bonitas est sine malitia. scilicet est sine misericordia.

C De excellētia scificationis beate virginis 3 impugnatione scēaz scripturarū canonū doctōrū. ecclesie scēi dei: cōmentitio inepto. 33 honore. Sabbato primo.

Nat nauis in medio mari. Adar. vj. Naturalis nra cognitio est vt p magis nota nobis q sunt materia 7 sensibilia: ad minus nota que sunt a mā remota peccata mus. q. pphicōis. Innata ē nobis via a notioibus nobis certosa 7 notiosa natura pedere. Et rō est q. Lōmē. ij. de aīa. Et sup libru de causis: cā nona. q. die Dis intelligentia ē plena formis. Et Auit in cōm. sup ipsas cām nonā. Aū qd qd recipitur in aliquo fm modum recipiens. Et iō intellectus nū ē hitatōe carnis: Aībī quādā debilitatē ad itelligētiā illa q sunt supra mām corporales. ij. Ad et. Sic se h; oculus noctue ad lumen solis ita 7 intellectus nū ad ea q sunt manifesti sima i nā. ij. De aīa. Sāta mata sunt in relectu: nē sensibilia sensui. lib. de sen. 7 sen. Necesse ē itelligētē: aliqd fantasia speculati. Et hoc: q. Dio. i. c. L. c. Terar. Impossibile ē nob alit lūcē diuini radiū nisi variegatē velaminū circūuallatū. In de ē q; circa excellētiā triūphoz beatifū

me regine celli marie. Btōs Bern. v. o. lēo itēdere: dicebat. Nihil est qd nū me terreat: sic de btā maria b; pmonē: quita magna laude dignā parū laudare: cū parere ē. Et. Die. ad Eulio. Tūneo sāj nō dū ē laudare volo. idigno laudato: inueniar? Profecto cū nec scitāz. nec faciū dia suppetat. vt btām 7 gloriosā vginē marīa digne laudare queā. qm qd qd bu manio dici pōt. vno. mino ē a laude regine celli. An merito sacratissimus euan gelista. Adar. vj. c. Euo; excellētiā sub similitudine nauis: hodierna lectio pponit. Erat nauis i medio mari etc. De q; Salomō. Proverbio. vlti. Scēa est qñ nauis istitio: de lōge portūs panem suū idēt xpm; dicit. Jo. vj. Ego sum panis viuus: qd de celo descēdi. Duo ergo i vobis pmissa inuit. Eū. d btā 7 gine marīa. Integritatē scificationis. Erat nauis. C. R. est etā impulsio: In medio mari. Quo quoz declaratiōe i cōmēdatiōe btē regine celli marie. Erit illa pulcherrima 7 digna cōclusio hodie vēlillada. Beatissima vgo maria. In vtero mris sancti fabricata: nūq; peccatū nec peccare potuit: Bñ 7. H. aūo itegerrima. q; nullis vngē impulsibus submēta fuit. Dicta cōclusio nē disputat sūbit docto: padū. s. Tho. de Aīno. iij. sen. di. ij. q. art. ij. q. i. q. ij. c. ad. ij. iij. sen. di. xli. art. iij. q. i. ad. ij. iij. q. xli. ar. ij. ad pmi. Quolibet. vj. q. v. ar. i. Lū quo ēt pueniū. s. Bonatē tura. Lar. ex ordine minor. Lū Alexā. de aīo. 7 Ricar. a dño magro Aluaro byspano etc. Dno etiā Alberuo. Aīa q; supradictio. i. iij. sen. di. ij. Et. iij. p nullus ē. Ego dno de Roma. in quolibet. Augu. de Anchona. sup Adūlū. v. angelus etc. Aue qdē cōclusio p omatu 7 dignitate sua dicitur hoc mō. Nā hab; Plai. Ti. Ad optūm est mudi autor: 7 Ari. xi. Adet. Deū dicimus sempiternū 7 optūm. Et fm hāc bonitatē. p duxerit

mūdum: Plato i. Ti. Bonitas dei cā fuit faciōsis mudi: 7 gñatiōis oīum rerū Et. puer. xvj. Cū uerū fm semetipsum opatus ē dño. Et sic oīa debuerunt creari 7 fieri p euz bona 7 pfecta. Aī. Dio. iij. c. de. d. no. Optime ē optima facere. x. Et. y. Amulq; q; dirige oēs operatione sua fm optūm corū q sunt i ipso. Et. Boet. iij. de cō. Aīgit cuiusq; nām: im id qd ppū ē illi. Propterea creato vno uerū: Eūit deuo cūctā q secretā: erat valde Bona. s. n. j. c. Et de hōie etc. Ec de. vj. Inueni q; deus fecerit hōiem re cū; ipse se imitio imitāt qōibus. De stri. 7. h. c. Firmi i decretali. S. Diabolus enī a alij demonos a deo qdē nā creari sunt bonis ipi p se facti sunt malis: s; diaboli suggestiōe peccauit. Aep: q. i. de aīa. S; arē vt oīgano: aīaz vo cor pote: Necesse fuit corpus humani ecor ganū picipere sensus tactus: q. ij. de aīa. sensus tactus patus ē sensui: q; sine eo nō pōt ee aīal. Et p dno. mediū iij. tāgūbia ij. de aīa. Ad nō poterat ee nisi eēt cōpositū et xpi. ij. de aīa. Impossibile est corpus aīal ee simplex elementū. Et. ij. de Sīe. Necesse ē composita mixta et aīa pstatre elementū: 7 nō ē vno. Et q; iterū ij. de Sīe. Ignis ē xpius aque. 7 aer ier. Jo. 7. de ton. 7 dr. vite. dicit Ari. i. Impossibile ē hūi māmno ee corruptibile. Et pp hoc bō fecit sic faceret. Ari. i. sex circa serram ad secūdū: q; h; auro vlargēto digno: q; ferro eēt: ita ad secū dū o; q; fer. ferro qd rubigine pbit si. cor. docet. s. Tho. pā be. q. c. xliij. art. i. nō poudit hūic corruptiōi p donū iustij tie originalis: vt ē; s; hēret hō q; non dēbat. et nā: vt scilicet q; dū mens pūtu hōio eēt de subiecto. i. ferio: oēs vīro aīe subijcerent rōnāl mēti: 7 corpus subijce ret aīe. S; q; mēno pmi hōis p pctum a diuina subiectiōe recessit. cōsecutum est vt necessario: oēs vīro cōtoller. rōe.

ni subijcerent. An tanta est rebellio carnalis appetitus ad rationem, et transgressio fuit iocumines ad Adas descendentes fontes peccati. Inordinata concupiscentia appetitus sensitivi rationem. p. q. xxvij. arti. iij. De quo dicit Galat. v. Caro concupiscit adversus spiritum. Rom. vij. Aliter alia lege in membris meis repugnabit legi mentis mee: et captivitate, me in lege peccati. Et per Augustinum. Ro. v. Sicut per unum hominem peccatum intravit, in hunc mundum, et per eum mors: et ita in omnibus hominibus mori pertransiit in quo oes peccaverunt. Unde dicitur. Apo. dicit. iij. sen. di. iij. q. i. arti. ij. Ad concupiscentia illius somitio: est causa quare dicitur non possimus peccatum non habemus. Sed iste fomes in ordinatum appetitum in prima sanctificatione fuit ligatus: ut non possit insurgere contra rationem, et in secunda sanctificatione qui condepit christi fuit totaliter extinctus et eradicatione. Et hanc sententiam sequuntur omnes infra scripti sancti et doctores theologici. Amos: suos. Aug. Jo. Dama. Fulgentius. Greg. Bernardus. Beda. Ago. de. s. Actico. Adag. sen. iij. di. ij. Ago. Lar. sup. Lu. ca. Dno Albertus magnus. sup. missus. Et in ij. di. iij. o. Tho. i. ij. di. iij. Quid habet tibi. et significat omnimodam extinctionem somitio. s. Bonaventura. iij. di. iij. Dno Bertoldus de turre. Lar. in postilla supra Lucam. Adag. Elricus de Argentina in summa. Rico. Borr. in postilla supra verbo. spiritus sanctus in suavitatem et virtus altissimi obdurbabit tibi. et. Luce i. Et Rico. de lira videtur. Et sic per quod beata virgo maria nunquam peccavit. Jo. Lan. iij. Nota pulchra: est amica mea et macula non est in te. Et Aug. li. de natu. et gra. Excepta matre dicitur: Sed quod nonnulli praeter veritatem interpretantur dicitur sententiam Aug. debere intelligi de peccato originali: hinc ostenditur est: Ad pelagianum hereticum quod Aug. copiosius dicitur liba de natu. gra. hinc dicitur: paucos errores.

Primum: Ad pueri non habuit originale peccatum. Secundo quod multi homines ad reperiuntur nunquam actualiter peccaverunt. Tertio quod summe Adas peccasset: sine non mortuus fuisset. Quartus quod libido est quoddam naturale bonum non proveniens ex peccato. Quia Augustinus in principio libri improbat primum errorem. Dicitur quod oes excepto christo: perierunt originale peccatum. In secunda parte libri improbat secundum errorem: ostendens quod oes homines pueri, excepta beata virgine peccaverunt actualiter: post usum liberi arbitrii. Et addit citat rationes pelagii hoc modo. Demum pelagius commemorat eos qui non modo non peccasse, verum etiam iuste vicisse referuntur. Abel Enoch. Methuselah. Noe. Isaac. Jacob. Joseph. Iesu natus. Simeon. Samuel. Nathanael. Melchior. Melchior. Adabele. Daniell. Anania. Asariam. Adabele. Ezechiel. Adardochel. Simeon. Joseph. Jo. bapt. Adugit etiam fecimus. Delbona. Ami. Samueles. In dicit. Dester. Ami filii Samueles. In lyfabet. et etiam ipsas Saluatoris matres: quas dicit sine peccato praeteriit necesse est pietati. Hec ille. Ecce quod pelagius qui dicebat oes homines esse sine originali peccato ab actuali peccato excipiat illos. xxv. enim meratos. Et hoc Augustinus. statim post verba praedicta subinfert: Excepta hac virgine maria. de qua per honorem dicitur. cum de peccatis agit nullas prolixius volo habere quoniam. Unde enim scimus plus gratie ei fuisse collatum ad vincendum ex eo parte peccatum. que illi accipere et parere meruit que nulli stat habuisse peccatum. Hec et quod virgine excepta. si oes illos sanctos et sanctas quos enumeravit pelagius. congregare et possumus cum a libere viverent et interrogare. an peccatum habent. quod eos responsuros fuisse putamus? An quod pelagius ait: An quod Job. di. dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi non seducimus. et. Deinde subijungit.

Hec dicens pelagius non attendit in uno homine turbam et multitudinem esse levius peccatum que non debuit vel non ponit scriptura manifestare. Ita. n. p. me motus dicit si Abel quibus merito iustus appellatus paulo aliqui inmoderatus risu vel alio remissio iocatus est: vel videtur aliquid ad concupiscentiam, vel aliqui inmoderatus ponia decerpit: vel pluribus cibo crudeliter fuit. Hec ille. Et hoc modo praedicta autenticitatem. Exponit Adag. in. iij. sen. Dno Alber. magnus. Hec de alio. Bonaventura. et. o. Tho. In. iij. sen. Ad concupiscentiam excellentiam et puritatem praedicta Adag. res tenent contrarium. Inveniunt revere virginitatis cuius devoti apparere nituntur. eam quodammodo Deo et suo filio comparantes. Quorum nova opinio et fantastica sit a fidelibus cansellata: quia sanctificationem virginis negat: contra illud quod tenet ecclesia. ipsam sanctificationem fuisse et si enim non habuisset fontem. sanctificatione necessaria non fuisset: sicut nec in christo. De isto Eximio doctore mentionem facit Dno Archidiaconus in apparatu solerti in titulo De regularibus. i. c. Ad solent in verbo iudicio: Sicut de facto patuit in Socio nostro Adagillro Aluar. o. doctore decretorum hispano qui omnibus suis beneficiis renuntiavit expulset: omnia sua inter pauperes dispensavit: et immodice ingressus est ordinem fratrum minorum. Praeterea quomodo beata Adaria nunquam peccavit.

Certe dicitur quomodo peccare non potuit. Secundum dno Albertum magnum super admissio est: Quatuor modis dicitur aliquid non posse peccare. Primo: Et eo quod habet nam inveniabilem quod Deus. o. Tho. i. p. q. xxv. arti. iij. in responsione ad secundum articulum quod peccare est deficere a perfecta operatione. Unde posse peccare est posse deficere. Et cum dicit. Auser rubiginem et. Quia

illa de mulieribus. evasit hanc rubiginem: et nullus de viris praeter christum. iuxta illud. Ecce. vij. Animi unus de mille vix reperit mulierem cuius est omnibus non inveniunt. Et ipse dno Adag. Aluarus et. Ego Silve mensio in summa ipsa de planctu ecclesie ar. iij. dicit de matre christi beatissima. Tenent sancti maxime Augustinus. quod non peccavit animi venialiter in hac vita. Quia excellenter sanctificata fuit in utero matris et. Et hanc sententiam tenent omnes antiqui theologici. Alexan. Tho. Bonaventura. Ricardus. Licet quidam novi theologici sensu ecclesie contra recedentes tenent contrarium. Inveniunt revere virginitatis cuius devoti apparere nituntur. eam quodammodo Deo et suo filio comparantes. Quorum nova opinio et fantastica sit a fidelibus cansellata: quia sanctificationem virginis negat: contra illud quod tenet ecclesia. ipsam sanctificationem fuisse et si enim non habuisset fontem. sanctificatione necessaria non fuisset: sicut nec in christo. De isto Eximio doctore mentionem facit Dno Archidiaconus in apparatu solerti in titulo De regularibus. i. c. Ad solent in verbo iudicio: Sicut de facto patuit in Socio nostro Adagillro Aluar. o. doctore decretorum hispano qui omnibus suis beneficiis renuntiavit expulset: omnia sua inter pauperes dispensavit: et immodice ingressus est ordinem fratrum minorum. Praeterea quomodo beata Adaria nunquam peccavit.

Certe dicitur quomodo peccare non potuit. Secundum dno Albertum magnum super admissio est: Quatuor modis dicitur aliquid non posse peccare. Primo: Et eo quod habet nam inveniabilem quod Deus. o. Tho. i. p. q. xxv. arti. iij. in responsione ad secundum articulum quod peccare est deficere a perfecta operatione. Unde posse peccare est posse deficere. Et cum dicit. Auser rubiginem et. Quia

Firmiter in Glo super verbo **Q** potes.
Quia oia pōt q̄ docet eius pōt ēū. Et
q̄ possit est aliqd posse nō peccare nō pōt
q̄ peccare nō est aliqd posse. vt ait Au-
guimo est aliqd nō posse. **Di. ij. s. Da-**
ritas: q̄ repugnat oī potēte dei. De me.
xxvij. Deo fidelio 7 abisq̄ vlla iniqui-
tate iustus 7 rectus. **Abaco. i.** Abundi
sunt oculi tui dñe: 7 respicere ad iniqui-
tate nō potes. **Die. Solus** vno cōm que
peccata non cadit nec ca. hēre potest.

C Secdo. Et eo q̄ by vniōne psonalem
ad nām inuertibile. sicut xps. **Dama.**
impeccabilis erat hō xps. **Et Joh. viij.**
Quis ex vobis arguet me de peccato?
C Tertio ex eo q̄ by vniōne ad nās
inuertibile p medium qd est de sui nō in
separabile. sicut i hōibus glorie in beatis: q̄
peccare nō possunt. **ps. Cōfortauit** seras
portarum iuraru.

C Quarto ex eo q̄ by vniōne ad na-
turā inuertibile p medium qd 7 si de sui
natura in se quides est separabile. tamen
omnino est separatus ab omni arario re
pugante vel repellente vel impediente: 7
illa est singularis ptenitudo q̄ gratie q̄ fuit
in beata virgine. **Quam videns Ioseph**
sicut dicit **Ber. Credebat** portus virgi-
nē posse pere: q̄ **Abaria** posse peccare.
Unde tanta fuit Innocentia **Abarie** q̄
cū tūte pulchritudinis esset. a nullo vnq̄
occupat potuit a. **Tho. ij. di. ij. q. i. ar. ij.**
Et Ber. in Epistola ad ludā. que inap-
pit **Abira** mur fratres 7c. Ego puco q̄
copiofio sanctificatio vñ dicitio in cā
descendit q̄ in alijs sancto. que nō so-
lum ip̄ ius oīū sanctificat esse. l. 7 vitz
eius deinceps ab oī peccato inuicem cō-
seruaret q̄ nemini al. et in natio quēdē
milesz credidit esse donatū. **Decuit** ni-
miz reginam virgini inuicem pūtego
sanctificatio. vitz abisq̄ oī peccato vtere
que dum peccati mortisq̄ peremptores
pareret. vitz iusticiaz nūmo oībus ob-

tineret. **13c. Ber. patz** igit p̄ctio: q̄
vitz vgo nūm q̄ peccauit nec peccare po-
tuit. **Quia nauis** integerrima fuit 7c.

C De tēratione Diaboli. **Dñica prima**

D Actus est Iesus in deser-
tū a spū vō tētare a diabolo
Abath. iij. Antiq̄ p̄t q̄
vt by a. **Tho. i. p. q. lart. v.**
in cor. q̄ Ignoratio vitz

tē intelligedi. 7 non distinguentes inter
sensum 7 intellectum. est inauerit nihil
esse in mudo nisi q̄ sensu 7 imaginatioe
appbēdi possit. **E. q. sub** imaginatione
nō cadit nisi corpus: est inauerit in istis
ens esse nisi corpus: vt p̄ hō refert. **liij.**
Phay. Et hoc piocessit **Saduceo** er-
ro: qui dicit nullū esse spūm. **Actuum**
xxij. q. p. 2. **Abmichel** noluerit deum
esse spūm sed quāsi lucē corporele. et i-
stimantes inter corpa lucē ordinare p̄m
cipatū. **Que** positio vitz execrabilis 7
falsissima 7. **Phodazur. n.** **Phimo** alit
quid esse in corpore q̄ opatione intelle-
ctus que nō pōt esse opatio corpis alicui
vt **Arist. probat. ij. de aia. Et. s. Et.**
refert. q. de malo. q. xvj. ar. i. in cor. q. **Se-**
cundo q. Deo nō pōt esse corpus. **De**
oē corpus finitū est. l. circularē. q̄ rectū
p̄mo de ce. 7 mun. **Deus** autē est infini-
tus. **Rursus** oē corpus aut est viuens 7
aut nō viuens. **Dices** q̄ sic corpus viuens
q. xvi. de aialibus: **Atat** est nobilitas in
animato 7 vitz mortuo. **Et Cōm. ij. de**
ce. 7 mun. **Necessē** est corpus aiati esse
nobilitas maiato. **Tunc** vltra aut **Deus**
corpus viuens. viuic inquantū corpus:
aut inquantū aliud. **Non** inquantū cor-
pus: q̄ tunc oē corpus videret. **Ergo** in
quantū aliud. **Ad** est saltem 7 impos-
sibile. **Quia** esset aliquid melius dignū
vitz ip̄o deo. **Quare** **Abuit** nodi. possi-
tione in conclusio **Aristo. l. de ce. 7 mun:**

fio cincta gubernat. **Et** duodecimo. **13c.**
est alius deus q̄ tu: cui cura est de omni-
bus. **Et** ecclesia in introitu iustie. **xxj. ca.**
nit. **Domine** rex omnipotens in diuina
tua 7c. **Tu. n. seculū. 7c. 13c. xij. Arg. i.**
De que res hominū 7 deumq̄
Eternis regis imperijs: 7 fulmine ter-
rea. **Et** in vj.

Dicite iusticia monit: 7 nō tenere diuoa
Et genus humanum 7 mortalia temni-
tis arma.

C At parate deo memores sancti atq̄
necand. **Quam** tamen conclusionem do-
ctores theologi probant precipue. **San-**
ctus **Thomas** primo sententiarum in
questiona trigelimanona articulo secundo.
Phimo parte questione. **xxij. articulo** se-
cundo. **Tertio.** contra. **c. lxxvij. In. q. de**
Veri. **questio. v. articulo** secundo. **Alexan-**
drus **Thomas** primo sententiarum in
articulo. **xxij. xv. xvj.** **Bonauent.** **secunda**
distinctione. **xxij. articulo.** **primo.** **Unde**
ante probatōnem p̄mto dictum **Aristo-**
telis. **quarto** **Phylosorum.** **Quam** quod
q̄ tunc pul. **herone** demonstrat. **ur.** cum
ostenditur quid est: accidentia sua pro-
pria ostendunt: 7 opposita circa ip̄us sol-
uuntur. **Ideo** primo videamus quid sit
p̄sidentia 7 singulas partes diffinitio-
ni 7 conclusio patebit.

C Nam **Secundo** quarto de **Consola-**
tione. **Pho** **videntia** est ipsa diuina ratio
in summo omnium p̄ncipe constituta:
que cuncta dispōnt. **Et** doctor **paradij**
sanctus **Thomas** primo sententiarum di-
stinctione supra 7c. **Pho** **videntia** est ratio
ordinis in finem diuersarum
naturarum: gradu seruato. **Et** quia diffi-
nitiō ista habz duas partes p̄ncipaliter
Phimo q̄ est ratio ordinis rerum in fi-
nem. **Secunda** diuersarum 7c. **Ideo** per
p̄mā p̄bo conclusionem quantum
ad p̄mā partem suam. **Similiter** per

secundam p̄bo secundam partem con-
clusionis.

C Ad p̄mā. **Pho** **videntia** est ratio
ordinis rerum in finem. **Sententia** est
Aristo. **secundo** **Phylosorum.** **Omne**
agens agit p̄pter finem. **Et** in tantum
vera est: q̄ secundo **Ab. c. baphy. i.** dicit.
Nullum agens siue naturale siue intel-
lectuale: ab intentione finis absoluitur: **In**
eodem: causa alicuius semper facit qui in
tellectum habet in j. **Phylosico.** **Natura**
agit p̄pter finem. **Unde** **Lōmenator**
ibidem: **Aut** destruit fines: destruit om-
ne bonus: 7 nihil percipit.

C **Intantum** ergo dicit sanctus **Thomas**
p̄ma parte questione. **xxij. articulo.** **secun-**
do. **De** extendit ordinatio effectuum in
finem: quā extendit ordinatio casualitas p̄m
agentis. **Et** hoc enim contingit in operi-
bus alienis agens aliud p̄nomen. non
ordinatum ad finem: q̄ effectus ille seq̄-
tur ex aliqua alia causa p̄ter intentionē
agentis. **Causalitas** autem dei qui est p̄-
mo agens extendit le vitz ad omnia
entia. non solum corporalia: sed etiam spi-
ritualia: 7 ad species 7 in diuidua. **Quod**
autem deus in se causa omni vn creatu-
rarum patet **Joh. i. i.** **Omnia** per ip̄um
facta sunt 7c. **Et** p̄o **Ab. c. baphy.** **De**
us videtur omnibus esse causa 7 p̄nci-
cipium quoddaz **Itē** duodecimo **Abde-**
tha. **Ad** primo p̄ncipio dependet eorum:
7 omnia natura. **Et** p̄mo de celo ad **Ale-**
xan. **Ad** primo ente singulari c. **municatus**
est esse 7 viuere: bis quidem clarus. bis
vero obscurus. **Et** libro de substantia or-
dinis. **Phimo** motus: dat esse omni-
bus entibus. **Phato** in **Tim.** **Bontas**
dei causa sunt factiois mundi 7 genera-
tiois omnium rerum **Arg. in. vj.**
Phincipio eorum 7 terras campozq̄ li-
quentes.

Lucent. **et** q̄z globus lune titaniaq̄z afra
b iij

Epis intus alt. totamqz insula p artus
 Adens agitat molem: et magno se co-
 pore miscet
 Unde hominum pecudiqz genus viteqz
 volantum,
 Et que marmoreo fert mstra sub equo
 re pontus;

Clarro vt recitat August. v. de ciui.
 dei. Deus est anima mundi. mundus mo-
 tu et ratione gubernatur. Hoc.

Qui perpetua mundus rone gubernans
 Terrarum celiqz fator q tpo ab euo
 Ire iubeo. stabiliqz manens dano cun-
 ctamoueri.

Genesis. i. In principio creauit deus ce-
 lum et terram. Ita. xvij. Ego primo: ego
 nouissimus. Adanulqz mea funda-
 uo terram: et dextra mea mensa est celos.
 Psalmus Qui sunt celi et tua est terrarum
 beni terrarum tu fundasti aquilones et na-
 re tu creasti. De su. r. i. n. ca. Firmiter
 credimus et simpliciter cōstemur q vnus
 solus est verus deus. vnus vnuerfous
 principiu creator omnium visibilium et in-
 uisibilium spiritualium et corporaliumqz
 sua omnipotentia virtute simul ab initio
 tempore vtriqz de nihilo condidit crea-
 turam spiritualem et corporalem. Cū igitur
 vt in hab. a. Tho. i. parte vbi supra ni-
 hil aliud sit prouidentia deiqz ratio ordi-
 nis in finem: necesse est omnia inquantum
 participant de esse: instantū subdi diuine
 prouidentie. Ideo Apolosus Ro. xij.
 Quae a deo sunt: ordinatae sunt. S; a deo
 sunt omnia: vt ostensum est. ergo et:

Hanc rationem facit August. li. v. de ci.
 e. xj. Deo vtiqz summus et verus cum
 verbo suo et spiritu suo vero et sancto: q
 tria vnus sunt. deus vnus omnipotens
 creator: et factor: omnia aie iactas omnis
 corporis cuius sunt participatioe felices.
 Qui fecit hominem rationabile aial et
 animam et corpore qui cum peccante nec
 impunitū eē permisit. nec sine misericor-

dia eē dereliquit. Qui bonis et malis eē
 cum lapidibus. vitam seminalem etiam
 cum arboribus. vitam sensualem etiamqz
 pecoribus. vitam intellectualem etiam cum an-
 gelis dedit. A quo est ois modus. omnis
 species ois ordo. A quo est mensura. nu-
 merus. et pondus. A quo est qeqd natu-
 ralter est. cuiuscuqz generis est. cuiuslibet
 rei estimatio est. A quo sunt semina
 formarū forme seminu motus seminum
 atqz formarū. Qui dedit et carni originē.
 pulchritudinē. validitudinem propagatio-
 nis securitatē. mēbroz dispositionē. sa-
 lutē pcedit. Qui et aie rōnālē dedit me-
 moriā sensus appetitū: rōnālē insup men-
 tem intelligentiā volūtates. Qui nō solus
 celū et terrā. nō solū angelū et hominē
 sed nec etiam et pceptibilia aiantis vifce
 raneae cuius penulā: nec herbe flosculos
 nec arboris foliū sine suarū ptius conue-
 niētia: et quadā velut pace dereliquit. Nil
 lo modo est credēdus regna hoium co-
 rruqz dñationes et seruitutes a sue pui-
 dentie legibus alienas eam voluisse. Et
 sic patet pma pars conclusio.

Ad scdas partē dicē p. a. Tho. i. pte
 q. xij. ar. ij. ad fin. Cū deus sit vnuerfous
 ho. pūto: totius entis ptinet ad ipsius
 prouidentia pseruare bonū vnuerfū pfe-
 ctū. Et o. Tho. i. sen. vi. xxx. q. ij. ar. ij.
 Explet effectus diuine prouidentie in re-
 bus fm quēlētis rei: put est nata cōleg
 fies. Jo Dio. iij. c. de di. No ē prouidentie
 deī naturā rei destruerē: s; saluare. Et. i.
 de ce. et mī: Totus vnuerfus necesse est
 pfectus eē. Quēdā igit res sic sunt istute
 a deo et ordinate ad finē: vt pfectuatur
 ipfus p quoddā pncipiū nāle ipso. Sic
 fies in oibus. nālibus Quēdā autē p
 hoc pncipiū nāle: hñt aliud. vs; volūtate
 pncipiū sunt in duplici differētia. Quae qd
 das impediri nō pnt a pfectuōe ipso suae
 Sae est in corporibus celestibus. Et. ad e.
 tba. In eterno nō ē malū. nec corruptio.

nec petūs. Aue. i. Ad eth. sua supra o:
 de lum: nō ē malū. ij. pbbi. In celestibus
 motū videmus fieri a cū. Et. i. d celo et.
 Celi nō pōt suscipere peregrinas impel-
 siones: Quēdā vero pnt impediri et defice-
 re: Sic gñabilia et cōspicibilia: Aue hō
 nō sint tāte dignitatē sic sunt pfectuati tū
 necessitate ad pfectionē vnuerfū. Ille au-
 tē q tendit volūtate: pnt redere et etias
 deficere. Et iō si inenabillit tenderent:
 tollerē sibi a ditto sue nature. q esset p
 prouidentia. Bona ergo et mala q pcoe-
 dit a libero arbitrio: si repugnat diuine
 prouidentie. Jō. de ipio hoie dī Ecce. xv.
 Deus ab initio constituit hoies: et reliq
 eus in manu consilij sui. Et sic patet vno
 modo et.

Ad hō nō q respectu diuine prouide-
 tie q inicit iusticie: boni patiant a ma-
 lo et. Ad hō bonus pp virtutē. ij. Eth.
 virtus est habitus: q dñtē pfecti et opus
 est et. Et. iij. Eth. Solus fm virtute
 bonus est hō. vj. Et in. vj. Poies dicunt
 dij fieri pp virtutē ecclēstia. Item. iij.

Pol. S; boni ciuitate de virtute est so-
 lita. Item. vj. Pol. Nemo pōt eē bo-
 nus sine quatuor virtutibus. Fortitudie.
 Iusticia. Prudētia. Temperrātia. Et. vj.
 vj. Item. vj. p. a. Lancelū Scipione
 Ego vero non in aliena gloria aut fastio
 fortune bonis: sed i propria vtraz an-
 ni vi virtute hois nobilitate existimo. S;
 qd ē virtus: Lact. vj. Virus ē tolle-
 rātia maloz. S; eius. D dñi: qui estis
 boni: No noie baptisimū. rebus honou-
 bus. delictio et. Sed in virtute. i. in tolle-
 rātia malorum.

Secūdo Eth. Circa difficultia semp fit
 virtus. Et. i. Eth. In fortune viciis non
 fulget. Ideo Lact. in. j. Facturus hoies
 deus cui virtutē ad viuēdū proponeret
 per qui im mortalitate assequeret: bonū
 et malū fecit: vt posset eē virtus: que nisi
 mallo ageret: aut vim suā pder. aut ois nō

erit. Nam vt opulētia bonū videatur
 acerbitas egellatio facit: et gratiam lucia
 comēdit obfcuritas tenebz. Galitu-
 do. sanitas. voluptas: et morbo ac dolo-
 re cognoscit. Ita bonū sine malo: in hac
 vita esse nō pōt. Et vtrūqz h; extrinsecū
 fictū ita coheret vt alter si tollas vtrū-
 qz su iusticia. Ita neqz bonū cōspicēdū
 ac pcepti pōt sine declinatōe ac fuga ma-
 li. Hoies malū quert ac vna sine aucto-
 ritate compēdit ac pcepti bonū: necesse
 igitur fuerat et malum fieri: vt bonus sic
 ret. Et non solus in vno sed in omnibus
 Quia Dio. iij. c. de di. no. Bonum est
 et in egra cā malum autem et particula
 rī defectu. Et ad pncipale. Iusticia fm
 Iustitia. li. i. Et de Iusticia et iure: est cō-
 stans et ppetua volūtās: sus Sed hō
 bonus nō pōt eē sine virtute. Et virtus de
 tollerētia maloz in ergo ar. i. ad vltimū
 hō s; debet esse bonus oportet q patiat
 aduerfā. B. et mar. Boni vitari ergo pu-
 to bona facere et mala pati: sic perseue-
 rare vsqz in finem. Exemplum in Pau-
 lo. Oūte vt auferret stimulu. ij. Co. xj.
 Et hoc totus deus permittit. Idem
 propter purgationē delictoz: vt b. xij.
 de ci. dei. Et. i. J. Si dixerimus quia
 peccatoz et. Et delicta quia in: eligit. vñ
 Augu. Dñe hic vire. die fecit: vt in eter-
 num percat:

Secūdo ad demonstrādū miserāia tru-
 litus misit. Quia prosperitas induit ob-
 liuionē dei et anime. ppie. Eze. xvj. Nec
 fuit iniquitas Sodomo: sodio tue. super-
 bia. saturitas panis. et abundantia. et ocū
 ipsius. et siliaru eius. Lactan. ij. Nam
 tu maxime deus er memora hoium eta-
 bitur. cū bificijs eius fruentē honozē
 dare diuine indulgentie debent. At ve-
 ro ista necessitas graui pferret: tunc
 deū recordant. Si belli terro: infere ma-
 rit. si morboz pestifer vno incuberit. si
 alimēta frugibus longa licitas denega-

quod vt credamus eu iudice venturum que
occulia non fallit. et indecora offendat
z honesta delectat. Et qui iudicio vt
tradit Axi. x. Ethy. Bomi prouocantur
ad virtutes p premia: mali autem p penas
extimantur. In ecclesia hoc manet. Epi
sola Ezech. xxxiij. z in Euangelio Matth.
xxv. loq. de iudicio vniuersali. Ipsi
quod vsus dic. dicebat. Sine comedia sine
duba sine aliq. aliud facias: semp. vt illa
tuba terribilis insonare auribus meis.
Surge motui venite ad iudiciu. Et Ec
clesi. vij. dr. Ad mortem z nouissima tua
z c. Eius ergo dubiu videbimus in pos
sibilitate de iudicio vniuersali. vt. In pas
tericulari iudiciu in recessu cuiuslibz ate
a corpe sit expectadu. Aliud generale iu
diciu in fine mundi. Et eo q. in euangelio
dr. Congregabuntur ante eu oes genes
z c. Primo ergo videtur q. no. In d. v.
Ihu. i. In d. iudicabit deus in idipsum z
no. p. s. r. g. duplex tribulatio. S. J. Plat.
i. T. m. e. dicit. Aia humana e. imortalis
z fm. q. vicerit passionem vel ab. est. v. b.
eta fuerit: statim p. m. i. ab. vel punietur.
Ite in h. c. d. r. e. dicit. Superuenit ne
ce in hoc. q. d. r. e. dicit. In sp. u. d. i. s. t. n. c.
tur: q. d. vero imortalis est integru z i. c. o. r.
ruptibile a. u. o. l. a. t. i. s. t. a. t. i. n. e. c. e. d. e. n. s. a. d. l. o.
c. u. n. i. d. e. q. u. o. v. i. d. u. t. a. r. e. n. o. n. c. o. u. e. n. i. t. a. l. i. c. u. i.
m. e. n. t. e. b. a. b. e. n. t. i. Et Lactantius Loment.
Iudato. super T. m. e. d. i. c. i. t. L. o. p. o. z. d. e. s. p. o. s. i. t. o.
c. u. i. l. i. b. e. r. a. d. e. t. e. r. a. p. e. g. e. s. e. u. a. d. e. h. o. m. i. n. e. s.
f. a. c. t. u. s. D. e. u. s. e. t. e. r. n. o. a. l. t. e. r. L. u. q. u. i. b. u. s.
o. i. u. s. z. e. u. a. n. g. e. l. i. c. a. v. e. r. i. t. a. s. c. o. n. u. e. n. i. t.
I. h. a. m. d. e. s. a. l. u. a. n. d. i. s. L. u. c. x. i. i. j. d. r. l. a. t. r. o. n. i.
H. o. d. i. e. m. e. c. u. m. e. r. i. s. i. n. p. a. r. a. d. i. s. i. s. t. i. s.
E. t. L. u. c. x. v. j. c. d. e. d. a. m. n. a. n. d. i. s. d. r. A. d. o. r.
t. u. o. e. d. i. c. i. t. z. s. e. p. u. l. t. u. s. e. s. t. i. n. f. e. r. n. o. z. c.
I. b. e. t. e. r. e. a. H. e. r. m. e. s. t. r. i. m. e. s. t. i. g. u. s. d. i. c. i. t.
E. u. m. f. u. e. r. i. t. a. n. i. m. e. a. c. o. r. p. o. r. e. f. a. c. t. a. d. i. s. c. e. l.
f. i. o. r. u. n. c. a. d. e. r. a. m. e. n. t. i. s. e. i. u. s. a. u. r. i. b. u. s.
t. r. a. n. s. i. t. I. s. t. q. u. i. c. u. m. e. a. m. p. i. a. m. i. u. l. t. i. m.
q. s. p. e. r. m. i. d. e. r. i. t. I. n. s. i. b. i. c. o. m. p. e. t. e. n. t. i. b. u. s. l. o.

cio manere permittit. Si autem illam de
licitorum maculis z vicijs obligati plen
ferit: desup. et ad ima perturbans: p. cel
lio aeris: ignis e. aque sepe discordanti
bus trad. et ita vt in hoc aie oblit. imor
talitas. q. s. i. m. i. m. o. r. a. l. i. s. s. u. p. p. l. i. t. o. r. i. e. m. a. r. t. a.
tenta ademata. Et Aug. In e. u. a. n. g. e. l. i. o. m. i.
q. ij. Tempus qd. int. er. hois. morte z v. s. i. m. t. u. m.
tam. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. p. o. s. i. t. u. s. e. r. a. s. a. b. d. i. t. i. o.
d. i. t. i. o. r. e. c. c. e. p. t. a. c. u. l. i. s. c. o. n. t. i. n. e. t. p. r. o. u. t. v. n. a. q. u. i.
q. s. d. i. g. n. a. t. u. r. i. n. e. q. u. e. y. e. l. e. r. u. p. n. a. z. p. n. o. a. q. u. i.
f. o. r. t. i. t. a. e. s. t. i. n. c. a. r. n. e. d. u. i. s. u. i. e. r. e. t. z. c. Ande.
z. a. n. t. i. q. u. i. p. h. i. s. t. a. t. i. m. p. o. s. t. m. o. r. t. e. m. t. e. n. u. e.
r. u. n. t. s. e. p. e. r. u. e. n. t. u. r. o. s. a. d. p. e. r. f. e. c. t. a. i. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. e.
s. i. c. u. t. d. e. A. b. e. c. h. o. r. o. Aug. d. i. c. i. t. i. d. e. c. i. d. e. i. c. i. x. x. x. j.
T. h. e. o. s. o. t. u. s. l. e. c. t. o. P. l. a. t. o. n. i. s. l. i. q. u. e. d. e. i. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. e. a. i. a. q. u. e. d. i. c. i. t. e.
r. a. t. i. s. e. p. i. t. e. d. e. d. i. t. d. e. m. u. r. o. v. t. E. x. h. a. c. v. i. t. a. s. t. a. t. i. m.
i. m. i. g. r. a. r. e. t. a. d. i. l. l. a. q. u. a. c. r. e. d. i. d. i. t. e. s. s. e. m. e. l. i. o. r. e.
E. t. d. n. o. n. u. l. l. i. s. a. l. i. s. d. i. c. i. t. L. a. c. t. a. l. i. i. j. c. x. v. i. j. A. d. u. l. t. i. e. r. p. h. i. o. q. u. i. e. t. e. r. n. a. s. a. i. o. s. e. s. s. e. c. r. e. d. i. d. e. r. u. n. t. z. s. i. b. i. m. e. t. m. a. s. m. a. s. i. n. t. e. r. u. n. t. v. t. L. r. i. s. t. i. p. p. u. s. z. e. n. o. E. m. p. e. d. o. c. e. s. t. e. r. R. o. m. a. n. o. L. a. t. o. S. i. m. i. l. i. t. u. c. r. e. t. i. a. r. o. m. a. n. a. z. v. u. l. t. A. b. a. g. n. i. b. o. a. n. g. l. i. c. u. s. c. o. m. e. Aug. s. u. p. e. r. i. d. e. c. i. d. e. i. c. i. x. x. j. c. x. x. i. j. E. t. A. l. b. e. r. t. u. s. d. r. r. o. s. a. t. e. I. n. s. u. o. a. l. p. h. a. b. e. t. o. Q. u. i. d. i. u. s. d. e. f. a. l. s. i. l. i. i. A. l. t. i. u. s. l. i. u. i. u. s. d. e. o. i. g. i. n. e. v. e. r. b. o. l. i. b. l. i. b. i. v. e. r. b. i. u. s. z. c. D. i. s. f. o. d. e. r. e. t. c. a. l. l. u. m. g. l. a. d. i. o. L. u. c. r. e. t. i. a. p. e. c. c. u. s. S. a. n. g. u. i. n. i. s. z. t. o. r. e. n. e. e. g. r. e. d. i. e. t. a. i. t. P. r. o. c. e. d. a. m. t. e. s. t. e. m. n. o. n. f. a. u. i. s. s. e. t. y. r. a. n. o. A. n. t. e. v. i. r. u. s. s. a. n. g. u. i. s. s. p. i. s. a. f. i. d. e. o. z. c. I. n. o. p. p. o. s. i. t. u. m. a. u. t. e. m. e. s. t. q. u. o. m. n. i. a. n. o. s. t. r. a. d. e. d. u. c. e. n. d. a. f. u. n. t. a. d. q. u. o. d. a. m. i. d. u. s. t. i. c. i. u. m. g. e. n. e. r. a. l. e. s. u. t. u. r. u. m. E. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. v. i. l. i. L. i. n. c. t. a. q. u. e. s. u. n. t. a. d. d. u. c. e. t. d. o. m. i. n. u. s. a. d. i. u. d. i. c. i. u. m. p. r. o. o. m. n. i. e. r. r. a. t. o. s. i. n. e. b. o. n. u. m. s. i. n. e. m. a. l. u. m. s. i. t. I. s. a. y. e. i. j. c. I. p. o. p. u. l. e. m. e. u. s. q. u. i. b. e. a. t. u. m. t. e. d. i. c. u. n. t. i. p. s. i. t. e. d. e. c. i. p. i. u. n. t. z. v. i. a. m. g. r. e. s. s. u. s. t. u. o. r. u. m. d. i. s. s. i. p. a. n. t. S. t. a. t. a. d. i. u. d. i. c. a. n. d. u. m. d. o. m. i. n. u. s. z. s. i. a. t. a. d. i. u. d. i. c. a. n. d. o. s. p. o. p. u. l. o. s. D. o. m. i. n. u. s. a. d. I. u. d. i. c. i. u. m. v. e. n. i. e. t. c. u. i. s. e. n. s. i. b. u. s. p. o. p. u. l. i. s. q. u. i. p. r. i. n.

cipibus eius. Et Dani. vij. Aspicietur
donec throni positi sunt: Et ecce in nubi
bus celi quasi filius hominis veniebat.
Potestas eius potestas eterna que non
aufertur. z regnum eius quod non co
rumpetur. Iudicium sedet z sibi aperti
sunt zc. Ab die primo uicta est dies do
mini super attributionem tuam conuertet
et tibi caput tuum. Joel. ij. c. In diebus illis
z in tempore illo quum conuerteret capi
uitatem Iuda z Ieru. alem congregabo
omnes gentes z deducam eas In valles
Iosaphat. z discipabo cum eis ibi. Lo
surgant z ascendant gentes in valles Jo
saphat: ibi sedebo vt iudicem omnes
gentes. Sol z luna obtenebrati sunt.
Et retraverunt splendorem suum. Et
dominus de syon rugiet: z de Ierusalem
dabit vocem suam. z mouebunt celi z
terra. Apoc. xv. Aidi thronum magnum
candidum z sedentem super eum. a cu
ius conspectu fugit terra z celum: z lo
cus non est inuentus ab eis. Et vidi mo
tus magnos z pulillos stantes in con
spectu throni: z libri aperti sunt z iudi
cati sunt motui. ex his que scripta erant
in libris secundum opera ipsorum. Et de
dit mare mortuos qui in eo erat z mors
z infernus dederunt mortuos suos qui
in ipsis erant z iudicatum est de singulis
secundum opera ipsorum. Et Iudas op
stolus in epistola sua. ij. c. Ipsiophantit
die septimus ab Ad. A. Enoch diceit. Ecce
venit dno in sanctis militibus suis facer
e iudiciu h. o. s. o. z. arguere eos. In pioa de
oibus opibus impietatis eoz: quibus im
pie egerunt. z de oibus vris verbis que
locuti sunt: z de u peccator: eoz ipis. Et Jo
v. Am. ante dico vobis: q. uenit hora z
nunc eaq. motui audient vocē filij dei
z c. Ro. iij. c. Eos flabimus ante tribu
na q. Et. ij. ad Corin. v. Eos nos ma
nifestari oportet ante tribunal xpi: vt re

ferat ym quosq. propria corpositio prout
gestit. huc bonum sine malum.
C. P. Pro veritate dubij notauit. h. i. q. di
cunt Deo. maxime s. D. o. ij. p. q. h. e.
ar. v. E. i. i. j. fen. di. el. v. j. q. l. a. r. i. q. i. Et
in. i. i. j. q. gen. c. ccv. I. A. s. per. A. r. i. v. E. t. i. s.
I. p. e. c. c. l. a. r. i. s. m. v. i. r. t. u. m. e. s. t. i. u. s. i. u. s. t. i. c. i. a.
n. e. e. h. e. s. p. e. r. u. s. n. e. c. l. u. s. t. i. e. e. s. t. i. t. a. d. m. i. r. a. b. i. l. i. t. e.
D. e. u. s. a. t. n. o. b. i. l. i. s. i. n. e. i. u. s. t. u. s. e. q. L. o. m. e.
t. a. t. v. v. A. d. e. t. h. d. i. c. i. t. q. d. i. s. p. o. s. i. t. o. p. r. i. n. c. i. p. i. j. e. s. t. i. n. q. u. o. s. u. n. t. n. o. b. i. l. i. t. a. t. e. s. z. p.
f. e. c. t. i. o. n. e. s. o. i. u. m. e. n. t. i. u. n. o. b. i. l. i. o. s. z. e. c. c. e. l. l. e. n. t. i. o. m. o. d. o. i. n. e. i. s. i. n. e. i. s. i. n. e. s. v. v. I. p. o. l. i.
I. p. o. l. i. c. e. m. a. x. i. m. e. d. i. s. s. o. l. u. n. t. p. p. i. u. s. t. i. t. r. a. s. g. r. e. s. s. i. o. n. e. s. A. u. a. r. e. J. e. r. x. i. j. I. u. s. t. u. s. q. u. e. m. t. u.
t. u. e. s. o. d. i. e. s. i. s. t. i. p. u. e. t. a. t. u. r. e. v. e. r. i. t. a. t. e. m. i. u. s.
I. n. a. l. q. u. a. d. a. t. e. A. u. a. r. e. v. i. p. i. o. z. p. i. o. s.
I. p. e. r. a. t. b. e. n. e. e. s. t. o. i. b. u. s. q. u. i. n. i. q. u. e. a. g. u. n. t.
I. p. a. s. t. i. l. i. c. o. s. z. r. a. d. i. c. i. m. a. n. u. s. p. r. i. c. i. u. t. z.
f. a. c. i. u. s. f. r. u. c. t. u. s. I. p. o. p. e. e. a. t. u. o. i. c. o. z. z. l. o.
g. e. a. r. e. m. i. b. u. s. e. o. z. E. t. t. u. d. i. e. n. o. s. t. r. i. i. n. e. v. i.
d. i. t. i. m. e. z. p. l. a. s. t. i. c. o. m. e. u. t. e. c. u. A. d. a. l. i. i. j.
i. j. C. l. a. u. s. e. s. t. q. s. e. r. u. i. t. d. e. o. q. d. e. n. o. l. u. n. t.
t. u. q. c. u. s. t. o. d. i. u. i. a. m. p. e. c. t. a. e. u. s. t. u. z. q. i. a. m.
b. u. l. a. n. i. u. m. t. r. i. s. t. e. s. c. o. r. a. d. n. o. e. x. e. r. c. i. t. u. m. n. o.
E. r. g. o. n. i. s. i. b. u. s. d. i. c. i. m. u. s. a. r. r. o. g. a. t. e. s. S. i. q.
q. d. e. d. i. f. i. c. a. t. u. s. f. a. c. i. e. n. t. e. s. p. i. e. t. a. t. e. z. t. e. s.
p. a. u. e. r. i. t. d. e. u. z. f. a. l. s. i. f. a. c. t. i. s. u. n. t. A. u. a. r. e. z.
A. b. a. c. i. A. l. t. q. u. e. q. u. o. d. i. e. c. l. a. m. a. b. o. z. n. o. z.
e. x. a. u. d. i. c. i. s. A. d. c. i. t. e. r. a. b. o. a. d. t. e. v. i. n. i. p. a. t. i. e. s.
z. n. o. s. a. l. u. a. b. i. u. s. A. u. a. r. e. o. s. i. d. i. t. i. m. i. b. i. i. n. i. q. u. i.
t. a. t. e. z. l. a. b. o. r. e. v. i. d. e. h. o. i. t. e. p. h. i. z. i. n. i. u. l. t. i. m. i. t. a. t.
h. i. m. e. A. u. a. r. e. v. i. d. e. i. p. s. e. s. p. e. t. o. r. e. o. z. t. a. c. e. s.
p. u. l. t. a. t. e. i. p. i. o. I. u. l. i. o. s. e. z. E. t. f. a. c. i. e. s. h. o. i. o.
q. u. a. s. p. i. s. c. e. s. m. a. r. i. s. z. r. e. p. u. l. t. i. a. n. o. n. h. a. b. i. t. a.
d. u. e. t. I. p. s. o. p. t. e. r. h. o. c. l. a. c. e. r. a. t. a. e. l. e. x. z. n. o. n.
p. u. e. n. i. t. v. l. i. s. a. d. f. i. n. e. i. u. d. i. c. i. u. q. I. n. p. i. o. s. q.
v. a. l. e. t. a. d. u. e. r. t. u. s. I. u. l. i. s. I. p. a. t. i. e. q. u. e. d. e. h. i. s. q.
h. a. b. e. n. t. u. r. i. n. h. o. n. o. r. e. z. p. i. o. c. i. o. d. e. s. t. a. r. i. a. n. o.
m. e. p. o. s. u. i. t. e. f. o. r. d. e. a. p. p. i. c. a. t. i. z. c. E. t. s. i. q. u. o.
d. i. c. e. r. e. t. m. o. r. s. o. i. a. e. q. u. a. t. I. A. d. e. v. e. z. I. A. s.
z. t. u. l. i. m. o. u. i. m. u. r. z. m. a. x. i. m. a. p. a. r. t. i. a. l. i. s.
i. a. s. v. i. d. e. t. u. r. s. e. p. i. u. s. i. n. m. o. r. t. e. s. i. c. u. t. d. e. E. p. i.
c. u. r. e. o. n. a. r. r. a. t. L. a. c. t. a. n. t. i. j. c. x. v. i. j. A. l. d. e.

bat Epicurus sine ordine scire mortein sed alios ad senectutem peruenire alios infantes raptos alios iam robustos interire alios in primo adoloscence flose imaturio funeribus extingui in bello meliores potius et vincit et perire. Et quanti moriuntur mali et pessimi: qui in memorio rijo hominum viuunt: vt iusti et boni. Si at hic discursus de gabadios: larabatio. hypocritis: grataccio et magnificatio: Laudate dio: bala in chylito et bocha sancta vel surta. Et quanti predicantur et tententur beati: qui sunt in Inferno damnati. Et irateria che getta li beati a flammis. Et abufio antiqua. Ecclesi. viij. Et id ipios sepultos: q etia cu aduc viuunt in loco sancto erant: et laudabantur in ciuitate quasi iustorum operum. Et contra moriuntur q plurimi boni. iusti: et perfecti: qui tamen vt mali in memorio hominum viuunt. Ecclesi. viij. Sunt iusti qibus mala proueniunt quasi opera egerit impioyus: et sunt impij qui ita securi sunt quasi iustorum facta habeant. Exemplus de mala muliere cum marito bono que estimatur honesta et bona: cum fit vna ribalda et. Et de bona muliere cum marito malo: que creditur mala cum tamen sit bona. et nihil facere potest intentione bona et iusta: quin retro: queatur in malis. Necessarium est igitur ad vnam viuere salutem iusticiam q vitra particulare iudicium quo iudicatur homo post mortem in quantum persona particularis: fiat vnam iudicium vniuersale in fine mundi cum omnia completa erunt: quo iudicetur omnis homo vt est pars totius vniuersi: et iustificat plene habeat. Ecclesia. i. c. x. Sunt iusti atq sapien eo et opera eorum in manu dei. Et tamen necit homo vtz odio an amore dignus sit. sed omnia in futurum seruantur incerta: eo q vniuersa que eueniant iusto et impio. bono et malo. mundo et immundo. immolanti vi

timas et sacrificia continententi: Et hoc est pessimum. inter omnia que sub sole fiunt: quia eadem cunctio eueniunt. An de et corda filioy hominum impletur malitia et contemptum in vita sua et. Post quod iudicium nullus bonus poterit reputari malus. neq aliquis iustus et eputabitur bonus: sed boni iudicet. Tenet benedicti et et mali audient. Ite maledicti in ignem eternum. In quo iudicio satisfiet toti mundo de quolibet nomine: quia manifestabuntur pudca omnia: et occulta cordium singuloy. Psal. iij. In celabo pudenda tua in facie tua: et ostendam in genibus nuditatem tuam et regno ignominiam tuam. Et prohibet super te abominaciones. et contumelias te officiam et ponam te in exemplum. Psal. ix. Statutum est hominibus semel mori: post hoc autem iudicium. i. Loin. iij. Quisquisq opus quale sit: id eo domini declarabit. Et non solum iudicabitur de operibus: sed etiam de verbis. Psal. xij. Omne verbum ociosum qd locuti fuerint homines: reddent rationem de eo in die iudicij. Et verba emis tuis iustificaberis: et ex verbis tuis condemnaberis. Unde Augu. in sermone. Expectetur dies iudicij: aderit ille qd finis iudex qui nullius potentio personam accipiet. cui astabunt omnes anime vt referat vnaqueq propria prout gessit. Psal. etia erit diabolus q recitat sba pfectiois nre. et obijcet nobis in facie qd qd peccauimus: quo peccauimus quotiens peccauimus. In quo loco. et cui quibus peccauimus: et quicquid boni facere tunc debuimus. Unde dicit beatus Grego. in iome. Et q anguste erit reprobois vie: superius erit iudex Iratus. Inferius horredum chaos. a dextero peccata accusantia. a sinistris infinita de monta ad supplicium trahentia. Antua conscientia vno. foris totus mundus

ardens vnifer peccato: sic deprehensio. quo fugiet? Latere erit impossibile: ap: parere intollerabile. Et huiusmodi ergo iudicio dicent damnati illud Sapien. v. Mos infensati vitam illorum estimabimus infamam: et finem illorum sine bono re. Et ce quomodo computati sunt inter filios dei: et inter sanctos foris illorum est.

Et Responso ad obiecta: Ad dicta autem in oppositum dicitur q dictum Psal. Non iudicabit. et non confurget te. q deus non iudicabit bis in idipsum secundam idem fed secundam diuersa. Ad eos aut alias auctoritates dicitur q post mortem qstum ad ea que sunt anime homo sortitur quandam immutabilem statum: et ideo qstum ad preminum anime non oportet vterius differri iudicium: sed quia quedam alia sunt ad hominem pertinentia que toto temporis cursu aguntur prout supradictum est: que non sunt aliena a diuino iudicio. Unde in fine temporis oportet talia ad iudicium generale adducip q. s. Tho. i. iij. senten. distin. xlvij. q. i. ar. i. q. in resposione ad primum dicit q quilibet homo et est singularis quedam persona et est pars totius humani generis: An de et duplex et iudicium debetur. Primum singularare quod de eo fiet post mortem quando recipiet iuxta ea que in corpore gessit: quantum non totaliter: quia no quo ad corpus sed quo ad animam tantum. Illud iudicium debet esse de eo secundum q est pars totius humani generis. Sicut aliquo iudicari dicitur secundum humanam iusticiam etiam quando iudicium datur de communitate: de cuius ipse est pars. Unde et tunc quando fiet vniuersale iudicium totius humani generis per vniuersalem separationem bonorum a malis. tunc quilibet per consequens iudicabitur. Nec tam deo bis iudicet in id ipsum: quia non duas pe

nas pro vno peccato inferi, sed pena que ante iudicium complete iusticia no fuerat: in vltimo iudicio complete iusticia: Post quod iudicium. Inij cruciabuntur quo ad corpus et animam simul. Et sic patet veritas dubij.

Quod non potest sciri tempus determinationis vniuersalis iudicij. Seria tertia prime ebdomode.

De spul at dicebat. Die c: pro vna a. Plazaret galilee. Ad d. the. xxi. cu hcre notitia d faturis n p sonia aut p diuina tione h p certitudine: est qd diuini. Ita. xli. Annunciate nobis q vctura sunt: dicemus q dii estis vos et Lome super de somno et vigilia. Aliquo dicit q somnia sunt ab angelo diuinationes a de monibus pphete vero a deo. Fuerit aliqui arbitratii sunt fe posse perferuari de terminate tempus iudicij vniuersalis. Et factio quibusdam calculationibus pruperunt in varias determinationes fallas. Dixerunt enim q sicut antiqui patres expectabant primum aduentum Christi Ita nos expectamus secundus. sed patres antiqui sciuerunt tempus de terminatum primum aduentus. Danie. ix. Septuaginta ebdomade abbreviate sunt super populum tuum et super vrbem sanctam tuam vt consumatur per uaricatione et finem accipiat peccatum q delectat iniquitas et abducatur iusticia sempiterna et impleatur visio et prophetia. et vngatur sanctus sanctorum ergo et nos et. Sed sanctus Thomaa iij. distinetio. xlvij. questione prima art. primo. q. iij. Dicit q non subest eadem causa: quia in primo aduentu venit oculum deum in et humilitate. Ita. xlv. Et uoc es Deus absconditus: sanctus Israel Saluator. Sed in secundo aduentu

veniet manifestus et in maiestate. ps. De
 us noster manifeste veniet. Et licet igno
 remus tempus ipsius adventus ad iudi
 cium: tamen quando venerit omnes co
 gnoscet eum. Jer. xxxi. In die illa no
 docebit vstra vir proximum suum et vir
 fratrem suum dices. Cognosce dominum.
 Omnes enim cognovimus me a minimo
 eorum usque ad maximum. Ideo in euan
 gelio. Mat. xxi. Dominus tunc est vniuersa
 creatura etc. Tibi postquam dictum est. Quis
 est hic? subditur. Populi autem dice
 bant. Hic est Iesus propheta etc. Sup
 quibus verbis ad propositum temp
 ris iudicii vniuersalis futuri: ponitur
 ista conclusio. Non est hominis deter
 minate tempus vniuersalis iudicii etc.
 Nec conclusio ponitur a sancto Thoma
 iij. di. xliij. ar. iij. q. y. Et di. xlvij. q. i. ar. i.
 q. ij. Et di. xlvij. q. i. ar. iij. q. i. Ad secundum
 dum vbi dicit. Dies iudicii est nota soli
 deo. Et probatur sic. In ultimo tempore
 non potest sciri nisi aut per rationes na
 turales aut per revelationem diuinalem:
 sed nec sic nec sic. Probatur. In ultimo
 enim iudicium non erit nisi primo cel
 stante motu celi. Et aduentante termino
 cursus huiusmodi: sed hoc nulla naturali
 ratione sciri potest. Quod probatur tri
 bus respectibus scilicet. Primo. Quod
 destinatum. Probatur. Quia
 tum ad celos non potest sciri determina
 te finis mundi. neque respectu substantie
 eorum. neque respectu motus. neque respec
 tu motus. Quia ad substantiam. Tri
 i. de celo. et mun. Disputat contra Pla
 torem qui in suo Thimo loquitur qua
 si in persona dei corporibus celestibus no
 ceno. Et de eorum opus manuum mearum
 natura quidem vestra diffusibilia estis:
 sed mea voluntate indissolubilia. Quia
 maiori est voluntas mea quam vester.
 Cuiusquam opinionem Arist. conclu
 dit celos quo ad substantiam suam ex sui

natura esse incorruptibiles. Unde dicit
 vbi. s. L. cum ingenerale et incorrupti
 bile. Et in. vij. Arist. corp. potentia no
 habent materiam que sit in potentia ad
 corruptionem. Et. i. Arist. In eternis
 non est malum. neque corruptio. neque pec
 catum. Secundo. Probatur. In celestibus:
 nihil videmus fieri a calu. Anticenna in
 met. sua. Supra orbem lunem est ma
 lum. Tullius. i. de natura deorum. Nulla
 in celo: neque fortuna. neque temeritas. ne
 que erratio. Et primo de celo et mundo dicit
 Arist. L. cum et primo non est susceptio pes
 grinarum impressionum: calidi et humidi
 di. Quare in li. de motu cordis dicit. Si
 omnino diu: omneque deo multum labor
 rarent: non mouerent ionem superiorem
 de celo in terram. R. Et sic ut autem mo
 tus celorum dicitur. x. Arist. Ad otus
 celi est eterneus. Quamuis. i. sit ex sui na
 turali conditione. Et. ij. de ce. et mun. Ad o
 tus celi est continuus: perpetuus: et eter
 nus. Primo. Arist. Ad otus celi est p
 petuus. ix. Arist. Non est timendus q
 celum flet: Id est q a motu quiescat. Et
 ij. de ce. et mun. L. cum mouetur sine do
 lo et pena. Sed durante motu celorum
 durat mundus: ergo etc. R. respectu autem
 rationis similiter non potest sciri: q
 Arist. vij. Probatur. Et. L. clementis: libro de
 substantia orbis habent: q virtus mo
 uens celum est infinita: sed celo existente
 in continuo motu oportet et alias creatu
 ras ponere: sicut patet. ij. de ce. et mun.
 Quia. ij. de generatione. Et. i. Arist. et au
 motus solis et aliorum planetarum: est
 causa generationis et corruptionis istorum
 inferiorum. Q. falsi prophete. Arist. lo
 gi. Q. temerary: dicitur tacere de fine
 mundi et tempore vniuersalis iudicii: Huius
 mundi de quibus Jer. xxij. c. dicit domi
 nus. Ecce ego ad prophetas somniantes
 mendacium dicit dominus: qui narrauerunt
 ea et seduxerunt populum meum in

mendatio suo et miraculo suo: Itez ibi
 dem. Nec dicit omne exercituum. Nolite
 audire verba prophetarum qui prophetant
 vobis et decipiunt vos. Alioquin cordis
 sui loquuntur: non de ore dicit: Item videtur.
 Audiunt quid dixerit propheta: et imitari
 teo in nomine meo mendacium: Cum ego
 non misissem eos nec mandauerim eis.
 Exemplum quosdam qui non erubescunt
 dicere q loquuntur cum beata virgine.
 Et cum scilicet interrogatur quomodo?
 respondunt. Nam quid non dicimus Ave
 maria gratia plena etc? Et q non est pec
 catum talia fingere: pp concurrunt popu
 loz. Q. tra quos dicit. Jer. v. Probatur p
 phetabant mendacium. Et sacerdotibus
 applaudebant manibus suis et populus
 meus dilexit talia. Et itez. Eze. xij. Ab
 prophetis respicientibus Israel: qui sequi
 tur spūs suus et nihil vident: quasi vulpes
 in deserto prophete tu Israel. Sara lo po
 laro. Et hoc sufficit respectu celorum.
 C. R. one at p delinctor: ababy magister
 sen. in. ij. di. q. natura humana est crea
 ta ad splendendam ruinā angeloz. Unde
 ipse magister di. x. Allegat opinionem
 Gregorij q tanti sunt p delinctor quanti
 angeli saluati. Et. dicit ipse Grego. in
 Ome. Superna illa ciuitas ex angelis et
 hominibus stat quā tantos credimus hu
 mani generis peruenire: quātos cōtingit
 illis angelos permanisse sicut scriptum est
 statuit terminos populoz iuxta numerū
 angeloz: no. eo qui ceciderunt: sed eoz qui
 remanserunt. Augu. aut. xxij. de ci. dei.
 Dicit q plures sunt saluandi q fuerint
 angeli dānati. Et dicit sic. De montali p
 genie Iuste q dānata. tantū populū eius
 gratia sua colligit. vt inde supplet par
 tem que lapsa est angelorum: vt sic super
 na illa ciuitas suorum numero cuius no
 fraudetur: sed fortassis abundantiore le
 tatur. In omni voluerunt q ruina angelo
 z solū repetit p virginē: et de cetero

non virginibus tot sint saluandi: quot an
 gelli remanserunt: prout recitat. o. Thoma
 i. p. q. xxij. ar. vij. in cor. q. Et sic iuxta pre
 missa suscipite celum. S. e. x. Et in nume
 ra stellis si potes etc. q. ipa iudicii vni
 uersalis esse no potest: nisi completo nume
 ro p delinctor. Apo. vij. Duntaxat san
 ctis desiderantibus finem mundi singu
 le stelle alite. Et dicit ist. Illis. Expectate
 tempus adhuc modicum: donec impleatur nu
 merus fratrum vestrorum q saluandi sunt etc.
 Grego. Ecclesia dicitur solū deo cognita
 est numerus electoz in superna felicitate
 te laudandus. Et hoc ratio sit ratione pre
 destinatum.
 C. R. Ratione autē puritator. Quia sic
 aut scire potest quando cōplete erit im
 pletus: Et si quis dixerit mundus non
 qz fuit ita sceleratorum sicut nunc. Non est
 verum. quia semper mundus fuit et est
 vna gubia da mati. figuratus per archas
 Hoc plenam de ogni bellissime. Unde
 Grego. in Ome. Ante acta tempora fra
 tres charissimi ad mentē reducite: Et
 vos ad maloz tolerantiam robustate. Ne
 enim rosa que redolere. crevit cum spina
 que pungit. Duos quippe filios habuit
 primus honorum electus est. alter ve
 ro reprobatu. Tres filios archa cōti
 nuit: duo electi sunt. alter vero reprobatu
 fuit. Duos filios habuit Isaac: vnus ele
 ctus est. alter vero reprobatu. Duode
 cim filios habuit Jacob: vnus per In
 nocentiam venditus est. alius per malitias
 venditoris fratris fuerunt. Duodecim
 apostoli sunt electi. vnus admixtus est q
 probaret vndecim qui probarent. Ser
 ptem sunt diacones ad apostolis ordinā
 ti: sed sed in fide recta permanentibus:
 vnus extitit auctor erroris. In hac ergo
 Ecclesia nec boni esse sine malis: nec ma
 li sine bonis possunt. Ideo Ecclesia. vij.
 Quid putas q priora tempora meliora
 fuerit qz nunc sunt? Susta enim est hu
 c

Interrogatio Sed pone qd mū
 dus peior sit qz vnqz fuerit: Ignoras qd
 misericordie dñi nec mēsuras possunt
 ponere nec tpa diffinire de pe. dist. iij. c.
 Misericordie? Nec tanta possunt esse
 peccata: quin maior sit diuina misericor
 dia. Jo. Dani. xij. of. Galde Daniel qd
 elausi sunt signatiqz sermones vsqz ad p
 finitum tpo. Et Abat. xij. Discipulis pe
 tentibus. Dic nobis qñ dec erunt sc.
 Respondit xps. De die illo z bona nec
 nō scit. neqz angeli in celo. neqz filius ni
 si pater. Ebi. s. Tho. iij. di. xlvj. q. i. ar.
 i. q. iij. Dic qd dicitur filius nescire: inqz
 tum nos scire non facit. Et Abat. xliij.
 dicit. Neqz angeli celoz nisi pater solus
 Et actum. i. discipulo peitentibus. Die
 si in tpe hoc sc. respondit. Nō est vestru
 nosce tpa vel momentaque pōt possit in
 sua pāte. Ebi dicit Glo. Non est hoīus
 diē iudicij nosce: vt quasi suspensi iudicē
 semp expectent. Et. xvij. de ci. dei. Aug.
 dicit. Frustra quid remaneat huc seculo
 cōputare ac vīdēre conamur: cum hoc
 seire non esse nostruz: ex ore veritatis au
 diuimus: Patet igitur cōclusio quo ad
 nō itita per viā naturā.
 Quātu aut ad reuelatōes: dico qd bō
 nūqz reuelatur neqz reuelabit alicui tps
 futuri vniuersalio iudicij sui. Mā bz Au
 xvij. de ci. dei. sicut recitat. s. Tho. iij.
 dist. i. l. iij. q. i. ar. iij. In rēpon. ad. ij. q. q.
 omnium de hac re. s. de tpe iudicij calcu
 lantium: Deus digitos resohit z quies
 scere iubet. qd. n. apostolio querentibus
 noluit indicare. nec alijs reuelabit. An
 de omne illi qui tps iudicij cōputat v
 luerunt: batenus falsioqui sunt inuenti
 Quidam. n. vsqz dicit ibidem. dux
 erunt. ab ascensione dñi vsqz ad vltimum
 anno aduentum tantum quadringentos
 annos debere compleri. alij quingentos.
 alij mille. quoz falsitas patet: z similiter
 patuit eoz. h. qz adhuc cōputare z cessant

Idco Aug. in li. de fine mfdi. dicit Quid
 sius fuit similis hoī nobili paterfamilias
 qui abijt sibi accipere regnum in regio
 nem longinquā z reuertit: sed nulli ser
 uo suozum indicauit. Unde querentia
 bus illis intra se qñ rediret eoz dñs: oī
 xit. vnus qd cito alios qd tarde. tertius qd
 nescio. Et hic melius dixit: qd nescitur de
 die illo qui tantum a deo dependet. Et
 sic patet veritas conclusionis.
 Et erum per quamdam coniecturam
 suspicari possumus de fine mundi sicut
 ēt de propinqua morte hoī qñ esset de
 crepituz etate totaliter pauas natura
 li caloze. z infirmus in toto corpe.
 Ad pāmum dicitur Ebe. ix. Omne
 qd antiquatur z senescit prope interituz
 est. i. Cor. x. Nos sumus: in quos fines se
 culoz deuenerunt. Et. i. Jo. ij. Filioli nō
 uissima hora est. Unde z mundus de se
 ipso dicere potest. iij. Tim. iij. Tempus
 mee resolutionis inflat zc.
 Ad fm Abat. xliij. Quonia abun
 dant iniquitas: refrigescet charitas mul
 toum. Et. ij. Tim. iij. In nouissimis die
 bus: insubit tpo periculosa. z erunt ho
 mines seiplos amāto: cupiditate sup
 bilissemj: parentibus nō obedentes: e
 ingratia: celsi: sine affectione: sine pace:
 criminatores: incōtinētes: imitēs: sine be
 nignitate: prodi tores: potentes: timide:
 eie: voluptuati: amatoroz: magisqz deū
 habētes specie pietatis: virtute: et aiūs
 abnegantes.
 Ad. iij. Jsa. Omne caput languidum:
 z omne co: merens a planta pedis vsqz
 ad verticē: non est in eo sanctus. z eplū
 de principalioibus membris mundi. Et
 pmo de statu Ecclesiasticum. Secun
 do de statu secularium. De quibus Jsa.
 i. Principes tui infideles: socij sup. Om
 nes diligit inimica: se: quantum retribu
 tione. Impillo nō indicature causa: vt
 du non ingreditur ad illos. Idtatica dī

Uigenter de omnibus membris mundi.

An serotina penitentie possit sperare salutem.

Seria quarta prime ebdomade.

Egerat mala z adultera
 signū querit: z nō dabitur
 ei. Abat. xij. Quantum
 sit ex principio naturali
 bus nostris: vult Arist. ij.

Ethy. qd mali non sumus p naturam. Et
 rō est: qd i. Pol. Anima naturaliter dīa
 tur corpi sicut domus seruo: sed cum
 se ext endit ad vitia ex frequentatio actū
 bus habituatur in malū. Ita vt videatur
 homini Impossibile abstinere a vitio: z
 agere penitentiā. Quia vij. Ethy. Dis
 si cile est resistere consuetudini: qz cōsue
 tudo est altera natura. Et ista est gnera
 tio illa mala z adultera que signum pe
 tit ad conuersionem sui Abat. xij. super
 quibus ponitur dubium declarandū zc.
 An sero penitus possit sperare salutem.
 Et videtur qd non. Pmo qd esse incen
 tuum delinquendi: De vita z bo. de. c.
 Et clericorum: in decretali. Facilitas ve
 nie incertium pebet delinquendi. Quia
 re p. Douerbi. i. d. tunc inuocabunt me
 z nō exaudiam: mane cōsurgent z non
 inuenient me: eo qd exoram būerūt dñi
 scriptas: z timorē dñi nō susceperūt: nec
 nequerunt osilio meo z detraxerunt vni
 uerse correptioni mee. Locomedit igitur
 fructus vite sue: sulqz consilijs satur abū
 tur: Item Prover. i. Vocauit z renui
 lio: extendi manū meā. z nō fuit qd aspi
 ceret: Desperixit oē osilio meū. z iere
 patioe meas negligit. Ego quoz in
 interitu vō ridebo: z subsanabo: cū vo
 bis it qd tmedietate aduenerit. Quidō
 tur peccato: vt motiōe oblitiscat fut
 qui vni uerēt oblitus est dei. Lypua

mus de pe. di. vij. Ieremo non est dignus
 in morte accipere solatium: qui nunqz co
 gitauit se mortuum. Prover. xvij. Im
 pius cum in pfundū peccōz venerit: con
 temit. Et rō est: qd Ego de scō vic. sup
 regulā Aug. dicit qd cogitatio piana pa
 rit deflectionem: delectatio. cōsensum
 consensus operationem. operatio cōsue
 tudinem. consuetudo necessitatem. Job
 xl. Induratur cor: cuius quasi lapis z firm
 gatur quasi malleatoris Jncus. Et pmlū
 de Laym B. en. iij. Abatō est iniquitas
 mea: qz vt veniam merear. Et iij. Abatō
 cha: it. dicitur de Antiocho. Quabā scē
 lestus deum a quo non esset misericor
 dia cōfētūrus Jere. xij. Si Ethy opa
 potest mutare pellem suam z pardus va
 rietates suas z voo poterit benefacere
 quum didicerit malum. Abate. xij. de
 Esau. Non inuenit. locus pnie: qz qz cum
 lachrimis esset: iussit emittit habetur
 Gene. xxvij. Et pmlū in Juda Abatō
 the. xxvij. Et Actuum. ij. qui cum dixit
 penitentiā ductus. Peccati tradens san
 guinem iustum: tamen abijt z laqueo se
 suspendit. z suspensus crepuit in mediū.
 z diffusa sunt omnia viscera eius.
 An oppositum autem pō parte as
 firmatiua est Esch. de decimo octauo qui
 dicit in persona Dei. Quicumqz bo
 z peccato: ingenuerit z egerit penitē
 tiam: omniū iniquitatum eius non
 recedabo. Et Jeremias tertio. Tu au
 tem fornicata es cum amatoribus mul
 tis: tamē reuertere ad me dicit domi
 nus z ego suscipiam te: Et Glo. super
 illud ad Roma. quinto. Iustificati eris
 de sc. De penitentiā cepit cum qui ad con
 fugit. De penitentiā: distinctione prima
 Glide: Ipsiū est dominus z miser
 cos: qui vinctam tempore ad eo qui
 illam penitentiā puenit. Et. c. De iudi
 catio natura est clemens z piā: magis
 qz ad indulgentiam: qz ad iudicium
 c. ij

proba: qd nō vult mortem peccatio: s; vt magis cōuertatur z viuat. Siquis post impietates ad veram penitentiā se conuertit. Et c. Tempus penitentie est vsq; ad vltimū articulū vite. Et de pe. di. iij. Peto lo mihi crede. talis est erga hoīs pietas: deicnūq; spernit penitentiā si ei incineret z simpliciter offerat: etiā si ad summum quis perueniat malotū z inde tamē vult conuertit. suscipit z libenter amplectitur. facit omnia quatenus eū adimplecti reuolet statum. z quod est ad huc p̄santius z eminetius nō poterit quō ex parte impresente satisfaciendi ordinem quātulanciq; tamē z quālibet bene tēpore gestam non respuit penitentiā: nec patitur q̄uis exigue penitentie perdere mercedem. Et c. Ad misericordie dñicę mensuram possumus ponere nec tempore diffinire. Et de pe. di. viij. Nullus. Penitentiā si in extremo vite biatu adueniat: sanat z liberat. Et c. Nemo desperā dus est. q̄dū in corpore constitutus est. Exemplū in latrone. Lu. xxij. An. Ber. i sermone. xij. sup. Lant. Propter mai suetudinē que de te p̄dicatur currimus post te dñe iesu: audietes q; non serpnas p̄p̄teret: peccatoz nō horreas. Nō horruisti confidentem latronem: non lacrymantem: peccatricem: nō cananē supplicentem nō deprehensam in adulterio: nō sedentem in tholoneo: nō suspirantē p̄ blicanūm: nō negantē discipulū: non p̄secutoz discipulū: nō crucifixoz tuoz. Et sic patet p̄o parte affirmatiua. Cō Ad veritatē dubii ponitur ista p̄ctio: De mente sancti p̄ho. ad litteram in iij. di. xij. q. ij. ar. v. Penitentiā est post bibulo in fine vite: q̄dū durat liberū arbitrium sed difficilis z rara. Et nō huiusmodi solū p̄o fundari super dicto Ar. i. Et by. vbi dicit: qd Nōd sumus domini operatiōi nostrarum a principio: v

q; ad finem. Ideo Ecclesiasti. xv. Deus ab initio constituit hominem: z reliquit illum in manu consilij sui. Appozet sibi aqua z igne: ad quod voluerit posuit manum suam. Ex parte etiam dei post bibulo est huiusmodi penitentiā: quia semp̄ paratus est ad indulgēdū. De quo v̄ninalis Aryopagita Dion. in epistola ad Demophilum. Deus ad recedente amabiliter se habet. Lij sit ineffabilis bonitatis: z omnia vult semper fieri similia ipsi. z participātia hīs que sunt eius. h. singulorum opportunitatem. Et certat z rogat: nō despicit. z varie incusante sitinet. z ipse excusat z magis p̄mitit curatur. Et ad huc ipso longe existētib; tamē accedētib; occurrit z obuiat: z totos totos amplectens oculosur: z non accusat de p̄iozibus sed diligit penitētiē z festum facit z conuocat anticos videlicet bonos vt sit omnium letantium habitatio. Suo modo. n. nō oportebat deus bonum in perditoy saluatiōe letari z vita mortificatiōem: Siquidem: z sup. hūmeros leuat difficulter ab errore cōuertit. z bonos Angelos ad leuitias aggrat. z bonos: est ingratis: z cōtra factos: lem suum super bonos z malos: z ipsam animam suā ponit p̄o sustentibus. De illis. Et de in eadem epistola ponit Dio. exemplum de quadam mirabili visione facta Carpo episcopo zc. super conuersione peccatorum zc. Talis tamen penitentiā serotina ē difficilis z rara. De pe. di. viij. c. Nullus. Quia vitē vel raro hie tam iusta conuersio: ideo timendum est de penitente sero. Item ibidem. Ad vltos: decipere solet serotina penitentiā: ratio quia de penitentiā. di. vij. Nullus. dicitur. Quem sero penitet. oportet nō solum deum timere iudicem. sed iustum diligere. Ideo August. de pe. di. vij. Nemo. Siquis postus in vltima necessitate se sue ergitudinē voluerit accipere p̄-

nitentiam z accipit z mox reconciliatus hinc vadit. fateor vobis z non illi negamus qd petit: sed nō p̄sumimus qd bene hinc exit. Si securus hinc exierit ego nescio: penitentiam dare possumus: securitatem dare non possumus. Nunquid dico damnabitur: sed non dico liberabitur. Cui ergo a dubio liberari? Cui qd incertum est euadere? Age penitentiam dum sanus es. Si sic agio dico tibi qd securus eo: quia penitentiam egisti eo tpe quo peccare potuisti. Si autem vix age penitentiam quando iam peccare non potes: peccata te diu ferunt: non tu illa recis. Occurrunt preterea tunc temporis q̄ plurima impedimenta z mentis z corporis: quibus dicitur Luce. xii. Et nunti dies in te z circumdabunt te: in imi ei tui vallo z circumdabunt te. z coangu stabunt te vndiq; z ad terras posteriet te z filios tuos qui in te sunt.

Cōp̄atica diligenter de perturbationi bus mentis. zc.

Cō De vxore z filio. Quia si vxor: pulchra z sapioē est maritabitur: si vidua remanere voluerit infestabitur: si fatua ē filij mei sub cuius regimine vos dimitto quia si patri sunt deuorabuntur: a magnis z potentiōibus. Parentes p̄terea z mundus z alij trahunt aqua ad molendinum suum: z nemo est qui curet de anima. Ad sunt z passioēs propij corporis quod semper amant. Et. iij. Ibul vltū eo z in puluerē reuertetur zc. In manus. D. oculi. Quia lingua. D. p̄o. Ideo z sic de omnibus membris corporis existētib; in cruciatu. Ideo de penitē. distin. vij. Nullus. Quem morbus vrget z pena teret: ad veram vitē penitentiam poterit peruenire: maxime cum filij quo illi teret dilecti sunt presentes vxor: z mundus ad se vocet. Nam z vxor vult partem suam. z sibi augetur doz: z relinquatur dona z madona omnium zc.

Et hec omnia ipsius dei iudicio iuste accidunt. Ad R. om. ij. c. An diuitias bonitatis z pacientie z loganimitatis eius contemnis: Ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit? Tu autem fecundam duritiam tuam z impetentem cor: z clausuras tibi iram in die tre. Exempla sunt in promptu de bio qui expectauerunt vsq; ad vltimum: quia aut sine lingua amisso senium vsu aut sicq; bestie sine recordatione dei z p̄prie salutis: mortui sunt. Ideo ad Gal. vi. Dum tempus habemus operamur bonum. Et Jeremi. vij. Bonas facite vias vestras z studia vestra: z habitabo vobiscum. Et nolite considerē in verbis meis daci: dicent eo. Templum domini. Item plura domini. Et sic patet conclusio.

Cō Que autem adducta fuerunt in op̄posito. nō arguunt impossibilitatem penitendi vsq; in vltimum vite zc. sed impositant difficultatem z raritatem. An de Antibiocho non orabat dolens aut penitens de peccato suo: sed propter dolores qui appendebant illum in visceribus. Similiter z Ely v̄ habet. o. Th. in iij. distinctio. xij. q. ij. ar. i. q. i. ad fecundum non vere penitit. quia non doctuit de peccato sed de danno z amissioe hereditario. Unde cogitabat quo modo occideret Jacob fratrem suum z vixebat. Tenent dies locus patris mei z interficiam fratrem meum Jacob. Similiter nec iuda peccatit: sed desperatit. Et si isti vere penitissent: Inuenissent profecto misericordiam z salutem

Cō De quiditate peccati. per quatuor causas.

Cō Feria. v. p̄te ebdomade
 Si facit peccatum seruum est peccati. Job. viij. Deus in equali libertate
 c ij

produit hominem sicut declarat beatus Hieronymus in questionibus ad Ambrosium. Deus equali sorte cunctos generavit: dedit arbitrii libertatem: vt faceret ab utroque quod vult. siue bonum siue malum: Sed quoniam homo permittit se a passionibus duci per peccatum: efficitur seruus passionum. Unde Aristoteli lib. de po. 2. mo. Et beate peccatrix q. n. habet posse redendi ad locum suum: quia turpia opera delectationis corporis impediunt ascensum eius sursum. Et ista est seruitus de qua Paulus in euan-gelio loquitur Iohan. viij. Iam facit peccatum: seruus est peccati. Ideo de peccato dicitur videbimus primo ipsius peccati quiditatem: prout tractat. s. Tho. 2. 2. q. xvij. art. vj. ij. sententia distincta. xvj. ar. ij. Et in questionibus de Adalo. q. ij. articulo. Et dominus Albertus magnus ij. sententia distincta. xxxv. Circa quam quiditatem peccati: Notandum qd Ar. dicit. vj. Ethy. co. Non sufficit ad scientiam alicuius vt sciatur in venturari et confusio sed oportet sciri determinate. Et Plato in suo Timaeo dicit. In omni tractatu fieri debet vt inter initia principii consideretur quid sit id de quo agitur. Et Tullius primo de officiis. Omnis que a ratione suscipitur de aliquo re institutio: debet a distinctione proficisci: vt intelligatur quid sit id de quo disputetur. Sed primo Iohannis. Tunc arbitramur vnum qd alijs cognoscere: quoniam causas cognoscimus 7c. Et primo ad eth. Tunc singula scire dicemus: quando causas non ignorare putamus. Cause autem primo ad eth. 2. cap. Et secundo ad eth. quadrupliciter dicuntur: vnam dicimus quod quid erat esse aliam: vero materiam. tertiam. Unde principium motus. quartam: oppositam: que est cuius causa a bonum finis enim generationis et motus omnia hec est. Data ergo distinctione de pecca-

to per istas quattuor causas constabit et preesse qd sit peccatum. Quantum ergo ad causam efficientem et magistralem: diffinitur a Gratiano. xv. q. i. Quod aut peccatum est voluntas retinendi vel sequendi quod iusticia vetat. Voluntas. i. actus voluntatis. xv. q. i. Quod autem. Voluntas est animi motus ad aliquid imitandum vel non imitandum vel ad ipsiendum. Ebi Gratia dicit. Ad prope rea dicitur esse: vt hac diffinitione volens a nolente discernitur. Ad denotandum qd peccatum est voluntarium: L. omne. vj. ad eth. Voluntaria sunt in quoz diffinitione accipitur voluntas. Quomodo aut peccati sit voluntarium deducitur hoc modo. ij. de aia. Sum natura constantium: positus est terminus et ratio magnitudinis et putatio et augmenti Sap. xi. Omnia in mensura et numero et pondere disposita sunt. Voluntas que non vult libesse huius modi ordini et mensure: est esse esse peccati. Fiat diligens practica. xv. q. i. Et qd ad hoc peccatum voluntarius malus est vt nulli modo peccum sit. si non sit voluntarius. Unde l. Tho. ij. sen. di. xxvij. q. ij. ar. iij. q. ij. ad. v. dicit: qd nullus actus sine consensu rationis est peccatum mortale. Aug. 2. ij. de libero arbitrio. Nulla alia re sit meo hominis serua libidinis: nisi propria voluntate. xv. q. i. Non est qd cuius nostram ascribamus erumnam nisi nostre voluntati. De peni. dist. ij. Si enim. Nec ad virtutes nec ad vitia necessitate tra-himur. i. Ethy. Nullus est bonus vel malus: nolens. Aug. v. de ci. dei. c. x. Sit non sire voluntate: et ipse facit quicquid volens volens facimus: qd non fieret si nollemus. Ber. Tolle propriam voluntatem et infernus non erit. xij. q. iij. Aliso ire nunq. Deo interitum redderet si non spontaneum inueniretur bono habere peccatum. Et c. Habucodonosor: habere non possit immunes impietate flagellat

tuus penitus: et regnum quod perdidit rursum accepit. Pharaon autem ipse in flagellio durio: est effectus et perijt. Sic milivra tonem reddat qui diuinum consilium nimium alte sapienti corde diuidicatur: cur medicamentum vnius medici manum consecutum: alij ad interitum: alij va-luerit ad salutes: nisi quia Libitili bonus odor: alio est odor: vite in vitam. alio est odor: mortis in mortem? Quantum ad naturam ambo homines erant quantum ad dignitatem ambo reges. quantum ad culpam ambo populum dei capitiuum possidebant. quantum ad penas ambo flagellis clementer admoniti: quid ergo fines eorum fecit esse diuersos: nisi qd vnus dei manum super se sentiens. in recordatione proprie iniquitatis ingemit. alter libero contra dei voluntates pugnavit arbitrio: Ideo vbi non est consensus voluntatis. sicut inebrijs furiosis et fatuo: non est peccatum. xv. q. i. c. Sa-ne. c. Aliquos. c. Illa. c. Si concupia. Et c. Inebriauerunt Loti sine eius et re necessitatis misauerunt: quapropter culpandus est quidem: non tamen quantum ille incestus: sed quantum ebrietas illa me-retur. Item vbi est preclia coactio: non est peccatum. Distinctio. l. c. Pseby te-ro. Secus si non sit vis preclia: sed me-tus causa: quia ff. quod metus causa. l. si mulier: s. si metu. Coacta volutas. volun-tas est. Et ratio quia ij. Ethy. co. Ad illud est motus qd facere contra bonum virtutis. Aristoteli li. Cur deus homo. si ne-cessit esse totum mundum perire: non est aliquid contra dei voluntatem sciendum Nam si consideres actionem res leuita est: si autem quod contra dei voluntates est attendis: grauissimum est: nulli damno comparabile. Daniel. xij. De Susana ad eth. est mihi absq. opere incidere i manibus hominum: qd peccare in conspe-

ctu domini. In oppositum Lucretia romana metu mortis consensit Sexto Tar-quinii filio: vt habet Gale. Ad ar. lib. vj. c. de pudicitia. Unde excusatur a tanto: non a toto. Voluntas ergo est causa efficiens peccati 7c. Unde Augusti. xij. de Tri. Ad ala voluntate non solum quas miser efficitur: sed misero: potest stare. quia desiderium male voluntatis impletur. Item duodecimo de ciuitate dei. Cum se voluntas relictis superioribus xpi ad inferiora conuertit efficitur mala: non quia malum est quo se conuertit: sed quia peruersa est ipsa conuersio. Et Bernardus super Can. L. est. volutas: pro-pria: 7 infernus non erit. in quo enim de-scendit ignis: nisi in propriam voluntatem? Nam propria voluntas deum impugnat et aduersus eum extollit: Ipsa est que par-radium spoliat: infernum dicit. sanguines xpi euacuat et vino diabolici mudi sub-mergat. Quare idem Ber. ocludit lib. de lib. arbi. infans: infantibus: 7c. domi-entibus. nihil qd facit vel bonu vel malu imponatur: qd mirum sicut fuit non sunt competes rationis: sic nec fiam et tenent proprie voluntatis. Quantum autem ad causam materialem diffinitur sic ab Aug. xij. contra Fau-stum. Peccatum est dictum vel factum vel conuptum contra legem dei eter-nam. Sed notandum qd talis diffinitio est insufficientis: nisi intelligatur etiam negati-ue: vt habet sanctus Thomas prima se-cunde questione. lxxv. articulo. vj. Id est dictum vel non dictum. factum vel non factum concupitum vel non concupitum contra legem dei eternam. vel pro lege dei eterna. Bene declarat vt ipsa diffini-tio et practice propter varios modos peccandi 7c. Quasi sit ad casus finalis diffinitur sic ab Amb. li. de paradiso. Peccatum est tra-

gresso legis diuine: r celestius inobediētia mandatorum. Ita q̄ for malitas peccati est proprie transgressio legis que est preceptoria. aut habet vni precepti. Et tra illos: qui faciunt peccata mortalia. p suo arbitrio voluntatis sicut de omni mulierum de vsu matrimonij in die festo aut abiq; intentione generandi: r sic cut de arte militari: quia aliqui nolūt ab soluerē aliquem soldatum: ac si simpliciter tra ars militaris esset contra legem dei. cum tamen beatus Joban. bap. Job. iij. Dederit regulam ipsi militibus dicens. Meminerit concitatus: r nemini calum niam inferatur: r estote contenti stipen dijs vestris. Et sic de similibus dicatur vti expedit.

Quantum vero ad causam finalem diffinitur sic ab Aug. Peccatum est pie ti incommutabili bono: bonis comuta bilibus inherere. Et sic in eundē Au gu. Peccatum est amor sui: vltq; ad con temptum dei. De quo Jer. ij. dicit dñs. Abstineſcite celi sup hoc: r poste eius desolamini vehementer dicit dominus. Duo. n. mala fecit populus meus. Abde dereliquerunt fontem aque viue: r fode runt sibi cisternas dissipate: que conti nere non valent aquas. Et sap. v. Quid profuit nobis superbia aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Tranſie runt omnia illa tanq; vmbra: r tanq; nū eius precurrens. Et tanq; nauis que per transit fluctuantem aquam: cuius quum pterierit nō est vesligium inuenire. Et patet causa finalis peccati.

De quattuor malignitatibus peccati rē. Seria sexta prime ebdomade.

Ecce sanus factus es: iam noli peccare. ne deterius tibi aliquid contingat Jo. v. Tantum sanitas r inco

lunitas perseverat in homine: quantum corpus regitur ab anima. Quia. i. Ho. luitas. Et sic est: corpus regi ab anima. Et vij. Ad ebsaphy. Ex sanitate in anima: fit sanitas in natura. Et q̄ Ecclē. xxx. Non est census super censum salutis cor poris: homo infirmus super omnia affe ctat sanitatem. Unde Hierony. Abul ta sunt: que non nisi percussa sanantur. Abulsi sunt quos medici sine ferro cu rare non possunt. qui sanitate diuersa per tormentata rogati concedunt. amarissi ma pocula: r cūgete morbo. remediū cau sa non sitentibus sepe. propinquant: qui nisi frontis rugositate sordentur. Nam si vultum bibentis inspicias: tristis r an xius dicit: vsu letus r incolumis viuat. Sed Ezēchi. xviij. dicitur. Anima que peccauerit: ipsa morietur. Et cum ma xime sit moti in anima: q̄ in corpore. ma xime reprehensibiles sunt. qui tantū de vita corporis curant r vitam anime ne gligunt. r in peccatis constituti salutem non procurant. Lū. vij. Politi. Anima preciosa: sit corpore: r omni possessio. Ideo. Jo. v. Narratur de infirmo qui sicut per multos annos ad piscinam ve sanatur. Cui tandem sanato. Probo: xit. Ecce sanus factus es: Jam noli pec care: ne deterius tibi aliquid contingat. Quare quadruplicem malignitatem pec cati videbimus rē.

Abortificationem.
Vulnerationem.
Indurationem.
Damnationem.

Et sic p̄us off so quid sit pec catum: qualita tes etias ipsius peccati intelligamus. Quia. iij. P̄hys. Anū quodq; tunc palestrime demon strat: quum ostenditur quid est: r accide tia ipsius propria ostenduntur.

Quantum ergo ad primā malignita tem: querunt dñi. Theo. An mor: r alij defectus corporales: sint penas seu effe ctus peccati. Et videtur q̄ non.

Primo: quia illud qd est hoi nāle nō ē pe na peccati: sed mor: r huiusmodi defe ctus sunt nāla homini: ergo rē. De cē. vj. Non permanebit spūs meus in ho mine in eternum: q̄ caro est. Et Sap. ij. Exiguum: r cū tedio est tēpus vite nrē: quā ex mīllo nati sumus: r post hoc eri mus tanq; si fuerimus. et Gene. Abos inest homini a natura.

Item secūdo: illud quod est cōe omni bus animalibus nō potest esse pena pecca ti in hoies: q̄ solum esset in ipso hoie qui peccare potest: sed non est huiusmodi: ergo rē. Ecclē. iij. Anus interitus est ho minis r iumentor: r equa vtriusq; con ditio: Sicut moritur homo sic r illa mo riunt. Similiter spirāt omnia: r nihil b̄s homo iumento amplius.

Item tertio De vtero. xvj. of. Pio mēsurā peccati: erit r plagariū modus: dicitū s̄m hoies ex quo maxime ouitur questio. est equale in omnibus: ergo: si mor: r huiusmodi defectus sunt pena peccati: debent esse equalia in omnibus. Ss expresse videtur oppositū: ergo rē. Zactā. i. iij. c. xvij. Et dicit Episcopus si ne delectū mori sine ordine ac discrimi ne et animo sentire mortem: sed alias ad fenecutes peruenire. Alios infantes ra pi. alios iam robustos interire alios in primo adolescentie flore immaturos su neribus extingui. In bellis meliores po litos r vincit: r perire. Ab arime autem comōuebat homines i primis religio sos gratioribus affici malis: b̄s autem qui dēum aut omnino negligerent aut non pie colerent. vel minorā incommo da euenire vel nulla. Et sic patz q̄ mor: r cetera non sunt penz peccati: Et In oppositus sunt q̄ plurimi textus sacre scripture r sanctorum doctorum. Et cē. ij. In quacūq; die commederitis ex eo: morte morietini. Quod non est sic intelligendum q̄ illico morietur: sed

q̄ mortales efficerentur aliquando mo rituri. Ideo August. xij. de ciui. dei. c. x. Et quo quilibz esset in hoc corpore infici pit: quod agit alius nū vt ducatur ad mortem: Hoc. n. agit hominis mutabili tas: vt toto tempore vite presentia. si ta men vita dicenda est p̄ueniatur ad mor tem. Memo. n. est qui nō ipsi morti plus hodie q̄ heri: r crasq; hodie: r nunc. q̄ paulo ante. sit ipse populoque: quo niam quicquid tēpus viuūt semper de vita aliquid demitur. Et continue fit minus minusq; quod restat: vt nihil aliud sit vita nostra: q̄ quiddā velox cur sio ad mortē. Ecclē. xxv. A muliere ini tium factum est peccati: r per illam oēs mortuū. Et c. xxxc. Ignis grandis. fa s̄ meo. r moro ad vindictam peccati crea ta sunt. Ro. v. Sicut per vnum homi nem peccatum in hunc mundum intra vit: r per peccati mortis: r in omnes homines mors pertranſiit. Item Ro. v. Rēgnat mors ab Adam: etiam in eos qui non peccauerunt. In similitudi nem p̄uaricationis Adē. Ro. vj. Si pendia peccat mors. Iterum Ro. vj. Apostolo. mors de peccatis dicit. Quis illicum loquens est. Et Ro. viij. Corpus q̄ dem mortuum est. ppter peccatū. Et. Cor. xv. Stimulus mortis peccatum. Ideo. i. Peccatum quum consumatum fuerit: generat mortem. August. xij. de tri. Et ry. de ciui. dei. Huiusmodi defectus ve niunt de damnatione peccati. Theo. s̄ per Job. Homo ab initio sic institutus fuit: vt nullis subiaceret p̄turbatibus. si in innocētia permansisset. Et Judo. de tri. Et dabitur in. ij. sen. ol. r. Si ho mo imparadiso innocenter vixisset: nec ignis cōbureret. nec aqua submergeret: nec cetera huiusmodi prouident. Et August. super illud ps. Ego autem: cuius mihi molesti essent rē. Ego autem: cuius est: ppter peccatum. Virgo maria ex

et est fortis et constans in bono faciens
 et malo resistens et patienter adversa
 tollerando irascitur autem vitio et peccatis
 per virtutem fortitudinis: que est
 irascibilis: peccato autem vulneratur per
 debilitatem et instabilitatem in bono: Ita
 quod omnes vellent esse boni et virtuosus
 sed nolent sentire aliquam difficultates
 aut resistenciam etc. Virtus autem con
 spicibilis est: qua homo sine peccato
 ratione concupiscit. et moderate ac ra
 tionabiliter se habet circa consuetibilia
 cetera omnia que delectant sensum: si
 circa vestitum et ornamenta. et hoc per
 virtutem temperantie. quam doctores
 et philosophi morales ponunt in concu
 piscibili: peccato: autem vulneratur. per
 mala desideria. et illicitas concupiscentias
 circa victum et vestitum: et omnes sensus
 deordinantur circa sua obiecta: Dna
 tus autem sensuum: est quedam compo
 sito circa sensus exteriores qua homo i
 ncessu statum: habitum: nihil facit quod
 cuius offendant aspectum. sed quod delectat san
 citates peccato autem vulneratur per
 quandam inuerecondiam et inconsidera
 tionem. propter que homo non ponderat
 actus. aut gellus suos. Naturalis au
 tem inclinatio ad bonum. est illa de qua
 dicit Augustinus in Tractatibus. Sunt inge
 niti nostri femina innata virtutum: qui
 si adolere liceret. ipsa nos ad beatam
 vitam natura perduceret. peccato autem
 vulneratur ex prouitate ad malum. Ita
 ut Paulus in persona talium dicat. Ro
 ma. vij. non enim quod volo bonum hoc
 facio: sed quod volo malum hoc ago. Ita
 rica diligenter. Figura autem omnium
 habetur Luc. x. de illo qui descendit ab
 Jerusalem in Gericho et incidit in latro
 nes: qui dispolauerunt eum et plagio in
 positio abierunt sensum relicto etc. Hic
 dicit enim homo est in Jerusalem: id est in
 pace et serenitate conscientie sanus est be

ne indutus sed cum descendit Gericho. i.
 ad opus peccati statim latrone. i. demo
 neo spoliat illum gratia et gratuitis do
 mo et vulnerant in supradictis bonis na
 turalibus: et magis mortuum quam vi
 uum relinquunt.

Tertia malignitas dicitur in qua at
 tio: quia quando quis plus peccat. tanto
 magis induratur et oblinatur in malum
 Job. xli. induratur cor eius tanquam la
 pis: et stringitur quasi malleatoris incus.
 Extempus in Ipharaone. Unde Aug.
 In Excidiorum. Peccata quamuis ma
 gna et horrenda cum in consuetudinem
 venerint aut parua aut nulla esse credi
 tur. vsqz adeo ut non solum non occulta
 da sed etiam predicanda videantur.

Quarta malignitas dicitur dam
 nationis. De qua Apocalip. vij. Et
 ecce equus pallidus. et qui sedebat super
 eum cum nomine illi mors: et infernus se
 quebatur eum et. c. xvij. Sustulit vnus
 angelus fontem lapidem quasi molarem
 magnum: et misit in mari: dicens. Hoc
 imperu mittetur scilicet in Infernum.
 Habiloni Quia illa magna. et ultra
 non inuenitur: et vox cytharodorum
 et musicorum: et tuba cantantium. et tuba
 non inuenitur in ea amplius. Huc
 omnia pertinentia ad damnationem ani
 me propter peccatum magis ponderan
 da sunt quam mors corporalis. Unde
 Augustinus in Homel. super Jobamem.
 xi. Erat quidam languens etc. Si atten
 damus et intelligamus detestabiliores
 mores. Omnis qui peccat moritur: sed
 mortem carnis omnis homo timet: mor
 tem anime pauci. Ideo morte carnis que
 sine dubio quandoqz ventura est. car
 runt omnes ne veniat: unde est quod labo
 rant. Laborat ne moriatur homo motu
 rno: et non laborat ne peccet homo in eter
 num. victurus. Et cum laborat ne moria
 tur: sine causa laborat. Id. magis ut nullu

motus differatur: non ut evadatur. Si au
 tem peccare nolit: non laborabit: et vixet
 in eternum. Si possimus excitare ho
 mines mortuos: et cum ipso pariter ex
 citari: vt tales essemus amatores vite p
 maneris: quales sunt homines amato
 res vite fugentis. Quid non facit ho
 mo: sub mortis periculo constitutus? Ma
 dio impendente ceruicibus: proderit
 omnes quicquid sibi vixi vixeret? referua
 bant. Cui dictu est nauiga ne moriaris:
 et distulit: Cui dictu est labora ne moria
 ris: et piger fuit: Quia deus iubet vt in
 eternum viuamus: tamen obedire ne
 gligimus etc.

Quod Abariae stella maris Sab
 bato secundo.

ESPELEDAJE
 facies eius. Abat. xvij.
 Deuotissimus Bernar
 dus volens inuener quā
 ta excellentia et pieoga
 tua virtutum contineat

I hoc nomine Abariae dicit sup Abil
 sus est: De gloria nominis huius: nec di
 gnum aliquid sterili concipere cogita
 tur. nec inrudita pot locutio parturire.
 Unde nec mirum si Abania dicitur: quod
 cogitatione deficiamus: Nec mirus. Qui
 bus gustare de tanta dulcedine non est
 datum etc. Sed qui non gustat non pot
 intelligere. Unde David. Gustate et vi
 dete. Gustat affectus. videt intellectus:
 et oportet quod gustus precedat: ad hoc: vt
 illuminare valeat intellectum. Sicut signu
 ratue habetur qd Jonata fmi. R. e. xliij.
 quod gustato melle illuminati sunt oculi eius.
 Unde Ber. Qui gustauerat sic dicebat
 Sicut nonen iesu mel in orem aure me
 loos in corde ubiluo. Sic et nome marie
 Ideo hodierno ergo Sermone videbi
 mus quomodo Scōm interpretationem

Hieronymi. Abaria est maris stella etc.
 Circa stellarum diuinus Plato Ari. xij.
 Abetra. Et. i. et. ij. de ce. et. mun. Endo
 mines mortuos: et cum ipso pariter ex
 citari: vt tales essemus amatores vite p
 maneris: quales sunt homines amato
 res vite fugentis. Quid non facit ho
 mo: sub mortis periculo constitutus? Ma
 dio impendente ceruicibus: proderit
 omnes quicquid sibi vixi vixeret? referua
 bant. Cui dictu est nauiga ne moriaris:
 et distulit: Cui dictu est labora ne moria
 ris: et piger fuit: Quia deus iubet vt in
 eternum viuamus: tamen obedire ne
 gligimus etc.

Hieronymi. Abaria est maris stella etc.
 Circa stellarum diuinus Plato Ari. xij.
 Abetra. Et. i. et. ij. de ce. et. mun. Endo
 mines mortuos: et cum ipso pariter ex
 citari: vt tales essemus amatores vite p
 maneris: quales sunt homines amato
 res vite fugentis. Quid non facit ho
 mo: sub mortis periculo constitutus? Ma
 dio impendente ceruicibus: proderit
 omnes quicquid sibi vixi vixeret? referua
 bant. Cui dictu est nauiga ne moriaris:
 et distulit: Cui dictu est labora ne moria
 ris: et piger fuit: Quia deus iubet vt in
 eternum viuamus: tamen obedire ne
 gligimus etc.

Quod Abariae stella maris Sab
 bato secundo.

ESPELEDAJE
 facies eius. Abat. xvij.
 Deuotissimus Bernar
 dus volens inuener quā
 ta excellentia et pieoga
 tua virtutum contineat

I hoc nomine Abariae dicit sup Abil
 sus est: De gloria nominis huius: nec di
 gnum aliquid sterili concipere cogita
 tur. nec inrudita pot locutio parturire.
 Unde nec mirum si Abania dicitur: quod
 cogitatione deficiamus: Nec mirus. Qui
 bus gustare de tanta dulcedine non est
 datum etc. Sed qui non gustat non pot
 intelligere. Unde David. Gustate et vi
 dete. Gustat affectus. videt intellectus:
 et oportet quod gustus precedat: ad hoc: vt
 illuminare valeat intellectum. Sicut signu
 ratue habetur qd Jonata fmi. R. e. xliij.
 quod gustato melle illuminati sunt oculi eius.
 Unde Ber. Qui gustauerat sic dicebat
 Sicut nonen iesu mel in orem aure me
 loos in corde ubiluo. Sic et nome marie
 Ideo hodierno ergo Sermone videbi
 mus quomodo Scōm interpretationem

re. Similiter et omnes Sancti sunt gloriosissimi in comparatione xpi qui est sol iustitiam habens: ideo non videntur. Job. xrv. Stelle in conspectu illius non sunt mundo. Ideo Ecclesiast. vij. Virus de mille vnum repi: mulierem autem ex omnibus non inueni. Ex quo fatui et sumptuosii sunt qui volunt aliquem sanctum equiparare vel assimilare: xpo: ut ipse sit solus sanctus alius sanctificatus. Et duo aut ad formas stellarum habet Aristoteles. Id de celo et mundo qd oēs stelle sunt rotunde figure. Et ibidem dicit qd figura spherica est nobilitas: omnium figurarum: quia semper contingit finem cum suo principio. Sic beata virgo stella rotunda fuit: que semper contigit fines eius principio: nec vnquam ab ipso recessit. Unde. a Tho. iij. di. iij. q. i. arti. iij. ad. iij. dicit qd sanctificatio beate virginis excellentior: fuit omnibus sanctificationibus. In sanctificatione. n. que fit per legem communē in sacramento ecclesie: tollit cultus: sed manet fomes inclinans ad mortale et veniale. Sed in sanctificatio in vterio romanet fomes inclinans solum ad veniale: sicut patet in Jeremia et Job. bapt. sed in beata virgine totaliter fomes extinguitur: ut neqz ad mortale neqz ad veniale eam inclinare possit. Ideo figura spherica et rotunda fuit. Unde Hiero. ad Eulodii. Felix Adaria qui nec de ginitas desuit: nec humilitas. His nimirum virgo regia geminis virtutum quonata specie sua et pulchritudine sua. in celestibus cognita civium celestium in se. p. uocant aspectuosa: vt regio animi in sui concupiscentiam inclinaret. et celestem nuntium ad se de supernis reduceret. Si quis autem obijceret de Cometa: que non videtur rotunda: dicitur primo Adetia. Quod Cometa non est stella: sed est impressio quedam aeris. Et duo autem aditus: Sciendum est

qd metrum et mensura circa situm stellarum est polus: sic est qd stella maris sita est in summo poli respectu omnium stellarum. Sapientie. vij. Super omnes stellarum dispositionem luci comparata inuenitur prior. Et Ansel. Adit tibi o domina est equalentibus comparabile. In n. n. quod est: aut supra te est. aut infra te est. Quod supra te est: solus deus est. Quod infra te est: est omne quod deus non est. Unde ecclesia dicit. Exaltata es facta est genitrix: super choros Angelorum. Et. vbi Albertus magnus super Adis suis est dicit: qd cum omnes angeli sint de aliqua hierarchia seu omnes choros: et beata virgo exaltata sit super omnes choros: sequitur qd sit exaltata super omnes hierarchias spirituum beatorum. Unde et Eze. xxxj. dicitur. Eleuata est altitudo eius: super omnia ligna regionis.

Et duo autem ad motum stellarum et aliter sentit Ptolomeus in quadribus titulis. et aliter Aristoteles: vt habet. scilicet. Tho. in. ij. di. xij. Nam Ptolomeus vult qd moueantur in suis sphericis dicit. a Tho. super. ij. de ce. et. man. L. c. x. xij. x. xij. Sed Aristot. dicit qd mouetur ad motum sui orbis. ij. de ce. et. mouet. Sola ergo stella maris d loco nescia motu. circuit Immobile punctum: quod est principium celis: unde immediate verfatut circa polum: et est norma infallibilis nauigantibus. Unde Bernar. super Adis suis est. dicit. Hec est illa pcedara. Et prima stella super hoc mare magnam et spaciosam necessario sublimitas: micas meritis. Illustrans exemplo. Si ergo in surgant ventu tentationum. si incurras copulos tributonum: respice stellam. voca Adariam Si lactaria superbie in ditionis. si ambitionis. si detractionis. si emulationis: respice Stellam. voca Adariam. In periculo. in Angustia. In rebus vobis Adariam cogita. Adariam

riam inuoca. non recedat a corde. non recedat ab ore. et vt eius impetres orationis. suffragium: ne de re iniquas conuerfationis exemplum. Quoniam merito dicitur: est nomen virginis Adarie. Audi ergo Stellam circumuolubilem Hieremie. xxxj. Requirit dominus non vnum super terram: femina circumdabit virum et. Audi punctum Immobile. Stabilisqz manes dat cuncta moueri et. Et duo autem ad virtutes. Inter alias virtutes ipsius stelle vna est qd trahit ferrem. Sic et beata virgo trahit peccatorum duris et frigidis. Bernardus super Adis suis est. Hec currit et totam euangelij feriem. et si quid increpatum. si quod durum. si quid vel modicum habens in dignationis inuenierit in Adaria: de ce accedere verearis. Quod si omnia mala fuerit plena sunt sicut sunt: gratias ei age qui tibi talem dedit mediatoris. in qua nihil tibi possit esse suspectum. Et alibi. Tristatur aliquis: continuo ad nomen Adarie recurrit. cedit nubium. serenum reddit. Et iterum Bernardus dilecti misericordiam tuam virgo beata: quis est qui in necessitatibus suis te inuocant sibi meminerit desuisse. Mos quidem serui tui ceteris in virtutibus tuis cogadamus tibi: sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginis tatem. humilitatem miramur: sed misericordia miseris sapit dulcius et crebrius inuocatus. Quis ergo misericordie tue benedicta. Logitudinem. latitudinem. sublimitatem. et profundum: quod inue figurat. Nam longitudo eius vsqz in novissimum diem: innocentibus eam subuenit vniuersis. Latitudo eius replet orbem terrarum: vt tua quoqz misericordia plena sit omnis terra. Sic et sublimitas eius: ciuitatis superne inuenit re-

staurationem. Profundum vero eius sedentibus in tenebris et in vmbra mortis: obtinuit redemptionem. Hec te in celum repletum est. Insuper euacuatus. Et duo autem ad quantitatem stellarum. Rehbit in libro de quantitate stellarum: dicit qd duerse sunt magnitudines stellarum fixarum et. ponit sex gradus magnitudinis: et dicit: que sunt in magnitudine prima sunt centū et octo vicibus tantum: quantum tota terra. Si le vicibus que sunt in secunda magnitudinem: nonaginta vicibus. In tertia magnitudinis septuaginta quibus vicibus. In quarta magnitudinis: quinquaginta quibus vicibus. In quinta magnitudinis: triginta vicibus. In sexta autem et vltima magnitudinis: decem et octo vicibus tantum: quantum terra. Et dicit qd si que stelle minores sunt: non videntur. Stella ergo maris Adaria: in veritate magna est. Luce. i. Quia fecit mihi magna et. Parua autem in dei estimatione: Ecce Ancilla domini. De ista ergo digne stella maris dicit Bernardus super Adis suis est. Letare pater noster Adam: sed magis tu Eva mater exulta. qd sicut omnium parentes. In omnia milia peccatorum rempotes. Et quod Inscelcus est: pauis peremptores: qd parentes. Ambo inqz consolemini super filia: et tali filia: sed in amplius de qua malum ortu est prius. Luce. opprobriū trāsit i oco muliere. Propterea curre Eva ad Adariam: curre mater ad filiam. filia pro matre rixat: deat: ipsa matris opprobrium auferat. ipsa patri pro matre satisfaciat. Quis si vir cecidit per feminam: tam non erigit nisi per feminam. Ecce reddat femina pro femina. p. densus pro fatua humilis pro superba: que pro ligno mortis gultu tibi porrigat vitæ: et pro venenoso cibo illo amaritudinis: dulcedines parat fru-

ctus eterni. **S**ubita ergo verbum exci-
sationis in vocem gratiarum actionis: **Et**
dic. Domine mulier quem dedisti mihi
edit mihi de ligno: comedi: dulce fu-
it mihi meo super mel quia in ipso viuisti
casti me. Hec. Hec.

Q Deus conuenienter permittit homi-
nem a Diabolo tentari. **Dñica secunda.**

Dñia mea: male a deno-
nio vexatur. **Abath. xv.**
Cum demon non habeat
aliquod corpus sibi natu-
raliter vniuntur & per con-
sequens nec manas nec
pedes aut alia organa & instrumenta cor-
poralia: miratur plurimum intellectus
humanius quomodo possit verare: mo-
ueret: alterare ista corpora nostra ma-
terialia: Et totum est: quia **Abath. i. de ge-**
vult qd omnis actio sit per contactum &
inter spirituale & corporale non potest esse
contactus cum nihil inter illa sit cōe. ij.
de gene. exed. o. Tho. dicit in q. de malo
q. xv. arti. i. in respō. ad. ij. argu. de malo
no ad corpus non est contactus corpora-
lis: sed virtualis. Nec mirum: cum in-
ter mere corporalia inueniatur qd vnum
mouetur ab alio preter hoc qd corpo-
raliter tangatur ab eo. Sicut luna mo-
uet mare: magno ferrum: amba seflu-
cham. Sic est igitur ille demon: de quo
Leo papa in quodam sermone sic dicit.
Non desinit antiquus hostis tentatio-
num laqueos vbiq; protendere: et quomodo
quomodo fidem redentium conuipere
red valcat. Non enim cui ingerat carnis
illecebras, cui infundat virus inuidie: cui
incitamenta luxurie imponat. Non aut
mercede contundat: quem gaudio saluta-
rem mietu opprimat: quem admiratione
seducat. omnium discutit mores: om-
niuni ventilat causas, omnium scrutatur:

affectus: & ibi querit causas nocendi: vbi
quomq; diligentius viderit occupari **re.**
Quare & Lancia dicebat. Silla mea
re. Super quo erit tale dubium deca-
randum. Nam habetur. xij. Abeth. qd a pil-
mo principio dependet celum. & tota na-
tura. Qui concordat sacratissima deces'
talio: de sum. tri. & fi. cath. c. Firmiter. qd
Abeth. vniuersorum principum creator
omnium visibilium & invisibilium. Spiritua-
lum. & corporalium. qui simul ab initio
temporis vtranz de nihilo cōditū crea-
turam angelicam vsq; mundanā: Des-
inde humanam: quasi eōem ex spiritu &
corpore constitutam. Sed Tho. iij. c. de
di. no. dicit qd optimi est optima facere.
Unde Gene. i. Vidit Deus cuncta que
fecerat: & erant valde bona. Et. i. de ce. &
mun. dicitur. Totum vniuersum necessi-
te est perfectum. Sed talio perfectio
non intelligitur simpliciter. Scilicet qd
vna res sit tante perfectionis sicut alia
in ordinē: quia quilibet res perfecta est
in gradu suo. Quare. o. Tho. i. sen. disti.
xxxij. q. ij. ar. ij. Dicitur quodam res sic
institute sunt a deo in tali esse & perfe-
ctione: vt consequantur finem suum per
quoddam principium naturale ipsius: si-
cut in omnibus naturalibus. Quodam
autem super hoc principium naturale
habent aliud scilicet voluntatem. Huius-
modi sunt in duplici differētia: Quia que-
dā impediri nō possunt a cōsecutione
finis sui re. Sicut patet in celestibus. Itē.
Abeth. ap. i. in eterno non est malum
neq; corruptio. neq; peccatus. ij. Pby.
Et. j. Abeth. in celestibus nihil videt-
mus fieri a casu. Et. j. de ce. & mun. Celi

non est susceptum peregrinarum ipse
solum: calidi & humidus. **Unde. in Abeth.**
Abath. supra orbem lune. non est malū
Et. i. de natura deorum. Nulla in ce-
lo. neq; fortuna. neq; temeritas. neq; erro-
ratio. Quodā vō possunt impediri & desi-
cer sicut gelabilia: & corruptibilia. q. ij. si-
linc' tante dignitatis sicut prime: sunt ta-
men necessarie ad perfectionem vniuer-
si re. Ille autem que tendunt voluntarie
possunt tendere & etiam desicere sicut:
de homine. & deo si inestabiliter tē-
deret: tolleretur sibi conditio sue nature:
qd esset contra providentiam dei. Nam
secundum. o. Tho. i. sen. di. lxxxij. q. ij. ar.
ij. expletur effectus diuine prouidentie in
rebus sūm conuenientiam rei: prout ē na-
tura conseq; finem suum. Unde diuinalis
Arpocrita Dio. iij. c. de di. no. **Abō est**
prouidentie dei. naturam rei destruere sū
saluare. Ad naturam igitur hominis pro-
petinet vt tuari & impediri possit re. Et
illa est conclusio ipsius Dio. viij. c. de di-
no. vbi sic dicit. Iustitia diuina omnia or-
dinat & terminat: & singula singulos incō-
mixta & inconfusa saluat. etiam omnibus
existentibus singulis que sibi congruunt
secundum dignitatem a deo superueniē-
tem singulis existentium. Et cum illa re-
cte dicitur. quomq; diuine iustitie de-
trahunt. propriam insipientiam ignora-
& proprie iustitie condemnant manifeste
quales sunt qui dicunt deus deuiisse eos
qui mortales sunt scisse immortales. &
eos qui imperfecti scisse perfectos. & his
qui habent liberum arbitriū eligēdi bon-
um: & malum. induxisse necessitatem fa-
ciendi bonum: sicut lapis violenter sur-
sursus ferretur: & variabilibus contulisse in-
uariabilitatem. & infirma perfectam po-
terentiam. & temporalibus eternitatem. &
temporaliter mobilibus immobilitatem. &
temporalibus delictijs delectationes eter-
nam: & omnino qui sic decipiuntur: sin-

gulis attribuenda arbitrantur: que non
ipso sed alio conueniunt: iustitia autem
diuina in hoc de claratur esse vera iustitia
qd ipsa singulis omnibus propria di-
stribuit: & cuiusmodi rei naturam saluat
in proprio ordine & virtute. Si quis autē
dictis obiectat: qd iustitie si ē sanctos boni-
nes dimittit non adiuuat: quando a pra-
uio hominibus cruciatur: & respō. demus
qd si illi qui dicuntur sancti terrena distri-
bunt. que ab hominibus carnalibus des-
tendentur: omnino deciduntur a diuino
amore. nec digne vocantur sancti qui di-
uini bonis vere amabilibus iniuriā
faciente eadem irreligiose reprobandi
propter temeritatem: que non sunt vere
amabilia. in eo qd nolunt ab istis separari
vt illa eterna possideant. Quod si vera
bona amant: de ista separatione letari de-
bent. Sicut letari solent qui consequun-
tur ea que desiderant. Electi siquidem
tunc magis qd propinquant virtutibus:
quando secundum qd eis possibile ē pro-
pter desiderium diuinum bonorum re-
cedunt: a passibili affectione temporalium
vni. valde festiter certantes in aduersi-
tatis temporalibus: pro bono eterno
consequendo. Unde diuine iustitie pro-
prie conuenit virorum sanctorum constā-
tiam non enervare vt destruere propter
incommoda temporalia: nec eis subtrahere
re gratiam adiutantem qua nōd aliquo
reprobos idipsum facere conatur: sū
tuor: corrobore ipsos in pulchra & in i-
ribili statione sui certaminis: & comple-
to certamine retribuere eis bona eterna
secundum merita singulorum. **Hec Dio-**
ni. Unde & Thibultus ex sua tentatione in
deserto vt docet. o. Tho. iij. q. xli. ar. tic. i.
quatuor beneficia contulit nobis. scilicet
Auxilium. Lautelem. Exemplum & fidu-
ciam. De primo dicit. Ego. in Idomel.
Non erat indignum redemptori nostro
q' tentari voluit: qui venter occidi: vt

tationes nostras suis tentationibus vt
 nget: sicut mortem nostram sua morte su
 perauit. De secundo: vt cautus sit homo
 quantum ad sanctus ne de se presumat
 neq; de innocentia: neq; de solitudine
 fidat. Unde statim post baptismum & in
 deserto tentatus fuit. Ideo Ecclesiasticus
 iij. dicitur: Sili accedens ad feruitutē dei
**Non in iudicia & timores prepara animas
 tuas ad tentatōes. De tertio: vt illius**
 exemplo discamus per studia & medita
 tione scripturarum tentationes vince
 re. Unde & semper Christus responde
 bat diabolo. Scriptum est etc. De qua
 re ppter fiduciam. Et dicitur. **Non
 dabimus. Penitentiam qui non possit
 compati infirmitatibus nostris tentatio
 per omnia ab his peccato. Videmus ut
 quo cur fiducia thronum gratie eius vt ni
 seruicidiam consequamur ab eo: & grati
 am inueniamur in auxilio oportuno. Ita
 tet ergo veritas duob; quomodo come
 nienter deus promittit hominem a dia
 bolo tentari. Si quis autem dicat. Cum
 deus sit perfectus omnium futurorum ad
 minus non debet percurrere vt dia
 blo tentet illos: quos facturus nouit in ten
 tationem. Respondet. Thomae ij. ij.
 q. clv. artic. i. in respon. ad secundum ar
 gumentum. Quod si deus precognoscit
 casurum: precognoscit etiam q; per libe
 rum arbitrium resistere potest. tentato
 ri: & ppter illius conditio hominis vt dictum
 est: supra est: q; relinquatur voluntati &
 arbitrio suo. Ecclesiasti. xv. Deus ab ini
 tio constituit hominem: & reliquit illum
 in manu consilij sui: & apposuit aquam &
 ignem: ad quod uoluerit porrigat man
 um suam. Ante hominem uita & mors
 bonum & malum: quod plauerit ei: da
 bitur illi. Unde Augustinus. xi. super ge
 ne. ad litteram dicit. Non mihi uideatur
 magne laudis futurum fuisse hominem:
 si ppter ea bene uiveret: quia nemo ma**

le uiuere suaderet. Ecclesia. xxxij. Qui
 non est tentatus: qualis scit: Et Hiero
 nimus ad Demetriadem dicit. Aliq; pponit
 dum est me forte id te moueat in quo
 imperitum uulgus offendit: ve
 tate non vere bonum factum potest: nec
 putes. eo: q; id facere malum potest: nec
 ipsa natura asstringatur ad immutabi
 litate boni necessitatem. Nam si diligēt
 rem tractes & ad subtiliorem intellēctū
 animum cogas: hinc tibi melior ac pfectior
 animi status apparebit. unde
 putatur interior: In hoc enim q; cōtra
 dicitur: inueniuntur hac uirtus & libertatis par
 te pccationis animi dicitur: **Non est
 libere iniquum totius nature uolūta
 tē: hinc dicitur: hinc pccatū hinc co
 ntra quos opium laudes inuenitur. Hinc
 effect: bonum uita uirtus pccatōe
 bono: si ad malum flecti non potuisset.
 Hec Hiero. Similiter si quis dicit ret q;
 diabolus non est conueniens tentator: q;
 quia de illo dicit Job. xij. Non est super
 terram potestas que comparatur ei: qui
 factus est vt nullum timeat. Et de do
 mine dicitur. Gene. viij. sentio & cogita
 tio humani cordis: in malum prona sunt
 ab adolescentia sua. Respondet sanctus
 Tho. ij. senten. distinctio. xxi. q. ij. articu
 li. ad primū. Potestas demonio non est
 magis: potestate homino: quo ad actus
 liberi arbitrij. Et ij. q. clv. artic. i. in
 co. questionis. Ex speciali beneficio gra
 tie fuit homini collatum: vt nulla exteri
 or creatura possit ei nocere contra pro
 priam uoluntatem: per quam etiam tenta
 tioni demoni resistere poterat. Turris
 ergo inerpugnabilis est homo: qui si non
 uult: uinci non potest. Unde. xv. q. i. d. s.
 autem. Aliq; adeo peccatum uoluntaria
 um malum est: vt nullo modo peccatum
 sit: si non sit uoluntarium. Eric. Non est
 ergo cuiq; nostram acribanus erumnam
 nisi nostre uoluntati. De peniten. disti.**

ij. Si enim hęc ad uirtutes nec ad uir
 tate: nec ad uirtutes nec ad uirtutes
 cessitas nec corona est. & extrema dia
 boli infirmitas. & miseria: qui non uincit
 nisi uolentem. Sed & deus fidelis epi
 ma. Cor. i. qui non patitur nos tentari
 id qd possumus. Sed facit cum te
 ratione p uentum. Immo addit. An
 geli custodiam. Exo. xx. nolite timere: an
 gelus enim domini uobiscum est. Et Alba
 the. iij. de L. b. i. s. l. o. p. o. s. s. i. c. i. t. u. r.
 tunc & ad diabolum dicitur. Et ecce angeli accesserunt & ministrabant ei.

U. De peccato in spiritum sanctum:
 C. Seria fa se ebdomade.

Moriemini in peccato uestro.
 Job. vij. Quando homo
 cum ratione uincit: est liber
 dno suarum operationū. ij.
 Eby. Nos sumus dñi operationum n
 strarum: principio usq; ad finē. Sed cū
 habitatur per malam consuetudines in
 malum: tunc agit sicut bestia. & illud q;
 inest bestie per naturam: accedit homi per
 suetudine. Et. vij. Eby. Quod dicitur de
 fite prae sunt ex natura: malis uero &
 pncipio uoluntatis ex consuetudine. Et quia
 Eby. Difficile est resistere consuetudi
 ni: q; suetudo ē altera natura: ideo quidam
 uidentur quasi necessitati ad peccandum:
 sicut ps in euāgelio. sup quo tria uidebū
 tur de peccō in spm sanctum: scilicet.
 Auditas De peccato i
 Species diuersitas. spiritum sanctus
 Irremissibilitas tractant theo
 loq; pcepit. o. Tho. i. q. xxxv. arti. i.
 Prima ij. q. lxxvij. ar. iij. Scda. ij. q. xliij.
 arti. i. Et. ij. senten. disti. xliij. artic.
 l. ubi in p. i. ma parte dicit: q; spiritus san
 ctus dupliciter potest accipi. Uno modo
 in uirtute duarum dictionum. & hoc mo
 do quilibet persona trinitatis potest di

ci & nominari spiritus sanctus. Job. iij.
 Spiritus est deus: & hoc modo omne
 peccatum contra deum patrem: aut filium
 aut spiritum sanctum potest dici peccatū
 in spiritum sanctum: & contra spiritum
 sanctum. Et breuiter omne peccatum cō
 tra diuinitatem. Unde & tale peccatum
 dicitur contra peccatum in filium ho
 minis. De quo Albat. xij. Quicunq;
 dixerit uerbum contra filium hominis
 remittetur ei: & qui uultem dixerit contra
 spiritum sanctum: non remittetur ei: neq;
 in hoc seculo neq; in futuro. Peccum m
 in filio hois intelligitur blasfemia in xps
 imhumanitate. Ita vt br. ij. q. xliij. ar
 ti. i. xps opabatur quedam pertinētia ad
 humanitatem: sicut comendo: bibendo
 dormiendo. &c. Quaedam ad diuinitates
 sicut exco. illuminando. & omnes sum
 do: motus resuscitando: & iuxta autem
 in utroq; peccauerunt. Primo cōtra hu
 manitatem: quando dixerint de xpo Albat
 the. vj. Ecce homo uos: & potat: & ui
 uit: & amicus publicanorum. Secundo cō
 tra spiritum sanctum. & contra diuinitatem: q;
 dū opa diuinitatis attribuit diabolo
 & pncipi demonio. Mat. xij. dicitur: ar
 ti. iij. U. c. x. In bethsaida pncipe demo
 niop; eicit demonia. Secdo mo pōt acci
 pi in uirtute uisus trinitatis: Ita fignē
 ficat tertio personam trinitatis: pccatū
 a patre & filio per modum amoris: & sic
 pccū in spm sanctum est spāle pccū in spm
 ctū a peccō patre. & a peccō filij: ad
 quo notanda est: q; sancti doctores pccō
 uenerūt certa attributa q; attribuerūt p
 sonis diuini. Nam patri attribuerunt po
 tētia: filio sapiam: spūctū donitatem &
 demētā: pccū igitur q; pmissit ei: &
 firmitate & ex ipsius passionum: dicitur
 peccatū cōtra patre: sicut patet in Ibe
 tro apostolo: qui negauit christum in no
 te passionis: ppter impium passio
 nis timore. Quia timēdo morte negauit
 c ij

tationes nostras suis tentationibus vi-
neret sicut mortem nostram iam morte su-
peravit. De secundo vi cautus sit homo
quantum ad sanctum ne de se presumat
neq; de innocentia neq; de solitudine co-
fidat. Unde statim post baptismum in
deserto tentatus fuit. Ideo Ecclesiasticus
ij. dicitur: Fili accedens ad servitutē dei
in inustitia et timore: prepara animas
tuam ad tentatōnes. De tertio: vi illius
exemplo discamus per studia et medita-
tione scripturarum tentationes vince-
re. Unde et scripturā Exultans respondet
diabolo. Semper est tē. De quarto
propter fiduciam. Ad Heb. iij. Non
habemus Pontificem qui non possit
compati iniquitates nostras: tentatus
per omnia absq; peccato. Ad eam usq;
ergo cum fiducia thronum gratie eius vi
seruicociam consequamur ab eo: et grati-
am inueniamur in auxilio oportuno. Pa-
tet ergo veritas vubij quomodo com-
municent deus promittit hominem a dia-
bolo tentari. Si quis autem dicat. Cum
deus sit perfectus omnium futurorum: ad-
minus non debet permittere ut diabo-
lus tentet illos: quos casuros nouit in ten-
tatione. Respondet. s. Thomas. ij. ij.
q. c. artic. i. in respon. ad secundum ar-
gumentum. Quod si deus peccognoſcit
calurum: peccognoſcit etiam q; per libe-
rum arbitrium resistere poterit. tentatō-
ri: et propria conditio hominis vi dictum
est: supra est: q; relinquatur voluntati et
arbitrio suo. Ecclesiasticus. xv. Deus ab ini-
tio constituit hominem: et reliquit illum
in manu consilij sui: et apposuit aquam et
ignem: ad quod uoluerit porrigat ma-
num suam. Ante hominem vita et mors
bonum et malum: quod placuerit ei da-
bitur illi. Unde Augustinus. xi. super ge-
ne. ad litteram dicit. Non mihi videtur
magne laudis futurum sui: si hominem:
si propterea bene viueret: quia nemo ma-

le viuere suaderet. Ecclesia. xxv. Qui
non est tentatus: qualla scit? Et Hiero-
nimus ad Demetriadem dicit. Aliq; prouiden-
tum est ne forte id te molestat in quo
dum est imperitum vulgus offendit: vt
ideo non vere bonum factum hominem
putes. eo: q; is facere malum potest: nec
ipsa natura asstringatur ad immutabi-
lem boni necessitatem. Nam si diligenter
res tractes et ad subtilitatem intellectus
animi cogas: hinc tibi melior: ac super-
rior: hominum status apparebit. unde
putatur inferior: In hoc enim g emino
discrimine in hac vituſq; libertatis par-
te rationalis anime deus positum est.
Hinc inquam totus naturae nostre bono-
positus: hinc dignitas: hinc premia: hinc de-
inde quoz optimi laudes merentur. Nec
esset homini vlla virtus perseverantē
Nec Hiero. Similiter si quis dice ret q;
diabolus non est commensurus tentator: eo
quia de illo dicit Job. xii. Non est super-
terram potestas que comparetur ei: qui
factus est vt nullum timeret. Et de bo-
mine dicitur Gene. viij. sensus et cogita-
tio humani cordis: in malum prona sunt
ab adolescentia sua. Respondet sanctus
Tho. ij. sentent. distinctio. xxi. q. ij. artic.
ij. ad primum. Potestas demonia non est
maior: potestas hominis: quo ad actus
liberi arbitrij. Et. ij. q. c. artic. i. in
con. questionis. Et specialiter beneficio gra-
tie fuit homini collatum: vt nulla exteri-
us creatura possit ei nocere contra pro-
prium voluntatem: per quam etiam ten-
tationi demoni resistere poterat. Curios
ergo interpernabile est homo: qui si non
vult vinci non potest. Unde. xv. q. i. q. c.
autem. Aliq; adeo peccatum voluntaria
vni malum est: vt nullo modo peccatum
sistat non sit voluntarium: Et. Non est
q; cuiq; nostram ascribamus erumnam:
q; cuiq; nostre voluntati. De penitent. dist. iij.

ij. Si enim Nec ad virtutes nec ad vi-
tias: necessitate trahimur: alioquin ibi ne-
cessitas nec corona est. De extrema dia-
boli infirmitas. et miseria: qui non vincit
in spiritum sanctum: i. contra spiritum
sanctum. Sed et deus fidelis ē: p:
ma. Lxx. x. qui non patitur nos tentari
supra id qd possumus. Sed facit cum te-
tatione prouentum. Immo addicit An-
geli custodiam. Exo. xx. nolite timere: an-
geli enim domini vobiscum ē. Et Absa-
the. iij. de Luthio: postq; vicit tentamē-
ta diaboli: dicitur. Et ecce angeli accesser-
unt et ministrabant ei.

U. De peccato in spiritum sanctum:
C. Seria scda scde ebdomade.

Memini in peccato vestro.
Iohā. viij. Quandiu homo
cum ratione viuūt: est liber
dōs suarum operationū. ij.
Eth. Nos sumus dñi operationum
struttura principio vsq; ad finē. Sed cū
habituatur per malam consuetudines in
malum: tunc agit sicut bestia. et illud qd
inest bestie per naturam: accidit hoi per
consuetudine. Eth. vij. Eth. Spatiores be-
stie prave sunt ex natura: maloz vero e-
pauoz hoium ex consuetudine. Et quia
Eth. Difficile est resistere consuetudini:
q; consuetudo ē altera natura: ideo quidā
videntur quasi necessitati ad peccandum:
sicut ps in euāgelio. sup quo tria videbū-
tur de peccō in sp̄s sanctum: scilicet.

Quiditas
Species diuersitas.
Irremissibilitas
logis: precipue. s. Tho. i. p. q. xxxvj. arti. i.
Prima ij. q. lxxvij. ar. iij. Scda ij. q. xliij
arti. i. Et. ij. sentent. distine. xliij. artic.
i. Et. i. in prima parte dicit: q; spiritum san-
ctum dupliciter potest accipi. Vno modo
in virtute duarum dictionum. et hoc mo-
do quolibet persona trinitatis potest di-

ci et nominari spiritum sanctum. Jobā. iij.
Spiritus est deus: et hoc modo omne
peccatum contra deum patrem: aut filium
aut spiritum sanctum potest dici peccatū
in spiritum sanctum: i. contra spiritum
sanctum. Et beuiter omne peccatum cō-
tra diuinitatem. Unde et tale peccatum
distinguitur contra peccatum in filium ho-
minis. De quo Absath. xij. et Quicumq;
dixerit verbum contra filium hominis
remittetur ei: qui autem dixerit contra
spiritum sanctum: non remittetur ei neq;
in hoc seculo neq; in futuro. Ipe cum. n.
in filio suo intelligitur blasphemia in xps
sui humanitate. Mat. vi. h. ij. q. xliij. ar.
li. i. xps opabatur quedam pertinētia ad
humanitatem: sicut comendo: bibendo
dormiendo. et c. Quaedam ad diuinitates
quod: motus illuminando: demones fugan-
do: et in vtrosq; peccauerunt. Istius autem hu-
manitate: quando dixerint de xpo Absa-
the. vj. Ecce homo vocato: et potato: vj.
ni: et amicos publicanorum. Secundo cō-
tra spiritum sanctum. i. cōtra diuinitate xpi
vā opa diuinitatis attri buebat diabolo
et principi demonioz Absath. xij. Absa-
the. ij. Luc. xi. In delzebub principe demo-
nioz eieci demonia. Secōdo mō pot acci-
pi in virtute vnius dictionis: ita signifi-
ficat tertius personam trinitatis peccatē
a patre et filio per modum amoris: et sic
peccūs in sp̄m sanctum ē sp̄s peccati distin-
cti a peccō s̄ patre. et a peccō s̄ filio: Ipe
quo notandū est: q; facti doctores adin-
uenerūt certa attributa q; attribuerūt
sonio diuinitis. Nā patri attribuerunt po-
tētā: filio sapiam p̄sūctō bonitatem et
clemētia: Ipeum igitur qd omittit ex i-
firmitate et impulsu passionum: dicitur
peccatū cōtra patre: sicut patet in Ipe-
tro apostolorum: qui negant ebullum in no-
cte passionis propter impulsu passio-
nis timoris. Quia timēo mortē negauit

cum. Non enim peccavit ex ignorantia: quia iam confessus erat. Tu es xps filius dei viui. **Abat. xvj.** Et sic ex fragilitate peccavit. Peccatum autem quod committit ex ignorantia: dicitur peccatum contra fructum: sicut peccavit **Paulus** qui i. **2. mo. i.** **Diuis** sui blasphemus et persecutor et ceterum eliosus: sed misericordias cōsecutus sum: quia ignoans feci. Et illa duo peccata facilius dimittuntur: sicut de petro patet **Luce. xxij.** **Ebi** xpo **esperit** petrum. **Qui** egressus foras seculiuit amare. **Sin** illiter et **David.** qui peccavit cum **Bersabee. iij. Re. xj.** Peccatum autem ex propria malitia et peruersitate atque dicitur proprie peccatum in Spiritu sancto: De quo bñ intendimus: quia est contra bonitatem et demeritiam attributam Spiritu sancto: et sic magis straliter diffinitur. Peccatum in Spiritu sancto est complacentia proprie malitie: cū detestatione prohibentis illam. **Ps.** **Non** uult intelligere et bene agere etc. **Ab** quidem peccatum nō intelligit quē ex habitu vitij acquiritur peccator: quō voluntas tendit in aliquod malum p cōtemptum alicuius prohibentis illud. **In** isto peccato peccavit **Iudas**: qui non ex infirmitate aut ignorantia peccavit. **Non** ueritat. n. qd ad imprecationes nominis xpi fecerat multa miracula sicut alij apostoli. **Abat. x.** Et ideo grauissime peccauit: et cum tanta complacentia proprie malitie: et detestatione prohibentium illam. qd nunq̄ potuit per xpm conuerti. **Non** amore qui est optimum quid prohibens peccatum: quando lauit sibi pedes: **Ab** timore: quando dixit. **Ab** homini illi etc. **Abat. xxij.** **Non** dolere: quando peccavit. **Enno** vestrum me traditurus est: et contristati ualde etc. **Ab** pudore: quōdo ipso **Iuda** dicente. **Ab** quid egosus xpo respondit. **Tu** dixisti: tamen nunq̄ potuit conuerti: quia ex oblatione

in propriam malitiam fecerat cor lapideū etc. **Ab** habemus quid sit peccatum in Spiritu sancto: et per consequens autem peccata que nostris temporibus committuntur: sint peccata per fragilitatem: seu ignorantiam. vel propriam malitiam: seu de impotentia et fragilitate de quibus homines se excusant nos reprehendat **Grego. xvij.** **Ab** o. di. **xvij.** **Om** nes uobis seculi dilectores in terra enio rebus temporali celestibus debiles. **Non** pro temporali vltz gloria vltz ad mortem deludare appetunt. et pro spe perpetua nec parum in labore subsistunt. **Ab** terrenis lucris quasi libet miras tollunt: et pro celesti mercede vel tenuissimi uerbi ferre contumelias recusant. Terreno iudicio toto etiam die assilire solent: sunt in oratione uero cotam domino vel vniuz hote momento lassantur. **Ab** itaq̄ quasi malarum arborum more decosum vasti sunt: sursum Angusti: quia fortes in inferiora subsistunt: sed ad superiora deficiunt: **hec. iij.** **Et** de ignorantia dicitur **Jeremi. iij.** **Stultus** populus meus me non cognouit: filij incipientes sunt et vbercordes Sapientes sunt: vi faciant mala: bene autem facere nesciunt. Et lactantius lib. i. c. i. **Equidem** sicut opogate de summa rerum sepe numero cogitans admirari soleo maiestatem dei singularis: que continet regitas omnia: in tantam uenisse obliuionem. ut que sola coli debet sola potissimum negligatur. **Ab** omnes autem ipsos ad tantam cecitatem esse deductos. ut uerone uero deo motuos anteferant: terrenos autem sepulchros in terra. et qui fundat ipsius terre sili. Et tamen bñe impieciati homini facile posset uenia concedi: si omnino ab ignorantia diuini nominis ueniret bñ error. **Tu** uero ipsos deos cultores sepe uideamus deum summum et confiteri et predicare: quā sibi ueniam

spere possunt impietatis sue: qui nō cogitant cultum eius quēs profusos ignorant ab hoies non est: **Non** et quam furant: et quam optant: et quam gratias agunt: non **Ioue**: aut deos multos: sed deus nominant: adeo ueritas ipsa cogente nā et ias ab in uitia peccatoribus erūpit. **Ab** quod quidem non faciunt in ipse rebus. **Non** tam maxime deum ex boninum memoria elabitur: quum beneficio eius fruente honorem dare dicitur indulgentie debent. **Et** uere si qua grauis necessitas precefferit. tunc deum recordantur: si belli terrore infirmiter crit. si mosibum pessera uis incumbere sitalimta: si fruges siccitas longa uenit gaurit: si uia tepestas: si grandio ingruerit: ad deum confugitur: adeo petitur: aut iudicium deo ut subleuatur: ut i. quio i mari uento sentiente lactatur: hunc inuocati: quio aliqua ut afflictaur: hunc potius implorat: si quio ad extremam mendicandi necessitatem deductus: victum sibi precibus exposcat: deum solum obte flatur: et per eius ueniam ac diuinum uocantur: non hominum sibi misericordias querit. **Aug** igitur dei meminert: nisi dum in malis sunt. **Postq̄** uero metus defuerit et pericula recesserit: tunc uero alacres ad deorum templa confugunt. **Ab** his libat: his sacrificant: hos coronant. **Deo** autem quem in ipsa necessitate imploauerunt: ne uerbo quidem gratias agunt: adeo ex rerum prosperitate luxuriant: ex luxuria uero ut uita omnia impietas aduersus deum nascitur. **Ab** ille. **C** **Ab** uo autem ad species illius peccati in Spiritu sancto: notandum est: qd sex sunt: per que homo retrahitur a peccato. **Ab** uo pertinentia ad deum retrahentur: duo ad hoiem retrahendum: duo ad media cum quibus sit retractio. **Ab** uo pertinentia autem ad deum ex quibus homo retrahitur a peccato et inducitur ad

penitentiam: sunt misericordia et iustitia. **Contra** primum est desperatio: que secū dum magistram in iij. di. **xij.** est: quys ho diffidit de bonitate dei existimans suam malitiam diuine potestatis excedere magnitudinem: sicut fuit in **Caïn.** **De** quo **5. ene. iij.** **Ab** ato est iniquitas mea: q̄ ut ueniam merear. **Et** hoc procedit qd homo non considerat quanta est diuina misericordia: que tanta est quanta eius potentia et bonitas: quorum quilibet est infinita. **Ab** celi. **xj.** **Secundum** magnitudinem eius est misericordia eius cum ipso. **Non** ut in passio: sed ut quemdam remotio miseriarum ab homine prima p. q. **xvi. ar. iij.** **Et** de pe. **o. iij. Galis.** **De** pe. **o. i.** **Ab** uia diminitatis etc. **Ab** i. **L** **La** uami nō: mundi estote auferite malum cogitationum uestrarum ab oculis meis. **Ab** uie scite agere puerse: discite benefacere: si fuerint peccata uestra ut cocinnum: quasi nix dealbabitur. **Contra** secundū est p sumptio: que est excessus spei in consideratione timoris: quia speratur id: quod nō meretur: scilicet uita eterna: non timēdo uerum hominum sibi misericordias querit. **Ab** celi. **lib. i. c. de** neglecta religione: **Ab** uia ad uindictam sui diuina procedit: **Ab** tarditate: qd supplicij: grauitate: compē sat. **Non** magister in iij. di. **xv.** dicit qd spe est certa expectatio future beatitudinis: proueniens et meritis precedentibus. **Sperare** autem si non meritis est: proprie psumptio: quia peccavit **Antiochus. iij.** **Ab** ato. **Et** de q̄ dicitur. **Ab** at autem scilicet deum: a quo non est misericordia: quam confecturus. **Ab** iliter: ille qui intrat ad cenam non uelitus uelle nupitalis: de quo dicitur **Ab** at. **xij.** qd ligatus manibus et pedibus: fuit procius in tenebris exterioribus etc. **Ab** celi. **Ab** at. **Et** dicit **Ab** oca operarios etc. **Ab** ueritiam autē ad hominem sunt duo: scilicet dolo: de

peccator: firmum propositum cavendi de futuro. Contra primum est impunitas: quod secundum magistrum est indurata mentis in malitia pertinacia per quas fuit homo impenitens. Cuius impenitentia potissima causa est delectatio: vel contentio in peccato. Respectu cuius induratur & pertinax efficitur. Jerem. xij. Si mutare potes ethyops pellem suam & pardus varietates suas: sic vos poteritis bene facere: quum didiceritis malum. Nec huiusmodi impenitentia accipitur hic prout dicit permanentiam in peccato vsq; ad mortem: quia sic non est speciale peccatum: Sed accipitur secundum quod importat propositum non penitendi secundus sanctus Thomaz. An de talis impenitentia dicitur speciale peccatum in spiritum sanctum: quod nunquam remittitur neq; in hoc seculo neq; in futuro. Et in isto peccato peccavit Ihabrao Exod. xij. 26. Contra secundum est obliuio que vt habetur. ij. ij. q. xix. articulo ij. Dupliciter potest summi. Primo pro circumstantia cuiuslibet peccati: sic non accipitur hic talio modo vt est propositum firmum in hoc qd peccato in heretate: sicut inuenire diuersos modos male agendi. Idouerbit primo. Et tantum quum male fecerint: et exultant in rebus pessimis. Et iij. c. Non domiunt nisi male fecerint: nec capitur somnus ab eis: nisi supplantauerint. Comedunt panem impietatis & bibunt vinum iniquitatis. In quo peccato peccavit Iudas: qui querebat opportunitatem quomodo Iherusalem traderet. & nulli etiam in isto peccant. Quibus non sufficit mala inclinatio nature ad amorem carnalem: & propterea querunt Quidum de arte amandi: 26. Quo autem ad media: similiter sunt duo. Primum: cognitio veritatis pro fidem: Secundum auxilium interioris gra-

tie dei. Contra primum est impugnatio veritatis agnitio: dum aliquis agnitus veritatem fidei impugnare: vt licentius peccet. De quibus dicitur. Isa. vi. Et he qui dicitis bonum malum: & malum bonum: & ponitis lucem tenebras: & tenebras lucem. Et i. q. ij. Si ergo dixerit iustus iniustus: in iustis iustis: & in iniustus iniustus: est apud deum. Similiter qui dicit sanctum non sanctum: & rursus non sanctum asserit sanctum: abominabilis est apud deum. De talibus dicitur Act. vij. Dura ceruice & incuruatis corde & auribus semper spiritali: & restititibus: vos & patres vestri. Sed notandum qd huiusmodi veritas secundum propriam rationem appropiatur: sicut secundum qd habet rationes boni: sic appropiatur spiritibus sanctis: etiam prout habet rationem doni: quia spiritus sanctus est primum donum in quo omnia dona donantur: & sic impugnans veritatem ex certa malitia peccat in spiritum sanctum: sicut plerumque legitur aduocatis: & procuratores faciunt 26. Contra secundum est inuidia fratris gratie: inuidere scilicet proximo aut gratie proximi: quod non est aliud quam nolle gratia dei prosperare 26. In hoc peccauit frater Ioseph Gen. xxxv. cui inuidebat fratres sui: eo qd a patre plus cunctis fratribus amaretur. Similiter & discipuli Iohannis baptiste inuidebant Christo Iohannis. ij. Sicut etiam hodie in temporibus inter bigbinas regnat inuidia de predicato: sicut de confessio: sicut de sanctis: sicut patet de sancta Theberina de Senis circa signata 26. Exemplum de isto heremita qui audiuit latronem in confessione. Et quis pro facie da penitentia illi imposta fuisse mortuus ab inimicis suis: & anima eius in celum delata per angelos: videns dictus heremita illius animam sic deseri: & in

uidencia fratris gratie impatiens factus: reliquit heremum & ad seculum rediit: & tandem damnatus fuit propter inuidiam suam. Quo autem ad tertium principale: scilicet circa irremissibilitatem: dicitur quod si accipitur peccatum ex propria malitia distinctum in species supradictas: dicitur irremissibile: non quia nullo modo remittitur: sed quia quantum est de se habet meritum vt non remittatur. Nam de penitent. distinctio i. dicit Ambrosius. Evidentissime domini predicatione mandatum est: etiam grauisimum crimine reus scilicet peccati in spiritum sanctum ex toto corde & manifesta confessione scelus posse relaxari. Et eade distinctio e. Si sacerdos: dicitur qd huiusmodi negationes non semper negationem inferunt: sed difficultatem & raritatem notant. s. Tho. dicit: qd quando dicitur peccatum in spiritum sanctum esse irremissibile: non negatur omnimoda venia: sed potius negatur difficultas circa veniam 26. Idem tenet magister. ij. di. xij. 26.

De superbia
Feria tertia secundum ebdomade.

Magnificant fimbrias. Ad the. xxiij. Apud grecos sicut docet Lactantius in primo libro diuinarum insitu. Philosophia semper digniora fuit Rhetorica: & per consequens digniores philosophi: qd oratores. Et ratio est: quia philosophi doctores sunt bene viuendi: oratores autem bene dicendi 26. Unde tantum philosophi oratores excedunt: quantum facta digniora sunt verbis. Nam verba non valent nisi respondeant facta. x. Etye. Quando sermones dissonant ab operi-

bus: sensibilibus tunc contemunt. Item ibidem. In actionibus humanis minus creditur sermonibus: quam operibus. Et iterum ibide. Sermones consonantes operibus sunt acceptandi: dissonantes vero suspicandi. Quare Lixtus in euangelio dicit. Super cathedram 26. Dicitur totum. De peccato igitur superbie tria principaliter videbimus scilicet. Quiditas Ad primum domini Quiritatem Theologi: precipue Pontionem s. Tho. ij. ij. q. cxiij. articulo i. Et. ij. contra Geni. c. viij. per te rium Augustini. Ex. iij. lib. de Luit. de c. xv. sic dicitur superbia. Superbia est peruersa celsitudinis appetitus. Sed notandum qd Aristo lib. de bona fortuna dicit: qd Appetitus naturalis: naturaliter tendit in bonum. Et i. Etye. i. Tr. hb. ij. Top. Bonum est obiectum voluntatis. Sed. iij. Etye. c. maximum bonorum exteriorum: est honor. Unde & maxime appetitur. Libro Icono. Adulto gratius fert aliquis: si honore suo puerit: quam si ab eo bona auferantur. Et hoc est: quia honor est bonum pertinens ad animam. Et. vij. Poly. Bonum anime: preciosius est omnibus bonis. Ideo. vij. Tho. Omnes honorem appetunt: nisi scilicet sint rustici & bestiales. 26. Poly. Agricole magis appetunt lucem: quam honorem. Delectabilis est enim illis laborare: quam principari. Contra autem Paulus velut nobilis romanus. i. Loin. fr. Bonum est enim mihi magis mori: quam vt gloriam meam quis enascuet. Et libro quinto de Luitate dei. c. xvij. Dicit Augustinus de romanis. Pec sunt duo illa: veritas & cupiditas humana laudis: quod ad facta compulsi miranda Romanos. Ad hanc ergo honoris celsitudinem appetitus naturalis tripliciter ferri potest: scilicet.

Rationabiliter. Ille ergo qui ten
 Negligenter. dit rationabiliter
 Excessiue. cum pudenter et
 intellectum secundum ppositionē et debita
 mensuram: dicit magnanimitas iiii. Et ibi.
 Magnanimitas est: qui dignum se existit
 magis magis dignus existens. Et dicit. iij.
 Ethic. dicit Aristot. non est autem magna
 nimis in microkindino neqz pbiolohin
 nos: propter pauca honorare: est mega
 lohindino. Super quo. a. Theop. sic dicit.
 Magnanimitas non est microkindino.
 s. pro paruis periclitans: neqz pbiolohin
 dos. tamato: periculotum quasi pponit
 pte et de facili se ad pericula exponit:
 nisi propter aliquid quod multum appre
 ciatur. vnde non de facili pro paruis re
 bus pericula subiit. Est aut magalohin
 dinos. i. pro magnis periclitans. Exponit.
 nit. n. se quibuscunqz periculis pro ma
 gnis rebus: puta pro salute omnium. pro
 iusticia. pro cultu viuino. et alio huiusmo
 di. Ille aut qui appetit negligenter: dicit
 tur pusillanimitas. De quo. iij. Ethic. dicit
 tur. Pusillanimitas est qui minoribus qz
 dignus est: ipsam dignificat. siue ma
 gnis siue puio. siue moderatis. dignus
 existens. contra quos Ath. xv. vni
 de dicit quinqz talenta. alij duo. alij vero
 vnum: vnicuiqz secundū propriam virtu
 tem et. Et qd opturam ad magnas glo
 riam venissent: si voluissent exercere e vi
 tam secundū optima naturalia. Sed vo
 luerunt magis propter fugam laboris:
 vt pusillanimites viuere et conuersari et.
 Ille vero qui excessiue: vocatur super
 bus. in quantum peruersē et inordinate ap
 petit honores sibi non conuenientes se
 cundum gradum suum. Ideo. iij. Ethic.
 Qui magis seipsum dignum facit indig
 nus existens. L. h. ymus ē. Super quo
 dicit. a. Theo. Ibidem. i. famosus. quem
 nos possumus dicere ventosum: vel pae

sumptuosum. Et dicit. in lib. Ethic.
 sicut allegatur a. s. Theo. sa. fe. q. clxij ar
 ticu. i. in Lot. q. dicit. Superbus dicitur
 est: quia supra vult videri qz est. Ambu
 lat enim in magnis et mirabilibus super
 se. habitu superfluo. recessu pomposo:
 cui inest ceruix erecta: facies toma: trus
 ceo oculi: de superiori loco semper decer
 tat melioribus se presert. equales et infe
 riores despiciit: superiores non viret:
 omnia dicit et facta sua iactat: et ab om
 nibus tanqz sententiam approbari desi
 derat et. Sicut gallina q facit ouo can
 tat. ad hoc vt omnes sciant. Ideo primo
 principali.
 Ad secundum dicitur: qz superbia est
 peccatum mortale quando quis delibe
 rate se extollit supra id quod sibi est pre
 fixum secundū regulam vel mensuram a
 deo: quia nō vult subijci ei: Ideo quo no
 tandū est: qz. ij. de anima dicitur. Diuina
 natura constantius positus est terminus
 et rō magnitudinis et paruitatis: et aug
 menti. Sapientie. xj. Omnia in mensura
 et numero. et pondere dispositi. Et dicit
 aliquid est secundum mensuram vni: qz
 alteri est contra mensuram: sicut episco
 po cantare missam cum mytra et pasto
 rali et sandalio: est secundum mensuram
 sibi conuenientem: sed alteri sumptus
 cerdoti est contra mensuram et maxima
 superbia: quia non vult subijci ordini si
 bi a deo prescri. quod est contra rationē
 et per consequens peccatum. iij. cap. de
 di. no. Ad aliam animē est pietas ratio
 nem esse. Ideo Jeremie. ij. dicitur de su
 perbo. L. os fragili ingum: rupisti vincu
 la. dixisti non seruam. Lōtra quos Apo
 stolus i. Lotin. x. Nos autem non i. in
 mensum gloriamur. sed secundum men
 suram quas mensus est nobis deus. De
 superbo igitur Ecclesiast. x. Adhibito co
 rram deo est et hominibus superbia: et

initium superbie hominis apostatare a
 deo: quoniam ad eo: qui fecit illum reuel
 sit cor eius. Qui tenuerit illam adimple
 bitur: maledictus et subuertet eum in fi
 nem. Tob. iij. Superbiam nunqz in tuo
 sensu aut in tuo verbo dominari permit
 tas. In ipsa enim initium sumptit om
 nis perditio. Amos. vj. Detestor ego su
 perbiam dicit dominus exercitū. Ideo
 vberiorum. vij. Arrogantiam et super
 biam ego detestor. Iudith. xij. Superbi
 ab initio non placuerunt tibi sed humi
 lium et mansuetorum semper tibi placuit
 et peccato. Iaco. iij. Deus superbis re
 sistit et. Quia ipsi soli deo se opponūt.
 Grego. cetera a vitia a deo fugiunt: sola
 superbia deo se opponit. Contra quos
 Ecclesiast. x. Quid superbis terra et ci
 nis? Job. xv. Quid timet contra deum
 spiritus tuus? Et. xx. Si ascenderit in
 celum superbia eius: et caput eius nu
 des tetigerit. quasi sterquilium in fine
 perdetur. Isaie. xl. Omnis caro fenue
 et omnis gloria eius quasi flos feni. Exlic
 catum est fenim et cecidit flos etc.
 Quatuor autem sunt species ipsius
 superbie secundum Grego. xxij. Atho
 ra. Et. s. Theo. sa. fe. vbi supra artic. iij.
 Ibi dicit Grego. Quatuor sunt species
 quibus omnis arrogantium tumor de
 monstratur. scilicet quum bona que ha
 bent a semetipsis habere se existimant.
 aut quando sibi data desuper pro suis
 meritis putant. aut certe quum iactant
 se habere quod non habent. aut quan
 do despecto ceteris. singulariter videri
 appetunt habere quod habent. Tem
 plum pini de Pharaone Exo. xj. Super
 dicebat. Quis est dominus vt audiam
 vocem eius? Dominum nescio et Israel
 non dimittam. Contra quem. i. Lotin.
 iij. dicitur. Quid habes quod non acci

pisti? Si autem accipisti: quid gloriaris
 quasi non acceperis? Exemplum fecisti
 de Nabudodonosor: qui Dan. iij. Mō
 ne hoc est babilon ciuitas magna: quam
 edificauit in donum regni. in arborē for
 titudinis mee. et in gloria decotus meis
 Exemplum tertij de Soltath. i. Reg.
 xvij. Contra quem Isa. xvj. dicitur. Tu
 diuinus superbum. Athoab. superbus
 est valde. Superbia eius et arrogantia
 eius plus qz fortitudo eius. Exemplum
 xij. Luce. xvij. de Iherosolimo qui iacta
 bat et publicanum despiciebat. De quibus
 Grego. xxij. Athoab. Superbi non corū
 vitam considerant quibus se humilian
 do postponat presert eorum quibus super
 biendo se preferant De ruina autē ip
 sus superbie Grego. xxij. Athoab. dicit
 cit. Superbie nequaquam vnus virtutis
 extinctione contenta: per cuncta anime
 membra se erigit: et quasi generale ac pe
 niterum virus: corpus omne corumpit.
 Augustin. in Regula. Aliter vero quectuz
 iniquitas in malis operibus exercere vt
 fiant: superbia vero etiam bonis operi
 bus insidiat vt percat. Et beuiter se
 cundum Grego. xxij. Athoab. Sicut
 humilitas signum aperitum est salu
 andorum: ita superbia signum euiden
 tissimum est danandum Et de xpus
 concludit in Evangelio Qui se exaltat:
 humiliabitur et.

De inuidia. Quid est et.
 Seria quarta secunde ebdomade.

Edicentes decem indigna
si sunt. **A**dato. xx. **Primum**
qui **I**bbilicofum animam
caufam deum non minifce;
voluerunt ipfum esse fumi
me bonitatis z perfectionis. **E**nde dicit
nus **I**plato i suo **T**imco dicebat. **D**eus
est summum bonum fupia fubftantiam
omniumque naturam quem cuncta expe-
tunt. cum fit plene perfectio. z nulla
facietate dignus. **E**t. **xij.** **A**cto. dice-
bat **A**rift. **D**eum dicimus fempiternum
z optimum. **E**t vt ficeleipfum debet co-
municare. **iiij.** c. de di. **B**onum est dif-
fulum fuis ipfius. **E**t. i. **L**ibi. **B**onum
quanto communis tanto diuinius. **E**t de
diffufione illius bonitatis. omnes letari
debent. z gaudere. q. i. **E**ibi. **E**t. i. **R**be.
Et. **ij.** **T**hopi. **B**onum est: quod omnia
appetunt. **E**t ideo contra inuidos qui tri-
ftantur de bono proximi: recitat **E**uan-
gelium. **z**. **E**nde vito **I**nuidie tria vi-
debimus fcilicet.

Quiditatem. **A**d primum domi
Ad dignitatem. **I**n **T**heologi preci-
In ditionem. **p**ne. s. **A**do. **f**a. **b**e.
q. **xxvij.** per totum. **E**t in. **iiij.** de ma. q. **x**.
arti. i. **z**. sic diffinit inuidiam ex mente
Damaseni lib. **ij.** **I**nuidia est triftitia de
alieno bono: inquantum estimatur vt ma-
lum proprium z diminuit iuu proprie glo-
rie. **S**en. **I**nuidia est animi dolor: ex alie
nis commodijs. **A**ug. **I**nuidia est odium
alieni felicitatis: refpectu inferorum: ne
sibi equentur: fuper eorum autes quia eis
non equatur. **z**. **E** ideo inuidia maxime
est de bonis: in quibus est gloria z ho-
nor. **ij.** **R**be.

C Sed pro declaratione dictarius diffi-
nitionum notandus q. **o**. **A**do. vbi fupia
artico. **ij.** **D**icit q. diuifio di triftitia de
alieno bono potest contingere. **iiij.** modis.

C Primum quia quis potest dolere de
alieno bono: inquantum timet fibi vel al-
teri contra iuftitiam: z hoc potest esse fi-
ne peccato. **E**nde **A**rego. **xxij.** **A**do. **A**do.
Euenire plerumq. folet. vt non amiffa
charitate. inimici nos ruina letificet. z
rurfus eius gloria fine inuidie culpa con-
triftet. **Q**uam z ruente eo quoldam be-
ne erigi credimus. z proficente illo. **p**er-
fici inuife opprim formidamus. **S**icut
cut ex fubuerfione **I**braharum in ma-
rit dicit. **A**baria foia. **A**do. **ij.** **E**odi.
xx. **L**antemus domino. **H**erofe enim
magnificatus est. equum z affefozes pro-
iecit in mare: **I**der oppofitum. **A**dato.
fubias volebat de profperitate **I**nuidio.
ch. i. **A**do. **ch.** **ij.** **E**t tamen hoc non est in-
uidia: fed potius effectus timoris: vt dif-
fulus tractat **A**risto. **ij.** **R**be. **E**nde z
David dicit. **L**etabitur iuftus quum vi-
derit vindictam: manus fufas laudabit in
fanguine peccatoris. **z**.

C Secundum quod dolere z triftari po-
teft de bono proximi. non quia proximus
talem bonum habeat: fed quia ipfe non ha-
bet: z hoc vocatur emulatio. **ij.** **R**be. z
fi est de bonis honeftis: non est vitium.
fcilicet de bono i. **L**oc. **xij.** **E**mulationi
ne fit paturalia. **E**t. **ij.** **L**oc. **xij.** **E**mulo: enim
vos dei emulatione. **S**ic etias **H**erony.
ad **A**drianum de inftructione filie dicit.
Habeat focos cum quibus adifcat. quom-
bus inuideat. quarum laudibus moidea-
tur. **S**i autem effer de alia bonis que
habentur: ab aliquibus cum peccato: tunc
effer peccatum talis emulatio. maxime
quando effer eius deliberato confenfu ra-
tionis. **A**do z **D**avid dicit in **ps.** **A**do.
quia vt in alio **ps.** **D**icit ipfe **D**avid. **E**t
di impium fuper exaltatum z eleuatum
ficut cedros libani: z transfui z ecce non

erat: quefui eum: z non est inuentus lo-
cus eius.

C Tertio modo triftari quis potest de
bono alterius: inquantum ille cui acci-
dit tale bonum. est illo indignus: que tri-
ftitia non potest esse de bonis honeftis
z. quia effer fpecies peccati in **ps.**
tunantem: fcilicet inuidia fratere
gratie. ficut frater maior triftitiam ha-
bit de fufceptione minoris a patre **L**u-
xy. **S**ed potest esse de temporalibus bo-
nis: que bonis z malis proueniunt. **E**t
talio triftitia non est inuidia fed vocatur
felus. **ij.** **R**beo. **E**nde **D**avid in **ps.**
mo. **z** elani fuper iniquos. **p**acem pecca-
torum videns. **E**t alibi. **A**ug. **z** elarius
facientes iniquitatem. quia de huiusmo-
di bonis non efl multum curandum. **z**.

C Quarto triftari quis potest de bono
proximi: inquantum excedit ipfum in il-
li eorum que proprie est inuidia. **Ch.** **ij.** **R**be-
to dicit **A**risto. **S**imilis inuidet fimili:
inquantum in vno excedit alium. vnde
figulus iudeit figulo. **E**t iterum. **ij.** **R**be-
to. **I**nuidebunt tales quibus funt aliqui
fimiles. aut fecundum genus. aut fecun-
dam flatum. aut fecundum habitum. aut
fecundum opinionem. **I**deo dicitur ad
Alexandru dicebat. **L**ocus inter nos inui-
die non patebit: vbi nullus fupior efl. **ites**
Salufius in iugurtino. **P**oft gloriain
iudiam fequi. memeris. fiquidem in-
ter mortales difficillimum efl gloria inui-
diam vincere. **I**tem **T**ullius in oratio
ne pro **L**omelio **B**albo. **H**ec efl feculi
malitia quedam atq. laboz: virtuti vel
le inuidere. **I**des. **A**ffricano **I**uftitia vir-
tutem. virtus gloriain gloria emulos co-
parauit. **S**ene. **I**nimica efl fempit. alie
nis profectibus inuidia: fiquidem fi nul-
lo tibi inimico facit iniuria: multos fa-
cit inuidia. **Q**uatus. **S**emper virtutes
Perfequitur inuidia: feruntq. fummos

fulgura montes. **H**erony. **D**ifficile efl:
in profperis inuidia carere. **S**ola enim
iniferia caret inuidia. **S**ene. **L**arebis in-
uidia: fi nihil ex magno rebus habet.
ris. aut nihil felicitate gesseris: **I**des. **A**ug.
q. melius toquebis inuidos. q. virtu-
ti z glorie feruendo. **C**alarius **A**do. **A**do.
mus libro. **iiij.** **N**ulla tam mendax. feli-
citas: que malignitatis videntes vitare
poffit. **E**t **A**ugulimus. **T**olle inuidiam:
z tui efl quod habeo. z meum efl quod
habes. **I**do primo principali. **z**.

C Ad fecundum principale dicitur. q. in-
uidia de fui natura efl peccatum mortu-
le: quia aufert charitatem: de qua dicit
tur pume **L**ovin. **xij.** **C**haritas no emu-
latur: excepto nifi efl in primis mo-
tibus. **z**. **E**nde **L**actantius dicit. **A**lij
autem infpirat inuidiam vt fuo ipfi to-
mentis occupati: nihil aliud cogitent ni-
hil eorum quos oderit felicitatem. **L**y-
prianus. **L**alamitas fine remedio: efl
odiffe felitem. **I**tem **I**dofer. **T**an-
tos inuidus habet iufte pene tortozes:
quantom ille cui inuidet habet laudato-
res. **S**ocrates. **E**ttiam inuidi in omni-
bus ciuitatibus oculos z aures habes-
rent: vt de omnium profectibus toque-
rentur. **Q**uia tunc funt hominum felici-
cium gaudia: tot funt inuidiozum to-
me. **H**erony. **I**nuidia primus efl fui mo-
dar. **L**audiamus in minori. **R**abiem li-
uozis acerbi nulla queo placare potest.
Quidius. **ij.** **A**eth. **R**ufus abel: nifi
que vili fecere dolozes. **L**ibano. **E**mula-
tione non efl alta malitia detertio. **B**a-
ftino. **S**icut **R**ubigo ferrum: fic inui-
dia animam in qua nafcitur corruptit.
Et inuidia igitur odium fert: fed itoz: qm-
to **I**do. **A**ffricoz vt fiant equales:
feditorem faciunt. **I**nde etiam odium
tur accufatione z infamia. **H**erogio.
inuidi dum bonos accufare nequeunt.

cecati malitia malum quod non habent ad accusandum querunt. Ideo de quibusdam Romanis dicitur. Furias Camillus cui sua etas non tulit neque virtute neque probitate. neque rebus gestis superiorem. tribunorum et plebis inuidia pulsus in exilium abiit. et quidem eo tēpore quo maxime patria suo egebat auxilio. Similiter Africanum superiorem qui patriam et faucibus Annibalis confiantissime liberavit. Aut animi modestia. Integra continentia. omni dēte qz motum grauitate semper ueritatē milititer tribunorum inuidia exultare cogit. Sic et. **R.** Nullius vir legerrimus atqz sanctissimus. quem quia iustus uideretur qz vulgi opinio ferret. urbe etie ceruus. cuius in hoc precipue claruit virtutis sue splendor. qz cum ei per Syllam nunc victoriam liceret in patriam redire. perpetuum sibi exilium elegit. reculsans in eam urbem reuertit. in qua plus arma quam leges valent. Sic inuidia patrum hominem expulit de paradiso. **Gene. iij.** Lausant homicidium in primis fratribus. **Gene. iij.** Suscitauit hites inter **Rachelen** et **Liam** forores. **Gene. xxx.** **Abel** iudei **Joseph** **Gene. xxxvij.** **Ido** fuit **Ihsus** in cruce. **Abat. xv.** Ideo **Gene.** Nulli uidet vir bonitate plenus. **Ido** secundo principali.

Ad tertium principale. Dicitur de inuidia a satraparum contra **Danilem** **Daniel. vj.** Similiter de diabolo qui dixit. Super astra celi etc. **Isa. xliij.**

De elemosina etc. Seria quinta secunde ebdomode.

Mortuus est **Diuo** et sepultus in inferno. **Luce. xvi.** Tota est delectatio amicitie. qz sine amicitia habens reliqua omnia bona nullo modo bo

mo posset vivere. **Unde** **Tullius** lib. de Amicitia. Solem et mundo tollere videtur. qui amicitiam de vita tollit. quo nihil diu immortalibus melius habemus. nisi iocundius. Et ratio est. quia **ix. Ethyco.** Homo est animal polyticum aptum natum conuiuere. **Unde** primo **Idolytico.** Homo solitarius aut est deus aut bestia. Sed secundo **Idolytico.** Amicorum omnia sunt communia. Et primo **Ethyco.** Amiciorum est vicius rei. qz possessio. **Unde** **Euangelista** dicit diuites damnatum. eo quia nullam legem in se amicitie habuit. Super cuius damnatione dicit **Grego.** Damnatu est nō quia aliena rapuisset quia propria noluit elargiri. Ideo de **Elemosina** tria videbuntur scilicet.

Accessitas. Ad primum domini **Abdolithas.** **Theologi** precipue. **o.** **Utilitas.** **Thomas** secunda **le** cunde questione **xxxij.** articulo. **xv. et. vj.** Et in quarto sententia. distinctio. **xv. q. ij.** articulo primo. Et de malo. **q. xij.** articulo secundo. Et quolibet. **q. vj.** Et quolibet. **vj. q. ij.** articulo. **ij.** probat **Elemosina** esse de necessitate salutis etc. Et dicitur sic. Finis spiritualis vite hominis est viuere deo. **Augustinus.** Seculi nos domine ad te. et inquietum. est cor nostrum. donec quietetur in te. **Danc** autem vniorem maxime efficit **Charitas.** **ijij.** capitulo. de diuino. Est autem diuinus amor. certissima facies. non finens amantem sui ipsius esse. sed rerum amatum. **Unde** dicitur qz anima magis est ubi amat. quam ubi animat. **Et** **Ber. Scio** anima mea. qz vi tua amor est. qz sine amore esse non potes. **Unde** nec potest quisquam ingredi ad viuendum secundum deum. sine charitate. **Iderom.** ad **Euseb.** Attendit de carissime qz sine precepto caritatis nō ingreditur qz ad deo viuendi. **Ido** propter hoc non gloriantur **Apostolus** in lingua

hominum et Angelorum. non in aspectu carnis. non in elemosinarum largitione. qz ad omnia pietas valet. **Et** ergo longa macerent ieiunia. abietata nigra vestis deforme. longa operum et officiorum textur serice. si intus desit charitas. ad infimum mundum religionis gradus peruentu est. **Sine** hac monasteria sunt tartara. habitantes in eis sunt demones. **Luz** hac vero sunt paradij in terris. et in ipsis degentes sunt Angeli. **Unde** de pe. di. **ij.** **Charitas.** Si cut sine via nullus peruenit. quo tendit. sine charitate que dicta est via. non ambulare possunt homines. sed errare. **Et** de temporibus ordinationem et qualitatem ordinandorum. **Ad** aures. **Non** in sublimitate graduum. sed in amplitudine charitatis acquiritur **Regnum** dei. **Unde** circa ipsam **Charitatem** pendet **leges** et **Idiophete.** **Abat. xxij.** In his duobus mandatis etc. **Aug.** de doc. xpia. **in. ij.** sen. di. **xvij.** Totam magnitudinem amplitudinemqz diuinorum eloquiorum possidet **charitas.** **Bier.** ad **Celsantiam.** **Ido** nobiscus tota lege agitur. **Ido** prophet. **Ido** **Apostoli** predicat. hoc demqz vox xpī. et sanguis **Es**stant. **Sed** hec **charitas** non potest esse subsistent. nisi diligamus et proximum. **o.** **Luce** papa **In** ser. **Ab** **Ben** **Charitas** istius pietas perfecta est non potest. nisi diligatur. et proximus. **Quo** nomine. nō solum tantum intelligit sunt. qui nobis amicitia. aut propinquitate iungunt. sed omnes profuso cū quibus nobis natura communis est. siue illi hostes sint. siue socij. siue liberti. siue serui. **Quis** enim conditor finit. vnus creator. anima uir. et eodem vitmur cuncti celo et aere. et eodem viuimur diebus et noctibus. **Ido.** de sum. bo. seruat in se dilectionem dei. qui a charitate non diuiditur. **proxi** mi. **Ido.** **ij.** **Si** fratre tuum. quem

vides non diligis. deum quem nō vides quomodo potest diligere. **Unde** post dilectionem dei. **Deut. vj.** subiungitur. **Et** proximum tuum sicut te ipsum. **Et** **Ben** **Amicus** se debet habere ad amicum. sicut ad seipm. **Et.** **Jo. iij.** Qui habuerit substantiam huius mundi. viderit fratrem suum necesse habere. et clausit videri pietatis ab eo. quomodo **charitas** dei manet in illo. **Fr**atelli non diligamus verbo. neqz lingua. fed opere et veritate. **Et** **Ben.** Qui fingit se amicum. et non est. peior est illo. qui facit falsam monestam. de pe. di. **ij.** **Ido** riximus tunc diligit nos sicut nos. quando de eorum necessitatibus cogitamus. et sicut nobis subueniri optamus. **Ita** eis subuenimus. et si facultas deseruit voluntas. em subuenire tenemus. **Ido** propter hoc notanter dicit **xpo** **Luce. vj.** **Et** misericorditer. **Et** dicit **pater** vester misericors est. **Unde** **August.** **Ido** de ciui. dei. **o.** **Ab** **Ben** **Ido** si corde compassio. qua si possumus. subuenire et compassumur. **Et** **o.** **Ab** **o.** **ij.** parte. **q. xij.** articulo. **Et** **Ben** **o.** **ij.** articulo. **Et** dominus **Bona** **o.** **ij.** articulo. **Et** dicitur qz misericordia non est in deo. sed in compassionem cordis. sed eam subuentionem. **Et** sic qui dolet. et lacrymatur de indigentia proximi. tamē nō subuenit ei. quam potest. misericors qui dem est. sed non solum quod pater. eternus. **Et** talis est qui dicit pauperibus penitentibus. **Andati** che dio. **vene** **sa** **quasi** deus sit pistor. et habeat pistrinum panis. **Et** sic **charitatem** habent in suspensis. et singularibus. sed nullam extinguit subuentionē. **Signum** qz non amat deum quia **Grego.** **Ido** probatio dilectionis. nō exhibito est operis etc. **Exemplum** de omnibus supradictis patet **Luce. x.** **Ido** quomodo descendebat ab **Ierusalem** in **Gerico** etc. **Dicitur**

aligenter rē. Ideo Ecclesiast. xliij. An
tu mortem benefac amico tuo? Exponi
geno d. pauperi secundum vires tuas.
Thob. iij. Ex substantia tuarum elemo-
synam Ecclesiast. iij. Filii elemosynam
pauperio ne desideras sed reddere pau-
peri debitum tuum. et responde illi paci-
fice in mansuetudine. Thob. primo prin-
cipali.

Ad secundum notandum est: qd prece-
ptum de elemosyna est preceptum affir-
mativum: et precepta affirmatiua dantur
de actibus virtutum. Et ad hoc qd actus
sit virtuosus et cadat sub precepto: opor-
tet qd fiat scdm debitas circumstantias.
Ideo. a. Thob. fa. se. q. xxvij. artic. v. in
cor. q. dicit: qd considerandus est aliquid
ex parte dantis: et aliquid ex parte reci-
piantis. Ex parte dantis requiritur: qd ha-
beat superfluum. Iuxta illud Lucae. vij.
Quod superest date elemosynas. Et in
telligitur non de superfluo supposito sed
etiam persone: in quantum persona im-
portat dignitatem. et conditionem sta-
tus sui. et eorum qui submitti cure eius.
Et parte autem recipientis requiritur
qd habeat necessitatem. Sed quia non
omnis necessitas obligat ad preceptum:
illa sola sine qua. is qui necessitatem pa-
tritur sustentari non potest. est que obli-
gat ad preceptum. Nec oportet qd que-
ratur: sed sufficit quando occurrit: tunc
locum habet quod dicit Ambrosio. Iba. ce
fame motientem: si non pauperio: fame oc-
cidisti. Et hoc ideo est: quia bona tempo-
ralia sunt communia quo ad usum et qui
indiget: qd ius proprietatis sit tua: tamen
vius in necessitate est communio. Unde
Ambrosio. di. xlvij. Sicut hi. Ibi. quilibet in
iustus est deus: vt nobis no equaliter di-
stribuat vite subsidia: vt tu quidem esse
afluens et abundans: alio vero deesse
et egentem: et non potius voluit tibi ven-

gnitatis sue experimeta conferre. et ali
pro virtute patientie coronare: Et ve-
rum susceptio dei numeribus. et in sum-
tum redactio. nihil te putas agere im-
quam: si tantus bonus solus possideas
dirigentium panis est quem tu detines:
nudum indumentum est quod tu res-
tindis. et miserum redemptionis est et ab-
solutio. pecunia quam tu in terra deso-
lato. tantum te ergo inuadere scias bo-
na. in quantum possis prestare quod velis.
Ia quod debet velle. Et quia omnes iste
conditiones fuerunt in iudice et Lazarus:
Ideo dicitur damnatus est rē. Dicitur
multum. da temporalem possessionem
vt accipias hereditatem eternam. Et Iu-
do. uo. Hoc tantum habet bonum tem-
poralium possessio rerum. si vita resicita
miserorum. Unde Grego. in pastor. ca.
xlvj. Ad monendi sunt qui nec aliena ap-
petunt: nec sua largiuntur: vt solliciti sciat
qd ea de qua sumpti sunt: cunctis homi-
nibus terra communis est: et ideo alimen-
ta omnibus communiter profert. incensum
ergo innocentes se putant qui commune
dei munus sibi priuatum vendicant. qui
quum accepta non tribuunt: in proximo
rum nec cessantur. quia tot pene quo-
tidie perimunt: quot momentum pau-
perum apud se subsidia abscondit. Iba.
quum quilibet necessaria indigentibus
ministramus. suis illis reddimus: no-
stra. largimur. Iustitie potius debetur
soluimus: qd misericordie opera implea-
mus. Unde et ipsa veritas. Quis de mi-
sericordia caute exhibenda loquere:
ait. At tendite ne iustitiam vestram facia-
tis coram omnibus. cui sententia. etia
plurimula condicens dicit. Dispertit de-
dit pauperibus: Iustitia eius manet in

seculis seculi. Hinc etiam Salomon ait.
Qui iustus est tribuit: et non cessabit rē.
i. Rhet. pulchrius est esse amatores so-
cium: qd pecuniarum: Sic. n. diligere
valde delectabile est rē.

Ad tertium principale circa utilita-
tem elemosyne nota. c. I. Hospitalium. di.
xij. Tibi dicitur. Date elemosynas et ce-
ce omnia munda tibi vobis quia scit
aqua extinguit ignem: ita elemosyna ex-
tinguit peccatum rē. Ideo Daniel suus
sit Nabuchodonosor dicens. Peccata
tua elemosynis redime Dan. iij. c. An-
brofio. In fine de elemosyna. Iba.
gna: et efficax est elemosyna: que arden-
tium criminum globos beniuolentie sue
fonte refrigerat. et quodam irriguo lar-
gitatione obuiat incendia delictorum: et qd
uis offensus deus. qd ius criminibus. p.
xciij. arti. v. ba. se. q. ij. artic. ix. i. sen. di.
xij. arti. liij. i. q. x. xij. arti. ix. ij. Sed an
teq. vltra procedatur: sit tale preceptum
fame et penuriam de fructibus terre:
quia non sunt elemosyne. pauperibus.
xvi. q. i. Reuertimini. Si quando famo-
s et penuria et rerum omnium egellas op-
pamit mundum sciamus hoc et ira dei
descendere qui se in pauperibus si non
accipit elemosynam se fraudari loqui-
tur. et suas possessiones postsumus de-
mas et primicias interpretari.

Ad facienti quod in se est de necessi-
tate detur merces.

Seria sexta secunde ebdomade:

abitur genti: faciens fru-
ctus eius. Adbat. xxi. Lau-
et gratiarum actio secundu-
Iob. l. o. lophum. iij. c. Etdi.
debet danti. Sed natura:

lter rusticus: semper sunt ingrati. vnde cu-
illorum domini et patroni a quibus immu-
merabilia beneficia receperunt volum-
eas sollicitare. Benicia lib. Icono. Impol-
sibile est negligentibus dominis seruos
solicitos esse. ad recognoscendum bene-
ficia: et debitum suus: velut ingrati et ve-
re solliciti reddunt malum pro bono: qua-
re et domini et patroni prouocati cogun-
tur punire et castigare illos. ij. Rhet. ser-
uos negantes et contradicentes: magis
flagellamus. Ipatent singula in Euse-
lio: quod bene declaratur. Unde super
thema propositum mouetur tale dubium:
ys. Annum homini operanti secudu qd
in se est. de necessitate detur merces rē.
Beneficia huius dubitationis tangit di-
recte et ex proposito. s. Thob. in. li. q. c.
xij. arti. v. reductio autem in. i. parte. q.
xcij. arti. v. ba. se. q. ij. artic. ix. i. sen. di.
xij. arti. liij. i. q. x. xij. arti. ix. ij. Sed an
teq. vltra procedatur: sit tale preceptum
fame et penuriam de fructibus terre:
quia non sunt elemosyne. pauperibus.
xvi. q. i. Reuertimini. Si quando famo-
s et penuria et rerum omnium egellas op-
pamit mundum sciamus hoc et ira dei
descendere qui se in pauperibus si non
accipit elemosynam se fraudari loqui-
tur. et suas possessiones postsumus de-
mas et primicias interpretari.

Ad facienti quod in se est de necessi-
tate detur merces.

Seria sexta secunde ebdomade:

abitur genti: faciens fru-
ctus eius. Adbat. xxi. Lau-
et gratiarum actio secundu-
Iob. l. o. lophum. iij. c. Etdi.
debet danti. Sed natura:

nō dixerit potius gloria plena: q̄ gratia
 plena. Lū ē. v. Ad eib. dicit: q̄ de patr
 gēs sine fit plenus & perfectus. Ad quod
 respondet supior nature dñs Albertus
 magnus super Adūssius est. dicens. Ple
 nitudo gratie p̄gitur annūciatē Adārie:
 que est origo medius: & causa omnis gra
 tie in humani generis transfundendo. Ec
 cid xliij. In me omnis gratia vite & ve
 ritatis in me omnis spes vite & virtutis.
 Transit ad me omnes qui occupatit
 me: & a generatōibus meis adimplemī.
 Quia vero initium beatitudinis signifi
 catur p̄ gratia: consumatio autē p̄ gloria:
 angelus autem annūciabat initium bea
 titudinis & salutis. s̄ incarnationem xp̄i:
 ideo potius dicitur debuit gratia plena q̄
 gloria plena. Unde Hiero. ad Euseb. Cle
 re gratia plena: per quam largosanti spi
 ritus imbe superflus ē omnis creatura.
 Cetero. n̄ per p̄tes p̄fessatur gra: Adā
 rie vero se totam infudit gratie plenit
 do. Et debemus ergo pro hodierno ser
 mone: quomodo in beata virgine fuit ple
 nitudo gratie: singularis: seu quomō bea
 ta virgo fuit gratia plena &c. Dñi theo
 logi & precipue. a Tho. i. iij. par. q̄ xxvij.
 ar. i. in co. q̄. Respondit istā conclusionem.
 R̄. Inābiliter creditur: q̄ illa que genuit
 vnicentū a patre pleni gratie & verita
 tis: p̄e oibus alio maiora p̄uilegia gra
 tie deeeperit. Unde Luce. i. dixit et ange
 lus. Ave gratia plena &c. Et in eadē. q̄. ar.
 ri. v. in co. q̄. Deductur fice ipsa conclu
 sio. Nam. ij. Ad eib. Omnia entia acqui
 rūt eē & virtute a prima causa. Et Boe
 tius. ij. de consō. Timus enim rex pater
 est: vnus qui cuncta ministrat. Ille dedit
 p̄beo radios: dedit & comā lune. Ille
 etiam hominē teris dedit: & s̄ dera ce
 lo. Plato in Tim. R̄. Omnia dōi: causa
 fuit facionis mundi: & generatōis om
 nium rerum. Quomodo autem omnia
 emanant a deo: patet primo de ce. & m̄.

A primo ente singulari cōmunicatū est
 est dicitur quidem clarior: his vero obse
 rari. Ita q̄ primo. Poly. Adārie & mi
 nus diu crificant specie. Sapient. xj. Om
 nia in mensura & numero & p̄dere dispo
 sūnt iij. de anima. Omnia natura con
 stantur positus est terminus & rō ma
 gnitudinis & paruitatis. Et ista varietas
 casualiter est maiori vel minori appropia
 quatione ad primum: Quia. r. Ad eib.
 tba. In vno quos generet: est deare ali
 primum quod est metrum & mensura om
 nium que sunt in illo genere. Et li. de cau
 sis: Quanto aliquid est propinquius pri
 mo cause: tanto est simplicius. Quinto
 Ad eib. Primum est quod primo princi
 pio est propinquius. ij. Ad eib. Illud est
 magis simplex: quod est propinquissimū
 simplicissimo. Patet in coposalibus &
 spiritalibus. Sicut i coposalibus aqua
 simplicior: & purior est terrae: q̄ aqua
 ignis: q̄ aer: cælum lune simplicior: q̄
 ignis. Genesio: q̄ Lune: Ad eib. curij. Adārie
 Genesio. Solis: q̄ Ad eib. curij. Adārie
 q̄ solis. Jouis: q̄ Adārie. Saturni. Crysta
 lli. q̄ Firmamenti & Emp: rei quod est
 primum sup̄eunū: q̄ Crystallū &c. Si
 militer in spiritalibus: Anima sensitua
 simplicior: & dignior est: q̄ vegetatiua:
 rationalis autem q̄ sensitua: natura an
 gelica: q̄ rationalis. Et rursum in natu
 ra angelica. Archangeli: q̄ angeli. Cris
 cipatus: q̄ archangeli. Potestates: q̄
 p̄cipatus. Virtutes: q̄ potestates. Do
 minationes: q̄ virtutes. Throni: q̄ do
 minationes. Liberubini: q̄ throni. Sera
 ploni qui sunt sup̄eunū: q̄ cherubini. En
 de Dio. iij. c. c. cl. x. Angeli qui sunt deo
 propinquiores: magis participant deo
 nitatibus diuinis: q̄ homines &c. Lum
 autem ad p̄positum nostrum: Quibus
 sit principium gratie: secundum diuinita
 tem: quidem autotitatur. secundū huma

nitatem vero instrumentaliter. Joban. i.
 Gratia & veritas. per Iesum xp̄m facta
 est. Et huc principio plus fuerit coniu
 eta Adāria: q̄ omnis creatura etiam an
 gelica: quia solunt ex ipsa Adāria acce
 pit humanam naturam. Ideo secundum
 bonum Albertum super Adūssius est:
 Adāria non potuit magis coniungi deo
 effecta mater deicēsi ipsa vniuretur diu
 nitati personalī. Ber. super Adūssius est.
 Legimus Stephanum plenum gratia.
 legimus apostolos plenos spiritulanto:
 sed longe dissimilitur a Adāria in nullo
 enim vnq̄ habitauit omnis plenitudo di
 uinitatis coposaliter sicut in Adāria. Et
 quō diuerse legantur in scripturis ple
 nitudo gratie: tam vna differt ab alia.
 Nam Jo. i. de xp̄o dicitur. Pleni gra
 tie & veritatis & vocatur plenitudo sup
 efluentie. que puenit soli xp̄o. De quo
 Jo. iij. Non enim ad mensuram dat de
 us spiritum. Et de apostolo dicitur. Re
 pleni. ij. Repleti sunt omnes spiritulan
 to: & vocatur plenitudo copie. Et de Ste
 phano Act. viij. Stephanus plenus gra
 tia &c. & vocatur sufficiente. Et Luce. i.
 de beata virgine. Gratia plena: que ple
 nitudo vocatur abundantie. Demū quo
 modo investigatur illud Colo. i. Habitat
 plenitudinem diuinitatis coposaliter: si
 cur supra Ber. dixit de beata virgine. o.
 Secundo declarat in iij. par. q̄. ij. articu. x.
 secundum dicens. Diuinitas verbi nō so
 lum fuit vnita anime: sed etiam coposi
 Ideo dicitur copose fuit etiam coposaliter
 ter idem non vmbaliter. aut figuratue:
 sicut in sacramento veteris legis s̄ rea
 tus & veraciter. Et ideo quia beata vir
 go per incarnationem habuit i veteri suo
 v̄bitum in quo habitat omnis plenitudo
 diuinitatis coposaliter sicut supra di
 citur apostolo. Et vnita fuit deo super
 omnes creaturas: dicitur diuinitatem in
 ea habitasse coposaliter. Unde tantum

gratie obtinuit plenitudinem: vt esset p̄
 pinquissima auctori gratie. Ita q̄ cum
 qui est plenus omni gratia in suo v̄bito
 recuperet. & cum pariendo quodammodo
 gratiam ad omneo vertuaret. Unde
 Ago. de. o. Recte dicitur beatam virgī
 nem dicit. R̄. Et dicitur eo gratia plena:
 de qua octus est fons gratie. Ideo totus
 nobis quodammodo a te: quod per illū
 nobis est qui natus est ex te: Bene enim
 dicta eo gratia plena & in tantum plenitudo:
 vt ex tua redundantia totus hauriat accē
 dus. Si enim pudentes virgines mū
 perunt oleum in vaso suo cum lamp
 adibus: tu prudentissima virgo virginum
 non vnū tantum vas habuisti oleo gra
 tie repletum: quo lampades tuam in ex
 tiguiliter ardentē nutrueris: sed aliud
 gellabas vas redundans & inde cense
 ex quo effluo oleo misericordie: omni
 um lampado illuminat: o: vasa omni
 um vnq̄ ad summum repleto: & in v̄
 bito nihil mueres. Pudentes ergo fuisse
 vt tibi puideres: nec timida vt alij sub
 uentores: dicitur in fote non sufficiat
 nobis & nobis dedit sciens quia sufficiat
 tibi & nobis: & sufficienter remittit. &
 sufficienter tribuit. Ber. Adāria plena
 sibi nobis super plena & superfluent: &
 de cuius pleni tudine omnes accepimus.
 B̄ram pro q̄ aḡas s̄ iij. pro gratia ma
 tris gratiam & exempli pro gratia docu
 ment: gratiam remissionis pro gratia in
 tercessionis. R̄. diues in oēs & super oēs
 Adāria: de cuius substantia paruo assūm
 pta totius mundi sufficit. solvere debi
 t. Hieronymus ad Eustochium. Tali
 bus decebat virginem oppignorari mu
 neribus. vt esset gratia plena. que ce
 lo dedit gloriam. Terrio demū. p̄. c. c. q̄
 refudit: genibus fidem: vltis finem: v
 te ordinem: moribus disciplinam. Ber.
 Cere gratia plena: quia in ventre gra
 tia delictis. in corde gratia charitatis.

in oie gratia affabilitas, i. manibus gra-
tia misericordie & largitatis. **Beato.** To-
tam eam repleuerat spiritus sancti gra-
tia. tota incenderat diuini amoris. **Be-
r.** Sagitta electa amor xpi. q. **Abarte** nulli
non solus ofuit h. & p.trauit ita vt nulli i
pectore virginali particulas vacuas amo-
re relinquere sed toto corde & tota ani-
ma, tota virtute diligere: & esse pleni-
na gratia. **Beato.** In sermone. si spiritu
dei omnis virtus angelorum consistere: ser-
uare beatam & gloriosam virginem in
quam superuenit spiritus sanctus. & in cu-
ius utero deus totus illapsus noue me-
sibus portatur. amplius promeruisse se-
tu: um privilegiaz maiorem ab angelis
gratiam percepisse. Quare concludo
Beatus Damiani. super illud **Abato.**
i. **Liber** generationis etc. dicit. Ad beate
Abarie digne efferenda preconia. **Non**
subtilia disertia facundia. no dialecticis
utribus argumeta. **Non** acutissima phi-
losophorum apta reperiuntur ingenia.
Et quid mirum si hec ineffabilis virgo
in suis laudibus modum humane vo-
cis exuperat: cum etiam ipsam humani
generis naturam. ex excellentium merito-
rum dignitate transcendat. **Non.** nulle ex
cellentissimus **Patriciarum** choros.
Non prouidus prophetarum numerus.
Non iudei **Apostolorum** senatus. non mar-
tyrum victor exercitus. non aliqui an-
tiquorum. non quicq. sequentium. pa-
tri. huc beatissime virgini potest com-
parari. **Ma** quid sanctitatis. quid iustit-
ie. quid religionis. quid perfectionis in-
gulari vite virgini deesse potuit: que to-
tus diuine gratie charissime plena fuit
Sic **Paras** ab angelo dum salutare argo
audiret. **Aue** gratia plena. **Quod** ergo
virtum in eius mente vel corpore vendi-
care sibi potuit locum: que ad instar ce-
li plenitudo totius diuinitatis. merit
esse sacrarium: **In** xpo. n. sicut per pau-

lum dicitur: habitat omnis plenitudo di-
uinitatis corporis. **Non** ergo mirum si
cunctos in merito transcendit mortalium:
que & ipsam super excedit celsitudinem
Angelorum.

C Si autem obijceretur qd ei quod est
plenum & perfectum non restat aliquid
addendi: quia. iij. **Abdi.** **Imperfectum** est:
quod nihil deest: sed beata virgo postq. an-
gelus dicit: gratia plena. additionis gra-
tie suscepit. maxime quando xpm conce-
pit. **Luce. i.** Spiritus sanctus superuenit
in te etc. Et quando in gloria assumpta
fuit etc. **Respondet. o. The.** iij. parte. q.
xxvij. articulo. v. ad ij. **In** beata virgine
fuit triplex perfectio gratie. **Prima** q. si
dispositiua per qua redderetur **Idonea**
ad hoc vt esset mater xpi: & hec fuit per-
fectio sanctificationis etc. **Secunda** autem
perfectio fuit quasi formalis. ex presentia
filij. dei in eius utero incarnati etc. **Ter-
tia** autem est perfectio finis: quam ha-
bet in gloria. **Ad** autem secunda fit po-
tior q. prima. & iij. q. ij. patet. **Uno** mo-
do per liberationem a malo. **May** in pu-
ta fuit liberata a culpa originali. in con-
ceptione autem filij dei fuit totaliter im-
munda a sonite. **In** sui vero glorificatione
nata liberata fuit ab omni miseria: **Alio**
modo: per ordinem ad bonum. **Nam** in
prima adepta est gratiam inclinante ad
bonum. **In** secunda gratiam confirman-
tem in bono. **In** tertia p.fermata est eius
gratia. periciens tam in fructu omnia
boni. **Be.** in sermone **Abarie** propositi
peccatum non habuit: sed ab innocenti-
simo corde eius: peccati penitentia lege
fuit. **Abdi.** n. vn. q. cogitauit: locuta vel
operata est: de quo oportet eam aliq.
penitere. gradu sui plenioris sanctitatis.
in conceptio filij habuit: vt vs plena gra-
tia esset & in gratia confirmata.

C De peccato detractiois.
Dominica tertia.

A Besebub princeps de-
monioru eicit demonia.
Luce. xj. **Licet** in alio ani-
malibus lingua tantum de-
seruiat ad gustum: in ho-
mine deseruit ad gustum
& ad loquellam. iij. d. aia. **Lingua** puenit ad
duo opa nature. scilicet gustum & ad loque-
lam. Et quantum ad ipsam loquelam: est sin-
gulare in hoie super oia aialia. i. **Abdy.**
Nullum aialium sermone h. nisi homo
Et ad quid declaratur. iij. d. aia. **Lingua**
tm habet bonorum significet aliquid alte-
ri. Sed difficile est tenere medius. **Quia**
& laudando & vituperando errare possu-
mus. ij. **Ethy.** **Laudare** presentem adula-
to est: vituperare absentem detractio.
Uti **Gene.** de formula vite. **Lauda** pec-
tator vituperare p.uis. **Quare** **Diogenes** p. b. s.
laudans olera vt illa comedere: sic nar-
rat **Valerius** **Abar.** li. iij. c. iij. de absti-
nentia & continentia: cuius audiret ab **Ari-
stippo.** **Si** **Dionysio** adulari velles: ista
q. mille comederes. respondit. **Quia** volo ista
comedere: **Dio.** no adulo. **Quare** & ta-
le esse appellari possunt perfecti: **Is. i.** **Qui**
non offendit in verbo: hic perfectus est
vir. etc. **Eccle. vj.** **Omnis** labor hoie: in
ore eius. **Prover. xvij.** **Abdos** & vitas:
manibus lingue. **In** euangelio autem pa-
tet detractio contra **Am. r.** etc. De qua de-
tractioe tria videbuntur pro hodierno
sermone etc.

Auditas Ad primum. **Dicit** **Theo**
Abaligitas loqui: precipue. o. **Theo**
Imunitio ij. h. q. **lxvij.** ar. i. **Sic**
distinguitur peccatu detractiois. **Detractio**
est demigratio aliene fame: per occultata ver-
ba. Et fundatur ista definitio super illud
Ecclesi. x. **Si** mordeat serpens in silentio
nihil eo minus habet qui occulte detra-

hit. Et **Iob. xvij.** **Cum** ab eis recessissem
detrabant mihi. Sed notandum qd si
cut factio duobus modis offenditur pro-
ximus. publice vel priuate. Sicut p. pa-
pinam vel violentiam manifestam publi-
cetur per firrum priuate. **In** a verbo co-
mmelias publice contra honore. & p. occul-
ta verba in absentia illius de quo loquitur
contra famam. Et tunc est grauus peccatis
contumeliaz detractio rapina & furto:
quinto ipsa furto circa digniora bona: **Et**
illa circa bona aieialis corporis. **Sed** iij. d. aia.
Ethy. **Abdos** honore exterior: est bo-
nor. **Quia** honore est primum virtutis. &
solus bonus honorandus est. et virtuti
perfecte. non potest fieri condignus bo-
nor. **Ideco** li. **3.** cono. **Adulato** grauius fert
ali. quod si honore suo p.uenit: qd si bo-
na sua auferantur ab eo. Et. vj. **Abdy.** t.
Bonum aie: preciosus est oibus bonis.
Unde rusticus & agrestis est qui non est
mat honoris sui. vj. **Abdy.** **Agricus** ma-
gis appetunt lucem. q. bonorem. **Dele-**
ctabilis est. n. alio laborare: q. principari
Ideco. **Eccle. xij.** **Luram** habe de bono no-
mine. **Hoc** enim magis permanet tibi:
q. mille thesauri p.ciosi & magni **Isay.**
xij. **Gloria** mea alteri no dabo. **Abdy.**
uer. xxij. **Abdos** est non bonu: q. diu-
tie multe. **Ecc. vij.** **Abdos** est non bonu
q. p.iosa vnguenta. **Prover. xv.** **Sama**
bo o impinguat ossa. **Ideco.** i. **Lor. ix.** **Bo-**
num est enim mihi magis mortuq. vt glo-
ria mea quis euacuet. **Sap. vij.** **Acc** co-
parauit illi lapide pretiosum: quonia om-
ne aux in oparatione illius: h. a. c. est ex-
gua: & taq. lutu estimabitur argentum in
conspetu illius. **Generus** et mihi omnia
bona pariter cum illa. Et **Prover. xvij.**
Quid prodest iustus: habere diuitias cu
sapientiam emere non possit: **Hec** est igi-
tur fama: que ad faciend. mirada **Ri-**
manos induxit. v. de a. del. c. xvij. **Quid**
ergo magnum est pro illa eterna celestiq.

patria quantumlibet huius seculi iocunda blandimenta contemneret si pro haeremica et t'pali filio potuit Brutus occidere: Bruto autem quia filios occidit infelicitatis peribet testimonium etiam poeta laudator. *Aut enim* Matofq; paterna bella mouentes. Ad penam putcha pro libertate vocat. Et veru' loquens: consolatus est infelicem. *Elincit* amos patrie: laudumq; immensa cupido. *Hec sunt duo illa* Libertas: et *Lupiditas* humane laudis: que ad facta copulit miranda romanorum. *Hec est fama illa* que secundum Laertium de vita p'horu' Eurypidem induxit ad acerbissimum peccuriam et victimu': *Tullium* ad castitates *P'alen* ad dilectum ad contemplatione *Socratem* ad patientiam. *Pythagorami* ad paupertatem. *Platonem* ad sapientiam. *P'itacum* ad pietatem. *Torquatu'* ad constantiam. *Statium* ad religionem *Loctru'*: et *Lurtium* ad fortitudinem. *Diogenes* *Zatro* crudelis: p'edo iniquus: quomoda venenata: conscientia diabolica: ignomodo d'icerpit: ostrabio: denigras: dissipat: z furaris famam: que cu' tanto fudore acquiritur: a multis n. delectabilibus etiam licitis se abstinet hoies: z mulier eo: yta molum nome' tinent: z bonu' consequuntur: z tu detractor: verbis malignis dissipas omnia. Ideo *Sap. i.* A detractioe parate lingue. Et *P'ouer. xxiiij.* Abominatio hominum detractor. *Roma. i.* Detractores deo odibiles. *Eccl. xxij.* *Alii* detractores fuerunt in teat' effundendi sanguinem. *Job. xix.* *Quare* persequimini me sicut oves: z carnis meae satura mini. *Super* quo dicit *Breg.* Qui aliena detractioe patitur: proculdubio alienis carnis satura est. Et *David. ps.* Sic pulcrum patens: est guttur eorum: liquoribus dolose agebant. venenum aspidum sub labijs eorum. *Jer. viij.* Ecce ego im-

mitam in vobis serpentes pessimos: qui dum non est incantatio. Et *David* in *ps.* *Dentes* eorum sicut detractorum arma: z suta que: z lingua eorum gladius actus. *Unde* recitat *Quidius. ij.* *Abstru.* quodam seminauit dentes serpentinos: ex quibus statim nati sunt homines armati: qui contra se inuicem insurgentes se occidere. *Quia Sal. v.* *Ad* si inuicem modetio: adinuicem consumemini. *Et de Jac. iij.* Nolite detrabere alterutru' fratres mei: Qui detrahit fratri: detrahit legi z iudicet legem. *Quanta* autem arte z malitia vtatur detractor: quu' vult detrabere declarat *Ber. Sermo. xxiiij.* *Super* *Lant. Lant.* dicens *Detractor* res quodam simulate verecundie furor: conceptam malitiam: quam retinere non possunt adumbrare conantur: *Et* de eoa q's' alta premittit suspiria: sicq; quadam co'grauitate z tarditate. vultu mesto: o'edem supercilij: z voce plangenti: egreditur maledictionem: z quidem tanto perisusibilio: egreditur: quanto creditur ab his qui audiunt corde inuito z magis co'do: lento affectu: q's' malitiose profert. *Do* leo inquit vehementer: pro eo quia dicitur: ego cum satis: z nuq; potui de hac re cogitare eum: z alius mihi quidem ait. *Be* ne compertum fuerat: si illo illud sed per me nunq; innotuisset: at quoniam p' alterum nota facta est: res: veritatem negare non possus. *Dolens* dicere: verata est: z adde: grande damnum. *Nam* alias q' dem in plura valet: *Letetum* in hac parte vt vt: fateamur: excusari minime potest. *Hec Ber. P'ro* primo: *Ad* secundum p'ncipale: quantum sit graue peccatum habetur. *vj. q. i.* *Et* merito. *Deteriores* sunt qui vitam mo'edum bonorum corrumpunt: his qui possessio neq; p'cediaq; diripiunt. *Et. vj. q. i.* *Suma* iniquitas est fratres detrabere: quia om-

nis qui detrabit fratri suo homicida est: z omnis homicida non habet partem in regno dei. *De pe. di. i.* *Homicidior* tria genera. *Nam* qui odit fratrem suum: z qui occidit: z qui detrabit eib' omicidie pariter iudicantur. *Et* ideo de con. di. v. *Ab* bil enim prodest hoi ieiunare z orare z alia religiois b'oa agere: nisi a detractioe minus lingua cohibeatur. *Ad* ultio autes modis p'mittitur ipsa detractio: *Primo* qñ quis dicit malu' de aliquo scio: z credens illud esse falsum: ad hoc vt ille reputetur malus: sic de dia. *J. Ioseph. G. h. xxxviij.* que falso ifamauit eum: *Secundo* qñ quis auget notabilitate verum vel falsum dictum de aliquo. *Tercio* qñ dicit malu' de alio: s' verus sed occultu': sicut *Doct. p. R. e. xxij.* *Quarto* qñ bonus qd' dicitur de alio malitiose negatur. *Quinto* qñ opus de quo d' negari i pot: dicitur mala intentione factum: *Sexto* qñ quis dicit malu' notabile falsum de alio: etia' trufando: si seq' ifama. *Septimo* qñ dicitur malum occultus notabile: licet verum absq; intentione in famandi. *Quia* de sui natura impostat ifamiam. *Octauo* qñ accusatur aliquis in iudicio non zelo iustitie z correctionis: sed vt infametur. *Nono* qñ de malo alterius notabili sunt libelli z cantilene. *Decimo* quando qui talia reperit z non frangit seu destruit: sed alio ostendit de quo libello in iudicibus est pena capitio. *De* libello famoso. *f. vica. Et. v. q. i.* *Si* quis famosu' libellus. *Unde* ergo detractor: q's' vilius efficitur: z ignominio suo. *Dicit* enim *Aristo. in. i.* *Bo* e sue: q' anime virtuosae z nobiles naturaliter ad inueniunt artem carminum ad laudand: *Immo* vero ab his differentes in nobi-

litate adinueniunt carmina ad vituperandum. *Ideo* dicebat *Salomon.* *P'ro* uer. viij. *Iusti* sunt omnes sermones in eis: z non est in eis p'auum quid neq; peruersum. *Et* per *Apostolu'* *Ephe. iij.* *Om* nis sermo malus ex ore vestro non p'cedat: sed si quis bonus est ad edificatio: nem vt det gratiam audientibus. *Detra* ctor: autem non solum in se peccat: sed et audientes contaminat z suo peccato inuoluit: *Unde* *P'ouer. i. xliij.* *Dicebat* *Salomon.* *Lumi* detractoribus ne commiscaris: quoniam repente surget perditio eorum: z ruinam vtriusq; quis nouit: *Bernar.* detrabere aut detrabentes audire: quid h'oz' damnabilius sit non facile dixerim. *vj. q. i.* *Ex* merito. *Luce* ne linguam aut aureo habeas puritatis: me aut ipse alio detrabas: aut alios detrahentes audias. *Sedens* enim inquit propheta aduersus fratrem tuum loquedarius: aduersus filium matris tue ponebas scandalum. *Hec* scilicet non tacebo. *Existimasti* quod ero tui similis: sed arguam te z statuum contra faciem tuam. *Subauditio* contra sermones tuos: *Neq;* vero illa iusta est excusatio: quia dicitur. referentibus alio iniuriam face re non possunt. *nemo* inuito auditis: licet referat. *Sagitta* in lapidem nunq; figurat: sed interdum resiliens percussit dirigentem. *Dicit* ergo detractor: dum te videt non libenter audire non facit detrabere. *Lum* detractoribus aut *Salomon* ne commiscaris. *quoniam* repente surget perditio eorum z ruinam vtriusq; quis nouit. *Et* *P'ouer. bio. xxxv.* *Centus* aquilo dissipat plumas: z factus trifiduslinguam detrahentem. *Sed* notandum est quod dicit factus *Tibo* secundum *secunde. q. lxvi. artic. iij. in. co. q. 2.* *Quod* h' aliquis detractioes audiat absq; resistentia: videtur detractor

patris quantumlibet huius seculi iocunda blandimenta contemneret si pro bac terrena et tpali filios potuit. Brucio occidit: Bruto autem quia filios occidit infelicitatis peribet testimonium etiam Poeta laudator. At enim: Platonis paterna bella mouentes. Ad penam publica libertate vocatur. Et veru sequenti: consolatur et infelicem. **Cinctus amor patrie laudumq; immensa cupido.** Dec sunt duo illa. Libertas: et Lupitatio humane laudis: que ad facta copulata miranda romanos. **Dea est fama illa:** que secundum Laertium de vita pbouu Eurypidem inducit ad acerbissimum penuriam et victum: Tullium ad castitates. **Thalem** Adilesum ad contemptationem Socratem ad patientiam. **Pythagoram** ad paupertatem. **Platonem** ad sapientiam. **Pitracum** ad pietatem. **Torquatus** ad constantiam. **Oratium** ad religionem. **Lochrum:** et **Lurtium** ad fortitudinem. **Diogenes** Latio crudeliter: pedito iniquis: lingua venenata: conscientia diabolica. quomodo discerpit: ostrabio: demigras: dissipas: et furaris famam: que cit tanto fudore acquiritur: a multis. n. delectabilibus etiam licitis se abstinere hoies: et muliere: vt malum nome timent: et bonis consequantur: et tu detractor: verbis malignis dissipas omnia. Ideo Sap. i. A detractioe paritate lingue. Et **Prover. xxiiij.** Ab hominatio hominum detractor. **Roma. i.** De detractores deo odibiles. **Ezech. xxij.** Utri detractores fuerunt in te ad effundendum sanguinem. **Job. xix.** A uare persequimini me sicut deus: et carnis meo saluamini. Super quo dicit **Reg.** Qui aliena detractioe palcitur: proculdubio alieno carnisbus saturat. Et **David. ps.** Sepulcrum patens: est gurtur eorum lignis suis dolose agebant. venenum aspidum sub labijs eorum. **Jer. viij.** Ecce ego im-

mitam in vobis serpentes pessimos: quibus non est incantatio. Et **David** in ps. Dentos eorum scilicet detractorum arma et lingua: et lingua eorum gladius actus. Unde recitat **Quidius. ij.** **Alibi.** quodam seminavit dentes serpentinos: ex quibus strati nati sunt homines armati: quos contra se inuicem insurgentes se occidere. **Quia Gal. v. 23.** si inuicem inuolunt: ad inuicem consummunt. **En de Jac. iij.** Nolite detrabere alteri vtrius fratres mei: Qui detrabit fratri: detrabit legi: et iudicat legem. **Quanta** autem arte et malicia vtatur detractor: qui vult detrabere declarat. **Ber. Sermo. xxiiij.** Super **Lant. Lant.** dicens. **Detractor** res quodam simulate verecundie fucor conceptam malitiam: quam retinere non possunt adlumbare conantur: **Aidesma** q; alta premissi suspiria: sicq; quadam cogruitate et tarditate. vultu mesto: demissio supercilij: et voce plangenti egressi maledictiones: et quidem tanto persuasibilior: egreditur: quanto creditur ab his qui audiunt corde inuito et magis codo: lento affectu: q; malitiose profertur. **Do lo** inquit vobementer: pro eo quia diligit eum fatis: et nuq; potuit de hac re cogrigere eum: et alius mihi quidem ait. **Be** ne comperitum fuerat d illo illud sed per me nunq; immotuisset: et quoniam p alterum nota facta est res: veritatem negare non possit. **Volens** dicere vera ita est: et addit: grande vnum. **Nam** alias q dem in plura valet: **Leterum** in hac parte vt vep fatamur: excusari minime potest. **Dec. Ber. Pro primo.** **C** Ad secundum principale: quantum sit graue peccatum habetur. **vj. q. i.** Ex merito. **Detractiones** sunt qui vitam moreq; bonorum corumpunt his qui possessio nes predaas diripiunt: **Et. vj. q. i.** Summa iniquitas est fratres detrabere: quia om-

nis qui detrabit fratri suo homicida est: et omnis homicida non habet partem in regno dei. **De pe. di. i.** Homicidiorum tria genera. **Nam** qui odit fratrem suum: et qui occidit: et qui detrabit eum: homicide pariter iudicantur. **Et** ideo de con. di. v. **Nihil** enim prodest hoi ieiunare et orare et alia religionis hōa agere: nisi a detractio nibus lingua colubetur. **Abuluis** autem modio pmittitur ipsa detractio: **C** **Primo** qñ quis dicit malu de aliquo scio: et credens illud esse falsum: ad hoc vt ille reputetur malus: sicut de oña. **Jo seph. Gen. xxvij.** que falso isamauerit eum. **C** **Secundo** qñ quis auget notabilitatem vrum vel falsum dictum de aliquo. **C** **Tertio** qñ dicio malu de alio: q; verus sed occultus: sicut **Doed. p. R. c. xxij.** **C** **Quarto** qñ bonus qd dicitur de alio maliciose negatur. **C** **Quinto** qñ opus de quo dñ negari n pot: dicitur mala intentione factum. **C** **Sexto** qñ quis dicit malu notabile falsum de alio: etia trufando: si seq infamia. **C** **Septimo** qñ dicitur malum occultus notabile: licet verum absq; intentione in famam. **Quia** de sui natura imposita infamiam. **C** **Octauo** qñ accusatur aliquis in iudicio non zelo iustitie et correctionis: sed vt infametur. **C** **Nono** qñ de malo alterius notabili fam libelli et cantilene. **C** **Decimo** quando qui talia reperit et non frangit seu destruit: sed alij ostendit de quo libello in euilibus est pena capitatis. **C** **De libello famoso. l. vnica. Et. v. q. i.** Si quis famosum libellus. **Unde** ergo detractor: q; vilis efficitur et ignominiosus. **Dicit** enim **Aristo. in. i.** **Boe. sue:** q; anime virtuose et nobiles naturaliter ad inueniunt artem carminum ad laudandam. **Anime** vero ab his differentes in nobi-

litate adinueniunt carmina ad vituperandum. **Ideo** dicebat **Salomon.** **Prover. viij.** **Iustus** inuit omnes sermones: et non est in eis prauum quid neq; peruerfum. **Et per Apollonij Ephe. iij.** **Om** nis sermo malus est: oie vstro non pro: cedat sed si quis bonus est ad edificationem vt det gratiam audientibus. **Detra**ctor: autem non solum in se peccat: sed et audientes contaminat a suo peccato. **In** **uoluit.** **Unde Proverbi. xxiiij.** **Dicit** ab **Salomon.** **Lum** detractoribus ne commiscario: quoniam reperit surget perditio eorum: et ruinam vtriusq; quis nouit: **Bernar.** **Detrabere** aut detr abentes audire: quid bo; damnabilis sit non facile dicimus. **vj. q. i.** **Ex merito.** **Luce** ne linguam aut aureo habeas puritates: ne aut ipse alio detrabas: aut alios detrabentes audias. **Sed** ens enim inquit propheta aduersus fratrem enim loquebaris: et aduersus filium matris tue ponas scandalum. **Dec** fecisti: sed non tacebo. **Ex** similia quod ero tui similis: sed arguam te et statum contra faciem tuam. **Sub** audito contra sermones tuos: **Neq;** vero illa iusta est excusatio: quia dicitur. referentibus alio inuicem face re non possum. **nemo** inuito audito: nisi dēter referet. **Sagitta** in lapidem nunq; figurat: sed interdum resilientem percussit dirigentem. **Dicit** ergo detractor: dum te videt non libenter audire non facile detrabere. **Lum** detractoribus ait **Salomon** ne commiscaris. quoniam repente surget perditio eorum et ruinam vtriusq; quis nouit: **Et Proverbio. xxx.** **Centus** aquilo dissipat plumas: et facies tristislinguam detrabentem. **Sed** notandum est quod dicit factus **Tho.** se cunda secunde. **q. lx. artic. iij.** in co. q. **Duo** h aliique detractiones audiatis absq; resistentia: videtur detractor

detrahendum, vel saltem placet ei detractio propter odium eius: cui detrahatur: non minus peccat q̄ detrahens. Rom. i. Digni sunt morte nō solum qui peccata faciunt: sed etiā qui p̄sentunt peccata factientibus. Si vero nō placet ei peccator, sed ex timore vel negligentia vel etiā verecundia q̄dā depellere detrahētes peccat q̄dem, sed multominus q̄ detrahēs: p̄sertim q̄d plerūq̄ venialiter. Quādoq̄ etiā hoc pot̄ esse peccatū mortale, vel p̄pter hoc q̄ alium ex officio incombuit de trahente conuere, vel p̄ aliquid periculū: nōs quod audiens nouit, vel p̄pter radicem quā timor humanus habet: quōs pot̄ esse peccatū mortale. Ro. iij. v. lud p̄uocet. xv. Ventus aglo tē. Sibilari vultu detractōe audieris: tu illud das fomitem detrahendi. Si vero tristitidiscit nō libenter dicere: quod didicit nō libenter audiri. Hiero. ad Rufinū. Nō minus auribus: q̄ lingua fugias detractōne. Nam detractor: dum te videt nō libenter audire: nō facile pot̄ detrahere. Sicut. n. sagitta si mittat cōtra durā materiā. Plomunq̄ in mittente reuertit: r vulnerat vulneratē: ita detractor: cum tristem faciem, viderit audientis: immo non audientis: sed obturatio: aures suas ne audiat: illico conticessit. Palleat vultus heret labia. salina siccat tē. Ido. ij. Ad tertium principale: de punitione habet. Exēplum numeri. xij. de Absaria foras. Adoyf: t̄ Aron: que simul cū ipso Aron detrahit. Adoyf. quō deus p̄a hominū puniuit. Et si diceret: quare nō legitur de punitione Aron? Dicit: q̄ nō remanit impunitus: sed secreta occulte: p̄pter reuerentiā summi sacerdotij. Ideo. ij. q. iij. Alioq̄ causa deus cōmūit dominibus terminandis. Idemam sō suo iudicio refutauit. vñ. E. ro. ij. Dijo nō detrahes tē. Ido. tertio p̄ncipali.

De iudicio temerario
Seria secunda tertie ebdomade.

Ac ⁊ hic in

patria tua. Luce. iij. Tāta est curiositas humani cer ebi q̄ cum confiderat aliquem effectum ⁊ causam eius ignorat: ducitur statim in admirationem: ⁊ nisi prudenter incedat: p̄rumpit in falsas sentētiās. Primo: Adētha. p̄pter admirari. ceperunt dominos phylosophari. Quare. o. Tho. in. iij. p. q. i. ar. iij. in. Lo. q. dicit: q̄ illa que simpliciter procedūt a diuina voluntate: nō proprio studio inuestigant non pot̄ test. Lact. in. i. Archanus summi dei qui fecit omnia: ingenio ac proprijs viribus non potest comprehendi. Alioquin: nihil inter eum hominemq̄ distaret: si consilia ⁊ dispositiones illius maiestatis: mensē. cogitatio assequeretur humanas: sed ⁊ in homine sunt quedam de quibus solus deus. ⁊ ipse homo iudicare pot̄. i. Lo. ij. Qui fecit hominum que sunt hominibus: nisi spiritus hominis. qui in ipso est: Septimo Adētha. De singularibus nō est scientia nec diffinitio. Quia quando recedunt a sensu. nescitur vtrum sint. vel non sint. Et sunt illa specialissima: de quibus vt ait P̄ophyrius iubet p̄latos quod scire. Et tamen presumptuosus homo: vult iudicare de omnibus. Abat. xj. Tunc Joānes scilicet bapt. neq̄ mā ducens neq̄ bibens. ⁊ dicitur demonij habet. Venit filius hominis manducāre ⁊ bibere: ⁊ dicitur. Ecce homo vorator: ⁊ potator: vini. publicanos ⁊ peccatores amicos. Pater in Epist. iij. Re. v. Abi Naaman voluit iudicare. Eusem. Et in Euāgelio de Iudeis: Quanta audiuimus tē. Et de Aug. Quētrabat ⁊ quē non trabat: quare istum trabat: istum non. trabat: noli velle iudicare. si nō vis

errare: Quare de iudicio temerario tria p̄o presentia sermone videbunt. scilicet. Quia dicit: Ad primū dñi Abaluitas: Theologi: p̄ceptis. a. Tho. p̄. q. i. ar. ij. Et dominus Albertus magno in. ij. di. xxv. Diffinit iudicium temerarius ex sentētia Licetronis: hoc modo. Iudicium temerarium est falsa determinatione rōnis. de malitia proximi: proueniens ex leuibus iudicijs. Abi notandus est. q̄ quedam sunt ita expresse mala. et de ipso diffinit iudicij: q̄ bona sunt: effect iudicium peruersum: ⁊ diabolus. Ita. v. Abi qui dicitis bonum malum: ⁊ malum bonum. r. q. ij. Si quis dixerit iustum iniustum. ⁊ iniustum iustum: vterq̄ abominabilis est apud deū. Similiter qui dicit sanctū nō sanctum: rursus non sanctum asserit sanctum: abominabilis est apud deum. Ideo Beda ⁊ August. super illud Abat. vij. Nolite iudicare tē. Hoc loco nihil aliud nobis p̄cipi existimo: q̄ vt ea que dubium ē quo animo fiant. in meliorem partem interpretentur. Ad autē scriptū est. ex fructibus eorum cognoscetis eos. de manifestis dictum est: que nō possunt bono animo fieri: sic sunt: stup. a. blasphemie. homicidia. furta. ebrietates. ⁊ similia: de quibus nobis permittit iudicare. Iudicare ergo de huiusmodi dubijs. est iudicij temerarius. Ad Jer. e. xvij. P̄raui est cor: hominis: ⁊ inscrutabile: quis cognoscet illud: Ser. Noli esse aliene vite. aut curiosus. explorator. aut temerarius iudex. Augusti. Periculosā res. est de occultis alioq̄ in coadium iudicare. q̄n̄ tanta p̄funditas credenda est eē in hominē etiā lateat ipsum hominem. An. xxvij. di. In rebus ambiguis: absolutū non est iudicium. Est. xj. q. ij. Graue fatio est vt in re dubia. certa. detur sententia. Et. xxx. q. v. In certa nullatenus iudicemus. quousq̄ ve

niat dñs: qui latentia producat in lucem. ⁊ illuminet abscondita tenebarū. ⁊ manifestet consilia cordium. Nec p̄sidentū est de apparētia exteriori. quia. iij. Abētha. Nō omne quod videtur ⁊ apparet: hoc verū est. Ideo Jo. v. v. Nolite iudicare sin facie. Vnde tamen procedat q̄ vnusquisq̄ ita facilius iudicat alterum dicitur q̄ ex tribus. tē. Et propria malitia: Ad primū dicitur Ecclē. r. In via stultus ambulans: cū ipse insipiens sit oēs stultos estimat. iij. Ebi. Qualis vnusq̄ est: talia dicit. talia operat. ⁊ taliter viuunt. Luce. vj. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: ⁊ malus similiter malū. nunquid colligunt de spi nis vna: aut de tribulis ficus: Nō pot̄ bona arbor: fructus malos facere: neq̄ mala arbor: fructus bonos facere. iij. Ebi. Bonus singula cū rōne diiudicat. Aug. Nō est bonaz mētinnant facile iudicare mali de vitiis proximorū. Crif. Nō sōm̄ fm̄ se oēs existimat. Nō fornicarius nenimē putat esse castū. Sen. li. de moribus. hoc h̄ ois affectus. vt in quo ipse est infans: in idēs putet ceteros insanire. Et Iulius Lilius. Que ipsi sentimus: alios quoq̄ sentire putamus. Ad secundū est inimicitia. Dicit Bre go. Intensus amor: ⁊ consummati odium: rectū nō p̄nt habere iudicium. ⁊ Bet. Amor: ⁊ odiū: r̄ p̄p̄ius comodi: sepe fatid iudicē si cognoscē vep. ⁊ Boetius. Tu quoq̄ si vis Lumine claro Ternere verum: Audia p̄selle. Pelle timorem. Spermaz fugator: Nec dolor ad sit. Nubila mens est. Ad ec vbi regnant.

Et in zeloti pio Absari regnat in dicitū temerariū: p̄cipua r̄ mulieribus. Ecclē. r. xvj. Dolor cor dñs ⁊ luctus:

mulier zelotipa,

Et ad tertiu Comē. sup. iij. de aia. Tria fecerunt Auzicam errare frequenter: ignoſcētia logice. experiētia. ⁊ phidētia. p. p. iij. genij. ij. Et ibi. Teneſe ſunt cacogeo. Sup. quo. s. Tho. Eſt. n. cacogia in deterrus eſtimare oia. Et epla patent in ſententia: Qui ppter longam etatem ⁊ experientiam credunt ſibi licere iudicare de omnibus ꝛc. Ido primo pncipali.

¶ Secūdu pncipale Ad malignitatē autem in hois viij. dicit q. maxima eſt. quia in eo deſicit tria: que neceſſaria ſunt. ⁊ ſine q. bus eē nō poſſet rectum ⁊ iuſtum iudicium: ſcilicet:

zelo iuſtitie. Ad primū. in ipſe iudicio te merario Mul

lus eſt zelo iuſtitie. Quia. v. Et ibi. Do mines ad iudicē coſugūit: ſicut ad quanda iuſtitia atata. Et iuſtitia ſm leges. e coſtās ⁊ ppetua volūtas. ius ſuū vnicuiq. tribuēs. De iudicibus autē temerarijs dī Jac. ij. Facti eſto iudicēs cogitatio: num iniquarum ꝛc.

¶ Secūdo deſicit in ipſo iudicio temerario debita auctoritas. Quia bonitas ⁊ malitia tabit: puenit ex ſecreto conceptu cordis: qd ſoſi deo p. ij. q. v. Lōſulūti. Et dī. xxxij. Erubelcāt. vbi dicit. q. De culta cordiū. ſunt deo r elinquenda. xv. q. vij. Non pōt humano pōdnari examine: que deus ſuo iudicio reſeruat. Ad Roma. vij. Tu quis eſ. q. iudicas alienum ſuis? Dno ſuo ſtatuit cadit. R. x. vj. Hoies vident ea que parent: deus autē intueſ. Loſin. ij. R. vij. Tu noſti ſilos corda filiōꝝ hoium. Hierony. ad Auſto dīū. Ipſeſſimū quodiā genus. nō attendentes q. de ſilo dedit oē iudicium. de vniuerſoꝝ hois vita. de mortuis. ⁊ qd petus eſt. de ſcientia iudicare ſibi licere putat. Quoz iudiciū ⁊ pſumptioem. R. iij. ſup. Adat. ita deſcribit. Si qo va

cat humilitate: dicit biſpocrita eſt. ſi recrationi ipatiōs eſt. ſi paciētia timidus eſt. ſi iuſtice galatōs eſt. ſi ſimplicitati fatuus eſt. ſi ſapie ſupbus eſt. ſi maturitati ſimulato: eſt. ſi iocūditati diſſolutus eſt. ſi religioſi ſingulario eſt. ſi ſocietati ſeculario eſt. ſi alicuius conuictioſi pſumptuoſus eſt. ſi deſiſit ne glecto: eſt. ſi vigilio ⁊ oronibus indifferētus eſt. ſi qet ſonnolētus eſt. ſi bz grās alioꝝ adulato: eſt. ſi nō bz remiſſo: eſt. ꝛc. ¶ Tertio deſicit in tali iudicio. clara noticia. Et ibi. Et ibi. Amuſq. bz iudicat q. cognofcit: hoz eſt bonus iudex. ſcom vniūq. qz certe eruditus. ſimpliciter autē q. circa oia eruditus eſt. Sup. quo dicit. s. Tho. lect. ij. Nullus pōt habere bonis iudiciū: niſi de his q. cognofcit. ⁊ ſic ille q. eſt iſtructus circa vniūq. qz genu: dī pōt iudicare de his q. p̄tinent ad illud genus. Sed ille q. eſt inſtructus circa oia pōt ſimpliciter dī iudicare de oibus. An. ij. Et ibi. In obſcuris opoz vti ap̄tis teſti monijs. Et eplū habemus de deo: d. quo dī. ij. q. i. Si deus oipotens ſodomouum mala quoz damo: vſq. ad celū puenere: rat oino ſcieno: prius nec credere nec iudicare voluit. qz ipſe ea cū fidelibus teſtibus diligēt inueſtigans opere cōpōbarē: nos q. ſummo hoies petēdo q. bus incognita ſunt occulta iudicia dei hoē p. cauētico: nullū aī verā iuſtāq. pbatōē: iudicare ⁊ dānare debemus. i. Lo. iij. ¶ Polite aī ipō iudicare quo ad vſq. ve niat dno: q. ⁊ illu minabit abſcōdita tenebrā: ⁊ manifeſtabit coſtita cordiū: ⁊ tūc laus erit vnicuiq. a deo. Roma. ij. In quo alterū iudicas: teipſus cōdnās. Et Adat. vj. Polite iudicare: ⁊ nō iudicabi mini. nolite cōdnare ⁊ nō cōdnābini. In quo. n. iudicio iudicaueritis iudicabit de vobis. An iudicis de venialibus veniale eſt: de mortali mortale. Aug. ſup illud Adat. vij. Polite iudicare ꝛc

Si ſuſpitiōes vitare nō poſſimus. q. hoies ſumus: diſſimulatio ſate firmalq. ſententiā vitare debemus. Ma. v. Et ibi. ſuſpitiō ſe bz ad verū ⁊ ad falſus. S. vj. Et ibi. Scientia eſt de his q. nō poſſunt aliter ſe habere. Si quis autē diceret q. iudiciū qd eſſe de his que vt in pluribus male agunt hoies. quia Ecclē. i. Stultorū inſiſus eſt numero. Et dī. vj. ⁊. viij. Senſus ⁊ cogitatio humani cordis in malum prona ſunt. ergo hmoſ geſta hominū magis debemus interpretari in malū: qz bonū. R. eſpōdet. s. Tho. ſa. ſe. q. ix. arti. iij. Ad pōt contingere q. ille qui in meliore parte interpretat. frequenter fallat: ſed melius eſt q. aliquis frequenter fallat habendo bonā opinionem de aliquo malo homine: qz q. rarius fallat habendo malā opinionē de aliquo bono: q. ex hoc ſcōdo fit et iniuria. nō autē ex pmo. Ex hoc. n. ipſo q. aliquis habet malā opinio nē de alio: abſq. ſufficiētī cauſa iniuriat ei ⁊ cōtemnit ipſum. Nullus autē debet alium cōdnare: niſi cauſa cogente. Ideo vbi nō apparēt manifeſta iudicia: de malitia alicuius. debemus illum bonū habere. Sen. li. iij. De beneficijs Sanctius eſt pdeſſe etiā malo. ppter bonos: qz bonis deſſe ppter malos. Ideo lex patitur potius nocētē abſolutū: qz innocētē cōdnari. ſ. de pento. l. Abſentes in principio.

¶ Tres autē ſunt gradus ſuſpitiōis. ſa. ſe. q. ix. arti. ij. Primus: quon homo leuibus iudicijs de bonitate alicuius dubitare incipit: vt videns mulierem ridētem ꝛc. ⁊ hoc eſt veniale ⁊ leue peccatū: pertinet. n. ad tentationem humanam: nē qua vita iſta non ducitur: vt habetur in Eſoſa: ſup illud i. Loſin. iij. Tentatio vos non apprehēdat: niſi humana. Ad exponens beatus Tho. dicit. Nulla peccati delectatio vos apprehēdat. niſi fo

te veniale. ſine qua: vita humana nō duſcit. Non enim eſt homo qui ſemper faciat bonum ⁊ non peccet. iij. R. e. vj. ¶ Secundus gradus eſt: quon aliquo p. certo alterius malitiam cuſtiam ex leuibz iudicijs. ⁊ hoc ſi ſit de aliquo mortali eſt peccatum mortale: inquantū non eſt ſine contemptu proximi ꝛc.

¶ Tertius gradus eſt: quon aliquo iudex ex ſuſpitiōe procedit ad aliquos cōdnandū. q. hoc directe ad iniuſticiam pertinet. vnde eſt peccatum mortale. et ſic patet. ſecūdu pncipale.

¶ Tertium pncipale. Quanta autem mala ſequuntur quo ad tertium pncipale: pale: eſt vniuerſo iudicio temerario: patet exemplum. ij. R. e. x. de Anon ſiſo Ammon: qui temerarie interpretatus eſt verba nuntioſum David in maſum ppter quo iudiciū temerarij multa millia hominum occiſa fuerūt. ꝛc.

De correptione fraterna ꝛc.
Feria tertia tertie ebdomade.

Orripe eum.

Adat. xvij. Sicut in rebus humanis nihil est melius vera amicitia. Quia secundum Thullium licet de amicitia. Solus et medio tollere videtur: qui amicitiaz de vita tollit: quasi nihil a dijs immortalibus melius habemus. nihil iocundius. ita nihil est peius ficta. An magis vituperata fraudans amicitiaz monet. ix. Et ibi. Qui fingit se amicum ⁊ nō e. peior eſt illo q. facit falſam monetā. Officiū igit vere amicitie eſt. auxiliari amicus. i. R. det. fed ij. R. det. Amicus gaudet bonis: ⁊ cōdo let tribuſus amicus ſui. Ande. i. Et ibi. Quobus amicus exiſtētibus. ſanctum eſt p. bonoz: vere veritatem. Quare vere rō amicus magis ſeruat amicitiaz: qz cō

ptacientiam: Ideo Tullius li. de officio dicit. Adoleſcētia veritas quidē ex ea nascitur odium. qđ est venenī amicitie. Obsecrū aut moleſtium: qđ peccatio in dulgenſia ſcipite amicu fieri ſunt: Et mo uere igiſ ꝛ moneri. ppriuz vere amicitie eſt. Iđ in pſti angelo ꝛc. A uare de correctione fraterna. uo uidebuntur. **A**ccellitas **A**uāti ad piumm dñi **A**bdolitas **T**heologi: precipue. o. Tho. ij. ij. q. xxiii. ar. v. Dicit qđ omnia illa ſunt de precepto ſiue de neceſſitate ſalutis. ſine quibus preceptum de dilectione proximī ſeruari nō pōt. Iđ quon natura humana prona eſt ad mali. Eſt. viij. **S**us ꝛ cogitatio ſitum cordis in malum prona ſunt ab adoleſcentia ſua. Et. xij. q. i. **D**io etas intenta eſt ad malum: uolunt deus vt ſalut ꝛ directioni vniuerſi uſq; charitatis intēdamus ſicut nre. Eccleſi. xviij. **A**bandauit illis deus: uicūq; de proximo ſuo. De peni. di. ij. **P**roximos tūc diligimus ſicut nos: qđ ad bonos mo res ꝛ ad uitā eternam conſequendam: ſi eunt nobis ita eoz ſaluti pſumimus: quando de eoz periculo: neceſſitatis uo gitamus. Et ſicut nobis ſubueniri optamus: ita eis ſubuenimus: ſi facultas de fuerit: uoluntate ſubueniendi tenemus **A**nde Augu. li. de uerbis diſiſi. negligētia eoz corrigere: peior eo effectus eſt qđ peccauit. Et. xxij. q. ij. **E**am ſacerdos qđ reliqui fideles oēs ſumus debent habere curam de his qui per eum: quatenus eoz redargutione corrigant. **I**te **A**bandanus. Ita peccat qui uidet fratrem peccare ꝛ ta cet: ſicut qui penitenti non indulget. **M**ā qui dixit ſi peccauerit dimitte: permittit ſi peccauerit corripere. **I**deo **A**d. lxxiiij. **E**ros: cui non reſiſtitur approbatur: ꝛ ueritas quon minime deſenſur oppamit **A**negligere quippe quom poſſis perturbare peruerſos: niſi aliud eſt: qđ fouere. **A**ec caret ſeropulo ſocietate occulte;

manifeſto facinoſi deſinit obuiare. **E**t. c. **A**uid prodeſt proprio errore non poſſuit qui conſenſus peſſas erranti: **E**t. c. **L**on ſentire vt erranti qui ad reſcandā qđ cogit debent: non occurrat. **I**te **A**d. lxxviij. **F**acientis proculdubio culpa habet: qui qđ pōt corrigere: negiſ qđ emendare: **E**t c. **A**n ſerios ordinū culpe: ad multo magis referende ſunt: qđ ad negligētes deſideſ qđ retores: qui multa ſepe nutrum pſ ſilentiā: dū auſeriores diſſimulat adhibere re medicam. **E**t. c. **D**io habent peccata non boies. **E**n cōcludit Aug. lib. de correctione ꝛ gratia dieſ. **A**ſcietas qđ ad ſalutē ptincat: ſic affici debemus dā ritatio affectu: vt oēs uelimus fratres fieri: **I**deo obueno omnibus frater correctionis officiuſ impendere. **A**nde **L**uce. xiiij. dicitur. **L**uius ueſtrum aſinum aut boe in puteum cadit: ꝛ non contemur extrahit illum: **A**nde ꝛ **A**nguſti. ſu per **J**ohan. xj. **E**rat quidam languens ꝛc. **S**i attendimus ꝛ intelligamus deteſtabiliores mores. **O**mnis qui peccat moitur: ſed mortem carnis omnis homo tunc: moites anime pauci. **I**do mor te carnis que ſine dubio quandoq; uentura eſt: occurrunt omnes ne ueniat: inde eſt quod laborant. **L**aborat ne moitur homo moiturus: **E**t non laborat: ſi peccat homo in eternum uicturus. **I**tem **A**nguſti. xxij. q. v. **N**on puteo te tunc amare ſeruum tuum: quando cum non edo: ꝛ tunc amare ſitum tuum: quando et non das diſcipulam: aut tunc amare uicini tuum quando eum non corrigis: quoniam non eſt iſta caritas ſed fan goſ. **I**tem idem. v. q. v. **N**on omnis qui parit amicus eſt: **A**ec omnis qui uerberat inimicu. **A**d elioſa ſunt enim uulnēra amici: qđ fraudoleſta oſcula inimici. **E**t melius eſt cū ſeruitate diligere: qđ cū lenitate deſpere. **A**ui aut nō amat correctō nē. ſignū eſt qđ eſt deſpectus qđ deo. **E**ccl.

viij. **L**ōſide ra qđ nemo poteſt corrigere: quon deus deſpexerit. **I**do poſitum uo eit **S**ene. **A**dmoneri bonus gaudet: peſſimus quilibz correctorē aſpernit: ꝛ aſper rime patitur. **A**nde concludendo pio pōt pncipali dicitur. **E**ccl. i. el. ij. **S**ili bonimio ſpectatorē deſt te domi **I**ſrael. **E**t quo patet **A**d coniecto fraterna eſt neceſſaria. **I**do primo principalit. **A**d ſecundū pncipale dicit. o. **D**io. viij. ſupra. arti. ij. in **L**oc. q. **L**um correctio fraterna ſit actus uirtutis: **I**deo habere debet debitas circumſtātiā: vt fiat ſcilicet ubi debet. quādo debet. ꝛ ſim qđ debet. **A**nde arti. vj. in **L**oc. q. dicit. **L**oc rectio fraterna cuius ſinis eſt emendatio: oſo delinquentis: non habens citationē ſed ſim plicem ad monitionem: ubi pro: uabiliter eſtimatur qđ peccator ad monitionem non recipiat ſed ad peiora laboratur: non eſt ſienda: quia ea que ſunt ad ſinem. debēt regulari: ſim qđ exigit ratio ſinis. **E**t hoc eſt quod dicitur. **I**do uer. ſi. **M**oli arguere deſiſores. ne oderit te. **S**uper quo dicit. **S**io. **M**ā eſt timendū ne tibi deſiſos euz arguitur contumelias intrat: ſed hoc potius prouidendum. ne correctio ad odium. inde peior fiat. **I**n correctione ergo fraterna: tria ſeruāda ſunt ſcilicet: primo. **L**ocus. **Q**uantum ad locum oꝝ haberi ſeoſum ꝛ ſecrete. **A**bi. o. **D**io. viij. ſ. arti. vj. in **L**oc. q. dicit: qđ quedā ſunt peccata publica: quedam occultā in peccato ergo publico non eſt tantum adhibendū remedium ei qui peccauit: vt melior fiat. ſed etiam alijs. in quoz uoſitiam deuenit vt non caudaliſentur. **E**t ideo talia peccata ſunt publice arguēda. **L**uce. v. **I**peccantem coram oibus argue: vt ceteri timorem habeant: **A**d intelligitur de peccato publico ſim **L**uce. viij. lib. de uerbis dñi. **S**i uero ſint pec

cata occultā: ſic uideſ habere locū: quod dñs dicit. **L**uce. ipe. ut inter te ꝛ ipſus lo ſi. **O**is qđ etiā in occulto peccato poſſit parari proximoz offenſa: ideo adhibet ſtinguendū eſt. **L**uia qđas peccata occultā ſunt: **Q**ue tñ ſunt in nouemētu: proximoꝝ uel corporalē uel ſpirituale. **S**icut ſi aliquis occulte tractet quomodo **L**uia ſi ſi tractat hoſtili uel ſi hereticus piamam. boies a fide auertat. **E**t quia ille qui he occulte peccat: non ſolū in te peccat ſed etiā in alioſ: poſſet ſtātim peccedere ad denunciationē. vt uiuifmodi nouemētu impediatur: niſi forte aliqui firmiter eſtimate: qđ ſtātim per ſecretā ad monitionē poſſet ſuaſionē mala impendere: **Q**uedam uero peccata ſunt que ſolum ſunt in malum peccantia. ꝛ eius in quo peccatur: uel qđ a peccato ſolū ledit. uel ſaltem ex ſola notitia. ꝛ tunc ad ſub ſolum tenēdū eſt: vt ſtātim peccatū hoc miat. ꝛ fama eius quātū poſſibile eſt ſeruet. **I**deo Aug. li. de uerbis dñi. **S**o dens correctio: nācipit pudori. **F**orte. u. pre uerecūdia incipet deſendere peccatū ſui: ꝛ quōſo facere melioſe facio de terioſe. **E**t **H**iero. **L**uce. uolendū eſt ſeoſum peccator: ne ſi ſemel pudor aut uerecūdia amiſerit: permaneat in peccato. **Q**uātum aut ad tempus. **C**orrectio debet fieri tranſacta paſſione ꝛ perturbatione: **A**n iuxta illud **L**atonis. **I**mpedit ira animū ne poſſit cernere. uerū. **A**n quedā uetulaq; a celare alterato. **S**inſ quādā ſi iuſtitia. acceptat. appella nit ꝛ dicit: **E**ſarē appello cui cū **E**ſar dicit: ſeruiq; ego ſus **E**ſar: **I**ſt ſic uetula. **A**ppello a **E**ſare alterato ꝛ ſim budo. ad **E**ſarē tranſquillato ꝛ getum. **E**t ſic **E**ſar qđ etus. correxit erroꝝ ſui. **E**t eſt plū in aqua limpida ꝛ clara: ſi geta ſi recipit impoſſione hoia. aſpicientis in ea: **S**i aut ſit turbata: tūc nō recipit. **I**deo **E**ccl. viij. **O**mnī negotio tpo. eſt ꝛ opo

tunitas. Et Job. xxxij. Per somnium in visione nocturna. qñ Jyrut sopor: super boies. tunc aperit aures viroz: z erudit eos in sruir disciplina: vt auertat bonitatem ab his que fecit. Sicut patet. Sñ. xij. z. xx. Similit. z. i. R. xxv. De Abigail: que oportuno tpe Loxert Nabal viru suum: Cñ Augu. de ci. dei. Si qñ ab oburgatio: z compendioso male agitibus parca: oportuñ ipso expectat: nō videtur eē cupiditatio occasio: s; con silium: z charitatio:

Quamtu ad modus coniecto vs esse cum charitate z dulcedine. Ideo Augu. li. de sermone dñi. Cogitemus qñ aliquē reprehendere nos necessitas cogit: vt rum tale sit vitium. qđ nunqđ habuimus. z tūc cogitemus nos boies esse. z habere potuissere vale qđ aliqui habuimus. z tūc tāgat memoria cōio fragilitas. z illa correptione. nō odium sed misericordia pcedat. Jo. viij. Qui sine peccato eē vestri: dicit: i illā lapidē mittat. vñ z digito scribebat in terra. Unde p̄ istos acutos cor rectores. q sua graua pctā: nō phiderāt: z leuia p̄tinor acriter conigunt. dicit. Abat. vij. Quid video seltuā in oculo fratris tui: z trabem in oculo tuo non vides. Et Licero in Tus. Idoprius stultitie est: atq; vitia cernere. suoz obliuiscit. Et. i. de offi. Nescio quo sit. vt magis i alioz qñ in nobis metipso: cernamus: qđ de linquit. Et Greg. in Abota. ij. q. vij. c. Qui sine peccato eē vestrum: pinus in illā lapidē mittat. Ad alia oppre peccata puniendā p̄bat z sua reliquerat. Re nocent itaq; intus ad p̄cientiā. vt pinus

ppria corrigat. z postea aliena reprobent dant. Idem. l. q. i. Adulti seculariū hominū cū plus sacerdotū vitam qñ suā dī sciunt: in magnam cōtēptionis diuino rē sacramētorum crimē incurrit. Abat. gna. n. trabe vulneratos habētes oculos camq; negligētes: seltuā in alioz oculis cōspitūt. quā dum incaute auertere festinant. in orrosio fouēā dilabunt. Contra quos. i. Tñ. iij. dicit: Senioz. i. sacerdotē ne increpaueris: sed obsecra. vt p̄serte Ideo Dno. in epistola redarguit Demo philiū qui sacerdotē irreuerentē Loxerat eicidens de ecclesia. Ber. in sermone. xxiij. Super cant. Audiat hec: qui sibi cōmittit volūtē semper eē somnium vilitati raro: Erudimmi qui iudicatio terras: dicitē subditoz matres vos esse debere: nō dñas Studete magis anari qđ metui. Et si interdū seueritate opus est. paterina sit nō tyrānica: matres souē do patres vero corpiendo vos ex hī beatos. Adansuēctē: deponite feritātē. suspendite verbera. pducite vbera. peccata late pinguecant. Quid iugū vroz super eos aggravatis quoz potius onera portare debetis: Cur motus a serpēte parauit. fugit in confitendo p̄ eius auerteratē cōscientiā sacerdotio: ad que magis. eū oportuerat. tanqđ ad sinum recurrere matris: Si igit spirituales estio. instruite huiusmodi in spiritu lenitatis. Cōsiderans vnusq; seipsum: ne z ipse tentet: atq; in peccato suo moriet ille sanguine aut eius de manu tua regrā. Hec ille. Erēptum in vitio patrū: de illo Senē q vocatus fuit ad cōsuetū fratē pro quodam leui defectu: z quomodo detulit sacculos harenē magnos z pauros zc.

De honore parentum.
Seria quarta tertie ebdomade

Honora patrem tuum: z matrem tuam. Exod. xx. Abat. xv. Super omnes obligatio nes: maxime homo obligatur deo z parentibus. viij. Etdi. Deo z parentibus: non possumus equale reddere. Unde loquēdo de retributione dicit ibidem. Retributio nō pot eē condignificat patet de deo z parentibus. Et in ix. Etdi. Abagillis. dno z parentibus: nō pot reddi equale. Et si dicat: quare nō est pceptū de parētibus ad filios. sicut de filijs ad parētes: Rñ dicitur: qā non oportet: uter eo Ad. viij. Etdi. Benēditio ad genitus: nāltē est amicitia. Et. ix. Etdi. Dio artiter naturalit diligit opus sui: z ipsum magis diligit. qđ diligitur ad opere. Et patz de parentibus: respectu filioz. Ideo xpus in Euāgelio reprehendit Judeos. qui postpōnēbant mandauū dei de honore parētum: p traditio nes patrū. Quare Cris. super illud Abat. xij. Relinquet homo zc. dicit. Sicut herbe z humores nascuntur z cre scunt sic boies per amorē incipiunt z auferat erga parente: dicit q pinenio amonio. Lūi Plulio cognomen erat. Lūi obfesse vbi sue dāstir. i. portio preses est. z Romanus imperator. patrem eius captiuū in conspectu ipsoz constitutum districtio militum gladio se cōstifurum nunciare t. nli irruptioni sue iter p̄bussit: z solus z. manibus eozum patrem senem rapuit: duplice pietate memo: andus. Quia z patris seruatoz nec patrie filii proditor. Similit in eo dem. c. Narrat Alarico de Colonia: nō qui expulsi a Romanis. transiens ad Bolcos: z factus eozum p̄nceps. quia magno vbiq; p̄ctio virtus estimatur. Quum obfideret Romanus nec placari possēt multio Romanozum legationibus: tandē missa ad eus p Romanos matre sua. Eturia. audito eius

ben parentibus suis scilicet. primo. Amorem. Ideo esse. Igitur nobi honorem. Istimo qđ filij receperunt subuentionē. rmut a parentibus. filij debent ipso amoz. Unde Hierony. ad Nepotianus. Amare filioz est: Timere seruum. Et sup illud Exo. xx. Honora zc. dicit. Adere cētitas filie subire sup plitū: qđ peccatus vultus tozo vultu despererit: z elatio oculis leserit pietatem. Ecclē. iij. Filij dilige senectam priorū: z gerentis matris tue ne obliuiscaris: Ademonto qui nisi p filios matris non fuisset. Item Ecclē. iij. Filii p̄cientē. Cōdētia infoz: z natio illoz obediētia z dilectio. Iuditiū patrio audite filij dilecti: z sic facite vt salui sitis. Sic Joseph: Sñ. xlij. Ex amore patrio petuit a fratribus dicens. Saluo ne est inq; pater vester senex zc. Ecclē. Filij suscipe senectam patrio tui: z ne contristes illu in vita illius. z si defecerit sensu veniam dā. z ne spernas eum in tua virtute. Exempla gentiliū sunt in promptu. Nā Ga laus rex max. li. v. c. iij. De pietate z amore erga parente: dicit q pinenio amonio. Lūi Plulio cognomen erat. Lūi obfesse vbi sue dāstir. i. portio preses est. z Romanus imperator. patrem eius captiuū in conspectu ipsoz constitutum districtio militum gladio se cōstifurum nunciare t. nli irruptioni sue iter p̄bussit: z solus z. manibus eozum patrem senem rapuit: duplice pietate memo: andus. Quia z patris seruatoz nec patrie filii proditor. Similit in eo dem. c. Narrat Alarico de Colonia: nō qui expulsi a Romanis. transiens ad Bolcos: z factus eozum p̄nceps. quia magno vbiq; p̄ctio virtus estimatur. Quum obfideret Romanus nec placari possēt multio Romanozum legationibus: tandē missa ad eus p Romanos matre sua. Eturia. audito eius

z disciplinā. Ideo quibus z filij tria de

aduentu obula venies et in oscula ac am-
plexu rucno. **H**oc multa verba matris
et exclamavit. **E**lcisti iram meam et expu-
gnasti me. **N**am patriam precibus tuis
dono: et sic amicos castros ab obsidione
discessit. **E**nde diligenter et.

Contrio nutrimento aut filij debent pa-
rentibus honorem. **A**d ad. ii. **F**ilius
honorat patrem: et servus dominus suus.
Si ergo ego pater: ubi est homo meus?
Ambrosio. super illud **A**brah. xix. **H**onora
patrem et. **H**onorem gradus pietatis est
iste: ut quos actores tibi voluit esse deus
honoros obsequio: abstineas a contume-
ljiis: quoniam nec vultu ledenda est pare-
tum pietas. **E**ccl. ii. **Q**ui timet domi-
num honorat parentes: et quasi dominus
servituti huius: qui se genuerit: in opere: et
sermone: et omnium patientia. **E**ph. vj.
Honora patrem tuum et matrem tuam:
quod est primum mandatum in promissio-
ne: ut bene sit tibi et solus deus super
terram. **E**ccl. ii. **Q**ui honorat patrem
suum locundabitur in filiis: et in die o-
rationis sue exaudietur. **Q**ui honorat pa-
trem suum et matrem suam: vita vivet
glorie. **H**onora igitur patrem tuum et ma-
trem tuam: ut superueniat tibi benedi-
ctio a deo. **N**am benedictio illius in no-
uissimum manet. **B**enedictio enim patris
firmat domos filiorum: maledictio autem
matris: eradicat fundamenta. **N**e glorie
ris in contumelia patri tui: non enim est
tibi gloria sed confusio. **A**n de **z**pho legi-
tur **Z**uc. ij. **D**escendit cum illis et venit
Hasareth: et erat subditus illis et. **E**t ali-
bi: respondit iudeis. **E**go demonius non
habeo sed honorifico patrem meum et.
Ac si non honorates sint demoniati. **A**n
de **P**etrus **Ma**. in quodam sermone di-
cit. **A**uete a sole solus radius: et non luce-
riunt a fonte: et ardeat annus ab arbo-
re: et ex siccat: membris a corpore et pu-
trefacit: separa igitur filii a deo: quoniam pa-

ternat: iam non est filius: sed frater et col-
lega illum: de quibus dicitur: **E**os et
patre diabolo estis et. **E**xemplum etiam
habet de **S**alomone. **ij. Re. ij.** qui assit
geni matris: collocauit eam ad dexteram
suam et. **T**ob. iij. **T**um accepit deus
animam meam: corpus meum sepeliit: ho-
norem habebis matri: ut omnibus die-
bus vite eius. **A**demo: enim esse debet
que et quanta pericula passa sit in verbo
suo: propter te. **E**nde **G**alerius max. li.
ij. de institutis antiquis: dicit. **S**enectus
iumentus. **I**ta cumulatam et circumspic-
tum honorem reddebat: et antequam matris
adulescentium ceteros patres essent. **Q**uo-
circa iunioris senatus die: aliquem ex pa-
tribus conscriptis: aut propinquum: aut
paternum amicum ad curias deducebat:
affertus: valuis expectabat: donec redit
cendi etiam officio fungeretur: qua qui-
dem voluntaria statione: ad publica offi-
cia sustinenda: et animos et corpora robo-
rabant. **S**imiliter legitur quod **D**ecius im-
perator: filio suo **D**ecio vellet renuntiare:
Leoniam imperij propter senectutem et.
noluit acceptare: sed dixit. **E**t ego: ne si-
ham imperator: dedissem esse filius. **A**u-
to enim non esse imperator: et humilis si-
lius: quod imperator et filius superbus: im-
peret pater meus: et meum sit imperium
parere humiliter imperanti. **D**icitur vi-
liger de malis filijs qui inducunt pa-
rentes ad renuntias: et postea pessime et
crudeliter tractantur ab eis: sicut de dno
Zoradime causa et.

Contrio disciplina debet filij parentibus
subventionem. **E**nde **A**mbrosio. super **Z**u-
cam. **E**st autem honor. **N**on solum hono-
rificentia sed etiam largitatio. **H**onor
enim deferre pro merito. **H**abeat igitur
patrem tuum: pace matrem tuam: et si
pauis adhuc non reddidisti dolorem et
cruciatum quos pro te passa est. **I**bi de-
bet quod habes: cui debes quod eo. **S**z

si dicit. **Q**uod eram parentibus collaturus
ecclesie malo conferre. **N**o querit deus
domum: de fame parentis. **E**ccl. ij. **E**le-
molya patris non erit in oblivione: co-
ram deo. **Q**ui male fame est qui relinquit
patrem in necessitatibus suis: et est ma-
ledictus a deo qui exasperat matrem.
Ende **A**mbrosio. in exameris: dicit. **E**t si mil-
lies venderemur in seruos. nihil dignus
aut equum huius qui nos genuerit referre
possemus: cum ipsa non doceat nos et huius
malibus: sine carceribus: progentibus in-
firis non esse gerere et pietate. **N**am **L**ico-
ma inestla serpentes: oblige: ceteros pa-
rentum auiles: artus: et oues atque sustentat:
quanta ergo pietate valet grauementum pa-
tris nutre etate. **Q**uo ergo mucrone se-
riendus est homo humanitate oblitus:
aut et diuina precepto: et ipsa via nature:
alter imperando: alter inferendo magno
modo incidere solertissimus pentu agni cu-
rat: et p beneficio geniture: serus ac bar-
barus homo: conuictus: imp: opera: et quod
dicitur factus nefandissimus est: minus et
flagella: referat in parentes? **E**nde et in
euangelio: **z**pho acriter reprehendit scri-
bas et phariseos. **E**t eo quod sub obreitu eli
moie subtraheret necessaria parentibus
zpho narrat **G**alerius max. li. v. de pietate
et ergo pater de quod dicit **L**imone
quod **R**obus filia: daturatum ad mortem.
in carcerem velut infantem pectori suo
admotum aluit. **B**ene et diligenter videa-
tur et. **P**ropterea et **A**risto. lib. **I**cono.
dicit **L**icatio maris et femine in rationa-
libilibus: est solum gratia prolium: poibus
aut non solum ipsius gratia: sed et gra: alte-
rius utilitatis: ut. **I**ntentur a filijs pote-
ribus parentes impotentes in senio esse
eti. **E**t hoc pro honoris modificatione
sive pro qualitate honorationis et primo
principali et.

Contrio autem principale de punitione in
honoratio. di. **P**rouer. xxx. oculi q sub

sanat patrem: et qui despiciet partu matris
sue suffodiant eum corui de tor: entibus
et condant eum filij aquile. **E**t **E**xo. xxv.
Mari: qui puerit patre aut matrem: morte
morietur: et quod maledixerit patri vel matri
te moriatur **Z**uc. xx. **Q**ui maledixerit
patri suo et matrem: morte suffodiant eum
corui et filij aquile. **D**eute. xxvij. **A**d male-
dictus qui non honorat patrem suum et matrem:
et dicit ois populus amen. **E**t **I**bid. xxi.
di. **S**i genuerit homo filium contumace et pro-
terum et non audiat prius ac matris im-
perium coerectus obedire contempserit:
apprehendent eum et ducent ad seniores
ciuitatis illius et ad portam iudicij: dicit
quod ad eos. **F**ilius noster proterum et con-
tumax est: omnia nostra audire premitit
confessionibus vacat: et luxurie et contu-
mij: lapidibus eum obire: populus ciui-
tatis et morietur: ut auferat malum de
medio vri et vniuersus **I**srael audiens p-
timecat. **F**iat diligens praica et. **D**igno
tati dei iudicio: aliquotiens filij male tra-
ctant parentes: aut quod ipsi male tractaue-
runt filios: aut quod filios male castigauerunt
Pro primo est exemplum illius cuius for-
tuissensio quidam percuteretur a filio et
tractus fuisse per capillum cum pugnis
et calcibus vsqz ad medium scilicet domus
terre: concurrentibus ad strepitum vicinijs
et familia principis: dixit de filio suo. **S**z
nile illius: quoniam et ego patri meo simi-
liter feci: et ipsum traxi patri modo per ca-
pillum: vsqz ad illum locum. **D**e mala aut
castigatione habetur exemplum illius qu-
dum percuteretur ad furcas et petij: sic
lari duceret ante quod suspenderetur: et ro-
garet eum ut pro aliquo refrigerio mis-
teret linguam in os suum: cum illum ha-
beret in ore dentibus interdicti: **D**icens
sed lingua si me castigasset non percuret
sem ad tale supplicium. **I**d. o **P**rouerbi-
xij. dicitur qui parit virge odit filium suum:
qui autem diligit illum: in later erit

dit. Et Eccl. xxx. Qui diligit filium suum affidat illi flagellari: letetur in nouissimis. Luceant au. em genitores quantum possunt a maledictioibus filio: quomodo audiui ego dum essem imenculus in ciuitate. Hicrite quemdam cinem cognominatum et R. enouado: qui dum deberet suscipi in fureis pro suis criminibus: & dixit esset in similitate scale. Dixit clara voce omnibus aff. sibus in platea. Carissimi ego ad lectum supplicium deductus sum et in maledictione matris mee quam cum semel pede percuterem dixit. Fili maledicte: de us te faciat super fureas vitas finire & c. Audui etiam a quodam magno cui fuerat senator: vrbis Rome: & potestas in multis ciuitatibus Italie: qd de omnibus damnatis ad supplicium pro debito iustitie: repperit sepe omnes deliquisse in patrem vel matrem suam & c. Hos ergo filij humiliamini parentibus: & venias in plorate de commissio: & vos parentes reuocate maledictio nez: & benedicite illis: vt sint longevi super. erram.

De peccato Accidie. Feria quarta tertie ebdomade.

Socrus simo
nio tenebatur magnis febribus. Luce. iij. De exercitio & industria hominis: tam apud gentiles: & veteres philosophos: qd apud theologo: fuit semper firma & indubitata conclusio: qd studium principale hominis debet esse in operibus virtutum: & precipue talibus que habeant perficere animam: & in ingenio redere claro: & illustrare: & ad ornatum: ac de ogni sctitate vltimo fonte. Unde & diuinus Plato in Timoo vno dicit. Ad hoc anima coniuncta est corpori: vt perficiatur scientijs & virtutibus: Ex quibus vtiqz virtutibus: traibitur ho-

mo ad diuinam similitudinem: teste Licerone lib. i. de natura deorum. Ad similitudinem dei propius accedit virtus humana: ad qz figura. Et. vij. Et byco. Bonum dicitur dicuntur fieri: propter virtutum excelentiam. Unde & Alpueno lib. de deo lo cratis. Abul similibus & generosius est deo qz vt perfecte bonus. Qui in tantum homines ceteros antecedit: in quantum ipse a deo immortalibus antecellit. Sed miser homo oppressus febribus: in mane fragilitate videtur: non posse sine auxilio diuine maiestatis bonum aliquod operari. Sicut de locru Simonis equus gelium testatur: que recedentibus febribus: continuo surgens ministrabat. Quare de peccato accidie tria principaliter: per hodierno sermone videbuntur: scilicet. Quid sit. Ad primum capitale. Dominus Abaliquitas. Theologus: & precipue p. Thoo. ij. q. xxi v. articulo. Et. ij. & in questionibus de malo. q. xj. articulo. Diffinitio accidiam per dictum Damasceni dicens. Accidia est qda tristitia aggrauata: que ita deprimat animam hominis vt nil boni ei agere libeat. Vbi notandum qd tristitia de se non dicit aliquid laudabile vel vituperabile: quia passio est. Et. iij. Et by. In passionem: nec laudamur: nec vituperamur. Sed bona est vel mala secundum qd homo: applicat illam ad bonum: vel ad malum. Triplex igitur potest esse tristitia: scilicet. Presentis vite. De presentis vite Tribulationis & angustie Actionis virtuose Deo dicit Job. x. Te det animam meam vite mee ex eo qd homo non habet ita omnia: iuxta appetitus sumus: scilicet honores: diuitias: filios: pulchram vocem: pulchrum maritum & c. & aliquoties talco sic abstruunt tristitia: vt sent non viuere: nec venisse in mundum. Unde. ij. Loci. vij. Tristitia huius seculi

mortem operatur. Et Sapient. ij. Exiguam & cum tedio: est tempus vite nostre: & non est refrigerium: in fine. bonimus: quia ex nihilo nati sumus: & post hoc erimus: quasi non fuerimus. Tandem enim transitio: est tempus nostrum: & non est reuerio finis nostri. Exemplum de illa nobilitate bononensis: que non poterat contentari: qd deus fecisset illam vnam seminam & c. Alia est tristitia tribulationis & angustie de qua dicitur. ij. Loci. primo. Superbia modus grauius sumus: ita vt tederet nos etiam viuere. Et Ecclesiasti. ij. Tederit me vite mee. Evidentem mala videri esse sub Sole: & cuncta vanitatem & afflictiones spiritus. Et aliquoties tantum abundat ista tristitia: qd non recipiunt aliquam consolationem. Sicut Jacobi. Gene. xxvij. qui super Ioseph filio suo: congregatis cunctis liberio eius vt delinrent dolorem patrio noluit contulsi: sed dixit. Descenda ad filium meum: Iuges in inferni. Et. ij. Re. xix. De Elia quem sequebatur Iezabel qui dixit. Sufficit mihi domine: tolle animas meas ne qz enim melio: sum: qz patres mei. Tertia tristitia est propter actionem virtuosam. Dicitur enim tertio. Et by. Quod circa difficilia ara semper fit: & virtus. Et qd difficile est esse bonum: & qd bonum est difficile: malum vero facile. Unde Philosophi: & Stoicos vias boni & mali: virtutis & vitij describentes: vixerunt. Sicut recitat Lactan. lib. vj. c. ij. Due sunt vie: per quas humanam vitam progredi necesse est. Una. s. que in celum ferat: altera que ad inferos deprimat: quos & poete in carminibus. & philosophi in disputationibus suis: inducunt. Et quidem altera in virtutem esse uoluerunt: altera in vitium: eam qz esse assignata virtutibus primo aditu esse

arduum & confragosam: qua si quis difficutate superata in summum eius cunqz ferit: habere eum de cetero planum iter amicumqz campum: & omnes labores suos in carpere fructus: vberes atqz in cundos. Quos autem panni aditus difficultas deterruerit: in illam vitiosam viam labi atqz defleat: que primo ingressu fit quasi arena multoqz tristis. Deinde cum in campum vltimus procefferit: amenitatis eius speciem repente subduci: exi: vtri autem viam percipiem: nunc facio asperam: nunc obductas sentibus: nunc gurgitibus interdam: vel torrentibus lapideam: vt laborare: derere: labi: cadere: sit necesse. Grego. Grandis violentia: in terra nasci & celum capere: habere per virtutem quod per naturas non possimus. Et Lactan. li. Facturus hominem deus: cui virtutem ad viuendum proponeret per quam immortalitatem assequeretur: bonum: & malum fecit: vt potest esse virtus: que in similibus agitur: aut vim suam perdat: aut omnino non erit. Nam vt opulentia bonum videatur: acerbitas egestas facit: & gratiam lucis commendat obscuro: ritas tenebrarum. Salitudo: sanitas: voluptas: ex morbo ac dolore cognoscitur: ita bonum sine malo in hac vita esse non potest: & virtus qz licet contrarium sit: tamen ita coherent: vt alterum si tollas virtutemqz sustuleris. Nam neqz bonum comprehendendi ac percipi potest: sine declinatione ac fuga in aliquid malum: cuius veri ac vinct sine auxilio comprehendendi ac percipi boni. Necesse igitur fuerat: & malum fieri: vt bonum fieret & c. Difficultas ergo: & labor: circa opera virtutum: considerata causant tristitiam quam dicitur. Numeri. xvj. Tederet cepit populum itineris & laboris. psouer. xxvij. Sicut ostium vertitur in cardine: suo: f. ij

ita et piger in lectulo suo. Unde Augustinus de consilio vitiosum. **T**erminus: et ignavia dicitur. si lectioni cōtinuato studio semper insistit. oculo: caliginis incurrit. si indenter lachrymas fuderit. ipso etiam oculo amittit. si proleatulo vigilijs psalmodicum censum persolverit. infamias capitis acquirat. si quotidiano labore te conficiat ad opus spirituale non cōsurgit. Unde hi tristes volunt sempiternis gas mensas et missas benevensens in plateis parum in Ecclesijs. De rebus mundicia longa colloquia. et brevia divina officia. Somnolenti sunt ad predicationem. leti et vigilantes ad scurrilia. de quibus Hieronymus lib. iiij. **A**lii ambulantes quos sepe dicebam vobiscum aut et sicut dico inimicis crucis xpi quorum deus venter est. et gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt. Unde Johannes Cassianus in collationibus patrum refert. quod narrante quodam sene verba spirituales monachi dormiebant. sed ad verba solatio statim exerebantur et ridebant. Exemplum de pueris quodam querunt nisi vesicæ pō. **O**mnem escam salicet spirituale. abhominata est anima eorum etc. Sed illa tristitia non est accidia. quod libet vitium facit homines tritari de bono spirituali sibi opposito. sicut luxuria de continentia. et gula de abstinence. si milititer etiam nec ratione displicente cōtristat. quia tunc non distinguetur a peccatis carnalibus. quibus delectatio et complacentia corporis queritur. **L**umen igitur. et libet. Delectatio teneat operatorem in opere vera delectatio sit circa vere bonum. et vere bonum sit boni spiritualis. vij. **P**oly. bonum anime preciosius est omnibus bonis. dicendum est quod in spiritualibus bonis est quidam ordo. Nam omnia spiritus alia bona que sunt in actibus singularum virtutum. ordinantur ad unum spirituale bonum. quod est

bonum divinum. circa quod est specialis virtus que est charitas. Unde sicut ad quemlibet virtutes pertinet gaudere de proprio spirituali bono quod consistit in proprio actu. sic ad charitatem pertinet illud speciale gaudium. vel spiritualis illud que gaudet de bono divino. Et ideo illa tristitia qua quis trahitur de bono quod est in actibus singularum virtutum ratione difficultatis. non pertinet ad aliquod vitium speciale. Sed tristitia de bono divino. De quo charitas gaudet. pertinet ad vitium speciale. quod est accidia. Sicut tristitia de ieiunio. elemosinis. orationibus. confessionibus. et alijs bonis operibus. in quantum sunt bona divina. ordinata propter deum vel recordationem deum etc. Unde ij. **L**ocum. Non ex tristitia: aut ex necessitate. Illam rem enim datus: em diligit deus. **P**ro primo principali.

Ad secundum principale: dicendum est quod accidia ex genere suo est mortale peccatum. quando est secundum rationem delectatam. Sicut enim cor est principium caloris naturalis: et vite animalis: vultur huius de iuventute: et fenectutis caloris: et vite spiritualis. **I**deo Gregorius. **N**ihil est dei amor: oculos operatur. nam magna si est. si autem operari renuit. amor non est. Et in hoc dicitur. Facit angelos suos spiritus: et ministros suos igne viretium. Unde sicut destructio cordis calorem destruitur animal ut habetur li. de iuventute: et fenectutis: sic a simili vitium quod destruit et expellit calorem charitatis ad anima est mortale. charitas ergo gaudet de deo et bono divino: Accidia autem trahitur de bono spirituali: in quantum est bonum divinum etc. Et illud peccatum accidie opponitur precepto de sanctificatione sabbati: per quod precipitur quietis mentio in deum. **C**ontra illos qui

credunt per ludos et alia illicita expellere a se accidiam. precipue diebus festiis. **C**ontra quos dicitur. **A**mos. v. et habet xliij. q. i. **D**icitur et proteci solemnitates vestras. **S**uper quo Hieronymus dicit. **D**icit et de ne: non solum odit sed etiam proicit solemnitates eorum: qui non celebrant solemnitates deus suas. Quia tales non habent quietem mentio in deum: sicut intendit divinum preceptum. **D**e consilio. distinct. ij. Irregularis consuetudo est quam vulgus per sanctorum solemnitates agere consuevit: populi qui debent divinia officia attendere: saltationibus turpibus inuigilant. cantica non solum mala canentes: sed et religiosum officio perserepūt. **I**deo Iheronimus. **I**llas vestras: solemnitates vestras: odit ut anima mea. **E**t alibi. **D**isperdamus per vultum vestrum stercus solemnitatis vestrarum etc. Unde autem causetur et oriatur ipsa accidia. dicitur quod oriatur ex quatuor. causis videlicet primo.

Ex nutrimenti defecione. **A**d primum. **E**x apparenti humilitatione. **S**ecundo. **E**x corporis complexionem. **T**ertio. **I**dem Johannes Cassianus li. x. de institutis cenobiorum: quod accidia maxime circa botam sextam monachum inquirat. **E**t ratio est. ij. q. x. art. i. **Q**uia appetitus sensitivus est vitio organo corporali: et omnis corporalis defectus de se ad tristitiam disponit. **T**ertium autem circa meridiem precipue sentitur: et trahitur. Unde Johannes Cassianus ubi supra: vocat accidiam. demonum meridiem.

Ad secundum. dicit. **I**dem Johannes Cassianus ubi supra: quod accidia provenit aliquando ex hoc quod aliquis ingemiscit se spiritum aliter fructum non habere. et absentia longeqs posita magnificat monasteria. **E**t illa est quedam ficta et appareo

humilitas: sed vera superbia. cum ad a. b. c. xxv. dicitur. **E**t ubi dicitur quinquas tentia: alij autem duos alij vero unum: vultuque secundum propriam virtutem. **A**d tertium etc. sicut in melanconia. **I**dem Hieronymus. xvij. Spiritus tristis excitat ossa. **E**t ratio est: quia causa materialis: quare aliquis delectetur: vt habet. **E**t. **T**ho. in i. dist. xli. q. ij. artic. ij. **E**st spiritus abundans: clarus: et superat: non nimis rarus: nec densus. **E**t delectationem autem est bono abundans circa cerebri: sicut dicit. **S**ed. **T**ho. super libro de memoria et remissio. vij. **I**dem Hieronymus. xxv. **S**icut tinea vestimentum: et vermis lignis: sic tristitia nocet cordi.

Ad quartum autem. **I**dem Johannes Cassianus ubi supra: dicit. **I**nter dū nullus alius existens: causis tristitie inimi ad subitus inflatus: tanto merore deprimetur: vt nec carum quidem ac necessariosum nostrorum aduentum: oīta suscipere: affabilitate possimus. **E**t quod ab eis competentis fuerit confabulatione: prolatum: impotuitum nobis et superfluum iudicetur: nullaqz eis a nobis reddatur grata responsio: vniuersos cordis nostri accessus felle amaritudinis occupante. **D**e malignitate igitur ipsius accidie. dicit Hieronymus ad Demetriadem. **N**ihil in sancto proposito ocio deterior esset: non solum modo non acquirit noua: sed parca consumit. sancte vite ratio: pro cessu gaudet et crescit: cessatio tempo et deficit. **Q**uotidianum ergo ac recentibus virtutum incrementis instauranda mens est: et vivendi habitus: non de transactis sed de reliquo metiendus est. **A**mbrosius in epistola ad vercellenses. **N**ullus fructus occurrat: immo magis suspendas. **D**ioctius enim: **E**t au amittit primatus benedictionem: quia maluit cibum accipere: qz

querere. Augu. super. ps. lx. Vita nostra in peregrinatione hac non potest esse sine peccato: sine temptatione: quia profectus nos per temptationem nostram fit nec tibi quicquid innotescit nisi temptatus: nec potest conari nisi vicerit: nec potest vincere nisi certauerit: nec potest certare nisi inimicum: et temptationes habuerit. Ideo Paulus Rom. xij. Sollicitudine non pigri. Spiritu ferventes domi non servientes. Et beatus Petrus haec nomina, c. dicit. Vos autem curam omni non subinfertentes: ministrare in fide vestra virtutem: in virtute autem scientiam in scientia autem abstinentiam: in abstinentia autem patientiam: in patientia autem pietatem: in pietate autem amorem: in amorem autem fratemitatem: in caritate haec. n. si vobiscum adsint: non va cuos. nec sine fructu vos constituerit in cognitione domini nostri Jesu Christi. Quapropter satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciat. Haec enim facientes non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in eternum regnum domini et salvatoris nostri Jesu Christi. Ps. ij. Principali.

Tria autem sunt remedia contra deos nocidum: scilicet primo.

De vota oratio. **A**d primus. **A**c

Ardens meditatio. **T**um. xij. dicitur

Bona exercitatio. **P**etrus quidem

tertiarius in carcere: oratio autem habebat sine intermissione ab ecclesiasticis deum pro eo. Et ecce angelus domini assistit: et lumen resulit in habitaculo carceris: percussitque latere petri: exivit cum illo. Surge velociter: et ceciderit casibene de manibus eius. et.

Uscido. **A**d editatio. maxime passio

Lib. iij. **A**d Debe. xij. **R**ecogitate

eum qui talem sustinuit adversus semetipsum contradictionem: ut non fatigemi in animis vestris deficientes. Similiter et meditato futuri plenij et beati tudinis Augu. super. ps. xxxij. Justus ex fide vivit. Fides igitur tua: insulita tua: quia si credis cautes: autem cautes conario: et conatum tuum novit deus: et voluntates tuam inspicit et luctum cum carne considerat: et hotatur ut pugnes: et adjuvat ut vincas: et certantem spectat: deficientem subleat: et vincentem coronat. Unde de vita patrum: cum quidam dixisset ad abbatem Athillem. Tu sedens in cella accidam patior: Et respondit ei: Tu dum gustasti requiem quam operamur: Dicatur quanta sustinent religio. et.

Upro tertio autem dicitur de Longe distu. v. per Hiero. ad Rusticum. c. viij. q. Semper aliquid boni facito: ut visibus te occupatum inveniat. Exemplum in beato Antonio: cui osanti et dicenti. Domine volo saluum fieri: sed non permitunt mee: cogitationes mee: angelus domini apparuit: modo faciens sportam: modo osans: et sic alternatim procedens dixit. Antonio: sic fac et saluus eris. Et Valerius Maximus lib. vij. c. de Stupido et industria refert qualiter Solon Atheniensis in extremo vite constitutus disputantibus qui astabant ad custodiam eius de quadam re: crexit caput. Et in interrogatus ab eis: cur id fecisset: respondit: Et cum istud quicquid est de quo disputatio perciperet: mox. Unde Valerius Maximus ibidem dicit. Adigraf fer profecto et hominibus inertia: si eo animo: vitam ingrederentur: quo eam Solon egressus est. Et sic patet tertium rem.

UDe regimine viri ad propriam vxorem.

Ade uoca ui

rum tuum. Jobannis. iij. **A**via moralio Seneca lib. de qtuor virtutibus dic. **Q**uietissimam vitam agerent homines in terris. si hec duo verba a natura omnium rerum tollerent: meum et tuum. **I**deo Socrates et Plato dixerunt in republica omnia debere esse communia: etiam vxores: sicut recitat Aristoteles secundo Polytorum. Sed sanctus Thomas in quarto. De re. princ. c. iij. dicit q non videtur conveniens tale dignitum dignitatis Socratis et Platonis: **Q**ui secundum Augusti. de civitate dei totam suam physiophiain converterunt ad bonos mores: et non minus eo intellexerunt: quod ipse Aristoteli dicit secundo Polytorum. **Q**uod plurimum est commune minime curam sollicitur: quia de proprijs maxime curant homines: de communibus autem nihil. Et pro tanto aliqui commentatores insuperunt Aristoteli: q non plene retulerit aliorum optiones: maxime Socratis: et Platonis: sicut fuit. Eustathius grecus super passio Ethycoym. et Simplicius in fine primo de celo et mundo: sicut etiam Augusti in. ix. de civitate dei dicit q Aristoteli secundo Ethycoym imposuit sciocis: quoz princeps fuit Socrates q in sapientem non cadit ira: quod tamen dicit esse falsum ex sententia Auli Gely in libro noctium atticarum. **I**deo hec communitas qua omnia dixerunt esse communia: referenda est ad affectum amoris non commixtionem carnis: iuxta illud octavo Ethycoym. Et secundo Polytorum. Amicorum omnia sunt com

munia. Unde ad commendationem sancti matrimonij super illud Jobannis secundum: **A**uptie et. **D**icit venerabilis Beda. **Q**uod dominus noster atq saluator: ad nuptias vocatus non solum venire: sed etiam miraculum ibidem quod virtuos letificaret facere dignatus est: et ceptis sacramentorum celestium figuris. **E**t iuxta litteram fidem recte confirmat. **P**roto Faciamus **A**bsarthanii ceterorumq qui nuptijs detrahunt perniciam: quia bona est castitas in thoro immaculata: et nuptijs debita castitate commixtio: culpa inest: ita quod dominus ad has venit: nequaquam eas signorum suorum intuitu consecrare voluit: set tunc autem qua bona est castitas conjugalis: melior continentia vidualis: optima perfectio virginalis: ad probandum omnium graduum electionem: dilectorem tamen meritum singulorum: ex in temerato **A**barie virginis viro nasci dignatus est: propheticam Anne viduam ore mox natus benedicitur: a nuptiarum celebrato: bus iam iuuenis inuitatur: et hoc sue virtutis presentia honorat. **E**t de ergo voca et. **Q**uar et pro bodierno sermone videbitur qualiter quilibet maritus debet tria vxori sue: scilicet.

Ad primus do

Disciplinam **A**mi **T**heolo

Correctionem **G**i **P**recipue **S**a

Ctus **T**homas secunda secunde. q. xxvij. articulo vndecimo. in cor. q. **D**icit: q si attendatur gradus dilectionis secundum rationem boni: sic parentes sunt magis amandi q vxor: quia amantur sub ratio ne principij eminentiosis cuiusdam boni si autem attendatur ratio conjunctionis: sic vxor magis diligenda est: quia coniugis vxor: vt vna caro. **A**bathe. ix. ia non sunt duo: sed vna caro. **S**eneca. lib. Dec

munc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori sue, ij. Et scilicet, iij. Diligit homo, uxorem suam, magis q̄ patrem & matrem. Ecclesiasti. xvj. In tribus beneplacitum est spiritui meo: que sunt probata coram deo, et hominibus, concordia fratrum, & amor proximo, et vir & uxor sibi bene consentientes. Causa autem huius amoris est: quia, Prover. xij. Mulier diligens: quoniam est viro suo. Nam Prover. vlti. dicitur. Esedific in ea cor: viri sui, et spiritus non indiget. Reddet ei bonum: et non malum: omnibus diebus vite sue. Quasi lanam & linum: et operata est consilio manuum suarum. De nocte surrexit: deditq; predam domesticis suis, & cibaria ancillis suis. Abanum suam misit ad foras: digiti eius apprehendent fenum. Non timebit domus sue a frigidibus nivis. Membrum eius domesticis eius vestiti sunt duplicibus. Mobilis in portis vir eius: quando sederit, cor senato ribus terre. Sindonem fecit: et vendidit: et cingulum tradidit cananeo. Condidit rauti fenum domus sue, et panem otiosam non comedit. Surrexerunt filij eius, & beatissimam predicaverunt: et vir eius laudavit eam, multo sile congregaverunt divitiis: tu supergressa es ynniculas, salax gratia & vana est pulcritudo: mulier timens deum, ipsa laudabitur. Date ei de fructu manuum suarum: et laudent eam in portis opera eius. Ecclesi. xxvij. Ubi non est sepes diripitur: possessio: et ubi non est mulier, ingemiscit egeno. Et i. Cor. vij. Proceptionem ego sed. dominus, uxorem a viro non discedere: et vir uxorem non dimittat. Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem. Ad Epist. v. Quisquis uxorem suam

diligit sicut semetipsum. Colo. ij. Ubi diligit uxorem vestram: nolite amari esse ad illam. Unde lib. I. Cono. Vir non debet inuiriari femine id est coire cum et trana muliere. Ideo maximus honor est sibi mulierali videt virum suum sibi calitatem servare, & de nulla alia muliere curare. fed propriam pie omnibus sibi delem exhibitare. Nam si mulier cogno verit illi insulam & fidelem virum: et ipsa illa & fidelis erit. Jo. Baptistus Epist. v. Ubi diligit uxorem vestram: sicut et christus dilexit Ecclesiam & tradidit seipsum pro ea ut illam sanctificaret, mundans eam lauacro aque in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & in maculata: Ita & viri debet diligere uxorem suam, ut corpora sua. Qui uxorem suam diligit: seipsum diligit. Nemo enim vnquam carnem suam odio habuit, sed nutrit, et tonet eam, sicut & christus Ecclesiam, quia membra sumus corporis eius: de carne eius: & de ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem suam, & adheret uxori sue, et erit duo in carne vna. ratio autem huius dilectionis est: quia ipse iuxterius ceperunt diligere maritum & matrem amorem et offendere, dimittendo domum propiaz: parentes fratres forores, & aliquod patriam etc. Ideo Iere. ij. Recordatus sum tui meo tempore adolescentiam tuam, & charitatem desponsationis tue: quando secuta es me. In Abalach. ij. Et tunc adolescentem tue, non despicer. Exemplum habemus & Spicratea regina, ut recitat. Valerius max. lib. iij. c. vi. de Amore coniugali. de qua dicit. Spicratea regina Abiridatam coniugem suam effuso charitatem habentem amavit, propter quem p̄

cipuum forme decorem in habitum virilem convertere loco voluptatis habuit. Nam non is capillus equo se & armis affuecit, quo factus laboribus, & periculis eius interesset: quin etiam victimam. Et non pompelo per efferatas gentes fugientem animo pariter & corpore infatigabiliter secuta. Et Similit. Julia Bai Cesaris filia, que visa veste sanguinolenta Pompei magni coniugio sui: ex nimio amore exspiravit, emisso partu etc. De amore autem que viri in uxores habere debent, narrat Valerius lib. iij. c. vi. De amore coniugali. de Liberio Gracco, que Augurio serpentis morsu voluit perire: ipse motus conelam cosorem suam. Ideo conelam ait Valerius, nescio virum feliciter dixerim quod talem virum habuerit, an miseritorem quod amiserit. Item de Siao Plautio, qui morte uxoris audita, pectus suam gladio percussit: et tandem cessante amicorum molestia, motus fatis se occidit. Item de Adriano Plautio, quod dux insul imperij, duceret se, iugata naues in Asia, & Tarentum applicuisset: vxor illius ocellilla, que eius secuta fuit, ibi motua est, quam quoniam fuisse super rogum sic motuas: ruens in oscula eius, stricto ferro incubuit, & sic tota & corpori uxoris adiuncta, cobulsa fuit etc. i. Abach. i. Omnis maritus, scilicet bonus sumpsit lamentum, scilicet de morte bone consortis etc. Pro primo principaliter etc.

C. Secundo debet viri uxorem disciplinam, seu instructionem. Unde i. Corin. xij. Mulieres in ecclesijs taceat: non enim permittitur eis loqui sed subditas esse. Si quid autem voluit discere, domos suos interroget. Nam & primus preceptum datum fuit mulieri per virum: vij. Et ratio quia ij. Cor. xj. Quia sicut ois viri caput xpo est: ita caput mulieris viri, sicut xps caput est ecclesie. Unde mulier nec docere nec predicare potest. D. xxij. Mulier. Et i. Idoly. Silenium mulieris magnum per se habet omnem. Et in lib. I. Cono. Propter viri ducere pulchram in uxorem, ut doceat eam bonos mores. Unde xps Samaritanas querent ab eo doceri dixit. Uade voca virum tuum etc. Bene declarat etc. Sic Tob. immo: far nam coniugis suas instruit dicens Tob. vij. Sarra eurge & deprecemur deum hodie. Eras. c. 75. Eras. quia ista tribus nocibus duo coniunguntur: tertia autem nocte transacta, in nostro erimus coniugio. Filij quippe sanctorum sumus, & non possumus ita coniugii sicut & gentes que ignorant deum. Surgentes itaq; pariter, instanter orabant ambo simul: ut sanitas daretur eis: dixitq; Tobias. Dne deus patrum nostrorum, Benedicet te celi & terre mareq; & fontes & flumina: & ois creature que in eis sunt. Tu fecisti Adam de limo terre, & dicitur qd adiutoriu eius: Et nunc domine, tu facis, quia non luxurie causa, accipio fororem meam, coniugem: sed sola posteritatis dilectione, i. qua benedicatur nomen tuum in secula seculorum. Et Sarra subiicit, Adiferere nobis domine, miserere nobis: & censeca mea ambo, pariter sani etc. Pro secundo principaliter.

Tertio principaliter debet uxoris correctione: quia si homo tenetur corrigere proximum suum Abach. xvij. Abulius magis tenetur uxorem corrigere quam offendere: quia iam non sunt duosied vna caro etc. Et causas assignat Ambrosius inameron. Adam per Eua demerit, p̄tus est non Eua per Adam, quoniam ego, mulier vocavit ad casum, patrum est virum in gubernationem & correptionem assumatene iterum feminea facilitate laboratur. Sed huiusmodi correctio debet esse cum prudentia & discretionem: et alio

quo respectu in cuius signum facta est non de calcaneo: vt despiciatur & conculcet. sed de costa Ader. vt cum dilectio ne gubernet. B. en. ij. Sub viri potestate erit: tu dominaberis illius &c. Ideo i. p. et. ij. Viri similitur colabantur. Pm. sc. entia. quasi infirmo: valculo mo libi impatiertes honorem tanq. co. hereditibus gratie vite. Sic Job sapienter correxit vxorem suam. Job. ij. Quis dixit Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Ideo apud. Rom. reprehenduntur quatuor: viri: qui nimis bestialiter & indiscrete coereverunt vxores suas. sicut habet Valerius max. lib. vj. c. iij. De feritate.

Et primus fuit Egnatius Adetellus: qui vxorem suam eo q. vinum bibisset fuisse percussam interemit. Idq. factum non accusatore tantum: sed etiam reprehensore caruit. vno quoq. existimante: optimo illam exemplo violente sobrietatis penas pendidisse. Et sane quecumq. femina vini vsum immoderate appetit: & virtutibus omnibus tanq. claudit: & vitia aperit.

Secundus fuit Suspirius Gallus. qui vxorem dimisit q. eam capite aperto foris verlatam cognouerat: abicienda sententia sed tamen aliqua ratid munita. Ex enim inquit tibi meos presuntum tantum oculos. quibus & foznam tu appropere & placere desideras. Hic decore instrumenta comparat. Hic esto speciosa bonum certoni crede noticie. vltimo: cui vspetctus superuacua irritatione accersituo. in crimine & suspitione fit necesse est.

Tertius fuit Amintus Antistibius: q. repudiant vxorem. eo q. illam in publico cum quadam libertina vulgaris secreto loquentem viderat. Nam vt ita dicam: in comatibus culpe & nutrimento: no ipsa conuulsa culpa: ceteroquin delictio prebuit vltionem: vt potius caueret in

turiani: q. vindicaret. Quartus fuit Publius Sempronius: qui piugem suam repudij nota affecta. Habi aliquid q. se ignorante. ludos ausq. spectare. Hec Galer. Ad remediū autē vt mariti furiosi & bestiales efficiuntur: modesti & temperati. dicitur. Exemplus illius iuuenale nupte. que adeo impatiens: colerica erat. q. nec minimum v. buni mariti poterat suppartare. Quam cum maritus quadam vite. grauius solto verberasset. accessit ad quadam v. tulam comatrem suam. vt eam doceret super viri pacificando. Que pams petita optima collatione. dixit illam ad arborum rosmarini: & oraret talibus verbis. Dico te salui arboris sancto vno consilio dono te dominando. che me infegni modo ela via che pace possit haure in casa mia. Et interim vetula ipsa facta collatione & confortato stomacho. posuit se post parietem osti sui iuxta rosmarinus: & iuuenale feruenter oranti. dulci voce respondit. Ad ista filia. & tace. se tu voy vi uere in pace. Et ita credens huiusmodi voces de celo lapsam: seruauit tale: semper cum marito. pacem habuit & quietem &c. Hic Tertio principali.

Quomodo virgo Maria fuit mater dei. &c.

Remansit iesus solus & aduersus in medio stans. Jo. an. viij. Dulcissimum est mel: & tamen si quis ex illo inordinat et comedat incurrit dolores. Dulcissima etiam: delectabilis consideratio operum diuinorum: sed nisi habeat frenum timosis hominis. causat errores multos & intellecta dominis. Hic uerb. xvj. Sicut qui mel multum comedit. non est ei bonum: ita q.

ferutato: & maiestatis. opprimetur a gloria &c. Quare Adanichei psumptuosi percuratores uoluerunt q. solum spiritus: & incorporea a deo creata sint: & diuine potestati subiecta &c. Secundo Adonullu fuit Democritus. Epicurus. & Empedocles. dixerunt ordinem vniueri: sic distinctionem eius esse a causa. & non ex intentione aut providentia alicuius. agētis. Similiter Auerrois. Lomen. Ari stotilis. Habi. Adoysee: Hlato nega uerunt diuinam providentiam a rebus corruptibilitibus. Unde Lomen. xj. ad e. tha. Non est fas diuine bonitatis habere sollicitudinem de singularibus. Quis dā vero tertio sicut Anaxagoras psumptuorum. materiam increatam: dicebat: omnia fieri per congregationem partium: vel per segregationem. Similiter Auerrois dixit deum in mente solum primam intelligentiam creasse. Secunda vero alia. & sic gradati vsq. ad vltima. Que creat animas: & fozmas omnium naturalium &c. Propter quos errores dicit Adagiliter in. i. sen. di. lxxvij. Sciendus est q. deus incommutabiliter semper in se est illeno. & sic gradati vsq. ad vltima. Que creat animas: & fozmas omnium naturalium &c. Potentialiter. presentialiter. & essentialiter. est in omni natura. Quod declarano sanctus Tho. i. di. xxxvij. Et. i. parte. q. viij. art. iij. in l. o. q. dicit. Deus est in omnibus per potentiam. inquantus omnia eius potestati subduntur: contra peccatum errorem Adanicheorum est per presentiam: inquantum omnia nuda sunt & aperta oculis eius: contra secundus errorem. est per essentiam: inquantum adesse illud est. quod per creationes omnibus rebus dedit contra tertium errorem. Lū ergo per Angelum dicitur beate virginis. i. Dominus tecum Luce. i. Notandus est q. Augusti dicit lib. de scientia. Aliter est deus in omnibus creaturis: aliter in sanctis. in omnibus quidem creaturis

est. per naturam sicut dictum est. in sanctis autem per adoptionis gratiam. Unde Grego. super Lanti. Licet deus communimodo sit in omnibus rebus. sentia scilicet potentia. & essentia: tantum familiarimodo dicitur esse in sanctis per gratiam &c. Sed adhuc excellentiori modo. est in beata virgine: quia fere filius in matre: quod in nulla alia creatura: actus Angelica reperiri potest. Heb. ij. Nullus enim angelos apprehendit. Ideo gratius verbum quod offerri possit beate virginis: vt habet. o. Tho. in Lome. super la lutatione angelica: Est Dominus tecus; Bernar. super Adissus est. Hec est virginis nostre gloria singularis & excellentis prerogativa Adarie. q. filium vnum eū deniq. cum deo patre meruit habere cōmunem. Et Ambro. o. Beata maria: quic nobis tu coelis archana referare queas: cum hinc adorares natum tuum: vt deum: illic ocularerio vt filium: Augusti. in sermone de assumptione. beate. Adarie. Lacta Adaria creatorem tuū. Lacta panem celū. Lacta precum mundū. Tu illi vt mater temporales ministras substantiam: vt nobis & tibi vitam tribuas sempiternā. Hā versus est de hois filio. tibi mihi alludebat & sus. et. p. deus vni genitus. tibi impabat. Videbit. ergo. p. pnti p. mone quo. Adaria est mat. dei. &c. Lōtra cōclusionē pposita. in surferēt ut duo maximi hereticis. scilicet. Adanicheus: & Galatinus. Adanicheus. n. dixit xpm non assumpsisse verum corpus de beata virgine. sed fantasmicū: & per consequens ipsum non fuisse filium virginis: nec ipsam fuisse dei matrem &c. Inimici enim subtilis instinctu sic arguebant. Si christus verum corpus habuisset &c. Habuisset etiam passionem consequente que consequatur ex natura ipsius corporis. Gal. v. Caro concupiscit aduersus Spiritum. et spiritus

tus aduersus carnem: hec enim sibi inuicem a duferant vt nō quicquid uultis illa faciatis. Rom. viij. Et ideo aliam legem in membris meis repugnantem legi meis meae captiuitatem me in lege peccati. Et. viij. Sensus et cogitatio. huiusmodi in cordis in malum prona sunt ab adoloscētia sua. xij. q. i. Omnis etas. Et Job. viij. Abscilita est uita hominis super terram: sicut in Libano huiusmodi passionem concupiscentia minime fuerunt: per consequens concluditur qd non habuerit uerum corpus: nec fuerit filius beate virginis. Ideo bene dicitur dat. Apostolus. Roma. viij. Abscilit deus filium suum in similitudinem carnis peccati. Et ideo notat dicit. Abscilit deus: et postolus dicit. In similitudinem et carnis non erat uera caro: sed similitudo carnis peccati. Et de ad. Ioh. iij. dixit. In similitudinem hominum factus: et habitu inuentus: ut homo idem secundum apparentiam: et non existentiam. Et Iaco. vj. dicitur de Libano. Homo erat similis nobis passibilis et: Galenus autem tenuit et docuit qd Libano non habuit uerum corpus humanum et naturalis: nec etiam factus sicut supra uoluit Abscilit deus: sed qd habuit corpus celestis: sicut allatum de celo et. Et fundabat errorem suum super illud Ioh. iij. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est in celo. Ideo. i. Cosin. xv. dicitur. Huiusmodi homo: sicut et Adam de terra tertius: secundus autem: sicut et xps de celo celestis. Et Ep. iij. Qui descendit de celo: ascendit super omnes celos. Quia. i. L. os. xvj. Caro et sanguis regnum dei non possidebunt. Et sic ille Galatinus tenuit qd Libano nihil fuit de uero uirginis sed solum transiit per ipsam uirginem cum corpore celesti delato secum de celo. Et sic per consequens de uirgo Abscilita non fuit ve-

ra mater dei et. Responso. Quam uero autem errauerunt a ueritate istiusmodi heretici et eorum sequaces. o. Tho. Declarat in. iij. par. q. v. articulo. i. Et. iij. Et in. iij. sententia. dist. iij. q. i. articulo. iij. q. i. et. iij. Et. iij. contra gen. c. xxxij. Et in Commē super Ioh. iij. Ioh. i. Propter qd nota dum est: qd distinctio conuenit cum numero et. viij. Abscilit. Quia sicut in numero contingit qd addita vel subtracta unitate fit alius numerus: ita in distinctioibus: si addatur vel subtrahatur aliqua differentia. fit alia species: sicut patet in distinctioibus hominis et. Et ratio est: qd differentie sunt uerit. et essentialibus participij. et ideo si subtrahatur a re aliquod ex essentialibus eius non remanet eadem cum autem fuerit Libano eiusdem speciei nobiscum oportet qd omnia essentialia hominis i xpo fuerit. sicut corpus: anima: uergetabilis: sensibilis: et rationalis: et ulterius forma totius refertans et coniuunctionis anime: et corporis: que huiusmodi dicitur Augusti. lib. de Trinitate. Non eos audiamus: qui solum humanum corpus dicunt esse susceptum a uerbo dei: et sic capiunt qd dicunt esse: Verbum caro factum est: ut negent illi hominem: uel animam. uel aliquid hominis habuisse: nisi carnem solum. Et ideo idem Augusti in l. xxxij. q. dicit. Euangeliste in euangelica narratione. narrat qd miratus est Y esus: et iratus: et contristatus: et qd eflurij: que quidem ita demostrent cum ueram animam habuisse: sed et hoc quod comedit et dormiit et fatigatus est: demonstratur: cum habuisse se uerum corpus humanum. Alioquin si hec ad metaphoram referantur: cum si multa legantur in ueteri testamento de peperit huiusmodi euangelice narrationis: Aliud est enim quod propheticè nuntiatur in figuris: aliud quod secundum rerum proprietatem: ab euangelistis

histic scribit. Ideo. o. Tho. iij. p. q. v. articulo. iij. In responso ad primū declaras illud Ioh. Verbum caro et. Dicit. cū dicit. Verbum caro factum est: Caro ponitur pro toto dicitur: si dicitur. Verbum hoc non factum est: caro et in Ista dicit. Et ideo ois caro salutare dei nri et. Et sim Augusti. l. viij. q. In tota illa unitate susceptionis: principale est uerbum. et terna autem atqz ultima Caro. Huiusmodi itaqz euangelista comedere dilectionem humilitate dei pro nobis: uerbum carnis nomen nominauit. omittens animam: que est uerbo inferio. carne presentior: qd minus assumptibilis: uideat. hec. o. Tho. vii. s. falla est ergo positio Abscilit. Et in xpo s ergo dicit Luce ultimo. Ipsi patet et uidete: qd spiritus scilicet. sanctificus carnem et ossa nō habet: sicut me uidete habere. Super quo forma talis rō. Nullus corpus sanctificus. est uere palpabile. aut uere tãgibile. Quod probatur: qd omne tãgibile uere est calidū. uel frigidū. uel humidum: sicut patet. i. de Tri. in. ij. De aia in li. de sensu et sentimento. iij. et. iij. Ipsi. Exēplū patet in Strigio et. Quando tangit et palpant diaboli sibi apparentem et. Ideo in li. de Ecclesiasticis. dogmatibus dicit. Natus est dei filius. nō habēs imaginatū corpus. sed uerum. Augusti in li. de fide ad Petrum. Et naniqz uel ipsam formam serui accipiens ut haberet seruus: sed forme dei plenitudine nō amittit. Non. n. filius dei sic assumpti uerum corpus. ut forma corporis fieret. qd repugnat diuine simplicitati et puritati. Hoc. n. esset assumere corpus in uinitate nature quod est impossibile: sed salua diuinitate quod est impossibile: uerum corpus in uinitate persone. Ideo. Ber. super missus est. Dominus. n. qui ubiqz equaliter totus est in rationalibus creaturis. aliter tamē est in irrationalibus creaturis: qd in ceteris: et ipsarum aliter in bonis.

aliter in malis est per efficaciam. ita sane ē in irrationalibus creaturis ut tamē nō capiatur ab eis. Irationalibus autem omnibus capti potest per cognitionem: sed a bonis tantum capitur per amorē. In solis ergo bonis. ita est: ut etiam sit cum illis propter concordiam uolūtatis. Nam dum suas uoluntates ita iusticie subdunt: ut deum non delectat uelle ipsi uolunt: propter hoc qd ab eius uolūtate non dissentunt. deum sibi spiritua-liter iungunt. Sed cum ita fit cum omnibus sanctis. specialiter tamē cū Abscilita: cum qua utiqz tanta est consensio sicut in illius: non solum uoluntatem: sed etiam carnem sibi coniungeret. ac de sua et uirginis substantia fieret uerus xps: qui et si nec totus de deo. nec totus de uirgine. totus tamen de et totus uirginis esset. Hec duo sili. sed unus uisus uirginis. Fundamentus autē erroris ipsius Abscilita nichil fuit: quia tenebat: qd coposalis nō esset a deo: quod est falsū. Ioh. i. Nema per ipsam facta sunt et. De. o. Tri. et. h. c. firmiter. credimus et simpliciter ptemur: qd unus solus est uerus deus: unus uinitus formi principium: creator omnium uisibilium. spiritus uisus et corporalium. qd sua omnipotentis uirtute simul ab initio temporis. utraqz de. nihil condidit creaturam spiritualem et corporalem. i. Abscilita: Deus uidetur oibus et esse principium quoddam. i. de. et. t. mun. A primo ente singulari communicatum est esse et uiuere: his qdē carnis. his uero obcuris. Et Ioh. in Timco bonitas dei. causa fuit actionis mundi et generationis omnium rerum. Abscilita respondendo ergo ad argumenta Abscilita: de concupiscentia: et rebellionē carnis: dicitur qd huiusmodi rebellio. non est ex natura carnis: sed ex peccato et transgressioe. Ideo: sicut patet expresse in ipso Adā et Eua: qui cum nudī essent. in peccatum non

erubescabant. Nec huiusmodi rebellio
neo carnis aut concupiscentia habebat,
sed ex peccato insurrexit rebellio carnis
et concupiscentia contra spiritum. **En-**
de post peccatum secerit sibi personam
de solijs arborum etc. Sed xpo assum
pta carne de virgine sine peccato et om
ni carnis concupiscentia cœpcepit de vir
gine: operâte spiritu sancto in ea etc. **Au**
gustin. in liij. **Contra Iulianum.** Ego inquit
beati Ambrosij expressam sententiam ti
bi opposui. quia dicit xpm non aliter ex
perisset potuisse esse delictum. si expo
sisset illius conceptionis. quam cœm
tio viri et mulieris operatur. **Et Ideo** so
la caro xpi fuit similitudo carnis pecca
ti: non caro peccati: omnis autem alia ca
ro. fuit caro peccati: quia genita per cœ
mixonem viri et femine: **Augu.** de fide
ad **Petrum:** et habetur de **Lon.** di. iij.
Firmissime tene etc. Item in ij. **Contra**
Iulianum. Propter quam catholicam
veritatem. sancti ac beati et in diuinis
eloquiis in pertractione clarissimi sa
cerdotes. **Pyrenæus.** **Lyrianus.** **Re**
thicius. **Stimpus.** **Milarius.** **Ambro**
sus. **Gregorius.** **Innocentius.** **Joannes.**
Basilus. quibus addo presbyterum ve
tio nolis **Hieronymus:** vt eos omittam
qui nondum dormierunt. aduersum vos
proferunt de omnium hominum pecca
to originali obnoxia successione senten
tiam: vnde nemo eruit nisi quem sine te
ge peccati virgo concepit. **Ideo** notan
ter dicitur in euangelio. **Renatus** **Iesu**
solus: mulier in medio flans: que licet
carnem peccati habuerit. quia tamen
supra omnem creaturam sanctificata fuit.
ideo inter deum et hominem media di
citur. **De** qua s. **Tho.** in ij. par. q. xxvij.
articulo iij. in **Lo.** q. dicit. Simpliciter sa
tendunt dicit: quia beata virgo nullam actua

le peccatum consilii. nec mortale. nec ve
niale. vt sic in ea impleatur quod dicitur
Leu. iij. **Tota** pulchra es amica
mea: et macula non est in te. **Et** in respo
sione ad primum argumentum dicit. In
beata virgine post sanctificationem in
vtero remansit fomes peccati. sed liga
tus: et complementum illius ligationis
fuit ex diuina providentia. que non per
mittebat aliquem motum inordinatum.
ex fomite prouenire. similitudo igitur il
la de qua dicit **Apostolus:** non intelligi
tur circa veritatem nature. quasi non ef
fet vera caro. sed quia videbat caro pec
cati. **Ideo** modo genita quo omnis alia ca
ro. cum tamen non esset **Et** **Ideo** **Apo**
stolus appellauit similitudine carnis etc.
Unde. **I.** **Jo.** i. **Ad** **Amos** nostre contracta
uerit de verbo vite. **Error** autem **Ca**
lentinus: videtur habuisse originem a **Ma**
tonice: vt refert **Augustinus.** x. de ciuit.
dei. qui dicebant corpus terrestre omni
no anime fugiendum etc. vt beatitudinē
consequatur. tenentes animam vitant
corpore terrestri non posse beatificari. et
ponebant animas vitales corporibus ce
lestibus. soli. et lune etc. esse maxime bea
tas. sed totum fallus est. quia quilibet for
ma naturalis determinatam habet mat
teriam. vnde. i. de anima. Non quilibet
anima potest intrare quodlibet corpus:
sed quilibet anima habet proprium cor
pus. **Ideo.** ij. de anima dicit **Aristoteles:**
anima est endelechia corporis physici or
ganici. potentia vitam habentis. et sic
patet q. non potest esse forma corporis
elementi etc.

Et **Ideterea** corpus celeste. est impassi
bile. et incorruptibile. **Unde.** i. **De** ce. et
mum dicitur. Quod corpus celestis non
fuit susceptura peregrinarum imp: efflu
num. calidi. frigidi. et humidi. Quod co

trarium fuit in corpore christi. quia **Ma**
te. i. dicitur de corpore christi. Et planta
pedis vsq. ad verticem non erat in eo
sanitas. **Et** **sanctus** **Leo** papa in sermone
nō dicit de christo. omnes Infirmos
nostros que de peccato veniunt absq. pec
cati communionē suscepit: vt famio. et si
tio. **Domini** et **lasciuia.** **merosis.** et sic
suis. affectionibus non careret. **Et** sic pa
ter quomodo christus habuit verum cor
pus. **Et** per consequens fuit **Abbarie** fi
lius. **Unde** **Bernardus** super missus etc.
Et non deum et dominum angelorum
Abbaria sua audacter appellat. **Quis** di
cō. sili. quid fecisti nobis etc. **Quis** hoc
audet angelorum. **Abbaria** vero ma
trem te agnosces. **Abba** **Isa** **Isa** **Isa** **Isa**
cum summa reuerentia seruabat. cum fi
ducia suam appellat filium. nec dedigna
tur vocari filius qui esse dignatus est.
Man paulo post subicit **Euangelista.**
et erat subditus illis qo: quibus **Deus**
hominibus. **Deus** inq. cui angeli subdi
ti sunt. cui principatus et potestates obe
diunt subditus erat **Abbarie:** et non solum
Abbarie sed **Joseph.** propter **Abbariam.**
Unde et **iscariotus** dicitur. dilectus meus
misericorditer subditus et obtemperatus. si
cut filius matri: et ego illi obtemperans
et obediens. sicut filia patri. sicut ancilla
domino. sicut creatura creatori. **Idet**
igitur quomodo secundum **Augustinum**
in sermone annunciationis. multo ver
susque serpens diabolus insidiatus est
caneo virginis. **Man** alius: **Man** nō de
substantia carnis sue **Christum** edidit
se. dogmatizabat. alius paruulum nō pe
perisse sed reperisse sibi libat. alius post
partum. virginem cognitam blasphem
bat. alius dei matrem audire non suli
Eno. magnum illud nomen **Zorooboo**

impissime fugilabat. sed contriti sunt
insidiatores. conculcati supplantatores.
confutati derogatores. et beatam illam
audet omnes generationes. **Dee** **Augu**
stinus. ad auctoritates autem adductas
per ipsum **Salustianum** respondet **San**
ctus **Tho.** in ij. par. q. v. articulo ij. **Ad**
paulo dicens q. christus dicitur de celo
descendisse duplitter. **Eno** modo ratio
ne diuine nature. non tamen ita q. natu
ra diuina in celo esse desiderit. sed quia in
ferus nouo modo esse cepit. **Iam** natu
ram assumptam. **Ideo** **Joan** ij. **Man**
ascendit in celum: nisi qui descendit de ce
lo. filius hominis. qui est in celo. **Quia**
Jeremie. xviij. **Et** **lunam** et **terram** ego im
pleo **Islo** modo ratione corporis: non
quia ipsum corpus christi secundum sua
substantiam de celo descendit: sed quia
virtute celesti. i. spiritu sancti est eius cor
pus formatum. **Unde** **Augu.** ad **Do**
stinum. exponens inductam auctoritatem
Joannis. dicit. **Et** **lunam** dico christum
quia non ex humano semine conceptus
est. idem etiam dicit **Milarius** inlib. de
trinitate. **Dicimus** ergo de beata vir
gine pro conclusione huius sermonis
quod **Augustinus** dicit in quodam ser
mone. **De** **felix** **Abbaria:** que talem ac
tū tum nobis protulit redemptorem. **De**
nitrux gloriosa: natus est ex te qui fecit
te. **Man**us est ex te qui **Abdoy** in igne
flāme rudi apparuit: ex te natus est qui
pedibus super mare ambulauit. et de
sepulchro vt leo surrexit. ac in celum vi
cto ascendit. **Man**us est ex te. cuius vul
tum desiderant angeli prospicere. ex te
natus est. qui in te credentibus. vitas tri
buit sempiternam etc. **Finis.**

cent: et excitent appetitum. Surge igitur tolle cocum et exerce vires eorum: diabica composita: explicata manus: exerce te in aliquo. et statim senties sola te appetere que fame tollant non fauces demulcent. Ita eddet quippe et saporis rebus: exercitium: quos tulit inertia multa. Si quidem cocum parit fastidium: exercitium famem: famem autem miro modo dulcia reddit: que fastidium fecit: insipida: olus: faba: pulice: panis: et cibarius: cum aqua quidem fastidio quiescenti fuit: sed exercitatio magne videtur delitiae. Et Ergo de Latu: firo et c. Superficiosum quidem nimis luxuriosus in suis preparatis cibis adhibet studium: infinita decoctionum fixuratus et condimento: genera excoquantur modo molta: modo duramodo frigida: modo calida: modo cocta: modo assa: modo pipe remodo alio: modo cimo: modo do sale condita. secundum consuetudines pregnantium mulierum desyderante: ita quod ibi desudant cocorum artes: et fuit varie questiones: vtrum fieri debeant as fata: vel fixa: vel elixa: et tanta sollicitudine nuncata preparantur: vt deuotatis quatuor: vel quinqs feruulis. prima non impediatur nouissima: et cum stomachus crebris eructationibus repletum se indicandum tamen curiositas faciat.

¶ Secundo est peccatum gulle quando cibus et potus repugnat bone habitudo: in hominis: que imponat statum et conditiones eius: sicut si ruficus et arbes pau per et vilis vti vellent cibis nobilium. Quia Ecclesiasti. xix. Operarius ebrius non locupletabitur. Unde Hiero: vltimus contra quosdam: de miserabili et pauperino statu secuti venientes ad religionem: et delicata querentes: dicit ad Eustochium. Sunt nonnulli viles et abiecti in seculo: qui quotidianis laboribus: se ultra vires affligentes pro victu castrando vtilissimo. et vix raro castant.

ios fabio et rapio: cum rudi oedego pane saturantur: cum vero ad Libis mensas perueniunt: et eius militiam suscipiunt: lauta querunt quod milite: qui sunt magnifici affuati. Unde tales nolunt vire re: vt monaci. sed vt medici: et dicunt sicut refert Bernar. Sermonem trigesimo super Lantica. Examina inquit ventosa sunt. castus stomachum grauati: lac capiti nocet: potum aque non sustinet perit. canes nutriunt melancholiam: conleram potu accendunt. pisces de stagnis aut de lutosa aqua mee penitus complexionem non congruunt. quale est hoc: vt in omnibus fluuijs. agris. ortis. cellarijs. reperiri xix possit quod comedat: Quarta te queso monachum esse non medicum: nec de complexionem iudicandum sed de professione. Patet etiam exemplum in quibusdam pauperimis artificibus maxime Abediolani qui quicquid lucratur consumunt in betolis et tabernis et c.

¶ Tertio peccatum gulle est quando cibus et potus repugnant conuersationi eorum cum quibus viuunt: sic quando propter gullam vilitur probabilis: sicut in lege veteri: de iudeis comedentibus carnes pocinas et c. in lege nostra. de fratrigentibus ieiunia: non seruatis temporaria: sextas seruas: vigiliae: et sabbata: et quadragesimam. et de nonnullis qui cum sint bixientes volunt facere et carnalia alia melancsa et c. Pro primo peccato capili.

¶ Ad malignitatem autem vicij ipsius gulle dicit sanctus Thomas vbi supra articulo secundo. Quod deordinat in appetitu proposito: potest esse aut secundum ea que sunt ad finem id est comestibilia: quia non sunt ita comestura vt proposito: timentur fini et c. Aut secundum finem ipsi inquantum conscientia auerit hominem ab ipso sine debito. si ergo inordinatio concupiscentie accipitur in gulla. se

audum auersiones a fine vltimo. sic gula erit peccatum mortale. Quod quidem contingit: quando delectationi gulle inebrietur homo tanquam propter quem deum preterit paratus contra precepta dei age re: vt delectationis huiusmodi assequatur. De quibus gulloso dicitur Isaie. xxij. Ecce gaudium et letitia: occidere vitulos et iugulare arietes. comedet carnes: et bibet vinum. Comedamus et bibamus: et abest enim motiemur. Et in epistola Iude apocostoli. ij. c. dicit. Abestis qui sunt in tempore seipos masculos conuatiates: et sine timore seipos pascentes. Et prima petri. iij. Ambulant in luxuriosis et desyderijs et violentijs: et comestationibus et potationibus: et reddent rationes ei qui paratus est iudicare viuos et mortuos et c. Et Ergo de clastro et c. dicit. Solent dijs templa construi ad seruendam ordinari molari peccades: turba concremari. Sic et apud gulloso: deo ventri tempium est coquina: altare mensa. ministri. coqui. incolas peccades cocte carnes. fumus inensofocus odor: laposum et c. Unde de talibus dicitur Psal. iij. Quos deus veter est quod rufino interitus. Propter quod et Bernar super Lant. dicit. Adros vti tanta interperatia in comestationibus. et potationibus. inolfescere potuit. Ecce paritas reputatur auaritia. sobrietas aueritas creditur: contra renissio discretio esse dicitur. effusio liberalitas. cuius bec alterutrum impendimus. caritas reputatur: sed bec caritas caritates destruit. Absistercordia est crudelitate plena. Que enim est caritas. carnem diligere: et spiritum odisse? Que misericordia: ancillam reserere? et dominam interficere? Nobis igitur conuenientibus in vnum panem celestem nemode est qui requirat. Nemo qui tribuat: nihil de scripturis nihil de salute animarum agatur: sed riuus et nuge proferatur interdum. Quantus sauceo dapiibus: ta

tum aureis pascentur rimosisibus interim aut feruulis apponuntur: pro solo carnibus quibus abstinetur: gradia piscium copiosa duplicantur. et cum piscibus fueris factatus si secundus atigeris videberis nec dum pisces gustasse. Quarta quippe curatio: et arte coquorum omnia preeparantur: vt quinqs vel sex degum flatu: prima non impediatur nouissima nec facietas minuat appetitum. Quis sufficit ad dices: quod nichilo sola oua versantur: et versantur: quanto studio eueruntur: subuertuntur: liquantur: durantur: diuiniuitur: et nunc quidem fritta: nunc assa: nunc lixa: nunc farsa: nunc incia: im: nunc sigillatim apponuntur. Ipsa deniqs reru qualitas talis defosio apparere conatur vt non minus appetitus delectet quod flus iam vero de potu aquat quod dicitur quando nec vinum aquat vltimo modo admittitur: Omnes enim infirmos stomachos habemus: et vltimum vino solo: et puro contenti esse mus. pudet dicere vt vbi deas in vno prando. ter vel quater semipletum calicem repositari. vt diuersis vniis magis olfatis: quod gustatis. nec tas bati flis quod attractio: pluribus sagaci probatione: quod fortius et eligatur. Hec Bernar. Absulta autem mala sequuntur ex peccato gulle. Unde Innocentius in libro de Absisteria conditionis humane: dicit. Quia paradisi clausit. primogenitum ram vendidit: suspendit pilosum. occolauit Baptisam. Abursadam primiceps coquorum tempium incendit. et Jerusalem totam euerit. Balthasar in conuivio manum contra se scriberetenu. Absand. Thechel. Phares: et asperit. et eadem. nocte interfectus fuit ita caldesi cetera. Si vero in ipso vitio gulle intelligatur inordinatio concupiscentie. solum secundum ea que sunt ad finem. vt pote quod nimis concupiscit et varias delectationes ciborum querit.

non tamen ita q̄ propter hoc aliquid fa-
 ceret contra legem dei ⁊ precepta ecclē-
 się: tunc gulla est peccatum veniale scđm
 sanctus Tho. q. iij. s. art. ij. Et inde inno-
 centius li. de miseria conditionis huma-
 ne. initium vite hominis aqua ⁊ panis.
 gullisio autem non sufficit fructus ar-
 borum. non genera leguminum. non ra-
 dice herbarum. non pisces maris. non ra-
 bestie terre. non aues celis: sed queruntur
 pigmenta. parantur aromata. ⁊ nutrit
 altilia. Nam arte coquuntur alius cōm-
 dit ⁊ colat. alius confundit ⁊ conficit. sub-
 stantiam convertit in accidens. naturam
 mutat in artem vt saturatus transeat in
 esurient. Et inde iurista Romana gra-
 tio est liber. Platine de honesta volu-
 ptate: q̄ Cronica eiusdem de summis
 Pontificibus ⁊ c. Ido scđo pncipali.
 Ad tertium principale scilicet ad pu-
 nitorem ⁊ c. est Exemplum Bolosfer
 nis ⁊ c. sicut habet in li. Iudicio. xij. c. ⁊ c.

C De peccato Auaritię ⁊ c.
C Seria secunda quartae ebdomadae:

Venit in tē
 plo: videntes oues ⁊ bo-
 ves. Joā. ij. Semper finis
 nobilito ⁊ digno: est hic
 que sunt ad finem. sed. ij. Iohy. i. Nos
 sumus quodammodo finis oium. Et de
 vltimo oium creatus est homo. Iohy. i.
 quod ⁊ David in ps. de ipso boie dicit.
 Dia subiecit sub pedibus eius ⁊ c. Et
 i. Iohy. i. Natura fecit oia animalia pro-
 pter hoiem. S ⁊ de Angelis dicit Ipo-
 stolus. Oēs sunt administratores sp̄s: in
 ministerijs missi. pp eos q̄ hereditatem
 capiti salutis. De co: poribus autem ce-
 libus dicit. i. Ad eam. Ad olos solis
 ⁊ alioy placat⁃ est pp motum inferiory:
 vt sit generatio. Et i Deutero. dicit. La-

ue ne forte eleuatis oculis in celū videas
 Solē ⁊ lunā ⁊ cetera astrā. ⁊ erroes de-
 ceptus adores ea ⁊ colas. q̄ creauit illa
 deus. in seruitiū tui. ⁊ c. Maxima ergo
 est hois miseria: qui cū a deo creatus sit.
 vt sit dōs oium. peccato auaritię inter-
 ueniente: aurū ⁊ argentū ceterarūq̄ diui-
 tiarū se suum miserabilē facit. Cū si-
 neca li. de Auoibz. Diuitie apud fa-
 piētē virū in futute sunt: apud stultū
 in imperio. Sicut expresse patet in Eus-
 gelio ⁊ c. De Auaritiā q̄ tria videbitur.
 Auiditatem Ad primū oñi
 Ad altigritatem. Theologi ⁊ phi-
 losophi. Iudicentem. pue. s. Tho. sa-
 be. c. q. vij. ar. i. ⁊ ij. Et in questio. de ma-
 lo. q. xij. ar. i. dicit. Auaritiā ē immodera-
 tus appetitus habēdi. Cū notaūdi q̄
 hmo in modum appetitus pōt ē vni-
 uersaliter respectu cuiuslibet boni desi-
 derabilis siue anime siue corporis. aut et
 terioy bonoy. cū ipsa bona sunt in tri-
 plici differētia: vt habet. vij. Iohy. ⁊ sic
 largo mō pōt dici Auaritiā. Cū Augu-
 st. in. iij. de libero ar. Auaritiā in oibus re-
 bus que inmoderate appetitur: intelli-
 genda est. S ⁊ pro nunc non intendimus
 loq̄ de tali Auaritiā: s̄ tñ prout ē circa
 possessiōē. domos ⁊ c. Et maxime pec-
 unias. Cū ad completā ⁊ ad agillāle
 diffinitionē auaritię. put nunc intēdi-
 mus. dicimus sic. Auaritiā ē immodera-
 tus appetitus habēdi res exteriōes sub
 iactōe fortune. ⁊ maxime pecunias. Jo-
 hō Albertus magnus l. ij. sen. o. xxx. vj.
 dicit. Auaritiā est immoderatus amor spe-
 cialē circa pecuniā. Et de Ido. in li.
 Ethy. Auarus dicit quasi auisus eris:
 q̄ ⁊ doctores greci affirmat. nominan-
 do auaritiam philaris. a phlos q̄ ē
 amor. ⁊ Yrius: quod est eo: quasi amato:
 ris. Sed notandū q̄ duplicem diui-
 tic. i. Iohy. Naturales scilz ⁊ artifi-
 ciales: ⁊ appetitus noster: fertur ad amba

naturaliter: Ad naturales qd̄ sicut ad
 pductas pro sustē tatione vite sue: sicut
 pfectas possessiones ⁊ fructus ⁊ c. Ad arti-
 ficiales at̄ sicut ad pecunias q̄ inuēte sunt
 pp nales. v. Ethy. Ad hoc nūmus inuen-
 tus est: vt sit quasi fideiussor: habendi ⁊
 p eo qd̄ quis homo voluerit. Et Plato in
 ij. de repu. Nūmus factus est: cā permu-
 tationis. Et de Ecclēsiā dicitur. Ipe-
 nus obediunt oia: sed huiusmodi deside-
 rium naturale nō est vitium aut vitiosus.
 Aulā. ij. Ethy. in nālibz: nec mererimur
 nec demerimur. Sed q̄ transit debitas
 metā: ⁊ debitum mō dicitur vitium auar-
 itie: est ⁊ c. Habet aut Aristō. ij. de anima
 q̄ oium nō cōstantium positus est termi-
 nus: rō magnitudinis ⁊ putatio: ⁊ aug-
 menti. Quare Aug. xij. de ci. dei auari
 am sic diffinit. Auaritiā est hois vitium
 peruerle amantis app. iustitia ⁊ rectitu-
 dine derelicta. Et S. Iust. in Latb. dicit
 Auaritiā pecunie studium hys: quam ne-
 mō sapiens vnq̄ cupiuit. Ecclēsiā. xxxj.
 Auarus vir qui inuentus est sine macu-
 la: ⁊ qui post auz̄ non habyt. nec spauit
 pecunie thesaurus. Jo. xij. q. ij. c. Hostia
 epi Lratheus ille thebanus bō quondam
 diuissimus. cum ad philosophandū Athe-
 nas pergeret: magnus auri pondus abie-
 cit: neq̄ putauit le posse ⁊ virtute simul
 ⁊ diuitias possidere. Et de ⁊ in Eusge-
 lio Adath. vj. dicitur. Nō potestis deo
 seruire ⁊ manone. Et notanter dicitur
 seruire non habere. q̄ Auarum ⁊ multi-
 sancti habuerūt diuitias. non sicut seru-
 diuitiaz. sed vt dispensatores: ⁊ ad dispē-
 sandū. Ideo xps in ipso euangelio sub-
 iungit. Et ne solliciti sitis ⁊ c. Et dicitur
 est sollicitudo. Quaedam prouidentie spi-
 ritualis. Iohy. vj. Et ad fornicatū
 o piger ⁊ considera vias eius: dūce fa-
 picientiam: que cum non habeat dūce nec
 preceptoy pat in estate cibū nō sibi ⁊ c.
 Secōdo necessitatis tpalis. Sen. l. ij. In lu

dore vultus tui veleris pane tuo. Ter-
 tia est superflue curiositas: que prou-
 dent am exore inordinato terrenoy: dū
 dentia eternoy. Idmia igitur sollicitudo
 est cōmendabilis. Secunda tolerabilis.
 Tertia aut vituperabilis: ⁊ ratio est: q̄
 duo maxime sunt necessaria homini: vtz
 etus. scilicet ⁊ veltitus. Adath. vj. Luce
 xvj. Et i. Tymo. vj. Habentes alimenta
 ⁊ quibus tegamur: hio contenti sumus. ⁊
 Ideo in hūc feci dñi Ihero. Labor: exer-
 cendus est sollicitudo tollenda: q̄ anima
 propter quam queritur vltus: plus est
 q̄ etus: corpus pp qd̄ queritur velti-
 tus: plus est q̄ veltitus. Qui ergo de-
 dit quod plus est: dabit etiam qd̄ minus
 est. sed nota q̄ aia hie accipitur: pro vita
 temporalī. que non durat nisi mediāte ci-
 bo. Et de Lib. super Adat. Anima nō
 moratur nisi in compe cibato: xps autē
 dedit exempla: de volatilibz cū ⁊ ligis
 agri ⁊ c. volatilia pascuntur ⁊ nutriuntur
 lilia aut veltunt. ⁊ sic si deus aues ⁊ vo-
 latilia pascit: que minima sunt: quāto ma-
 gio hoies pascet qui digniores sunt: Si-
 militer ⁊ qui debitam quantitē incre-
 menti dedit. ad quam nō possunt nec
 ebitū adijcere: dabit et nutrimentū. p
 incremento. Ideo dicit ⁊ Auis aut vrm
 cogitans pot adijcere ad saturatā: quam co-
 bitum vnum: Et de veltitū: quid so-
 liciti estio: Considerate lilia agri: quomo-
 do crescant. Non laborant neq̄ met. Di-
 co aut vobis quoniam non est Salomon in
 omni gloria sua cooperatus est sicut vnus
 est istio. Si enim senum agri quod hodie
 est: cras in dñi banum natiūtur deus sic
 veltit: quanto magis vob modice fidei
 Iher senum igitur vlra litteras. possunt
 intelligi reprodi: quare si reprobo: ves
 sit insitio magis bonum. Nam oite ergo so-
 liciti esse: dicentes. quid manducabimus
 aut quid bibemus aut quo operiemur.
 Hec enim omnia gentes inquirunt. Sciz

enſ Pater veſter q: hic omnibus indige
tis. Auerte ergo te. Abi notandū q: d
cit ſet: q: pater: non dñs: Quis ergo
iſſe poſſipolitus ⁊ non pſideratis poſit
deſiderium ſuum in huiſmodi bonis tē
poſalibus. Nunq̄ ſaciatur. Nunq̄ pa
cem by-nūq̄ quietez: ſed ſemper audi
rate cruciatur iuuenalis. Lreſcit amor
nūm: quantum ipſa pecunia creſcit. Ec
cleſiaſtic. quinto. Auarus nūmūq̄ imple
bitur pecunia: ⁊ qui amat diuitias fructū
nō capiet ex eis. Letera vita homine ſe
neſcente ſeneſcunt: ſola avaritia iueneſ
cit. Ideo Apoc. iij. Dicis q: diues ſum
⁊ nullus ego: ⁊ neſcis q: tu es miſer: ⁊
miserabilis. Sap. v. Ann proſuit nobis
ſuperbia: Aut diuitiaz iactantia. Quid
contulit nobis: Traſit̄ omnia illa tanq̄
vmbra: ⁊ tanq̄ nūcus precurrens. Ec
cle. ij. dixit Salomon. Ad agnificauit ope
ra mea Edificauit mihi domos: ⁊ planta
ui vineas: ſeci ortos ⁊ pomeria: ⁊ conſe
ci ea cuncti generis arboribus: ⁊ extruxi ni
bi pſcina aquarum: vt irrigarem ſiluas
lignorum germinatum. Quid offedi ſeruos
⁊ ancillas. multamq̄ familiam habui: ar
menta quoq̄ ⁊ magnos ouium gregees:
vltra oēs qui fuerunt ante me in Jeruſa
lem. Quocirca uau mihi argentum ⁊ aurū
⁊ ſubſtantias regum ac prouinciarū. Sc
ci mihi cōtoros ⁊ cātra trices ⁊ delicias fi
liorum hominum: ſcipſos ⁊ vrecollos in
miſterio ad vina fundēda: ⁊ ſuper greſ
ſus ſum opibus omnes qui fuerunt ante
me in Jeruſalem. Sapientia quoq̄ perfe
teratuit mecum. ⁊ omnia que deſidera
uerunt oculi mei non negaui eis: nec p
hibui eis mecum: quin oī voluptate frue
retur. Quq̄ me conuertitſen ad viuere
fa opera que fecerant manus mee: ⁊ ad
labores in quibus fruſtra ſudaueram: vi
di in omnibus vanitatem: ⁊ afflictionem
animi ⁊ nūdū permare ſub ſole. Quan

ta autem eſſet familia ipſius Salomonis
deſcribitur. iij. Re. iij. vbi dicitur. Erat
autē eibus Salomonis per ſingulos die
s triginta chori ſimiles: ⁊ ſexaginta chori
farine. decem boues pingues: ⁊ viginti
paſcuales: ⁊ centum arietes: excepta ve
natione caprarum: ceruorum. bulaboues
⁊ autium altilium ⁊ c. Exiſtimatur autē
q̄ chous fuerit ponderio libarum miſ
le: ex quo poteſt veriſimiliter deſer
ber: q̄ familia Salomonis erat circa trigini
tamilla perſonarum. Et. iij. Ex. x. dicitur
q̄ Salomon habebat quadraginta milia
preſepia equorum curtilium: ⁊ duodecim
milla equorum. Et. iij. R. e. x. dicitur
q̄ pſdus aurū: quod offerebatur: Salomō
per ſingulos annos: erat ſexcentum ſex
ginta ſex talentorum: ⁊ Abi Grego. ſu
per illud Math. xvij. Simile eſt regnū
celorum homini regi: qui voluit rationē
ponere cum ſeruis ſuis ⁊ c. dicit Triplex
eſt talentum. ſcilicet quinquaginta libras
ſeptuaginta duarum. ⁊ centum viginti.
Accipiendo ergo medium ſercentia ſera
ginta ſex talenta. ſcientur quadraginta ſe
ptem millia: ⁊ nouem centum quinquagi
ta duas libras aurū. Libra autē cōnū
ter facit nonaginta ducatos. Sunt ergo
in ſumma quattuor millionis ⁊ trecentum
viginti millia. ⁊ ſexcenti octuaginta duca
ti: excepto eo quod offerebant viri qui
erant ſuper vectigalia ⁊ ſuper negotioſa
reos ⁊ omnes reges Arabie duceſq̄ ter
re. Argentum autē ſere nullius precij
reputabatur illis diebus: propter maxi
mam abundantiam ⁊ c. Et pro tanto Ari
ſto. li. de re. pñ. dicit nihil appetendum
quod tranſitorio eſt. ſed prepara tibi di
uitias immortales. Ratio autem quare
huiusmodi appetitus nūq̄ ſaciatur: eſt
quia ſitio auaritię eſt in corde ⁊ in ince
ritiis: ipſius hominis avari. Aurum au
tem ⁊ argentum: ⁊ pecunie ſunt ſocij in

capſa: nec ingredi poſſunt hominem ad
extinguendum ſitum cordis eius ⁊ c. Ideo
primo princip ali.
Circum malignitatem autem vitij avari
tatis: poteſt tripliciter eius malignitas cō
ſiderari. ſcilicet.
In acquirendo In acquirendo igitur
In retinendo In retinendo avaritia ſp
In non vtendo In non vtendo avaritia ſp
quod ita mordacitas eſt amor. ad diuitias
q̄ propter illas acquirendas: non curat
de aliquo peccato quantumcunq̄ grauis
neq̄ curat qualiter cunq̄ faciat contra
legem dei: contra iuſtitiam: ⁊ contra ca
ritatem proximū. Talis appetitus quum
eſt in actu: ſemper eſt peccatum mortale.
Dicatur hic de vſurioſo chobis. baro
chobis: falſo contractibus: ⁊ mendacijs.
cum iuramento: furto: rapinis: oppreſ
ſionibus: archimijes: bararijs: ⁊ falſis iu
ſtitię colobus. De quibus dicit Lactā
tius. Homines ſeculi cum ſint omnibus
flagitijs ⁊ ſceleribus inquinati: maximū
bonum iudicant opeo: quas ſi bono arti
bus aſſequi non poſſunt: malio aſſequun
tur. ⁊ fraudant: rapiunt: abſurant: nihil
deniq̄ moderat̄ hant peni habent. oum
modo auro couſcent: audiſſimo ventri
opeo ingerant. Et prima Timo. vj. Radix
eius de diabolo dicit. Nihil inſatiabilem
cupiditatem immittit: vt opibus ſuo ſit
q̄ q̄ compediſus alligatos: a via veritatē
⁊ cruciat. Et prima Timo. vj. Radix
omnium malorum eſt cupiditas. Ideo:
qui volunt. diuites fieri incidunt in ten
tationem: ⁊ in laqueum diaboli. Unde ⁊
poeta. Quid non mortalia peccata co
gio: Auri ſacra fames. Ecceſiaſt. decimo
Quare: nihil eſt ſcelleſtius. Et nil i in
auro: q̄ amare pecunias. Ipſe enim an
nam ſuam venalem ſecit: ⁊ in vita ſua
contempſit intima ſua. Ephe. q̄. quinto
Avaritia eſt idoloſum ſeruitus. Nullus

in Rbe totica. Avaritia omnem homi
nem ad quoduis malificum impellit. Et
Ser. vj. A maior: vq̄ ad m: mores: q̄
ne avaritie ſudent. Et a propheta vq̄
ad ſacerdotes: cuncti faciunt dolum. An
de de eccleſiaſtico loquendo quot. doli
quot ſimonie: quot crabamentis: de be
neficijs: de ſacramento: de venditiō
bus beneficiōrum peiores vq̄q̄ iuda:
qui tantum ſemel vendidit Labſitum: ⁊
vlti Ecceſiaſtici avari: centies in die ven
dunt ipſum. Fiat hic bona practica: ⁊ di
catur. Exemplum illius da buloſo dal
vnguento da tiraz ⁊ c. De ſecularibus
autem: puta de principibus: dicitur Ia.
primo. Principes tu inſideles: ſocy ſu
rum. Omnes diligit numerus: ſequun
tur retributiones pupillo non iudican
t causa vidue non igreditur ad eos: Quia
propter avaritiam. primo efficitur inſi
dulus: deſeruoſo iudeorum ⁊ heretico
reus: ⁊ contra eccleſiam: non ſimenco
cenſuras: neq̄q̄ interdita: danteo operaz
conſultationibus. incantationibus: ⁊ inuo
cationibus demonum. Secundo efficitur
tur ſures: ⁊ latrones tam eccleſiarum: q̄
populorum: cum mille artibus: ⁊ inſiſ
tijo. Tertio efficitur diligenteo mune
raz: habentee oculos ſemper ad retr
butione: ſine quibus non faciunt iudic
tia. neq̄ iuſticiam: nec iam ſunt domini
ſed tyranni. De quibus dicitur. Ecceſt.
vigefimo ſecundo. Principes eius in me
dio eius: quaſi lupi rapientes pedem:
ad effundendum ſanguinem ad perden
das animas: ſcilicet: ex deſperatione: ⁊
ſcaldalo: ⁊ aare luca ſectando: quia qua
ſi oēs effecti ſunt mercatores: ⁊ q̄ peius
eſt prophete eou. i. peſſiores ⁊ philarij
ſimū eos abſq̄ tempore: diuinent eo
eius mendatij. Fiat bona practica. De
reliquis autem dicitur. Ecceſt. i. Auarus
g iij

animam suam venalem facit: et in vita sua contempnit intima sua.

CSecundo in conferuando autem seu retinendo committitur auaritia. In retinendo aliena et male acquisita notabiliter inuito domino: ex auaritia. Similiter et aliorum premia et mercedes. Unde talis auaritia est peccatum mortale. Ideo Deuter. xliij. Non negabis mercedem indigentis pauperis: sed eadem die reddes tibi premium laboris sui ante solis occasum: quia pauper est. et ex eo sustentat animam suam. Et Tob. iij. Quicquid quis tibi quid operatus fuerit. statim ei mercedem restitue: et merces mercenarij tuis apud te omnino non maneat. Similiter in retinendo bene acquisita: quando tantus est amor ad illa quod faceret contra diuina mandata. aut contra charitatem proximorum. non subueniendo extreme necessitati. potiusque parare se illis bonis. Ecclesi. v. Est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole: diuitie conseruare in malum domini sui. non solum anime sed etiam corporis etc.

Tertio in non vtendo: committitur auaritia: quando homo est ita tenax: quod patitur notabiliter in se et in sibi commissis de familia sua. Eccl. vj. Est et aliud malum quod vidit sub sole: et quidem frequens apud homines. Vir cui dedit dominus diuitias et honores: et nihil deest anime eius et omnibus: que desiderat. nec tribuit ei patrem deus vt comedat ex eo: sed homo extraneus vocabit illud. Et alibi dicitur de auaro. Quinctio diebus vite sic comedit in tenebris: et in crumina multa. Et in tali familia vbi regnat talis auaritia: semper sunt iurgia et turbatio: hec: quia Prover. xv. Conturbat domus suam: qui secatur auaritiam etc. Ideo Tullius. i. de officio. Nihil est tam auarum: quam parui animi: quod amare pecuniam. Unde quod plurimi Romanorum vi-

ri generosi maxime contempserunt auaritiam. Fiat bona practica: et dicitur exemplum illius Regine del tuto. Et exemplum illius vetule de Venetio. in hospitali sancti Bertolamei etc. Pro secundo principali.

CAd tertium autem principale: dicitur exemplum de Acab. et Naboth. iij. Reg. xvj. Et exemplum Ricotai capelli in albigena etc. Pro Tertio et vltimo.

CDe peccato mendacij.
CSeria tertia quarte ebdomade.

Sed dixerit quia

nescio eum: et similia vobis mendax. Joan. viij. Hec est differentia inter scientiam nostram: et scientiam de qua scietia dei causa res: nostra autem causatur a rebus. Lomen. xj. Adetha. Scientia dei causat res: nostra autem causatur a rebus. Ideo. ij. Ad eth. dicit. Uniquodque sicut se habet ad essentia ad veritatem. Unde orta est maxima illa qua dicitur: ad eo quod res est: vel non est oratio dicitur vera vel falsa. Quia. i. Ad etha. Non eo quod videtur: et apparet: hoc verum est. Soluit ergo deus Qui est veritas. nos eo esse veraces. Jos. viij. vt scilicet sicur cognoscimus et intelligimus: ita loquimur. zacho. viij. Uogmiti veritate vultus quisque cum proximo suo et iuramentum mendax ne diligatur. Et ne putemus ipm dixisse mendacium: quia in Evangelio dicit. Ad ea doctrina non est mea: quia sm Aug. q. intelligebat sic. Ego qui sum doctrina. sapientia. et verbum patris. non sum a me ipso: sed a patre etc. Hec beatus dicitur: et patrem patre nro Adam. mendax esse facti sumus. Sicut in ps. David dicit. Saluum me fac deus: qui desicit lectus: qui diminue sunt veritates a filijs homi-

minus etc. De mendatio igitur in presenti tria videbuntur: vs.

Quiditas. **A**lignitas. **D**atij dist. **T**heologicis. **P**unitio. **P**recipue. s. Pro. ha. fe. q. c. x. art. i. z. iij. Et dist canonice. xij. q. ij. c. Beatus Paulus etc. Distingunt mendatum per textum Aug. xij. de ci. dei. qui dicit. Mendatum est falsa significatio vocis: cui voluntate fallendi. Ubi notandum quod dicitur. xij. q. ij. Hic autem dicitur alio textu Aug. Memo mentio iudicandus est: quod dicit fallum quod putat esse verum. Quia quatum in ipso est non fallit ipse sed fallitur. Unde Mosca super illud ps. Labia dolosa in corde et corde locuti sunt etc. dicit. Ubi est duplex cor. ita quod aliud dicitur: et aliud intendit: ibi proprie mendatum est etc. Si ergo quis dicit fallum: et adit voluntas fallum dicere. et intentio fallum impediendi: tunc proprie mendatum est. primo materialiter: quia fallum dicit. ij. Formaliter: propter voluntatem. fallum dicendi. ij. Effectiue: propter intentionem: fallum impediendi. Et tunc mendatum nunquam potest esse licitum. et eo: quia semper malu est ex genere suo. Et probatur sic. Nam in i. Poly. dicit. Quod nulli animalium. sermones habet. nisi homo. Et in ij. de Anima. lingua comitatur ad duo opera nature: scilicet gustus et loquela. Et in ij. de Anima. Lingua tantum habet homo: vt significet aliquid alteri. Et Plato in Timeo. Ad hoc non bis datus est sermo: vt manifestent multae voluntatis indicia. Et in i. per Jer. dicit. Aristo. Hocce sunt note earum que sunt in anima passiones. Quia ergo mendatum semper pervertit istum ordinem nature: ideo semper est actus cadens super indebitam materiam: et per consequens illicitus. Nam bonum fecim Dyonysium. iij. c. de di. no. est ex intentione causa. Ad alium autem ex particulari defectu;

Unde. iij. Etby. Terax est laudandus. et mendax vituperandus. Item videmus. Some mendatum pium est et si sciendum. Et plato in ij. de republ. Mendatum mendatum si modo verum dici potest: et homines oderunt: atque di. Unde Anselmus i multis peccatis potest deus dispensare: sicut in furto. luxuria hominibus etc. In mendatio autem non potest: quia est contra seipsum cum fit veritas. Ideo: Prover. xij. Abominatio sunt domo labia mendata. Unde mendaces sunt filij diaboli: non dei: De quibus dicitur. Jos. viij. Hos ex patre diabolo estio etc. Et in ps. Filij alieni meriti sunt mihi. Unde Aug. xij. q. ij. Terra vti quod propterea instituta sunt: non vt ea se inuicem homines fallant: sed vt eis quisque in alterius noticiam: cogitationes suas proferat. Ideo. xij. q. ij. c. Hic autem. Terbio vti ad fallacias: non ad quod in situta sunt: peccatum est. Nec ideo vti in mendatum putandum est non esse peccatum. quia possunt aliquando aliter prodesse mentiendo. Possunt enim. et furando: et adulterando prodesse. Eccl. vj. Non velle mentiri omne mendatum. Et. xij. q. ij. Some genus mendatum in sum opere fugere: nec casu nec studio loquaris fallum. nec vt propositi metiri sit deo nec qualibet fallacia vitas altitudinis. caue mendatum in omnibus. Et. xij. q. ij. c. Punitum. Quisquis esse aliquod genus mendati: quod peccatus non sit putatur: decipit semetipsum turpiter. Et Iterum. xij. q. ij. Adhibi autem non absurde videtur: omne quidem mendatum esse peccatum: sed multum inter est. quo animo. et de quibus rebus quisque mentitur. Et. xij. q. v. Laete fratrea mendatum: quia omnes qui amant mendatum. filij diaboli. Et. xij. q. ij. Nec artificioso mendatio non simplici verbo. opoitet quemque decipere: quia quomo-

colibet: quis mentitur: occidit animam: et est ter. Augu. in lib. de conflictu vitiorum. Sap. i. Quod mentitur: occidit animam. L. euitic. xviii. Non mentis mini. nec decipiet vnusquisqz proximum suum. Et in ps. Iheredes omnes qui loquuntur mendacium: Et in alio ps. dicitur. ego dixi in excessu meo: omnis homo mendax. Et Jeremie. viij. Ad prope ta vltas ad sacerdotē: omnes faciunt mendacium. Nam vt de ecclesiastico dicitur: mō quidaz mentuntur: ne sequitur humilitando: vt humiles reputentur. xxij. q. ij. Lum humilitatis causa mētris. si peccato: non eras mentiēdo: efficeris. Et ibidem. incauti sunt humiles: qui mendacio se illaqueant. Quidam autem mentuntur in vita et moribus: quia secundū Ambro. Non solum in falsis verbis: sed etiam in simulatis operibus mendacius est. Et. iij. Ety. secundū hanc virtutem Quis verum dicit: et in sermone et in vita. Quot hypochryte. quot gabada. quot saratani. quot surmatōes etc. Qui ad extra videntur oues: et intus sunt lupi rapaces etc. Di. xl. Ad vltis sacerdos etc. paua sacerdotēs. Ad vlti nomine. et pauci operatione. Ad ab. xxij. Super cathedram Moysi sederunt. Scribunt et pharisei: omnia quecumqz dixerint vobis seruate et facite: sed quos vero opera eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt. Ad Roma. ij. Qui alius docet: et ipsum non docet. Ipedicacō nō firmandū. et furarior. Hiero. ad Nepotianū. Nō confundant opera tua sermo ne tuo: omne forte cum in Ecclesia predictaueris: tacitus quis dicatur. Cur que do ceo: et ipse non facit? Alij mentuntur de deo. de sanctis etc. Ipropter concursum populorum: dicendo mille mendacia et somnia et visiones: ad propiaz exaltationem et gloriam. sed contra veritatem: de trabendo dignioribus et melioribus se.

Ideo tales notent Mosas super. ij. Cor. xv. que dicit. Mendacium est aliquid falsi de deo dicere: et si ad eius laudem videretur pertinere. Et si hoc est botenduz de deo: multo magis de sancto. De religio: sibus. De seipso. etiam propter aliquos filatem: quia Augu. in libro cōtra mendacium. xviij. q. ij. Octo sunt genera etc. In sexto genere mendacij dicit. Ad fecerit piteram vero salutem: nullus deducitur ex opitulate mēdacio. Ideo Apoc. xij. Non intrabit in illam scilicet eterna beatitudinem: aliquid coinquinatum. faciens abominacionem et mendacium. Et. xxij. c. Forte canes et omnis q amat. et facit mendacius. Sunt autē aliqui qui ita habitant: sunt in mendacio: q tantū gaudent cum mentiunt. De quibus dicitur. iij. Ety. Mendax eo q talis est secundum habitū. ipso mēdacio gaudet: Si aut dicit de obsequitibus Iherosolym in Egypto: de quibus habetur Exo. i. c. Et de Abraam erga Sarraam Gen. xij. Et. xx. Et de Isaac erga Rebecca. Gen. xxv. Et de Jacob pira Esau. Gen. xxvij. Respondet. Ety. vbi supra. artic. iij. q obsequitice fuerūt remunerate a deo: non obsequitice mendacij: sed propter timorem sicut expresse dicitur Exo. i. Quia timerunt obsequitices deum: edificauit illis domos etc. Abraam autem: et Isaac tacuerunt veritatem: et non dixerūt mendacium. Jacob autē erat Esau. iure priuogenturie quam iam emerat ab ipso Esau: de quo Augu. xxij. q. ij. dicit. Opōnitur q Jacob mentiēdo et sibi profuit et alij nocuit: nec tamen reprehēditur sed cōmendatur. Sed Jacob dicitur de esse Esau primogenitus. nō est mēditio. Nam enim dixit se esse primogenitum nascendo. sed ius primogeniturie illo vendente rite ad eundem. Sic et christus Joannem dixit esse bellum. nō in psona sed imitatio virtutis etc. Pro pmo etc.

Ad secundū principale: quāta sit malignitas ipsius mēdacij declarat Aristot. de rep. in. c. iij. dicens. Mendacius est vltis omnium reproborū et materia vitiosus: generat namqz detractionem. Detractio autem generat odium. odium autē generat iniuriā. iniuriā generat persequitiam. persequitiam generat iracundiam. iracundia generat repugnantiam. repugnantia generat inimicitiam. inimicitia generat bellum. bellum vero diffusio legem: et destruit ciuitatem. Veritas autem radix est laudabilium: materia omnium bonorum. Sed notādū est q Augu. dicit in Endostridone: habetur. xxij. q. ij. c. In ipsarum super illud ps. Iheredes omnes qui loquuntur mendacium. Non est de omni mēdacio intelligendū. Sunt enim quedam mendacia: in quibus: et si sit aliqua culpa: non tamen damnabilia sunt. Item Augu. vbi supra. xxij. q. ij. Duo sunt genera mendaciorum: in quibus nō est magna culpa. sed tñ non sunt sine culpa: cum aut iocamus. aut proximo consulendo mentimur. Et iterum idem Augu. xxij. q. ij. Octo sunt genera mendaciorum: que tamen causa bencitatis reduci possunt principaliter ad tria: scilicet. Ipernitiosum. Mendacium ergo Officiosum. pernitiosum est. c. Jocofum. Ea que sunt ficta et est semper mortale: et si creditur dicitur. c. Nō solum est mendax: sed etiam beneficius etc.

Secundo quando dicitur mendacius in iudicio quum iuridice proceditur. et si ius est pro eo. est mendacium pernitiosum propter reuerentiam iudicij.

Tertio si predicato: in actu predicacionis. ex pposito: et non ex lapsu lingue. dicitur mendacium: similiter est pernitiosum. Job. xij. Non indiget deus vestro mendacio: vt pro eo loquamini: doloz

Super quo Grego. dicit. Deus mendacio non eget: quia veritas fulcitur nō querit Aurilio falsitatis. Ch. o. Ety. in iij. d. xxvij. artic. iij. ad. iij. Et. sa. se. q. et. artic. iij. Ad vlti. In quendo de vi ris in statu perfectionis dicit. Quod in illo tantum que ad officium conferant de veritatis spectant. si a veritate deuiant. non est dubius quum peccarent mortaliter mentiēdo: sicut in doctrina et iudicio. Et Scotus in. iij. vbi supra: dicit q mendacium locofum et officiosum: quous de se non sunt mortalia. vltis imperfectio: tamen vtraz sunt mortalia vltis officiosum in statu excedere perfectionem: vt puta docere. predicare. et iudicare etc.

Quarto similiter mendacium pernitiosum est. ad quod sequitur notabile damnum proximo in fama: aut rebus: sicut de testibus contra Iacob. iij. Re. xx. Et de duobus semibus contra Susannam. Dani. xij. Mendacium autem officiosum est: quando quis dicit falsum sine damno proximo cum vtilitate alicuius repositi vlti spirituales: sicut in Empuonibus et venditiōibus. Ipropter qd Ihero. xx. dicitur. Ad alium est malum est: dicit omnis Empuon: et quum receperit gloriam. Sed si tale mendacium sit cum iuramento: efficitur pernitiosum et mortale etc. Ad do bar. bar. o. i. co. s. o. n. v. et v. n. becharij. caligari. specijari etc. Mendacium autem iocofum est: quod sit placendi cupiditate. Et quod quidem si fiat cum iuramento. est semper pernitiosum et mortale propter abusionem iuramentum: tunc autem est veniale de sui natura etc. Si autem queratur: an tantū peccet qui tacet veritatem: sicut qui loquitur mendacium: respondet Augu. xj. q. ij. Quisquis metu cuiuslibet pntis: veritas te occultat. iram dei super se prouocat

q; magis timet hoïem: q̄s deum vterq; autem reus est. ⁊ qui veritatem occultat ⁊ qui mendacium dicit: ⁊ ille prodesse non vult: ⁊ iste nocere desiderat. Unde Grego. in Psalms. distin. xvij. Sit rector discretus in silentio. vtilis in verbo aut tacenda proferat. aut proferenda reticeat. Similiter non esset mendacium: non attendendo promissum mali ⁊ viciosum. xxiij. q. iij. In malis promissio refcende fidem: ⁊ in turpi verbo muta decretus. Quod incaute vovisti. vide ne factas displicet enim deo infidelis ⁊ stultus promissio. Unde Tullius primo de officijs. Nec promissa igitur servanda sunt his quibus promissio fit invidiosa sunt: nec si plus tibi noceat q̄s illi proficit cui promissio. Pro secundo principali. scilicet: malignitate ⁊c.

Ad tertium principale habetur exemplum. Actuum. v. de Anania ⁊ Saphira quos ad intercessionem Petri apostoli. diuina iustitia grauior puniunt pp̄ illos mendacium ⁊c.

De Illuminatōe seu iustificatōe peccōis
 Seria quarta quarte ebdomade

Ecce lumen ex

spūto: ⁊ lūmī super oculos eius. Joban. ix. In finitudo nature semp. fuit declinare ⁊ fugere quod triste est: ⁊ appetere delectabile. viij. Ethycozum. Itā maxime fugit triste ⁊ appetit delectabile. Sed quia ille qui se det in tenebris non potest delectari. To bi. v. Quale gaudium mihi est: qui in tenebris sedeo: ⁊ lumen celi non video. Is homo maxime lucē desiderat ⁊ oculos lumen. Et i. ad he. of. Deo homine: natura scire desiderat. Et ideo subdit. si gnum aut est ⁊ sensū dilectio: vnde ma

gis diligimus sensus visus. q; plures di ferentias rerum nobis demonstret. Sic in spiritualibus lumen oculos est gratia sine qua nihil boni agere possumus. An de iste cecura: naturate: significat ge nius humanum: qd in parente primo: per didit lumen gratie: ad quā p̄ h̄z iustifican ⁊ restituit. Dicatur euāgelij. Tria igitur de iustificatione seu illuminatione peccatoris videbuntur. scilicet.

Dignitas illuminationis Ibi scilicet
 Causa operationis lu. ex spu.
 Executio impositionis ⁊ si super
 oc. eius. Et de ⁊ la: in na. Siloe. qd inter
 missus. Abijt: la. ⁊ ve. videt. Ad omū
 magna est q̄s apud Theologos. vtrū. si iu
 stificatio ⁊ illuminatio peccōis sit maximū
 opus dei: ⁊ vtrū sit miraculosum. Et vtrū
 q; non sit maximū opus dei. Primo: q; opus
 maius est ex nihilo aliquid facere: q̄s ex
 vno sacre aliud: sed in creatione mundi
 ex nihilo fit aliquid: ⁊ ex illuminatione pecc
 eatoris ex peccatore fit iustus ⁊c.

Secunda est. Per illuminationē
 consequitur aliquis gratiam vie: sed per
 glorificationem consequitur quia statum
 patris qd est maius q; ad ab. x. Qui
 minor ē in regno celoz: maior est illo. si
 viator: ergo maius est in hoīe iustificatio
 q̄s iustificatio per illuminationē. Et
 Aug. x. de ci. dei. x. vj. Illa visio dei tā
 te pulchritudinis visio est: tāto q; ante
 dignissima. vtrū. sine hac q̄s subdit alijs p̄
 dita nō dubitet Plotinus p̄s iustificati
 mū dicere. Et alibi idē Aug. dic. Illa iust
 tia q̄ non deus adimplebit cū vultu suo
 nihil alijs regret: qd bñ intellexit Ibi
 lippus cū dixit. Dñe unde nobis patrē
 ⁊ sufficit nobis.

Tercia est. Per illuminationē
 peccatoris per illuminationem ⁊ cor. dicit
 natur ad bonum particularē ipsius crea
 tio autem mundi ad bonum totius: vni
 uersis: sed primo Ethyco. bonum quanto

comuniq; tanto diuini: sed de bono
 creationis vniuersi dicit Criso. in lib. de
 compunctio cordis. Et si milleis moria
 mur. Et si o. mnes virtutes animi explea
 mus. nihil dignus gerimus ad ea que ipsi
 percipimus a deo. Et de quomodo in
 nullo indigeat nostri. in omnibus enim
 sufficit sibi: tamen cum non essemus esse
 nos fecit. animamus inspirauit: tales qua
 lem. nulli ex omnibus animantium que
 sunt super terram Paradisum planta
 uit. Celum extendit. terram subtrauit:
 Lunam accendit in vniuerso mundo
 resplendentia. terram virgultibus. varijs
 vrbz ⁊ stagnis: repleuit. celum fontijs
 astrorum choris depinxit: vt nobis no
 etem die ipso faceret gratiosum. simul ⁊
 somnij salubritas. per quietem vires co
 poris repararet. quas labor diurnus ab
 sumit.

In oppositum autē dicit. in ps. Ad
 ieratioe eius super omnia opera eius.
 Et in oratione dicit Ecclesia. Deus qui
 omnipotentiam tuam parcendo maxime.
 ⁊ misericordem manifestas. Et Augusti sup
 illud Jo. xij. Qui credit in me opa que
 ego facio. ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora hominū
 faciet. dicit. Maius opus ē vt ex impio
 iustus fiat. q̄s creare celum ⁊ terras. Ad
 hanc igitur difficultatem: dñi Theologi:
 precipue s. Tho. i. ij. q. c. xij. art. ix. ⁊ x.
 Et in q. de pot. dei. q. vi. art. ij. Et in ij.
 cōtra Hen. c. xxix. Dicit: q; vniū opus
 pot̄ dici magnum dupliciter. Ano modo
 ex parte modi agendi: sic creatio p̄
 quam ex nihilo aliquid fit: est maximum
 opus dei ⁊c. Alio modo ex parte magni
 tudinis: eius ad quod fit: sic iustificatio
 peccatoris per illuminationem gratie.
 maximum opus dei est. Ideo Aug. post
 q̄s dicit q; maius est vt ex impio iustus
 fiat. subuenit. Quia celum ⁊ terra tran
 sibunt. p̄destinatorum autem salus ⁊
 iustificatio permanebit. Similiter aliqd

dicitur magnum dupliciter. Ano modo
 secundum quantitatem proportionis: ⁊
 sic comparando gloriam ad eum qui iū
 in gratia constitutus est. ⁊ gratiam ad eū
 qui in peccato est magis: excedit gratia
 peccatoris q̄s gloria iusti. Ideo Au
 gusti dicit. iudicet qui potest. vtrum ius
 tus sit iustus beatificare: q̄s impius ius
 tificare. certē ⁊ si qualis sit vtrūq; po
 tēte: hoc maioris est misericordie. Et sic
 ad illud de bono vniuersali: quod quan
 to cōmuni: tāto diuini: dicit sanctus
 Tho. q; verum est si accipitur in eodes
 genere bonitatis: sciendum est q; bo
 num bonitatis vniuersalis est q̄s bonum
 nature totius vniuersi. Et de ⁊ in Eua
 gelio dicitur. Quid enim proficit homi
 ni si lucratur vniuersum mundum: ani
 me vero sue detrimentum patiat? Aut
 quam dabit homo cōmūtionem pro
 anima sua? Et sic patet prima pars diffi
 cultatis. Utrum autem iustificatio ipsa
 per illuminationem gratie sit miraculo
 sa: dicit sanctus Tho. i. ij. art. x. In Loz.
 q. q; tria possunt cōsiderari in opere mi
 raculoso. Primum potentia agentis: et
 sic tam iustificatio per illuminationē gra
 tie. q̄s omne opus: quod a solo deo fieri
 potest: dicitur miraculosum. Secundum
 forma inducta que est ipsa: naturales po
 tentiam: talis materię. sicut in iustificatio
 ne mortui. ⁊ secundum hoc iustificatio per
 illuminationē gratie non est miraculosa.
 q; nāiter anima ē capax gratie. Et eo. nō
 q; anima est ad imaginem dei: capax est
 dei per gratiam: teste Augusti. ⁊c. Ter
 tium in solitudo modus contra consuetū
 cursu nature. in causando talem effe
 ctum: sicut cum aliquis infirmus subito
 ⁊ statim sanitatem consequitur. q; natu
 ra non potest. nisi mechāntibus reme
 dijs: ⁊ in tempore debito: sic quantum
 ad hoc iustificatio per illuminationē gra
 tie est quandoq; miraculosa. quandoq;

non Consuetus enim modus est: vt pau-
 ledat de imperfecto: ad perfectum pro-
 cedat: quia charitas incoartam eretur au-
 gerit: aucta perficit: et teste Augusti. Sed
 quandoq; tam vehementer deus mouet
 animas. vt statim perfectionem iustitie
 assequatur: sicut in Paulo apostolo. cu-
 ius conuersionem et iustificacionem per
 illuminationem gratie solus celebrat. Et
 desia. tanq; miraculosam: contra com-
 mune cursum. Paulo dignitate igitur istius
 iustificacionis per illuminationes gratie.
 opus fuit facere lutum ex sputo. et
 fieri hominem: vt sic diuinitas humani-
 tati personaliter vniretur: et spiritus
 vniter pulueri. Mas sputum a capite est.
 et secundu apostolus. caput xpi deus. En
 de diuinitas vnita pulueri nostre huma-
 nitatis in Christo: fecit ipsum lutum et
 vnguentum salutis nostre. Quia igitur
 et veritas: per Iesum christum facta est:
 Unde et in canticis dicitur. Currimus
 post te in odorem vnguentoru tuorum.
 Et Bernardus. Non paruus fuditur robur
 attulit mibi: q; magnus ille vir de excel-
 so celorum descendens. visitare dignatus
 est me. misereri mortuo. coequari paruo.
 ecco impartiri lumen oculis. Paulo pri-
 mo principali.

Circa aut causam iustificacionis mul-
 te fuerunt opinionones. et Iam diligens
 sicut recitat. s. Tho. in i. parte. q. xliij. ar-
 ticu. v. in 2. q. q. soluit q; merita pece-
 dentia: sint causa iustificacionis. Tenebat
 enim omnes animas ab eterno creatas.
 et secundum varias ipsarum dispositio-
 nes. eisdem in posterum corpora adapta-
 ri. in quibus corporibus ipse vt uoleat aut
 vitiose vivebant. secundum proprias bo-
 nitate vel malitia. Sed apostolus Paulo
 non hunc errorem excudit: loquendo de
 Jacobo et Eua. quorum vnus electus fuit.
 alter reprobatus. et dicit Rom. x. Luz
 nondum nati essent: aut aliquid egissent

boni vel mali: non ex operibus sed ex vo-
 cante dictum est. Jacob dilexit. Eua au-
 tem odio habui etc. Alij autem sicut pel-
 lagiani dixerunt merita pncipio: non ee
 ca iustificacionis. Coluerunt enim q; ini-
 tum beneficiendi. sit ex nobis: consuma-
 tio autem ex deo. Contra quos similiter
 Apostolus. ij. Cor. ij. dicit. Non sumus
 sufficientes. cogitare aliquid a nobis: qua
 si ex nobis: sed sufficientia. nostrare deo
 est. Et Augusti. de cor. et gratia. Sine gra-
 tia nullum profus. sine cogitudo fuis vo-
 tendo. sine operando facit homines bo-
 num. Nonnulli alij vulerunt. q; merita
 futura esse causa iustificacionis. Solue-
 runt enim q; deus preuidens aliquos be-
 ne vturum gratia. eidem gratiam conce-
 dit. Quod vtq; falsum est. quia ipsa bo-
 na opera futura. iam sunt effectus gra-
 tie. et per consequens non possunt esse re-
 spectu vnus et eiusdem: causa et effectus
 q; vtq; sequeretur si gratia daretur: ta-
 q; gratia preuiderit deus ipsam bene vtu-
 rum gratia. Quid ergo sit causa iustifica-
 tionis: dicitur q; sola dei clementia et bo-
 nitas. Unde Ambrosius. Deus que digna
 vtu vocare vocat: et que vult religiosum
 facit: et si voluisset Samaritanos: ex in-
 deuotis deuotos fecisset. Et Augusti. su-
 per Ios. Quem trahat: et quem non tra-
 hat: quare istum trahat. et istum non tra-
 hat: noli velle iudicare. si non vis errare.
 Quia si non iustificamur: amputatur no-
 bis ex eo q; prestamus impedimentum:
 non faciendo quod in nobis est. Unde
 quantum sit ex parte dei. dicitur Apoc.
 ij. Ecce Ibi ad hostium et pulso. Si quis
 aperuerit mibi intrabo ad eum et cenab-
 o cum illo etc. Et quid dicit pulsando
 Etq; vade et Laua in natatoria Siloe. i.
 in lachrymis penitentie. Et Iam. i. Epi-
 stola. Laua munda munda estote. auferite ma-
 lum cogitationum vestrarum ab oculis
 meis. Quia dicit agere peruersi: dicit

benefacere. Subuenite oppresso iudica-
 te pupillo defendite victimam: venite et
 argue me dicit dominus: Quia si fue-
 rint peccata vestra vt cocinui: velut nix
 dealbabitur: et si fuerint rubra: quasi s-
 mulcus: velut lana alba erunt. Quasi si
 volueritis et audieritis me: bona terre
 concedetis. Nec debet homo desistere a
 bonis operibus: dicendo. Si sum prede-
 stinatus: omnino saluabor. Si autem non
 omnino damnabo. Lum Augusti. dicat
 Qui fecit te sine te: non saluabit te sine te.
 Qui autem sit facere quod in te est
 declarat. Adag. Raynerius de piscis in te
 feda parte summe sue in titu. de libero
 arbi. c. xj. dicens. Quando homo de pec-
 catis suis debite conteritur: quando eius
 affectus in deum fertur: tunc facit q; in se
 est: et ad recipiendum gratiam se dispo-
 nit: et sic ea recipit. Et sic pro. ij. Inep. ait
 Circa executionem autem impositio-
 nis: sex modis iustificat homo. vj.
 Per somnium et reuelationem.
 Per angelicam illuminationem.
 Per diuini verbi penetrationem.
 Per diuinu iudicio: cōminatōes.
 Per miraculorum perperationem.
 Per deificam operationem.
 Ad primu dicitur S. ij. de Pba-
 raone cui in somnio apparuit deus rep-
 hendendo eus sup Sarra vxore Abaa:
 Et d. Job xxxij. dicitur. Per somnium
 in visione nocturna quando irruit sopor
 super hominem: tunc aperit aures viro-
 rum: et erudiens eos instruit disciplina:
 Si autem dicatur: q; non est danda fides
 somnio: dicitur quod verum est. de som-
 nio que procedunt ex mima potatione:
 non de somnio procedentibus a deo: de
 quibus dicitur in euāgelio. Angelus do-
 mini apparuit in somnio Ioseph. etc.
 Ad secundum dicitur Actu. xj. Ide-
 trus quidem seruabatur in carcere. Et
 subditur. Angelus domini astitit. et lumen

refulsi in habitaculo: percussosq; latere
 Petri excitauit eus dicens. surge veloci-
 tius: Et ceciderunt cathene de manibus
 eius.
 Ad tertium. Debe. liij. Cuius est ser-
 mo dei: et penetrabilis: omni gladio an-
 cipiti.
 Ad quartum. ij. Re. xij. de David p
 Mathan. etc. Et liij. Reg. xx. Et Saie.
 xxxvij. de Ezechia rege etc. Similiter d
 Minuitis Jone per totum.
 Ad quintum exemplum habetur de
 latrone q; visis miraculo in passioe xpi
 si. conuersus fuit. Similiter et Diony-
 si propter eum illuminatione. a Paulo
 Ad sextum habetur de paulo Actu
 it. de quo. s. Tho. liij. parte. q. lviij. articu.
 vj. in Respō. ad tertium dicit q; xpi
 vis descendit personaliter ad conuertē-
 du Paulu. Et sic Paulus abiit: et lauit
 et venit videns etc.

De vitio et peccato Ire.
 C. Seria quinta quarte ebdomade.

Ecce desum-
 ctus efferebat. Luce. viij.
 Soluit Aristoteles. viij. s
 aialibus q; nā dat vnici
 q; q; sibi cōuenēs ē. Et in. xvij. dic. De
 q; q; facit nā ē fm ordinē. Et. vij. Iby.
 Pibli iordanū ē a nā. Nā nā est cā ois
 ordinationis. In multis aut aialibus: po-
 suit nā instrumēta et arma defensionis:
 sicut dente: cornua. vngues aculeum.
 rostrum etc. vt se defendat: a contrariis.
 Unde lib. de Animalibus dicitur. In
 nia animalia quantuncq; mita. si ledā
 tur ad iram concitantur: et natura. Ido-
 mmo autem arma: sunt ratio et intellec-
 tus. Unde Aristoteles in Epistola ad
 Alexandrum dicit. Concupiscētia et
 Ira: et reliquis: reliqua vniū animalia.

ratione autem nullam animum vitium nisi homo et. Ratio ergo et intellectus in homine sunt quasi muri ciuitatis: cum artillario legum et prophetarum: cum quoque debet homo defendere. Sed hec qua multi efferuntur per iras quasi moti: sine ratione et intellectu extra ciuitatem: sensu patet in euangelio: de peccato igitur ire. Tria videbuntur videlicet, **Quiditas** Ad primum et **Speciera diuersitas** qd Dominus et **Punitio** Theologi: precipue q. Tho. ij. ij. q. di. vij. ar. ij. et. ij. dicit q. Ira est appetitus vindicte. Et **Maia**. Ira est accessio sanguinis circa cor. Et **Lassitudo**. Ira est motus animi q. tatiuo. ad penam inferendam. Et in ij. **Rhetorice** Aristoteli. Ira est appetitus contrarij doloris: cum tristitia punitiois: propter paruersionem sui vel suorum. **Unde v. Idoly**. dicitur. Contumelia est causa ire. Et ij. **Rhe.** Ad omnem iram sequitur delectatio: propter punitioem. **Unde Homerus** dicit q. ira dulcis: est melis. De quibus. **Proouerbi**. i. Letantur cum male fecerint: et exultant in rebus pessimis. Et in ps. dicitur. Quid gloria ris in malitia: qui potens es in iniquitate? **Et** vsq. aut talis ira sit bona vel mala? **Respondendum** est qd dicit **D. O. iij. c. de di. no.** **Abalium** anime: est peccator ratione esse. **Unde** in modo igitur ira potest considerari: in duobus modis. **Uno modo** in quantum sequitur iudicium rationis: et regula tur ab ea: et tunc talis ira non est mala: imo licita et necessaria: precipue his qui possunt. **Unde** **Thyl.** super **Abathie**. Si quis irascitur fratri suo sine causa: reus erit. **Aut** autem irascitur cum causa: reus non erit. **Item**. si ira non fuerit: nec doctrina proficit: nec iudicia stant: nec crimina compescunt: et. iij. **Et** ij. **Ido** ira scilicet in quibus oportet insipientes esse videtur: et qui non oportet: neq. quando:

neq. quibus oportet: videtur enim: non sentire: neq. trisitari: et non iratus: non esse vindicatus: iniuriat enim autem sustinet: re: familiares despiciere: sermone est: super quibus verbis dicit. s. **Tho.** in scripto ira causatur. ex tristitia: tristitia autem est sensus nouem: nisi igitur aliquis non irascatur in quibus oportet irasci: consequens est: qd non doleat de eis: et ita qd non sentiat esse mala: qd pertinet ad insipientes et. Et super verbo. **Et** non iratus et. dicit idem. s. **Tho.** **Ira** est appetitus vindicte: qui ergo non irascitur in quibus debet vindicare: qd non vindicat: ea que debet vindicare: quod est vituperabile. **Ido** est autem intelligendum qd aliqua vindicta non possit fieri cum iudicio rationis sine ira: sed quia motus excitatus a iudicio rationis facit promptiores homines ad recte iudicandum et. Et super verbo iniuriatum autem et. dicit. s. **Tho.** **Ira** ad seruilem animum pertinet: qd aliquis despiciat familiares suos et qd sustineat iniurias subita scilicet qd non repellat iniurias debito modo. **Dec** omnia. s. **Tho.** super. iij. **Et** hoc. **Et** **Ambr.** **Irascimini** vbi cui potest: et cui irasci debetis. **Item** non fieri potest: vt non rerum in dignitate moueamur. alioquin non virtus: sed lenitudo et remissio iudicatur. **Et** **Greg.** in. y. **Ad** os. **Uinc** robustius ratio contra vitia erigitur: quando ira subdita rationi famulatur. **Et** **Ber.** **Item** irasci: vbi irasci. est: nolle emendare peccatum est: plus vero irasci qd irascendum est: peccatum: peccato addere est. **Ido**. lxxv. **du.** dicitur. Inferioris ordinum culpe: ad nullo magis referende sunt: qd ad negligentes de se delos rectores: qui multam sepe nutriendam pestilentiam: dum austeriorem dissimulant adhibere medicinam. **Et** **Greg.** in. **Ido**. dist. xliij. **Sic** reos: sepe naq. qd rectores improuidi humanam amittere gratiam soim: dantes: loqui libere re:

ta pertimescunt: contra quos per **phesiam** dominus dicit. **Canes** muti non: **ya** lentea latrare **Isa.** lvi. **Sed** et **Dio.** **lib.** de. di. no. dicit. **Ab** inuictus autem omni bus factus canis: iam non est canis. **Ambr.** de **Isa.** xvi. dicitur. **De** pallote et rectore nimis somnolento et **dulci**. **De** pallote et **ido** ly: quid tu hie aut quasi quibus hie? **Quia** excidit tibi hic sepulcrum. **Et** **Greg.** super illud videns **Jesus** ciuitatem et. dicit. **Qd** **Jesus** predicata ruina ciuitatis: statim in **gressus** est **templi**: et cepit eijcere **Venden** tes et emetes de **templo** et. **Innu**it qd **ru** in **populi** ex culpa sacerdotum fuit **et**. **Propter** nimiam illorum pdesensionem et **dul** cedine et. **Alio** modo ira pot. procedere **ro** ne: qd q. absorbetur **ho**z est **effur**it **qua** si extra seipsum: et ipsa ira: et tunc talis ira est mala et pessima. **De** quo **dr.** **Pro**uer. xviij. **Graue** est **sacu** et onerosa **haren** a: sed ira **stulti** vtroq. grauior. **Ira** non **h**z **miserico**rdia: nec **crump**en o **furo**: et **im** petum **peccati** spiritus **ferre** quos **pot**erit: **Et** **Greg.** super illud **Pro**uer. xvi. **Air** iracundia: et. dicit. **Iana** est **olus** vitiosus iracundia: qua clausa virtutibus intrinsecus habitur quies: aperta autem ad omne facinus armabitur aius. **Et** **Ambr.** **Ido**. q. iij. **Ira** sepe est innocens in crimine adducit. **Quia** dum iusto amplius irascitur: volumus aliena corrigere peccata: grauiora pmissimus **Ido** **Iohannes** apostolus dicit. **Ido** vos vindicatis: caris **limi**. sed date locum ire. **Et** i. **Et** ij. dicitur **Im**possibile est indignate operari bona. **Et** **Greg.** ira si semel metē possidere ceperit. **Nullu** esse reputat: est qd crudeliter facit. **Ido** **Ambr.** **R**elisse ire si potesce de si nō potes. **Ido** si preuenierit et tuam metē occupauerit: patientias relinque. **Ido** **Lato** dicebat. **Im**pedi iram animus ne possit cerne ver. **Propter** qd et **bea** ta **Latharina** martyr dicebat. **Ab**stinen **io** **Imp**atosi. **In** sapientis animo nō fiet

turbato diuasiē naq. at poeta. **Tu** si afo. rexeris: rex cessi: corpe feruus. **Et** **Sene.** **Im**munitabiles sunt q. populos q. yrbed. habuerunt in potestate: paucissimi se. **Et** **Lacta.** in. i. **Nulla** est enis tanta via: que non ferro aut viribus debilitat: irasciq. possit. **Et** animus vincere. iracundiam **cohibere** fortissimū est. **Ido** **Ambr.** in lib. de vita beata. **Re**g. n. fieri pot. vt facilius ad iracundiam nō irascatur: sed vt rōne se teperet. indignatus colibeat: a pū nēdo se reuocet. **Item** et propha nō doctet dicens. **Irascimini** et nolite peccare. **L**ocessit qd nature est: negant qd culpe est. **De** qua ira dicit **Dauid** in ps. **Non** turbatus est in ira oculus meus: anima mea et venter meus. **Et** de ira mulieris **dr.** **Eccle.** xxv. **Non** est caput nequius sui per caput colubis: et nō est ira sup ira mulieris **Et** c. xxvij. c. **Ab**ster ebriofaria magna. **Ira** ergo ira secūdo modo: est illa de q. stioici quoz princeps fuit **Socrates**: dixereunt q. in sapientē nō cadit irascit: habetur. ij. **Et** ij. **Ido** aut ira. primo modo plecta: quare et **Socrates**: iratus cōtra **Xan** tipā vxorem suā: noluit in ipsa ira corrigere illam: scilicet dicit **Lacta.** de vita **pho** rō. **Ido** **Greg.** li. vij. **mor.** **Quanta** sit iracundia culpa penare possimus. **Ido** ipsam patientiam perditur: vt quid: quone ordine fit agendum. oino nequius: qd nō miz intelligentie lucem: ita subtrahit. cū mentē permouendo pfundit. **Ido** irā est iniustitia reliquitur: qd dū perturbata iudicium sine rōne exalpat: oē qd furiosus suggerit: rectum putat. **Ido** iram gratia vite socialis amittitur: q. se ex humana ratione nō temperat: necesse est vt bestialiter viuat. **Ido** iram amittitur. mansuetudo. **Ido** iram concordia rumpitur: lux veritatis per iram amittitur: q. quū mēte confusio: nō tenebras iracundia incutit: **Ido** deus radium hie cognitionis abscōdit. **Et** **Ido**. super **Joel**. prophetam.

Est ira que iustitiam dei non opat et furor proximi: hinc enim non impotentem in tui quod labia tremant: dentes cœreperit vultus dolore nutretur. Et beatus Augustinus ad Paulocum dicit. Multi irascunt: ira sua videtur esse iniusta: et beatus Augustinus in li. de beata vita dicit. Est ire passio grauissima culpa conscientiam quam ratio emollit et comprimit. Emolliri. n. potest: et dicari non potest: quod animus que ratione capax non est suar passionum dominus: sed reprobetur et. Iste primo principali.

Ad hunc autem principale dicit Aristoteles in li. iiij. Ethic. quod iracundus tres sunt species. Primum dum sunt acuti: quod amarum quod difficile. Super quibus dicit. Oportet ad primas species maxime videtur disponi coletici pro subtilitate et velocitate colere. Amari autem retinetur ira diuturna: et sunt sibi ipsi morales infirmitates: precipue amicum quibus delectabiliter non possunt conuere: et pro hoc vocantur amari. Et ad hanc specie maxime videtur disponi melancholicus. In quibus impressione suscipit diu perferunt: pro humore grossicem. Difficiles autem sunt: non tamen sola retentione ire, sed ex proposito firmato ad puniendum et. Et huiusmodi species sic sumuntur: ut dicitur in li. ii. q. diu. arti. v. Quia inordinatio ire potest considerari dupliciter. Primo ex causa et occasione. Secundo ex permanentia et perseverantia in illa. Primo ex quo dicitur acuti: qui nimio cito irascunt. Et hoc inordinatio proccedit ex ipsa leui causa et occasione: vbi vocantur acuti et colerici. De quibus Augustinus in epistola ad Abelianum dicit. Irascimur plerique non tantum hominibus: sed et calamo in scribendo: tunc quod collidimus: atque fragimus: nisi milder et alacritus taxillis et piceos penello: ac cutius infirmum. ex quo difficultatem se pati arbitrat. Assiduitate. n. irascendi se crescere etiam medici affirmant. Et merito autem sellio: rursus et facit. pro

pe nullis existentiis casio: irascimur et Ideo Eccl. vij. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu sulti requiescit. Et Prover. xvij. Multi esse amicos domini iracundus: neque ambulo cum viro furioso: quia vir iracundus prouocat iram: nisi autem erati et colerici. minus mali sunt: quia Augustinus in regula. Ad elios: est enim quoniam ira sepe tenetur: itamen impetrare festinat: ut sibi dimittat: cui se fecit se cognoscit iniuriam: quod qui tardus irascitur: et ad veniam petendam: tardus inclinatur. Permanentia autem: et perseuerantia in ira: potest esse dupliciter. Aut ex continua impressione et memoria iniurie: et tales dicuntur amari. contra quo dicitur. Leui. xix. Non eris memor iniurie civium tuorum. Eccl. xvij. Dimittit proximo tuo nocenti ter: tunc de peccatis tibi peccata soluentur. Homo homini seruat iram: et a deo querit medelas. Et de Seneca dicit. de Iulio Cesare quod omni memor erati: nisi iniuriarum. Talis autem memoria iniurie multum cruciat hominem. Unde Gregorius in v. mor. dicit. Accensum cor: et sue similia palpitat: corpus tremens: lingua se se pedit. facies ignescit: exasperantur oculi: et nequaquam recognoscuntur notis: Deo quidem damorem fortis matet: inquit quid loquatur ignorat. Et ideo idem Gregorius in x. q. iij. dicit. Illa prope situm sollicitudo vitiosus est: illa est caute: laudabilis. Unde restringenda est sub ratione potestatis: nec aliquid agendum priusquam ad tranquillitatem concitata mens redeat. Nam commotione tempore: instanti patit omne quod fecerit. Aut ex nimio conceptu ad vindictam: durat et permanent: et tales dicuntur difficiles. De quibus dicit Augustinus in prologo Rhet. Ab iracundis se respice: pax et benivolentia appetitur: non modo ea non inuenitur: sed eorum augetur: atque inflamatur. Et Latentium de diabolo dicit. Nilos inflamas

ire stimulis: ut ad nocendum potius intentos: dei contemplatione detorqueat. Et tales malum mensuram habent: in appetitu vindictae: Gregorius in moralibus. Plus sepe in vindicta exigit: quam iniuria accipit: unde ira quum delinquentibus culpam insequitur. non debet menti quasi diuina preces: sed post rationis tergum: quam sanctilla famulari. Unde antiqui sibi maxime cauerunt a vindicta tempore ire: sicut recitatur Valerius maximus li. iij. c. i. de moderatione: et Macrobius bibulo. cum cum i Syria duos elegantissimos filios: milites egyptij occidissent: et missi fuissent ad eum occidendo. per reginam Leoparum et. dolorem moderationi cedere coegit carum: nisi celos sanguinis sui itactos ad ipsas reginas reduci iussit. Similis Archita tarentino. Hic se pythagore precepit Archibatum ciuitate apulie penitus immergit: magno labore longoque tempore: solum opus doctrine complexus: postquam in patriam reuertitur ac rura sua reuere ceptum: animaduertit negligentia villici: corruptam et perditam: iniquis male meritis sumptis inquit de te supplicium. nisi tibi iratus essem. Ad alit enim impunitum dimittere quod propter iram iusto grauiter punire. Similiter de Platone dicit Valerius. Nimio liberalis Archite moderationi fuit sed temperatio: Platonia: Nam cum aduersus delictum ferri vebementius exarsisset: veritus ne ipse modum vindictae discernere posset. Spensip pro amico. castigatio arbitrium mandauit: de somne sibi futurum exitum: si commississet ut parem reprobentem culpa ferui: et animaduertio Platonia. mereretur. Ideo Jacobi primo dicitur. Sit omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad loquendum: et tardus ad iram. Ira enim vltimissima dei non operatur. Recapitulando igitur pro concisione et locutione dicit Gregorius in v. ma

ralium. Alia est ira quam impatience exicit: talia quam zelus prouocat. illa ex vitio: hec ex virtute generatur. Si enim hic proximos ut nos amare precipimus: res fiat ut sic eorum erroribus: sicut nostris vitio irascamur. Et L. b. in sollo. sup. Ad a. the. Qui irascitur et. v. c. dicit. Qui cur causa irascitur: non fratri suo irascitur: sed vicio. Ideo ad Ephe. iij. dicit. Paulus Irascimini: et nolite peccare. Sed non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Omnis amaritudo et ira indignatio: et clamo: et blasfemia tollatur a vobis: et estote inuicem benigni: misericordes: donantes inuicem: sicut et deus in christo donauit vobis. Et primus Petri. i. c. Hec est enim gratia: si propter conscientiam dei. sustinet quis tristitiam: patiens iniurie. Que enim est gratia. si peccantes collasit: sustinetis: Sed si beneficentes: patienter sustinetis: hec est gratia apud deum: In hoc enim vocati estis: quia et christus passus est pro nobis: vobis relinquens exemplum ut sequeamini vestigia eius. Qui peccatum non fecit. Ne ce inuentus est dolens in ore eius. Qui cum malediceretur non male dicebatur: patienter non comminabatur: tradidit autem iudicanti se iniuste. Ibo secundo.

Ad tertium principale dicitur de Anthonio: sicut habetur secundi Ad ad ab abecum nono qui cum pergeret iratus ad ruinam Iudeorum: punitus et castigatus fuit acerrime a deo: vltus ad morte inclusus et.

De confessione sacramentali

Seria sexta quarte ebdomade.

Soluite eum ⁊
sinite abire. Jos. xj. Voluit
Aristo. in. vj. Poly. q. po-
lita nō possit esse perfecta;

nisi in illa sint aliqui ordinati ad vniuersum cultum. Unde dicit. Postest in ciuitate aliquos esse: curam deorum habentes; scilicet sacerdotes. Quare ⁊ populus Romanus pro huiusmodi religioe, omnia posposuit. Cui Galerius lib. i. c. de religione. Omnia post religionem pōne da semper nostra ciuitas dicitur: etiam in quibus summe maiestatis decus conspici voluit. Quapropter nō dubitauerit sacris imperia seruire: se humanarū rerum habere regimē estimantia: si diuine potentie bene ⁊ constanter fuissent famulata. Unde noluerunt pillet viri qd̄ in hac obseruari ciuitate: quo animi hominum a deorum cultu auocarentur. Sed ⁊ Paulus ad Hebr. v. dicit. Nō potest ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur. in his que sunt ad deum. vt offerat dona ⁊ sacrificia p̄ peccatis. Et vt illorum dona ⁊ sacrificia pro peccatis nostris efficaciosa reddant ad remissionem. voluit Ecclesia vt huiusmodi ministris constituantur peccata nostra. De pe. vi. i. Non meruit iustificari qui peccata sua noluit confiteri. Item ibidem. Quisquis es: qui tibi alicuius peccati es confitens: Quāto tempore de liquisti tanto tempore satisfacto in confessione. Unde in Euāgelio resuscitatus lazarus dixit xpo discipulo. Soluite eum ⁊c. In quo innuitur confessio ipsa sacra mentalis fienda sacerdotibus. De qua tria videbuntur.

Necessitas. Ad primum dñi
Temporalitas. Theologus: peccati
Qualitas. p̄e o. Tho. Sa.
be. q. iij. art. i. in Respō. Ad primum dicit qd̄ triplex est confessio Prima scilicet eorū

que sunt fidei: ⁊ ista est. pprius actus fidei. De qua ad Romanos. x. dicit. Confesio de credit ad iustificātiōem: ore aut confessio fit ad salutē. Et. ij. Cor. iij. Habeteos eius dē spūm fidei credimus. pp qd̄ ⁊ loquitur. Et Dauid in ps. Credidi pp qd̄ lo cutus sum. Exterior. n. locuto ordinatur ad significādū id qd̄ in corde cōcipitur. Hic sicut cōceptus interior. eorū qd̄ sunt fidei est pprie fidei actus: ista etiā ⁊ exterior confessio. Sed a aut est confessio gratiæ actionis siue laudis: qd̄ ordinat ad honorē deo exterioris ex bēndū. qd̄ est finis laudis. De qua Dauid in ps. Confitemini dño: qm̄ bonus ⁊c. Tertia autē est confessio peccatorū: hec ordinat ad delectationem peccatorū: est finis penitentie. Quā confessio sic diffinit eximius canonista ⁊ Theologus magister Raymūchus in summa sua de. pe. ⁊ re. dicitō cōfessio est cōsa sacerdotē legitimam pro prioz peccatorū declaratio. Que sic probat esse necessaria. In a secūdu Raymūcardū in. iij. di. xv. Confessio instituta fuit a xpo implicate ⁊ explicate. implicate in figura quā dixit leproso mūdato. Ab. ⁊ thel. vij. Etade ostēdit se sacerdoti. Explicate aut sine figura: quū nō solū potestate iudicandi in foro exteriori: quā pro miserat Petro ante passioē. Et ab. iij. xvj. Tibi dabo clauas regni celorum ⁊c. ⁊c. dicit post resurrectionē Jos. xvj. Iba se oves meas ⁊c. Sed etiā dedit potestatem iudicandi. in foro cōscientie. nō tñ apōstolis fed ita alijs sacerdotibus. dicitō. Nō respicit spiritū scilicet: quoz remiseritis peccata remittunt eis: ⁊ quoz retinueritis peccata retenta erunt. Nullus aut pot̄ dñi iudicare de his que ignorat: sacerdos aut nō pot̄ iustificare cognoscere facta cōscientie peccatoris nisi p̄ confessionē cōscientiā sua aperiat: ergo ⁊c. Et hoc significatū est in lazaro resuscitato p̄ xpm. ⁊ solutū p̄ discipulos. Cui Augu. de peni. di. i.

Quē penitet ⁊c. Lazari ait de monumēto tā resuscitatum. xpo obtulit discipulo soluen. Et d̄ pe. di. c. Importuna. §. De nig. of. Deniqz vt persip. que appetat inmine sine p̄fessione iudicariab ipseus huiusmani generis p̄cipio humanas exortū: peccō ināp̄fessionis primi penitō corrupti legitū sunt a dño de culpa ⁊ vt peccō qd̄ transfere diēdo cōmiserat: p̄tendo dele rent. Dauid quoqz cum adulteriū pmississet: hōmīcidiū nō ante audiuit a p̄bete: trāstulit dño a te peccō tuū: qd̄ ip̄m peccō p̄tulerat? Ibius n. prop̄be redar genti peccōi p̄fessio est: postea audiuit trāstulit dño a te peccō tuū. Quam quoqz cum primē p̄uaricationis. fratricidiū addidisset: similiter a dño de culpa est re quisitio: quum ei dicitur. Abi est Abel frater tuus: Sed quia superbus peccatō suū p̄tenti noluit: ⁊ mendaciter iurā qd̄ dñm suum fallere conatus est dicitō. Indignus venia iudicatus est. Unde in desperationis p̄ofundum merus est: dum ait. Abator: est iniquitas mea qd̄ vt veniam me ar: vagus ⁊ profugus exiit ⁊ a facie dei: significans eos qui peccatum suū p̄tenti dissimulant. aspectu diuine misericordie indignos haberi. Unde dicitur Ze. i. i. v. i. vj. Propter peccata patrum suorum ⁊ sua affligentur. donec cōfiteantur iniquitates suas: ⁊ malorum suoz recodentur: quibus p̄uaricati sunt in me: ⁊ ambulauerit ex aduerbo mihi. Et. In uen. l. c. dicitur. Vir siue mulier quoz fecerunt ex oibus peccatis que solent hōibno accedere: ⁊ per negligentā transfressi fuerint mādātū dñi atqz deliquerint: p̄tēbūt peccō suū. Et. Mee. ix. c. Filij Israel steterunt ⁊ p̄tēbāt peccā sua ⁊ iniquitates prīm suoz: quater in die: ⁊ quater in nocte p̄tēbāt: ⁊ adorabant dñm deū suū Et in nouo testō dicit Paulus. i. Tim. vj. Apprehēde. vitā eternam in qua vo-

catu es: ⁊ p̄fessio bonā p̄fessionē: vt ser ues mādātū sine macula irrepēdētibilibiqz in aduentū dñi nri yhu xpi. Et. i. Jo. i. Si p̄tēbatur peccā nra si delis ⁊ iustis est deus. vt remittat nobis peccā nra ⁊ emūdet nos ab oi iniquitate. Et. Reg. li. vij. Abdō. Qui p̄mereri vult qd̄ sit peccatō: māliū p̄tenti qd̄ fecit. Etade. n. facile est vt peccatōem se q̄qz fateat. cū nihil pro peccō suo patitur. Ibdē sunt. n. v. re humilitati insignia. iniquitates suam quēqz cognoscere: ⁊ cognita voce cōfessionis aperire. Et. Amb. sup. Beati imaculati. Qui se accusat. ⁊ si peccō: sit iustus esse incipit: que nec sibi peccat: ⁊ dei iustitiam confitetur. cessat. n. vindicta diuina. Et. Augu. sup. illud. ps. Arguas te ⁊ statuam p̄tra facie tua. ⁊c. dicit. Tu ergo ego cogit fac qd̄ tibi minas. facere deus. ascēde tribunal mentis. esto tibi iudex. teoqueat te timor: eupat p̄fessio. Dic deo tuo qm̄ iniquitate meā ego cognosco. ⁊ peccā meū ⁊ me est sp̄. Et tō statuit Ecclesia vt h̄ extra de pe. ⁊ re. Nō vniūqz serus h̄ delis postq̄ ad ainos discretiois p̄uenit. oia sua solus peccat. saltē semel in ano fideliter. p̄tēatur pp̄o sacerdoti: ⁊ iunctam sibi p̄niam hudeat pro viribus adimplere. Cui Amb. in li. de paradiso: ⁊ h̄ de pe. di. i. Nō pot̄ quisqz iustificari a peccō nisi peccā ip̄m fuerit ante cōfessio suo. Itē de pe. di. i. Nō potest quis gram vite celestis accipere: nisi purgatus fuerit ab oi. fode pecc̄ per p̄nne confessionem. Cui autem diceretur cum confessio sit solum vt accipiatur emenda ⁊ p̄nna peccati quilibet possit sibi p̄ se taxare penitentia pro peccō: vt qd̄ nō sit necessaria ipsa p̄fessio. Nō h̄dēt Ricar. in. iij. disticti. vij. diceno: qd̄ nimis familiaris vni par. tie semper ⁊ suspēctio iudex pro illa par. terynde talis non debet esse iudex. Item plū d̄ officio ⁊ potestate iud. de. c. Infinita te. vbi dicit. Nō. Familiaritatis affectu

veritate impedire solet. quilibet autē in
 meis familiaris est. carni sue. et pprie fra-
 gilitati. **3o** esset suspectus iudex in tali ca-
 in qua agendū est de punitione pprie
 carnis et fragilitatis. ad aie correctione.
4o deterea nōnulli si seiplos iudicare de-
 berent: parus aut nullā psciam de graui-
 simis peccatis facerent. Sicut patuit in
 Salpario de Lafali vinarario publico
 Mediolani etc. Ideo ecclesia pponit dē
 iudicio sacerdotū. Et non sufficit oculis
 agere pnia: nisi sacerdoti confitea-
 mur. habita oportunitate. Et de Augu-
 in li. de pe. Agite pnia qualis agitur in
 ecclesia: vt oet p vobis ecclesia. Nam si-
 bilis blandia et dicat. Deuote ago: apud
 deum ago. Nam deus qui mihi ignoscit
 que in corde ago. Ergo sine cā dicitur ē
 quecūq; solueritis super terram, erit so-
 luta et in celo. Ergo sine cā datus date
 sunt ecclesie d et. Patet igitur necessitas
 confessiois: sed excusatur ab ipsa con-
 fessione fatu: nisi habeat lucida interual-
 la. Nam sicut in eo statu sine damnatio-
 nis. sine sultu. in quo erant qñ sunt esse
 cōt fatu: vt patet Exeplum de baptismo.
 et eius effectum. c. ad alios: in fine. Item
 multi excusantur aut qui ignorant idoma.
 Item qui non habent copias sacerdotū
 etc. **2o** pmo principali. **1o** 3o 4o 5o
1o Ad secundū principale: circa spaltate
 ipsius pfectionis: queritur vtrū peccato:
 statim post peccā teneatur pnteri habita
 oportunitate sacerdotū etc. Et circa
 hanc dubitationem: domini canonice scri-
 ptum vno dno. dñi Theologie alio mō.
 Nam dno Innocēti. super c. Omnis de
 pe. et re. l. d. Archidia. super c. Ille rex
 de pe. dñij. videntur dicere. q omniq;
 accidit in peccatum morale: tenetur qñ
 tunc potest ex debito necessitate confite-
 ri etc. Idem confirmat dominus Hostie-
 sis in summa sua li. v. de pe. et re. in ver-
 ba. nō pntentem. Ratione autē assignant

et dicunt. Quia qñcūq; sit aliquod peccē
 ceptū absq; determinatione tpio: qñ im-
 pleri qñcūq; cōmode fieri pot: Cum er-
 go sit pceptū de pfectione debet hō etc.
 Itē oēs debent vitare piculum: s differ-
 re confessionem. est stare in piculo. pp im-
 pedimenta que possunt euenire. Et etiā
 qñ obliuiscuntur peccō suoz: vñ prologō
 do ergo etc. Nec. c. Omnis vñ iūq; se-
 xus: vt dicunt subuenit negligētis etc.
 Dñi aut Theologi. o. Tho. et Ricar. in
 iij. di. xvij. Dicunt: q peccato: nō tene-
 statim pnteri et habita oportunitate: p
 ter qñ in certis casibus. Et pmo ē: qñ
 velle celebrare vel se cōicare. secundū
 qñ: et qñ esset in periculo mortis. tertius ē
 qñ sibi hoc dicitur et pscia sua. quartus ē
 quando dubitat illo āno non posse ha-
 bere oportunitatem sacerdotū. quibus
 est: quando esset obligatus rōne alicuius
 statuti: sicut in religioibus etc. Dominus
 autem Bonauen. in. iij. di. xvij. Conco-
 dat amba o opinionone dicens. qd de con-
 fessione est loqui duobus modis. Vt
 quantum ad ppositū interius. vel quā-
 tum ad actus exterioris. si pmo modo: sic
 cōter conceditur q peccato: tenetur p
 ponere confiteri. qñ et conteritur q con-
 tritio est dolo: pro peccato voluntarie assū-
 ptum cum pposito pntē di. Si sio modo:
 quātū ad actū exterioris: sic si oportuni-
 tas se offerat loci tpio. sacerdotū. an pā-
 sca. et tenetur q vltra nō hēbit: tenetur
 pnteri. Si vero maior oportunitas ex-
 pectat: sic pot differri. Et q ipō quadra-
 gesime est aptū ad pntas: pot rōnabiliter.
 sine peccato expectari: nec tamen vitu-
 perandi sunt qui sepius confiteri volunt
 vt dicit Alexan. in. iij. parte summe. fusa
2o secundo principali.
3o Ad tertū autem principale: circa qua-
 litatem confessionis licet. o. Tho. in. iij.
 di. xvij. Et dominus Albertus magnus.
 Petrus de palude. Bonauen. et Ricar.

in. iij. vbi supra: Et Durādus. Raymū
 duo. Hostiensis. Gofredus in eorū sum-
 mis: de pe. et re. etc. dicat de sedecim cōdi-
 cōibus pntis pntis et verbis. Et sim-
 plex etc. in p maloz breuitate reducunt
 ad quattuor. Et de confessio ipsa debet
 fieri videlicet.
 Cum matura discussioe **D**es
 Cum amara compunctione **g**o pnt
 Cum sincera denudatione **h**o ha
 Cum plenaria obeditione **ber** ma-
 turam discussione: vt pnt peccō: bñ exa-
 miner psciam suā anteq; veniat an sacer-
 dote: vt quantum sibi possibile ē recof-
 ditum peccō suoz: nullū taceat ex mali-
 tia qñ sciat. credat. ve lūdit. esse mor-
 tale: q sacerdos est medicus spiritalis.
 et ad vñ perfectā curam qñ oia cogno-
 scere: sicut h. o. Tho. in. i. di. xvij. q. iij. ar-
 ti. iij. q. ij. Aliter non pnterentes de sa-
 cili trahēt sine fructu: q pmo de Sen.
 Ad pauca aspicientes: de facili enūciant.
 Et in li. de motu cordi s dr. Quicūq; nō
 rōcinantes opamur: velociter operamur.
3o Boe. si operam medicatio expectas:
 oportet vt vulnus detegas. Quia multo
 tēns vñ peccā est dñum alteri: et ideo
 nūl p medicum cognoscantur omnia per
 secta non pot adhiberi medela. Debz er-
 go peccō: sacerdoti faciū illi qui habet
 reddere opatum et rōcinus alicuius ad-
 mīstrationis. **3o** **3a** xxvij. Recogi-
 tabo tibi oēs annos meos: in amaritudi-
 ne aie mee. Et. i. Lōsin. xj. Si non metip-
 sos. vñ diceremus: vtiq; a dño nō iudica-
 remur. Et de pe. di. i. Sufficiat peccō: cō-
 fessio que pmi deo offert. Deinde sa-
 cerdoti. Et Lbilo. d pe. di. i. dicit. Plur
 aut si recoderis peccō tuoz et frequen-
 ter in conspectu dei pnties: et pro eis
 tenentiā eius de peccatis tuis illa dele-
 bis. Si aut nec oblitiscario peccō tuoz
 tunc eoz recoderis: nō minus: qui i toto
 mundo publicamur. et in ppectu pntē

rentur omnium tam amicōz tuoz qñ im-
 micōz et sanctoz angeloz et celestiu vir-
 tutum. Et de Durā. in sum. tua dicit. qd
 si quis ignorantia crassa. dimisit aliquid
 mortale. quia noluit cogitare etc. tenetur
 totum iterare. scus autem de ignorantia
 probabilis: quia tunc tenetur tantum dice-
 re et illud: quod dimisit. si fecit quantum
 se fuit. pro recodatione peccō suoz. in
 Ande Eccle. iij. pmo anima tua non cō-
 fundaris dicere vtrum. Est enim confusio
 ad adducens peccatum: et est confusio ad
 ducens gloriam et gratiam. Aug. Tali cō-
 fusione volo confundi: et non eterna. **3a**
 h. Lōsin. v. dicitur. Omnes nos manife-
 stari oportet ante tribunal dñi: vt refe-
 rat vniquūq; propria coposio: pout
 gessit siue bonum: siue malum. Et Aug.
 Expectet dies iudicij: et aderit ille equi-
 ssum iudex. qui nullius potentis perso-
 nam accipiet. pntello etiam erit diabo-
 lus: qui recitabit verba professionis. no-
 stre: et quicūq; peccauimus: quomodo
 peccauimus: cum quibus peccauimus. in
 quo loco peccauimus. Et Nam. tertio
 Ruelabo pudenda tua in facie tua: et
 ostendam in genibus nuditatem tuam:
 et regio ignominiam tuam. Debet etiam
 pntes pntes: vtrā discussione: cum
 sciente pprie super peccatis suis disci-
 tere diligētē et sufficientia et ydoneitate
 confessiois: ita q non sit notabiliter igno-
 rans. et grossus: nec dñs discernere et inter-
 leptam: et lepta. et pceptue. cum ipse pec-
 cator: habet casus difficile o: et intricata
 peccata: quia tunc talis confessio non va-
 leret. Excepto si ipse peccator: esset do-
 ctus: et intelligens: alioquin oporteret ite-
 rare confessionem: secundum Duran-
 dum. Quod intelligitur quando potest
 habere aliqui sufficientem. Et sugges-
 sione: igitur diaboli in magnam rui-
 nam: omnium nostrum fit: q pnceps
 magni rivaldi: et maximi peccatores:
 b iij

viriſusq; ſeruo. querit cõſeſſores ſimpli
ceos. groſſos. ⁊ idiotas. penitus litteras
ignorantes. ⁊ tales ſunt q; cõdèrnis tpi
bus qñb; maximũ cõcurſum cõſeſſionũ.
⁊ quibus tã parua aut nulla ſequit emẽ
datio: quia tales p̄ſeſſores nesciunt reſpõ
dèdere neq; corrigere. prout expedit cõ
ſideribus de peccatis eorum: ⁊ per ois
neq; hortari. neq; confortare. eos ad be
ne vitandum: q; cecũ ſunt duces cecorũ.
Et ſi cecus ceco ducatur p̄ſetambo in
foſſeam cadunt Ideo de pe. vi. vij. diſt.
Qui vult conſiteri peccata ſua vt inue
niat gratiam. querat ſacerdotẽ ⁊ cetera ſi
gare ⁊ ſolvere ne cũ negligẽs. cõſeſſe ſi
giterit negligatur ab illo qui eũ miſericõ
diter monet ⁊ petit: ne ambo ⁊c. Idẽz
exempli. In grauitè infirmis. qui ſi ſa
nari cupiunt. bono medico quunt ⁊c.
¶ Secõdõ cõſeſſio dõ fieri cupã amara com
punctiõẽ. i. contritiõẽ. contritio autẽ nihil
aliud eſt: q̄ doloꝝ pro peccatis voluntã
tis aſſumptus. cum propoſito ⁊ hĩc tẽtã: et
ſatisfaciendi. Sed notandum ſecũ dñm
p̄detrũ de palu. in. iij. q; duplex e doloꝝ
cõtritiõis. ſcilz intellectus. qui eſt
diſpõſitiõ: ⁊ deſertio voluntatis de peccato:
⁊c. Et ſenſibilis: qui eſt quedã afflictiõ
ſentitiõ. in lachrymis ⁊c. p̄detrũ e ne
ceſſarius: quia de re. in. Anũ quodq; p
quãcumq; cauſã oſitur: p̄ eadem ⁊ ſol
uit. mali autẽ nõ ſumus per naturam ij.
Et h; ſed per actũ voluntatis. Aug. de
libero ar. Nulla alia re fit m̄s hominis
ſua libidinis niſi pp̄ta. voluntate. Et. xv.
q. i. Itã eſt q; cuiq; hĩz acerbamus. et. xv.
nã niſi pp̄te voluntati. Et ideo neceſſa
ria e d̄ſertio voluntatis: cũ ad hũc oĩdĩ
tunc gĩe ad remiſſionẽ peccati. Doloꝝ
autẽ ſenſibilis nõ eſt de neceſſitate ſed de
bĩ eſſe: nõ eſt in p̄tate bono. Quãtũ
debeat eſſe ipſe doloꝝ intellectus extẽ
ſueri dicitur: q; tantus dõ eſt quãta ſunt
peccata mortalia de quibus recordat. ſã

cta debita diligẽtia. Et nõ eſt. Quia i ſõ
petõ mortali fit actualis auerſio a deo: ⁊
ideo cup; p̄ria p̄trarij curant. o; q; in
quolibet peccato mortali de quo recõ
datur bono. fit actualis auerſio a pecca
to: ⁊ conuerſio in deũ ⁊c. Intenſiue au
tẽ talis doloꝝ: dõ eſſe maximus. nõ tamẽ
malõ: doloꝝ hũc alterius vite. neq; de
ſperantũ. ſed plũq; de malo nature ⁊
penẽ ſeu damni: quia ipſe eſt de malo cũ
pe. quod eſt maximum. ⁊ de amiſſione
maioris boni q̄ bona totũ nature. q;
eſt deũ. tantũ autẽ eſt doloꝝ de re. quã
tũ eſt amõ circa rem: ⁊ ideo ſicut debũ
homo diligere deũ ſup omnia. dõz etiã
dolere per diſſide: ſuper omnes doloꝝ:
paratus viſſe pati quãcumq; penam in
generalĩ. q̄ peccare mortaliter: De quo
maximo doloꝝ dicitur Jer. vij. Luctũ
vniuentũ fac tibi plantum amarum. Et
Ambroſi. Nihil eſt quod tã ſumma do
loꝝis fit cauſa q̄ ſi recordetur: quia vn
de lapſus fit. Et q; ad iſta momentanea
⁊ caduca ab iſta celeſtis conditionis in
tentione deſeruerit. Et Lactan. Lũm ſi
nũ propoſita ſunt homini ⁊ bona: ⁊ ma
ſa. conſiderare vnũ quemq; ſe cup; dectã
quanto ſanctus eſt: perpetuo bono. ma
la breuia penſare: q̄ pro viciũs ⁊ ca
ducis. mala perpetua ſuſtinere. Unde
Chriſtõ. plurimũ ſolam pertineant gẽbẽ
nam: ego autem illius glorie amiſſionẽ.
multo amarior dico eſſe ſupplicium. Et
enim ſi quio mille proponat gẽbẽnas.
nihil tale dicit. quale e a beate illius glo
rie honore propelli. odio chũli haberi
audire nõ noui. vob. Is de pe. di. i. Quẽ
penitẽ omnino peniteat. ⁊ dolorem la
chrymis oſtendat. ſcilicet: quantum ſibi
poſſibile eſt. Ideo David in ps. L. auado
per ſingulas noctes lectum meum: la
chrymis melio ſtrauem meum rigabo.
¶ Debet tẽtõ fieri conſeſſio cum ſin
cẽra denudatione: quia. vij. Eſth. Non

oportet tantum verũ dicere. Sed etiam
cauſam falſi aſſignare. ⁊ potest ergo nõ
ſolum conſiteri peccatum. ſed etiam cir
cuſtantias. tamen cum honeſtate ⁊ pu
denã: precipue in materia turpi. Circũ
ſtantia autem dico ſolum aggravante
in infinitum: ⁊ tranſferentes ad aliã ſpe
ciem. Sicut de furio: rōne rei. vel loci.
⁊c. Bene aduertatur ⁊c. Ne autẽ circũ
ſtantie. ſm̄ p̄detrũ de palu. ⁊ Ray ſunt
oc. Quio. quid. Tibi quoniam. quos
Luo. quomodo. ⁊ quando. Bene declarã
tur: quia aie non ſunt neceſſarie. Ideo.
Aug. de pe. di. v. Conſideret peccator:
qualitè criminis. in loco. in tempore.
in perſeuerãtia. in varietate p̄ſone. ⁊ qñ
fecerit hoc tẽtatione. ⁊ ipſius viũ mul
tiplici exercitatione. Omnis. niſiã varie
tas conſtitenda eſt: ⁊ dolenda. Dolendũ
eſt. non ſolum quia peccauit: ſed etiã qã
ſe virtute p̄uauit. Doleat alioquin vi
tam in ſe ſuſſe corruptam ſuo exemplo.
doleat de triſtitia: quam peccando intũ
lit bono ⁊c.
¶ Debet etiam q̄tõ cõſeſſio fieri cup;
plenaria obeditiõẽ. Et. xv. q. iij. c. Abſt:
dicitur. Qui non obedierit ſacerdotis
imperio: morte moriatur. Et de pe. di.
vii. Dicit Aug. Sit penitẽ in arbi
trio ſacerdotis. i. poteſtate iudicio. ni ſui
reſeruans ſibi: vt omnia faciat pro euitã
da anime morte: quocũq; faceret pro cõ
ſeruanda corpõis vita. Si tamen confeſ
ſor: vt dicit Ricar. in. iij. di. xvij. in. un
q; penitentiam in diſcretam non tenet
facere: equa talis conſeſſor abutur v
clauim. Si vero diſcretam tenetur ten
tione neceſſitatis eam adimplere: quia
quilibet tenetur ſui iudicio uſtam ſentẽ
tia ſeruari: vnde eam ſcienter dimittẽ
do: cum facere poſſit: peccat mortaliter:
ſi factũ ſine legitima cauſa. ſecũ autem
Doſſien. de pe. ⁊ re. pro quolibet pecca

to mortali regulariter deberet imponi
penitentia. xvij. annotum. v. patet. xxij.
q. ij. ⁊c. Hoc ipſum poteſt tamen ſacer
dos diſpenſare in buiſmodi. conſidera
ta criminis qualitate ⁊ quantitate perſo
ne dignitate. conditione. ſeru. officio. pau
perãte. infirmitate. debilitate. conſuetu
dine. cauſa animo. voluntate. ⁊ ſic peni
tentia taxare ⁊ imponere: vt plene pro
batur Extr. de pe. ⁊ re. c. Significãt.
c. Jo. qui. c. Omnis q; Sacerdos. Et ex
tra de homicidio. c. Sicut dignus. Et. xi.
q. iij. c. Abſt. Et. xv. q. v. c. Si ſacerdoti
bus. De pe. di. c. Ad enſuram. De cõ
di. di. ij. c. De penitentibus ⁊c. Et talia de
bet ſacerdos peccatori dõctar autẽ: q; ſi
bie non facit conſeſſionem penitentiam: ſa
ciet illam in purgatorio. acrio timõ ⁊c.

De bñdictionibus beate Marie vgl
nio. Sabbato quinto.

So ſum lux

mũdi. Joã. vij. Quãdiũ
anima eſt in corpore nro:
neceſſe eſt vt per viſibilia
⁊ ſenſibilia. veniamus in cognitionẽ
ſpiritualium. Unde Lomen. i. de anima.
Intellectus. ſm̄ eſſentia: eſt abstractus a
corpore. ⁊ iõ i poſſibile eſt: vt intelligat ſi
ne imaginatione. Et Ariſtõ. lib. de ſen. ⁊
ſen. Nihil eſt in intellectu: quin prius fue
rit in ſenſu. Et ratio eſt: quia Lomen. iij.
De anima. ⁊ ſuper iſbus de cauſis: cau
ſa. i. De. Vnde incipit Diſ intelligentia ⁊c.
Et Auicenna in Lomen. ſuper iſpãz cau
ſam nonã dicit. Quãquodq; recipitur
in aliquo: per modum recipientio. Ideo
Paulus ad Ro. i. Inuilibia deũ eã
que facta ſunt. intellecta conſpiciunt. Et
Sap. xij. A magnitudine ſp̄s ⁊ creatu
re. cognõſcibiliter poterit creator: bonus
videri. Et Doct. c. c. Jer. Impoſſibile

est nobis aliter lucere diuinum radium: nisi varietate velaminum circūuelatus. Ideo ex luce visibili et corporali arguitur: et cognoscitur de luce invisibili et spiritali libeate Abarie. Apoc. xij. Signum magnum apparuit in celo: mulier amicta sole: et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum. xij. Et Dio. i. epistola ad Joānem Euangelistas. a quo per te sibi ostendi beatam virginem: quas vis vidisset: dixit. Si diuinis litteris eūditus non essem. et fide illuminatus oculis non haberem: nullum aliud lumē eē crederem. Ende et angelus. Babeli: do die ipsi Beate virgini in salutatione dicit. Benedicta tu in mulieribus. Mat. de Iudith. xij. dicitur. Benedicta tu filia a domino deo excelsi pro omnibus mulieribus. Et de Iabel iudicā. v. Benedicta inter mulieres: Iabel. De Beller. ij. dicitur. Habuit gratiam et misericordiam: super omnes mulieres. Ende Beata vgo: omnes excessit in Benedictiōnibus: et ideo pro presenti sermone videbitur quomodo ipsa beata vgo maria: fuit benedicta.

In mulieribus. **B**enedicta
Iste omnibus mulieribus. **B**enedicta
Inter mulieres. **B**enedicta
Super omnes mulieres. **B**enedicta
ria in mulieribus. eo q ipsa sola habuit: quicquid boni fuit in mulieribus. Nam triplex bonus potest esse in mulieribus: scilicet Bonum virginitatis. bonum coniugij. et bonum viduitatis. Virginalē autem bonum. excellenter fuit in Abaria: ppter quod ipsa sola dicitur virgo virginū. super quo dominus Albertus magnum super Albertus sic dicit: qd p illud genitium virginum. notatur duplex habitudo. scilicet generalis: et specialis. Ratio ne autē habitudinis generalis: imponat originem. Dicitur. n. genitium a generā

do: quasi a prima sui ratione a qua et non men accepit. et notat habitudinem gignētis ad genitum. Ratione autem habitudinis specialis. notat excellentem significationem super omnes virgines: sicut rosa dicitur flos flosum: et xpo dicitur. rex regum. Ratione igitur prime habitudinis. non conuenit xpo: vt dicitur virgo virginum. quia et i virginitas xpi excolit virginitatem matris. ipse tamen non fuit primus virgo: qui generauerit alios virgines. per imitationē: sed Beata maria est mater omnium virginum: q: ipsa prima sine precepto. consilio. vel exēplo. gloriosum virginitatis munus deo obtulit: per votum virginitatis vt dicit. Augustinus. ab ea emissum. xvij. q. ij. Beata oprobrium virginitatis abstulit: q male dicta dicebatur in lege sterilis. Exo. xxiij. Non erit infecunda: nec sterilis in terra tua. Deutero. vij. Non erit apud te sterilis sexus vtriusq. et. Et sic beata virgo virginitatem in se consecrauit: et per imitationē sui omnes virgines genuit: et sic et soli conuenit. q sit virgo virginum. i. Abater virginis. Super quo dominus Theologi mouent dubitationem. Et rō Beata virgo bene fecerit: vouendo virginitatem: Et videtur quibuldam q nō primo q cōtrariatur precepto legis nature. Nam sicut ē preceptum de cōseruatione individui. Gen. ij. Ex omni ligno paradisi comedetis: de ligno autē scientie boni et mali ne comedas: ita est preceptum de cōseruatione speciei. Gen. i. Refrēte et multiplicamini: et replete terrā. Et dicit ergo non est licitum se abstinere totaliter ab omni cibo: si non est licitū totaliter se abstinere ab omni acti venereo: quod fit per votum virginitatis: quia sic posset deficere species humana.

Et Scdo sic q illud quod recedit a medio. potius sapit vitium q virtutem: vñ

de et Hierony. ad Demetriades. Neq. immoderata tibi imperamus ieiunia: nec enormem cibum abstinentiam. quibus statim corpora delicata soluntur: et ante egrotare incipiunt. q. sancte conuersatio nō lacere fundamenta. Philosophorum nāq. sententia est. moderatas esse virtutes. Ideo. ij. Ethic. Qui omni voluptate potitur. et neq. ab vna recedit. in temperato est. Qui autē omnes fugit a gressu est infensibilis. Et sic per cōsequē cū virginitas vt dicitur. videatur recedere a medio. ē potius vitij q virtutis. Et ad ducunt exēplis de Platone de quo Augustinus dicit in lib. de vera religione: Plato sacrificasse dicitur vt perpetua eius cōtinētia: tanq. peccatum aboleret. S. o. Tho. in. fa. se. q. c. li. artic. ij. Probatur virginitatem esse licitam et optimam: p fundamentum Do. iij. c. de dno. q. dicit. Ab alium anime. est preter rationem esse et. Ratio igitur recta vult vt his que sunt ad finem. vtatur homo. scdm illam mensuram. que congruit fini. Est autem triplex. hominis bonum: vt habet. i. Ethic. Et. vij. Intellectus in bonis temporalibus. scdm corporalibus. tertium anime. inter. que per tinentia ad animam potiosa sunt. que per tinent ad cōtemplationem: sicut habetur. x. Ethic. Et. Luce. x. Abaria optimam partē elegit et. Post mortem ergo secundum bonum corporis vt temporalibus et abstinere ab eis. in quantum sunt cōtraria cōseruationi corporis: et similiter scdm spiritualia maxime ppter cōtemplationē vt corporalibus: et ab eis abstinere. in quantum impediunt cōtemplationes. Quod optime insinuat Act. i. in. i. dicens. Ad agno et excellenti ingenio viri cum se doctrine penitus dedissent. quequid laborio poterat impendit. contemptio oibus puitatis. et publico actionibus. ad inquirendē veritatis su

dium se cōstituerunt. Erant quidem illi veritate cognitioni dignissimi. atq. ita vt eam rebus omnibus anteponebant. Nam abiecit quosq. res familiares suas: et renūciat vniuersi voluptatibus cōstat vt nudam solanq. veritatem. nudi expeditiq. sequebantur. Popter: quam cōtemplationem veritatis. q. splurimi omnia oblectamenta carnis: a ceterum de spererunt: fide de Platone narrat Augustinus. viij. de ciu. dei. Inter discipulos gratia non quidem inserito excellentissimi. ma gloria claruit: qui omnino ceteros obsecraret Plato qui cū esset attheniensis homo. apud suos natus loco. et ingenio mirabili lōge suos condidit: locos atque teire: parum tamen putana perficiende philosophie sufficere seipsum ac socrati cum discipulam: q. longe lateq. potuit peregrinatus est. Judo et in egypto dicitur queq. illic magna habebant atq. docebatur et inde in eas italie partes veniens q. Pythagoreo: fama celebra batur: quequid italie philosophie tūc florabat. auditio eminentioribus in ea doctoribus: facillime comprehēdit. Et Hierony. mus. Platonicū quoq. ac Stoyd. et. R. requiret lector. Auertunt de virginitate ipse Hierony. mus. ad filia maritij dicit. Et illustris. virginitatem manifestum claret. et quantum deo digna sit. manifestus intelligi possit illud cogitatur: q. imperator: molit deus. cum propter humani generis salutem. bonum dignaretur assumere: non alium q. virginem veterum elegerit. Et vt plurius. mun huiusmodi sibi complacere monstraret. ac pudicitie bonum vtriq. seruimimare. matrem virginem habuit: virgo māturus: i. se virgo. s. i. matre feminis pbo. virginitatis exēplū. Sic Ambrosius de virginitate. Supprede p. dicitur. p. dicitur. n. humane nature. q. bono angelo ab

similantur. **M**aior tamen est victoria vir-
ginum q̄s an̄ eos. **A**ngeli n̄ sine carne
viuunt: virginis vero in carne triumphat.
Et **C**yprianus li. de virginitate. **N**unc no-
bis ad virginem sermo: est: quare quo su-
blimo: est gloria maior: est cura. **S**os. **E**t
ecclesiastica germinis decus atq̄s ornati-
tu gr̄e sp̄ualis. **I**llustris portio xpi gregis
Virginitas n̄ est foras angelorum: victo-
ria libidini. regina virtutum. possessio
omnium bonorum. **A**uare et beatus **I**ohannes
nec angelicula adhuc in carne positus:
pp̄ meritū virginitatis: eleuatus fuit vs̄
q̄s ad cognitionē verbi eterni. **E**t **I**de-
trus domitiani dicit sup̄ illud **I**sa. **I**n prin-
cipio erat verbum **H**anc ac sup̄eminē-
tē diuine scie claritate: **I**ohannis et illo ce-
lesti gasp̄bilitatio in quo fuit oēs thesau-
ri sapie et sic del absconditi traxit et non
immerito vt q̄ sibi carnis amputauit ille
cebas: celestium epulaz delitio fruere tur
et illuc acie mentis attingeret: quo nō pro-
p̄ba: non patriarcha: nō deniq̄s quilibet ab
ipso mundi principio: adhuc in carne posi-
tus: nocitur aspirasse. **E**t **I**dem **I**sa. **L**ocin. vij. dicit **A**dulter impia: et q̄ vir-
go est cogitat que sunt dñi: q̄o placeat
deo. q̄o valde difficile est: qui sunt in ma-
trimonio p̄iuncti. **I**o vt refert **H**iero. li.
i. **S**omniamū circa fines. **F**ertur **A**ureo-
lino **D**eop̄rasti liber de nuptijs: in quo q̄
rit. an vir sapiēs ducat vxorē: et cū diffi-
miser. **S**i pulchra esset: si bene morata: si
bonestis parētibus: si ipse sanus ac diues
sic sapientem inire aliqui matrimonij fla-
tim intulit. **H**ec aut raro in nuptijs vi-
ueri p̄cedant. **N**on est igitur vir do-
cenda sapienti. **I**dem n̄ impedit studia
p̄bie. **H**ec posse queq̄s libio: et vxor pa-
riter inferuire. **A**dulta esse que matro-
naz vsibus necessaria sit. **H**eciose ve-
stes. aurum: gemme. sumptus. ancille. sup-
pellex varia. lectice. et cetera aurea. **D**e
inde per totas noctes garrule cōquestio

neo. **M**a oratione procedit in pubelium
hec bono: atur ad omnibus: ego in cōuen-
tu seminarum. misella despicio. **A**uare
aspicebas vicinam: **A**uid cum ancillula
loquebaris. de fofo veniens: qui d̄ attu-
liti: **N**on amicum habere possimus. nō
sodalem. alterius auosiem: suum odium
liberatur. si doctissimus preceptor: i qua
libet vrbium fuerit. nec vxorē relinque-
re. nec cum sarcina ire possimus. **I**de-
perem alere difficile est: diuitem ferre to-
mentum. **A**d de q̄ nulla est vxoris electio
sed qualicūq̄s obtuerit habenda. si ira-
cunda. si facta. si deformis. si superba: q̄s
cunq̄s vitij est. post nuptias dicitur. **E**t
equo. animo. bono. canio. et vultu ma-
cipia. vestes quoq̄s et lebetes. sedile ligne-
um: calix. et vreculus. fictilio. probantur
p̄iuis: et sic emuntur. sola vxor non ostendit-
ditur. ne ante duplicat q̄s ducatur. **A**ttē-
denda semper est facies et pulchritudo:
ne si alteram aspereris. se existimet disp̄li-
cere. **C**oncanda domina. celebrandus ma-
tatio eius: iurandum per salutem illius:
vt sit superles optandus. bono: nanda mu-
trix eius: et gerula feruens paternus: et ali-
nus. et somosus affecta. ac procurator: ca-
lamistratus. et in longam securanz libi-
dinem erectus spado. sub quibus nomi-
nibus adulteri delitescunt. **A**uofibus il-
la dilexerit. gratis amandis. si totam ei do-
mum regendam commiseris: feruendū:
est si aliquid tuo arbitrio referuaueris. si
dem libi haberi non putabit. et in odium
vertitur: ac iurgia. **E**t nisi cito consilium
ris. parat venena. **A**mus et aurificus. et
ariolos. et insitoseo gemmarum: feru-
rumq̄s vestium. si iustromiseris: pericu-
lum pudicitie est. **S**i prohibueris. suspici-
nis iniuria. **E**t cum quid prodest etiam
diligens custodia. cui vxor seruari ipud-
ca non possit: pudica non debeat. **I**ni-
da enim est custos castitatis. necessa-
tas. **E**t illa vere pudica dicenda est. cui

sicut peccare si voluit. **I**ndigna cito
adamatur: sed facile capiscit. **D**ifficili
e custodit: q̄s plur es amat. **A**dolestum
est possidere: q̄s nemo habere dignetur.
Ad inore tñ misera: de somis habetur:
q̄s formosa seruaf. **A**mbit tūc est: i quo
totius populi vota suspirant. **A**lius for-
ma. alius ingenio. alius faceijs. alius li-
beralitate sollicitat. **A**liquo mo expugna-
tur quod vndiq̄s cessit. **A**d si p̄opter
dispensationem domus. et languis sola-
ta. et fugam solitudinis: ducuntur vxor-
res: multo melius seruis fidelis. dispē-
sat obediens auctoritati dñi: et dispē-
satio eius obtemperans: q̄s vxor. que in
eo se solitat om̄am. si aduersus viri fa-
ciat voluntatem: idēl quod placet. nō q̄s
subest. **A**ssidere aut egrotat. magis pos-
sunt amici: et vernacule beneficio obliga-
ti: q̄s illa que nobis imputet lacrymas
suas. et hereditatis spe vendat illuuiem.
et sollicitudines iactans. **L**anguis ami-
cum. desperatione turbat. **A**d si tan-
guis fuerit: egrotatū est. **E**t nunq̄s ab eius
culo recedendum. **A**ut si bona fuerit
fuitis vxor. que tñ rara auolet. **C**um
parturiente geminus. cum p̄ditate tor-
quemur. **I**usto liberor: gratia vxorē
ducere. vt vel nomen nostrum nō inte-
reat. vel habeamus senectus p̄fida. et
certus vtamur hereditario. **S**olidissimus
est. **A**uid. n. ad nos pertinet recedēdo
emudo. si noie nostror alius nō vocetur.
si filius nō statim patris vocabulū re-
ferat: et innumerabiles sint qui eodem
appellentur nomine: **A**ut que senectus
est: **A**uia mediū rōnem: nō scōm quan-
tū auxilia sunt. nutrire domi. q̄ aut pos-
set forte moriat: aut peruersissimus mo-
ribus vit. aut certe cum ad matram eta-
tem venerit. tarde ei videaris mori: **D**e-
redes autem meliores et certiores sunt
amici et propinqui quos iudicio eligas:
q̄s quos velis nolis habere cogaris.
Hec ille **E**t apostolus **I**da. i. **L**o:

vij. **A**derito subiunxit. **Q**ue aut nupta
est: cogitat que sunt mundi. et quomodo
placeat viro suo. **R**egat ergo quomodo
virginitas non repugnat rōmēd et vir-
tus precipua p̄pter cōtemplationem:
Et **A**d rōnem autem in oppositum dicit.
q̄ p̄ceptum habet rōnem debiti. **S**i ou-
pliciter aliquid est debitum. vt dicit. s.
Dho. vii. sup̄a. **E**no modo vt impleaf
ab vno. et hoc debitum sine peccato pre-
teriri non potest. **A**lio modo. vt implea-
tur a multitudine: ad tale debitum im-
plendum. non tenetur quilibet de mul-
titudine. **A**d ulta. n. sunt multitudines ne-
cessaria. ad que implenda vnus non suf-
ficiat: sed implentur a multitudine: **I**de-
ceptum igitur datum de comelione: ne-
cesse est: q̄ ab vnoquoq̄s impleatur: q̄
aliter indiuidū conseruari non possit.
Ideceptum aut datum de generatione
respicit totam multitudinē hominū. cui
necessarium est non solum q̄ multiplice-
tur copiositer: sed etiam q̄ spiritualit̄
proficiat. **U**nde **A**ugu. dicit. **I**mp̄t̄ie re-
plent terras: virginitas autem replet pa-
radisum. **E**t ideo sufficienter pudet hu-
mane multitudine: si quidaz carnalē ge-
nerationi operam dent. **A**uidam vero
ab ea abinentes. cōtēplationi diuiniōis
vacant. ad totum humani generis pul-
chritudinem et salutem.
Et **A**d secūdu autē dicitur: q̄ virgo non
abstinet ab omni delectatione: sed solum
a delectatione venerē: et ab hac absti-
net secundum rōnem rectam: vt dictum
est: **A**uia mediū rōnem: nō scōm quan-
titatem: sed scōm rōnem rectam deter-
minat: vt dicitur in ij. **E**thy. **I**da: aut
nō sacrificauit: quasi hoc peccatum repu-
taret: sed peruerse opinionis antiqui cedeo.
Auia rarum fuit apud antios quos vtrū
quod amore veritatis contemplande. ab
omni delectatione venerē se abstinerēt.
De beata igitur virgine agrue dicit po:

rest illud Sap. iij. Felix sterilis: et inco-
 quantar: que neciuit thoom in deli-
 cio. Coniugalem aures statum habuit
 go beata post desponsatione. Cum esset
 desponsata Adster iesu Adaria Joseph.
 Adab. i. Et qualem aut post filij passio-
 ne: quia non nisi defuncto Joseph. Com-
 medaretur discipulo Joani per xpm in
 cruce: quia sibi Joseph. credita cum esset
 innocens: tollit ab eo non debuit fere ista
 quinquagenaria etc. Propter hoc igit
 tripler bonum dicit Adaria Eccl. xiiii.
 In Jacob. inhabitat: idest in coniugatio
 qui sunt in lucta etc. Et in Israel heredi-
 tare: idest in viduis. Et in electis meo:
 idest virginibus: mitte radices. Patet
 ergo quomodo ergo ipsa sola habuit quod
 quid boni fuit i mulieribus. Et ideo Be-
 nedicta in mulieribus etc.

¶ Fuit etia Benedicta Adaria pre oi-
 bus mulieribus: quia sola illa habuit ex-
 cellentius. Deo. n. alie virgines habue-
 runt castitatem cum sterilitate. Coniuga-
 te autem habuerunt fecunditatem cum
 corruptione. Similiter vidue: cum coru-
 ptioe precedete. Sola ergo virgo Ada-
 ria separavit: pceditum a viliqua sta-
 tum virginale habuit cum fecunditate.
 coniugalem autem et vidualem. cum vir-
 ginitate. Bernar. A seculo non est audi-
 tum: vt virgo esset que genuit. Adaria
 ter esset que virgo permisit. Nam par-
 tus et integritas. discordes tempore lon-
 go. Virginitas in gremio federa pacis ha-
 bent. Ideo Benedicta Adaria pre om-
 nibus mulieribus.

¶ Fuit etia Benedicta inter mulieres:
 quia ipsa sola expeo fuit illius maledi-
 ctionis: quam oes mulieres in Eua con-
 traxerunt. Gen. iij. Ad uterque erit
 paries tuas: conceptus tuos. In dolore
 paries filios etc. Ad ipsa ergo maledi-
 ctioe: Adaria innumis fuit. Unde Isa.
 vj. Ante qm parturit et peperit: ante qm

ni et ptus eius peperit masculu. Adia
 audiuit vnqz tale: Ideo Benedicta vir-
 go maria inter mulieres.
 ¶ Fuit etiam vltimo benedicta Adaria
 ria: super omnes mulieres: quia nulla
 alia vnqz accepit: qm ipsa habuit. quia su-
 per omnem naturam et omnem intel-
 lectum. deum genuit. et mater dei fuit. De
 qua dicit Joa. Damascenus. in sermone
 natiuitatis ipsius virginis. Et are An-
 na sterilis: que non paris erupe et dama-
 que non pturis. ¶ Felix copula Joachin
 et Anne: quibus nata est virgo Adaria.
 ¶ Virgo in partu. virgo post partum.
 ¶ Sola pulcherrima. ¶ Sola dulcissima.
 ¶ Solum natus inter spinas. ex nobilissi-
 ma et regia stirpe Dauidica. Per te vi-
 gina dicitur Ecclesia sacerdotio. per te
 fit legis translatio. per te reuelatur spi-
 ritus: latens sub litera: sacerdotali digni-
 tate translata. et tribu Levi ad tribu Ju-
 da. ¶ Rosa nata et spino Iudeis: que di-
 uino odore repleti omnia. ¶ Adie filia:
 et Dei mater. Beatus veter qui te pot-
 tauerit: beate vine que te coplere sunt.
 ¶ Sacerrima filia Joachin et Anne. ¶ Sa-
 cerriimus fetus. qui maternis portario
 i brachijs. ¶ Proles sanctissima: que ma-
 terno pendens ab vber. angelorum ob-
 sequijs honoraris. ¶ Soboles sacer-
 ma parentum gloria: te generationes ge-
 nerationum. Beatificant etc. Bene igit
 bndicta Adaria super oes mulieres etc.

¶ Quod deus no est causa mali etc.
 ¶ Dominica quinta:

¶ Quis ex vobis
 arguet me de peccato. Jo-
 vij. Quidam attendetes
 quata mala trahit impu-
 nita: dixerunt deum no habere curam
 iudicantis de singularibus. Sicut Aristot.

et Democritus: vt reatatis. Tho. in. i.
 d. lxxxij. q. ij. art. ij. in 2. or. q. Et comen-
 t. Ad Etha. ¶ No est phas diuine boni-
 tati habere sollicitudinem de singulari-
 bus. quia opinione et Epicurus tenuit:
 vt dicit Lactan. in. iij. Et Job. xxij. dicit.
 ¶ Abies latibulum eius. nec nostra consi-
 derat: et circa cardines celi perambulabat.
 Quida aut sicut Iudei et luciferiani. mo-
 lentos conigere istam hereticam opinio-
 nem. dixerunt dei habere curam et iudice-
 tam de omnibus: sed sibi placere pecca-
 tum. ideo et quandoqz peccare. et cu pecca-
 toibus a peccato purgari: sicut habet
 in Thalmultib: et luciferiani dicunt esse
 grauior peccasse in luciferi datione: mo-
 licit: dicit. o. Tho. i. contra Gen. c. xcvj.
 Doctores autem catholici dicunt deo n-
 oia gubernare. et prouidentia de oibus
 habere. etia de actibus humano. nec tu
 velle peccata quibus danamur. nec et pla-
 cere peccatum. Propterea Apostolus:
 ad colo. i. i. Laodicenses qui morabatur
 in Asia. quibus tales errores pdicabant
 Quida plendo pphete dicit. ¶ No cessa-
 mus pro vobis orates et postulantes: vt
 impicamini agnitione voluntatis dei:
 in omni sapientia et intellectu spiritali.
 ¶ Vt ambuletis digne deo omnia placen-
 tes: Et in. i. ad Thessalo. iij. ¶ Hec est vo-
 luntas dei sanctificatio vestra. vt absti-
 neatis vasa fornicatione. et sciat vnus-
 quisqz vestrum suum vas possidere in san-
 ctificatione et honore. Quare hoc mane
 dicit xps in Euangelio Turbis iudeoru.
 et principibus sacerdotum. Adie et vo-
 bis arguet me etc. Super quo Euange-
 lio tria notantur: vj.
 Creatio innocetia. ¶ Primu no-
 tatur ibi. ¶ Adaloy iudicetia. ¶ Quis ex vo-
 bis arguet me etc. ¶ Quis ex vo-
 bis arguet me etc. ¶ Quis sine malo culpe est. Secundu
 notatur ibi. ¶ Quis sermone meo etc. Quia ma-
 li pene non videbit. Tertiu ibi. Adaloy

pater vester etc. Quia per malus dnm p-
 batus fuit. quido iustus est Isaac sacri-
 ficare. Gen. xxij. Luce aut plmu p. inci-
 pale. mouent Theologi dubium. An do-
 sit causa malit: vt q sic primo quia qd
 quid est causa castit. est causa castit: vt
 habetur in libro de causis: q deus est ca-
 siteri arbitrij hominis. a quo omne ma-
 lum procedit. Quod autem oes sit cau-
 sa liberi arbitrij hominis: patet. Eccl. i.
 xv. Deus ab initio constituit hominem:
 et reliquit eum in manu consilij sui. Ap-
 posuit sibi ignem: et aquam: ad quod vo-
 luerit extendat manus suas. Et q ab ipso
 libero arbitrio procedant omnia mala: si-
 militer patet. xv. q. i. ¶ No est q cuiqz
 stram vulturamus erumam: nisi proprie
 voluntati. Ideo Bernar. Tolle propria
 voluntatem: et infernus non erit. S. in
 lib. de causis dicitur. Omnis causa secu-
 da agit in virtute cause prime ergo etc.
 ¶ Secundo quia extra de iniurijs et do-
 no dato. i. culpa: dicitur. Quia occasione
 damni dat: damnum quoqz dedisse vi-
 detur. Sed Sapientie. xiiij. ¶ Reature in
 odium facte sunt: et in multisplam pes-
 dibus hinc funt. Et 2. v. dicitur. Ego
 indurabo cor: ¶ Pharaone Ecclesiast. iij.
 ¶ Bona et mala: vita. et mors. paupertas
 et honestas: deo sunt. ¶ Isa. vj. ¶ Excce
 cor populi luitus. et aurco eius aggrauat:
 ne forte audiat. et intelligat. et conuertat
 tur et sanct eos. Et. xliij. c. Errare non se-
 cisti de vijs tuis: et indurali cor nostrum
 ne timeremus te. Et. xlv. c. Ego domi-
 nus et non est alter. formans lucez et creatio
 tenebras: faciens pacem et creans malus
 Ego dominus facies omnia hec. Amos.
 iij. Si erit malus in ciuitate: quod domi-
 nus non fecerit: ¶ Roma. i. ¶ Tradidit iho-
 deus et reprobum sensum: vt faciant ea
 que non conueniunt. Et iterum ¶ Ro-
 ma. viij. ¶ Deo. cuius vult miseretur: et
 quem vult indurat. Et. iij. ¶ Coni. xliij.

Deus: excecavit mentes infidelium huiusmodi fecit. Et Ambrosio dicit. Deus quem dignatur vocare vocat: quem vult relictum facit: et si volumus Samaritanos: ex indevotus devotos fecit. Et sic et hoc predictio videtur quod deus sit causa mali. Quare pro declaratione huius materie: notandum est quod dicitur. 2. Thimo. in. i. ij. q. lxix. ar. i. q. triplex est malum: scilicet. malum culpe. pene. et damni. Ad primum ergo dicit ipse s. Thimo. in. i. q. xiv. ar. it. Et in. iij. sen. dist. xlvij. ar. vi. Et. iij. q. xxxix. ar. ij. ad tertium. Et in. i. para. gen. c. xcv. Et in quolibeto. quolibeto. v. q. ij. ar. xij. Et in. q. de malo. q. v. ar. i. Deo non potest velle malum culpe. Et in. i. par. q. xxv. ar. iij. ad secundum. Et in. i. sen. dist. xlvij. q. ij. ar. i. dicit. Deus non potest peccare. Et probatur sic. Deus est summus dominus summum autem bonum non patitur se cum aliquo consortium mali: sicut nec summum calidum patitur secum aliquod frigidum: quia aliter non esset summum. Et Iohannes Plauto in suo Trineo dicit. Deus est summum bonum: supra substantiam omnemque naturam: nec sit plene perfectionis, et nulla facietate dignus. Propterea malum culpe est peccatum: peccare autem est deficere a perfecta operatione: unde posse peccare: esse posse deficere in agendo: quod repugnat omnipotentia dei: et sic patet. Et sic dicitur quod deus si vellet posset prava agere et peccare: ut habet s. Thimo. in. p. q. xxv. ar. iij. ad tertium. Et. i. sen. dist. xlvij. q. ij. ar. i. ad secundum. Et primo 2. gen. c. xcv. et videndum est quod conditionaliter intelligendum est. si vult. Nam s. Lomenator: in. vij. Iob. dicit. Quod si sunt positiones: in quibus nec antecedens nec consequens vera sunt: et tamen in ipsis valet consequentia: sicut si asinus volat: habet alas. Unde conditionalis est vera: licet antecedens: et consequens sit impossibile. Sicut etiam si homo est asinus: by

quatuor pedes. Et id quando Aristoteli in iij. Top. dicitur: potest deus prava agere intelligendum est conditionaliter. id est si vult. et sic autem diceret: nunquid deus est liberi arbitrii? Dico quod sic. sed notandum est dicitur. 2. Thimo. in. l. p. q. x. in cor. q. q. 1. lum liberum arbitrium est respectu cuius non necessario volumus. Non enim ad liberum arbitrium pertinet: quod volumus esse felices: sed ad naturalem instinctum. Unde Boetius. Omnia mortalium curam quantum multiplicum studiorum labor exerceat: diverso quidem calle procedit: sed ad unum tamen beatitudinis finem nititur pervenire. Lum igitur deo suam bonitatem ex necessitate velle: non potest velle malum. Ideo Hieronymus super. l. ut. s. Thimo deus est in quem peccatum non cadit: nec cadere potest. Deute. xxxvj. Deus fidelis: et absque ulla iniquitate: iustus et rectus. Abd. i. Abundi sunt oculi tui domine: et respicere ad iniquitatem non potes. Et non solum deus in se non potest velle malum culpe: sed nec esse potest alius in alio. Probat: quod malum culpe est auferens vultum sine sed. Dio. dicit. ij. c. de vi. no. Deus oia inclinat: et puerit nisi tamquam vitium finem. Ideo Eccle. xv. dicitur. Non dicas. ille me inplanavit: non enim necessarij sunt sibi homines impij. Nemo enim mandavit impie agere: et nemo dedit spacium peccandi. Et Jaco. i. Nemo quid tentatur: peccat. quoniam a deo tentat: deus enim intentator: malo vult. Unde David. Abane astabo tibi et video: quoniam non deus volens invitatem tu. eo Sap. i. Deus non delectatur in perditione hominum impiorum. Et Aug. li. lxxvij. q. Deus non est causa eius quod homo sit deterior: in cuius signum dicitur Sap. xlvij. Similiter odio sunt deo impius et impletus eius. Bene ergo et correcte xpo dicit: Quis est vobis arguens de peccato? et: Alz amen amen de

eo vobis et.

Quo autem ad secundum malum: scilicet peccatum: deus multoties est causa propter malum inobedientiam. inquantum est puniendum secundum iustitiam. Nam Aristoteli in. v. Ethy. dicit. quod peccatissima virtutum est iustitia: nec seipsum. nec tuum ceteri est ita admirabile. Unde cum deus sit summe iustus immittit transgressum in pena. ad punitionem. huiusmodi: sicut patet de guerris. pestilentijs. rerum penurijs. infirmitatibus. et de thucris o tra consiliis. Unde Aug. super. Cant. Iste dicit. Aniversum hominum genus precepta vite accepit. que si ab omnibus servarentur. res publica magna et longa pacis potitur. Sed quia nolimus audire predicatores sensimus barbaros vastatores. Et quia blandientem contemptivus deo adversarios sustinemus. Et Lactantius. Non essent in terris mala: si ab omnibus in legem dei continuaret. si ab universis fierent. que verus dei populus operatur. Denique beatus Gregorius aureus est huiusmodi manum rerum status: si vbiq. p totum mundum fides: pietas iustitia. ceteraq. virtutes servarentur. Deute. xxvij. Si audire nolueris vocem domini dei tui: ut custodias et facias omnia mandata eius venient super te omnes maledictiones site et appropinquabunt tibi. Maledictus eris in civitate. maledictus in agro. Maledictum horum tuum. et maledicte relique tui. Maledictus fructus: fructus vetricum tui: et fructus terre tue. arma tua boi tuorum et greges ovium tuorum. Adinget tibi pestilentiam et fame donec consumat te et terra te. Et Hiero. super illud Abd. c. xxij. Absistis exercitibus suis perditis homicidas illos et. Exercitus domini in exercitibus romanorum dicitur. Quia domini est terra et plentudo eius. Ideo xxij. q. v. c. Remittuntur. s. Hinc notandum. Et sunt verba Ambrosij dicentis.

Hinc notandum quod deus aliquando puniit peccata propter negligentiam. aliquando propter scientiam. Propter negligentiam enim peccatum puniit sicut per Senaderib. 2. per. Nabuchodonosor regem. 2. per Antiochum 2. principes Romanorum. et per nonnullos reges gentium. Populum Israelicum deum delinquentem. Aliquando afflictus aliquando captivatus: unde ipse dominus pro prophetam dicit. Virga furoris mei afflur. i. Senaderib. in filios infidelitatis. Ipse autem non cognovit: quia in superbiam elatus. victoriam quam affectus fuerat non diuine potentie. sed suo virtutibus attribuit: ideo contra eius superbiam dominus dicit. Nihil quid gloriabitur terra contra eum qui fecit in ea: sicut nihil quid exaltabitur securus contra eum qui cedit illa. Et. Et Italia mala pene semper respiciunt culpam: sunt ad castigationem ipsius. et actus iustitie. Unde congrue dicitur in euangelio dixit. Amen amen dico vobis: si quis sermonem meum servaverit et. Aliq. ibi Abraham pater vester et. Quia malum pene non videbitur. Quo autem ad tertium. malum quod dicitur damni. tale malum non respicit culpam sed aliquem alium respectum: ut puta bonorum experientiam sicut quum bonum patitur in divitijs bonorum in fante: et huiusmodi. sine tamen culpa sua: Sic in Paulo stimulus carnis. ij. Loin. xij. Et in Job: tribulationes. cum tamen esset homo simplex et rectus et timens deum: et recedens a malo. Job primo. Unde in figura dicitur Bene. xxvij. de Isaac qui dixit Jacob filio suo: in persona dei. Accede huc fili mi: vt tangam te. et pro ben vrum sis filius meus. Et. an. non Et Aug. Iste dicit. Si putas te non habere tribulationes: nondum incipisti esse christianus. Quomodo autem cepisti et prope vane: ingressus es toxicaria preparata ad pestiferas. Sic enim omnes mal

tyreatconfessorē: 7 virgine: uas perfe-
ctiois finalit' receperunt. Nec ab hac via
perfectionis habēdē: p̄s post exitu
immo increpando discipulo: euntes in
emaua dicit: **S**tili: 7 tardi corde ad cre-
dendum. nome sic oportuit xpm pati: 7
ita intrare in gloriam suam: Et de butu
modi malo damni: deus est causa. ppter
experientiam bonoz 7c. Ideo xps i euā-
gelio. Abraam pater vester 7c. Cui post-
q̄s voluit immolare vnicuz filium Isaac:
dictum fuit. Nunc cognoui q̄ timeas do-
minum 7c.

Ad rationes autem in oppositum dē:
q̄ verum est q̄ deus est causa liberi arbi-
trij: sed non vt homo faciat malum: sed
vt eligat bonū 7 declinet a malo.

Ad illud autem de occasione: dicitur
q̄ est occasio accepta ab homine non da-
ta a deo: 7 lō Salomon postq̄s dixit q̄
creature in odium facte sunt 7c. Sapie.
xiiij. subiunxit. **H**edibus hominum insi-
pientium. Sapientis autem Dauid dice-
bat in ps. Delectasti me domine in factu
ra tua: 7 in operibus manuum tuarum
exultabo.

Ad auctoritates autem quibus dicit
deum esse causa mali: respondetur: q̄ in
tellegendum est de malo pene aut damni
7 non de malo culpe.

Ad alias aut auctoritates quibus dicitur:
q̄ deus indurat voluntates: 7 excē-
tat ac tradit in reprobū sententia: dicitur:
q̄ hoc est per accidens. In quantum:
scilicet: non dat gratiam suam que habet
mollificare: illuminare: 7 dirigere: 7 ita
sanctus Tho. in ij. sentent. distinet. xxxvij.
q. ij. artic. i. ad primum. Et in tertio con-
tra genti. c. lxxij. Et in q. de veri. q. xxij. ar-
ticulo octauo. Et de ps. dei. q. i. artic. vj.
ad quartum. Et de malo. q. ij. arti. primo
ad primum 7c:

C De peccato negligentie.
C Seria secunda quinte hebdomade

Adhuc modicū

tempus vobiscum sum. Jo.
vij. Soluit diuinus Plato
in suo Timeo: q̄ tam nobi-
li aia qualis est anima humana. sicut sit
tam bene organizato corpori vt illo me-
diante daret operam virtutibus. **A**nde
dicit. Ad hoc anima coniuncta est co-
pori: vt perferat scientia 7 virtutibus:
Sed 7 Aristoteles scribit Alexandro di-
cens. Serua animam tuam superiores 7
angelicam naturam habentem: que id eo
donata est tibi: non vt debeat sciri: sed
vt gloriari. Quod maxime fit per eter-
nitium virtuti. **A**n. vij. Eth. d. **D**ico
dij dicunt fieri: ppter virtutū excellētiam.
Et illud est qd a nobis principaliter de-
uo requirit. **A**d iacob. vj. **J**udicabo tibi
o hō: qd dñs. requirat a te. **E**t q̄s sollicit'
te ambulare corā deo tuo. **A**n. 7 s̄m sen-
tētis Job al. v. c. p̄s in processu primi
sol. sic quodlibet aliū ē p̄ductū ad aliū:
q̄s p̄mō operationē: sic ē hō nāritē 7 pro-
ductum p̄ lo exercitio 7 fatiga. **A**n. dicit
Job. **I**so nascit ad labore: 7 auis ad vola-
tū. Cui sine ē p̄somio illa. **E**st. ij. quan-
do post ruinā 7 lapsū p̄mōz nroz. p̄-
gentoz: dicit dñs. In sudore vultus tui
Manare 7 in euāgelio resp̄ndunt negi-
gentes: qui nō p̄siderata b̄euitate tpio. sp̄-
re ip̄os p̄cūct de ben faremo. Jo de peccato
negligentie circa bona opera. quod
pene totum mundum inuoluit tria vide-
buntur: scilicet:
Auiditas **A**d primū. d. **T**heo. s̄
Absolutitas **A**bsolutitas **A**bsolutitas
Admunitio **A**dmunitio **A**dmunitio
gligentia: dicens. **N**egligentia ē defectus
debitē sollicitudinis: circa actū virtuosū
faciendū. p̄oueniens ex remissione ser-

uoris in voluntate. **A**n. notādū ē: q̄ **A**u-
gu. dicit: Quia inuisa di ligere possumus
incognita nequaq̄s. Et cum voluntas nra
sit ceca. non fertur nisi in bonū: p̄ccogini-
tam per intellectū. Nam sicut in natura
libus. appetibile apprehensum mouet ap-
petitum: vt h̄r in. ij. de aia. 7 Aug. super
Job. dat exemplum: dicens. **E**t stendit a-
nimum onī: 7 trabio eas. 7 **A**rg. in **Z**uc.
Trabit sua quēq̄s voluptas. **E**t **E**st. ij. **I**-
dicens mulier lignum qd esset bonum
ad vendendū: 7 pulcrum oculis aspectū:
q̄s delectabile: tulit de fructu illius: 7 co-
medit 7c. Ita 7 in appetitū rōnālī. **A**u-
g. obiectum voluntatis est bonū p̄rio. **E**t
tandem quanto magis intellectus percipit
rationem boni. tanto magis volūtas in-
ardescit: 7 inflammatur ad amorem illius:
7 feruentius operatur ad consequendū
illud. **A**nde. xj. **E**th. **P**rimus motor
mouet. sicut amiatū 7 desideratū. Feruor
ergo voluntatis insurgit ex meditatione
intellectus. **A**beditatio autem intellectus
7 occupatio circa tpa: nō ē. usat feruo-
rem circa spirituales: sed minuit 7 extin-
git. **I**deo **L**ypianus dicit. Quomodo
celum petunt aut sublimia 7 alta concē-
dunt: qui terrenis cupiditatibus degra-
uantur: 7 census sui ferui. nec ad pecunia
dominēdū magis pecunie mancipati. **E**t
Auero. ad **E**ustio: Non potest ad tāte cō-
templationis dulcedinem cor: plenum se-
cularibus desiderijs aspirare. sed oportet
vt seculo moriatur: 7 soli deo per sanctas
meditationes inhercat. **E**xceptus in **B**oe-
tie de consol. i. metro. ij. **M**eu q̄s p̄cipi-
ti mersa p̄ profundo. **A**bens habet 7 pro-
pia luce 7 elicta. **T**endit in eterna ire te
nebras. **T**errenis quotiens flabitibus acta
ē. **R**escit in immensum noxia cura. **H**ic
quondam celo liber aperto. **S**uetus in
etheros ire meatus. **E**rnebat roseti sui
solio. **A**llebat gelide sydera lūne. **E**t

quēq̄s vagos stella recurso. **E**ret va-
rios flexa per orbēs. **C**omperitq̄s nu-
meris victor: badebat. **Q**uin etiam cau-
sas: vnde sonosa. **F**lamma solliciti: equo-
ra puncti. **A**nus voluit stabillē spiritus
obtem. **E**t cur besperias: sydus in vn-
das. **C**astrum rutilo fergat ab oru.
Quis dedit: vt pleno. **F**ertile āno. **Z**utū
nus grauid lo infuit vuis. **R**imari sol-
tus atq̄s latentis. **M**ature varias redde-
re cās. **N**unc cietat effecto lumine mētia
Et pressus graubus colla cathenis. **D**e
cliuēq̄s gerens ponderē vultum. **L**ogi-
tur: heu solidam cernere terram 7c. **E**t
similiter in saccho **L**uce. xij. qui non po-
terat videre **I**esū p̄curba 7c. q̄ dica-
erat rebuz: 7 pusillus numerus intellectus
in deum. **S**i quis igitur. vult excurrere
gligentiam circa spiritualia. crigat intelle-
ctum suum ad considerandū bonū: oī
unum 7 cogitet intente qualiter ip̄s oī
lum ē bonum essentialē viuērale. 7 pu-
rum. **B**ona autem presentia vite sunt ac-
cidentalitā: particularia: 7 mixta. **Q**uod
autē sint accidentalitā: patet. **N**am **P**ho-
phirus dicit. **A**ccidens est qd adit: 7
abest: p̄ter subiecti corruptionē. **I**deo
Zugu. de ciuitate dei. **S**elice non vel hi-
lios nostros: non diuine terrene faciunt.
Zut nobis viuētibus amittenda: aut no-
bio mortuis a quibus nolumus possidem
de. **A**n. 7 **L**ōmīto: ij. **P**hoetric. **R**e-
nulle stabiles sunt: que cum fluxu huius
temporis fugibiles sunt. **E**xempla autē
sunt i promptu: 7 p̄cipue domini **P**au-
li **I**ustiniāno: de **Z**anna cetera. **P**articu-
laria: etiam sunt quia vt **S**eneca dicit.
Omnia nemo bre poteli. i. **L**ōm. xj.
Anus: quosq̄s suam cenā p̄sumit ad mā-
ducandum: sed alius quidem durit. alius
autem ebrius est. **N**ulla enim creatura
est que habeat omnes bonitates: sed
sunt in eis parte 7 diuise.

Similiter sunt bona mixta q: nulla habet puram bonitatem. In Seneca, crede mihi non potes esse diues & felix. Itaq: diues que tu felicitatem cunctis existimas, sepe dolet sepe torquetur: si multi eius committuntur, melius esse sequitur, frumentum fomicae, cadavera lupi, predam sequitur turba ista: non homines. Si ergo ista bona sic conditionata accidentaliter pertulcularia mixtaq: frequenter ac quasi continue meditata per intellectum, causant tantam sollicitudinem in hominibus ad consequendum illa: multo magis bonus diuinum: quod est bonum essentiale. In de Boetius. iij. de consolatione. Deum ferum omnium principes, bonum esse cunctis omnibus conceptio probat antiorum. Id enim quod melius nihil est: bonum esse quis dubitet? Est etiam bonum diuinum bonum vniuersale: quod continet omne bonum. Lomen. v. Aldeba. Dispositio primi principij: est in quo sunt perfectiones & notabilitates omnium rerum, nobiliori & excellentiori modo: q: in eis sunt. Ideo Augustinus de querendo deum. Excita te nunc o Anima mea, & erige totum intellectum tuum & cogita quantum potes: quale & quantum sit illud bonum. Si. n. singularia bona delectabilia sunt: cogita & intende. q: delectabile sit illud bonum. quod continet incunctatim omnium bonorum: & non talem qualem in rebus creatis sumus experti: sed tanto differet. quoniam unum differt a creatura. Est etiam bonum diuinum. bonum purum: sine mixtura alicuius mali. Unde Lilio. Quid hac vita potest esse beatius: vbi non est paupertatis metus. no egritudinis inbecillitas? Non ibi leditur. nemo irascitur. nemo inuidet. cupiditas nulla exardescit. nullo tibi cibi desiderium. nulla honoris aut potestatis pulsatio. In illius tibi diaboli metus: insidie dei moni nulla. terro: gehennae potus: mors

neq: corporis neq: anime: sed immortalitas nuncere. vita incunda. In illa erit tunc vsq: discolorata: sed cuncta consona. tranquilla sunt omnia. iugis splendor. &c. In quo iugiter omnibus consideratis de bono diuino: dicebat David in ps. Absolui adherere deo bonum est: ponere in deo deum spem meam. Et in alio ps. dicit. Remittit consolator anima mea: scilicet in illis teporibus: memori: sui dei & delectatus sum: & exercitatus sum &c. Ecce quomodo ex contemplatione diuinorum insurgit sermo & delectatio exercitationis &c. Ideo ipse David in alio ps. dicit. In meditatione mea: exardescit ignis scilicet sermo & sollicitudo. Et iste sermo: est causa deuotionis & sollicitudinis: circa ea q: dei sunt. Unde o. Tho. 2a. 2a. q. lxxxv. art. iij. dicit. Deuotio est voluntas prompta ad implendam ea que pertinent ad diuinum obsequium. Et iterum. Deuotio est seruo bene voluntatis: quem mens cogitare non valens: certis manifestat actibus. Letitia sollicit & tristitia. Ideo xps dicit Beate chatherine de seno. scio ne tu filia: que tu es. & quis ego sus? In hec non uerbo beata eris. & mandata mea nunq: pteribis. Grego. Namq: est dei amor ociosus. Operatur. n. magna: est. Si aut operari renitimus: non est. Et de peccato. ij. Si charitates deo exhibeamus de corde puro. & conscientia bona: & fide non ficta: facile peccato resistimus. bonis omnibus abundamus. seculi blandimenta contemnimus: & oia que anara sunt & diffilia humane fragilitatis. etia: q: delectatione periclitum est. Hiero ad Eustochium s. Felix anima que p:eto turbide scilicet pertransiens co:positis clauditur in summe & incomprehensibilis luce: potest aliquam radio perstruiri. Sic locum. dum sic dulce est solatium: q: despicit protinus cuncta terrena. & mors formidabilis vniuersis aiantibus terre optat

tur pro gloria: vt liceat intueri limpidius qd modica bonula visum: tam delectabile: licet omnium q: sentitur. Sed & Lilio. considerans ipsam summum bonum. in quo beatitudo nostra consistit dicit. Si quotidie oporteret nos tormenta perferre: si ipsam gehenam: paruo tempore tollerare: vt xpi videre possemus: in gloria venire: & sanctorum eius numero focari non: ne dignum erat pati omne quod trille est: vt tanti boni: tanteq: glorie participes haberemus? Sed quia vt habetur. i. Lorian. ij. Animalis homo non percipit ea q: sunt spiritus dei: Ideo maxima est negligentia hominum circa spiritualia. Ignis surta illud. ps. Omnem escam. i. spiritualetem: abhominata est anima eorum &c. Ut primo principali. Ad finem autem principale dicit. o. Tho. ij. q. l. art. iij. in cor. q. p. dupliciter potest contingere. q: negligentia sit peccatum mortale. Ano mo ex parte eius q: peccatum: mittitur p negligentiam. qd quidem si sit de necessitate salutis: siue actus siue circumstantia. erit peccatum mortale. De quo vbi dicitur. ad. xij. Illi autem neglexerunt: & abierunt. alius in villam suam: alius vero ad negotiationem suam. De utro. viij. Obserua & caue ne quado oblitus caris domini dei tui: negligas mandata eius atq: iudicia. sic fecit. Dicit de quo h. ps. xvi. dicitur. Dicitur q: ro bonitas esset. eleuatum est cor eius in interitum suum: & neglexit dominum deum suum. Alio modo ex parte cause. Si enim voluntas in tantum sit remissa: circa ea que dei sunt: vt totaliter a deo caritate delectat: talis negligentia est peccatum mortale: hoc precipue accidit: quando negligentia sequitur ex contemptu: aliquoq: si negligentia p:stet in p:missione alicuius actus. vel circumstantie que non sunt de necessitate salutis. nec hoc fiat ex contentu: sed ex aliquo defectu feruoris

qui impeditur interdum per aliquod veniale peccatum: tunc negligentia non est peccatum mortale sed veniale. Et licet negligentia de sui natura non sit peccatum mortale: tamen est dispositio ad mortale & sepe causa omnium malorum: & in homine: & in angelo. Quia hi solliciti fuissent secundum matutalia & gratuita cio data: nuq: occurrisset eis tentatio peccati. Et plura de circulo circa vegetem &c. Ecce siast. xv. Vbi spiritus modica: palatum decidet in maiora. Unde Grego. in ad. Galibus. Si curare parua negligimus: in sensibilibus seducti: audacter etiam maior perperamus. Et Boetius in li. de disciplina scolarium. Sicut in vnoquoq: opere mater omnium virtutum: est diligentia: sic in vniuersa doctrine & discipline nouerca est negligentia. Ideo Escob. vii. die f. Nec fuit iniquitas Sodome. ocium & saturitas panis. Unde Jer. xvij. Absconditus qui facit opus dei negligenter: mittitur p negligentiam. qd quidem si sit de necessitate salutis: siue actus siue circumstantia. erit peccatum mortale. De quo vbi dicitur. ad. xij. Illi autem neglexerunt: & abierunt. alius in villam suam: alius vero ad negotiationem suam. De utro. viij. Obserua & caue ne quado oblitus caris domini dei tui: negligas mandata eius atq: iudicia. sic fecit. Dicit de quo h. ps. xvi. dicitur. Dicitur q: ro bonitas esset. eleuatum est cor eius in interitum suum: & neglexit dominum deum suum. Alio modo ex parte cause. Si enim voluntas in tantum sit remissa: circa ea que dei sunt: vt totaliter a deo caritate delectat: talis negligentia est peccatum mortale: hoc precipue accidit: quando negligentia sequitur ex contemptu: aliquoq: si negligentia p:stet in p:missione alicuius actus. vel circumstantie que non sunt de necessitate salutis. nec hoc fiat ex contentu: sed ex aliquo defectu feruoris

z dno dicit illum. Similiter etiam nec i mundo isto. **Abath. iij.** Omnis arbor q non facit fructum bonum excidetur: z in ignem mittetur. **Et Abath. xj.** de ficu que non habebat nisi folia zc. **Et Luc. xij.** Succide illam, vt quid enim terram occupat? **Ab.** in purgatio. **ps.** In labo re hominum non sunt: z cus hominibus non flagellabuntur. s. in purgatio. **Sol.** lum ergo in inferno. **Et magna sultitia e q iuri ad parte remotas z incognitas in quibus homo non reperit nisi secum poterit: non fudeat de bona prouisione.** **Apoc. xliij.** Opera enim zc. **Sed tamen quandidu sunt in hac vita. ipsi negligetes z pigri: tria mala patiuntur scilicet.**
U Paupertatem De paupertate
U Libertatem dicitur. **Prouer.**
U Crucialitatem .xx. propter fri-
 guo piger arare noluit. medicabit estate z non dabitur ei. **Et iterum.** **Prouer. vi. xliij.** Alqz quo piger dormis: z veniet tibi qsi cursor: egestas tua. **Et. xxvj.** Sicur ostiis vertitur in cardine suocita: z piger in lectulo suo.
U De vilitate autem dicitur. Eccl. xxi.
In lapide luteo lapidatus est piger: z omnes loquentur super aspernationem illius. **De stercore boum lapidatus est piger: omnis qui tetigerit euz excutiet manus suas.**
U De crucialitate autz dicitur. Ps. uerbi. **xij.** Desideria occidunt pigros: tota die concupiscit z desiderat. **Ps.** oeta. **De** si tollas: periere cupidinis arces. **Abath. xij.** Cum dormit homineo: inimicus homo supereminatit zizania zc. **Unde negligentes sunt habitaculum demonum.** **Abath. v.** Dicit demones cruculo. **Domine mitte nos in porcos.** **Job. xl.** Sub ymbra dormit. in secreto calami. in locis humentibus. **Figura** habetur si. **Re. iij.** **De** **Abolent:** qui dormit

te ancilla fuit occisus percussus a **Rea** cab: z **Baraa.** **Idco.** **Prouer. vj.** **Unde** ad fomica o piger: z considera vicia que cum non habet voces nec precepto rem: parat estate cibum sibi z congregat in messe qd comedat. **Ecclesi. ix.** **Quod** cumqz facere potest manus tua facit. **ins** stanter operare: quia nec opus: nec ratio sapientia: nec scientia erunt apud inferos quo tu properas. **Et Sal. vj.** **Num** tempus habemus operemur bonum. **Idco** prouerbialiter dicitur.
U Tempo varz tempo viene
U Tropo sta tibi non fa bene:
U Facendo male: sperando bene
U El tempo passa te la morte viene
Idco contra negligentes dicit Christus **Abath. xij.** **Regina** austri surget in iudicio cum generatione ista z condemnabit eam: quia penitentiam egerit in vocatione Ione. **Exemplum** autem efficitur per erudenda negligentia: est consideratio creaturarum que continue operantur: z eundem diuinam ordinationem. **Unde** si sole dicitur. **Ecclesi. primo.** **Dicitur** fot: z occidit. **Et Trifo** in sermone septuagesime. qui incipit. **Dignitas zc.** negligentibus loquens: z homini demonstrat ordinem rerum: dicit. **Tibi** celum in diebus eius splendet: vespitur: z solis fulgore decoratur. in nocte clarissimo lumine speculoso: z astrorum fulgore vario polus ipse illustratur: vt dicitur noctisqz vicissitudine: z teporium numerositas dignoscatur: z post laborem diurnum: in talibus miseris rebus quibus tribuatur. **Tempus** alterius vicibus immutatur. **Fronde** ut sitit. **ame** nantur campi prata virent: ammantia cuncta diuerso vrbus procreata edunt secus. parent. imperio. obsequia ferunt. **scat** ent fonte. amnes fluunt. institutio terminis maria cohercet: gaudet post byem mem verna temperio: exultat flagrantia deo coquit messe. autumnitas temulenta

suas exhibet vber tates byeme madidantur imbibus terre: sus deniqz institutio cuncta deseruiunt: z solus homo deo no seruit. **Ab.** o secundo principali.
U Ad tertium autem principale dicitur **ij. Re. xj.** **Factum** est eo tempore quo solent reges ad bella procedere: z **Dauid** deambulabat per solarium suum: z quia negligens fuit zc. **Comisit** adulterium z homicidium: propter que fuit grauius punitus a deo.

U De manifestatione Christi per miracula
U Seria tertia quinte hebdomade

Manifesta teip
Quam mundo. **Job. vij.** **Habet** **Rabi** **Abdoyes** de **Egypto** z plurimi alij rabini iudeorum: q vnus de duodecim articulis quos iudeus credere tenetur: est q deus habet mittere **Abessiam** ad saluandum. **Sed** differencia est iter ipsos iudeos: nos christianos quia ipsi iudei dicunt z tenent: dicitur **Abessiam** z saluatorem promissum nrdum venisset venturum esse. **Et** ratio que illos mouet ad sic tenendum: est quia populus **Israel:** z non populus **Bentilis** do per sua miracula: propter quod vobidebuntur in presenti sermone: vs prioz **An** miracula Christi fuerint sufficientia ad manifestandam diuinitatem eius: **Secundo** dato q Christus non fecisset miracula: non iudei teneretur credere illa **U Circa** primum dubium videtur quibusdam quon. **Et** primo sic. **Esse** deoz z hominem propium est christo: sed miracula que Christus fecit: etiam ab alijs facta sunt: immo z ab aliquibus maioraz. **Jobannis** quartodecimo. **Qui** **crea** dit in me: opera que ego facio: z ipse facit: z maiora bonis faciet: ergo recitetas

da. **Unde** rabi **Abdoyes** **Egyptius** i suo **Deutero.** libro de iudiciis quem fecit de regibus z bellis eorum .c. x. dicit **Ye** sus nazarenus imaginatus est esse messias: sed fuit interfectus per iudicos. quia omnes prophete facti sunt: qz messias est redemptor: z saluator eorum: z cogregator eorum: z ille dedit occasionem: ad perendum **Israel** gladio: z dispergedu z reliquias eorum: z ad suppimendum eos **Ab.** os autem christiani dicimus christi: ius sum z principaliter venisse propter saluatorem iudeorum: sicut ipse dicit. **Abath. xv.** **Non** sum missus nisi ad oues que perierunt domus **Israel:** vt ipsos iudeos congregaret: vt patet **Abath. xliij.** **Quotiens** voluit congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas. z noluit. **Is** ad autoritates supra iductas: dicitur q habetur in glos magna super **Berezit** **Traba. i.** **Ben. c. xli.** **In** messia no cadit personaz acceptio. **Sed** omnes confidentes ei: coedite: z opere saluabuntur. **Isa. xl.** **De** dicit in lucem gentium: vt sis salus mea vsqz ad extremam terre. **Et. lv. c.** **Esse** gentem quam nescibas vocabis: z gentes que te non noverunt: ad te current. **Abans** fuit ergo seipsum christus mudo per sua miracula: propter quod vobidebuntur in presenti sermone: vs prioz **An** miracula Christi fuerint sufficientia ad manifestandam diuinitatem eius: **Secundo** dato q Christus non fecisset miracula: non iudei teneretur credere illa **U Circa** primum dubium videtur quibusdam quon. **Et** primo sic. **Esse** deoz z hominem propium est christo: sed miracula que Christus fecit: etiam ab alijs facta sunt: immo z ab aliquibus maioraz. **Jobannis** quartodecimo. **Qui** **crea** dit in me: opera que ego facio: z ipse facit: z maiora bonis faciet: ergo recitetas

In oppositum autem dicit christus Jo. v. Opera que ego facio in nomine patris me: illa testimonium perhibet de me. Et Jo. z. Opera que ego facio in nomine patris mei: illa testimonium perhibent de me. Et Joannis. xv. Si opera non feceris in eis que nemo alius fecit: peccatum non habere. scilicet de incredulitate sua. Veritatem autem huiusmodi ponit factus Thomas in tertia parte. q. xxxv. articulo. iij. Sed antea q. vltimus procedatur: videndum est p'ius: quid sit miraculum: et que ad verum miraculum requiruntur: et quot sunt species miraculorum: secundum notata per sanctum Thomam in i. parte. q. c. v. articulo. vij. in. coi. q. in. iij. sen. di. xvij. q. i. articulo. v. In coi. q. in. q. de po. det. q. vj. arti. ij. Nam nomen miraculi ab admiratione sumitur: admiratio autem consurgit quum aliquo effectus et manifestus et causa occulta. i. ad e. thabpi. Qui dubitat z admiratur: signare videtur. Unde oritur desiderium ad inquirendum i. ad e. thabpi. Propter admirari ceperunt homines phibere sopari. Quia. vij. Et dico. Quod mirabile effectus est. Causa autem alius effectus: est aliquando alius notata. z alius ignota: unde aliter est mirum vti. quod non est mirum quicquid cum Ectypium solis miratur rufus: non autem astrologus. quia noud quid dicit Astrologus in libro de motibus planetarum: z Algazel in tertia parte phibere phie. de elementis. Quia si luna inter nos z solem diametraliter ponatur: videntur ipsi defectum causabit radiorum solis in capite vel in cauda draco: nis: z fiet Ectypium. Similiter de operibus magorum: de quibus Augusti libro. xxxvij. q. dicit. Aliiter magi faciunt miracula: aliter boni christiani. aliter magi. Adagi per priuatos contractus cum membris boni christiani per publici

cam iusticiam. Ad ali autem christiani p signa publice iusticie zc. Quare huiusmodi opera magorum non sunt miracula: sed marauelle. Et eo q miraculum dicitur quasi admiratione plenum: quod habet causam simpliciter omnibus occultam: que est deus non humana manifestatur: patet de deo. Bel. quem Babiloni volebant esse deum viuentem. et quotidie multa comederent. sicut patet Dani. xij. Unde illa que a deo sunt seu fiunt preter causas nobis notas: miracula dicuntur. Quare ex dictis Augusti. fit vj. dicit sanctus Tho. in. q. de potentia dei. q. vj. articulo. ij. Datur illa distinctio. Ad miraculum est quid arduum et insolitum. supra facultatem nature. z preter spem admirantis propter eius. Ebi notandum q. Ad miraculum tres sunt species. Hecdam supra naturam. que dantur contra naturam. z quedam preter naturam. miraculum supra naturam: est inquantum in illum effectus quem deus facit. natura nullo modo potest. vel quia ipsa forma inducta a deo omnino a natura induci non potest. sicut forma glorie quam inducet deus compositus electorum. vel quia z si talenti formam natura possit in aliquam materiam inducere. non tamen in istam. sicut ad causandum vna tantam natura potens est. sed q in hoc motu natura vnicam causat. hoc facere non potest zc. Ad miraculum autem contra naturam: est quando in natura remanet contrarium: dispositio ad effectum. quez deus facit pseruando pueros in camino ignis remanente virtute comburendi in igne Dani. iij. Et similiter z virgo pariat ante te virginitate. Ad preter naturam autem miraculum: est quando prodehatur effectus: quem natura producere potest. ita tamen modo quo natura producere non potest. vel quia desunt instrumenta quibus natura operatur. sicut con

uertendo aquam in vinum zc. Et quia est in ipso diuino opere maior multitudo. q. naturae facere consequit. sicut de ratione productis in egypto. vel quantum ad tempus. sicut quum statim aliquis curatur ab aliqua infirmitate: quod natura non statim sed successit. z in alio tempore. non in ipso facere potest zc. Fiat bonum patet super huiusmodi. Et dicitur exemplum de locu Simonis que tenebatur magnis febribus. z que statim ad imperium christi surrexit sana. z mirum strabat illis. Ad. thab. vij. Iste sic premittit: respondeatur ad dubium q. miracula christi fuerunt sufficientia ad manifestandam diuinitatem suam. Et probatur christi fuerunt miraculose. que transcendebant omnem potestatem creature virtutis. Joannis. xij. A seculo non est audium: quia aperuit quos oculos cecinati. Secundo ex modo faciendi ipsa miracula: quia scilicet propria virtute faciebatur imperando. Luce. vj. Virtus de illo exibat z sanabat omnes. Super quo dicit Cyrillus. Non accipiebatur alienas virtutes: sed eius effectus naturaliter deus. propria virtutem super infirmos ostendebat. Ioan. v. Quicumque super facit. z filius similiter facit. Et iterum Jo. v. Sicut pater suscitauit mortuos: ita z filius: quos vult viuificari zc. Tertio ex ipso facta doctrina qua huiusmodi se esse dicebat. que si non fuisset vera: non fuissent subsistentia miracula. Ad. thab. i. Que nra doctrina habet noua: quia in potestatem spiritibus immundo imperat z obediunt ei: Ebi notandum q. licet aliqui mali homines faciant miracula. tamen miracula non sunt in testimonium vite illorum. sed aliquid veritatis quam deus vult predicare: sicut habet sanctus Tho. in. Quomodo. quolibet. q. iij. articulo. i. ad. iij. argumentum. Ideo Augusti. id. iij. q. dicit. Ad omnia virtutes ista

miracula attribuntur per meritum: si mo errore decipiantur infirmi. eximiam tes in talibus factis e. maiora bona: q. in operibus iusticie. quibus vita eterna comparatur. Et Hieronymus: super illud ad. thab. vij. Nonne in nomine tuo virtutes multas fecimus zc. dicit. Id. phibetate z stulto facere. z demonia egerat: interdum est meriti illius ope ratur: sed vel inuocatio christi bono agitur: vel ob condemnationem eorum qui in uocant. vel utilitatem eorum qui vident z audiunt. Et sic patet dubium. Ad responsum autem in oppositum: respondet Augusti ad Coluthianum dicens. Fatentur z nos talia quides fecisse proprie tas. sed z ipse ad. thab. q. ceteri prope te dominum christum prophetauerunt. z eius gloriam magnam dederunt. Qui ppter ea talia z ipse facere voluit. ne esset absurdum q. p ipso fecerat. si ipse non faceret. sed tamen z aliquid proprium facere debuit. quod nemo alius fecit. vt na sci de virgine resurgere a mortuis z in celum ascendere. Et sic patet veritas ad dubium pro primo principali. Ad secundum autem principale: probat sanctus Tho. in quolibetis quolibet. to. ij. q. iij. articulo. i. Et super Ioan. c. xv. Sed etia si christus non fecisset miracula. laudem non credendo in cum. non excusantur a peccato infidelitatis: quia fa. v. q. vj. arti. i. Et super Epistolam ad Eph. ij. Redere est supra potentiam hominis naturalis nec ad credendum liberum arbitrius sufficit. sicut pelagiani dicebant: quia ea que sunt fidei sunt supra rationem hominis: non cadunt in conceptio eius. nisi deo reuelante. De quibus dicit. E. de. i. iij. iij. phirma super sensum boni minus offensa sunt tibi: E. ti. Co. ij. Que dei sunt nemo nouit: nisi spiritus dei. q. homo credat. hoc non potest ei se habere. sed procedit ex dono dei. Eph. ij.

Gratia saluati estis per fidem. et hoc no-
est ex vobis. Dei enim donum est. Et
Iobilia. Elobio datum est. non solum vt
in ipsum credatis. sed vt pro ipso patia-
mini. Et Sap. viij. Genium autem tuum
quis sciet. nisi tu dederis. etiam miseria
spiritum sanctum tuum de altissimo? Et
i. Co. xij. Alteri fidem in eodem spiritu.
Homo igitur credere tenetur. secundum
hoc qd inuatur a deo ad credendum. A
deo autem adiunatur aliquo ad creden-
dum tripliciter. Per interiorum voca-
tionem. per doctrinam et predicationem
per miraculosa operationem. interior
autem vocatio: vt habet. q. Tho. in. iij.
di. xvj. arti. ij. q. ij. Et quidam motus.
quo cor hominis sine voluntate mouetur
a deo ad assentiendum his que sunt fidei.
Nam homo assentiendo his que sunt fi-
dei. eleuatur supra naturam suam. et ideo
oportet qd hoc insit ei ex supernaturali
principio intrinseco mouente: quod est
deus. Unde x. Joan. vj. Omnis qui au-
dit a pre e et vidit: venit ad me. Et i. Ro-
ma. vij. Quos predestinauit. deo et voca-
uit. Et Joan. vj. Nemo potest venire
ad me: nisi pater q mittit me traxerit eu.
Et cant. i. Erabe me post te. Et Ido. Je-
remi. xxxi. c. dicebat. Conuertere me domi-
ne ad te: et conuerter. Unde Augusti. li.
Confessionum dicit. Lum te pimum co-
gnoui reuerberati. infirmatum apse-
ctus me. radiens in me. vetegeneret. et
contremui amose. et inueni me longe esse.
a te in regione dissimilitudinis.
non. tanqz audirem vocem tuam de ex-
celso. Libus sum grandium. cresce et ma-
ducabio me. nec tu me mutabis in te. si-
cut cibum carnis tue: sed tu mutaberis
in me. Adiuuatur. ij. Homo ad creden-
dum per doctrinam: et predicationem. Ro-
ma. x. Quomodo credent ei. quem non
audierunt? Quomodo autem audient si
ne predicante? Ergo fideo ex auditu. au-

ditus autem per verbum christi. Actus.
x. Alituc loquente Petro. cecidit spiri-
tus sanctus super omnes qui audiebant
verbum. Adiuuatur tertio homo ad cre-
dendum per miraculorum operationes.
sicut de latrone et Lenturione: qui terre
motu in passione christi crediderunt. Et
de latro dixit. Admemento. mei domine
cum veneris in regnum tuum: et centu-
rio clamauit. Ecce filius dei erat iste. Si-
militer de Dionysio arypogita. qui vi-
ta illuminatione ceci per Paulum: cre-
didit. Ideo. i. Co. xij. Signa data sunt
infidelibus. vt. l. per ea pronocentur ad
fidem. Unde Blosa super illud psalmi.
Et det illis hereditatem gentium: dicit.
Hec det illis miraculorum: vt crede-
rent gentes. Unde Ido. li. i. de summo
bo. dicit. Adstracula in signum sunt. non
fidelibus sed infidelibus. quia signum si-
delibus non est necessarium: qui iam cre-
diderunt: sed infidelibus vt conuertan-
tur. Nam paulus pro non credentibus
infidelitate. patrem Iublij de infirmita-
te febrium virtute orationis curat: infir-
mitatem vero Timotheum fidelem. no-
tatione sed medicina sanat: vt nouera
miracula pro incredulis non pro fide-
libus fieri. Notandum tamen est: qd nec
tam ad assensum credentis. qui est: qd
saris in his que sunt: vt habet. q. Tho.
sa. se. q. vj. arti. i. sufficiens causa non est
predicatio sine persuasio hominis. indu-
centia ad fidem. Similiter nec miracu-
lum visum cuius signum est: quia viden-
tum vnum et idem miraculum. et audien-
tum vnum et eandem predicationes seu
persuasionem. quidam credunt. et quidam
non credunt. Sed causa sufficiens e deus
interius mouens. Ido. i. Co. x. regis
in manu domini. quocumqz voluerit in-
clinabit illud Si autem dicatur: cum ali-
quis credere non possit nisi detur sibi a
deo. videtur qd infidelitas non sit alituc

imputanda. et. Respondeo sanctus Tho.
super Joanne. c. x. Et in. iij. contra Ben-
capi. di. vj. q. Ideo infidelitas est impu-
tanda nobis si non credimus: qui in no-
bis: et ex nobis est causa impedire. ne cre-
damus. Nam a similitudine videre non
possunt lumen sine sole. et tamen si clau-
derem oculos non esset culpa solis. si non
vidirem lumen. sed mea qui noto aperis-
se oculos: sic omnes illi qui deseruntur
in incredulitate sua. iusto dei iudicio de-
serunt. Et qui eliguntur ad fidem. ex
dei miseratione assumuntur. et. Ad pro-
positum ergo. cum Triplex sit Actus
positum ad fidem. vt dictum est: scilicet
visibilia miracula non fecisset: tamen ad
his remanebant alij duo modi. quibus
hominibus adiuuatur ad fidem. Tenet
tunc autem ipsi iudei credere auctori-
tas: et prophetarum: quos se esse christum
per sacram scriptura demonstrabat. Un-
de Joan. v. dicebat. Scrutamini scriptu-
ras. in quibus putatis vos vitam eter-
nam habere. quia ille sunt: que testimo-
nium perhibent de me. Ebi. q. Tho. su-
per Joan. c. v. dicit. Scrutamini scriptu-
ras. hoc est in profundo queratis. po. Da-
mibi intellectum et scrutator legem tua:
in quibus putatis vitam eternam habere
re. et. Ad non est verum nisi inquantum
ducunt ad me christum: Nam ille sunt. et.
sunt tantum vitalia sunt. inquantum ad
meam cognitionem ducunt. Ideo Jo-
v. dixit. q. Si crederetis Actus christi
deretis vitz et mihi. De me enis ille scri-
pit. Unde Deutero. xvij. dixit. Ad-
Fes. I propheta suscitabit tibi dominum
deum: ipsum audies. vt petisti a domino
deus tuo in ore: quando contio congre-
gata e. Similiter et omnes prophete: de
quibus Actum. x. dicit. Petro. Hinc
omnes prophete testimonium perhibet
remissionem peccatorum. accipere per no-

men eius. omnes qui credunt in eum
Unde Samaritani. Joan. iij. Dixerunt
Abulieri. in vituperum iudeorum. nam
non propter tuam loquelam credimus.
Ipsi enim audiuius te scimus. quia hic
est vere saluator mundi. Nam debet au-
tem diuini bonitas in adiuuando illos
qui faciunt quod in eis est: vt habet scitus
Tho. super Epistolam ad Roma. x. Et
super Joan. xv. Aut per interiorum in-
spirationem. aut mittendo predicatorum
vel Angelum. sicut mittit Petrum. Lo-
nelio. Actum. x. Et Paulum Adace.
domibus. Actum. xvj. Unde dicit Apo-
cal. ij. Ecce ius ad ositum et pulis. si ga-
audierit vocem meam. et aperuerit os
sibi lanuam. intrabo ad illum. et conuerti mi-
illo et ipse mecum. Tenetur igitur inte-
rior vocatio seu inspiration: non resi-
stere. Unde Ija. qnq. gessit. Dominus
autem aperuit mihi aurem: ego autem non
contradico. nec retrosum abij. Simili-
ter nec exterior vocatio. sicut patet ex
plum in Petro et Andrea. de quibus vi-
cit i. Regum in Bome. Audisus fratre
carissimus. qualiter Petrus et Andrea
relicio rebus secuti sunt redemptio. po.
Nulla vero bene facere adhuc miracu-
la viderant. nisi ab eo de premio eter-
nae retributionis audierant: et tamen ad
vnum domini preceptum. hoc quod pos-
sibile videbantur obliui sunt. Sed de
deus incredulis dicit beatus Stephanus
Actum. vij. Dura ceruice. et incircu-
code et auribus. semper persituantur
restitulis. vos et patres vestri etc. Be-
ne ergo et optime dicit christus Joannis
xv. Si non venissem. et locutus eis non
fuissem: peccatum non haberent: nunc
autem excusationem non habent de pec-
cato suo etc. Ido secundo dicit.

Finito.

De charitate quid sit & qualis debet esse.

C Seria quarta quinte ebdomade.

Ces mee uo

ce meam audiant. Job. x. Inter omnia bona presentia vite maximam est amicitia. Unde Tullius li. de amicitia dicit, Solem emundo tollere videntur, q amicitia de vita tollunt, quia vix in mortalibus melius habemus, nihil iocundius. Et in ix. Ety. dicit Aristot. Amicitiam bonorū exteriorū est amicitia. Et in i. Arbet. Pulchritudo est esse amatores, q amicitiam sequuntur. Et in viij. Ety. dicit, Nullus esseret videret sine amicitia, habens oia alia bona. A fortiori autē charitas, que est virtus theologica & fundamentum in ac forma oium virtutum & finis principalis totius xpiane legis. Unde s. Tho. ij. contra gent. c. cxliij. dicit, Finis totius legis est charitas & Aug. li. de doctrina xpiana: & li. ij. sen. di. xix. Totā magnitudines amplitudinemq; diuinoz eloquiorū possidet charitas, qua deum pro cōmuni diligimus, quā ob caritatem hodie ipso predicat contra iudaicā in iudeorum sub similitudine ouium suarū. Dicitur euangelium, & decedat quomodocūq; in sella dedicationis reptura fuerunt. Prima sub Salomone, septe mbr: d. qua li. ij. R. v. vij. h. sub sorobabel. xij. martij. p. E. l. v. Terria sub Iuda machabeo. xxv. decēbris. de q. h. p. E. d. ach. iij. Et quomodo Lilio. dicit q ista fuerunt encenia h. non tercia, qca finem byenis & principij verio. De munē de charitate tra videbuntur. Et primo quo. modo charitas debet esse. C. Prima ibi. Quis mee vocem manent.

Recta ibi. Et ego cognosco eam & sequuntur me.

C. Fructuosa ibi. Et ego vitam eternam deo.

De quibus omnibus dicit apostolus p̄mo in 1mo thebeum p̄mo. Finis precepti est charitas de corde puro & conscientia bona: & fide non ficta. Et ad p̄bil. p̄mo. Postq; apostolus dicit, Charitas vestra magis: ac magis abundet. Et de notaret puritatem sibi in. Sitis sine reo. Et denotat rectitudinem: addidit Er. Et denotat rectitudinem: addidit id de quo dicitur. Et denotat fructuositatem concludit, repleti fructu iusticie. Ad p̄mum ergo p̄ncipale: voluit Tullius libro de officijs, q Omnis que a ratione suscipitur de aliqua re instituitur: debet a diffinitione proficisci, vt intelligatur id de quo dicitur. Quare domini & sancti Theologi p̄cipue s. Tho. ij. q. xxvij. ar. iij. Et tertio sententiam, xxvij. articulo p̄mo. Et tertio contra gentes. c. cxliij. Et ipse magister sen. in ij. diuinctio. xxvij. Dant talem diffinitionem de charitate. Charitas est dilectio: qua diligunt deo propter se: & proximum in deo: vel propter deum. Abi non audiam: q. Et propter. imposita habitudinem cause. Et in p̄mo in q. dicitur. Tunc arbitramur vniuersosq; cognoscere: quia si causas cognoscimus. Et p̄mo. Ad etha. Tunc singulari scire dicimus: quando causas nō innotuimus p̄uamus. Caste autē vt habetur secundo in q. dicitur. Et p̄mo. Ad etha. Quid dupliciter dicuntur. Secundo dicitur q. h. dicitur in eae finis. Diligimus medicinā propter sanitatem. Ideo Dionysius. Adulta sunt que non nisi per causā sanantur: multi sunt que. medicis sine ferro curare non possunt qui sancta rem diuersa per tormenta rogati cōcedit amarissima pocula exigente morbo: res medijs causa non sicutibus sepe. Propriam: que non nisi. l. rona rugo.

itate forbentur. Sed si vultum bibentis inficitas, tristis & angius bibet, vt letus & incolumis vna. Scdm habitudinem autem cause formalis, diligimus hominem propter virtutem suam: q. ij. Etha. Sicutus est que facit bonum habentem: & opus eius bonū reddit. Et i. iij. Etha. Solum fm virtute: bonus est homo. Et in vij. Poly. Hmo potest esse bonus sine virtutibus. Secidum autem habitudinem cause efficientis, diligimus filius propter patrem. Et. Scdm autem habitudinem cause materialis, diligimus aliquid propter illud quod nos disponit, & inducit ad eius dilectionem: puta beneficia & utilitates. Unde Seneca dicit, Ab ei. causa sequuntur frumentum fomice, mada iura lupi. P̄mimo igitur tribus modis, deum nō diligimus nisi propter seipsum. Non n. ordinatur ad aliud sicut ad finē, sed ipse est finis omniū. Unde Dio. v. c. de di. no. Omniū existentium est p̄ncipium & finis, quod preexistit p̄ncipij quidem sicut causa, finis autem sicut ipse finis gratia. & terminus omniū. Apoc. i. Ego sum alpha & ω. Et Jla. xvij. Ego p̄mimo: ego non sumus. Similiter nō. v. formatur ab aliquo alio ad hoc vt sit bonus: sed ipse est summa bonitas. fm quā omnia bona sunt: nec ab altero bonitas ei inest. Unde Albertus magnus in p̄lo la trinitatis. Alū in deo preter deum, nō. la causa preter eum, qui causat causā alia. Et ideo non est effectus alicuius cause, sed ipse est: causa efficiens omniū. xij. Ad etha. A p̄mo principio dependet celum & tota natura. Et in lib. de subsistia orbis. P̄mimo motor: dat esse omnibus cōtibus. Et Plato in Timæo. Bonitas dei causa fuit factionis mundi & generatio omnium rerus. Et i. Ad etha. P̄b. Deus videtur omnibus esse causa & p̄ncipium quoddam. Joan. i. Omnia p̄ ipse facta sunt. Et. Et in ps. Tu sunt ce.

li: & tua est terra: o: bem terre: & p̄ncipium dinem eius tu fundasti. Et. Scdm autem habitudinem cause materialis potest esse ligi deus: propter aliud dispositio: inquit tum propter immensa eius beneficia: de ducuntur: & deueniunt in amorem dei. Sed si adhuc propter hominis modū benefici tantum diligatur: non est charitas. P̄mura ergo debet esse dilectio: vt scilicet diligatur deus propter se: etiam si minus quā aliquid habuimus: vel expectare minus ab eo: hoc quia bonus est: & sors totius bonitatis. Unde Boetius. ij. de Lon. Deum omnium rerum p̄ncipes, deus esse: cōmuni omnium humanorum conceptio potest amio: um. Nam cum nihil deo melius ex cogitari queat, id quo melius nihil est, bonum esse quod dubitet: Sic ergo deueniunt nobis in notitiam bonitatis diuine propter beneficā, debemus ipsam propter se diligitere. Unde Joan. iij. Samaritani dixerunt, Jam non propter tua loquelas credimus tibi, propter considerationem beneficiorum Sed quia ipse scimus q. hic ē saluator mundi. Ita ergo charitas necessaria est ad salutem: q. fa. seq. xliij. ar. i. Finis spiritualis vite hominis est virtus dei. Unde Aug. Secisti nos domine ad te: inquitum est eo: nostrum, do: nec quiescat in te. Nam autem vnionis maxime efficit charitas. Dionys. iij. c. de di. no. Est autem est alim faciens diuinus amor, non finem amantem. Sui p̄cipus esse: fed rerum amatorem. Unde dicit q. Zimma magis est vbi amat q. vbi amat. Et ideo. Bernar. dicebat. scio Zimma mea. quoniam vita tua amor est: & q. sine amore esse non potes. Unde non dicit Aug. q. sola dilectione discerendunt filij dei a filiis diaboli. Et Dionys. ronyms ad Eulochium dicit. At tēditate carissime. q. sine precepto charitatis non ingreditur quidam ad deo viuē:

alum. **P**ura ergo est dilectio et charitas et quando deum propter deum diligitur: si quid aliud in ordine ad deum: aliter dicit Augustinus. Amicus te amat: qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Et illud est diligere deum ex toto corde: et in tota anima: et ex omnibus viribus et. De pe. di. ij. Illi plures que diligunt deum, qui pro eius amore sue ad te plus salutis non parant, nudari facultati bus, proprijs patrie sue extorreo fieri, paribus et yxoribus ac filijs renuicere: parati sunt: et ipsam copioso mortem non solum non fugiunt: sed etiam libenter excipiunt, ambientes a copioso sui vite magis que a deo qui et vite vite sue: vivere. Ideo primo principali.

Ad secundum principale: dicitur quod charitas debet esse recta: et ita respicit proximum. Sed notandum quod dicitur, ij. **R**bet. Quod amare est alieni velle bonum ipsius gratia. Et in viij. **E**sti dicitur, quod triplex est amicitia: scilicet propter velle propter delectabile, propter bonum vite. Nam propter velle, et carnis et lupi diligunt ossa. Propter autem delectabile, omne masculinum diligit femininum. Propter bonum vite, propter virtutem et bonum, paucissimi inveniuntur qui diligant: et de tali amicitia est maxima penuria. Unde Gregorius dicit. Memori quempiam diligit: habere se proximo charitatem putetis: plures ipsam vim sue dilectionis examinet. Nam si quoniamlibet amat: sed propter deum non amat, ille charitatem non habet, sed habere se putat. Unde in ix. **E**sti dicitur. Amicitia bonorum: augetur bono colla quique: operibus quibus vritur. Amici autem existentes propter bonum vite, vel delectabile: his cessantibus cessat

amicitia. **O**rigenes super Lucam. ij. **H**abet periculum dilectio si modum transcat. **D**ebet enim qui aliquem diligit in tanta et causis considerare diligendi: et non plus diligere que meretur. Unde mensuram charitatis modumque si transgesserit: qui diligit, et qui diligitur, in peccata erunt. **I**deo i. **E**sti dicitur. Duobus amicis exultentibus: sanctum est preboscari veritatem. **E** l. iij. **E**sti. **A**d hunc est morique facere contra bonum virtutis. **I**deo in amicitia leti faciantur, ut neque ro gemus reo turpe, neque faciamus rogatum. **De** pe. di. ij. Proximos tunc diligimus sicut nos. Quando non propter aliquid quas vultuatores temporales, non propter speranda beneficia vel accepta: sed propter hoc tantum, quod sunt nature nostre proprie diligamus: Et iterum de pe. di. ij. **S**icut nos proximis nostris diligimus: quando ad morem bonos et ad eternam vitam consequendams, sicut nobis eorum salutem consulimus. Et Hieronymus ad **I**ulianum vix vera, nulla necessitudo est, et christi glori non copulata, quam non utilitas rei familiaris, non presentia tantum copiorum: sed del timor: et dignitatem scripturarum studiis conciliant. Unde de amore carnalis: de quo est tanta copia inter homines et mulieres dicit Salomon. Propter velle. **S**alar gratia et vana est pulchritudo vestis: mulier timens deum ipsa laudabit. **U**nde de **T**ullius in **T**usculano dicit. Quis est ille amor amicitie? **L**ur neque desolentem adolescentem quisque amat, neque formosum senem? **U**nde idem **T**ullius ibidem dicit. **T**otus ipse qui vulgo appellatur amor, nec deinde intentione quo nomine alio appellari possit: tante enim levitatis est: ut nihil videam quod pur-

tem conferendum. **I**deo quidam poetis dicit.

Ad de misero iuveni, qui stat subiectus amori.

Non est amor: immo dolorem: mulieris amor.

Qui sub amore iacet, discernere nihil boni nouit.

Nescit quid sit honor: cui domina tur amor.

Que quis dicit amor, melius dixisset amarum.

Nescio quid sit amor, nec amoris sentio modum.

Sed scio si quis amat, nescit habere modum.

Qui quis amat ranam: ranam putat esse diannam.

Unde ergo, rectitudine bestialis amoris. immo totuositate et cecitate plenaz omni iniquitate et dolo? **I**deo **I**saiahus **R**oma. xij. **P**ostquam dicit. Dilectio sine simulatione: ad dicit. **D**ientes malum adherenteo bono et. **I**nfelix igitur

et miserabilis butulmodi amor non dicitur.

Sus vocabulo charitatis, cecus depinasit, et quia exccat hominem et dat basonadi ba obi. **Q**uanta autem vitia diabolo addat tali amori: scribi non potest.

Quia per experientiam videmus, quod vitiosum est esse amicitia inter masculinum et feminam sine vitio et concupiscentia bestialium: multi multotiens incipiunt amicitiam et beniuolentiam a **T**redo in spiritu sanctum, sed tandem deueniunt ad carnio resurrectionem. **U**nde Hieronymus ad **I**ulianum sanctior mulier vitiosam que dicit licet, si viro adhereret quam tuncquam spiritualiter infuncta: inclinatur tandem ad neptum, si in viro virtus de-

ficit. **U**nde pudet dicere. **A**rgumenta sunt diaboli et mortis eterne indicia: licitatione et maternitate. **Q**ui bus vobiscabulis, sub velamine spiritus iter se vitatur mareo et femine. **R**ecta ergo debet esse amicitia inter proximos. **I** sine vitio. **U**nde **T**ullius in libro de amicitia. **P**ro pimum sentio: amicitia nisi inter bonos esse non posse et. **I**deo secundo prin-

cipale.

Ad tertium principale: dicitur quod charitas debet esse fructuosa. **I**deo. ix. **E**st eorum amicitia que sunt ad alterum: utroque processisse ex amicitibus: que sunt hominis ad seipsum. **U**nde ideo. viij. **E**t hoc: ut scilicet debet habere ad amicum: sicut ad seipsum. **U**nde qui fingit se amicum: non est prope: est illo: qui facit salam monetam. **D**e pe. di. ij. **P**roximos tunc diligamus sicut nos: quam deo de eorum periculo et necessitatibus cogitamus: et sicut nobis subveniri optamus: ita deo subueniri: et si facultas de fuerit, voluntatem subueniendi teneamus. **R**ecapitulando igitur dicimus, quod puritatis charitatis correspondent veritas et angelij. **Q**ues me vocem meam: am audiuim: quia diligunt deum propter ipsum deum, et quicquid sit aliud in ordine ad ipsum deum. **R**ecitandis autem charitatis, correspondent verba quibus dicitur. **E**t ego cognosco quia sequuntur me: quia nunquam per aliquam totuositate peccata recedat a deo et. **D**emum charitati fructuosas, correspondet illud. **E**t ergo vitam eternam deo et: et non peribit in eternum. **D**e omnibus igitur illis tribus conditionibus, dicit **P**rosper de vita prelativa, et habet de pe. di. ij. **S**i charitatem deo exhibemus et

proximo de corde puro, conscientia bona, & fide non ficta facile peccato resistimus bono omnibus abundantius, secuti blandi menta contemnimus, et omnia que amara sunt, et difficulta humane fragilitati, et cum delectatione pericimus, et sic patet totum de caritate;

C De triplici statu Bagdalene.

C Seria quinta quinte hebdomade

Achimis ce

pit rigare pedes eius Luc. vij. Appetibile est primum mouens in animalibus, et mouens non motus, et id appetitio mouetur, est mouens motum, ut voluit Aristoteles in li. de motu cordis. Unde et in vij. Iob. vij. Primum motor omnino est in mobilibus. Tamen xj. Actus, mouet non mobilibus aut pedibus, sed sicut amatum, et desideratum. Ideo Gregorius super presentia evangelio dicit. Logitatis mihi de Actibus penitentia, siere magis libet de aliquid dicere, cuius enim vel lacrima pectus illa te huius peccatrice lachryme, ad exemplum penitentis non emollant. Consideraui namque quid fecit, et noluit moderari quid faceret. Super conuulsante ingressi est non suffa venit, inter epulas lachrymas obtulit. Dicite quo ante ardet, que hie inter epulas non erubescit. Sed ecce quia turpitudinis sue maculas asperit, laudanda ad fontem misericordie cucurrit conuulsante non erubuit. Nam quia se in ipsam grauerit erubescere intus, nihil esse credit, quod verecundaretur foris. Quid igitur mirarum fratres, Adariam venientem, an dominum suscipietem? Suscipientem dicam an trahentem? Dicam melius, et trahentem, et suscipientem, quia illa per pietatem traxit in usque, per misericordiam suscepit foris. Ideo

Dee. ij. of in funiculo Adas et traxit eos in vinculo caritatis. Dicatur euangelium Denum de triplici statu Bagdalene; videlicet:

Offensio. Ecce Mulier que Conversionis erat in ciuitate peccata Satisfactio. Et cognouit q. Iesus accubisset in domo etc. Et stans retro secus pedes eius etc. Ad primum dominus Albertus magnus super Luc. vij. c. adducens illud Ser. i. fecit deus duo luminaria magna etc. dicit. Luminaria maius est beata virgo que preest diem etc. plium innocencie, Luminare minus, est Maria magdalene, que preest nocti, i. peccato ribus, et exemplum penitentis etc. Quamuis enim in beata Adaria Bagdalena abundauerit iniquitas, superabundauit etiam et gratia, ad Rom. v. Apud plures tamen oritur dubitatio an illa Adaria de qua Lucas hic dicit, sit illa eadem que vicit dominum ynguento. Adab. xxvj. Adarci. xij. et Jo. xj. et videtur q. non. Nam Criso. et Hier. dicit q. fuerit due. Una peccatrice, de qua hic Luc. vij. dicitur, illa bona et virtuosa de qua Adartheus Adarchus, et Johannes vbi supra scribunt. Theophilus autem doctus, insi gnis, dicit q. fuerint tres que vincerunt dominum ynguento. Una de qua dicitur Luc. vij. illa de qua Johannes. xj. et xij. Tertia de qua Adarthei. xxvj. et Adarci. xij. Ambrosius autem in commentario suo super Lucam, dicit q. potuerunt esse due, seu vna tantus. Unde vi ad primum dicit. Primum quidem necessarium est dicere, quoniam Adaria foris: Lasari non fuit illa de qua Lucas hic dicit, quoniam illa honesta fuit, et sancta et ex amabilis quadam deuotione, simile factum fecisse legitur, quod ei fecerat peccatrice sed diligens et p. puncta. Item idem Criso. super Adarb. xxvj. dicit. Mulier illa vi

detur esse vna, et eadem apud omnes eua gelista, non est autem, sed apud tres vna videtur illi videtur, apud Jobannem vero alia quedam mirabilis foris: Lasari etc. Hieronymus autem super Adartheum. xxvj. dicit. Nemo putet eandem esse que super caput effudit ynguentum, et que super pedes. Illa enim lachrymis lauata, et crine tergit, et manifeste meretricis appellatur, de hac autem nihil tale scriptum est. Neque enim poterat statim capi te domini meretricis digna fieri. Item idem Hiero. ad Damasum p. p. am. dicit. Logitur euangelium q. veniens mulier attulit libalium ynguenti nardi, pyssici, et clostimon illa peccatrice sed sancta, de qua mihi nunc sermo est. Scio quippe Lucam de peccatrice. Adarcum vero, et Johannem, et Adartheum non de peccatrice dixisse etc. Theophilus autem super Adartheum. xij. dicit q. sunt quattuor euangeliste ynguentum mulieris commemorant, non est, tamen vna, sed due. Una quidem que describitur a Jobanne que foris est, Lasari, que scilicet ante sex dies pasce, vixit pedes Iesu. Alia vero que a reliquo tribus euangelistis describitur. Adarcus autem attendens inuenies has tres esse. a Jobane, n. vna, describitur, altera vero a Luca, a duobus vero reliquis, altera. Que enim a Luca describitur, meretricis esse dicitur etc. Abi notandum q. vixit Theophilus aliam dicit esse que vicit dominum ynguento, de qua Jobannem dicit. Ante sex dies pasce etc. et alias de qua dicit Adartheus et Adarcus, que per biduum vixit ante pasca. Unde dicit Adartheus etc. Scitis quia post biduum pascha facta est, Adarcus autem dicit. Erat pascha et agnus post biduum etc. Denum gratissimum Ambrosius in commentario suo per Lucam libro sexto capitulo septimo dicit. Hanc mulierem inducit Adartheus super caput Christi effundentem ynguen

tum, et ideo forte noluit dicere peccatricem. Nam peccatrix secundum Lucam non super caput, sed super Christi pedes effudit ynguentum etc. Ideo concordia autem et declaratio dicitur opinio non dicitur secundum Augulium de concordia Euangelistarum q. fuit vna tantum mulier que vixit Christum ynguentum, scilicet Adaria Bagdalena foris: Lasari, sed bis vixit. Primum peccatrix. In ce scripto Secundo, iuxta et discipula Adarthei, Adarci, et Jobannem, vbi supra: et hoc etiam sentit Ambrosius vbi supra dicit. Potest hec questio, meriti, et temporis diuersitate dissolui, ut ad huc illa peccatrix sit iam illa peccatrix, quoniam vna mulier non fuit ecclesia, v. et anima, mutat tamen profectum etc. Quare autem Adartheus et Adarchus circa eandem victionem dicant q. biduo ante pascha etc. et Johannes autem ante sex dies pasce etc. facta fuerit, dicit Augulius, q. ipsa secunda vinctio, vere facta fuit ante sex dies pasce, sicut scribit Jobannem de Adartheus et Adarcus dicit de biduom quia in illo facta fuerit ipsa vinctio, sed q. tractatus de passione Christi, ipsam victionem factam, ante sex dies commemorant, et inter se, et tamq. id ex quo iudicis suspexit occasionem tradendi Christi etc. Et sic patet dubitatio. Et q. Adaria Bagdalena fuerit peccatrix, et in statu maxime offensiois Jobannem. Trifolium. Domela de productione iudei, q. incipit. Paucis hodie etc. dicit sic. Ante productionis tempus Adartheus vnguentum supra domini caput effudit, gratiam fidem, multam reuerentiam, mirandam correctionem ostendit, et quado proficitur lupanari exiit, tunc discipulum gehennam intravit, quando illa mercedem sui corporis adhibebat, tunc ille precium sanguinis magistris postulabat etc. Unde super illud Adarb. vigesimo primo. Pu

blicani & meretrices precedunt voo in re
 gno celorum: dicit Blosa interlinearis.
 Publicani vt Athabeya, meretrice vt
 Abagdalena L. vltimo etiam super illud
 Luce. vij. Ecce mulier etc. dicit. Mulier
 autem in inhoneste vite promens fidem
 affectum: venit ad Balaam: petens ve
 niam commissorum sibi elargiri Et Lu
 gus. super ps. cxi. dicit. Illa mulier que
 erat in ciuitate peccatrix: venit & accessit
 ad pedes Iesu: illa impudica: ad frontem
 ad somitatem: frontosior: ad saltem:
 irripuit in donum alienam. Et o. Ebo. in
 secundo sentent. dicit. in art. vij. Dicit
 q. multi non virgines sicut Petrus &
 Abagdalena preferunt virginitatem in
 regno celorum etc. Vt omnia ostendunt
 tur ex verbis euangelij. Vltimo enim di
 citur. Ecce: quod est aduerbium demon
 strantia: vt dicitur de Abagdalena illud
 Iste. xxi. Babilon dilecta mea: polita est
 mihi in miraculum. secundo dicitur Abu
 liere: quasi omnino mollis & fragillus: in
 firma & leuis: & impotens ad resistendū
 vitio: de qua dicitur. Proverbi. vij. Ec
 ce mulier occurrit: garula: vaga: que
 cito impatens: nec volens in domo subsi
 ste & pedibus suis: nunc foras: nunc in pla
 teis: nunc iuxta angulos in sidiano. tertio
 dicitur. Que: quod hic accipitur pro re
 latino diuersitate: de qua dicitur Iere.
 secundo. Quis vltis facta conuerterat vi
 ua tuas filia Ierusalem. Et Iere. xij. Qui
 comparabo te vel cui assimilabo. te filia
 Ierusalem: Abagdalena est enim velut ma
 re cōstrito tua. quod medebitur tui: quar
 to dicitur. Erat: quod est verbum tempo
 ris preteriti imperfecti ex continuo pro
 cessu: perferuerant in malu n. de qua
 dicitur Iste. xvi. Ad omne caput vite
 edificasti Iherosolym: prostituta tue: ab
 hominibilibi fecisti decorem tuum: & di
 uisisti pedes tuos omni trāsanti: & mul
 tiplicasti fornicationes tuas. quinto. dicit

tur in ciuitate: propter eius publicā ma
 lam vitam: de qua dicit Ezech. xvj. Fa
 bificasti tibi lupanar in capite omnium
 vt & excellens fecisti in capite omnium pla
 tearum. sexto. dicitur. Peccatrix: qua
 iam perdidit nomen propriū etc. de
 qua dicitur Iste. iij. peccatum tuum si
 cut Sodoman predicauerunt. Tria au
 tem inducunt eam ad talem vitam: scilicet
 licet opulenta seu rerum facultas. secun
 do libertas. tertio pulchritudo. & addi
 potest pro quarto insipientia. Quia di
 citur. Proverbi. vndecimo. Circulus au
 reus in naribus suis. mulier pulchra & fa
 tuta. Tota igitur ecclesia occidentalis: &
 romana vt refert dominus Albertus
 magnus super Lucam: tenet mulierem
 de qua Lucas hodie dicit fuisse Abaria
 am Abagdelanam: fororem Abartbe &
 Lazarū ipas fuisse peccatricē: vt appuit
 ex supradictis. Et Greg. In hymno dicit
 Abaria foror Lazarū. que tot commisit
 crimina: ab ipsa fance tartari: recidit ad
 vite limina. Post sūre carnis scandala
 fit ex lebetē hāla: in vas translata glorie:
 de vase contumelie. Egra currit ad mor
 tum: multiplici: verbo curatur medici etc.
 Ido statu offensionis.

Ad statum autem conuersionis ipsius
 Abagdene. dicit sanctus Thomas in
 i. par. q. lxxix. artic. iij. q. duo amittit
 homo per peccatum: scilicet gratias deit
 & propriam innocentiam. Gratia autem
 recuperari potest per conuersionem: &
 penitentiam: sicut patet de filio prodigo
 Luce. xv. de quo dicitur. Cito proferte
 stolam primam: & date annulum in manu
 eius: & calciamenta in pedibus eius etc.
 Innocentia autem de qua gloriabatur si
 lius senos: & mandatum patris: nunquā
 precrerat: non potest recuperari per
 conuersionem: aut penitentiam: quia post
 magis peccat homo non potest dicere: & nō

peccati etc. Principium autem omnis
 conuersionis: est cognitio. Ideo de Aba
 gdalena dicitur. Et cognouit. id est post
 q. cognouit. Dio. in Epistola ad Timo
 thum domum quod datur homini
 est cognitio sui. Ideo David in ps. dice
 bat. Illumina oculos meos ne vngs ob
 dormiam in morte. Et iterum. Neq. me
 us illumina tenebras meas. Abich. v.
 Lumen federo in tenebris: dominus lux
 mea est: educet me in lucem: videbo in
 stitiam eius: iij. Loin. iij. Deus qui dicit
 de tenebris lumen splendescere. & luxit in
 cordibus nostris: ad illuminationem scie
 tie claritatis dei. Ideo Iere. xxxi. dicitur
 Post q. ostendisti mihi & cognoui: ego pe
 nitentiam & percussi femur meum. Et
 cognouit ergo Abagdalena: q. subtiliter
 districtio iudei: requirit rationem in iu
 dicio de peccatis nostris: secundum Au
 gust. qui dicit. Expectetur dies iudicij &
 aderit ille equissimus iudei qui nullius
 potentie personam accipiet: cui assabant
 omnes anime vt referat vnaqueque pro
 pria prout gessit. Iste etiam erit dia
 bolus qui recabit verba professionis no
 strę: & obijciat nobis in faciem quicquid
 peccauimus: quomōs peccauimus: quoti
 es peccauimus: in loco: & cum quibus
 peccauimus: quicquid boni facere tunc
 debueramus. Et cognouit etiam secun
 dum Ambrosi. q. nihil est quod tam sum
 mi doloris: causa sit: q. si recoditur quis
 vnde lapsus sit. Et cognouit iterum se
 cundum Lactantium qui dicit. Lum si
 mul proposita sint homini: bona & mala:
 considerare vnumquemq. secum deest
 quando sanctus est perpetuus boni ma
 la bona pensare: quam pro vtriusque &
 eaduoque: mala perpetua sustinere. Et co
 gnouit q. que in tenebris dicit: & facta
 sunt in lumine dicentur. Luce. xij. Et co
 gnouit postremo tempus salutis: & salu
 tis autorem q. Iesus scilicet accubisset

in domo Simonis etc. dicit. Illud Aba
 gdena dicit. Ego autem in domino gaudeo
 & exultabo in deo Iesu meo. Et illud se
 cundo. Paral. vltimo. Iudicium saluatis
 bus mecum: domum multitudinem miseri
 corde tue. Et ita Lant. iij. dicitur. Dum
 esset rex: in acubitu suo: nardus mea de
 dicit odorem suum. Et Lant. iij. Dicit: vni
 quentorum tuorum super omnia aroma
 ta. Accumbit autem Balaam: vt expe
 ctet: & miseretur Iste. xxx. Expectat do
 minus: vt miseretur vltim: Ideo exal
 tabitur: parcens vobis etc. Et impletur
 igitur Abagdalena quod dicitur Luce.
 xv. Non apparebis in conspectu meo: va
 cuus: attulit abalastrum vnguenti etc.
 Idest eo contritus: de quo dicitur in ps.
 Sacrificium deo spiritus contribulatus: cor
 contritum: & humiliatum deus non
 despicies. Nam autem contritionem cor
 dis Abagdenę: lōge ante preuidit. Job
 xli. qui dicit. Feruere facit profundum
 maris. id est cordis Abagdenę: sicut cũ
 vnguenta ebulliant: Et sic patet status
 conuersionis.

Ad statum autem satisfactionis. dicit
 s. Thomas ij. q. di. artic. iij. q. circa ma
 teriam virginitalis aliquid miraculose re
 parari potest: licet integritas membro
 rum. Et in prima parte question. xx. ar
 ticulo quarto. Et in quol. quolibet quo
 to. dicit q. omnem corruptionem mentis
 & corporis potest deus auferre & muliere
 corrupta: licet ab ea auferri non possit:
 q. corrupta nō fuerit: Et ita bā Abag
 gdalena. per suam falsi factionē re
 considerauerat integritate mentis: & corporis:
 q. demonstrauit magna circa illa ang
 lorum sedulitas etc. Dicit ergo Abagde
 Lucas. Et flans: quia prima dicitio post
 dolorē peccati est habere se ad nō peccā
 dū de futuro. ptra illud q. supra dictum
 fuit. Erat. etc. Ideo Eccle. ij. sicut acce
 deo ad seruitutem vestra in iustitia & tu
 h ij

more. z prepara animum tuū ad tēctōnem
nem Et Ezech. ij. Sili hominis sūa super
pedes tuos. Et. iij. R. x. Tūnt oīs in
cuius conspectu sūo rē.

¶ Secūdo dicit. R. Et. p̄mo propter
confusionem z erubescēntias. Jer. xxxi.
Confusio sum: z erubui. qm̄ sustinui op
probium adoleſcentie mee p̄o propter te
quem dōmine voluntatis: que p̄cedat in
oībus. Eccle. xliij. Gloria magna ē. se
qui dominum.

¶ Tertio dicit. Secūdo: vt scis tangeret.
Eri. xxvij. Alcedē huc vt tangam te sili
miz: probem vtrum tu sis filius meus
Etan an nō. Quia virtus de illo exibat:
z sanabat omnes.

¶ Quarto pedes: q̄ Abac. iij. dicit.
Egredietur diabolus in pedes eius. Jo
David in ps̄. Adotabimus in loco: vbi
steterunt pedes eius. Item alibi: Adota
te scabellum pedum eius. Et notanter di
citur pedes in plur. alio: q̄ oēs vie do
mini misericordia: z veritas saluet iusti
tie. z ideo Abagdalena in salisfaciendo
p̄o peccatis suis sic inberbat dōmine mi
sericordie. q̄ non postpōnebat deum iusti
tiam. z sic considerabat dōminam iustitiam.
q̄ non distēdebat de eius misericordia zc̄.

Similiter per pedes possunt intelligi p̄
dicatores: qui portant verbum zc̄. Isaie.
lij. Quis pulchri pedes euāgelizātū zc̄.

¶ Quinto dicit. Lachrymis: vnde Da
uid in ps̄. Percussit petram z fluxerunt
aque. Quia co: marie alias lapide: nūc
percussum a deo p̄ouipit in lachrymas.
Vnde ipsa dicit. Jer. ii. Quis dabit ca
piti meo aquam: z oculis meis fontē la
crymarum: quibus potare valeam in
interfectionem filie populi mei: Et in ps̄.
Exiit aquarum deducērent oculi mei
quia non custodierunt legem tuam. Et
iterum. Quabo per singulas noctes le
ctum meum: lachrymis meis strati meū
rigabo: Vnde z Jer. ij. sollicitat ipsam

Abagālenam dicens: Latta ā malitia
cor: tuum. Et iudicium. i. dicitur. q̄ Aze
rediget pater suus irriguum superius z in
vadin inferius. quia Abagdalena in
chrymas habuit p̄o peccatis: z p̄o dul
cedine superni amoris. Vnde Bernar
dus super cant. Sermonē. iij. de sietu Aba
gdalene loquēs dicit. Sicut amare: z de
intimo visceribus longa suspiria trabēs
fallacibus intra se cōcūsa singulibus
selleos bumotes euomuit. Quis igitur
beate penitētie exemplo. p̄osernere
z tu o misera: vt definas esse misera: p̄o
sernere in terra. amplectere pedes tui
si placia ostēdit. riga lachrymis quibus
tamen non illum laues: sed te. z has vna
de grege tonarum. que ascēdunt de la
uacro zc̄.

¶ Sexto z capillis capitis sui zc̄. Lam.
vij. Loma capitis tui sic purpura regio
iuncta canalibus Et breuiter secuta do
ctrinam apostoli Roma. vi. Sicut ubi
duerat mēbra tua seruire in iustitie z in
si placia ostēdit. riga lachrymis quibus
tamen non illum laues: sed te. z has vna
de grege tonarum. que ascēdunt de la
uacro zc̄.

¶ Septimo dicit. Et osculabatur pedes
eius zc̄. Nam in osculo tria sunt scilicet
labiorum impressio. spiritus a corde p̄o
cedentis in eum quem osculatur: immis
sio pacis z amoris indicatio. impressio
igitur significat obligationem labiorum
ad laudem veniam concedentis. z ipsius
laudis iubilum z dulcedinem. De primo
dicitur in ps̄. Labia mea laudabunt te
in vita mea deus meus. De ij. Iterum
in ps̄. Labijs exultationis laudabit os
meum zc̄. immisissio autem spiritus zc̄
indifferētibz significat spiritus adheſio
nem. L. Co. v. Qui adheret deo: vnus
spiritus est cum eo. Et in ps̄. Adhēsit
anima mea post te. De pace autem dicitur
Lant. i. Osculetur me osculo oris sui
Et R. om. vltimo. salute inuicē in oscu
l. san. zc̄.

¶ Octavo z vltimo dicit. Et vnguentum
vngēbat. Vbi notandum est q̄ non est
hic negatio: q̄s vinctio sine vnguentis
feri non possit: sed quia sūt vnguentis
eteris rariis: caris: z preciosis: soli
deo condignum z significat deuotionem
compunctionem z caritatem. Est enim
vnguentum vnguedine laxans: locum in
quem penetrans: est vnguentum est sua
uitate: z odore: dolorem mitigans. Ita
vbit igitur vnguentum Abagdalene: vn
ctū. z vnguentum est acuminē locum vn
guedinem seu pinguēdinem deuotionis:
acumen compunctionis: suauitatem cari
tatis. De primo dicitur in ps̄. Sicut adi
pe z pinguēdine: replatur anima mea.
De secundo. Iterum in ps̄. Qui dicitis
in cordibus vestris: z in cubilibus vestris
compungimini. De tertio autem prima.
Petri secundo. Si gustatis q̄s suauis ē
dominus. Hec igitur tria in similitudine
vnguentum Abarie fecerunt. De quo
Ecclē. xxxvij. dicitur. Vnguentarium
vinctioes conficiet sanitatis. z pygmen
ta cōficiet sanitatio. Istō conclusionē igitur
vnguentum Abagdalene. z ad cōmendationē eius. insignio poeta
Franciscus Petrarcha. ex Francia redi
ens in Italiam z transiens per locum pe
nitētie ipsius Abagdalene. in salcripro
versus: a se editos: ubi in scripto dimisit.
Quos ego frater Antonius de Bixia vi
sitans ipsam locum personāliter ex deu
otione ad ipsam Abagdalenam: In Adil
lesimo. l. Ab. ccc. xliij. Ab originalibus
ipsius Francisci Petrarche ibi positio
manu mea propria extraxit: z sunt isti vsz.
quos sequuntur ad perpetuam illius me
moriam z gloriam. Amen.

¶ Dulcis amica di. lachrymis insectēns
Itzqz humiles attende p̄ces: n̄qz salutē
Cōsue. namqz potes: nec. n. tibi tangere
frustra.

Admissū: gētūqz pedes p̄fundē scrop

Et nitidus sicca: comis: serf oscula plāte
Inqz caput dñi: precioso spargē odore
Hec t. bi congressus primos a morte te
surgens

Et voces audire suas: z membra videre
Immo: ale decus tuarēqz bitura p̄ eius
Hec quicqz dñi: tiberet rex xpo olympi
Eclerat ille cruci: dherentem nec oīra pa
uente

Judice tomēta manus: turbegz furētis
Iurgia z insultus: equāto vbera ligatus
Sed mellā intrepidatqz simul digitūqz
crucetos

Practante clauos: implētē vulnera fletu
Pectora tōdētē violētis cādida pugnis
Cēlētē flauos: manibus sine mora ca
pillos

Eclerat nec inqz: dñi pectora fida suōū
Diffugerāt pellente metu: memos: ergo
reulit

Te primam ante alios: tibi se prius obtin
lit vni
Te quoqz digressus terro: z ad astrā re
uerlus

Bis tria iustra cibinūqz mortalia egētē
Rupe sub hac aluit: tā longo in tpe solio
Dūmo p̄tētā epulis: z rose salubi:
Hec domus atra bitū: siltantibus hūmi
da saxo

Horifico tenebrosa sitū: tecta aurea regū
Delitāqz omnes: ca vitā vicerat arua
Hec infusa libeno: longio vestita capillis
Eclere carens alla: z terdenos passa decē
bres

Dicris: hic non fracta gelu: nec victa
pauore.

Itaqz fames: frigus dūqz q̄s saxo cubite
Dulcia fecit amor: p̄pelqz alto p̄ctorē fixa
Hic hominum nūm vlla oculis: stipata ca
teruis

Angelico septēqz die: subiecta p̄ horas
Cēlētē audire cōros: alterna canteos
Larmina corporeo: de carcere d̄gnā
suisi.

De indulgentijs & illarum valore &c.

Seria sexta quinte ebdomade.

Repedit nobis

vt vnus mortalibz pro puulo. Job. xj. Antiqui phylofophi venientes in cognitionem del eo modo que per creaturas haberi poteft. & xerunt ipfum Terpm & optimum. & ad ebe Deum dicunt fer piternum & optimum. Et in li. de caufis dicitur. Prima caufa: est pura bonitas. Hec igitur pura bonitas: videns hominem pioni esse ad peccatus: neminem sine crimine viuere: quia Gen. viij. Senfus & cogitatio humani cordis: in malum prona sunt. ab adolefcentia fua. Videns etiam qd pro quolibet peccato mortali: deputatur penitentia feptem annorum: xxxij. q. ij. Hec autem. & ad aliorum penitentias: feptem annoz fpatio concludatur. Et demum qd pena purgatorij est acerbitima: & qd vix tota vita fufficeret ad fatisfaciendum: & mox a vifceribus mifericordie ftatuit in ecclefia fua thefauros indulgentiarum difpenfandos in remiffionem & fatisfactionem pro peccato. De qua fatisfactioe per meritum paffionis xpi. ppbetant Layfas pofit ex: nefcius qd diceret: du dicit. Expe dit vobis &c. Tria ergo videmus: de ipfo indulgentijs. Et primo. De Indulgentiarum valore. Quia: De Indulgentiarum fufceptor tu ergo De Indulgentiarum collatoe ad primum circa valorem indulgentiarum videnda funt duo. Primo ca: valoris. fecundo quantitas valoris. Quantum autem ad caufas: dicunt doctores ibidem: peccati

puo. & Theo. in. iij. fen. di. xxy. ar. iij. q. ij. Et in quolibz ij. q. vij. articulo. ij. qd ca: valoris ipfarum indulgentiarum est thefaurus ecclefie: qui confiftit: primo in pincipaliter in merito: & fecundo alio rum: fanoctum. De merito autem huius dicitur. Ga. vij. In finitum enim thefaurus est hominibus: quo qui vfi funt: pater: ptes facti funt amicitie dei: hoc e: propter innumerabilia merita ipfius dicitur: quia totum quod ipfe paffus est: tranfit in folutionem & redemptionem peccato rum noftroium. Ad abe. xxvj. Sanguis meus pro multis effundetur: in remiffio nem peccatorum. Et de cuni infinita paffus fit: iuxta illud fcti Leonis pape. Omnes infirmitates noftas que de peccato veniunt: ab hz peccati communione fufcepit: vt famio ac litio. fonnij & laftitudinis affectioibus non careret: doloresq; feul timos vq; ad mortis extrema pareretur: quia nemo poterat vinculo mortalitatis abfoluiffi ille in quo folo innocens erat natura hominum: meret fe interfici manibus impiorum. Et cus etiam fuerit deus & homo: omnia opera eius meritis fiti infiniti. Et de ad. Hebrzo. ij. dicit Paulus. Chriftus afflens pontifer fup: turorum bonorum: per amplius & perfe ctius: taberna culum non manufactum. id est non huius creatiois. neq; per fan guinem byrcorum aut vitulorum: fed per proprium fanguinem introuit femel in fancta: eterna redemptione inuenta. Si enim fanguis byrcorum: aut thaurorum: & cunis vitule: afperfus inquinatos fancti ficat ad emundationem carnis: quanto magis fanguis dicitur: qui per fpiritum fanctum femetipfum obtulit: immaculatus deo. emundabit conscientias noftas: ad operibus mortuofas: ad feruendum deo videntur. Et deo noui testamenti mediator

est: vt mot e intercedente. in redemptionem earum pcuracionem: que erant fub pios testamentis: re: pommiffionem ac xpiane: qui vocali funt: eterne hereditatis &c. Et cum etiam peccatum non fecerit: nec volus fuerit inuentus in ore eius: vix habetur prima pteri fecundo. Et in Yere. ij. dicit Chriftus. Ab hz peccato. & innocens ego funt &c. Ipfo le nihil paffus est: fed totum pro nobis: vnde nobis eius paffiones funt infinitas thefaurus. De quo thefauro: fancta mater ecclefia per fimum pontifices: qui predicti thefauri clauis accepit a chullo: vix habetur. Ad ab. xvj. & xvij. tantum difpenfat: & foluit pro nobis quantum fibi placet. Et de merito dicebat Bernar. Quiri & indurati filij Adami: quos non emoluit tanta benignitas. tanta flama: tam vehementer: tant ingenio ardo: amos: qui p vilius farcinulis. tam pretiofos expedit merces. non enim corruptibili auro & argento: redempti fumus. fed preciofo fanguine agni immaculati: & incontaminati Iefu Chrifti: dicente Iohanne in Apoca. l. vij. Dilexit nos: & lauit nos a peccato noftro in fanguine suo: Et tanta e: infinitas huius thefauri: qd vna minima gutta fanguinis Chrifti: fufficiens est ad falutem totius mundi: vnde Ecclefia tantum difpenfare non poteft eum etiam in infinitum fuperfit ad difpenfandum. fecundo ille thefaurus habet valorem ex merito fanctum: & primo beate virginis: qua omnium eius penaltati ille fole tranfuerunt pro ea in fatisfactionem: que erat peccata originis peccati. ficut mota natus: eetera autem paffiones voluntarie fumpte & patienter tolleret: tranfuerit ad thefaurum Ecclefie in fatisfactionem: non folum pro originali peccato: fed alie

qui pro mortalialiqui pro venialibus paffi fatisfecerunt pro peccato fuis. & etiam multo ampliora expofuerunt quas requireret fatisfactio pro eorum peccato: que omnia tranfuerunt ad thefaurum ecclefie. & pro nobis in ipfo pofita funt: ficut de Iohanne Baptifta: Jeremia: & alio in vtero fatisfactio. Et de Paulus fe etiam ad Thimo. fecundo factur omnia fullimere non in fatisfactionem fule quia iam iullificatus erat & effectus: vna electionis: fed propter electos: & vlt ipfi falutem confequuntur. Et ad. Lolo. ij. dicit. Imple ea que de funt paffionis Chrifti: in carne mea pro corpore eius: quod est ecclefia cuius factus funt miffus. fecundum difpenfationem dei: nota tamen qd non deest aliquid paffionis Chrifti: quafi ipfa non fuerit fufficiens: fed adduntur paffiones fanctorum: ad quanda: magnificam fuperalundantiam &c. Quanta autem paffus fuerit ipfe Paulus: vt de ceteris tacemus. ipfemet de cl arat. ij. Corin. xj. dicens. In laboibus plurimis. In carceribus abundantis: In plagis fupra modum. In motibus frequenter: a Iudeis quinque quadragenas: vna minima accepit. ter virgis ceos fumi: mel lapidatus fum: ter naufragium feci: nocte & die in profundum maris fui: in itinerebus. & periculis fluminum: periculis latronum. periculo et genere: periculo et genere: periculis in ciuitate. te periculo in folitudine. periculo in mari: periculo in falto fratribus. in labore & erumpna. in vigiliis multis in fame & fiti. in ieiunij multis. in frigore & nuditate & cetera. Sed bic oniter dubitatio: cus Chriftus & reliqui faucti de omnibus opibus a fe actis remunerati funt a deo: iuxta illud Apoc. xj. Dato funt illis fingule flole albe: & ois fepe extor xpo & beata

virgine remunerandi sint in iudicio quā
tū ad corpus per resurrectionem ad im
mortalitatem: iuxta illud quod sub
ditur in Apocalypsi. vbi supra. Expecta
te tempus adhuc modicum: donec im
pleatur numerus consuetorum vestros
rum: et christus etiam de suis passioni
bus sit remuneratus a deo: iuxta illud.
Hb. iij. Humilitate semetipsum factus
obediens vsq; ad mortem: mortem au
tem crucis. Idcirco quod et deus exal
tauit illum et donauit illi nomen quod
est super omne nomen: vt in nomine iesu
omne genu flectatur cælestis. terrestriū.
et infernorum: et de beata virgine dicit Ec
clesia. exaltata es sancta genitrix super
choros angelorum ad cælestia regna ꝛc.
quomodo ergo talia opera sic remun
erata. possunt transire in satisfactioem
pro peccatis nostris. cum sicut d. Paul.
i. Non iudicabit deus bis in id ipsum: ꝛc.
non confurget duplex tribulatio. sic etiā
super eodem: bitam aut duplicem retri
butionem non facit. Respondet q; ope
ra a sanctorum possunt dupliciter conside
rari. Vno modo prout le habet. pro mo
dum meriti. et sic omnes sancti. solo chri
sto excepto. tantum pro se meruerunt. et
iuxta merita remunerati sunt. quod ad ani
mam. et remunerandi in resurrectione:
quod ad corpus. solus autem christus me
ruit pro se non gloriam anime. quia ab in
stanti sue creationis fuit coniuncta ver
bo. et fruebatur visione diuina ꝛc. s; glo
riam corporis per resurrectionem ad im
mortalitatem: iuxta illud Roma. vi. Lubi
tus resurgens ex mortuis iam non mor
itur: mors illi ultra non dominabitur. et
etiam pro alijs christus meruit. iuxta illud
I. d. ebr. i. Habemus itaq; fiduciam in
introtum sanctorum pro sanguine eius
scilicet christi ꝛc. Alio modo possunt ope
ra sanctorum considerari. prout se habent

per modum satisfactoris. et sic om
nia opera christi transierunt in solutio
nem pro peccatis nostris: quia pro se ni
hil habuit q; indigeret satisfactioe. Op
ra autem beate. virginis preter illud q;
sunt in penam peccati originalis omnia
transierunt in satisfactioem nostram.
Similiter et opera omnium sanctorum
quæ ultra. ppria debita pro peccatis suis
multo amplius exposuerunt. et ideo ta
lia opera sic supererogata. similiter tran
seunt pro peccatis omnium fidelium: iux
ta illud ps. Pro patribus tuis nati sunt
ubi filij: propterea populi confitebuntur
tibi. ideli propter labores et opera pa
triam sanctorum. nati sunt deo filij p
gratiam infusam. post remissionem pecca
torum. ideo subditur. Propterea popu
li etc. gratias agentes q; pro tua miseri
cordia voluerunt opera sanctorum transi
re in remissionem peccatorum omnium
fidelium populorum. Et sic patet causa
valoris indulgentiarum ꝛc.

Quo autem ad quantitatem valo
ris. multi multa dixerunt: vt refert Blo
in c. Quod autem de pe. a. re. tamen do
ctores Theologi precipue sanctus Tho
mas. in. iij. Sentent. di. xx. articulo. iij. q. ij. in fi
ne Lo. q. Et domini canonice vt Joan
nes Andree. in predicta Blo. z in nouel
la sua super predicto. c. Et Adagastus
B. off. in summa sua. in predicto. c. Ad
sistentia. Et dominus Abbas vbi supra
ho. et fruebatur visione diuina ꝛc. s; glo
riam corporis per resurrectionem ad im
mortalitatem: iuxta illud Roma. vi. Lubi
tus resurgens ex mortuis iam non mor
itur: mors illi ultra non dominabitur. et
etiam pro alijs christus meruit. iuxta illud
I. d. ebr. i. Habemus itaq; fiduciam in
introtum sanctorum pro sanguine eius
scilicet christi ꝛc. Alio modo possunt ope
ra sanctorum considerari. prout se habent

peccatis: remissio pro quibus debere
mus satisfactioem. papa ipse satisfaci
de meritis et Theodoro vt supra. Et si vi
deretur cui plus valet indulgentia? Si il
li qui plus offert: aut illi qui plus la
borat pro ipsa consequenda: puta venien
do de longinquo paribus. ad ipsam lo
cum indulgentie. aut illi qui piope est?
Dicitur q; non. Et ratio est. quia Secun
dum sancti Thomam in. iij. di. xx. arti
cu. iij. q. ij. ad Tertium causa effectiua re
missionis non est labor. vel deuotio acce
dentium. sed merita Ecclesie. que sem
per superabundant nisi in bulla aliter di
catur: puta q; venientibus de longinquo
tantum conceditur. De propinquo au
tem minus. aliter omnes habent equalite
ter ꝛc. Meruntamen consideranda la
bores. quod ad meritum indulgentie:
sed quo ad satisfactioem pro peccatis:
illi qui plus laborant seu plus offerunt.
plus etiam satisfaciunt ꝛc. Si autem que
ratur vitrum indulgentia se extendat ad
illos qui sunt in purgatorio per applica
tionem eorum qui accedunt ad indulgen
tiam. Respondet. s. Tho. in. iij. di. xv.
q. ij. articulo. iij. q. ij. q; non. nisi expresse co
tineatur in bulla: scilicet q; ad ecclesie ad
dictam indulgentiam consequuntur retri
butionem pene. non solum pro se. sed etiam
pro mortuis suis qui sunt in purgatorio.
Unde d. directo non potest extendi ad mor
tuos aliquo modo: sed indirecte. sic. si
continetur in bulla. quod tamen rati
o fit ꝛc. Item si queratur. An
tantus sit valor indulgentie. q; homo
post consecutionem plenarie indulgen
tie possit desistere a bonis operibus.
Dicit sanctus Tho. in. iij. distinc. xlv. q.
i. ad vltimum argumentum. q; licet indul
gentia sit sufficiens ad satisfactioes pec
catorum. tamen homo non debet desistere

re a bonis operibus: tum quia semper
peccatum etiam quia non est certus: si
consecutus sit remissionem pene pecca
torum suorum: quia non potest scire vit
z habuerit perfectam con. ritionem. Unde
Ecclesiast. v. dicitur. De propinquo pecc
cato. non esse sine metu. Et ecclesiast. ix.
Quo dumq; facere potest manus tua: in
stanter operare. Et sic patet primus prin
cipale.

¶ Circa secundum principale. scilicet de
indulgentiarum suscepcione. Videndum
est qualis debet esse qui indulgentiam si
scpturus est cum effectu: et bicuriter dicit
tur q; debet esse in caritate: et coniunctus
corpui mystico: quia aliter vnum mem
brum non participat opera alterius me
brū: nisi sit in eodem corpore coniunctum
cū mebro operante: que coniunctio non est
nisi per caritatem: q; quam caritatem qui
sentit amittit propter peccatum mortale:
per veram contritionem et sinceram con
fessionem recuperat. Quod autem cari
tas sit illa quia membra fidelium in vno
corpore mystico colligatur et statur Apo
stolus Colo. ij. Super omnia autem in
vobis metipso continuatur et mutuan car
ritatem habentes: quod est vinculum per
fectionis. Et q; omnes fideles vnius cor
pus sint in christo. testatur idem Apo
stolus. Rom. xij. Sicut in vno corpore mul
ta membra habemus. omnia autem mem
bra non eundem actum habent: ita mul
ti vnum corpus sumus in christo. Insigni
tamen autem alterius membra. Et ideo si
cut in corpore materiali. operibus memo
rum et pedum gaudent caput: et brachia: et
vnumquodq; opere alterius: et si gaudet
re debet. oportet q; sit coniunctum in ip
so corpore. aliter non sentit beneficium al
terius: sic in corpore mystico christi: cui
sus membra fuerūt omnes sancti. et sunt

omnes fideles. ideo David in ps. dicitur: Particeps ego sum omnium iniquitatum te; & cultodientium mandata tua. Nec aliter summus pontifex potest tanta merita & opera dispensare; nisi scōs intentionem eorū qui operati sunt; que sunt solum operari pro membris. continētis i ipso corpore mystico. Unde cōmūter dicitur in bullis indulgentiarum. Vere penitētibus & confessis &c. Que tamen confessio scilicet sacramentalis nō est necessaria. nisi in proposito secundum preceptum ecclesie scōm aliquos. sed peccentia contritiōnis omnino necessaria est &c. Secūdo etiam requiritur qd periciat illa que continentur in bulla. puta si dicitur qd visitet talem locum vel talem ecclesiam, si visitaret centum alias ecclesias vel alia loca. & non illum vel illum que prinetur in bulla nihil sequitur de ipsa indulgentia. Item si continetur i bulla qd tantum exponat. vel tributat. seu qd tot orationes dicat. oportet qd omnia impleat sicut sonant. alioquin nullam consequitur indulgentiam. Et cum si qd dicitur quando contingit in bulla. Quod porrigētibz manus ad iudicē. talis datur indulgentia &c. cum non sit quantitas oblationis taxata. vtrum satisfaciat datus est offerendo vnum quadratum aut denarium. & si talis consequitur ipsas indulgentias? Respondet. s. Tho. in. iij. qd. dicit. art. iij. q. ij. in. R. ad. iij. q. vbi nō taxatur quantitas oblationis homo of ferre debet estimata facultate & proportione conditionis sue. quā talis iudicatur esse intentio indulgentiam dantis. cum ex p. uicis minimis. diffcultur fiat vnum satio ad subsidium & adiutoriu magne necessitatis alioquin infurgetur que dani de rēso indulgentie. quod non est faciendum esse de mente conferentis. cū

magis tribuatur ad honorem & utilitatē ecclesie. qd ad derisionem. Ibo secūdo principali. **¶** Ad tertium autē principale: circa colatorem indulgentiarum. dicitur qd ille qd habet conferre indulgentiam duo pncipaliter debet habere. scilicet primo. **¶** In se ipso autotatem. **¶** Autotatem In fine pietatem. **¶** Autotatem danti bullamodi indulgentias procedit ex autotiate summi pontificis. cui dicitur est. Ad. ar. xv. r. xvij. Quodcumqz ligaveris super terram erit ligatum & in celo. Unde. xliij. q. i. c. Ad. anet. §. Quodcumqz. Et. §. Nihil erit ligatum vel solutum. nisi quod beatus Petrus aut ligaverit aut soluerit. Et ideo facti sunt illi. dicitur aliquas indulgentias maxime plenarias in nonnullis locis terrarum esse dadas a deo. cum non constet per bullas summorum pontificum. & per consequēdū cum sint omnes. suspēse per ipsum et summus summus pontifex. nec in suis suspēnsionibus. aliquam faciunt mentionem de huiusmodi indulgentiis datis a deo. quia nullę sunt & nullius valoris. alioquin iuxta p. nomenatus. c. Ad. anet. qd. cumqz soluerit summus pontifex in terra nō esset solutum in celo. quod esset hereticum dicere. Ideo dicitur. xliij. q. i. Rogamus vos fratres carissimi. ut nihil aliud sentiatio neqz doceatis. qd qd a beato Petro apostolo & reliquis ap. stolis ac patribz acceptis. Et. c. Loquitur dñs ad Petrum Et. c. Quotiens frdet. Et. c. Lys. Beatus summus Petrus. Et. i. Ideo Beatus Prillus Ep. Alex. and. in li. Theolozoy dicit. Et membra maneant in capite nro apostolico thro no Romano pontificum. a quo nostrū est querere quid credere. & quid tenere debemus. quoniam ipsius solus est ordina

re. statūtere. disponere. solvere. & ligare. loco illius qui ipsum insituit. & nulli alij quod sum est. plerumqz dicit ipsi fidei. cui omnes iure obnoxi. caput inclinat. sed & p. matoe mundi tanqz ipsi dño iesu christo obediant. Indulgentie autē que dantur a Cardinalibus. Archiep. & Episcopis. & alijs prelatis. omnes procedunt ex autotiate summi pontificis. aliter nullę esseēt &c.

¶ Requiritur sedo ex parte finis pietatis. que cōp. tendit honorem dei & proximi. pro quibus ipse & sancti passi sunt. Ideo si daretur indulgentia ratione cōp. cupiscētie pecuniarū & rerum temporalium principaliter. nulla eēt. quia nūqz fuit intentionis xpi nec sanctorum qd opera eorum pro tali fine deberent ex. Pontif. sed vbi ad est honor. dei. utilitas ecclesie. salus proximi. indulgentia valida est & efficit quantum sit ex parte sua. quia talis fuit intentio xpi & sanctorum. qui opera sua operati sunt. pro Theolozoy ecclesie in salutem omnium fidelium. Et sicut dicit de sine cupiditatis. idem dicit de eo. de quociqz alio fine. qui non sit ad honorem dei vel ad utilitatē ecclesie. fide ad salutem proximi &c. Extra ergo eos qui pro aurarita indulgentiis vniuntur. sicut qdā juratani & surmatōes. dicit Paulus ad Heb. iij. Ab. nulli ambulat quos sepe dicebam vobis. nunc autē & stens di. eo. inimicos crucis xpi. Quoz finis intentus. Quoz vobis veter est. Excludendo ergo oia dicit. s. Tho. in. iij. d. xx. ar. iij. q. ij. qd circa indulgentias tria requiruntur. Primo autotiatē dispensandi hōmī theolozoy indulgentiarū sedo vno eius cui op. pensatur ad eum qui meretur. qd est per caritatē. tertio ratio op. pensatōis scōm quā saluatur intentio. illorū qui opera meritorie fecerunt. Secerunt enim ad honorem dei & utilitatē ecc.

clesie in generali. Unde quecumqz causa adit. que in utilitatē ecclesie vergat. & honorem dei. sufficiens est ratio indulgentias dandi. Et ratio tantus valent quā tempus. aut. dummodo ex parte dantis sit autotiatē. ex parte recipiēis caritas. ex parte cause seu finis pietas. que com. p. tendit honorem dei & utilitatē proximi ad salutem. ides. s. Tho. in. 2. 2. q. i. quilibet. art. vlt. dicit. Nec tria des. gnan. in bulla. primo. causa cūctiōnis in quo qd ponitur subsidij. s. o. Autotiatē eius dicit Petrus & Paulus & nostra. tertio. Caritas cum dicitur. In omnibus vere peccentibus & p. fessis. Et sic p. totum &c.

De nomine iesu &c.

Sabbato sexto,

Enit hora: clara

ritica filii Jo. i. xvij. Quādo non esset scriptura illi qua. aut legio admōitio: ois homo vt habet. vij. Et. s. omni do. mini naturaliter est amicus. s. magis vt habetur ibidem: Generant ad gentiū naturalis est amicitia. Et vt habetur in ipso. vij. Et. s. Ad. hoc maxime plus matres amant filios qd patres. Quare beata virgo non immo: filij sui. dicit hora die. Genit hora: clarifica filium. Ebi non tandū qd Angelus Gabriel in salutatio. ne Ad. r. e. non posuit. Ad. dicitis fructus ventris tui: quia nec domi erat fructus ventris Ad. r. e. licet semper fuerit filius eterni patris ab eterno benedictus. sed post conceptum valent. v. s. stante Ad. r. e. Ad. r. e. & cognito qd xpm habebat in vtero. dicit hora die. Genit hora: clarifica filium. Ebi non tandū qd Angelus Gabriel in salutatio. ne Ad. r. e. non posuit. Ad. dicitis fructus ventris tui. Sup quo dicit. Ber. Ad. qd

tu benedicta. Ideo Benedictus fructus ventris tuus: quia ille te preuenit in benedictionibus dulcedinis. In benedicta tu. Hec et enim benedictus fructus ventris tui. In quo benedicti sunt oēs gētes. De cuius plenitudine tu quosq; cum ceteris: quosq; differētia a ceteris accepisti: ac per hoc benedicta tu quosq; in multitudine: ille vero benedictus non in hominibus. Ergo benedictus fructus virginis in odore. Gen. xvij. Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Benedictus in sapore prima Petri primo. Si quis gustauit: quosq; suauis est dominus. Benedictus in pulchritudine. Dauid in ps. Speciosus forma: pulcherrimus hominum. prima Petri primo. In quo desiderant angeli prospectare. Unde beata Agnes dicebat. Ipse sum desponsata: cui Angeli seruiunt. cuius pulchritudines sol et luna mirantur. Unde Ber. in ps. dicit. Iesu dulcis memoria dans vera cordis gaudia. sed super mel et omnia: eius dulcis presentia. Nil canit suauius: audire nil iocundius. Nil cogitat dulcius: quosq; Iesus dei filius etc. Clarum est igitur nomen fructus ventris Marie. singulariter ex tribus scilicet.

Ex Impositione	Ad primus que sunt
Ex compositione	runt Theologi
Ex Invocatione	an hoc nomen Iesu conuenienter fuerit ipso impositum.

Et videtur quod non. Primo quia nomen imponendum xpo debuit conuenire dictis prophetarum: qui de ipso nomine prophetauerunt: sed hic est quosq; Isa. vij. dicitur. Ecce virgo concipiet et pariet filium. et vocabit nomen eius emmanuel. Et Isa. vij. dicitur. Summe tibi librum grandem et scribe in eo sulo homino: yelociter spolia detrahe: uto pedare. Et addidit in tribus testes. Etiam sacerdotem: et zachariam Barabie. Et accessi ad mulieres prophetissam: que concepit et peperit si-

lium. Et dixit dominus ad me. Quosq; tu nomen eius. accelera. spolia. detrahe. festina pedari. quia anteq; sciat puer vocare patrem suum et matrem suam: auferetur fortitudo damasci.

¶ Similiter et Isa. ix. dicitur de christo: Ipse natus est nobis. et filius datus est nobis: et vocabitur nomen eius admirabile. deus fortis: pater futuri seculi. pater pacis.

¶ Sed et zacharias propheta. vij. capitulo dicit de christo. Ecce vir oiseno nomen dicitur.

¶ Preterea Isa. lxiij. dicit de christo: Vocabitur tibi nomen nouum: quod ois domini nominauit. Sed hoc nomen Iesu non est nomen nouum. cum in pluribus locis veteris testamenti habeatur etc. Et sic videtur quod tale nomen non fuerit conuenienter christo impositum. Hanc igitur difficultatem tractat. o. Tho. in ij. par. q. xrv. art. ij. et dicit quod conuenientissime huiusmodi nomen impositum fuit christo etc. Nomina enim imponuntur dicti ipse. o. Tho. ad significandus proprietates verum: quia quarto ad e. l. b. Ratio quam significat nomen est distinctio: que designat propriam rem naturam: sicut patet in generibus et speciebus. Nomina autem singularium personarum semper imponuntur ab aliqua proprietate eius cui nomen imponitur. Et a tempore: quia in die talis sancti natus est: vel a cognatione: sicut de Iobanne Baptista. quem vocabant nomine patris sui zachariam: et non Iobannem. cum nemo esset in cognatione qui vocaretur tali nomine. Uice primo. Et ab euentu: dicens. Obiit mihi fecit deus omnium laborem meorum. Et ex alia causa qualitate eius cui nomen imponitur: sicut de Iesu Gen. xrv. Qui ideo vocatus fuit Iesu: quia pilosus et rufus natus est. Nomina autem que imponuntur

a deo et ex diuina reuelatione. significat aliquod gratuitum donum. ad quod talis electus est. sicut Gen. xvij. Dixit deus. Nequaquam appellaberis Abrahā: sed Abraham erit nomen tuum: quia pater em multarum gentium. Et Abrahā. xvij. dicitur: quod christus imposuit Simoni nomen petrus: quod super ipsum tanq; supra firmam petras disposuerat fundare ecclesiam suam. Et ergo deus pater miserit christum filium suum tanq; omnium saluatorem et redemptorem: iuxta illud Ioan. ij. Sic deus dicitur mundum: vt filium suum vniuersitū daret. vt omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam eternam. Ideo conuenienter vocatum est nomen eius iesu: id est saluator: Angelo prenuiciante Abrahā. cū dixit de beata virgine. Ipariet filium et vocabitur nomen eius Iesus. Ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Ad adducta autem in oppositum dicitur. quod in omnibus illis nominibus quodammodo significatur hoc nomen Iesu: quod est significatio: tuus salutus. que est vno diuini et humana nature in persona filij dei. per quem factum est vt deus esset nobiscum. quasi particeps nostre nature. Iper hoc autem quod dicitur. voca nomen eius. accelera spolia. detrahe etc. Designatur a quo nos saluauit: quia a diabolo cuius spolia abstrahit: sicut illud col. ij. Ex spoliis principum et potestates. traduxit consideret. In hoc aut quod dicitur quod vocabit nomen eius admirabile etc. Designatur via et terminus nostre salutis: in quantum scilicet admirabilis deitatis ostio et stute. ad beatitudinem futuri seculi perducimur: quo erit vniuersus deus: sicut sub ipso principe deo. Quod vero dicitur est. Ecce vir: oiseno nomen eius. ad idem refertur ad quod primum: scilicet ad incarnationis mysterium: secundum quod exortum est in tebeis lumen rectis corde etc. Ad illud

autem de nouo nomine. dicitur quod quibusdam qui fuerunt ante christum potuit conuenire hoc nomen Iesu sicut etiam quam aliam rationem: puta quia aliquam particularem. et temporales salutis attulerunt. sed sicut rationem spiritualis: et vniuersalis salutis. hoc nomen est proprium christo: sicut hoc dicitur esse nomen nouum. quia solus ipse fuit et est vniuersalis saluator etc. Hoc est igitur nomen a deo patre. christo donatum. De quo dicit Paulus Iph. ij. Deus exaltat illum. scilicet christum: et donauit illi nomen quod est super omne nomen. vt in nomine Iesu omne genua flectatur. celestium. terrestrium. et infernorum. Et in. vij. De immunitate Ecclesiarum etc. Deest dicitur. Deest donum domini. sanctitudo: Deest vt cuius in pace factus est locus eius cultus sit cum debita veneratione pacis eius. Sit itaq; ad ecclesias tumens et deuotus ingressus. sit in eis quiesca conseruatio. o. grata. impiecitibus placida. que consideratio non solum instruat. sed etiam reficiat. conuenienter ibidem nomen illud quod est super omne nomen. a quo alud sub celo non est datum hominibus in quo saluus fieri credentes oportet. nomen vs Iesu christi qui saluum fecit populum suum a peccatis eorum: exhibitione reuerente spiritualia a tollant. Et quod generaliter scribitur in nomine Iesu omne genua flectantur. singulariter in se ipse implentur: precibus dum aguntur missarum sacrificia. gloriosum illud nomen quod docetis recollitur. flectant genua cordis sui: et compositi si pa. itur id facultas: quod vel capitis inclinatione telerunt. Iper quod notandum est quod bene dixit tertio. Quando dicitur recollitur: quia nomen Iesu depictum aut scriptum non est ad oculum: sed solum prolatum. Unde dicitur: Antiponus archiepiscopus Florentis

mus in tertia parte Cronice sue. ubi tractat de occurrentibus tempore. Adhuc in pape quinti dicit. Frater Bernardus meus ordinis minorum adinvenit quandam novitatem a sapientibus idolatram vel saltem superstitionem reputatam. vt non men iesu pictum in tabulis illius nominis predicando que veritati non videbantur. Invenit. unde ad curiam Romanam per Adhartinum papam quantum citatur. ipse Adhartinus habita prius discussione materie soleniter per magistratos et prelatos: per rationes. adinventionem illa vt superfluitosa et periculosa ostensa. p. hibuit illud amplius fieri. nec populus sic ostendit. quod Bernardinus filius obedientie. humiliter mandatum acceptavit. et integre observavit etc. Pro primo principali. etc.

Ad secundum autem principale. dicitur quod clarum est. nomen iesu et sui compositione. In ipso enim nomine sunt tres vocales que per se subsistunt. et due consonantes que sunt cum vocalibus. Quia natura divina in qua sunt tres persone patet. et filius. et spiritus sanctus. per se subsistit in xpo: et alia et consona semper adinvenit consonantes subsistit in verbo superposita etc. An ipse xps fuit: verus deus: et verus ho. Ad bene inuenit declinatione ipsius notis. Dicit. n. Alexander in suo doctrinali. Dat iesus vni qrtio religio v fem p habeto. Finis igitur ipsius nome declinatio p ois casus in. lu. vii. q simul iucce. dicitur sum: qd inuenit. Exodi. i. Ego sum q sum. Et Exo. iij. Ego sum q sus. Et in ps. Et seculo et vsqz in seculu tu es deus. Et Jer. vij. Ego sum ego sus: dicit dno. Siue igitur xps notetur siue generet: vt ho. siue sibi dei. siue accuset. siue vocef. siue spoliatur. aut ab eo aliquid auferat. sum scilicet deus verus. Unde de ipso dixit in euangelio. Qui exaltauerit filius hois: tunc cognosceit quia ego sus. Sed et no

tandus est: qz cuiusqz sint vocales tres tantum in hoc nomine ponitur. Et autem et o no ponitur: qz semper intelligunt. cum ipse dicit. Apoc. i. Ego sum Alpha et o: principium et finis. Et Isaac. xlvij. Ego primus et ego novissimus. Insuper. que est media inter vocales: in hoc noie iesu est. prima: ad inueniend qd verbum seu filius. deus: in trinitate plona. est illud qd est incarnatum: no pater aut spiritus sanctus. Unde Augu. in quodam sermone dicit. Deus vnus est pater. deus vnus est filius. deus vnus est spiss sanctus. tres in vocabulis: vnus in deitate substantie. Sed dicit hereticus. Ergo si vnus sunt: oia sunt incarnati. et no ad solum xpm pertinet caro. Sed certe aliud est. aia. aliud est ratio. et tri in aia est ratio. et vna est aia. Sed aliud anima agit aliud ratio. Nam anima viuat. ratio sapit. et sic ad animam pertinet vita. et ad rationem pertinet sapientia: et cu vnus sint. anima sola suscipit vitam. ratio sola suscipit sapientiam. et tamen nec anima sine ratione. nec ratio sine anima. Sic et pater et filius: licet vnus sint. et vnus sit deus. ad christu solum pertinet caro. sicut ad solum rationem pertinet sapientia. licet non recedat ab anima. Ad luc cythara respice. Mas vt musicu deo hois dulcibus reddat. tria pariter adesse videntur. Ars manus. et corda: et tamen ars. dicitur. manus tangit. resonat corda. Acc ars. nec manus sonu reddite fed eunt cum corda operantur. Sic nec pater. nec spiritus sanctus suscepit carnem: tamen cum filio pariter operantur. Sonum flora cordi discunt: carnem solus xps accepit. operatio in tribus corda. statim quomodo pertinet ad solum eodam sonu reddito. sic pertinet ad solum christum carnis humane susceptio etc. Et etiam que est minima omnium vocalium. est in isto nomine prima: quia ipse christus ad Ioh. ij. Admilitauit semet.

ipius factus obediens vsqz ad mortem etc. Iderit etiam hoc littera. in principio ipsius nominis sonum vocalis: quia christus non vocabatur verbum sed homo. Iaco. ij. Homo erat similis nobis passibilis. Similit et filius domini etc. Pro secundo principali.

Ad tertium autem principale. dicitur quod clarum est ipsum nomen et inuocatio ne. Unde Petrus rauemus dicit. Hoc nomen. dedit eccie visum. iurdis auditu. claudis gressum. mutis loquelam: mortuo vitam. totamqz diabolicam potestatem. de obsessis corporibus virtus istius nominis effugauit. Clarum illud igitur nomen est. primo.

Langor o sanatum. Circa sanationes collatum. nationes habiti sunt. pro nomine iesu contumelias. Ergo omnes prophete testimonium perhibent. remissionem accipere peccatorum p nomen eius. omnes qui credunt in eu. Unde et David in ps. Propter nome tuus domine: propitiusaberis peccato meo etc. Et in Ecclesia in petitionibus orationis. semper inuit inuocatio ipsius nominis dicens. Iher dominum nostrum iesum christum etc. Circa autem sanationes tan teo coposalis dicit David in ps. Beatus vir cuius est nome domini in speculo eius et no respexit in vanitates. et in sanas filios. Ideo Joel. ij. Omnis quicumqz inuocauerit nomen domini: saluus erit. Et Matthe. vii. dicit. Christus: in nomine meo super egros manus imponet: et uestru habebunt. Unde beata Agata dicebat. Adhedcinam carnalem corpori meo nunqz exhibui: sed habeo dominum iesum qui solo sermone restaurat vniuersa. sed et Beatus Cincencus ordinis p dicatorum in iunio. et suspensio sanationibus infirmorum semper dicebat. Iesus Marie filius: mundi salus et dominus

sit tibi clemens et propitius etc. Et pro tanto conuenienter et ecclesiasti. viij. Ad iesu est nomen bonum. scilicet iesu: qz pietas a vnguentis. Et Iaco. Actus. ij. Dixit iesus claudis. In nomine domini iesu surge et ambula etc. Et Lami. i. Die vnus effusum nomen tuum etc.

Est secundo hoc nomen inuocatus fore titudinis collatum. Nam Ioh. xviij. Turris sollicita non habet domum. Unde iesu ad eam confugit illus etc. Dauid in ps. Protegami eum: quoniam congnouit nomen meum. Et Actuum. iij. Facta denunciatione per Iudeos. Petros: et Ioanni. me omnino loquerentur in nomine iesu. responderunt. Non possumus. Actuum. v. Quant apostoli gaude res a conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt. pro nomine iesu contumelias pati. Ideo Iudaeus dicebat. Actuum. xxi. Ego nomen non solum allegariferet et mori in Ierusalem paratus sum. propter nomen domini iesu. Et in ps. dicitur. Mi in curribus. et in equis: scilicet confidit: nos autem in nomine dei nostri. Et exemplum sancti Ignatij etc.

Est tertio et ultimo nomen iesu inuocatus. sed demonis compressus. Unde ad Matthe. vii. Dixit christus. In nomine meo demonia eijcent. Et alibi. Non enim i nomine tuo demonia eijcentur: In cuius figura dicitur. Exo. xv. Omnis potens nomen eius. curruus Ipharaon: et exercitum eius proiecit in mare. Exem plum. s. Honorati. qui vt Grego. narrat in lib dialogo. pro iudicio demonie ne desrueret quoddam cenobium. per lapidem magnum de caelum a supercalito montis. Similiter. et o. Sauri qui vt ibidem dicitur. cum esset eps. Iphacenticus. misit communito: un inscriptio pado per notarium suum: vt in nomine iesu statts se reduceret et ad alieum suum. quod factum fuit etc.

C Quod Christus fuit verus messias.
C Dñica in ramis

Ui preibant ⁊

qui sequebantur clamabant dicentes. *Quama filio David.* *Abab. xxi. Volo it. e. Tho in iiii. sen. di. xlvij. q. ij. arti. i. q. ij. ad tertium. q. operatio que procedit a virtute rei: est virtutis indicium. Unde viij. *Abesba.* dicitur sicut transmutatio fecit scire materiam: operatio fecit scire formas. *Quare. iij. *Abby.** dicitur igno ratio motu. scilicet operationum: necesse est ignorare naturam. *Itaqz* antiqui phi losophi venerunt in notitiam primi motus: per motum creaturatum ⁊c. Sic igitur a similit: est in motibus hominis. *Ec clesi. xix.* Ex visu cognoscitur vir: ab oc cursu facies: cognoscitur sensatus: *Mani amicus* consocios: ⁊ rufus dentium: ⁊ in cessus hominis enunciat de illo. *Sicut de Aristo. dicit Lomé. i. *Abby.** Valé vir tutem esse in individuo: miraculosus pro fus ⁊ extraneum existit. Et quia talis per sectio in illo homine fuit: dignus est di ci ut dicitur qz humanus. Sic etiam eccus illum innotis dixit de iob. *Iob. i. ix.* *Alisi* est hic a deo: non poterat facere quicqz *Quamplurim:* autem ex iudeis: ⁊ turba multa: considerata sanctissima vita xpi. ⁊ stupendis eius miraculis: itaqz verum messiam: ⁊ salutare omni ad adorauerunt. Et quia illud proprie ⁊ per se vi babz. s. *Tho. ij. ij. q. ij. arti. vij.* *Abertin* ad obie ctum fidei: per quod homo beatitudines consequitur. sic incarnatio ⁊ passio xpi ideo qui preibant ⁊ qui sequebantur ⁊c. qd exponens *Brezo. di. c.* *Deo* electi qui in iudea esse poterunt: fidei qui nunc in ecclesia sunt in mediato: omni ⁊ in homi num ipsum xpm crediderunt: ⁊ credunt. unde clamabat. *Quama* quod est verbu*

hebreum: compositum ex osi quod est sal ua. ⁊ anima aduerbium optandi. quod va let: scilicet vti nam. *Ideo Aug. de cor. ⁊ gra* *Ma* fideo sana est. qua credimus nullum hominem. siue maioris. siue parue etatis liberari a cötagio mortis: obligatōe pec cati: nisi per ynum mediatorē dei: ⁊ ho minum ybm xpm. Unde de iulio modi processione. ⁊ ingressu xpi in Ierusalē su per asinum dicitur *Iob. xij.* *Hec* non co gnouit discipuli eius p̄mumēdē qñ glorificatus est Iesus: tūc recordati sunt quia hec scripta erant de eo: ⁊ hec fecer at. i. super quibus omnibus ponitur ista ⁊ clauso ⁊c. *Ab* est las in lege promissus: iā venit: qui est xps ybs. *Ab* oposta igitur conclusio deducitur simpliciter per dicta *Ab* innotum. vt iusta *Augusti.* sen ipso iudeos et eorum codicibus offendentes quod dicimus: ad sinum matris ecclesie deo possimus adiunante conuertere: vne autem tantum autoitate adducuntur ad intentum p̄opositum. *Ena* ex veteri lege: altera ex prophetis. *Auto* itas er go prima est lege veteri probans tempus messe preteritum. sumitur ex *Gen. xlix.* que dicit. *Non* auferetur septimum de iu da: ⁊ dur de auferet eius: donec veniat q mittendus est. Et sic eius defecerit septē regnide populo iudeoz: similis ⁊ dur d' femore iude: signū est euidētissimū qd venit in mundum messias: qui mittēdus erat. Sed iudei obcecati ⁊ indurati dicūt q in textu hebreo: ybi nos habemus do nec veniat qui mittendus est: ipsi habēt donec veniat Sylo. quod voluit esse no men p̄prium loci: ybi fuit aliquando ta bernaculum domini ⁊ archa testamenti sicut habetur p̄. *Re. iij.* Unde sic expo nitur. autoitatem inductam dicentes: *Non* auferetur dominium seu p̄matus: qui fuerunt in tribu iuda tempore *Iosue* ⁊ iudicum: donec veniat Sylo idēf tem pus quando Saul fuit vinctus: cus taber

naculum dei esset in Sylo. ⁊ per conse quens erat ibi vincto. Et quia Saul erat rex de tribu Benjamin: ista videtur fuisse in tentio Jacob prophetantis. Et sic in ipsa autoitate aut prophetia nihil loquitur d' *Ab* essia ⁊c. *Re* spondeo tū ergo po ve ritate: qz talis expositio ipsorum iudeoz est falsissima. ⁊ a veritate penitus aliena: *Quia* quando Saul vinctus fuit in regē tabernaculi seu archa dominio: nota erat de Sylo in Lar iabiarum. sicut habetur p̄. *Re. viij.* Et etiam quia parum pot vinctus fuit *Dauid. ps.* *Rex* de tribu iuda: ⁊ sic subinde successerunt reges: vnde non potest dici. *Non* auferetur ⁊c. cum ceperat esse in p̄pinq̄ua dispositione ad reg num: qz nunqz habuerat. Et etiam quia de Saul non potest verificari: quod seq tur in ipsa prophetia. *Et* ipse erit expe ctatio gentium ⁊c. Sed adhuc obijciunt iudei. secundo: contra dictam autoitatem ⁊ dicunt qz intelligitur ipsa autoitas seu prophetia de *Ieroboaz* q fuit rex israh post mores *Salomonis.* de tribu *Asra* im per quem decem tribus ablata fue runt a regno iudas: sicut patet iij. *Re. xij.* Et ita exponunt ⁊ dicunt. *Donec* veniat *Ieroboaz:* qui coronatus erat in Sylo ⁊c. Sed iste intellectus etiam est falsus: ⁊ per ipsum *Ieroboam* non fuerit ablatz a tribu iuda: quia remanē sibi Ierusalē metropolis iudee: archa testamēti: ⁊ vinctio: regis: que propria ⁊ essentialia erāt in regno iudeozum ⁊c. Et quia talis com gregatio ad ipsum *Ieroboam* non fuit nisi in Sylo: sed fuit in *Sichem.* vt habetur iij. *Re. xij. ⁊c.* *Ad* huc autem: ⁊ tertio in stant iudei ⁊ dicunt. qz Sylo interpretat missus: ⁊ sic dicta prophetia intelligi de bet de *Ababuchodonasor.* Unde sic expo nitur. *Non* auferetur ⁊c. *Donec* veniat *Ababuchodonasor:* missus a deo in rui nam iudeozum. iij. *Re. v. yti.* *Quia* abula vt totam potestatem regni: cui fuerūt

gentes congregati. *Quia* imperium suū fuit valde dilatatum: vt habetur *Iere. xlv.* *Quibus* respōdetur: qz talis sententiā nō est verus. *Itaqz* nec dictio Sylo ali qualiter obfusca: est: sicut quidam rabinos cona ti sunt ea mulitipliciter exponere: vt pos sent euadere. Et iō recurrendū est ad trā slationē caldaica: facta per *Aquila* ⁊ *Yonatan:* qui fuerunt tpe destructionis *hi* templi: *Lui* trāslationē apud *Iudeos* nul tus ausus fuit contradicere: vt patet per rabi *Salomonem* in multico loco: ⁊ per rabi *Abdyfem* egyptiū. in li. suo de p̄re ctione ⁊c. ⁊ per nonnullos alios. *Ipsa* at trāslatione caldaica sic habet. *Non* auferetur habere potestatem de domo iuda: nec scriba de filijs filiorum *Israēl* eius: vsqz in secula: donec veniat *Ab* essia. cuius est regnum. ⁊ ipsi congregabuntur gē tes seu populi. Et totum hoc sequitur a bi *Salomō* in hoc loco. *Ites* rabi *Abdy* fees gerendū ē. in expositione super illō *Iacob Gene. xlix.* *Ab* enite vt annuntiet que ventura sunt nonnullis diebus ⁊c. dicit. *Non* sunt dies tunc dico *Ab* esse quonia *Jacob* significabat illa tempora quum dixit. *Donec* veniat Sylo ⁊ ipsi congregabuntur populi. *Non* sunt enim dies. *Ab* esse sunt. *Item* magno rabi *bi Lhabadaz.* In sua trāslatione arabi cae: quē cōiter legitur apud ipsos iudeos in partibus *Africe.* *Item* rabi *Laim* in li. suo. qui dicitur *Saralim:* vbi agit de di ctionum significatione: dicit expresse: qd per li. Sylo. qd h' *Gene. xlix.* *Donec* ve mat ⁊c. significatur filius eius: est p̄p̄i etas de *Ab* essia. ⁊ sic patet falsitas ip soz iudeoz: qz talis prophetia nō potest intelligi de *Ababuchodonasor.* ⁊c. *Ab* buc autē: ⁊ quarto insunt iudei ⁊ dicunt: qz septimum non est ablatz de iuda: p̄ p̄ capita transmigrationis: que sunt in *Ba* bilonia que habent potestatem iudicādi ⁊c. *En* rabi *Abdy* fees egyptiū in li. de

iudicibus in determinationibus suis de
Lamedri. c. iij. dicit. Capita transmigra-
tionis que sunt in Bablonia. locum re-
gio tenent et possunt dominari in Israel
vbiq; terrarum. et iudicare super eos sive
velint. sive nolint sicut scriptum est. No-
niferetur etc. Per illud enim scriptum
intelliguntur capita transmigratorum. Et
sic ut dicunt ipsi iudei. etiam si ipsa. ephe-
tia intelligatur de Babellia patet. expul-
se non est adimpleta etc. Sed responde-
t qd huiusmodi casus et intelligentia iudeo-
rum est manifeste falsa. quia secundus ra-
bi Adoysem egyptium predictus. et omnes
doctores iudeorum. extra terram. p-
fessionis non pot. nec licet. nec aliquando
sicut alicui iudeo iudicare iudicia crimi-
nalia: sic manifeste mentuntur. cu illud
asserunt qd est contra veritatem. Et ideo
filij Israel sine rege: et sine princip: et si-
ne sacrificio: et sine altari etc. Que auzo-
tas: secundus omnes expositores iudeo-
rum intelligitur de statu iudeorum in ca-
ptivitate hodierna. Adhuc autem. v. et
vlti. Insistant iudei: et dicunt: qd si dicta p-
phetia Jacob deberet intelligi de messia
sequeretur qd messias debuerit venisse
ante tempus Adhabebeorum. per quos
ablatum fuit septimum de iuda. cu essent
de tribu Leui. Fuerunt enim sacerdotes
et totum populum gubernarunt in tem-
plo secundo: per centum annos. et ultra
ante aduentu christi. Sed hinc false obte-
tionem et instantie auferretur primo. qd
si dicit Adhabebe fuerunt de tribu Le-
ui. fuerunt etiam de tribu iuda per line-
am matrem. et sic septimum non fuit abla-
tus de tribu iuda tempore Adhabebeo-
rum. secundum respondetur qd sicut habe-
tur Numeri. xj. fuerunt ordinati. ius. senio-
res de mandato dni tanq; coadiutores
Adoyfi: et exinde fini oes doctores seu
rabinos iudeoz. sicut in ipso iudeo

collegij seu ecclesiarum ipsorum senior qd
dicebatur Lamedrin ad qd oes difficul-
tates et dubia legis perueniebant. et de q
sic dicitur Deute. xvij. Sed difficile et an-
biguum apud te iudicij perpererit in-
ter sanguinem: et sanguinem. casus et cas
surge et ascende ad locum quem elegerit
dnus deus tuus: et facies quocunq; dixerint
qui presunt loco. et sequeris suam opinionem
nec declinabis ad dexteram. nec ad sinistram
etc. Ad quidem Lamedrin semper vult
rauit a tpe David sub regibus et ducibus
etc. et durabat potestas eorum et non est
sente et reges sine duce. sicut potestas capi-
tuli vacant in sede etc. et sic duravit tempo-
re Adhabebeorum: et vsq; ad xl. annos
ante destructione templi. secundum in quo
tempore cessant ex toto. Quia Herodes
interfecit oes rabinos seu magistros illi-
us collegij. prout habetur in libro Lame-
drin Jerosolimitano. In. c. de iudicio pe-
cuniarum. Item in libro Abodasara. c. li
Quod quidem tempus concurreit cum
tempore passionis christi. qui secundum
omnes per. xl. duos annos ante destruc-
tionem templi factus passus est. Et sic
patet qd tempore Adhabebeorum non
fuit ablatum septimum sed tempore Hero-
dis. Et secundum Thalmudicos duo fue-
runt ablata. scilicet septimum et scriba: si-
cut intelligit Jacob secundum translatio-
nem caldeas. Herodes enim in ablatio-
nem castas. et feruus de dono
Adhabebeorum regnavit in iudea et Je-
rusalem. et timens ne auferretur regnum
ad eo. p. eo quod legitur. De medio fra-
trum tuoz ponas super te regem. nec po-
teris super te ponere alienigenam. Deute
xvij. Interfecit omnes quos potuit de
genere regio: sic ablatus fuit septus. pro-
p-terea interfecti omnes Lamedrin: sic
fuit ablatum scriba. qd omnia bifidialiter
habentur in li. qui dicitur Babatca. c. li
et in li. Lamedrin Jerosolimitano. et in li.

Abodasara. Unde dixit rabi Ramon:
quando Lamedrin fuerunt remoti et co-
cilioz degrassit: potestas iudicandi cri-
minalia iudicia ab eis fuit ablata: cooper-
ti sunt facie dicentes. Septimum iuda est
ablatum: et filius David in mundum. ve-
nit etc. Et sic patet per prophetiam vete-
ris legis impletum esse iam mille et qua-
dringentis annis: et plus etc.
Et adducitur secundo ad intentum con-
clusionis supra posite auzotias ex pph-
etia et scribitur Dani. ix. que sic dicit Se-
ptuaginta hebdomade adteuente sunt
super populum tuum: et super vrbes san-
ctas tuas. donec consumatur p-teritiam. et fi-
nem accipiat peccatu: et vngatur sanctus
sanctorum et post. lxx. hebdomada: occi-
detur christus. Sed iudei ex falso intel-
ctu opponunt: et dicunt: qd dicta pph-
etia Danielis non facit ad propitium. qd
necitur. primo de quibus hebdomadibus
intelligerit ipse Daniel: vtrum dieru ve-
annos: unum secundo qd intellexit per illud
quod dicit iusticia sempiterna etc. Et ter-
tio consequenter: quia necitur quado in
capitulo dicte septuaginta hebdomade.
Et ad primum ergo respondetur p-
p-teritate. qd dicte. lxx. hebdomade intelligen-
tur de hebdomadibus annorum. Et tra-
cto est quia in toto cursu veteris testame-
ti non inuenitur hebdomadenis die-
rum et annoz. vbi patet Zeut. l. xviij. et
kxv. Non possunt autem intelligi hebdo-
made dierum. quia in anno cum diuidio
omnia fuissent adimpleta: quod falsus est
De hebdomadibus ergo annorum intel-
liguntur: sicut habetur Ezech. iij. Diem
p-ter anno dedi tibi etc. et ita exponunt: et
intelligunt doctores Thalmudici. tunc anti-
qui qd modernis: sicut patet in li. Cedaroz
tam idest de ordine mundi in expositione
rabi Salomonis. super hunc passum. Si
miller et rabi Adoyfi Jerosolimitano etc.

Et sic patet quomodo intelliguntur ipse
hebdomade etc.
Et ad secundum autem quid scilicet in-
telligerit Daniel per illud quod dicit in
sua sempiterna etc. Respondeatur et di-
citur qd intelligit de Babellia. Unde rabi
Bisradia in li. Cedaroz. super illud
Ira. lvi. Juxta est salus mea vt veniat. et
iusticia mea vt reueletur etc. Per illud
quod dicitur. iusticia mea intelligit Bab-
ellia: de quo scriptum est in Daniele. Et
adducatur iusticia sempiterna etc. Sicut
liter rabi Adoyfos Berundensis in Be-
resith. Rabba exponens dictam pph-
etiam Danielis dicit. Iusticia sempiterna
et sanctus sanctorum: sanctuarium san-
ctuariorum: est ipse Adellus etc. Patet
secundum.
Et ad tertium autem quando scilicet in-
cipiat tempus dictarum septuaginta heb-
domadarum dicitur: qd sicut habetur in
Zalmuch li. Abodasara. c. Septuagin-
ta hebdomade Danielis incipiunt a des-
tructione primi templi. et terminantur in
destructione secundi: inter quas destruc-
tionis fluxerunt. cccc. anni qui sunt
ptuaginta hebdomade annorum. Et hoc
idem habetur in li. Cedaroz lam etc. Et
has auzotias sequitur rabi Salomon
etc. Sed et rabi Adoyfos in principio sui
Deute. dicit. qd auzotias Thalmudica
in huiusmodi determinationibus: est apud
iudeos: sicut et extus scripture et cetera: et
qd dicte hebdomade finem habuerunt in
destructione secundi templi facta per Ty-
tulum et Telpesianus: declarat communis
gloza rabinorum super illud Iste vltimo
Antequam parturiret peperit: vbi ipsa
gloza dicit. Antq; natus fuisset ille qui
in p-teritate redigiti vltimus natus fuit messias
vbi interpretatio Laldaica qd rabi Adoy-
em in suo Deute. tunc valet quoniam textus
scripturæ sic habet. Adhuc in erat et vberibus
sanguilla. et adhuc non venerat ei dolor

ppter partu. ⁊ reuelabit Abestias ⁊c.
Ideo rabi Raab in li. Chimedrin in ite
lee dicit. Des termini assignat de adue
tu messie. tam transierit in partu. ⁊ no
pedet receptio: nisi in ipsa penitētia ⁊c.
Ad aut tempus adiectus ipsius messie
transiuerit: patet per multas calculatio
nes ⁊ computationes rabinoꝝ. que oēs
cōplete sunt. Nam rabi Labaadhas qui
scripsit super Dalmut ⁊ super Abilias
⁊ fecit librum de credendis: in quo post
omnes calculationes de dicto tempore
messie tandem reperitur q̄ per. ccc. an
nos iam transiuit. Quare ⁊ rabi Adoy
se egyptius in suo Deutero. li. de iudi
cibus titulo de regibus prohibet cōpu
tationi huiusmodi temporis. licet in Episto
la sua ad iudeos in Africa dicit. Quod
omino messias debet venire in anno
a creatione mundi. lxxx. cccc. lxxij. Ra
bi autem Adoyse Seruandensis in suo
penio super pentateueu. dicit solemniter
⁊ determinat. q̄ messias certissime
erat venturus in anno a creatione muni
di. v. Ab. cxxvij. Anno aut a creatione
mundi vsq; ad tempus p̄s fluxerit sex
Ab. sexcenti anni ⁊c. Ecce ergo quomo
do transiit omne tempus scdm cōputa
tione ipsorum rabinoꝝ. Sed ⁊ in liby
clamedrin. c. lxx. ⁊ in li. Aboda
sara. c. legitur q̄ sex millia annorū num
dus ē. duo millia vacuitatis: idest sine te
geroꝝ millia legis ⁊ duo millia dierum
messie. Et q̄ ipsi iudei tenuerit q̄ om
nino circa destructionem secundū templi
Abestias eēt venturus: patet. Nam ra
bi Adoyse egyptius in lib. Iudicum in
lectionibus regum. narrat quomodo q̄
dani magnus inter iudeos dicitus Adoi
sall qui tenebat q̄ ommino Abestias vē
turus erat tempore destructionis secūdi
templi per Romanos. secutus est que
dam dictum Barcofiba. cum multitu
dine maxima iudeorum. tanq̄ messias:

anno. xlvij. a destructione ipsius templi
Quem Adrianus imperator. eius suis se
quacibus interemit. Item in Beresith
Raba legitur rabini q̄ decem reges re
gnauerūt a principio mundi vsq; ad fine
Ipsius dominus deus qui creauit mū
dum. Secundus Neboth. Tertius Jo
seph. Quartus. Solomus. Quintus. Ma
bucodonosor. Sextus Darius. Septi
mus. Cyrus. Octauus Alexander. No
mus. Cesar augustus imperator. Roma
nus. Decimus rex messias: sic qui fuit
primus erit vltimus: sicut scriptū est. Ite
li. xliij. Nec dicit oēs rex. Israel redem
ptor tuus. Ego primus ⁊ ego nouissimus:
⁊ sicut conclusio ⁊c. Ad autē xpo iesu
non fuerit verus ⁊ indubitatū Abes
thas in lege promissus: patet per illud q̄
scribit zachar. ix. Exulta satis filia Syo:
iuditha filia Ierusalē. Ecce rex tuus venit
tibi iustus ⁊ saluator: ipse paup ⁊ sedes iu
p asinā ⁊ sup pullū filii asine. Quas pro
phetiam oēs rabini exponunt de Abes
thā. Unde rabi Solomon super zachar.
rā in isto passu dicit. Scriptura ista non
potest intelligi nisi de rege Abestias. Jo
rabi Adoyse in Beresith Raba dicit.
c. lxx. Quid voluit dicere Jacob d. c. lxx.
Ligis ad vincam pullū suum: ⁊ ad vi
tē o si fili mi asinam suam. Et dicit nobis
Ad cum venerit messias ad saluandū
Israel ipemet strabit asinū suū. ⁊ equi
tabit super illū: ⁊ veniet in Ierusalem cū
paup ⁊c. De nullo aut vsq; verificata
sunt p̄pheta istamisi in xpo: ergo xpo iesu
fuit verus messias ⁊ lege promissus.
Abes autē babilonia vt totum concluda
mus in Dalmuti Ierololimitano ⁊ iū
de homoz. Ad arate quodam iudeo ⁊
mugiete suo boue: arabs quidam tran
siens dixit. Iudee fili iudei liga boues
tuos. ⁊ prepara vasa tua: quia natus est
Abestias vesler. Et iudeus dixit. Ebi
natus est: ⁊ Respondit arabes: in Babilē

Iuda re. Et sic patet totum. Sed ad huc
ad maiorem euidētiā veritatis circa
captiuitatem ipsorum Iudeorum: que est
propter peccatum christi. quem crucifigi
fecerunt: adducitur illud Romanis secundo
super tribus sceleribus Israel ⁊ super
quattuor non conuertam eum: pro eo q̄
Vēdiderit pro argēto iustus ⁊ pauperem
pro calcantiō. Ipsūm igitur scelus
fuit venditio Ioseph. secundū adotatio
vituli in deserto. tertium occisio prope
tarum. quartum autem venditio christi.
Vnde ⁊ captiuitate pro primis tribus sce
leribus redempti fuerunt. De captiuita
te autem in qua nunc sunt propter tradi
tionem christi: nullā vsq; in bodierum
diem veram spem conuersionis habent
Ideo beatus Hiero. ad Dardanum de
terra promissionis dicit. Abulata Iudee
scelera commisit: cunctis circa te seruili
nationibus: ob quod facinus: Atiq; pro
pter idolatriam. cūq; seruire: crebro mi
serus tu deus est: ⁊ milit iudico ⁊ sal
uatoris: qui te de famulatu moabiturum
⁊ amonitarum p̄bilitum: quoz ⁊ diuer
sarum gentium liberarunt. Non sine
suis regibus offēdisti deus: ⁊ omniū tra
prouitā. Babilonia valente: deleta ē.
Per. lxx. annos templi solitudo permāsit
Ad Cyro rege persarum est laxata capti
uitas. Hec dicit. Moer ⁊ Aecenas plenis
sine referunt. Extructum est templum
vbi Dario rege persarum atq; medoz
Zorobabel filio. Saladiel. ⁊ Iesu fi
lio Iosedech sacerdotē magno. que passi
ntia. a Abedus egypti. Ad accodonibus
q̄s non numero. Hec tibi duo in memo
riā Ambrosius epiphānē crudelitūm
otium Tyrannoz. Nec Iosephus Babi
nium. Scarp. Carrū. Cassū. Solumq;
repticado. q̄ tuo vrbibus ⁊ scipue insti
taurē Ierololime. Ad extremū sub E
spelianis: ⁊ Tito vrbis captā est. replūq;
liberatum est. ⁊ deinde ciuitate vsq; ad

Adrianum principem. per. l. annos remā
sere reliquit. post euersionē tēpli: paulo
minus per. ccc. annos ⁊ vrbis ⁊ tēpli rui
ne permanente. Ad qd tantum facinusq;
Lerte non collis idola. sed etiam seruē
psio atq; Romano ⁊ captiuitatio p̄s
suis iugo: ignozas alienos deoz. Quomō
dementissimoz. deus qui tu nūq; obli
tas est: nunc per tanta temporū spātia
miserio tuo non adducit vt soluat. capti
uitatem: ⁊ vt verius dicam. expectatum
tibi mittat antēfē. Ad q̄ inq; facinus
⁊ tam execrabile scelus: auertit a te. ⁊ ocu
los suos: Ignozas. Ad emento vocis pa
rentum tuoz: sanguis eius super nos
⁊ super filios nostros ⁊ venite occida
mus eum ⁊ nostra erit hereditas: ⁊ non
habebimus regem nisi Cesarem. Habeto
qd elegisti. Et tu ha mal. tuo dāno ⁊c.

De custodia angelorum
Seria secūda in ebdomada sancta

Angelus ei lo
cutus ē Job. xij. Licet oēs
oibus creaturis peccatū
tiam ⁊ regimen beatitudi
singulariter regit ⁊ gubernat aiā ratio
nalis: quia vi. Ipoly. Anima preciosior
est corpore: ⁊ oī possessione. ⁊ Est boni
aie preciosius est oibus bonis. Et licet p
te sufficiētissimus sit ad tale regimē: ta
men ad maiorem magnificentiam depu
tauit angelos. De quibus David dixit i
ps. Angelus suis dñs mādaui de te ⁊c.
Et Boetius in li. de con. Deu per cau
sas: medias pro uidentiam habet: singula
rier de animabus. Et Augu. xij. de tri
Anemadmodum corpora grossiora per
potentia: ⁊ superiora reguntur. Ita om
nia corpora per spiritum vite rationalē
⁊ spiritus vite rationalis peccator: atq;
delictum. per spiritum vite rationalē

lolum et sanctum. Et ille per ipsum venit
 Quare et Angelus christi orant tempo-
 re passionis sue: constantia locutus est.
 quia iuxta Dionys. iij. c. elc. Quibus
 vitioque patres nostri adepti sunt: p-
 medias celestes virtutes. Quare de custo-
 dia Angelorum duo videbuntur scilicet.
In Custodiant Quamvis ergo
 Quomodo Custodiant ad puniti. Si
 detur q. no. Et pmo per illud qd habet
 tur Job. yj. Deus est custos hominum.
 Sed. viij. p. h. Et alius est aliquid fieri
 per vnum qd per multa: quia. xij. A de-
 tha. Entia nolunt male disponere: et do-
 na pluralitas principatum: vnus ergo
 princeps: ergo etc.
Secundo sic. Quia custodia et conser-
 uatio hominis est per gratias: sed gratia
 immediate est a deo. Unde. p. h. Gratias
 et gloriam dabit dno: ergo etc.
Tertio sic. Si custodit ad hoc custo-
 diunt: vt potest oratione nostras ad-
 dunt: sed deus omnia nouit. etiam secre-
 ta cordis nostri. Unde ecclesia in oratio-
 ne: Deus cui omne cogitatio: et omnia
 voluntas loquitur ergo etc.
Quarto sic. Custodia datur potest
 ignorantiam sciendi: et debilitates expe-
 dit: sic homo naturali lumine potest scire
 sibi necessaria: et operari: potest liberta-
 tem arbitrii. p. h. Signatum est super nos
 lumen vultus tui domine: ergo etc.
Quinto et vitio sic. Officium boni
 custodiam: est retrahere a peccato illi que
 custodit: sed cum angeli non retrahant. se-
 quitur q. non custodiant. Aut si custodi-
 unt: q. non possunt aut nolunt retrahere
 quod non est credendum: ergo etc. Hanc
 difficultatem tractant. s. Theologus maxi-
 me. s. Tho. i. par. q. cxiij. artic. v. Et in
 ij. sentent. distinctio. ix. artic. viij. Et disti-
 ctio. art. i. et. iij. Et concludit q. omnino an-
 geli sunt custodes nostri. qd potest proba-
 ri sen deducti triplici ratione scilicet.

Dignitate. Nam quantum ad p-
 sapientiam: et omnium. quicquid dignita-
 tis. Bonitas. et virtus et excellentia: et im-
 p-terio terreno et temporal. excellentius
 debet esse. in imperio diuino. quia p-
 uer. viij. p. h. me reges regant: et legum
 conditio: iusta decernunt. Sed secundo
 ad etha. Illud quod est causa aliorum: est
 p-terio tanta: ipsum maxime est tale. In im-
 perio autem terreno. primo. Quidam assi-
 runt imperatoris. sicut amici et parentes.
 Quidam vt consiliarij. Quidam autem
 sicut iudices affectores. secundo. principa-
 liter quidam assistunt imperio in genera-
 li. Quidam vt dominantes et imperatores.
 Quidam sicut ministri et executores ius-
 ticie. Quidam vt bellantes contra ad-
 uersarios. tertio principaliter quidam p-
 sunt spero in speciali. Quidam vni prouin-
 cie. Quidam ciuitati. Quidam homini-
 bus in particulari etc. Sic a simili in im-
 perio diuino: sunt tres ordines spirituum
 beatorum. primi ergo sunt. Sera-
 phin amote ardentes: qui assistunt sum-
 mo imperatori deo: vt amici etc. Secundi
 sunt Cherubin pleni scientia: vt consilia-
 rij. Tertij sunt Throni vt iudices et affe-
 ctores etc. In secunda autem Hierarchia. p-
 mi sunt Dominationes: vt dominantes esse
 et imperantes. Secundi sunt Virtutes: vt
 vt ministri et executores iusticie. Tertij
 p-teriores: vt bellantes contra aduer-
 sarios etc. In tertia vero Hierarchia que
 est inferior. primi sunt principatus: qui
 presunt prouincie. Secundi Archange-
 liqui presunt ciuitati. Tertij Angeli qui
 presunt hominibus: et illos custodiunt.
 p-terio prima ratione.
Quantum aut ad finem rationem scilicet
 sapientie: et cetera. Tho. in. ij. sen. vi. x. ar. i.
 q. inter deum et hominem medium est ange-
 lica natura: et secundum legem sapientie
 sue est ordinatum: vt inferiora per super-

iora gubernentur. Ideo ipsi angeli ere-
 quantur diuinam prouidentiam. circa salu-
 tem hominum etc. Quantum autem ad
 tertiam rationem bonitatis: dicitur q. do-
 mitas diuina promittit: est ad miserendum
 ad condemnandum. Et cum ad exercitum
 hominis deputauerit angelos malos ius-
 ta illud Epj. vlt. Non est nobis collu-
 catio aduersus carnem et sanguinem etc.
 sic ad custodiendum debuit deputasse an-
 gelos bonos. Unde Heb. i. Omnes sunt
 administratorij spiritus in ministerio mis-
 si: propter eos qui hereditatem capiunt
 salutis. Ideo p-terio super ad Bathum.
 Magna dignitas animarum: est vt vna
 queque ab ortu natiuitatis sue habeat an-
 gelum in custodia delegatum: Et domi-
 nus Archidiacono super de con. disti-
 ctio. iij. Firmissime super verbo natiuitatis
 etc. dicit q. duplex est natiuitas. scilicet in
 vtero quando infunditur anima corpori:
 et ex vtero etc. Custodia igitur angel. p-
 solum intelligitur de secunda natiuitate
 et vtero sed etiam de prima. quam crea-
 ta est anima et corpori infusa etc. An aut
 angelus p-ricularis in vtero custodiat aut
 angelus qui custodit matrem: vnde dicit
 super sanctum Thomam in. ij. disti. xj.
 articulo. iij. ad tertium. Et prima par. q.
 cxiij. artic. v. ad tertium. Quid iudicij
 etc. Quid dominus quoniam custodit
 me angelus eius et hinc eunt: et ibi co-
 mosantem: et inde huc reuertentem. Un-
 de ipsa de causa dicit Job. iij. Quare no-
 in vultu mortuus sum: egressus ero vtero
 non statim per ij. Bene ergo concludit
 Theosofomus in sermone d. Ascensione
 domini: et dicit. Sicut imperatoris opti-
 mi prouisione vrbes omnes: vniuersa et ci-
 uitates. castella singula. arma militarij ad-
 uersum hostilem munimentum adueniunt:
 et omnia loca diligenter armantur: ne bar-
 barica incurusione delectur. Ita deus quo

niam barbara et aggressi mente rabientes
 demones ad pacis euersiones vbique ver-
 santur: ad tutelam nostram constituit exer-
 citus angelorum: vt eorum presentia de-
 monum confringatur audacia: per eos
 pacis gratia nobis ministrant. Causa au-
 tem quare ipsi angeli tam gratiose ho-
 mines custodiunt: est quia tandem assu-
 mendum sunt ad consortium ipsorum. An-
 gelus in celo. Et licet Eustachius gre-
 gorus Commentator Aristotilis super sexto
 Ethycozum dicat q. nullus tantum ani-
 me sue profectum sperare potest vt per-
 tingere possit ad operationem secundum
 naturam separatarum: Unde scilicet
 ipsum fit decimus ordo in celo de anima
 bus nostris. tamen falsum est: vt habet
 a. Tho. i. fo. di. ar. viij. Et. d. Bonau-
 tura. Et Ricardus in secundo distinctio.
 vndecima. Et maxime propter beatam vir-
 ginem. que secundum ecclesiam exaltata
 est super choros angelorum ad celestia re-
 gna. Ideo Dionysius primo capitulo de
 diuino. Homines angelorum gloriam for-
 tiuntur. Et Greg. Homines secundum
 diuinitatem meritorum: ad diuersos or-
 dines assumuntur angelorum. Et ad
 dei vigesimo secundo. Erunt sicut an-
 geli dei in celo. Et Lucz quinto octidmo.
 Sandum est angelus dei. super per pec-
 catores penitentiam agente cetera. Quare
 re autem gaudent: et clarat. Quibus
 super libro Numeri: dicens Argunt ange-
 li diem festum propter eos qui fugientes
 consortia demonum per exercitia virtu-
 tum sociari festinant consortio angelorum.
 Ad rationem autem in oppositum: vt vide-
 tur ad primam q. deus est custos prin-
 cipalis. Unde Job xxxvij dicit. Quis co-
 stituit altum super terram: aut quem pos-
 suit super orbem quem fabricatus est. Super
 quo dicit Gregorius. Adandum con-
 per seipsum regit. quem per seipsum con-

frido: dentium. Ideo secunda p̄be. secūdo. Satagite vt p̄ bona opa v̄ia certam v̄iam uocatione faciatu. quia i. L. os. iij. Cuiusquisq; potētia mercedem accipiet secundum suum laborem. Dei enim ad iutores sanus. p̄bo secunda opinione. Tertia at opinio fuit peupatiticoz: & epycurorū q̄ noluerūt ēē necessarii oia re. quia nulla est dei prouidentia: in istis inferioribus. precipue de actibus humanis. Ende Lōmen. xj. Abeth. Non est p̄bas diuine bonitati. habere sollicitudinem de singularibus. Job. xxiij. Ab ebe latitudinē eius. Nec nostra p̄siderat. Ideo & Abala. iij. Distilio. Quidam est qui seruit uo. & circa cardines celi pambulat. Et quod emolumentum. quia iustidūm: mus precepta eius: & quia ambulans triste coram dño exercituum: Ergo nōc beatos dicimus an organte. Si quidem edificati sūt. fac ētes ipteratē & tēcauerūt deū & salui sūt. Jo. Ecclē. ix. Quid me ad aliud: & vidi sub sole nec velocum ēē cursum: nec sapientium panem: nec fortis bellum: sed tempus calumq; in omnibus Et quibus ait poeta. Sepe mihi dubia traxit snā mentem: Luraret sup̄ terras: aut vllus incesit. Recto: & incerto flueret mortalia casu. Ende Joba. Lxv. in li. q̄ nemo ledit nisi a seipso dicit: Multiterata apud plurimos: & radicata multo tempore optimo ē que per orbem pene omnes terras perat & affrictū dicens Lōnsua sunt omnia: nec quicq; recti iustiq; seruare inter bonos: nec posse. Et dēmis. n. quotidie leditq; plurimos: & affligit: & sic nō ē possibile numerare stictus maris. ita nec bi qui affliguntur: & iniuriam patiuntur. possunt facile numero comprehendī. Quibus nec leges vllē subueniunt: neq; iudicium me tuos. neq; vlla v̄ia alia. modum hunc potest atq; permittit prohibere: quin mo augetur: & per dies singulos hictus ge

mitusq; malorum semper increffit: ipsi etiam iudice qui ad hoc repimenda cōstituti sunt grauiora & permittiosos suscitant morbos: & in tantum labes huius mali augetur: vt nonnulli infelices & sultit diuinam p̄o bīs prouidentiam culpēt. videntes eum qui honestum ac sanctum gerit vite propositum: trahi ad iudicia vinciri. perturbari. & pati extrema omnia. super hunc vero & improbum: ac p̄ se nisi propositi virtutū: augeri diuitijs: bonisq; nobis accumulari. terrribilen omnibus fieri. & immureto pene modis contere: & conculcare bonos & bonos vsq; ros. Ideo & actantius libro. iij. de disciplina p̄pycuri dicit. Epycur. disciplina: multo celebrior: semper fuit quam ceterorum: non quia veri aliquid affert: sed quia multos ad populare nomen voluptatis inuitat. Nemo non in vicia pronus est: propterea vt ad se multitudinem contrahat. apposita singulari: quibusq; moribus loquitur. Desideriosum ve tat littera discere. eorum populari largione liberrat. ignauum prohibet accedere ad rem publicam: pigrum exercere. timidum militare. irreligious audet deo nihil curare. inhumanius & suis commo die feruēt ibetur nihil cuiq; tribuere. fugienti curam soltudo laudatur. Qui nimis par cui est: dixit aqua & potenta posse vitam tolerare. Qui autem odit v̄o: em̄. huius emmerantur cētibatus bona. habent malos liberos oditbas predicatur. aduersus impios parente: nullum vinculum est nature: impatienti ac delicato: dolorem esse omnium malorum maximum. Aut autem caritati ac potentie studeat: huc precipitur reges colere. Qui motestiam ferre non potest. huc regna fugere Ita homo astutus et varijs diuersisq; modis circum cogit: & dum sudeat placet omnibus: maiore discordia se cum ipse pugnat: quam inter se vniuersi

Ande autem disciplina eius tota descendat: quam originem habet explicanda ē. Et debet Epicurio bono aduerfa semper accidere. paupertatem. labores. exilia. carorum amissiones. malos coherē nos esse: augeri potentia. bono v̄o bus affici. Et debet innocentiam minus tutam. scelera impune cōmitti. Et debet sine oridine seuire morte: si alios ad fenectus puenire. alios infantes rapiallos iam robustos interire. alios in primo adolefcentis flore. immaturis funcribus extingui. In bellis meliores potius & vincere. peri qui est primū agens extendit vt vsq; ad oia entia. non solum coposalia. sed etia sp̄ ritualia. putno Abetha. Deus videt oia bus esse causa & p̄ncipiū q̄das. Ioan. primo Dia per ipsum facta sunt & c. De lu. tri. & f. ca. c. Summa credimus: vbi dicit. Oium vniuersorū p̄ncipiū. creator. Oium visibilisq; & invisibilis. spiritualium & coposalis: qui sua oipotenti virtute. simul ad initio teporis v̄o: & de nihilo condidit creaturā anglica vsq; & mūdanaz. ac deinde humanā. quasi cōem ex sp̄ & corpore constituta. Tum ergo ma bil aliud h̄ prouidentia: q̄ ratio ordinis: nō ē. necesse est oia in tantum subdi diuine prouidentie quantū p̄cipit deo esse. Ideo. Rom. xij. Quia eo sunt: ordinata sunt. Et c. xj. Abetha. Totū vniuersus iudicatur in ordinatio: q̄ oia ordi nez h̄nt. Ende. i. de celo & mūdo. Deus & natura nihil fac vno. Quia. ij. p̄dy. Quidam est id qd nō est. ordinatū ad ali quod finē. Et hanc deductionē facit Augustinus. v. de ci. de. c. xj. dices. Deus summus & verus cū v̄o suo & cum sp̄m̄ que tria vnum sunt. deus v̄nus & sp̄s potēs. creator: & factor: omnis anime atq; omnis coposus. cuius sunt participatio h̄. Prouidētia est rō ordinis rez in finē diuersarū nārum gradu saluato. Et. vj. Et bi. Ordinare est principalio paropu

dente: que est prouidētia. Stante igit tal diffinitione. pbatur vt q̄ deus h̄s prouidentias de oibus creaturis. P̄a. ij. Et bi. dicit. De agens: q̄o p̄ finem. Et rō ē: q̄. ij. p̄dy. Finis in operabilibus: h̄s est p̄ncipiū in speculabilibus. Quia si cū ex p̄ncipijs deducunt p̄soluē: oia ex fine p̄cepto deducitur res in esse. iij. Et bi. Finis ē primū in intētiōe: vltimū in executione. S. dicit. o. Th. o. in. p. q. xij. art. ij. q̄. in tñ se extendit ordinatio effectus in fine: quantum se extendit causalitas primi agentis. Causalitas aut dei: qui est primū agens extendit vt vsq; ad oia entia. non solum coposalia. sed etia sp̄ ritualia. putno Abetha. Deus videt oia bus esse causa & p̄ncipiū q̄das. Ioan. primo Dia per ipsum facta sunt & c. De lu. tri. & f. ca. c. Summa credimus: vbi dicit. Oium vniuersorū p̄ncipiū. creator. Oium visibilisq; & invisibilis. spiritualium & coposalis: qui sua oipotenti virtute. simul ad initio teporis v̄o: & de nihilo condidit creaturā anglica vsq; & mūdanaz. ac deinde humanā. quasi cōem ex sp̄ & corpore constituta. Tum ergo ma bil aliud h̄ prouidentia: q̄ ratio ordinis: nō ē. necesse est oia in tantum subdi diuine prouidentie quantū p̄cipit deo esse. Ideo. Rom. xij. Quia eo sunt: ordinata sunt. Et c. xj. Abetha. Totū vniuersus iudicatur in ordinatio: q̄ oia ordi nez h̄nt. Ende. i. de celo & mūdo. Deus & natura nihil fac vno. Quia. ij. p̄dy. Quidam est id qd nō est. ordinatū ad ali quod finē. Et hanc deductionē facit Augustinus. v. de ci. de. c. xj. dices. Deus summus & verus cū v̄o suo & cum sp̄m̄ que tria vnum sunt. deus v̄nus & sp̄s potēs. creator: & factor: omnis anime atq; omnis coposus. cuius sunt participatio h̄. Prouidētia est rō ordinis rez in finē diuersarū nārum gradu saluato. Et. vj. Et bi. Ordinare est principalio paropu

peccantem. nec impunitum esse permittit. nec sine misericordia dereliquit. qui bonis et malis esse cum lapidibus. viis tam feminatis cum arboribus. vitam sensualem cum pecosibus. vias intellectuales cum solis angelis dedit. Ita quoque est. quicquid naturaliter est. cuiuscumque generis est. cuiuscumque estimatio est. Ita quoque sunt semina formarum. forme feminis. motus feminis atque formarum. Qui dedit corpori originem. pulcritudinem. validitatem. propagationem fecunditatem. Qui et anime irrationali dedit memoriam. sensum. appetitum. rationem in super memoriam. intelligentiam. voluntatem. Qui non solum cetum et terram. nec solum angelum aut hominem. sed nec extrinsecus et contemptibilem aiantem viscera. nec auro penulam. nec herbe flosculum. nec arboris folium si ne suarum partium congruentia. et quadam veluti pace dereliquit. nullo modo creandus est. regna hominum. eorumque dominationes et servitutes et fere providentia legibus alienas esse voluisse. **3° Sap. viij.** Sapientia attingit a fine visus ad finem fortiter: et disponit omnino famitatem. **Et. xij.** Non est alius deus: quoniam tu cuius est de omnibus. **Et. xij.** Quia autem patet providentia ab initio cuncta gubernat. Et in li. de causis. causa. i. res creatas regit omnes. **Et. i. Lomen. ij.** **Idem.** Qui dicit deum et naturam non agere per fines: tollit sollicitudinem dei circa ista inferiora. **De** incens ergo orationem esse necessarium ex eo: quia divina pulchritudo que habet curam de omnibus. non excludit liberum arbitrium. Quia in distinctione providentia dicitur. Diversarum naturarum gradus salvator. Unde **Dionij. iij. c. de. d. no.** Non est providentia dei naturam rei destrueret: sed salvare et. **Idem** tertia opinione.

De qualitate orationis.
Seria quarta in ebdomada sancta.

Oratione ne intrat

in tentationem. **Luce. xxij.** Deus est summus bonum in quem respicit ois creatura: et testatur divinus Plato: in suo Timoeo. Deus est summus bonus: supra substantiam omnemque naturam. que cuncta expulsa. cum sit plene perfectio eius: et nulla faciat dignus. **Et Aristo. li. de bona. fo.** Deum dignificamus exteñtes talen: vt distriat bona et mala. **Iaco. i. Et Dionij. i. c. an. Jere. De datu optimu.** et omne donu perfectu desursum est: descendens a patre luminus. **3° Plato in Timoeo.** in omnibus rebus si usque maximis. siue minimis: divinus debet homo implorare auxilium: Quia. ij. de celo. dicit. **Boetius.** Unus enim rerum pater est: vnus qui cuncta ministrat. **En de Jaco. i.** Si quis vestrus indiget sapientia: postulet a deo qui dat oibus affluenter: et non impingit: et dabitur ei. **Aug. super illud Benedictus deus qui non amittit orationem meam:** misericordia sua a me. **Ambrusij a te amoneatur oratio tua:** et nunquam te amovebit misericordia divina. **Et propterea in Ecclesia ordinati sunt pontifices et sacerdoten: de quibus dicit Paulus ad Hebr. v.** Omnis pontifex ex hominibus assumptus. pro hominibus constituitur. in his que sunt ad deum: vt offerat dona: et sacrificia pro peccatis. **Verum quia oratio est actus virtutis. requirit debitos modos: et debitas circumstantias: vt scilicet fiat secundum quod fieri debet: aliter dicitur Iaco. i. Petitio et non accipitur: eo quod male petatur. Ideo oratio nostra. si debet esse efficacis: et valida ad impetrandum. debet habere sex conditiones. **Primo** debet esse et.**

Sincera.
Certa.
Fidelis.
Devota.
Humilis.
Perseuerans.

Ad prima ergo conditionem dicitur: quod debet esse sincera. id est eius sinceritate conscientie. **Quia. i. Joan. ij. dicit.** carissimi si cor nostrum non reprehendit nos: si iustitia habemus: quoniam quod petierimus a deo. optinebimus ab eo. **Quare domini in Theologi maxime. Do. in pa. be. q. lxxij. arti. xvj.** ad obit dubium. **Christus** deo exaudit peccatores: seu vitios oratione peccatos: sit et audibilis. **Et pro veritate ipsius dubij ipse. o. Do. do. talis distinctionem.** Quia aut peccator: dat in quantum peccator. et malo desiderio. aut ex bono. Si ex bono desiderio: tunc dicitur. quia ex iustitia non exauditur: quia non hieretur. **3° Prover. xv. vij.** Qui obturat aurem suam: non audiat legem: oro eius erit execrabilis. **Et Ja. i. Cum multipli cauerit oves vestras non exaudiam manus enim vestre sanguine plene sunt. Et Joan. ix.** Semus quia peccatores deo non exaudit. Similiter nec illi quantum est: et de iustitia. pro talibus peccatoribus orante exaudiunt. **Jere. vij.** Tu ergo noli osare pro populo illo: nec assuimas pro eis laudem et orationem: et non obsecras mihi: quod non exaudiat te. **Nonne videtis quod isti faciunt?** **Et. xv. c.** Si steterit ad obsecra et Samuel coram me: non est alia mea: ad populum istum. **Ejice illos a facie mea: et egredietur.** **Ab si dixerunt ad te: quoniam egrediemur: dices ad eos. Nece dicit dominus. Qui ad mortem ad mortem: et qui ad gladium ad gladium: et qui ad fame ad fame. et qui ad captivitate ad captivitates. Et Eszech. xij. Si pessilientias misero super terram istam: et effuderis indignationem meam super eam. vt auferam ex ea homines: et iumentum. et **Mo. Daniel. et Job** fuerint in medio eius. viuo ego dicit deo deus: quia filius et filia non libera.**

bunt sed ipsi iustitiam suam liberabunt a facie sua. Sed et misericordia deus exaudit peccatores: orantes ex bono desiderio. **Unde de publicano. qui Luce. xvij.** orabat orans. **Deus propitius esto mihi peccatori: subditur. Descendit hic iustitiam tuam in domum suam. Super quo Aug. dicit.** Si peccatores non exaudiret deus: frustra publicanus dixisset. **Deus propitius esto mihi peccatori.** **Et Lri. d. super Adab. Omnis qui petit accipit. siue in suis sine peccato: sit. Et Daniel. ix.** Quoniam enim in iustificationibus nostris propter iniquitatem peccati nostras: sed in misericordia tuis multis. **Exemplum in devotio: decem millium talentorum Adab. i. thel. vij.** Qui omne debitum dimissum est. Si autem peccator: in quantum peccator. et malo desiderio: seu proposito oratur: tunc per oppositum et misericordia non exauditur. **Secundum Adab. vij.** Et enim non finire multo tempore peccatoribus et sententia agere. magni beneficii est indicium. **Sed quando ex auditur et iustitia et dei vindicta. vt Apoc. vii.** Qui in foribus est: for. delectat adbu. **Sicut mediis quo infirmo desperato: omnia concedit. Augusti.** Deus quod nec peccatoribus concedit iratus. **Exemplum de iustis deis desiderantibus carne Numer. xvj.** De quibus dicitur in ps. **Ad adhauc** uerunt et iurati sunt: adhuc ecce corus erant in ore ipsorum: et ira dei ascendit super eos. **Unde** quilibet peccator: cum in rebus mundi habet quicquid vitare debet. quia ira dei magna manet super eos. sicut per multa exempla experimus: cum serenitate ergo conscientie debemus orare: vt sicut filij deo dicere possimus. **Pater noster et c.** Quia **Adab. iij.** per terram istam et effuderis indignationem meam super eam. vt auferam ex ea homines: et iumentum. et **Mo. Daniel. et Job** fuerint in medio eius. viuo ego dicit deo deus: quia filius et filia non libera.

illi solum in nomine saluatoris petunt: qd
 ea que ad salutem pertinent petunt. Et
 ideo illi illa que petere volumus: sunt ten-
 poaliter: petere debemus cum conditione
 scilicet si expedit salutem. Unde Augustinus.
 Quans quandoq; misericorditer audis:
 et quandoq; misericorditer non auditur.
 Quid enim infirmo sit vitæ: magis no-
 uit medicus: q; egrotus. Ideo Calerius
 Abbat. li. viij. c. de sapienter dicit dicit.
 Socrates humane sapientie: quasi quod-
 dam terrestre osculum: nihil ultra pete-
 dum: a dijs immortalibus arbitrabatur:
 q; vt bona tribuerent. Quia hi demum
 sciunt: quid vnicuiq; esset vitæ. Nos aut
 pleriq; id vobis arbitramur: expecter:
 qd non impetrasse melius foret. Et enim
 demississimo tenebris inuoluta mortalium
 mens in q; late patentem errorem: et
 casus precationes tuas spargis: Quittas
 appetis que multis exito fuerunt. pro-
 noce concupiscis: qui complures pessum
 derunt. Et regnare tecum ipsa voleris:
 quorum exitus sepenuerum miserabiles
 cernuntur. Splendidi contagio inopia
 manans: at hec vt aliquando illustrant: illi
 nominatq; funditus domos euerit. Cuius
 sine igitur sustinamolos tuorum causis
 quasi se sicissimis reb; inhiare acte to-
 tum celestium arbitrio permittit: q; bo-
 na tribuere ex facili solent: etiam eligere
 aptissime possunt. Si autem que petere
 volumus sunt spiritalia: tunc aut simpli-
 citer sunt bona: sicut gratia gratus facies
 et sicut patientia. humilitas. fides. spes. ca-
 ritas &c. Et tunc absolute petere debemus.
 Quia talis oratio multum placet
 deo. Exemplum in Salomone. iij. Reg.
 iij. cui dicit dominus. Quia no petisti ti-
 bi deus multos. nec diuitias. aut animas
 inimicorum tuorum: sed postulasti tibi sci-
 entiam ad discernendum iudicium. Ecce
 feci tibi secundum sermones tuos: & de-
 di tibi cor sapiens: et intelligens in tantis

vt nullus an te similis tui fuerit: nec possit
 te furrecturus sit. Aut fun. bona non gra-
 tie gratum facientis. sed gratie gratio da-
 te. de quibus dicitur. i. L. c. xij. Et talia
 sunt petenda cum conditione: sicut donu
 linguarum gratia miraculorum &c. et simi-
 le est huiusmodi petere a deo non tenta-
 ri. cum tentatio sit aliquotiens causa salu-
 tis hominis. i. L. c. xij. Et magnitudo
 reuelationis extollat me: datus est mihi
 simulus carnis mee angelus sathane: q
 me collisset. Abi Glosa dicit: q; si pbat
 luis hac tentatione non fuisset probatus:
 inter damnatos sortis haberet. Ideo no
 dicimus in oratione dominica: quod deus
 non permittat nos tentari: si ne nos indu-
 ci permittat in tentationem: per consensum
 sum &c.

¶ Tertio principaliter oratio debet esse
 fidelis. Jac. i. p. ostulit autem in fide: ni-
 bil hesitans. Abbat. vj. Quicquid oran-
 tes petitis. creditis: quia accipietis: et fiet
 vobis. Exemplum Luce. xj. Quis autem
 ex vobis patrem peti panem: nunquid
 lapidem dabit illi: Aut piscem: nunquid
 pro pisce serpente dabit illi: Aut si pe-
 tierit ommunquid possiget illi scorpio-
 nem: Si ergo vos cum his malis. nostro
 bona datur: dare filijs vestris: quanto ma-
 gis pater vester celestis: dabit spiritus do-
 num petentibus se: Et Abbat. iij. Habent
 tes pontificem magnum qui penetravit
 celos Iesum filium deitatem: ipse no-
 tre confessionem. Non enim habemus
 pontificem: qui non possit compati in-
 stituta vobis: tentatum autem per
 oia pro similitudine abiq; peccato. Alde
 mus ergo cum fiducia ad thronum gratie
 eius: vt misericordiam consequamur: et
 gratiam inueniamus: in auxilio oppositu
 mo. Et. i. Job. ij. Filioi mei feci serbo vo-
 bis: vt non peccetis: sed si qui pecca-
 verit: aduocatum habemus apud patres
 Iesum christum iustum: et ipse est propi-

us pro peccatis nostris. Non autem pro
 nostro tantum: sed etiam totius mundi.
 Unde Ber. Securus habes accessum.
 o bono ad deum: vbi filius ante patre.
 mater ante filium: filius ante patri la-
 tus et vulnera: mater offendit filio peccus
 et vbera: nulla ergo potest esse repulsa.
 Vbi concurrunt tot caritatis insignia.
 ¶ Quarto principaliter oratio debet esse
 deuota. Unde Augustinus ad Probant. Ab-
 sit ad orationem multa locutio: sed non de-
 bit multa precatio: et feruus perseveret in
 tentio. Et in regula ad fratres dicit. p. sal-
 utis et hymnis cum oratio deum: hoc ver-
 setur in corde quod pferur in ore. Pro
 quo notandum ha. fe. q. lxxij. ar. iij. q. ali
 quando oratio fit magis corde et animo:
 q; verbo. sicut de Adoyse dicitur Exod.
 xij. Quid clamauit ad me: et Abi Glosa
 dicit. Desiderius Adoyse erat clamor in
 auribus dei. Similiter et Anna p. R. e. i.
 Que loquebatur in corde suo ad domi-
 num &c. An autem ista attentio: et deuoti-
 o sit necessaria in oratione vocali: Dicit
 r. dupliciter. Vno modo per quod me-
 lins peruenit ad fines: sic absolute at-
 tentio est orationi necessaria. Alio modo
 sine quo res si potest consequi sum esse
 tunc: et tunc notandum est. q; triplex est
 effectus orationis.

¶ Primus meritis: ex al ijs effecti-
 bus caritate informatus. et ad hoc non re-
 quirunt ex necessitate attentio per totus
 sed vis prime intentionis qua quis ad ora-
 tionem accedit: reddat totam orationem me-
 ritoriam.

¶ Secundus effectus orationis est impe-
 trare: ad hunc sufficit ipsa prima inten-
 tio. quam deus principaliter attendit. que
 ipsi desinit: neq; meritoria est. neq; impet-
 tratur: quia secundum Ber. Nam ora-
 tionem deus non audit: cui ille qui orat
 non intendit

¶ Tertius effectus orationis est reflecto

mentis et dulcedo quedam spiritalis: et
 ad hoc de necessitate requiritur attentio
 prima L. c. xij. Si orem lingua: scilicet
 tantum. mens mea sine fructu est. Tri-
 plex igitur est attentio. Ad verba me ex-
 p. et: ad sensum verborum: ad fines oratio-
 nis. scilicet ad deum: et ad rem pro qua
 oratur &c. que est maxime necessaria et
 quam habere possunt etia ydote et quasi
 deo tantum abundat bec attentio. qua
 mens fertur in deum: vt omnium alioq;
 obliuiscatur. Ideo Pyprianus de co. di. fe
 Quando stamus ad orationes fratres ca-
 rissimi: inuigilare et incumbere toto corde
 debemus: vt cogitatio carnalis abiectae
 nec quicq; tunc animus q; id solum cogi-
 tet quod precatur. Claudatur contra ad-
 uersarum peccus: soli deo per sanctam
 meditationem inhercat. Unde et sacer-
 dos ante oblationem prefatione pmissas
 parat fratrum mentes: dicendo. Sursum
 corda: dum respondet plebs: habemus
 ad dominum: adinonemur nihil aliud q;
 deum cogitare debemus. Dicitur exem-
 plum illius: qui volu it loqui cum cruci-
 fixo &c.

¶ Quinto principaliter oratio debet esse
 humilis. sicut patet in pbariseo et publi-
 cano. Luce. xviij. Et Eccl. xxxv. Quis
 humiliatus semel: penetrat non oia
 fecit: donec altissimum aspiciat. Et Iu-
 diis. ix. Superbi ab initio non plauerunt
 tibi: sed humilium et mansuetorum semp
 tibi placuit deprecatio. Et Jac. v. Deus
 superbis resistit humilibus autem dat gra-
 tiam. Unde de supbo Anthico. ij. Ad a-
 deuma. dicitur. Quabat autem sceleribus
 deus: quia non esset misericordiam co-
 sequitur.

¶ Sexto et ultimo. Oratio debet esse p-
 seuerans. Luce. xvij. Spotes: semp ora-
 re et non deficere. Et. i. Thes. ii. Sine
 intermissione orate. Exemplum habemus
 in Lameaque: que licet repulsa: persevera

do obtinuit. Unde Luce xj. Quis vsum habebit amicum z ibit ad illas medias noctes: dicit illi. Amice comoda mihi tres panes: quoniam amicus meus venit de via ad me z non habeo qd ponam ante illum. z ille dicitus respondeo dicat. Non mihi mo lestus esse iam osium clausus est z pueri mecus sunt in cubili: no possus surgere z dare tibi. Et ille si perseueraue rit pulsans: dico vobis z si non dabit illi surgens eo qd amicus sit: propter in probitatez tamen eius surget z dabit illi quotquot hz necessarii. Et dico ego vobis petite z dabitur vobis: quereite z inuenietis. pulsate z aperietur vobis. Quis enim qui petit accipit.

De excellentia sacramenti corporis Christi etc

Seria quinta in hebdomoda sancta

Proboet seipsum

Probo: sic de pane illo edat i. Cor. xj. Semper obiectu appetibile prout habetur iij. de anima: mouet appetitum sub ratione boni: siue illud fit bonus existens: siue a parente etc. Sed cum omnis creatura dei bona sit. i. Tim. iij. Et bene. ij. Eligit deo cuncta que fecerat z erat valde bonum: tamen voluit Arist. ii. de sensu z sensatio qd naturalis phylosophi: est de sanitate z infirmitate: prima principia inuenire: scilicet que res conueniant z que non: multa in seipso bona sunt: que tamen summentibus nocent propter indispotione sumentis: Unde natura dedit homini ad bene discernendum in sensum gustus z tactus. Duta iij. de anima sensus gustus z tactus necessarij sunt animalij. alij autem tres sunt de bene esse. Sed z de homine secundo de anima dicitur. quod gustum

z tactum certiores habemus: omnibus animalibus. Quia ergo sacramentu corporis xpi nullum patitur dubium: an sit in se bonum z perfectum: dicit Apostolus. Proboet seipsum homo etc. Dicitur tota Epistola. Demum due probationes fieri debent pro hoc iudicio: quia bono primo principaliter probare debet Sacramentu dignitate z dignitate seipsum. Quante sit dignitas ista z puritas.

Ad primum igitur dicitur qd tanta est excellentia z dignitas sacramenti corporis xpi: qd nullus intellectus creatus pot naturali cognitione intelligere existentiam corporis xpi: in ipso sacramento etiam intellectus angelicus. Unde Paulus ad Eph. iij. dicit. Adhibi enim omnium sanctorum minimo data est gratia hec in gestibus enigmazare inuestigabiles diuinitatis: illuminare omnes: que sit dispensatio sacramenti absconditi a seculo in deo qui omnia creauit: vt innotescat principibus z potentibus in celestibus per ecclesiam multiformis sapientia dei. Ad hanc dicitur super verbo Abscondit: dicit. iij. est celati ab omnium seculorum creaturis z existentis in deo. Id est in sola natura dei vt innotescat etc. Quia etiam angelis reuelatum est etc. Ideo Hiero. in eadem dicit. Non solum patriarchis z prophetis: sed etiam potestibus celestibus multiformis gratia sacramenti z reuelata. Et ratio est: quia illud qd non habet aliquam dependentiam aut conuersionem ad aliquid naturalem sed ad diuinam tantum voluntatem: non potest naturali cognitione intelligi ab angelis. Quia angelus naturali cognitione non intelligit alia a se: nisi per speciem iue formas sibi indatas: que sunt similitudines rerum in natura existentium. Unde Dion. iij. c. de di. no. dicit. qd angeli illuminantur rationibus rerum. Et in

li. de causis habetur. qd intelligentia est plena forma. z sic ad nihil potest se extendere naturaliter virtus eius intellectiua: ad quod non se extendit in representando species existens in intellectu: quia talis species est principium quo intellectus intelligit. Sed species inclite angelico intellectu no sunt representatiue naturaliter existenti corporis xpi in sacramento. Quia sicut gratia supergreditur naturam: ita mysteria gratie supergrediuntur vires cognitionis naturalis intelligentie create. Ideo facultas naturalis angelice cognitionis non se extendit: nisi ad ea que sunt subdit ad mysteria gratie. Unde Dion. in fine ecclesiastic. Jer. Absulte roces sacramentorum latent supernas essentias: id est angelos etc. Si autem dicitur qd modus accidentalis obiecti per se non impedit cognitionem ipsius obiecti. sed cum talis presentia corporis: in ipso sacramento sit modus accidentalis substantie corporis: cuius est ipsa substantia per se obiectum: est enim per se obiectus intellectus abstracti: qui non dependet in intelligendo a sensibus etc. Similiter si diceret qd virtus potest cognoscere obiectus intuitiuos: cum est presentis: potest etiam cognoscere eius absentiam: dum est absens. Ita et secundo de anima: quia visu non tantum cognoscimus lucem sed tenebras. cum ergo intellectus angeli possit cognoscere presentiam substantie panis: poterit etiam cognoscere eius absentiam finitio veritas consecrationis. Et qua ratione potest cognoscere illam absentiam: poterit etiam cognoscere presentiam corporis xpi: in ipso sacramento etc. Rndetur ergo ad primam rationem: que est Scoti in iij. sen. di. x. Et dicitur qd modus ille accidentalis quo substantia corporis xpi est in sacro: no impedit

cognitione absolute. et inquantu accidit sed quia talis modus quo velimus quem substantia corporis Christi est in sacramento. transcendit z erit ordinem totius nature: idco facultas naturalis angelici intellectus non se extendit ad illum cognoscendum etc.

Ad secundam autem rationem que est eiusdem vbi supra: dicitur qd licet intellectus separatus naturali cognitione potest cognoscere presentiam panis: z absentiam non sequitur. tamen naturaliter cognoscit qd per conuersionem in substantiam: corpus xpi sit absentia illius substantie panis. non enim sequitur necessario hec desint esse substantia panis: ergo co uersio est in substantiam corpus xpi etc.

De excellentia autem z dignitate huius sacramenti: dicitur de Lonca. di. ij. Adhibi in sacrificio. i. inter sacramenta ecclesie minus esse potest. quam corpus z sanguis xpi. Ad argum. est ergo ipsum sacramentum. Ad idem ex nobilitate z excellentia rerum cotentat: pmet. n. nobilitate in eo genere rerum: id est xpm in quo sunt tres substantie: scilicet corpus. anima rationalis: z diuinitas: corpus purissimum dicitur. Ad idem sanguinibus: operi purissimum formatum: diuinitati coniunctum: omni corpore nobilitate exstratus perfectus: Anima diuina splendens candidata: omni sapientia z virtute plenissima: cyptote cui non est datus in donis z gratijs ipsius reus. creaturam nobilitate transcendit z perfectione. Diuinitas vero. forma z origo totius boni: que ex inseparabili vnione ad naturam assumptam: in hoc sacramento veraciter ex conuersione conuincitur. in infinitum nobilitate z perfectione rebus supereminet vnueris. De quo David in psalmo. Adagnus dominus z laudabilis nimis z magnus: vniuerso eius non est simo. Unde in ij.

o. Tho. in sermone dicit. **Q**uod pecciosum
 admirandum conuulium. saluiferum. et
 omni suauitate repletus. Quid enim hoc
 conuulium pecciosius esse potest: in quo non
 carnes vitulorum: aut byrcos. vt olim in
 gesed nobis xps immundus proponit.
 verus deus. Et **A**psalms ad **I**hebr. viiij.
 xps afflicto potest futuror bonor. etc.
U Secundo ex plenitudine sanctitatis:
 continet in hoc sacramentum veraciter
 xpm: qui est sanctus sanctorum. In quo
 iuxta apostoli col. ij. **A**bbatit ois penci
 tudo diuinitatis copotaliter. i. veracit. et
 non vmbaliter seu significatiue. quem
 admodum in sacrificijs veteris legis. vel
 instrumentaliter. sicut in alijs sacramen
 tis Ecclesie. in quorum materia et ceteris
 monijs continetur gratia sanctificans in
 instrumentaliter derivata a christo.

Tertio ex ordine sacramentorum: quia
 videtur qd omnia alia sacramenta ordiuntur
 ad istud sacramentus: sicut patet de
 Singulis. **E**nde **D**ionys. iij. c. **E**cclie. **I**er.
 re. **N**on conuenit aliter perfici perfe
 ctione **I**erarchica: **N**isi per diuinitatem
 eucharistiam etc.

Quarto ex sublimitate miraculorum
 quibus respicendit hoc sacramentus pie
 ceteris sacramentis. **N**am omnes sensus
 in eo deficiunt. **E**nde in **L**em. de re. et
 ven. **S**anctos dicit. **Q**uid hoc sacramen
 to mirabilis esse potest: in iplo naqz pa
 nis et vinum in corpus et sanguinem xpi
 substantialiter conuertuntur. et totus xps
 deus et homo sub modici panis spe con
 tinet: **A**banducatur itaqz a fidelibus. sed
 minime laceratur. quinimo diu lo sacra
 mento interger sub qualibet diuisio: pu
 tula perferatur. **A**ccidentia enim in co
 de sine subiecto consistunt. vt fides loqz
 habeat. du visibile inuisibiliter fimitur.
 aliena spe occurrat. Et **A**psalms dicit.
Q miraculu. **Q**uod potentia. **Q**uod dei circa
 nos **A**bscricordia: qui iustitiam sedet ad

destra patris: et sacrificij tpe est in ma
 nibus sacerdotis. **N**ec incredibile tibi
 videatur. tam subita transubstantio: qd
 de con. di. ij. **N**on omnis. **E**t c. **A**ntes
 dicitur. **E**st ibi sacramentum consecratum:
 non sula sermionibus sacerdos vitur: s
 sermionibus xpi ergo xpi sermo hoc con
 ficit sacramentum. **E**t non immerito: qd
 si tanta est vis in sermionibus xpi: vt in
 eiper et esse quod non erat: dicit enim
 facta sunt. mandauit et creata sunt: quor
 to magis xpi virtus transmutare potest
 vntiquodqz quod e in aliud quod prius
 non erat: Et **I**deo **A**ugusti. xxi. de ciui.
 dei. dicit. **S**icut non deo fuit impossibile
 le. quas voluit naturas instituire: sic ei
 non est impossibile: in quicquid volue
 rit: quas instituit naturas mutare. **I**tem
Augusti. lib. lxxxiij. q. **D**icimus aliquid
 deum posse: quod nos fatemur inuesti
 gare non posse. **I**n rebus enim mirabili
 bus: tota ratio facienda est: potentia fa
 cientia. **E**nde **G**rego. **D**iuina mirabi
 lia semper debent considerari per studiū
 et nunqz dicitur per intellectum: quia ra
 tionem de oculo dei consisto querere.
 nihil aliud est: qd contra eius consiliū su
 perbere. **I**deo **A**mbro. **S**i tantus valuit
 sermo **E**lie. vt ignem de celo deponeret:
 non valeret sermo xpi vt elementorum
 spee mutet: etc. **R**epta sunt i. p. m. p. **N**ā
Est. i. **T**erram inuauit in carnem: con
 stam **A**de in **E**uas. **E**t xix. c. v. **O**ros **L**oth
 in statum salis. **E**t **E**xo. ij. **A**rgam in
 serpitem. **A**quas in sanguinem: etc.
Nec contra naturam est qd vna res mu
 tetur **I**n aliam. **N**am. ij. de anima. **C**ibus
 conuertitur in substātam alit. **A**qua au
 tem per medium vinee: tempore debito
 conuertitur in vinum: **S**i ergo ita fa
 cit natura in tempore et mediantibus de
 bitis instrumentis: **N**on poterit facere
 virtus diuina. **S**olo verbo sine multo tē
 pore. immo in instāti abiqz instrumentis

Ideo **M**arius. viij. de **T**ri. dicit. **D**e ve
 ritate carnis et sanguinis xpi. nō est reli
 ctus ambigendi modus. **H**unc. n. et ipius
 domini professione: et fide nra caro eius
 vere est cibus: et sanguis eius vere e po
 tus. **E**t **A**mb. viij. de sac. **S**icut verus fi
 lius dei est dominus **I**esus xps: ita vera
 est xpi caro: quam accipimus. et sanguis
 eius vere est potus. **E**t **L**yrillus super il
 lud **L**uce. xxiij. **H**oc est corpus meum etc.
 dicit. **N**on dubites an hoc fit verum: sed
 potius suscipe verba saluatoris in fide.
Lum enim fit veritas: non mentio. **S**
 aduertendum qd dicit **A**ugu. super illud
Ioh. vi. **N**isi manducaueritis carnem fi
 lij hominis. **S**piritualiter intellige que lo
 cutus sum. **N**on. n. hoc corpus quod vo
 detis: manducatur: est. i. **S**um quod esse
 tū: **N**eqz bibituri sanguinem quem vidi
 furi sunt: qui me crucifigunt. **E**t hanc ve
 ritatem diu ante significabant sacrificia
 veteris legis: sed non continebant: **I**hebr.
 x. **A**mbam futurorum donum lex ha
 bebat: id est significationem. **S**icut in sa
 crificio **A**bel: **E**lsedech **S**en. xliij. **S**icut
 in agno paschali. **E**xo. xij. **S**icut in aua.
Erod. xvj. **S**icut in panibus propositio
 nis **I**. **R**e. xxi. **S**icut in submeritione pane
Idelic. iij. **R**e. xxi. **I**deo **D**ioy. iij. c. **E**c.
Ier. dicit ipsum sacramentus eucharistie
 esse perfectiunū omnium sacramentorū:
 unde in canone missæ dicitur. **S**u
 pia que proptio acsereno vultu respi
 cere dignior: et accepta habere sicuti ac
 cepta habere dignatus es munera pueri
 tui iusti **A**bel: sacrificium patriarce no
 stri **A**brae: et quod tibi obtulit summus
 sacerdos tuus **A**bel: **E**lsedech etc.

U Secundum etiam mirabile in hoc sa
 cramento est. qd in tam parua quantitate
 hostie fit totus christus: et totus in quali
 bet particula eius. **D**e consecra. distinct.
 ij. **S**inguli accipiunt christum dominum:
 et in singulis partibus totus est. nec per

singulos minuitur. sed integrum se pre
 bet in singulis. **E**t. o. **T**ho. in prola. **S**um
 mit vnus summunt mille. tantus isti qdā
 tantum ille nec sumptus minuitur. **E**nde no
 tandum secundum. o. **T**ho. in. iij. **D**istinct.
 x. q. **A**rticu. ij. q. iij. ad secundum **Q**uod
 ficut illa que non habent quantitatem
 possunt esse indifferenter sub parua: et
 magna quantitate: sicut patet de anima:
 que est indifferenter in paruo et magno
 corpore: ita illud quod non ratione fide
 quantitatis continetur sub aliqua quan
 titate: potest esse indifferenter in parua
 et magna quantitate. **Q**uia ergo in sacra
 mentos substantia panis transubstantiatur
 in substantiam corporis christi: et ibi est
 p modum substantie: non per modum qua
 titatis: quia quantitas panis non transit
 in quantitatem corporis christi: ideo indi
 uisibilis est. **E**t quamuis diuidatur ho
 stia: diuiditur tantum quantitas: que ibi
 est sine subiecto. **E**t ideo ficit sub quali
 bet particula hostie erat tota et vera sub
 stantia panis: sic similiter sub quali
 bet particula hostie: est tota et vera sub
 stantia panis corporis christi. **E**nde
Arist. de animalibus: est in corpore nostro
 per modum substantie: dicit qd est tota in
 toto: et tota in qualibet parte: compositus
 nec sunt multa composita. sed tantum vnus
 corpus. **D**e con. distinct. ij. quid sit. **T**an
 ta est vnitas ecclesie in christo: vt vnus
 vbicqz sit panis composita christi: et vnus
 fit calix sanguinis eius. **C**alix enim quem
 sacerdos sanctificat: non est alius nisi ipse
 quem deus apostolis tradidit: quia diu
 nitas verbi dei vita est. que totum replet
 mundum istum: **E**t licet multis locis et
 multis diebus innumerabilibus illud cor
 pus consecratur: non sunt inde multa cor
 pora christi: nec multi calices: sed vnus
 corpus christi: et vnus calix sanguinis eius
 cum illo quez sumptit de vtero virginis
 et quem tradidit apostolis etc.

Tertium etiam mirabile est: qd cum in isto sacramento non sit amplius substantia panis aut vini: tamen tantum possit homo comedere de hostia consecrata qd nutritur: et tantum bibere de sanguine qd inebriaretur: cum tamen Augustinus dicit: *Haec tu ne mutabis in te sicut est: hoc enim carnis tunc tu mutaberis in me: Et hoc est: quia accidentia illa non pascunt aut nutriunt.* Unde sanctus Thomas in quarto contra gentiles. c. lxxv. dicit: *quod hoc est: non quia substantia corporis aut sanguinis chassit: quae sunt in sacramentis: quae nutriant: sed quia illa accidentia panis: quae sunt in hostia consecrata absque substantia panis habent virtute vini: quod tenditur in quantitate: tanquam in substantia pro subiecto: per consequens habeant cum effectu illam omnes virtutes: et proprietatem quam habet substantia panis et vini si praesens esset.* Et ita sicut sapit: ita gustat: et sic de aliis: quantum nulla sit ibi substantia panis: aut vini.

Quinto autem patet excellentia sacramenti: ex conditione fontanae gratiae et virtutum quas in se continet. Continetur enim in hoc sacramento omnium gratiarum fontalis origo: mare virtutum: et omnium bonorum profusio. Lant. iij. Fons otocum puteus aquarum viventium: quae fluunt impetu de libano. Et Isa. xlviij. de ipso sacramento dicitur. *Erigo quasi otus irriguus: et sicut fons aquarum cuius non deficient aequae.* Et sanctus Thomas in sermone. Multum sacramentum est isto saluberrimum: quo purgantur peccata: virtutes augetur et in omnium spiritualium charismatum abundantia impinguatur. Item Ambrosius libro de sacramentis. *Hoc sacramentum prestantissimum est: non quod est omnino praesentia mundi redemptionis: peccatorum remissio: gratiarum diffusio: et virtutum*

tum omnium congregatio. Figura autem habetur de mamma Exod. xvi. quod habebat omnem saporis similitudinem. Et tunc plus in beata Lararina de Senio: de qua dicit papa Pius in bulla canonizationis eius: *inventa est aliquando a diacono rum vixit ad septem octo. i. ieiunius per duritiae: sola eucharistiae communionem confecta. Et tamen circa octo: minime herbarum succo coctis: parum retento: a communionem facere sustentata est. Lanta est etiam magnitudo utilitatis huius sacramenti: quod viventes: et existentes in purgatorio confert ad salutem: regnantes autem in celis: ad cumulatum gaudium. Unde sanctus Thomas in sermone. Offeritur in ecclesia pro vinctis et mortuis: ut oibus praesentibus et futuris insit utilitas. Unde Augustinus in Enchiridion. xij. q. ij. Tempus. Neque enim negandum est defunctorum animarum pietate suorum: ut viventes posse relevari: cum pro ipso factum mediatoris offeritur. Unde sacerdos ex tribus partibus hostiae: super calicem vinum tenet elevatum sursum: quae est ad cumulatum gaudium ipsorum beatorum: aliam per transierum: quae est ad utilitatem viventium: tertiam vero pro iacentibus in calicem ad suffragium fidelium defunctorum. Iste prima parte etc.*

Ad secundam autem partes principalem debet homo probare seipsum quantum sit dispositio et puritatis. Unde Augustinus. *Quanta contritio et lacrymarum fons: quanta reverentia et timore: quanta corporis castitate: et animi puritate. Simul dandum et celeste sacrificium est celebrandum: ubi caro tua in veritate sumitur: ubi sanguis tuus in veritate bibitur: ubi summa inis coniunguntur: ubi adest sanctorum angelorum consortium: ubi tu es sacerdos et sacrificium: De cosecratione distinctione secunda: Quis desiderium cetera. Et dominus Petrus de*

palude in quarto dicit: *Quod quis dicitur devote communicare: quando comestur omnem distractionem et evagationem mentis expelleret: et non deliberate eam teneat: et habetur figura ex comestione agris: Exodi duodecimo. ubi dicitur. Non comeditis ex eo crudum quidem nec coctum aqua: sed assum tantum igni. Caput cum pedibus eius et intestinis vobis: nec remanebit quicquam ex vestris manibus: si quid residuum fuerit: igni comburetis. Sic autem comeditis illum: et vestros accingetis: et calcinatis habetis in pedibus vestris: tenentes baculos in manibus et comeditis festinanter. Be ne declaret: quod nullum facit ad propositum. Denique si queratur: an actus matrimonialis impediat communionem: ex eo ipso de con. dist. ij. habetur. Omnis homo ante sacramentum a propria vovet abstinere debet tribus: aut quattuor: quinquaginta sex diebus. Respondet Gregorius in epistola ad Augustinum episcopum anglorum: *Si quis sua coniuge non cupidius voluptatis raptus sed tantum creandorum liberorum gratia vitur: ille profecto seu de ingressu ecclesiae: seu de sumendo de mini compositis et sanguinis mysterio: suo iudicio est relinquendus: quia a nobis non debet prohiberi accipere qui in igne positis nescit ardere. Ideo. s. Th. in. iij. p. dicitur: si coitus coniugaliter sine peccato: puta quando non est causa libidinis: sine causa prole generanda: aut causa debitu reddendi: non necessario impedit communionem. licet bene de bonestate. Unde Hiero. super Matth. Si panes propositionis ab his qui vocati tegerit: comedere non poterunt. quanto magis panis qui de celo descendit: non potest ab his qui coniunguntur panis: ad habere amplectibus violari: atque contingit: Non quod nuptias coedememus: sed quod eo tempore quo carnes agni manducatur: sumus: vacare a**

carnealibus operibus debeamus. Exemplum de Isa. si Reg. vj. Qui cum tertio gisset archam domini: cecidit: motus: De quo dicit. *Debeti quod propterea fuit: quia nocte precedenti comierat eius vitos: ita etc.* Sed quod secundum consuetudinem et non necessitatem intelligendum est dicit Gregorius: quod talis est suo iudicio relinquendus etc. Si vero non amor procreandi prolium: solutio debiti: sed voluptas dominatur in opere: tunc omnino prohiberi debet: ne accedat etc. Locus dicitur dominus Albertus magnus iij. dicens. *Puto quod sit faciendum sicut de consecrat. distinct. ij. Omnis homo. Si tamen alter coniugum inveniatur debitu reddere exactus: non expectet: et hoc frequenter faceret: eo quod alter etiam illo tempore: non vult abstinere. ego cum munice concederet. illi qui reddidit inuitus: et alteri non: qui extorquet debitu: quando non est extorquet. Idem et dicit Alexander de Alce: et dominus Bonaventura in. iij. di. xj. etc.*

De passione: et morte xpi. In die veteris sancto

Tesum occide, runt: suspendentes in ligno. Actus. r. c. Et sunt veteris principio apostolorum. Petri etc. Ad digne exprime dunt amarissima passionis. qd xps pro nobis hodie sustulit: quod uno auxilio si mediocriter idigenus: qui vult ait Augustinus de cor. 2. gra. fine gra nulli passus. sine cogitatio sine volendo. sine opado facit hoies boni. An Apostolus. i. Cor. iij. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis: quasi ex nobis: sed sufficientia nra ex deo est: et quod maxime timore incurrat: est quia si iuxta apostolum Jacobus primo capit. Si quis vestrum indiget la*

obedientiam vinculo charitatis astrin-
geret: ad celestem angelorum patriam, si
ne morte transiret. Unde propter pecca-
tus primi hominis omnes mortui. **Ec-
cles. de Roma. v.** Sicut per vnius delictum
in omnes homines in condemnationem;
sic et per vnius iusticiam in omnes ho-
mines in iustificationem. **Augu. in lib. sup
putationum.** Quis benignissimus ama-
tor hominum filius tuus deus nos fecit:
quis p[ro]p[ter] visceribus non satis visus est vt
se indimaret factus homo de vera virgi-
nem: nisi etiam subiret crucis suspensum
effusio sanguine propter nos et p[ro]p[ter]
stram salutem. **Genit panis deus venit
vt pietate et bonitate sua: querere et sal-
vum facere quod perierat. quesiuit oue
perditam. quesiuit et inuenit et humeris
suis portauit ad caulas gregis: pius de-
us vere multo pius pastor.** **Charitas et
pietas.** Quis vnq[ue] audiuit talia? Quis
super tante misericordie viscera non ob-
stupescat? Quis non miretur? Quis non
colletetur? **Propter nimiam charitatem
tuam. qua dilexisti nos: Ipse enim chris-
tus verus est agnus: qui abstulit pecca-
ta mundi. Qui mortem nostram morien-
do destruxit. et vitam resurgendo repa-
rauit. Id ideo probabilis tenet domini
Theologi: q[uo]d si homo non peccasset xps
in mundum non venisset: licet quidam di-
cant. q[uo]d principalis causa incarnationis
fuit et alatio humane nature. vnde pec-
catum primi hominis non fuit causa in-
carnationis: sed potius impedimentum.
Unde **Bernar. sup illud Ioh. ij.** Pro-
pter me orta est hec tempestas: dicit. **Dia-
bolus prouidens xpm incarnandum po-
tuit se ad tentandum hominem vt ex pec-
cato efficeretur indignus. Et q[uo]d ad per-
fectam beatitudinem hominis et exalta-
tionem humane nature. Quibus fuerit
incarnatus. Patet illud **Augu. in sup
Joan. x.** Ingrederetur: egrederetur. Ingre-****

diatur ad diuinitatem: egrederetur ad hu-
manitatem etc. Unde primus homo co-
gnouit incarnationem xpi. **Gen. ij.** **Boec
muse ou et ossibus: quid apostolus dicit
mysterium magnus in xpo et eccle. **Ep[isto]la
v.** et in p[ri]mo homo no fuit precius sui
calus seu peccati: vt bz **Aug. super gene-
ad litera. Unde. s. Thomas. in ij. p. q.
i. art. ij.** Et in ij. Senten. di. l. q. i. art. i.
ij. dicit. q[uo]d totalem causam incarnationis.
solutus ille nouit qui incarnatus est. Quia
illa que procedunt et merito dei arbitrio
et voluntate. non possunt sciri. nisi per sa-
eram scripturam. Quia. ij. **Petr. i.** **Mo-
enim voluntate humana: allata e[st] allqua-
do p[ro]pheticas: sed spiritus sancto inspirati
locuti sunt sancti dei homines. cum ergo
i canone diuine scripture: et ex dictis san-
ctoium expositum habeatur. q[uo]d causa
incarnationis fuit peccatum primi homi-
nis: probabilis dicitur q[uo]d si homo non
peccasset. ip[s]e non fuisset incarnatus nec
passus. Dicit ergo **Luce. xviii.** **Gen[er]si-
lus hominis querere et saluum facere:
quod perierat. Super quo **Augu. ex li.
de verbis domini. Si homo non peccat
setisulus hominis non venisset. Et. **Zi-
mo. i. Fidelis sermo et omni acceptance
dignus. xps iesus venit in hunc mundus
peccatores saluos facere. Sup. quo **Bo-
la f. Augu. dicit. Nulla fuit causa venie-
di xpo domini: nisi peccatores saluos fa-
cere. Tolle morboos: tolle vulnera: et nul-
la erit causa medicine. ideo **Ad. b. xix.
Mo est epus valentibus **Ad. b. co. sed
male habentibus. Et **Joan. L. r. so. lu. s.
per **Lucan. xix. dicit. Quid me crimina-
mini. si rectifico peccatores? Tam enim
proci est a me odium peccatorum. q[uo]d il-
lorum causa venerim. Nam medicus: ve-
ni non iudico: sed hoc continua fio languen-
tium patior: q[uo]d feto: em. vt prestem reme-
dia. et **Breg. in. ij. **Ad. b. alius **Ad. b. d. i.
to. dei et hominum homo: chrislus iesus.**************************

vt culpa nostre tragreditione extingue-
ret. venit mortalitatis nostre flagella tol-
lerare: et nisi p[ri]mus homo deliquisset. se-
cundus homo. i. chrislus. ad passionem. p[ro]
bra mini me venisset. Item. **L. ep[isto]la
in sermone de trinitate si homo ad ima-
ginem et similitudinem dei factus in suo
honore manifestet. creatos mundi creatu-
ra non fieret. neq[ue] sempiternus tempo-
ralitatem subiret. nec equalis deo patri
et filius formam serui assumeret. **Sim-
gusti. in oratione ad **Bea. vir. Et quid
nescia peccati pro peccatoibus parere:
si deesse qui peccasset: Ad quid fieret
**Ad. b. ter saluatoris: si nulla esset indige-
tia saluatoris? Item super illud **Ad. b. t. l.
Ipse enim saluum faciet populum suum
a peccatis eorum. dicit **Augu. si homo
non peccasset: virgo non peperisset. **En-
de et ecclesia in p[ro]sa ad **Bea. vir. dicit.
Nec absteres peccatores. sine quibus
nunq[ue] foret: tanto digna filio. Et **simi-
ter **Lactan. parens ille noster ac domi-
nus. qui condidit formauitq[ue] celum. qui
libratam magnitudine sua terram valla-
uit motibus. mari circueidit. amniibusq[ue]
distinguit: quicquid est in hoc opere ma-
di est confiat ac perfect et miris: prope-
ctis hominum erroribus ducent. misit et
precepto: et qui nobis sequamur omnes. huc
audiamus. huc deuotissime pareamur:
quomam solus vt ait **Lactan. ius.
Et iudicio boius purgavit peccata d[omi]ni.
Et sine statuit iospedinis atq[ue] timore:
Expositusq[ue] bonum summum: quo tendi-
mus omnes.
Quid foeret: atq[ue] viam monstrauit limi-
te paruo:
Et non solum monstrauit sed etiam p[ro]fec-
tione quo difficultate penitanti: ter vir-
tute horeret.
C Ad rationes aute[m] supra inductas cir-
ca auctoritatem **Bernar. et **Augu. r. i.**************************

spondetur: q[uo]d non est inconueniens q[uo]d ali-
cui manifestetur aliquis effectus: cui ta-
men non manifestatur causa. Sicut p[ri]mo
hominis manifestatus fuit. mysterium
incarnationis non tamen causa. Similis
et diabolo cognouit chrislum incar-
natum no tamen propter peccatum: quia
si sic non posset esse ad tentand[um] boies.
C Ad auctoritatem autem **Augu. in
egredietur et egre ditur. r. dicitur. q[uo]d in
sola frustione diuinitatis homo efficitur
e[st] p[ro]p[ter] beatus beatitudine e[st] n[on] t[ame]n
ad animam et quo ad corpus eiden con-
iunctum: sed tamen per incarnationem xpi
consequitur homo aliquam beatitudi-
nem accidentale. circa sensus corporeos:
quam consecutus non fuisset si Adas no
peccasset. et per consequens xps incar-
natus non fuisset. Sic ergo propter pecca-
tum primi parentis necessaria fuit pas-
sio xpi. Sed notanda secundum. s. **Boec.
ij. p. q. xxxv. art. i. ij. et. ij. q. need
fitas s[ecundum] p[ri]mo. v. **Ad. b. d. a. accipitur tri-
pliciter. Eno modo absolute: r. sic non
fuit necessaria passio xpi: quia alio mo-
do potuisset deus redimere genus hu-
manum. **Augu. xij. de trinitate. fuit x
alio modus n[on]ne liberationis possibilis
deus q[uo]d omnia potisset nullus alius nostre
miserie sanande fuit p[ro]u[is]io. Et **Bre-
go. li. ix. **Ad. b. o. t. Um enim posset chri-
stus etiam non moriendo nobis succurre-
re: voluit tamen hominibus moriendo
subuenire. Quia nos videlicet: minus
amasset. nec vim sue dilectionis nobis
offenderet: nisi hoc quod a nobis tolleret
ad tempus ipse sustulisset. Alia est neces-
sitas coactionis: r. sic non fuit neces-
saria. nec deo: nec chrislo. qui voluntarie
passus est. Alia est necessitas conuenien-
tie: et sic fuit necessaria passio passio.
Nam primo hoc conueniebat iustit[ie]
cordie dei: quia omnes erantus p[ro]p[ter]
diti per peccatum: et ideo oportebat nos************

redimeſ contraueniebat: ſecundo diuine iuſticie: vt ſoluereetur debium pro peccato per verbum incarnatum: quod fieri nō poterat per hominem purum. **Jo. Aug.** i. de virtutibus caritate: Filius dei ad crucem ducitur: expulſatur qui eſt vera palma victorie: ſpiritus conatur qui peccatoris ſpinas venit confringere. ligatur qui ſoluat compeditos ligno ſuſpenditur qui erigat elioſ: aceto potatur ſona viſitatio: diſciplina ceditur: ſaluſ videretur: vita moritur: occidit ad tempus moſa viſa vt in perpetuum a vita occideretur moſa. **Item Auguſt.** in ſermone de natali domini. homo factus eſt hominis factor: vt ſuggeret vbera regno ſyderis: vt eſuriret panis vt ſitiret ſona: dedit lux: ab itinere via ſanctaretur: falſo teſtibus veritas occultaretur: iudex viuorum et mortuorum a iudice mortali iudicaretur: ab inſultu iuſticia damnaretur: flagellio diſciplina cederetur: ſpiritus doctus conatur: in ligno fundamentum ſuſpenderetur: virtus infirmaretur: ſaluſ vulneraretur: vita moreretur. **Unde Amb.** ſuper **Beati** immaculati. **Moſi** o homo tantum amittere beneficium. **Moſes** opteret enim exiſtens damnationi moſte ſe ſubdidit: vt te a iugo damnationis erueret. ille ſuſcepit moſtiſ ſeruitutes: vt tibi tribueret vite eterne liberatorem. **Et beatus Hier.** In quodam ſermone dicit. **Chriſtus** conſpui voluit vt nos lauaret: velari voluit vt velamen culpe et ignoſtie a cordibus noſtris auferret. In capite percuit vt ea put noſtrum. **i.** **Adam** ſanctitatis reſiſtueret **Colapio** cedit: verbis derideri: vt nos et labijs et manibus. **Idem** verbis et operibus applaudamus. **Unde Bernard.** in ſermone. **xy.** ſuper **Lan.** quam dulciter domine **Jeſu.** cum hominibus conuerſatus es: quam abundanter multa et magna bona hominibus largitus es. quam ſouiter tam indigna: tam aſpera: et dura

pro hominibus paſſus es. **Dura** verba: duriora verba. duriffima ſupplicia: ites idem: **Bernar.** vbi ſupra ſermone. **xx.** dicit. **Dilexit** nos deus. dulciter. ſapienter: et ſouiter. **Dulciter** nempe dixerim: vt carnem induit. **Sapienter** quia culpam viſitauit. **Souiter** quia mortem ſuſtinuit: ſed ſuſ per omnia reddidit te mihi amabilem **Bo.** in **Jeſu** calix queſ bibilli. opus noſtre reſ demptionis. **Hoc** enim omnino amores noſtrum ſibi vendicauit: hoc inquam noſſiram deuotionem blandius allicit. **iulij** uos erigit. arctius ſtrigit. et vehementius afficit. **Ideo Anſel.** Quid feciſti dulciſſime ſaluator: vt ſic iudicareris? Quid co miſiſti o amantiffime **Jeſu.** vt taz viliſter tractareris? Quod ſcelus tuum et **Que** noxa tua? **Que** cauſa moſtiſ? **Que** occaſio damnationis? **Ego** ſum tua cauſa doloris. tue culpa occiſio. **Ego** tue paſſio: me liuor. tui cruciatus labor. tue vie meritum. tue vindicte flagitium. **Sed et Cal** ſiodorus ſuper **ſalterium** dicit. **Ab** agna miſericordia vt dominus mundi acciperet formam ſeruſ. paſſus eſurire. ſona ſitire. lux obſcuraretur. virtus infirmaretur. vita moreretur. redemptio vende retur. vt homo venditus redimeretur. **Unde deuotus. Bernardus** in perſona **Chriſti** loquens ſuper **Lantica.** **Sermo** **xx.** dicit. **Homo** factio propter te vult neratus ſum? **Nunquid** pro iniquitate tua aſſuetus ſum? **Cur** ergo addiſto afflictionem afflictio? **Ab** agis enim aggrauatio me. **Neceſſitas** ergo humane nature: ſuit cauſa proxima paſſionis **Chri** ſti. **Sed** vultus ſuit cauſa prima. **Ideo** ſanctus **Thomas** tertia parte queſtione **xvij.** articulo tertio. **Et** tertio ſententiarum diſtinctione. **xx.** articulo quinto dicit. **Pater** tradidit **Chriſtum** paſſionem: ex caritate. ſimiliter ipſe **Chriſtus** vt deus et homo: **Sed** iudex ex cupiditate. iudex

ex iudicia. **Philatus** ex timore. **Et** in **i. ſen.** **di.** **xlvij.** arti. **iiij.** ad **lij.** **Et** in **ij.** p. q. **xv.** arti. **vj.** ad **iiij.** dicit. **Chriſtus** et miris: et quibet ſanctus volebat voluntate delibata paſſionem **Chriſti**: licet voluntas naturalis diſſentiret. conuenientia **igit** ipſi uos paſſiſti. **Chriſti** probat multo ſonibus. **U** **Et** primo ratione liberationis humane nature. **Joan.** **ij.** **Propter** exaltari filium hominis: vt omnis qui credit in ipſum non pereat. ſed habeat vitam eternam. **U** **Secundo** ratioſiſ xpe exaltationis. **Lu** **ca** **vij.** **Propter** xpe pati: ita intrare in gloriam ſuam.

U **Tertio** ratioſiſ ſue charitatis. **Rom.** **v.** **Comendat** deus charitatem ſuam in nobis: quoniam cum adbe eſſemus peccatores: **xps** pro nobis mortuus eſt.

U **Quarto** ratione exēpli: vt daret exēplum patientie, obedientie et aliarum virtutum. **i.** **Petri.** **ij.** **xps** paſſus eſt pro nobis: vobis relinquens exēplum. **Vt** ſequamini veſtigia eius. **Unde Bernard.** ſuper **Lan.** **Sermone.** **lxxv.** **Chriſtus** in paſſione ſua patientiam exhibet. humilitatem commendat. obedientiam implet. charitatem perficit. **Hic** enim virtutis genus. quattuor conuſa crucis conatur: et ſuper omnes charitas. **Ad** dexteriſ obedientia. ſiniftris patientia in poſtulo **ra** **ne.** **ſc.** **vj.** dicit. **Homo** factio propter te vult neratus ſum? **Nunquid** pro iniquitate tua aſſuetus ſum? **Cur** ergo addiſto afflictionem afflictio? **Ab** agis enim aggrauatio me. **Neceſſitas** ergo humane nature: ſuit cauſa proxima paſſionis **Chri** ſti. **Sed** vultus ſuit cauſa prima. **Ideo** ſanctus **Thomas** tertia parte queſtione **xvij.** articulo tertio. **Et** tertio ſententiarum diſtinctione. **xx.** articulo quinto dicit. **Pater** tradidit **Chriſtum** paſſionem: ex caritate. ſimiliter ipſe **Chriſtus** vt deus et homo: **Sed** iudex ex cupiditate. iudex

glorificat et poſtate deſi corpore vſo. **U** **Septimo** rōne dignitatis hominis: vt homo ſcils vinceret diabolum: q plus fuerat a diabolo victus. **i.** **Lo.** **rv.** **Deo** gratias qui dedit nobis victoriam pro domino noſtro **Jeſu** **xpm.**

U **Octauo** ratione timoris auferendi. **no** timemus mortem. **Ad** vici enim abſolute non timent mortem: ſed bene aliquid genus mortis. **Eni** **xps** i cruce vult moſi. vt nullum genus mortis huius acerbum modo declinaret. **Eni** **Apoſtolus.** **Lupo** diſſoluit: etſe cum **xpo.** **Et** **Sere** **go.** dicit. **Ab** ita a deo graue eſt quod nō equanimiter tolleretur: **xpi** paſſio ad memoriam reducat.

U **Nono** ratione ſatisfactionis. **Sicut** enim **Adam** in ligno peccauit: ſic **xps** in ligno crucis ſatiſ fecit. **Unde Grego.** **Sa** **lute** humane generis in ligno crucis eo ſituitur: vt vnde moſa olebatur. inde vi ta reſurgeret. et qui p lignis vincebat. p lignum quos vincere. **Ad** quidem **lter** **gnum** crucis pro multis figurat veteris teſtamenti multipliciter figuratus fuit. **Sic** enim in archa **Moſes** ſaluatum fuit hu manas genus. **Eni.** **vij.** **ſic** et in cruce **xpi** ſaluſ humane generis facta eſt. **Similiter** ſicut **Ab** **oſes** cui vira lignea mare di uiſit: et **Pharaonem** pſtrauit. **Ero.** **xiiij.** **ſic** **xps** diabolus in ligno crucis ſupauit: et populum ſuum liberauit. **Similiter** ſicut **Ab** **oſes** aquam cui ipſa vira dulcorauit. **Eni.** **Lo.** **rv.** **ſic** **xps** in cruce amaritudi nis noſtras dulce reddidit. **Similiter** **Ab** **oſes** cui ipſa vira lignea aquas de petra duxit. **Ero.** **xvij.** **ſic** **xps** p paſſione crucis aqua ſalutis de latere nobis pdu xit. **Similiter** ſic **Ab** **oſes** exaltauit **Ser** **pentē** in deſerto. vt vulnerati a ſerpente ſuis ſanarent. **Item.** **xxi.** **ſic** **xps** exaltatus in ligno crucis. humane generis liberauit a peccato. **Unde** **Jo.** **ij.** **di.** **Sicut** **Ab** **oſes** exaltauit ſerpentē in deſerto:

U **Quinto** ratioſiſ meriti: vt ſcils suo merito ſoluereſ noſtra delicta. **Joan.** ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris: nō ſolum noſtris. ſed etiam totius mundi. **U** **Sexto** rōne fugendi vel vitandi peccati. **i.** **Lo.** **vj.** **Empti** eſtiſ **pcio** magno.

Natura. anima. In amicitia. quia omnes amici eum dereliquerunt. In fama. quia eum blasphemauerunt. In honore. et gloria. quia eum irriderunt. et ei contumelias intulerunt. In substantia. quia rebus suis eum expoliauerunt. et mundum crucifixerunt. In natura. scilicet corpore. quia cum flagellauerunt. vulnerauerunt. contempserunt. occiderunt. In anima. autem. quia in ea habuit tristitiam. tedium. et dolorem. Unde dicit. tristis est anima mea usque ad mortem. Similiter vitium considerando membra in quibus christus passus est. et quae tum ad omne membrum corpore sui. et quae tum ad omne sensus. In facie. enim palpus eius est coronam spineam. In facie. alapas et sputa. in manibus autem et pedibus virguras et clauorum. et in toto corpore flagella. Similiter quantum ad omnes sensus. Nam secundum tactus affricus est crucis secundum gustu fuit felle et aceto potatus. secundum olfactus fuit crucifixio in loco fetido corporum mortuorum. secundum auditum audiebat lacessitus et voces blasphemantium. secundum autem visum velata et consputa fuit eius facies. Et sic patet quod ex parte generis passio christi maxime dolosus fuit. Unde Bernardus in sermone dicit. Caput angelicus tremebundus spiritibus densitate spinarum pungitur. factus est pulchra pre se suis hominum spatio in deorum deturpatur. oculi lucidiores sole calcantur in morte. Auribus que audiunt angelicos cantus audiunt peccatorum in sulcus. os quod decet angelos felle et aceto potatur. pedes quorum scabellus adoratur. cruci clano affiguntur. manus que formauerunt celos. in cruce sunt extense. et clavis affixe. totus corpus verberatur. et latus lancea perforatur. Et quid plura? Non remansit in eo nisi lingua que pro peccatoribus oraret et matrem virginem virgini discipulo commendaret.

Secundo principaliter dixit passio su

it maior ceteris passionibus ex parte corporis. Nam dolor corporis christi potest dici etiam ex passionis generalitate. sicut dicitur cum esset dolens ex passionis diurnitate. Quia mors crucifixa in cruce est acerissima. et longior. quia fit in loco nodosissimo. et nervosissimo. et non ita statim movetur sicut interfecti gladio. tertio ex patientis complexionem. Nam quanto nobilior est corpus et delicatior. tanto magis afficitur dolore. Tum ergo corpus christi fuerit nobilissimum complexionem. ut pote operatio spiritus sancti. de purissimo sanguine beate Mariae formatum. sequitur quod maxime fuerit eius dolor super omnes dolores. Unde Lactantius. Delicatus parvus dolor est omnium dolorem maximum. quanto ex patientis puritate. in alijs enim patientibus subleuatur dolor. et mitigatur ex consideratione proprie culpe. Huius saluatoris latro in cruce luce. xxij. dicit. Non quidem dicitur. Nam digna scio recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et ideo christi passio maxima fuit. quia non habuit unde doleretur mitigaretur. unde et magis culpabilis est non comparati innocentis. quod non comparati nocenti. In. lviij. Iustus perijt. et non est qui recogitet in corde suo etc. Augustinus in li. v. virginatum. Inspice vulnera in cruce pendentes. sanguinem mortuos. precium redemptio. et caritatis refugium. Nam caput habet inclinatum ad osculandum. os apertum ad diligendum. brachia aperta ad amplectendum. totum corpus expositum ad redimendum. Hec quanta sunt cogitate. hec in latera cordis vestri appetite. ut totus vobis christus figuratur in corde qui totus pro vobis fixus fuit in cruce.

Tertio principaliter ex parte anime. pro mentio. Nam tota anima christi in ipsa passione fuit plena doloribus. sicut dicit David in ps. Repleta est malis anima mea. Super quo dicit Blosa. Non visis sed doloribus. quibus anima carni cum

compatiebatur. Sed malis repleta est populi percutio. Unde fuit plena doloribus. considerando pene causas. scilicet licet quod non pro suis culpis sed pro alienis patiebatur. ideo dolor maximum erat. Attento etiam quod non solum pro amicitia sed etiam pro inimicia quos videbat in gratos passionem portabat. Unde dicit Bernardus. seu Philippus cancellarius in persona christi.

Et dicit homo que pro te patio. Ad te clamo. qui pro te morior. Et dicit penas quibus afficio. Et dicit clavis quibus confodio. Et dicit tumor sic tantus dolor exterior. Et dicit tamen planctu est grauior. Et dicit ingratum dum te experior. Et dicit Anselmus in meditationibus. Duo mater dei. quod tuus. descendit humilitas. et quo tua flagrant caritas. et quo processit pietas. quo creuit benignitas. quo tuus amor. attigit. et quo peruenit compassio. Ego inquit egi tu pena multaris. Ego enim cinis admittitur vitiose peccetis. Ego enim mihi edidit tu totum subijcoris. Ego superbia. tu humiliaris. Ego tumui. tu attenuaris. Ego inobediens exiit. tu obediens inobediens felus tuus. Ego gulle parui. tu in edia afficeris. Unde concupiscencia ad illicitam rapuit arborem. te perfecte cartas duxit ad crucem. Ego presumpsi vitium. tu subijisti eculum. Ego delecti cibo. tu laboras patibulo. Ego fruor delictis. tu laudaris clavis. Ego potui dulcedinem. tu felis gustas amaritudinem. mihi ridens congaudet. Tu autem ploras compatitur. Bernardus.

Secundo amittendo vitam propter naturalem ab omnibus diligit. quanto magis enim aliquis est virtuosus. tanto magis vitam suam diligit. puta vel maius bonum et mortem loaret Job. i. Velles pro pelle. et ducta que habet homo dabit pro anima sua. pro vita sua etc.

Tertio considerando culpam nostram. Nam christus non solum doluit de amissione vite corporalis. sed etiam doluit de omnium peccatis. qui dolos excessit omnem dolorem. quia ipse solus contritioes habuit de peccatis omnium. Et ex maxima caritate processit ex qua contritioes dolos augetur. Et quia pro peccato omnium simul doluit. Ambrosius super Lucam. Dolens domine non tua vulnera sed meam non tuam mortem sed nostram infirmitatem. Unde Bernardus super Lucam. sermone xxij. Hater ignosce eis. quia nesciunt quod faciunt. Locus flagelli celus. spiritus coronatus. clavis confosus. patibulo affixus. oprobrijs saturatus. omnium tamen dolorem locum in membris. ait. Hater ignosce illis. Dic multe miserie poteris. hinc dolores. hinc miserationes. hinc oleum exultationis. hinc gutte sanguinis de currentis in terram etc.

Quarto inquit cum ipse dei filius propter unionem diuine et humane nature. omnia futura peccetis. iuxta illud Job hannis. xvij. Sciens Iesus omnia que ventura erant super eum. etc. Et videbat quotquot ante non capaco merito passionis fueri. priuari debebant vita eterna. Hinc ex hoc sibi dabat maximum dolorem. quod infinitus erat nisi sic. et erat infinitus nio. quod non dno dno. et illoz qui indigne merito passionis sue priuati erant vita eterna. et infinitum erat tempus priuationis. et infinitum erat regnum sine bonum. quo priuati erant sita infinitus erat dolor. quo ex his dominus cruciatur. Unde Ambrosius erat et tristitia videbatur. non pro sua passione sed pro nostra dispersio. Et Isai. liij. Vere langores nostros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. Tanta etiam fuit pena christi. et maximum dolor. quante fuerunt. sunt et erunt. passiones. labores. tribulationes. martyria. et angustie apostolorum. marty

rum confessorum, virginum & omnium electorum. Quia tanta preuidens omnia in se supportabat. Et adcausio Lau-
 rēti lapidatio Stephāi de concilio Ber-
 tolo mei. horribiles pene Vincētiū, & om-
 nes alii martyrum penemagis fuerunt
 in christo. & eas in se sentiebat & opatiba-
 tur. Unde in sui persona dicit David in
 ps. Sicut aqua effusa sum. scilicet per
 compassionem & dispersa sunt omnia of-
 fa mea. **D**isa enī christi iusti appellā-
 tur. **Q**uinto & ultimo maximo sui dolor
 christi propter dolorem matris: confide-
 rabat enim debere impleri: de illa in ipsa
 christi passione. illud quod per Symeo-
 nem fuerat prophētatū: Nam quādo
 Symeon Luce. ij. Accipit christum in
 vlnas suas: dicit ad Mariam matrem
 eius. Ecce positus est hic in rutinam: & in
 resurrectionem multorum in Israel: & in
 finem cui contradicitur. Et tuam ipsius
 animam pertransibit gladius. Quod ex-
 ponens Origenes dicit. Gladius domi-
 nice passionis: animas pertransiuit. **A**-
 rie. que & si christum: vitore dei & suum
 filium sponte proprias voluntate mo-
 motemq; ipsam non dubitavit esse ve-
 cturum: tamen et sua carne procreatum
 sine doloris affectu nō potuit videre. **C**-
 ruclig. Dolor igitur christi maximus fuit
 et filiali amore ad matrem. Que cum su-
 per omnes matres diligebat & circa eus
 multos labores sustinuerat: vt portando:
 nutriendo. in egypto vngendo. in tem-
 plo querendo: Unde maximum amorem
 ostendit ad christum: quia recedebit
 cunctis sola christum secuta est. Unde pri-
 mo Lōm. xij. dicitur q; caritas nunq; de-
 scit. Sine scientia destruetur: siue lingue
 cessabunt. siue prophetie euacuabuntur
 Quia caritas: scilicet. Beata virgo perse-
 uerat cum christo. **J**oh. an. x. Strabat in
 pia cruce Iesu mater eius & c. Tantus
 ergo erat dolor christi: quantum dolor ipsi

us matris. quem cognoscebat. & in se pa-
 tiebatur.

Secundo etiam passio christi acerbi-
 ma fuit: quia iuxta Hieronymum. Quot
 verbera: quot penalia in corpore christi
 fuerunt: tot glachy icu acutissimi animas
 Marię pupugerunt. Et hoc cognosce-
 xpo magis in se patiebatur.

Tertio & ultimo maximo erat dolor
 quia cognoscebat genitricem suam consi-
 derare: q; omnes creature compatibatur
 cum christo in passionē: excepto homine.
 Unde Hieronymus super **M**atth. **Q**ui-
 nis creatura compatitur christo moriens
 Sol obscuretur: terra mouetur. petre sa-
 duntur. vellum templi diuiditur. sepul-
 cra aperuntur. solus miser homo non cō-
 patitur: pro quo solo christus moritur.
 Quia ergo hec hominis indementiam
 ximum causabat dolorem: in beata virgi-
 ne totum ipsam dolorem xpo cognosce-
 re seipso sustinebat & c. **P**atet igitur **S**us
 principale & c.

Si autem queratur: an ante xpi pas-
 sionem: per incarnationis eius beneficium:
 vlna dei placata fuerit: quia dicitur **Z**er-
 ca secūdo. **M**losa in excessu deo: & in
 ra pax hominibus bonę voluntatē: ita q;
 necessarium non fuerit christum patris
Respondet venerabilis doctor. **L**inc-
 niensis & c. q; ostium regni cęlestis et pec-
 cato pimi pēntis duobus vectibus clau-
 su non nobis fuit. **P**rimus fuit reatus diti-
 nis offendē. Secundus fuit reatus pene
 satisfactorie. que pro peccato et solvenda
 erat. Et ideo licet per maximam humilita-
 tem quam christus in incarnatione sua
 ostendit ira dei patris placata fuerit: ad-
 huc tamen remansit reatus pene satisfac-
 torie: quam christus vltra in sua passio-
 ne persoluit. Et ideo vltra humile incar-
 nationis beneficium: per quod ira dei
 placata fuit. fuit etiam necessarium: christi
 sum pati pro satisfactione reatus: pene

ipsius peccati. Hieronymus ad **H**elo-
 dox. Ille innocens immaculatus. intas-
 ctus. in quo nulla potuit peccati macula
 reperiri: pro nobis sacrilegio & peccato-
 ribus: eterno supplicio mancipatio tan-
 q; atrocissimus reus: ab iniquis iudicio
 fessit. Flagello ceditur. Virginiibus ir-
 ridetur: & nos propter eum confundimur
 erubescere qui propter nos tanta passio-
 est. Et Damascenus in quarto sentent. sua
 rum. **O**mnis quidem actio & iustificatio
 christi: maxima & diuina & mirabilis est
 sed omnibus est mirabilior pietiosa eius
 crux. **P**er nullum enim aliud mors ena-
 tuata est: pro: hō parentis. solutum. **E**t pec-
 catum. in sermo deprecatus est. **R**edurre-
 ctio donata est virtus nobis ad contem-
 pndum presentia: & ipsam mortem tri-
 buta est: & ad pssimam beatitudinē: re-
 uersio directa est: postē paradisi aperte
 sunt. natura nostra in dextera dei sedet: si
 hō dei & heredes facti sumus: nisi p cruce
 diti nri xpi.

Similiter si queratur: an talis satisfac-
 tio pro peccato humani generis potuerit
 fieri per aliam quam per dei & homi-
 nis personam: puta per aliquem ange-
 lum. siue per hominem nouiter creatum
 potuerit enim deus facere hominem si-
 ne peccato: non de massa ade. per quem
 potius videtur fieri huiusmodi libera-
 tio & c. **A**d hoc respondet **A**nسلم in
 li. **T**ur deus homo. c. v. licet dicens. **Q**ue-
 riturq; alia creatura siue persona a deo:
 hominem a morte eterna liberasset eius
 sermo rōne redemptionis recte iudica-
 ret. **Q**uod si ita esset: nullatenus restau-
 ratus esset in illam dignitate: quā habi-
 turus erat. si nō q; peccasset. cū ipse q;
 nisi dei seruo & equalis angelis donis
 p oia futurus esset seruo illius q; si esset
 seruo & cui agelli serui nō essent: & p nō
 non esset plenarie redēptus. si hoc nō re-
 dimeretur: nec solū deo. serui & tenetur.

cum vni rōne creationis: alteri rōne red-
 demptionis seruire oporteret. **N**e ergo
 hoc accidit. si deus hoc potuisset facere:
 voluit itē ipse pati: vt in obitu & p oia ipsi
 soli essent obligati & c. **I**deo **J**o. i. apo-
 l. c. **I**esus qui est testis fideiō primogeni-
 tus mortuorum & princeps regum terre:
 dilexit nos & lauit nos a peccato nostra
 in sanguine suo: & c. fecit nos regnum & sa-
 cerdotes. deo & patri. ipsi gloria & imperi-
 um & c. **U**nde & a **L**eo. pp. in sermone de
 passione christi dicit. **C**onsidera filium
 virginis illium. **I**psius. plagis ludium.
 clausis affixum pallidum morte. carne de
 foemem. nec pertransieas bonum an-
 gelorum factum opprobrium hominum
 & omnibus pro nobis tormentis exposi-
 tus & c. **P**ro secunda parte principali cr-
 ca acerbitatem passionis & c.

Ad tertium passionis. circa pcessus &
 consumationem ipsius passionis: narrat
 bñs **J**ohānes **E**uāgelista q; tali die sicut
 sunt bodie. xv. diei. **S**eria sexta die dñi i-
 cā de passione. **C**hristus **L**azay. **R**elucis-
 tante pp q; totus populus cōcurrēbat
 ad ipm. **A**d vidētes & inuidētes pū-
 ctes & pharisei rabidi. post illā diē cō-
 gregati sunt in domo **L**aiphe: q; erat. pō-
 stiter & regebat populi illo anno. & dice-
 runt. **Q**uid facimus: q; hic hō multa si-
 gna facit: **S**i dimittimus eū sic & c. **E**t tūc
 surgō **L**aiphas dixit. **N**on nescitis q; e-
 us nec cogitatis. **E**xpecto vobis vt vnus
 motus hō. p populo: & nō tota gēe per
 ad. **D**e hoc consilio extat prophētia **I**sa-
 ie. ij. **A**be filij detestorē vt faceretis pñi-
 ti & c. **E**t ex me. & odirem in telā si p spm
 meū. vt adderetis pecm pccō. **F**igura at
 buius cōsij habetur **S**ene. xxvij. quan-
 do fregit **J**oseph cogitauerunt illum occi-
 dere. & murō loquebatur. **E**cce somnia
 tuo vēit. vnde occidamur & c. **E**t **A**e
 ne. xliij. diei **J**acob & **S**ymē & **L**eu i
 vasa inq;atā bellitā i pñiū eoz nō vēiat

afa mea: quia in furore suo occiderunt vi-
rus etc. Ab illo ergo die cogitauerunt in
cipies et Iherosolimiti qui ortum habuerunt
a Symeon et Leui: vt iesum docto tene-
rent et occiderent. Sciens ergo christus
q̄ concludum fuerat de morte eius: ibi
morabatur cum discipulis suo. Rex igitur
ipsum ciuitatis qui dicebatur Abaga-
rus: sicut dicit insignis doctos sanctus
Clementinus oculo predicatoris: et etias
sicut habetur in ecclesiastica historia: aus-
ditur xpm esse in ipso deserto. scriptis
ei epistolae huius tenoris. Abagarus Eu-
charie filius iesu saluatori bono, qui ap-
paruit in locis Ierosolimosanis. salutem
studius mihi est de te. et de sanctoribus
quos facio. q̄ sine medicamento aut her-
bis fiant illa per te. et q̄ verbo cecoco fa-
cio videre. claudos ambulare. leprosos
mudari. et mortuos reuiuiscere. Quibus
omnibus auditis de testatim in animo
meo vnum esse et duobus. Aut q̄ tu eo
deus. et descenderis de celo vt hec facias:
aut q̄ filius dei sis qui hec facis. **Abaga-**
r̄ p̄terea ergo scribens rogauerit te vt
digneris fatigari visis ad me. et egredie-
nem meam qua doli laboro curare. Nam
et illud comperi. q̄ iudei murmurant ad
uersum te. et voluissent diari tibi. Cui igitur
ad me: quia est mihi parua ciuitas q̄
vtriusq̄ sufficit etc. **Leui** xps respondit in
hec verba: Beatus uero equia credidisti in
me. et ipse non videns me. Scriptis est
enim de me: quia hi qui non vident credet.
et hi qui vident non credet. **De** eo autem
q̄ scriptis ad me vt ad te venia. oportet
me oia hic implere p̄opter que mis-
sus sum. et postea recipi ab eo a quo mis-
sus sum. **Quum** ergo assumptus fuero
aliquem de discipulis meis mittas ad te.
vt curet et viuificet te etc. **In** isto autem
deserto stetit xps vsq̄ ad sabbatum ante
ramos palmarum: et in ipso sabbato ce-
pit venire versus Ierusalem. et transiit

p partes sanarie et Galilee. **Un** **Abaga-**
r̄ ibi. x. dicitur. Ascendens iesus Ieroso-
limam. assumptus. xij. discipulos suos se-
creto. et alij illis. Ecce ascendimus Ieroso-
solimam. et filius hominis tradetur. prin-
cipibus sacerdotum et scribis. et eodem
nabunt cum morte. et tradent cum genti-
bus ad illudendum et flagellandum. et cru-
cifixum: et t. iij. die resurget etc. **Ex** quo
possunt aperte videre. q̄ xps sustulit
mortem propterea voluntate. **Ista** iij. **Ab-**
latus e. quia ipse voluit. Et ipse Iero-
solytus et Abagarus. et Abagadala. sorores
eius: et ibi hospitatus est. cum discipulis
suis. **Aderant** aut multi iudei qui vene-
rant vt Lazarum resuscitatum viderent
et aliquid ab eo de alia vita audirent. Et
cum essent in cenis: Lazarus vnius de
discipulis: et Abagarus ministraret.
Abagarus Abagadala accepit pyxidem
alabastrum plenam precioso vnguento. et ef-
fudit super caput iesu. **Quare** autem hoc
fecerit: dicit Augustinus. de verbis dñi. q̄
cum iudei inter centum interrogarent
Lazarum de alia vita et singulariter de
morte. **Et** est ita terribilis sicut dicitur.
et Lazarus respondisset. q̄ non est creatu-
ra viuens que possit imaginari dolorem
mortis. tunc xps audiens. et sciens q̄ de-
toto illum dolentem debebat experiri cepit
fortiter sudare. et tremere cum cet̄ vniu-
s homo. et p̄opter hoc Abagadala effu-
dit vnguentum vt eum confortaret. **Et** sic
cōpleta sunt propheta **Dan. ix.** Septuaginta
abdomade abbreviate sunt etc. **Et**
simum accipit peccatum. et adducitur iu-
sticia scriptura. et vnguentum sc̄us sc̄tus
et quia illud vnguentum preciosissimum erat
et quia q̄ domo impleta e. ex odore vni-
guenti: p̄opter q̄ iudas verat se ad apo-
stolos cum murmure dicens. **Et** quid
dicitio vnguenti huius facta est. **Idem**
enim hoc venudari plusq̄ treceto dena.

rij: et dari pauperibus. **Dixit** autem hoc
non quia de egenis pertinere ad eum
quia fur erat et latro: et Loculos habebat
que mittebantur postabat. **Similiter**
et alij discipuli dixerunt. sed pp̄ paupes
q̄ audiens christus dixit eis. **Abaga-**
r̄ lesi etio huic mulieri: **Optus** enim hoc
mo: operata est in me. **Idem** pauperes enim
semper habebitis vobiscum: et me autem
non semper habebitis. **Admittens** enim
hec mulier vnguentis hoc in corpus me-
um: ad sepeliendum me fecit. **Unde** vbi
cunq̄ predicatum fuerit Euangelium illud
in toto mundo: dicitur: et q̄ hec fecit in me
moriam eius. **Trasacta** igitur nocte: ad
ueniente mane diei que secundum nos e.
dominica oliuarum. **Christus** recessit de
Bethania et venit versus Ierusalem cum
discipulis suis. et quando fuit apud villam
que vocat Bethphage. sicut dicit **Abaga-**
r̄ ibi. x. **Adiit** Iherum et Iherusalem
in Ierusalem dicens eis. **Ite** in caudum
quod contra vos est: et statim inuenietis
Asinam alligatam. et pulum cum ea etc.
Eunte igitur discipuli fecerunt facti p̄
et denandus. **Quinto** pio sp̄udo et
pulum. et imposuerunt super eos vesti-
menta sua. et eum desuper sedere fecerunt
Et tunc adimpletum e quod dicitur est.
Sacha. ix. Ecce rex tuus venit tibi man-
suetus. iustus: et saluus: et sedens super asi-
nam. cum autem appropinquaret Ieru-
salem: populus venit sibi obviam: et eo-
q̄ plurimis diebus nō viderat eum. **Vn**
stracurum vestimenta sua in via: et non
nulli cedebat ramos de arboribus et ster-
nebant in via: et turbe que prececebant.
et que sequebantur clamabant dicentes.
Osanna filio David. **Benedictus** qui ve-
nit in nomine domini. et ille fuit de maio-
ribus honoribus: quos vnq̄ christus: a
iudeis recepit. **Sed** p̄opter istum **homo-**
norem Iherosolimiti murmurabant dicentes.
Iudeis quid isti dicunt: **Et** **Christus** respō-

dit eis. **Si** illi taceret: lapideo clama-
bunt etc. **Appropinquans** autem christus ciui-
tati: stetit super illam dicens. **Quia** si
ignouisset et tu et quies in hac die: tua:
que ad pacem tibi inquit autem abscondi-
ta sunt ab oculis tuis. **Quia** venit dico
in te: et coangulabit te vniq̄: et ad te
rem: postheret te: et filios tuos qui in te
sunt: et non relinquent in te lapidem sup
lapidem. **eo** q̄ non cognoueris tempus
uiscitationis tue **Luce. xix.** **Quare** autem
christus stetit. **Quare** fuerunt cause. **Quia**
p̄opter destructionem ipsius ciuitatis:
alia p̄opter seipsum: consideranda. et p̄
uidendo illa que parumpost. super se fu-
tura erant. **Nam** pio obedientia discipu-
lorum debebat sequi confusio ipsorum: ex
eo q̄ omnes discipuli: relicto eo fugerunt.
Secundo pio digna: et pio honorifica al-
sociatione. in ciuitatem pasturam erat co-
sultationem. **Quia** duxerunt eum extra ci-
uitatem cum cruce. **Tertio** pio ornamen-
to vie ex ramis: vrgio: ramos erat fia-
gellare. **Quarto** pio flatu vestimen-
torum sibi supposito: **Quinto** pio sp̄udo
et denandus. **Quinto** pio sp̄udo et
pulum. et imposuerunt super eos vesti-
menta sua. et eum desuper sedere fecerunt
dei etc. **Non** ergo mirum si christus. **Res**
tuo occupat. intrante igitur ciuitate: cum
ipso Iesu. commota est vniuersa ciuitas
Abagarus. **Abaga-** r̄ dicens. **Quis** est hic: **Idem**
puli autem dicebant. **Idem** est Iesus pro-
pheta **Isaiah. xlii.** **Et** in rami **Ier-**
salem in templum dei etc. **Et** cum inuenis-
set ibi vendentes. et ententes in templo.
et mensas numulariorum. ex flagello om-
nes eiecit de templo. **Idem** autem **Idem**
dicebant. **Quod** significum ostendit nobis in
qua potestate hoc facis. **Respondit** chris-
tus. **Soluite** templum hoc: et in triduo
rebedificabo illud: quasi diceret. **Un** fur
retero. **tertia** die tunc apparebit q̄ sum

verus deus: et quod ad me pertinet habere curas de templo et domo patris mei. In die autem intellexerat quod diceret de ma teriali templo Solomonica: cum tamen dixisset de templo corporis sui et sic: quod igitur vespere rediit in Bethaniam ad domum Azariae etc. Et feria secunda post dominum cam olluarum venit iterum in templum et predicavit de iudicio vniuersali: et de multis alijs signis que puenient ipsum iudicium. et multos sanauit: et modis hys passionis predicti dicens. Si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad me ipsum sicut figuratum fuit in exaltatione serpente enei: Numeri xix: Et die Augusti sup. Jo. Fratres vt a peccato sanemur: christum crucifixum intueamur. Nam sicut qui intuebantur serpentem eneam in deserto non peribant moribus serpentum sic qui intueantur fide christi matrem sanantur moribus peccatorum. Post que iudei obtulerunt ei mulierem depebensam i adulterio: quas christus absoluisti dicens. Et de amplius non peccare. Feria autem tertia. Iterum venit Iesus de Bethania in templo: et venerunt ad eum principes iudeorum et pharisaei: volentes scire in qua potestate talia et tanta faceret: et doceret. Tunc christus dixit. Et loquitur vobis facere vnam questionem. Baptistus Iohannis a deo fuit an et hominibus: Et respondit mendaciter se necire. Tunc christus dixit. Atque ego dico vobis i qua potestate hec facio. Et tamen vobis: quia non me videbitis modo. donec dicatis. Benedictus qui venit in nomine domini: et sic recessit ab eis et venit in Bethaniam: et ibi fletu per totam feriam quartam etc. Pharisei autem quia credebant quod vellet recedere ab eis sicut alias fecerat. statim ipsa feria quarta Congregauerunt iusam consilium non super morte eius que iam deliberata erat sed super modo capiendi et occidendi eius

Tunc aliqui dicebant. in die festo hodie cenes: quando omnes sunt in domo. Et alii dicebant. non in die festo: ne forte tu multos fieret et populo. Et sic fuit firmatum consilium: quod non deberet capi in die festo. De quo consilio dicitur. Ezech. xli. Non sunt viri qui cogitant iniquitatem: et tractant consilium pessimum. Et Danti xlii. Egredis est iniquitas a femoribus: et videbantur regere populus. Et i. ps. De uenerunt omnes simul aduersum me. ac cepere animam meam. consiliati sunt. Statibus igitur Iudeis in ipso consilio. Iudas cogitauit quod esset tempus recuperandi triginta argenteos pro vincto: et venit de Bethania Ierusalem solus et pergit ingredi locum consilij: Auenit cum in gressibus fuisse dixit. Seco domini quod motum tractatis Iesu nasareni: cuius discipulus videtis: cum tamen vere non sint. Quid ergo vultis mihi dare: et ego eius vobis tradam: De isto ergo Iuda protulit las diu prophetauerat David i. ps. dicens. Qui edebat panes meos: magnificauit super me supplantationes. Iudei autem hoc audientes leti dixerunt. Ipe re: quicquid vis: et libenter dabimus tibi: modo illam tradas in manibus nostris. Iudas autem petiuit triginta argenteos pro decima recentorum denariorum quam perdidit in vnguento. Nam autem venditionem figurat Jo sep. c. c. lxxvii. Quando venditus fuisti Imsellus per fratres suos. xxx argenteis. Et prophetauit fuit de ea zadach. x. Appenderunt mercedem meam triginta argenti eius. quos appreciatus fuus ab eis. Et Amos secundo. Vendidisti per argentum iustum. Et Iste. Vendidit iustum iustum triginta argentela etc. Et sic Iudei pacti sunt pecuniam se daturus. quos vobis Iudas dixit. Eras ventum ad me quando videbo horam congruam: et in omnibus vos dirigan: vt non fallamini

quia sagax est: et hoc sit vobis signum: Quemcumque enim osculatus fuero. ipse est: tenete eum. Et hoc dixit propter Iacobum christi simile: et sic recessit ab eis cum ipso factor: reuersus est in Bethaniam ad christum et alios discipulos etc. Feria igitur quinta: scilicet herbi de mane in qua secundum legem debebant comedere agnum pascale dixerunt discipuli ad christum. Tui vis paremus tibi comedere pasca: Quibus christus respondit. Ite in ciuitatem: et occurrite vobis homo amphas aqua portans. Sequimini eum et dicite domino pasca. Amphas gister dicit. Tui est locus: vbi pasca cum discipulis meis manducet: Et ipse ostendit vobis cenaculum magnum stratum: et ibi parate. scilicet necessaria. Discipuli vero fecerunt sicut precepit illis Iesus et parauerunt pasca. In domo cuiusdam magni viri thesaurarij Herodis: vt quidam volunt. Facto igitur vespere. quam christus vellet recedere de Bethania: mater eius que vt pie creditur ibi aderat: accessit ad Iesum et dixit. Fili mi: tua vox cor meum penetrat. Quia discipuli de Bethagdalena. quod pertinet vniuersi: quos tuum in sepulchrum. Et ne hoc viderint pasca: quod celebraturus es: Ias video fili de me adimpleri: quod dixit Symeon. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Cui filius. Mater famulissima ad hoc in mundum venit: vt noitem meam. ab eterna morte liberem genus humanum. Tunc angelus tibi dixit. Vocabis nomen eius Iesum: quia ipse saluum faciet populum suum. a peccatis eorum: Et cogitandum est: quod vndi quos lachryme insurgere: et singulas. Mater compatiebatur filio: et filius non minus compatiebatur matri. Tunc si non qui non geminus filium virginis audiens hoc. non possunt lachrymas

continere. quid de eis credendum est: Mater igitur suffusa lachrymis respondit filio. Scio fili quod verum est quod dicis. Sed scio quod tu es verus deus: facere potes quicquid vis. et hominum peccata dimittere vt placet. Abouario igitur fili mi lachrymis meis. Si me non despicis. si me matres esse non negas: exaudis lachrymas meas. et vide quod cor meum iam scinditur et dolere. Et cum christus respondisset: quod necesse est impleri omniatunc gemebunda mater: omnia filium currit ad Bethagdalena in omnia significatione. Et iterum ipse deo accessit ferunt ad eum et verbis et lachrymis quibus potuerunt. conabantur illum reuocare: vnde. Christus tandem dixit. Mater dilecta. Discipula amantissima mea: lite amplius animam meam verarequitam anxiatus est in me spiritus meus. Et in me turbatum est cor meum. Tale vale igitur: o dulcissima genitrix: tibi maternam benedictionem impende: quia propofui iterum in iudaea ire. Lachryma igitur genu flexo ante matrem: mater ipsa in oscula et amplexus rucns dixit. Benedicta te cel. terra. mare. fonteo. et filium. et omnis creatura. que in eis est. Tali igitur benedictione perccepta recessit cum discipulo suo: et venit in Ierusalem ad locum pasce. Et cum esset in mensa in medio discipulorum. cepit Iesus suspirare et dicere. Desidero desiderans hoc pasca manducare vobiscum antequam patiar. Tunc nec dux cena completa: ruit de mensa et expoliatus se vestire superio: et precimit se linteo. et postea aquam in peluum. et cepit lauare pedes discipulorum suorum. Et quando venit ad Petrum: considerano Petrus xpi hie militatem miratus est et dixit. Domine tu mihi lauas pedes: quasi dicat. Quatu presumptio esset mea: sicut fuit de

amorem. scidit vestimenta sua dicens. Quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiam. Quid vobis videtur? Et illi responderunt. R. eius est motio: quia L. eius. iij. dicit. Qui blasphemaverit nomen domini: morte moriatur. Et tunc expuerit in faciem eius. et exponerunt eum: et ligaverunt ad colinum: et percutiebant caput eius: scriptum est. In faciem meam non auerti ab inire percutibus: et confuentibus in me. Et Job. xij. faciem meam conspuere: non veretur. Aliqui autem eum coirigebat: et virgis eum verberabant. et quidam irrident eo: et percutientes. cum haberet velatas faciem dicebant. Propheta nobis: quod est qui te percussit? Et tantum flagellauerunt eum: quod sanguis curdebatur per totum corpus. Unde Isai. pmo dicitur. Alia pla ta pedis vsq; ad verticem: non est in eo sanitas. Et. l. iij. Tulneratus est propter iniquitates nostras: et attritus est propter scelera nostra. Et duravit ista pena pro totam noctem: in qua christus sicut dicitur. Isai. l. Corpus suum dedit percussentibus: et genas suas vellentibus. in domo scilicet ipsius L. ap. dicitur hoc ageretur: stabat Petrus ad ignem: et calefactus est. Et cum quedam mulier aspiceret eum tristem: et dixisset. L. red go quid sit de discipulis istius: Nam gallicus est. et loqueba eius manifestum eum facit: tunc magister timuit: qd petrus. et cepit inire. qd non esset eius discipulus. Et ista est secunda negatio Petri. Sed stantibus ipse in istis verbis: superuenit cognatus eius. cuius Petrus abiecit ad auriculam: et vocans Petrum. Quomodo potes negare? Non ego te vidi in otto cum illo: Et tunc Petrus cepit anatematis: et iuravit: qd non noui dominum: et statim facta illa tragone. gallicus cantauit: et recordatus est Petrus verbi domini: quod dicebat ei. Petrus gallicus ceteret: me ne

gabo. Et egressus foras fleuit amarus. Et tunc in die hodierna die. scilicet feria sexta in mane. Elegerunt principes sacerdotum: et pharisei ad donum L. ap. et acciperunt L. b. istum ligatum: et ligatum: et duxerunt eum ad donum L. ap. lat dicentes: inuenimus hunc dignum morte. Vbi inperato: Romanus habebat duos vicarios qui erant quasi reges scilicet Pilatum: et Herodem: Pilatus autem in Ierusalem. et Herodes in partibus Galilee. Nec erat Iudei: sed alle nigene. Cum ergo Pilatus vidisset christum ita male tractatum. habuit compassionem: et displicuit ei: quod venisset ad manus eius. Quia sciebat quod propter inuidiam huius iudei faciebant: tamen quod erat ordinarius iudei: vnum sciebat sibi non posse recusare: unde introduxit eum in praetorium suum: in quod tamen Iudei non intrauerunt. ne contaminarentur: et post se manducare pascha. Dixit ergo Pilatus ad iudeos. Quam accusationem afferitis aduersus hominem istum? Qui respondit: Non est hic malefactor: non tibi tradidimus eum. Nam accusant eum in tribus. Pmo quia pater dicit falsum: et nouam doctrinam. Secundo quod prohibuit dari tributa Cesaris. Quod falsissimum: et sic christus dixerit. R. ed die: que sunt cesaris cesari: et que sunt dei dei. tertio fecit se dei filium: et regem iudeorum: propter que secundum legem suam debet mori. Tunc Pilatus dixit ei. Accipite eum vos: et secundum legem vestram iudicate eum. Et illi respondit. L. ibent hoc faceremus: sed nobis non est interficere: queq; dicit Pilatus: quod dixerat: quod fecerat regem iudeorum: et interrogauit: eius tu rex iudeorum? Ipse respondit. Al tenetis huius dictionis aliquid dixerit de me? Tunc Pilatus dixit ei. Sed tuas: potestico tui: tradiderunt tibi. Qui die mihi si tu es rex: iudeo: us

Unde xps dicit. Regnum meum non est de hoc mundo. Et respondit Pilatus. Ergo Rex es tu? Et xps dicit. Aerus est: quia Rex sum ego. Et ad hoc natus sum: et ad hoc veni in mundum. vt testimonius perhibeas veritati. Audiens autem hec Pilatus. exiit Pilatum: et videns tu multus: et crudelitates iudeorum dixit. Multam causam mortis inuenio in hoc isto. Et tunc dixerunt. L. onouit vniuerfam iudeas incipiens a Balaia vsq; huc. Ibi latius ergo audiens Balaicam: misit xpm ligatum ad Herodem: qui tunc venerat Ierusalem ad festum dicens. Hunc cuius minem tradiderunt mihi: sed nullas causas mortis inuenio in eo. Et audiens ipse esse de tua iurisdictione: mitto illus ad te. Tunc Herodes videns xpm fuit valde letus: eo quod desiderabat ipse videre: spe rans aliquod signum ab eo fieri. Et cum sciret: christum ligatum: eum Herodes interrogauit. Et Herodes de multis. Ipsi non esset ille: quod Petrus suus in puertura queri fecerat: et propter quem magis ab oriente venerat: et magna multitudine propter mortuam fuerat. et si verum esset: quod suscitasset Lazarum: et illaninal set cecum natum. Et christus autem Ibi respondit. Quia Isai. li. dicit: Quia signus eorum: tunc dicit. Et Herodes videns eum non respondere. deiecit vt factum: et vestiri fecit eum veste alba. Et remisit eum ad Pilatum: comites ei: iuxta iurisdictionem: et sic facti sunt amici in illa. Et Herodes: et Pilatus: eum autem eunt inuicem. Ibi oisq; igitur Pilatus recepit christum in palatio. volens liberare eum: et erunt foras ad iudeos dicens. Nam dixi vobis: et nullam inueni in eo diuinitus morte. Similiter nec Herodes: videns de illum ad me remisit. Ego vobis statim faciam. Corripiam enim eum: et dimittam: ne videatur quod sine causa cepit eum.

Tunc illi filij diaboli clamauerunt. Non tolle tolle: Crucifige eum. Unde Pilatus turbatus tunc dixit. Accipite eum vos si vultis: et crucifigite: quia non ego condemnare iustum. Et iudei dixerunt. Nos habemus legem: scidit legem debet mori: quia filium dei fecit: et tunc Pilatus intravit ad christum dicens. Unde es tu? Et xps nihil. R. ipse dicit. Et pilatus ait. Mihi non loqueris: Necis quia potestatem habeo: dimittit te: et xps R. ipse dicit. Non habeo super me potestatem: nulli daturum est de super. Quia dicitur tamen peccatum habet. qui me tradidit tibi. Audiens igitur Pilatus christi humilitatem. conatus est liberare eum. Et pmo quia iudei habebant: pro magna iniuria: quod fecisset regem. voluit de hoc punire: eum vt sic ipse iudeo inflammati: facti faceret: christum liberaret: unde veliuit eum pura sicut solent vestiri reges: et fecit fieri coronam de acutissimis spinis: et post super caput iesu. Unde Isai. xxij. Romanos coronabit te tribulatione. Et post iurandem in manu eius. in signum dominij. Et bindauit oculos eius: et ita coronatum: et totum sanguine perfusum: dixit super pontile ad iudeos dicens. Ecce Rex vestri. Quasi dicitur. Iuxta delectum suum: et vestram iniuriam: qui le fecit regem iudeorum: puniuit eum. et ideo sufficit vobis. vt eum dimittatis. Et tunc milites: vt complaceret Iudeis: percutiebant. christum. Et spebant in faciem eius. et accipientes arundinem de manu eius: dabant super coronam spinem: et spine intrabant caput eius. Et nonnulli hie erant: genua ante eum: et dicebant. Ave Rex iudeorum: et cui Pilatus diceret: ego diligenter eum et tamen nauit: et nullam causam mortis inueni in eo. unde sufficit vobis: quod ipsum puniuit de illo defectu. Et illi clamauerunt. L. ru

ciffage crucifige eum. Quod cum vide-
 ret Pilatus. voluit per alium modum
 liberare eum. Inductus etiam ab yro-
 bil tibi et iusto illi. Ad multa enim passa fuit
 hac nocte propter eum etc. Et sic cum ef-
 set consuetudo inter iudeos: qd omni an-
 no in paschate propter honorem festi li-
 beraretur vnus de condemnatis ad mot-
 tem: Pilatus habere in manibus et in
 carcere quemdam dictum Barabam:
 hominem pessimum. homicidam. et sedi-
 tiosum: obtulit Populo dicens. Quem
 vultis dimittan vobis Barabam an ie-
 sum: qui dicitur Christus: Principes au-
 tem sacerdotum et seniores persuaferunt
 populo: vt peterent Barabam: vnde vi-
 rebant. Tolle hunc et dimitte nobis Ba-
 rabam. Et respondit Pilatus. Quid igi-
 tur faciam de iesu qui dicitur Christus?
 Dixerunt omnes Crucifigam. Et cum
 Pilatus diceret: Quid enim mali fecit
 illi magis clamabant dicentes. Crucifi-
 gatur. Et dixit Pilatus. Regem ve-
 strum crucifigam? Qui respondenterunt.
 Non habemus Regem nisi Cesarem.
 Et ideo sic hunc dimittis: non eo mihi
 Cesario. Videns igitur Pilatus: quia
 nihil proficeret: sed magis tumultus fie-
 ret. accepta aqua lauit manus suas. eo-
 rum Populo dicens. Innocens ego sum
 a sanguine iesu huius. Ego viderit et
 Respondens vnueris populo dixit.
 Sanguis eius super nos et super filios
 nostros. Et tunc pilatus data sen-
 tentia dimisit illius Barabam: quem ve-
 ro flagellatum tradidit eis vt crucifige-
 retur. Videns autem Iudaei qui eum
 tradidit qd damnatus esset: penitentia
 ductus restitit triginta argenteos prin-
 cipibus sacerdotum. et semioibus dicens.
 Peccati tradens sanguinem iustum. At
 illi dixerunt. Quid ad nos? Tu videris
 Et profecto argenteis in templo rece-

dit abieno laqueo se suspendit: In-
 scipos autem sacerdotum acceptis argen-
 teis dixerunt. Non licet mittere eos in
 exilium: quia precium sanguinis est.
 Et sic misit Pilatus emerunt et illis agrus
 pignus loci sepulcrum peregrinorum: pro-
 pter hoc vocatus est ager ille acheld-
 mach hoc est ager sanguinis. vsqz in ho-
 diernum diem. Et tunc adimpletum est
 qd dictum est per Jeremiam prophetam
 dicentem. Et accepterunt triginta argen-
 teos precium appreciati quem apprecia-
 verunt a filio Israhel: et dederunt eos in
 agrum figuli. Sicut constituit mihi do-
 minus etc. Videns autem Beatus Jo-
 annes Euangelista: qd lata erat sententia
 mortis contra christum: Et qd nullum
 erat amplius remedium: ne virgo Beata
 et Christi mater conqueri posset de
 eo. ei festine nunciavit omnia. Unde in-
 trans domum inuenit eam mesam et la-
 chrymosam expectantem noua de filio.
 suo. Et cum nunciasset ei quomodo et qua
 liter fuerat tractatus et sententia: ad
 moitem: cecidit quasi mortua. Sed pa-
 rum reassumpit spiritum. cepit se hiebi vo-
 ce clamare dicens. Filii mi Iesu. Iesu fili
 mi: parulum te fugi ad Herode in egyptum:
 nunc autem magnus a discipulo
 es traditus. et sic voluit extrere domum
 comitibus veneradio mulieribus: Ad-
 ria Abgadalene. et Adaria Jacobi. et
 Ioseph mater. et mater filiorum zebe-
 dei. Et videns totam ciuitatem in tur-
 multu: intelligens qd extra portam ci-
 uitatis in loco Saluarie locum. vt posset vi-
 dere illum. Abiit autem Pilatus. sus-
 cipiente Iesum in pretorio: euerunt
 eum: clamide. et Induerunt eum vesti-
 mentis eius. et duxerunt eum vt crucifi-
 gerent. Ad maiorem autem confusio-
 nis eius associati sunt ei duo Latrones:

qui crucifigerentur cum eo. vnus ad dex-
 teram. et alius ad sinistram. sicut laz diu
 pcederat Galais. liij. Et cum sceleratis
 deputatus est. Et sic procedentibus ip-
 sis ad locum passionis. cum militibus et
 choorte ac magno concursu populi: Lan-
 dem Beata virgo respiciens vidit tres
 venientes qui crucifigendi erant. Et non
 cognoscebat quis esset eius filius: quia
 spiritu et sanguine erat coopertus: tunc
 dixit Abgadalene. S. Abgadalene: quod
 bonum trium est meo filius: Huc cum
 lachrymis tota perfusa esset. non pote-
 rat cognoscere illum. Et tunc Ioannes
 Euangelista ait. Beate virgini. Ille est
 o mater venerabilis ille est filius tuus.
 qui est totus sanguinolentus: et magis
 mortuus qz vnus. Logitandum est igi-
 tur: et pie credendum qd clamores dicit
 bat: et stridores vsqz ad celum. Quum
 autem Christus fuit prope matrem suam:
 baiulans sibi crucem leuauit oculos et
 respexit eam. quod videns mater: ex
 vi doloris impetum faciens et violenti-
 tiam: accessit ad eum. et in oscula ruens
 eum amplectata est. Quamuis autem huius
 rit dolor: quante lachryme: quanti sin-
 gultus in christo et eius matre: impossi-
 bile est posse exprimere. Solebat enim
 mater compatiens filio scire de flere
 cruce: sed ministri non permiserunt. Re-
 cedens igitur matre per ministrorum. et pro-
 cedentibus ipso ad locum passiois. ma-
 ximo cum tumultu. videns Christus qd
 clam mulieres. post se stantes dixit. Si-
 te Ierusalem. notice flere super mesed
 super iohannas flere. et super filios ve-
 stros. Quoniam ecce super uenit dies In-
 quibus dicent. Beate steriles et ventres
 qui non genuerunt. Et vbera que non la-
 ctauerunt. cum ergo appropinquarent
 ad locum qui dicitur Saluarie. qui di-
 citur esse in medio mundi. vt impletur
 quod dixit David in psalmo. Deus au-

tem Rex noster ante secula operatus
 est salutem in medio terre etc. Aliqui ex
 militibus expoliauerunt ipsius christum.
 et dimiserunt sibi vestimenta sua mitten-
 tes sortes. sicut iam diu pcederat Da-
 uid in psalmo. Dimiserunt sibi vesti-
 menta mea. et super vestem meam miserunt
 sortem. In iulianodi autem expoliam-
 tione vestium maximus fuit dolor christi:
 sicut et qd congelato sanguine adherere:
 bat vberemur vnueribus. et quibus
 ritibus sanguinis emanabant. Posuerat
 autem Pilatus titulum super christi cru-
 cem scriptum litteris hebraicis. grecis:
 et latinis. Iesus Nazarenus: Rex Iu-
 deorum: propter quod iudei dixerunt
 Pilato. Noli dicere. Quod Iudeorum:
 sed quia ipse dixit. Rex sum Iudeorum:
 Quibus Pilatus respondit. Quod
 scripsi scripsi. Ne autem Christus desce-
 ret ante crucifixionem sub pondere crucis
 eius cum esset grauissima. et ementes ciui-
 tatem et inuenientes hominem cyrenensium
 nomine Symonem angariauerunt eum
 vt tolleret crucem eius. Attendentes au-
 tem ipsam crucem super terram. exten-
 derunt ipsam christum nudus super eas:
 et demum cum trauersa faciente fortissim-
 na clauorum. accepterunt manum iesu cum
 clauo grossiori. et perforantes eum. cru-
 ci affixerunt. Alius autem ministrus. qui
 tenebat aliam manum videns qd ma-
 nus ipsius christi retraxerat se. et qd non
 attingebat ad alium: foramen traxit eam
 fortiter. ponens pedem ad crucem: ita
 qd ossa pectoris poterant numerari: sic
 affixit eum clauo cum malleo percussio-
 do. Virgo autem beata que non longe
 erat. audiebatur huiusmodi percussione:
 et vsqz ad centrum cordis eius penetra-
 bant. Conclauatis igitur manibus eius
 alij traxerunt: pedes eius: et clauo terribi-
 lissimum cruci. et ita stante christo di-
 stento in cruce. eius membra poterant nu-

merari: sicut iam diu in persona xpi Dauid in ps. predicaverat. Numerauerunt omnia ossa mea. Et tunc milites cum maximo ululatu & clamore leuauerunt crucem in altum ad aera & eam in terra fixerunt. Et duo latrones crucifixi sunt cum eo: Quid autem fecerit aut dixerit vir go beatae quam vidit christum in cruce pendentem: & clausi affirmant non est non firmiter expellere &c. Stabat igitur christus in cruce & iudei iuxta crucem stantes eo in omne dedecus. Unde blasphemabant eum mouentes capita sua & dicebant. Quid qui destruis templum dei: & in triduo illud reedificas? Solus tamen ipseus Si filius dei es: descende de cruce. Si milititer & princeps sacerdotum illudentes eum senioribus & scribis dicebant. Quid saluos fecisti seipsum non potest saluum facere. Si rex Israel est: descendat nunc de cruce: & credimus ei. Super quo dicit Ambrosius xviij. In salute & ceteris sacerdotum: nunquid impossibile erat ei de paruo stipite ligni descendere: qui descendit a celorum altitudine? Non quid tua vincula possent? cum teneret: quem celi non possunt capere? Non venit vir se liberaret qui sub seruitute non erat: sed vt nos de seruitute redimeret. Unde & Hieronymus ibidem dicit. Fraudulenti a promissio. Adhuc feci surgens de sepulcro: non credidit: nec fide cruce descendere: & credens isidrius autem & latrones qui crucifixi erant cum eo improbaterebant ei. Si sexta autem hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsq; tribus horis nonam: & circa nonam nonam clamauit Iesus voce magna dicens. Domine desce. Lamasabatani. Hoc edens me inuocauit meo: vt quid dereliquisti me? Unde quidam illic stantes: & audientes dicebant. Meliam vocat ille: & tale erat de Romanis qui non intelligebat linguam hebraeam. Et conuulso curru ynu-

er eis acceptam spongiam impleuit aceto: & dabat ei bibere. Ceteri vero dicebant. Sine: videamus an veniat Mellis liberans eum. Chistius autem inimicorum omnium dolorem suorum: sic fixus in cruce dicebat patrum. Pater ignosce illis: qui nesciunt quid faciunt. Unde videns latro qui a dextris erat tantam caritatem doli sui: penitentiam de verbis que dixerat. Et exprobandum socium qui erat a sinistris dixit. Meos tu times deum. Nos quoque idem digna factio recipimus: hic autem nihil in aliis fecit. Et respiciens i chistius dixit. Abscedemus tui dominare vobis: venes in regnum tuum. Cui chistius respondit. Amen dico tibi: quia hodie mecum eris in paradiso &c. Stabat igitur chistius in illis tormentis: deficiens ab omnibus excepta matre: que magis augebat dolo rem sibi mitigare &c. In angustia. Maria Magdalenae que a pede crucis diuisi non poterat. Unde impetum est: quod diu dixerat Dauid in ps. considerabam ad dexteram & videbam: & non erat qui cognosceret me. Stabat igitur chistius in cruce flans: dolens quod non habuit in partu chistii: habuit in passione eius. Unde de chistius videns eam tam thesaurum & dolosam dixit. Absce. Ecce filius tuus: consignando sibi Johannem euangelista qui aderat. Et notanter dicit. Absce: quia si videret mater factus eam affixit fecit tam dulci verbo: cum non valeret in aliquo filio subuenire. Similiter & Joanni discipulo dixit. Ecce mater tua. Et tandem sagittatus & quasi ad extrema ductus: quia iam perdididerat quasi totum sanguinem: & per consequens vehementer sinebat: dixit. Sitio. Unde quidam rescripserunt spongiam in felle & aceto dantes ei in summitate arundinis bibere. Nos tunc bibere: quia principaliter sitiebat salutem nostram. Videns igitur chistius omnia que de eo scripta erant esse im-

pleta: dixit. Consumatum est. scilicet quia omnia completa sunt. Et Consumatum est peccatum Ade. Et Consumatum est: id est completum nouum testamentum. Duo dico: adhibuit. Pater in manus tuas commendo spiritum meum. Et sic clamans voce magna: tradidit spiritum. Et ecce velum templi scissus est in duas partes: summo vsq; deorsum. Et terra mota est: petre scissae sunt. & monumenta aperta sunt: & multa corpora sanctorum qui dormierant surrulerunt: & exierunt de monumentis post resurrectione eius venerunt in sanctam ciuitatem & apparuerunt multo. Lenturio autem: & quibus eo erant custodientes. Iesus: vero tempore motu & his que fiebant: tunc ruit valde & dixerunt. Ecce filius dei erat ille. Accesserunt autem pharisei ad Pilatum dicentes. Nescimus si isti malefactorum sint mortui. Et scio si iudeus deponemus eos: & si mortui non sunt occidemus quibus Pilatus dixit. Satisfactio sicut vultis: Et tunc acceptio ministris videtes duos latrones adhuc viuos frugerunt eorum crura. Chistius vero crura non frugerunt: quia mortuus erat. eo maiora iustitiam aut mortui: & sic adimpleta est prophetia que dicit. Et non comminatio est eo &c. Longinus autem miles accepta lancea aperuit eius latus: & quo statim exiit sanguis & aqua. Lernentes igitur vsq; mortuus esset Chistius: quidam homines duces ad Arimathea nomine Ioseph qui & ipse discipulus erat Iesu accessit ad Pilatum & petiit corpus Iesu: Pilatus iussit reddi corpus. Et sic accepto corpore Ioseph intulit illud in syndone mundum: quod incidit in monumento suo: non tunc quod exciderat in petra: & aduoluit sacrum magni ad tholium monumenti: & abiit. Maria autem mater eius: que stabat: dum sic deponeretur de cruce: accepit eus in gremio suo: & osculabatur

eum latusque lachrymis vultum & manducavit huiusmodi: & amarissime fiendo. Similiter Maria Magdalenae. & alie Mariae. & Iohannes euangelista. & vir potuerunt corpus eius de manibus virginis accipere. Duo tandem accepto & sepulchro: Nicodemus & Ioseph cum ipsa virgine flentes deduxerunt eam in Ierusalem. Unde videntes eam sic ducti: homo siue mulier: & etiam Iudei quamuis duxerit & crudeliter non poterant le continere a fletu & lachrymis super amaritudinem & planctu ipsius virginis: propter mortem chistii &c. Qui vivit in eternum.

De gloriose resurrectione Chistii
Dominica pasce

Scribit: non est hic. Absce. xviij. An tique physiofolphi disputati super rebus istis in feruoribus compositione: tandem conuicti cruenti vnum quodque resoluti in ea ex quibus componitur: pro ut habetur tertio physisi. Et quia iudex anima. Impossibile est corpus animatum esse simplex elementum. Et secundo de Gen. Necessario est corpora mixta ex omnibus constare elementis: & non ex vno. Et iterum secundo de Gen. Ignis est contrarius aere terre. Ite lib. de long. & bre. vite: dicitur impossibile est habentem materiam: non esse corruptibile. Et in de cele. & m. Omne corruptibile: de necessitate corrumptur. Et in lib. de long. & bre. vite. Iam quod est de se corruptibile non potest in aliquo loco esse incorruptibile. Ideo sine tempore: dicitur de homine quantum ad corpus. Paulus eo: & in puluere reuertetur. Ideo. iij. de anima dicitur. Impossibile est corpora animatum resurgere. Quare actum. xvij. c. Paulus predicaret Aethiopia apud Ario

pagum de resurrectione christi. Epicurri
 Troici: et Ipsi dixerunt: quod vult remina
 tor verborum dicere: Et dicit nouos de
 monium: annuntiat esse. Quia Iesus
 et resurrectionem annuntiat. quod quide
 verum est: si intelligatur. secundum vir
 tutem nature create. sed si consideretur
 virtus infinita nature diuine inuente
 sum est et hereticum. Nec valet quous
 modo hec consequentia: Resurrectio non
 potest fieri virtute nature create: ergo
 nec virtute diuina. Ideo dicimus qd chu
 stus ex virtute sue diuinitatis hoc mane
 resurrexit. Et in simbolo magno. In
 articulo resurrectionis additur testimo
 nium. Secundum scripturas. sicut que
 narrant ipsum resurrexisse: et que etiam
 predicauerunt et premonstrauerunt ipsam re
 surrectionem: vt li. Scripturas referatur
 non solum ad Euangelistas: sed etiam ad
 prophetas. sicut ample patet in proce
 fu sermonis. De sacratissima igitur res
 surrectione Christi duo principaliter vi
 debuntur. vs.

Ad primum do
 mino Deologi p
 cipue sanctus Tho. in ii. par. q. liij. arti.
 c. In questionibus de veri. q. lxxv. arti.
 c. Et in quarto sentent. distictio xl.
 artic. i. Et. iiij. contra genti. c. lxxvii.
 et lxxvij. Ex quattuor rationibus deducit
 christum conuenientissime a motu re
 surrexisse tertia id est. vs.

Iustitie
 Fidei
 Spei
 Caritatis

fit iusticia legum periti ex Iustiniano li
 bio primo titulo de Iustitia et iure: dicit
 Iusticia est conlans et perpetua volunta
 tus sum vnicuique tribuens. Ideo quito
 Ipoly. et potest principem bonos bo
 notare: et ipsamet honores distribuere
 Et in decimo. Et byco. et potest bonos
 prouocare ad virtutes per premia: et
 los autem per penas extirminare. Et ra
 tio est. Quia secundo Et bycorum. Lira
 difficilia ars semper fit et virtus. Et pre
 mium virtutis est honor: quarto. Et by
 cor. Et solum bonos honorandus est. Et vir
 tuti perfecte non potest fieri dignus ho
 nor: Ideo Hieronymus. Qui regnoy
 celestium predica: centumq; numeris sem
 pter nati occupare contendimus: esse non
 possumus sine aliqua congressione victo
 reo. Huius eni derelicta aut ignara cer
 tamino virtus: victorie palmiferum vult
 nien ascendit. qui victoria carnosam cul
 lam nien iudicat sui corporis vitam. Nec
 mortis enim concutitur metu: cui de mor
 te nascitur vita. Declarum est illi san
 guinem fundere Summe sanitatis acer
 ba vulnera sustinere iacturam quoq; fer
 re: membrorum. opinatur maximum lau
 crum. Et quod est vitium dicas precio
 sum est illi in ipso certamine. palmifera
 creditio animam reuocare. Et Lactan
 tius. In omni hac vitas in qua nobis ad
 uersarium deus referunt: vt possimus
 capere virtutem omittenda est. prema
 voluptas. ne hostis opprimat vigilanda
 statione agende: fundendus ad vitium
 cruor: omnia deniq; amara: et graua pa
 tienter ferenda: eo quidem promptius:
 quod Imperator nosse debet. Ideo labo
 ribus premia consistit. Et de Adoy
 de dicit Paulus Heb. xj. Fide Adoye
 grandis effectus. negant se esse filium si
 le Ipharaonis. matos exultantio di
 uitias impoperium Libi. thesauro.
 egyptioy. Aspicebat enim in remune

ratione et Iustinus ergo et debuit esse
 vt qui se humiliat ad sustinendum ar
 du: et difficilia propter virtutem: et dei
 bono: exaltatur. secundum qualitate
 humilitationis. Quia Luce. xvij. dicitur
 Omnis qui se humiliat exaltabitur. I
 Iusticia dicit deo patri. Lum sis iustus
 domine deus: et recum fit iudicium tu
 um: debes exaltare christum tuum. per
 gloriosam resurrectionem. qui se humiliat
 ut per opprobriosam mortem: sicut iam
 dnu predicti David in ps. Et surge domi
 ne deus in precepto quod mandasti: sili
 et qui se humiliat et. Et in persona
 christi dicit David in ps. ad patre. Do
 mine probasti me: cognouisti mentu co
 gnouisti sessionem meam et resurrectione
 meam Quia Ipoly. ij. Humiliat esse
 met ipsum factus obediens vsq; ad mor
 tem et. Hanc igitur iusticiam exaltatio
 nis christi per gloriosam resurrectionem
 longe ante preuidit Adhebeas propheta
 vi. c. qui in persona christi dicit. Ego au
 tem ad dominum aspiciam: et expectabo
 deum saluatoris meum. audiet me dñs
 deus. Ne leterio inimica mea super me
 quia cecidi. Consurgam: quum fidero in
 tenebris: dominus lux mea est. Educet
 me in lucem: videbo iusticia eius. Et asp
 iciet me inimica mea: et operietur consu
 etione que dicit ad me. Vbi est dominus
 deus tuus: Hunc erit in conculatione:
 vt lutum platearum. Hanc etiam Joba
 neo in Ipsc. v. c. predicant dicens. Ani
 di et ecce in medio throni: et quattuor ni
 malium: et in medio senoy: agni flantes
 tanq; occidum: et cantabant cantic nouis
 dicentes. Dignus es dñe deus accipere e
 lib: et soluere signacula eius: qui occisus
 est: redimisti nos deo in sanguine tuo
 et: et dicitur: lingua. et populo. et natione
 et scilicet nos do nro regni. Et audiu vo
 ce angeloy multoy dicitus. Dignus est
 agnus qui occisus est: accipere virtute: et

diuinitate. et sapientiam. et fortitudines
 et bonos. et gloria et benedictione. s. per
 gloriosam resurrectione. Et resurrectione
 illa fuit gloriosa ad perpetuam immorta
 litate: quia vt habz. o. Tho. anima Libi
 fit ab instanti sue creationis glia per fecte
 beata vita verbo. et gloria qua virtute
 diuina retinuit. et non redignat in cor
 pus: vt pati possent: nunc remita copost
 quod amplius pati non des ipsam glia
 cat: et impassibile ac imortale reddit. Et
 ideo christus vocatus primus resurgētū
 scilicet ad glia immortalatem. Quia om
 nes qui ante christum resurrexerunt. ite
 rum mortui sunt. Et si secundum ali nos
 illi qui resurrexerunt tempore passionis
 christi: non sunt amplius mortui. dicitur
 qd post resurrectionem christi resurrexer
 runt sicut patet in Euangelio et. Et q
 uis Quidius in. vi. et vij. Ad eam: di
 cat Ad eam resuscitasse et renouasse
 Esom senem et patrem Iasonis. et re
 dixisse ad etatem xl. annoy. cum qui
 buldam succis herbarū. tamen quasi nul
 la est ad comparisonem resurrectionis
 christi: tam in poeta ita scriptis vt inue
 re resurrectionem: ex diuina virtute pos
 sibilem vnde dicit.
 Ense senio lugub: veteresq; exire et noue
 Passa replet succis: quos postq; bibit
 Esom.
 Aut oze exceptos: aut vulnere barba co
 mamq;
 Lanicie posita nig; rapure colorem
 Passa fugit macie abcut palozq; situlq;
 Electoq; cane suppletur sanguine ruge
 Ad eamq; luxuriam. miraf Esom et oliu
 Ante quater denos. no se remiscit anos
 Aldeat et alto. isto miracula monstri
 Et Ad pas rone. fides xpiana duo by cre
 dit circa xps Ipoly: qd fuit vno do. forq;
 fuerit vno ho. De su. tri. et fid. ca. Firmi
 in sacra decretali et. Et dicit christus de se
 iplo dicit. Joban. xiiij. Reditio in deum:

in me credite. Sicut veritas humanitas manifestata est ex eo qd vere mortuus sed firmiter mortuus: ita fides de diuinitate comprobata est ex eo: qd sicut p̄dixit Ab̄ath: xxvij. Tertia die resurgam. Et. xx. Ecce ascendimus t̄c. Et tertia die resurget. vt p̄ficeretur potentia diuinitatis in xpo: qui dixit. Potestate habeo ponendi animam meam: et iterum sumendi eam: uenienter reuinit animam corpori resurgendo: sicut p̄dixit. Ideo Dauid in ps̄. in persona christi dicit. Ad te domine clamabo: et ad deum meum deprecabor. Que utilitas in sanguine meo dum descendo in corruptionem: Super quo dicit Epl̄o. Sa. Si enim non resurgo: sed corruptionem fuerit corpus meum: nemi annuntiabo diuinitatem filij tui: nullum lucrabor. Jo. i. Lo. xv. Si christus in resurrexit a mortuis: inanis est fides nostra inanis et predicatio nostra. Et. ij. Lo. in. vltimo. Et si crucifixus est ex infirmitate nostra: sed viuit ex virtute dei. Et hoc p̄nunciatum est. In tribulatione. In tribulatione sua mane confurgat ad me. Venite et reuertamur ad dominum: quia ipse cepit et sanabit nos: pariter et curabit nos. Quisficabit nos post duos dies. i. die tertia suscitabit nos: et vucemus in conspectu eius. Quasi dilectulum preparatus est egressus eius. Et in p̄mo. deo. t. mo. dicitur. Per hunc numerum terrarum adhibuimus nos magnificare deum vnum. eminentem proprietatibus eorum que creata sunt t̄c.

Ad tertiam autem rationem que est sp̄s: dicitur qd si christus qui est caput non firmiter resurrexisset a mortuis: non possemus sperare nos aliquando resurgere. Ideo. i. Lo. xv. Si xps p̄dicator qd resurrexit a mortuis: quomodo quidam dicunt qd resurrexit mortuus non erit. Unde Job. dicit. Qredo qd redē p̄tor: meus vixit. In nouissimo die de

terra surrecturus sum. et in carne mea vltimo deo deum saluatorem meum. quem vltimo surus sum ego ipse et non alius: et oculi mei conspiciuntur. Unde reposita est hoc sp̄s mea in sinu meo? Unde Timotheus. In die illo suscitabo tabernaculum Dauid quod cecidit: et edificabo: et aperueris iherosolimam: et ea que corruerunt instantur: et reedificabo. Eiusdem diebus antiquis t̄c. Ideo Dauidi ps̄. Propter hoc letatum est cor meum: et exultauit lingua mea. Insuper et caro mea regesceat. Ipe. Et. i. Lo. dicit Paulus. Tradidi vobis in p̄mo quod t̄ accepti. Quoniam christus mortuus est pro peccatis nostris: sicut in scripturas: et quoniam sepultus est: et quoniam resurrexit tertia die: sicut in scripturas. quia per hoies mortuus: et per hominem resurrexit mortuorum: et sicut in Adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes viuificabuntur. Et has duas rationes fides et sp̄s. commemorat Petrus apostolus. i. Petri. i. Non corruptibilibus auro vel argento redempti estis: de vana vestra conseruatione patere traditionis: sed p̄cioso sanguine agni incōtamini. et inmaculati iesu christo: precogitanti quidem ante constitutionem mundi. manifestati autem in nouissimo tempore: propter vos qui per ipsum fideles estis in domino qui suscitauit eum a mortuis: et dedit ei gloriam sempiternam. vt fides vestra et sp̄s esset in domino. per resurrectionem iesu christi. qd in dextera dei. deglutiens mortem. vt vite eterne beneficium efficeretur.

Ad quartam autem rationem que est charitas: dicitur qd charitas perfecta requirit vt sicut deus pater voluit xpm mori vt hominem liberaret a malitia: velit enim resurgere vt ex resurrectione eius homines ad bonum et ad virtutem promouerentur. Ideo Romani. Traditus est propter delicta nostra: et re

surrect propter iustificacionem nostram. Super quo dicit. Blosa. Resurrexit xpi causa est resurrectionis nostre. et animam in presenti et corpus in futuro. Rom. vj. Quomodo christus resurrexit a mortuis per gloriam patris: ita et nos in similitudine vite ambulemus. Christus enim mortuus est pro peccato. mortuus est semel: quod autem vixit. vixit deo. ita et vos estimate autem deo esse peccato: viuantes autem deo. Et. Lolo. ij. Si resurrexeritis cum christo. que sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite non que super terram. Ad portum eius estis et vita vestra abscondita est cum christo in deo: cuius autem christus apparuerit vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria. Abstinate ergo membra vestra: quod sunt super terram. fornicacionem. inmunditiam. libidinem. concupiscentiam malam et auaritiam: que est simulacrorum seruitus: propter que venit ira dei in filios incredulitatis. Unde. Iuligenes. i. vj. Super ipsam ad Rom. dicit. Ego si in nouitate vite non ambulo: et vetulatem non fugio consuetudinem peccati: nondum mihi christus surrexit a mortuis. Et. i. Lo. v. Resurgate vetus sermentum: vt sitis noua conspersio: itaqz epulentur. non in sermone veteri: neqz in sermone malitie et nequitie sed in asimis sinceritatis et veritatis t̄c. His quatuor rationibus hic adductis per humanus genus anima christi coniuncta diuinitati existit in lymbo sancto: patrum dixit illud Sopho. i. ij. In die resurrectionis me iudicium meum est: congregem gentes et colligam regna t̄c. Unde. Liso. in sermone resurrectionis introductum animam christi diuinitati coniunctam loquentem ipsi existens in lymbo. et dicit. Alioquin facti

os. resicit fatigatos. Et mea inquit creatura. Officium meum non te ea forte condideram. vt in has plagas: et in decem exita peruenireo. paradisum tibi paraueram: non infernum: delicias tibi preparaueram: vitamqz beatam. non mortem constitui. Et ce quo te perduxisset: tunc me de scendere compulsi: vt paululum de maieitate humilis ad hoc carcerem venire. dum in me te de his tormentis t̄ tenebris liberarem. iudicem me esse tua culpa fecit: vt te ita derelinquere necessitas delicti tui me compulsi. Quid agerem iustus. si te per potentiam eriperem? In sicam vitiaz amississem coactus: suamore tuo pugnare cum aduersari tuo. Si sinui globos veteri virginiam. accepti: teni tuam. auiscipio sum infantiam. iam cui in p̄cepto. fleui. domui. creui. elusit. sitimas sustinui. Que fuit quomodo tam cupiditas pomii: vt mecum p̄cepto rum oblit. inter ipsa p̄mordia periret. Deuii quidem ingratos eternis donare supplicio. sed fateor vixit me pietas. Non angelum misisset ego ipse propter te descendens: permisi me occidi: et sic ad illos inferos veni. Exite nunc vincit: exite mihi: respicite captiu. Ecce vobis ignota lux fulgeo. Ecce rorem. in fudo. Ecce nodos omnes catenarqz dirumpo. Ecce rari edo. noctemqz profusum: sed scilicet qd dabo exterminio. Sufficiant exacte et pene. fouebit vos semper maternas mea. et quem in celo fuerit caro mea. His diebus secundum Augustin. in sermone tertio de sabato sancto. omnia tartaree legione conuerse ad principes suum satbanam: dixerunt. Principes non sterbis est ille de cuius tibi futura morte plaudebas: ipse est in cuius cruce omnia mundum tibi subiugandum esse cernebas: ipse est in cuius exito nobis tanta spolia promittebas. Quid est quod egisti. Quid est quod facere voluisti? Ecce

Iam tibi totas tenebras suo splendore su-
gavit, et omnes carceres fregit, captivos
eiecit, ligatos soluit, iuctum eorum in gau-
dium commutavit. Ecce ipsi qui suo no-
stris suspirare solebant tormentis, insi-
stunt nobis de perceptione salutis. Et no-
strum iam nos non verentur, sed insuper
minantur. Namque ita hic superbi fuerunt
innotui, nec sic poterunt liti esse capti-
vi. Et quid huc illis adducere voluisti?
Quo venientes sunt omnes leticie refu-
turi, qui ante fuerant desperati. Nullus
hic iam sonitus eorum aut mugitus au-
dit, nullus resonat gemitus. Princeps
noster, illas tuas divitias quas primo ac-
quisiveras per paradisi amissiones, nunc
perdidisti per crucem huius et passionem.
Iperit omnis letitia tua, in iuctum con-
versa sunt gaudia tua. Quis enim tu dixi-
stium suspensio in ligno, ignotas quan-
ta damna sustineas in inferno. Provide
re bene poterat, quia euerosum regi-
tu in mortem sine reatu aliquo perduce-
bas. Attenderes causas, requireres cul-
pam, in quo nihil mali cognoveras, qua
re cum ad nostram patriam perducebas.
Illum liberum adduxerat, tot obnoxios
perdidisti etc. Ipost istas igitur demonis
infernalium voces et querimonias dicit
deus pater. Illud ps. angelis sanctis. U-
regate illi sanctos eius, qui ordinaverunt
testamentum eius super sacrificia. Qui-
bus omnibus peractis iterum deus pa-
ter dixit. Illud Osee. xiiij. Ibc filius me-
us sapienter, nunc enim in contritione non
habet de manu meo liberabo eum, et de
manu inferorum eripiam eum. Ibi est
mos victoria tua? Ibi est mors filius
mos tuus? Ero, mos tuus, mox. Ero
mors tua inferne. Et sic rediens ante
ma. Ibi illi ad corpus. Contrivit portae
eruas, sicut iamdudum predictum, fuerat in
ps. Et veteres ferreos confregit, et eduxit
eos de tenebris et ymbra mortis, Et sic in

ta illud Osee. vi. Quasi diluere vult
paratus est egresus eius. Et adimpletus
est quod dictum fuit zacharie nono. Tu
quosq; in sanguine testamenti tui, educti
sunt victos de lacu, in quo non erat aqua
Ideo Augustinus in sermone de sabba-
to famo dicit. Exulta celum, et in letitia
eio terra qui deo iste nobis amplius et
sepliora radiavit quam de sole refulsit.
Dolet infernus quia resolutus est, gaudet
quia vitalitudo eius exultat quia igno-
tam lucem post secula longa vidit, et post
profunde noctis caliginem respiravit. I-
pudica lux que de candido celi fastigio
promicillit, et post noctem perpetuam se-
nec in tenebris et ymbra mortis sub-
dito claritate vestiuit. Confestim igitur ob-
scuro descendente soluit stridos, allelu-
giam, dirupta ceciderunt vincula dam-
natorum, attonite mentes obstupuerunt
tototum, omniq; simul impia officina
contremuit. Quisnam est inquit iste
terribilis, et nitens splendore convulsus a
Nunq; talen noster excepit tartarus
Nunq; in nostram cavernam talen eum
muti mundos, inuasos est ille non debet
tos, effractus est non peccator, iudicem vi-
demus non supplicem, pugnare venit non
succumbere, eripere non manere. Iperit
potestas nostra illa cunctio. Semper po-
pulo formidata. Nullus sub cede nostra
captivus palpitat. Sed quod est gemitu
dum infuit, Nulli iam resonant cui las-
tus omnis gemitium mugitus obmut-
tuit. Abor igitur christus in ipsos cruce
les penarum ministros aciem dirigit, at
q; inimplacibiles turmas, frames, divina
excidit, stridit igitur mox lugentesq; diu-
turno qualitate turbe populuz versat eos
currunt, et ad latronis sui vestigia volu-
tantur. Succurre inquit festo, miseran-
dos resolute gemitus, redimisti viuos eru-
ce tua eripe mortuos, morte tua. Ipari
nobiscum sorte mundus perierat, et ad

aduentum tui in omnia creatura pe te
bat. Tibi nostra tormenta suspirabant te
semper infernus iste pauebat. Dum hic
es absolute reos, dum ascenderis defen-
de tuos, dum hic es vniuersa claustra
soluantur, dum ascenderis non claudu-
tur, et si redieris ad corpus maiestate tua
non pauerit infernus potentia tua. Ipost
auditas preces, post compositas leges,
post demersos alta ymaginif casto toto
res, iudex noster ab inferis laureatus est
uit, sed leta cum pincipe suo omnis bea-
tuz toga processit. Iperat igitur ad
stadium suum, triumphator iterum vi-
uus, et nouerit omnis mundus quia redi-
uit ab inferis dominus Iesus xps. Ipost
pino principali;

Quarta autem manifestationem ipsius
resurrectionis christi, quod est secundum
principale dicendus est, quod manifestata su-
it primo.

Iper Angelos
Iper Abulheres
Iper Apostolos
Quantum autem
ad angelos dicit
Diony. iij. c. l. e.
Iper Iustinum Iesu, scilicet resurrectione
non inflerium angeli primi edocu sunt
deinde per eos ad nos diuinitatis
gnitio pirasuit. Et sic in euangelio
sunt quatuor angeli qui manifestauerunt
ipsam resurrectionem.

Ipost angelus fuit extra sepulchro
super os sepulchre, in qua erat sepulchro:
de quo Iparab. xxvij. dicitur Angelus
dñi descendit de celo et accedens reuoluit
lapide et sedebat super eum. Ipost
habet quatuor additiones. Ipar primo fuit
virtuosus et potens. Ibi dr. Et ecce terre
motus factus est magnus, secundo fuit
gloriosus. Ibi dicitur erat autē aspectus
eius sicut fulgur, vestimenta eius sic nix,
tertio fuit terribilis. Ibi dr. Iper timore
eius erant moti, quarto fuit affabi-
lis. Unde Iudith. Et dixit miseribus,

Molite timere. Scio enim q; Iesus que-
ritis etc. Unde mulieres ipse sicut dicit
Iparab. xvij. q; dicitur admine. Ipost
reuolet nobis lapidem ab ostio monu-
menti, respicientes viderunt reuoletum
lapidem in signum q; erat super os sepulch-
re etc.

Secundus Angelus fuit intra spelunca
sepulchri, id est in qua erat sepulchro xpi,
si extra ipsum sepulchro. Ibi dr. Iparab.
xvij. Et introeuntes in nouum eum, in
speluncam viderunt iuuenem sedente in
dextris cooperit stola candida qui dixit
eis. Molite expauescere. Scio. n. q; Iesus
nazarenum crucifixum queritis. Surre-
xit, non est hic.

Tertius at; quartus angelus fuerit
proprie intra ipsum sepulchro. Ibi I
xxij. Et Jo. x. dr. de Iparab. Iparab. Iparab.
ne. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab.
plotano. Ibi ergo fieret inclinavit se et p
spexit in monumentum, et vidit duos ange-
los in albis sedentes. Ibi dicitur ad caput;
vni ad pedes, vbi positus fuerat corpus
Iesu etc. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab.

Quarta varietate angeloz. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab.
super os sepulchre. Secundus in spelunca.
Tertius et quartus in sepulchro. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab. Iparab.

Ipost angelus fuit extra sepulchro
super os sepulchre, in qua erat sepulchro:
de quo Iparab. xxvij. dicitur Angelus
dñi descendit de celo et accedens reuoluit
lapide et sedebat super eum. Ipost
habet quatuor additiones. Ipar primo fuit
virtuosus et potens. Ibi dr. Et ecce terre
motus factus est magnus, secundo fuit
gloriosus. Ibi dicitur erat autē aspectus
eius sicut fulgur, vestimenta eius sic nix,
tertio fuit terribilis. Ibi dr. Iper timore
eius erant moti, quarto fuit affabi-
lis. Unde Iudith. Et dixit miseribus,
Ipar ad. tu bonificentia populi nostri.

que nō pōt esse operatio alicuius corpis
 vt Aristi. probat in. ij. de aia. Et. a. Tho.
 refert in. q. de malo. q. xvij. ar. i. in. l. o. q.
 Sic: Et per exceptū in arripit a deo. q.
 qui loquuntur lingua ignota & litter. alif.
 cum in unq̄s litteras didicerint: q̄ nullo
 modo fieri possunt virtute alicuius cor-
 porio. nisi ex aliquo intellectu. Ideo dicit
 Dio. ij. c. de di. no. p̄pter vidēdo. q̄
 notatio radios subliterunt intellectuales
 omnes substantie: que sicut in corpore &
 imateriales oēs intelliguntur. De immo-
 talitate igitur aie rōnalis tractat. d. theo-
 logi maxime. o. Tho. i. p. q. lxxv. arti. vi.
 Et. q. recar. i. Et in. ij. sen. di. vij. q. i. art.
 i. Et. ij. con. gen. c. liij. rē. p̄ma aut rō
 est qua deducitur immortalitas ipsius aie
 est talis. Itā h̄z Aristi. i. de ce. & m. q. im-
 possibile est vt non generabile cadat sub
 corruptione: sed sic est q̄ aia nra nō ē ge-
 nerabile. ergo nec corrup. abilio. p̄ma
 ergo. p̄positio manifesta ē: ex eo q̄ p̄io
 de gene. De corruptibile ē generabile.
 Ad aut aia non sit generabilis ps. xvj.
 de aialibus. vbi dicit. Intellectus solus ē
 ab extrinseco. & solus ē esse diuini. Et
 Cicero li. de sen. dicit. Dum sumus inclu-
 si in his corporibus. munere q̄ dā necessita-
 tio & graui ope perfungimur. Et. in. cele-
 stio aīo et altissimo domicilio depresso:
 & quasi deneruus in terrā locum diuine
 nature eternitatis stratus. Sed credo
 deos immortales sparsisse aīo in copia
 humana. vt essent qui terras tuerentur.
 quāz celestium ordinē & templēque imit-
 arentur eum vite mō atq̄ stātia. Nec
 me solum rō ac disputatū impulsit vt ita
 credā: sed nobilitas et innumera p̄ioz
 & auctoritas. Audiebam. n. p̄ythagoras
 pythagoreosq̄ incolas pene nostros. qui
 essent italice p̄bi quon. nominati. nūq̄
 dubitasse: quin ex vniuersa mente diuina
 deliberatos animos haberemus. Demō-
 strābatur mihi: p̄p̄ ter ea que Socrates

supremo vite die. de immortalitate ani-
 mōrum discernisset: qui esset omnium
 sapientissimus: oculo. Apolinio iudica-
 tus. Quid multa? Sic per suasi mihi. sic
 sentio: cum tanta sit celestias animōrum
 tanta memoria preteritorum: futurorūq̄
 prudentie: tot artes. tante scientie. tot in-
 ventas: non posse eam naturam: que eas
 reo continet. esse mortalem. Nec ille
 Ande ad hoc: p̄positus dicitur Aristolo-
 gi p̄o vt refert. Abscortio de somno
 Scipionis. q̄ due sunt poste in zodiacos
 vj. Lapiconus & Lancer. per quas ant
 me nostre descēdit de Lelo. & post mot
 tem ascendunt. Descendunt quidem per
 Lancerum: & ideo dicitur posta hominus
 rē dicitur posta deus quia ipse anime
 naturam immortalitatis deorum hinc ad
 sequuntur ideo Lalcidius Comē. p̄ma
 tonio super Thimo dicit.
 Corpore deposito. cum liber ad ethera
 pergo
 Eudeo hominē factus deus etheris
 alter
 Et Hieron. primo tra Joui. dicit q̄
 Pythagoras. p̄mus. ap̄d grecos imor-
 tales animas esse dixit: & eas de celo de-
 scendere. Ande Didimus p̄bo: & rē
 Baginano: scribens ad Alexandrū
 dicit. Minum quippe vecordes voo &
 miserabile iudicamus. qui originem ves-
 tram esse celestem non suspicio: magna
 q̄ cum deo habere cognitionem. Et
 Aristi. ad Alexandram dicit. Serua ani-
 mam tuam superiorem & angelicam na-
 turam habentem: que ideo donata est. t̄i
 bi. non vt de honestate: sed vt gloriatur.
 Quod autem dicitur animas descende-
 re de celo: intelligendum est: quia ipsa
 anima non resultat de potentia materie
 sed immediate emanat a deo: qui illam
 de nihilo creat & creando corpou in-
 fundit.

C Secunda ratio talis est. Omne quod
 corripitur. per separationē forme a ma-
 teria corripitur: sed nulla substantia intel-
 lectualis ē cōposita ex materia & forma:
 ergo rē. p̄ma aut p̄positio est. Ari-
 st. i. de gene. Secunda autē est eiusdem a-
 et iā cōmentario in. ij. de anima. Et in
 ij. de anima dicit. q̄ anima ē endelechia
 cōposita physici organici: potentia vitas
 habentio.

C Tertia autē ratio talis est. Omne q̄
 corripitur: aut corripitur p̄ strarum.
 aut p̄ subiecti corruptionē: sed nullo iso-
 rū modō aia est corruptibilis: ergo rē.
 p̄ma p̄positio est. Aristi. li. de som. et
 vi. Sed etiam patet: quia anime nihil ē
 cōstrarium. eo q̄ nō generat nec etiā de-
 pendet a corpore sicut a subiecto. Ande
 Comen. i. de anima dicit. Intellectus
 s̄m essentias est abstractus a corpore. vj
 & plures operationes h̄z Quibus non
 indiget corpore. Quia anima sepata vt
 dicitur. ij. de anima intelligit & vult. q̄
 non possit esse si haberet dependentias
 a corpore: sicut a subiecto rē.

C Quarta ratio est talis. Quia in. vij.
 p̄bio. Et in. i. de ce. & m. dicitur. q̄ Ap-
 petitus naturalis nō potest esse frustrat:
 sed sic est q̄ anima nostra naturaliter ap-
 petit intelligere substantias separatas: s̄
 q̄ in hac vita non possit: ergo in alia. er-
 go rē. Ad nos p̄positio de se patet. Sed
 cūda autē est p̄bilo: s̄p̄bi in. i. Aristi.
 quia maxime intelligibilia maxime desi-
 deramus scire. Ideo. xy. de animalibus
 dicitur. Quāuis parū sit q̄ de substantijs
 superioribus p̄cipimus. illud t̄i parū est
 magis amatū & desiderium oī cognitiōe
 quā d̄ substantijs inferioribus h̄emus. Ad
 quā in hac vita. nō sit possibilis talis intel-
 ligentia: habet. ij. Aristi. vbi dicitur. q̄
 Sicur te h̄abz oculus noctue ad lucē so-
 litia & intellectus noster ad ea que sunt
 angustissima in natura.

C Quinta ratio est: p̄pter diuina iustit-
 ciam. Quia Ecclē. vij. dicitur. Sicut in
 p̄ij quibus bona pueniunt quasi iustitia
 facta egerint. Et cum deus sit summe ius-
 tus. & malis in hac vita non puniat p̄o-
 tē de merito: sequitur q̄ est alia vitas
 in qua puniendū s̄m debuit iusticie.
 Alioquin si mortuo corpore moterēt aia
 sequeretur q̄ nulla esset diuina iusticia:
 quod non est diuina iusticia rē. Ande La-
 ctan. li. vij. c. 2. & 3. dicit. Cicero in tuta-
 latio quæstionibus sentit summū hominū
 bonū. nō nisi post mortem cōtingere. Si
 dēti animo inquit gradietur ad mortē
 in qua aut summū bonū: aut malum esse
 cognouimus. Ad nos igitur nō extinguit
 hominē: sed ad premium virtutis admit-
 tit. Qui autem se vt ait vitis ac ce-
 teribus contamineuerit. voluptatis ser-
 uieritis dūtaxat eternas luet. pena. quā
 diuine iusticie. secundam mortē nomināte
 que est perpetua & grauissimā cruciat:
 bus plena Nam sicuti due vite p̄posi-
 te sunt homini quæ altera est anime. al-
 tera cōposita: & mortuo due p̄posi-
 te sunt: vna prius ad corpus qua cum
 ctos h̄m naturā fungi necesse est. altera p̄
 t̄mens ad animam. que scelerē acquirat
 virtute vitas: simplicis igitur rēpōnso
 que deus mortuo statuit. terminabit ip-
 sa mors corpus. q̄ rēpōsalē vitam tē
 pōsalio modo sequitur. consequens est vt
 resurgant anime ad vitam perēnem. q̄
 finem mors temporalis accepit. Rursus
 sicut vita anime sempiterna ē: in qua oī
 uiuos & ineloquibiles immortalitatis su-
 fructus capitata: & mors eius p̄petua sit
 nocente est. in qua perēnes penas & infini-
 ta tormentis pro peccatis suis percipiet
 Ergo in ea conditione rco posita est vt
 qui beati sunt in hac vita cōpositi atq̄
 terrenas semper miseri sint. futuri. quia tā
 malis vel bonis q̄ maluerunt potti. vici
 quod his euenit qui deos adorāt ac deū

negligit deinde qui iusticiam sequentes in hac vita miseri fuerint & contempti & inopes, & ob ipsam iusticiam contumelias & iniurias sepe vexati: quia nec aliter virtus teneri potest. semper beati sint futuri, vt quia mala iam pertulerit, etiam bonis fruatur. Ad hoc vitas contingit: qui contempte terris tribus dixit & fragilibus bonis, celestis dei regiones sequitur. Lutus bona sicut ipse qui tribuit semper nam sunt. Nil enim vultus ait esse quod mambus humanis sit laboratus, qd non aliquando ad interitum redigatur, vel iniuria hominum, vel ipsa confectio reru: vestustate. At vero animi opera videmus eternam. Nam quicquid contempsi ipsum studentes in memoria monumenta ingeniorum factorumq; magno reliquerunt. his plane merito sue ac virtutis nomine indelebile quaesierunt, ergo si opera corporis ideo mortalia sunt quod ipsius mortale est: sequitur vt anima ex eo immortalis appareat, vt videmus opera eius non esse mortalia. Eodem modo desideria corporis animas de clarat, alteri esse mortale, alterum sempiternum. Hec ille.

¶ Sexta & vltima ratio talis est. Nam dicitur, viij. psalms, Et. i. Polij, q natura nihil facit vanu. Et. i. comen. ij. Ad. i. rba. Nil est ociosum in natura: sic est, qd ex instinctu nature nos magis timeamus homines mortuos, qd quecunq; animalia ferocissima et venenosa. Hoc autem tenet est, quia ex instinctu nature cogimur tenere qd anima existit, etiam separata a corpore vnde causatur talis timor: Ad non est sic de alijs animalibus, quia de his natura & instinctus dicit qd mortuo corpore motua est anima: et ideo nihil timeamus circa corpora ipsa animalium. Exemplum patet de illo qui reperitur sicut postquam media nocte dormire iuxta iossam in Limiterio, factam pro quo

dum qui erat in articulo mortis: quem dormientes fratres putauerunt esse de functum ipsum depositum a parentibus secreta: cum esset grauissima pestilentia: & cum prius inuenerit fratribus vt ipsum corpus cum perticis impingerent in fossamille euigilans clamauit voce theotimica: & fratres ceciderunt quasi mortui pro timore. Ad hoc primo principali. ¶ Ad autontateo autem dicit Dionysius, c. de di. no. Anime humane et bonitate diuina habent qd sint intellectuales, & qd habeant substantialem vitam & in consumptibilem. Et Ambrosius in libro de morte satyris: ris sui. Ad ortem probamus non esse lugendam, pinio quia communio est & debita cunctis. Deinde quia nos a secuti huius absoluti ueritate future resurrectionis, nos requiescere facit. Unde Augustus, in lib. de cura pro mortuis agenda dicit de matre sua. Ad partem mea que me terra marique secuta est, vt mecum esset, & mecum uiuere, absit vt nunq; quos vita feliciose crudelis facta sit: vt cum aliquod cor meum angit, si sum tristem non consistetur: quem vult esse dilecti: quemq; mestum nunq; videtur voluit. Ad regentis in. iij. Dialogos Tres vitales spiritus creauit omnipotens deus, vnum qui carne tegitur & carnis mortuus secundum qui carne tegitur & non cum carne mortuus, tertium qui carne non tegitur, nec cum carne mortuus. Primus est butorum, secundus est hominum, tertius est angelorum. Verum super Cantica, Audistis fratres carissimos tres sanctorum status. Primus est cum corpore, secundus sine corpore reteritur cum corpore sanctificato. Primus est in militia, secundus in requie, tertius in beatitudine. Acta. lib. ij. Docet diuine literae, non extingui alios hominum

¶ Sed aut pro iusticia hmo afficiantur p seculis sempiterna supplicia pati. et Augustinus in Endricij q. ij. Tempus qd inter hominis mortem & vltimam resurrectionem positus est. Animas addita receptaculis continet, pro vt vna queq; digna est reque vel struma, & pro vt fortia est in carnis, uiuere. Et in c. Qui oblatione dicitur. Qui oblatione de rectoru, aut negant ecclesijs, aut diffidentur reddunt, tanq; egentium necatores excommunitur. Sed hoc ides de anime immortalitate, senserunt quidam magni de gentilibus. Nam Plato in de Timoe dicit, Anima humana est immortalis: & qd vicerit passiones, vel ab eis victa fuerit, punitur vel puniet. Item in lib. ad Sredonem. Superueniente nece in homine, quod mortale est ipsius dislingitur, quod vero immortale integrum & incorruptibile auolat, abiens & accedens ad locu de quo dubitare non conuenit alii cui mentem habent. Unde & Aristoteles in ij. de anima dicit. Speratur hoc ab hoc tanq; perpetuus a corruptibili. Et in. ij. de anima dicit. Intellectus est immortalis, & perpetuus. Salustius etiam in suo fugurino dicit. Si hominibus bonarum rerum tanta cura esset, quanto studio alie na ac nibil profutura multaq; etiam periculosa petunt, neq; regerentur a casibus magis qd regerent casus, & magnitudinis pcederent: vbi pro mortalibus gloria eterni fierent. Nam vti genus hominum compositum ex corpore, & anima est: ita reo cuncte, studiaz oia nostra alia corpora, alia animi natura sequuntur. sicut pre clara facies, magne diuinitate, ad hoc vis corpus & alia oia huiusmodi breui dilabuntur. At ingenij egregia factioza sunt: aut anima immortalia sunt. Postremo corpus & fortune bono: vt initium sic finis est, oiaz oia occidunt: & aucta fenescunt. Animus incorruptus, eternus, re-

ctor humani generis agit atq; habet eum etia, neq; ipse habetur: vultus autem ij. de somno Scipionis dicit. Constat certum in celo diffinitum locum: vbi beati vno sempiterno fruuntur. Sed & Quidius in Aristotam obposco. Ad hoc carent aie: semp priore relicta Sedenouis dombus viuunt habitantq; recepte.

¶ Pro secunda pte principali. Quo ante ad exempla dicit Augustinus, de ciui. o. i. c. xxij. Quod Theobrotus lecto Platoniais li. Quae de immortalitate aiay dicitur. se pcepit degit de muro, vt ex hac vita migraret, ad illa quam credit esse meliorem. Similiter & Lactantius in. ij. c. xvij. dicit. Absulsi ex pbo qui eternas aias esse crederent, sibi met manus intulerunt: vt Crispinus & zeno, & Empe doctes, & ex Romanis Lato. Similiter & Diogenes seipus occidit propter alia vitam: vt recitat Hero, contra Iunianum. Unde & de Lucretia Romana sic cur recitat magister Thomas Anglicus in comen. sup. i. de ciui. dei. c. xix. Et Quidius de falsis lib. i. circa finem dicit. Nam Ptolemaeus dicitur a casibus gladio Lucretia pectus.

¶ De beatitudine hominis in patria. Tertia tercia pasce.

Per nos. Lxxij. Inter alias conditiones nature nostre: vna est picipua & singulari pro vt habet. viij. Et. i. Natura maxime fugit tristit: & appetit delectabile. Et in li. de bo. fo. dicitur Appetitus natus

naturalit tendit in bonū. quia sicut Boetius dicit. De con. Beatitude est status omnium bonorum aggregatio pfectus: et per omnia ut dicitur. 1. Th. ii. ij. §. c. lxj. De bonis includit omne malum excludit. Et circum ois mortalium curam: iura ipsius Beotii quam multiplici studio labor exercet: dixerit. loquens calle procedit ad vniuersum tandem beatitudinis finem nititur puenire. Sed valde mirabile est. quod tanti errores occurrant circa ipsam beatitudinem. Nam hocii errant circa ipsam beatitudinis subiectum. ponentes beatitudinem in sola animi salute. De quibus dicit Lactantius in i. Trinitatis apud eos virtutis nomen et auctoritas valuit: ut in ea esse summi boni finem predicarent. Epycuri autem posuerunt beatitudinem in solo corpore et ceteris. Alii errauerunt circa locum beatitudinis. ponentes beatitudinem in hoc mundo. De quibus dicit Daud in psalmo. Beatum dixerunt populi cum ducuntur. Alii autem errauerunt circa eius rationem: sicut Empedocles. qui post completum motum firmamenti in xxxvi. Annullis annis dicitur oia redire ad pristinum et ceteris. Alii errauerunt circa actum beatitudinis. seu exercitium beatorum: sicut Iaraceni et Mauri. qui dicitur beatorum vacare potibus lactis et mellis. et luxurijs. et amplexibus puellarum. Et si interrogetur cantor: spiritus sancti David: ridebit. Beati quoque habitant in domo tua dicitur in secula seculorum laudabunt te. Beati non solum in aia aut solo corpore sed in aia et corpore. Qui habitant et ceteris. Nam in hoc mundo: sicut in domo tua et ceteris. In secula seculorum. Non solum in xxxvi. Annullis annis: laudabunt te. Nam ois comedent aut luxuriant. Ideo Aug. super iudicium Joan. xiiij. Dominus offendit nobis patrem et ceteris dicit. Illa leticia que nos impletur deus cui vultu suo: nihil amplius requirit. Ad huius intellectum Philosophus cum dicit. Dicitur offendit nobis patrem et ceteris sicit nobis. In ipsa ergo beatitudine. Huius

modi et principaliter. Intellectus illustrabit: quo ad veritatem. Solentia factabit: quo ad bonitatem. Corpus immutabitur: quo ad fragilitatem. Circa primū. Deo picipue. s. Th. in parte. q. lxxix. ar. viij. Et in. iij. sen. dist. l. ij. ar. iij. Et in. iij. cōtra. §. c. lx. et lxx. dicit quod nihil inordinatū sit a natura: quod natura est causa ois ordinationis: ut habetur. viij. Phil. Et in. i. de celo. et mundi. Natura nihil facit vanū. Et eodem. ij. de verba: Nihil est octofum in natura: et nos habemus desiderium naturale ad sciendum veritatem et ceteris. Et cum in hac vita hoc sequi non possimus: consequentur in alta et ceteris. Quod autem desiderium nostrum naturale sit circa scientiam veritatis probatur. i. de verba: ubi dicitur. Deo hoci natura scire desiderat. Et hoc ratione proprie perfectionis. sicut. i. Phil. dicitur. Ad materiam appetit formam: sicut res imperfecta suam perfectionem. Et ceteris aia quodammodo sit omnia in potentia. ij. de anima: in principio sui est sicut tabularasa. Et nihil est eorum que sunt ante intellectum. nec in actum reducitur nisi pfectio: ita modo desiderat scire oem veritatem: et nunquam est quiescens perueniat ad primam veritatem. que est causa oium. Ad id in hac vita non est possibile. Nam dicit Themistius. ij. de anima: Ea que sumus sunt minima pars corporis que ignoramus. Et istam minimam partem nec plene cognoscimus. Nam Tullius in primo de natura deorum recitat varias opiniones quorundam Phil. circa principia nature. sic de Socrate. Aristotele. Anaximene Anaximandro et ceteris. Huius ergo tot opinioes et satisfactio in legibus in phisica vna sit vitiosa. Et tunc non propter aliquid: quod veritas plene cognoscenda non potest in hac vita. Et Lactantius in i. de quibusdam phisicis multis fucos dicit. Sed neque adepti sunt quod volebant. et operi sibi ut atque indu-

striam perdidit. Nam veritas. hanc barbam summi dei qui fecit oia ingenio ac proprio non potest sensibus comprehendere. Unde sapientes huius fecerunt dicere. Intellectus illud sapientie. Etiam omnes a via veritatis: et tunc sapientem non illuxit nobis. Quamquam autem cognitionem veritatis habitura sit caluistibet aia. cum tincta diuinitate per fruitionem in gloria vitæ plusquam Salomon. q. Sapientie. et dicitur. Optati et vatus est mihi sensus. in nouaui et venit in me spiritus sapientie et ceteris. Et qui. ij. Re. iij. disputant de oibus a ceteris que est in Lybano vsque ad Iosipum qui est in pariete. Et itaque etiam plusquam Plato. Socrates. Aristoteli. Seneca. et ceteris. Quia aia minime vitæ beate plusquam intelliget de veritate oium rerum: omnes phisici in hac vita. Et ratio est: quod vitæ habet. s. Th. in. i. p. q. ij. ar. viij. in vltima beatitudine cōplebitur ois desiderium beatorum. Et sicut in ipsum. s. Th. Ibidem: desiderium rationis creature est ad sciendum oia illa que pertinent ad perfectionem intellectus. Et hoc sunt genera. et species. et rationes earum. Et in. iij. contra §. c. lx. dicit. Lapacitas naturalis intellectus creaturæ extendit se ad cognoscendum omnia genera. et species. et ordinem rerum. Et in. iij. cōtra §. c. lx. dicit. Omnia que intellectus naturaliter scire desiderat et intelletcent. Sed bene notandum est de naturali desiderio et ceteris. Quis ergo Theologus. quomodo Philosophus que legitur aut tunc orator. in hac vita: vniuersum sciat aut intelletit omnia genera. et species rerum: et rationes et ordinem earum? Insuper scit omnia que hic aguntur: sicut dicit scitius Th. in parte. q. lxxix. articulo. viij. Animo sancto: oium deum videntes omnia phisica que hic aguntur cognoscunt. Et in iij. sen. dist. ij. articulo. iij. dicit. Scitius in patria. omnia clare cognoscunt. qui aguntur apud viatores et apud damnatos;

Unde in iij. contra. §. c. lxj. dicit. In diuina substantia intellectus omnium rerum species intelligit. Nec mirum: quia in. iij. de anima intellectus cum intelligere valde intelligibile non impeditur: intelligere in infinitum: magis intelligit. Idem pterea et Greg. xij. de oia. Postquam dixit. Ad ortum vitam in carne viuere postea: quomodo qualiter fruitionem in gloria. Quod tamen de antiquibus sanctis sententiam non est: quia que intus omnino sententia dei claritatem vident. nullo modo credendum est quod sit locus aliquid quod ignoscunt. Nam quid est quod non videntur que videntem omnia videt? Super quo scitius Th. in. iij. contra §. c. lx. dicit. quod si per se. omnia intelligitur omnia que deus videndo per suas essentiam cognoscit: sic nullus intellectus creatus omnia in dei substantia videt. Et primo quantum ad ea que deus facere potest. sed non facta: nec facturus est vniuersum: cognoscit non possunt nisi eius virtute cognoscere tur. quod non est possibile aliquid intelletenti creato. Unde Job. xi. dicit. Fofan virtutem dei comprehendere: et o mmpofentem vniuersum ad perfectum reperire? Et tra aliquos qui dicunt de deo: Idonit et deunt: ergo factici dicatur. iij. Topia Philus de talibus et eo quod potest esse ratio. Et Secundo quantum ad rationem rerum factarum et ceteris. quia sic est intellettere totam dei quoniam: que est causa omnium. Et ceteris. viij. Intelletit quoque oium operum dei. non possit homo inuenire rationem. Et Tertio quantum ad ea que est sola dei rationes et ordinem earum? Insuper scit electio. et fimo mundi. De quibus dicit Paulus. i. Cor. ij. Sicut que sunt hominibus nemo nouit nisi homo inuis qui in ipso esset et que sunt dei. nemo nouit nisi spiritus dei. Illa ergo nesciunt dea: nisi inquam renascamur a deo. Et ideo est magna presumpcio quomodo;

qui fingunt seu presumunt se scire: que
fancit nesciunt. De quibus dicitur: Jer.
re. xiiij. Ecce egoliad picturas somnan
tes mendacium: qui narrauerunt eis: se
dixerunt populum meum in mendacio
suo: et miracula sua. Quare iterum: Je
re. xxij. dicitur. Nec dicit dominus eter
nicum. Nolite audire verba prophetarum
rum: qui prophetant verba. et decipiunt
vos: Aliones cordis sui loquuntur non
de ore domini. Et iterum ibidem. Audi
ui: que dixerunt prophete prophetantes
in nomine meo mendacium: cum ego no
n misissem eos: nec mandauerim eis. Et
ideo Ezechie. xij. dicitur. Ueb propheta
rio insipientibus Israel. Qui loquuntur
spiritum suum: et nihil vident: quasi vultu
peo in deserto prophete tui Israel. An
de et tertij Reg. vltimo dicit diabolus.
Egrediar: et ero spiritus mendax in ore
pphetarum etc. Adhagna tamen et copiosa
est merceo animarum sanctorum in intel
lectu: circa cognitionem veritatis: qua
tunc sicut dicit. ier. xxiij. Illiusus indi
guit nagilro: quia in die illa non doce
bit vltra vir pro dicitum suum: et vir fra
trum suum dicens. Cognosce dominum.
Omnes enim cognoscent me a minimo
eorum vsq; ad maximum dicit dominus
Ideo. s. Tho. in lib. de nocibus beatus
i patriar: dicit. In lumine tuo videbimus
lumen: hoc est deum patrem in deo filio
et filium deum in patre deo: et spiritus san
ctum patrem in vtroq; etc. Non gloriat
ergo sapiens in sapientia ier. e. v. nec
dixit in diuitijs suis: nec fortis in fortijs
sine sua: sed in hoc gloriatur qui gloriat
scire: et nosce me. Ido primo principal.
Ad secundum autem principale habet
tur primo Ethico. q. bonum est oblecti
voluntatis. et similiter in iij. de anima. Sij
hoc vita: bona sunt i triplici genere. Sij
Ipoly. Triplex est bonum. Animescili
cet: copios: et eteriorum rerum. In q.

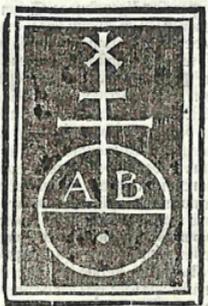
bus tamen non potest voluntas nostra:
in hac vita beatificari: propter triplicem
eorum defectum. Sunt enim primo aceti
dentalia: quia vadunt et veniunt: sicut et
Ipolypirus dicit. q. accitios e quod ad
est: et abest: pter subiecti corruptionem
Et de Aril. lib. de bo. fort. In bonis
exterioribus quous domina est fortuna:
non contingit esse felicem. Et Sapientie
v. dicit Salomon. Quid nobis profuit
superbia: aut diuitiarum lactantia: quid
consulti nobis: et Transierunt omnia illa
tanq; vmbra: et tanq; nuntius precurris
Et tanq; nauis que pertransit fluctibus
tem aquam: cuius quum preterierit non
est vestigium inueniri. Et de Criso. d i
cit. Semper quidem: sed nunc precipue
competenter dicitur. Vanitas vanitatis
et omnia vanitas. Abi nunc est illa resul
gens cesulatus ambitio: Abi et theatra
lio populi adulantis acclamatio: R cepn
sunt: namq; spiritus flatu cuncta decisa
sunt: et arbor nuda derelicta est: et non so
lum nuda sed ab ipso conuulsa: radice
bus. Ipteterea dicitur primo Ipoly. De
siderium diuitiarum vadit in infinitum.
Et ratio est quia commentator: secundo
Ipoly. et. Res nulle stabiles sunt: que
cum fluru huius temporis consurribiles
sunt. Bona etas presentis vite sunt par
ticularia. quia nemo omnia habere pot
est. Similiter sunt mixta mala. quia mo
potest iuxta Senecam hoc esse diues: se
le solus: igitur deus latiat voluntatem
beatificat illam: quia est bonum: essentia
le vniuersale: et purg bonum. Et Plato
in suo Timeo dicit. Deus e sumus boni
supra substantia omnes naturam: quem
cuncta expetunt. cum sit plene perfectio
nis. et nulla facietate dignus. Et in. v.
Atheb dicit come. Disps primi princi
pali est in quo sunt perfectione: et
tates omnium entijs nobiliori mo q; in
eis sunt. Ideo Aug. in soliloquijs. c. xxj.

dicit. Cum sint omnia valde bona et de
lectabilia: que bonis et malis tradidit co
muni: quia futura sunt illa. q. solis bo
nis recondidit: Si tam innumera et va
ria sunt tua dona: que nunc amicis pari
ter et inimicis tribuis: q; magna et innu
merabilia sunt. q; dulcia et delectabilia:
q; mira et in effabilia sunt: que solis tuis
largiturus es amicis: Si tanta solatia
in hac die lacrymarum: quanta confere
is in die nuptiarum: Si tanta delectabilia
conginet carcer: quanta continet quos
patria: Dulcus non vidit deus absq; te:
que preparasti diligentiibus te. Secun
dam enim magnam multitudinem ma
gnificetie tue est et magna multitudo mal
cedinio tue. quam abscondisti timenti
bus te. Ipteterea. s. zeno Episcopus
veronensis in suo sermone de auaritia.
dicit. Nescit securi quoniam nihil in illa
ciuitate deest vnq; nihil ab suo statu aut
vltus est: nonium est: quod omnium fin
gulorum. Vltius scire que illic beatus
glo veretur: Nemo suam vestem: nemo
sua margaritas abscondit: nemo lapi
des preciosos: nemo aurum: nemo argen
tum: et tamen nullus timet furtum. Ido
secundo principali.
Ad tertium Anima beata quo ad in
selectum et voluntatem. vnta copios
suo per futuram resurrectionem beati
ficat illud: et reddit totaliter impassibi
bile. dar. am. agile. et subtile. De quibus
dicit Paulus i. Cor. xv. Seminatur in
corruptione surget in incorruptione: se
minatur in ignobilitate surget in gloria:
seminatur in infirmitate surget in vir

tute: seminatur corpus animale surget
spirituale.
Quantum ergo ad primum intelli
gitur impassibilitate: De qua dicitur Apo
ca. xx. Non esurient neq; sitient am
plius: neq; cadent super illos sol. neq; vl
lus estus: quoniam pioa transierunt. Et
Istaos dicit. N euerteritur et veniet in
Iyon cum laude et leticia sempiterna su
per capita eorum. Laudium et leticiam
obtinebunt: fugiet dolos et gemitus.
Quantum autem ad secundum intel
ligitur caritas. De qua dicitur Iba
the. xij. Fulgebunt iusti sicut sol. Quia
corpora gloriofa erunt dyabana et luce
distina et transparentia etc.
Quantum ad tertium intelligitur agi
litas. De qua dicitur Sapientie tertio
Iusti. tanq; sintile in barundineti discer
unt. Quia subiciuntur totaliter anime:
et vbi voluerit spiritus protinus erit. et
corpus: propter agilitatem suam etc.
Quantum autem ad quartum et vlti
mum intelligitur subtilitas: quia copio
sa gloriofa miraculose tam e diuina vir
tute omnia penetrabunt. Et de chri
stus resurgens exiit de sepulchro et post
resurrectionem non intrauit ad discipulos
suos iamuis clauis. miraculose et virtu
se sine diuitiatis etc.
Et sensus etiam ipsius corporis beatis
cubant. Nam de sensu visus dicitur Ista
ie. vj. Tunc videbis et affluis. et mira
bitur et dilatabitur cor tuum etc. De sen
su autem auditus: dicitur Apocal. xiiij.
Cantabant canticum nouum ante sedem
dei et agni. Et ibidem dicit Iosueo
Et vocem quam audiu dicit cytharedo
rum cythararum: in cytharis suis. Et
nemo poterat dicere canticum: nisi illa
centum quadraginta quatuor millia. qui
empti sunt de terra. De sensu autem
satus. dicitur Lanti. i. Currimus post te
in odorem vnguentos tuorum. De sen

su autem gustus: dicitur Luce xxi. Ego
 dispono vobis: sicut disposuit pater
 ter meus regnum. ut edatis et bibatis su-
 per mensam meam in regno meo etc. Gen-
 sus autem tactus. Beatificabitur in ani-
 plero gloriosi corporis christi: de quo di-
 citur Cant. v. Dilectus meus candidus,
 et rubicundus: electus ex milibus. La-
 put eius aurum optimum come eius si-
 cut elate palmarum nigre quasi coruus,
 oculi eius sicut columbe super rivulos
 aquarum. que lacte sunt font. et refident
 Juxta sicut plenissima: gene illius si-
 cut arcole aromatum confite a pigmen-
 tarijs. Labia eius sicut dilata mirra
 pinnam manto illius tonatillo auree
 plene byacinthis. Geter eius eburneus
 distinctus sapphyris. Rur. illius colu-
 ne in marmoree que fundate sunt super ba-
 seo aureas: Species eius ut hyban. ele-
 ctus ut cedri. Futur illius suavissimus,
 et totus desiderabilis. Talis est dilectus
 meus. et ipse est amicus meus filie Je-
 rusalem. etc. S I A I S .

Sermonum quadragesimalium Clarissi-
 mi dñi Fratris Antonij de Baxia
 Inquisitoris aurum
 opus per Solertem ar-
 tis Impresorem
 Angelu Bi-
 lami
 cum Baxie
 Impressus quar-
 todecimo mēse Apri-
 lis Anno redemptionis huma-
 ne. Millefimo quingentesimo tertio.

Sermones dñi de sanctis fratribus
 Antonij de Baxia Inquisitoris.